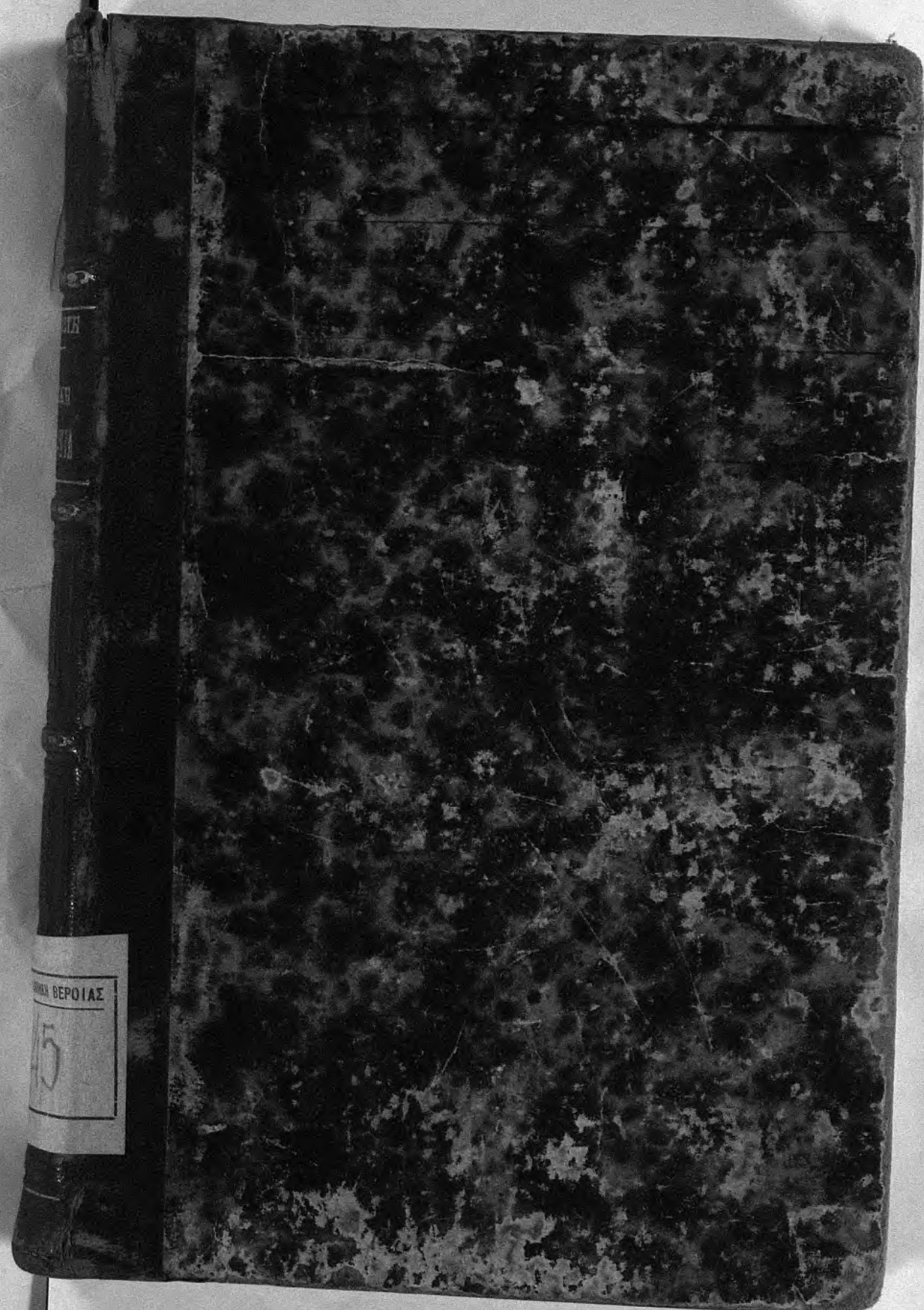

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΒΕΡΟΙΑΣ

Αριθ. ρα 624567

Εξ αφορμής

Δωρεά
Επιτομίου Χρ. Τηδίου

GRVCH - 0 0591

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ

ΤΗΣ

ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Ν. ΚΩΣΤΗ,

ΑΘΗΝΗΣ,

ΤΥΠΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ.

(Κατὰ τὴν ὁδὸν Ἀθηνᾶς ἀριθμ. 72).

1867.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βερόιας

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΕΛΤ

ΥΠΟΧΡΩΣΗ

ΟΝΤ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΚΑΙ ΤΡΙΤΗ

Πάν αντίτυπον μὴ φέρον τὴν ιδιόχειρον ὑπογραφήν μου, ὡς ἐκ
τυποκλοπίας προερχόμενον, καταδιωχθήσεται κατὰ τὸν νόμον.

K. K. K.

ΙΣΤΟΡΙΟΝ

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἡ ἔλλειψις συγγραφῆς συστηματικῶς πραγματευομένης τὴν θεωρίαν καὶ πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῶν κανόνων τῆς Ποινικῆς Δικονομίας παρώτρυνέ με ὅπως τὸ ἐπ' ἐμοὶ πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ κενοῦ τούτου συντελέσω, παρέχων τῇ τε σπουδαζούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου νεολαίᾳ καὶ τοῖς ἐν ἀρχῇ τοῦ πρακτικοῦ αὐτῶν σταδίου τυγχάνουσι βοήθημα χρήσιμον πρὸς μελέτην τοῦ σπουδαίου τούτου τῆς τοῦ δικαίου ἐπιστήμης κλάδου.

Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ὡς βᾶσιν λαβὼν τοῦ προκειμένου ἐγχειριδίου τὰς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ἡμᾶς παραδόσεις τοῦ μαθήματος τῆς ποινικῆς δικονομίας διεσκεύασα αὐτὰς οὕτω πως ὥστε ἡ προκειμένη συγγραφή οὐ μόνον τὰς γενικωτέρας θεωρίας τῆς ἐπιστήμης ἀλλὰ καὶ συνοπτικὴν λύσιν τῶν κυριωτέρων ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ἀναφυομένων ζητημάτων νὰ περιέχῃ, παρατιθεμένων ἐκάστοτε ὡς οἷόν τε ἀκριδῶς τῶν περὶ αὐτῶν πραγματευομένων συγγραφέων, ἵνα εὐχερῶς ἀνευρίσκῃ ὁ τὴν ἐξέλεγχιν τῆς λύσεως αὐτῶν καὶ τὴν λεπτομερεστέραν μελέτην ἐφιέμενος τὰ δέοντα βοηθήματα. Ἐπειδὴ δὲ παρ' ἡμῖν προχειροτέρα καὶ συνηθεστέρα ἐστὶν ἡ χρῆσις τῶν Γάλλων συγγραφέων καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δι' αὐτῶν καὶ τῆς νομολογίας τῶν Γαλλικῶν δικαστηρίων ρυθμίζεται ἡ λύσις διαφόρων ἐν τῇ

πράξει ζητημάτων, ἐθεώρησα ἀναγκαῖον τὰς μεταξὺ τῆς ἡμετέρας ποιικίης δικονομίας καὶ τῆς Γαλλικῆς ὑφισταμένας διαφορὰς νὰ ὑποδείξω, ὅπως οὕτως εὐκολώτερον εἰς τὴν μελέτην τῶν βοηθημάτων τούτων καθοδηγῆται ὁ ἀναγνώστης.

Ἄλλ' ὅμως ὁμολογητέον ὅτι ἡ ἐντελής σχεδὸν στέρησις τῶν χρησίμων βοηθημάτων ἐν τῇ ἐγγχωρίῳ ἡμῶν φιλολογίᾳ, ὡς καὶ αὐτῆς ἐτι τῆς νεωτέρας νομολογίας τοῦ Ἀρείου Πάγου, πλείστας ὅσας παρέσχε μοι δυσχερείας περὶ τὴν συναρμολόγησιν ὕλης ὅλως ἀκατεργάστου καὶ οὐ σμικρὸν ἔσεται μοι εὐτύχημα ἂν ἡδυνήθην μέρος τοῦλάχιστον αὐτῶν νὰ ὑπερνικήσω καταρτίσας ἔργον, εἰ μὴ τέλειον, τοῦλάχιστον ὅμως ἐπιδεκτικὸν τελειοποιήσεως, διὰ τῆς παρ' ἐγκρατεστέρων μου ἐξελέγχεως τῶν ἡμαρτημένων, ἣν εὐγνωμόνως ἀποδέξομαι.

Ἐγγραφον ἐν Ἀθήναις ἱσταμένου μηνὸς Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1867.

Ὁ συγγραφεύς.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗΝ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΝ.

Όρισμός § 1 σελ. 1

Ιστορικὴ ἐρευνα τῆς ἀναπτύξεως τῆς ποινικῆς δικονομίας.

Προδιόθεσις § 2 » 5.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. — Περὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας κατὰ τὸ Ἀττικὸν πολίτευμα.

Όργανισμός τῶν ποινικῶν δικαστηρίων . . . § 5 » 9

Γενικαὶ ἀρχαὶ τῆς διαδικασίας § 4 » 15

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'. — Περὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας παρὰ Ῥωμαίοις

Όργανισμός τῶν δικαστηρίων § 5 » 20

Γενικαὶ ἀρχαὶ τῆς διαδικασίας § 6 » 30

Περὶ τῶν κυριωτέρων τύπων τῆς ποινικῆς διαδικασίας τῶν Ῥωμαίων § 7 » 34

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'. — Κανονικὸν δίκαιον.

Περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ποινικῆς διαδικασίας κατὰ τὸ κανονικὸν δίκαιον § 8 » 45

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'. — Περὶ τῆς τῶν Γερμανῶν ποινικῆς διαδικασίας.

Περὶ τοῦ ὁργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων . . . § 9 » 51

Περὶ τῶν κυριωτέρων τῆς διαδικασίας τύπων . §	10	Σελ.	54
Περὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ἐξεταστικῆς διαδικα- σίας §	11	»	59
Περὶ τῆς ποιν. διαδικασίας ἐν Γερμανίᾳ μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς Καρολλρας (1532) . §	12	»	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄. — Περὶ τῆς ποινικῆς διαδικα- σίας ἐν Ἀγγλίᾳ.			
Ἐν γένει §	13	»	69
Περὶ τοῦ διοργανισμοῦ τῶν ποινικῶν δικαστη- ρίων τῆς ἐπικρατείας καὶ ἐν ταῖς κομη- τείαις §	14	»	72
Περὶ τῶν συνηγόρων τοῦ στέμματος ἐν Ἀγ- γλίᾳ καὶ Σκωτίᾳ §	15	»	79
Περὶ τῶν ἐνόρκων ἐν Ἀγγλίᾳ §	16	»	82
Γενικαὶ ἀρχαὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας τῶν Ἀγγλῶν §	17	»	91
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄. — Περὶ τῆς ποινικῆς διαδικα- σίας ἐν Γαλλίᾳ.			
Ἐν γένει §	18	»	94
Περὶ τῆς εἰσαγγελίας ἐν Γαλλίᾳ §	19	»	102
Περὶ τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων §	20	»	109
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄. — Περὶ τῆς ποινικῆς διαδικα- σίας ἐν τῇ νεωτέρᾳ Ἑλλάδι §	21	»	112
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄. — Θεμελιώδεις ἀρχαὶ τῆς ποινικῆς δικονομίας.			
Περὶ τοῦ τύπου τῆς διαδικασίας §	22	»	122
Περὶ τῆς προφορικῆς καὶ ἐγγράφου διαδι- κασίας §	23	»	126
Περὶ τῆς δημοσιότητος τῆς διαδικασίας §	24	»	132
Βοηθητικὰ ἐπιστήμαι §	25	»	135
Βιβλιογραφία §	26	»	137

Γενικὸν μέρος.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΤΜΗΜΑ Α΄.

Ὁργανισμὸς τῶν ποινικῶν δικαστηρίων.	
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄. — Εἰσαγωγή §	27 Σελ. 141
Περὶ τῶν διαφορῶν ποινικῶν δικαστηρίων.	
Εἰ γένοι §	28 » 145
Περὶ τῶν δικαστηρίων τῶν κακουργιοδικῶν ιδίως.	
Τόπος καὶ χρόνος τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν . §	29 » 151
Σύνθεσις τῶν δικαστηρίων τῶν κακουργιοδικῶν.	
Α΄) Δικαστήριον Συνέδρων §	30 » 154
Β΄) Δικαστηρίων Ἐνόρκων §	31 » 157
Γ΄) Περὶ τῶν ἐκλεκτέων ἐνόρκων	
α) Περὶ τῶν ἱκανῶν πρὸς ἐκπλήρωσιν	
τῶν τοῦ ἐνόρκου χρεῶν §	32 » 164
β) Περὶ τῶν ἀνικάρων §	33 » 165
γ) Λόγοι τῆς ἀπαλλαγῆς §	34 » 167
Δ΄) Περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐνόρκων.	
Περὶ τῆς συντάξεως τοῦ γενικοῦ καταλόγου . §	35 » 169
Περὶ τῆς συντάξεως τῶν ἐτησίων καταλόγων . §	36 » 172
Περὶ τῆς συντάξεως τῶν εἰδικῶν καταλόγων . §	37 » 174
Περὶ τῶν ὑποχρεώσεων καὶ δικαιωμάτων τῶν	
προσκληθέντων ἐνόρκων §	38 » 176
Περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν πρὸς συγκρότησιν τοῦ	
δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν ἐνόρκων . §	39 » 178
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄. — Περὶ τῶν δικαστικῶν ὑπαλ-	
λήλων κατ' ἰδίαν.	
1) Περὶ τῶν δικαστῶν καὶ τοῦ προέδρου . §	40 » 185
2) Περὶ τῆς Εἰσαγγελίας.	
Εἰ γένοι §	41 » 187

Περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Εἰσαγγελίας	§ 42	Σελ. 188
Περὶ τῶν καθηκόντων τῆς Εἰσαγγελίας ἐν γένει	§ 43	» 193
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'. — Περὶ τῶν ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας ἥτοι τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως. Ἐν γένει	§ 44	» 194
Περὶ τῶν ἀκατέρφων ὑπαλλήλων τῆς δικαστι- κῆς ἀστυνομίας	§ 45	» 197
Περὶ τῶν ἀνακριτῶν	§ 46	» 200
Περὶ τῶν ἐπιβοθηητικῶν ὑπαλλήλων τῆς δι- καστικῆς ἀστυνομίας	§ 47	» 204
Περὶ τῶν εἰδικῶν ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας	§ 48	» 205
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'. — Περὶ τῶν λοιπῶν ἐνεργῶν προσώπων ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ. Περὶ τοῦ γραμματέως	§ 49	» 209
Περὶ τῶν κλητῆρων	§ 50	» 211
Περὶ τῶν δικηγόρων	§ 51	» 213
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'. — Περὶ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν δικαστῶν καὶ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑ- παλλήλων	§ 52	» 216
Περὶ ἀγωγῆς κακοδικίου	§ 53	» 224
Τ Μ Η Μ Α Β'.		
Περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος τῶν ποινικῶν δικαστηρίων. Ὁρισμὸς καὶ εἶδη αὐτῶν	§ 54	» 229
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. — Τακτικὴ δικαιοδοσία. Α') Περὶ τῆς συνήθους ἀρμοδιότητος. Περὶ τῆς ἀρμοδιότητος τῶν ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἐκτελέσεως δικαστηρίων	§ 55	» 232
Περὶ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου τῆς κατοικίας ἢ ἐξημέρου διαμονῆς τοῦ κατη-		

γορουμένου	§ 56	Σελ. 235
B') Περὶ τῆς ἐκτάκτου ἀρμοδιότητος.		
1) Ὡς ἐκ τῆς συρραφείας	§ 57	» 238
2) Ὡς ἐκ τῆς παραπομπῆς	§ 58	» 241
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'. — Ἐξαιρετικὴ ἡ ἰδιόζουσα δι- καιοδοσία.		

A') Ὡς ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ κατηγορου- μένου		
Ἐν γένει	§ 59	» 244
Περὶ τῶν στρατιωτικῶν (Forum militare) .	§ 60	» 244
Περὶ τῶν κληρικῶν καὶ τιμῶν ἀνωτέρων ὑπαλ- λήλων. (Forum privilegiatum ratione persenatum)	§ 61	» 250
B') Περὶ τῆς ἰδιόζουσας δικαιοδοσίας ὡς ἐκ τοῦ εἶδους τῆς πολασίμου πράξεως (Fo- rum speciale causae)	§ 62	» 253
Περὶ τῆς συνδρομῆς τῆς ἀρμοδιότητος πλειό- ρων δικαστηρίων	§ 63	» 254

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Γενικαὶ ἀρχαὶ τῆς διαδικασίας.

Εἰς α γ ω γ ῆ. — Ἀρτικείμενον καὶ σκοπὸς τῆς ποινικῆς δικονομίας	§ 65	» 267
Διαφρεσις τῆς ποινικῆς δικονομίας	§ 64	» 272
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. — Περὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.		
Ἐν γένει	§ 65	» 274
Περὶ τῶν λόγων δι' οὓς ἀποσβέννεται ἡ ποι- νικὴ ἀγωγή	§ 66	» 279
Περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς	§ 67	» 289
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'. — Περὶ ἀποδείξεως καὶ ἀπο- δεικτικῶν μέσων.		
Ὁρισμός	§ 68	» 300

Περὶ τῶν διαφόρων εἰδῶν τῆς ἀποδείξεως . . .	§ 69	Σελ.	303
Περὶ τῶν ἐνδείξεων	§ 70	»	305
Περὶ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων	§ 71	»	307
Α) Περὶ τῆς αὐτοψίας	§ 72	»	308
Β) Πραγματογνώμονες καὶ ἐμπειροτέχναι . . .	§ 73	»	310
Γ) Μάρτυρες			
Ερ γένει	§ 74	»	315
Υποχρέωσις πρὸς μαρτυρίαν	§ 75	»	316
Περὶ τῶν ἀνικάνων καὶ ἐξαιρετέων μαρτύρων .	§ 76	»	320
Κλήτευσις τῶν μαρτύρων	§ 77	»	323
Εξέτασις τῶν μαρτύρων	§ 78	»	325
Δ) Ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου	§ 79	»	331
Ε) Ἐγγράφα	§ 80	»	335
Περὶ τῶν ἐγγράφων ἐκθέσεων καὶ τοῦ τύπου			
αὐτῶν	§ 81	»	336
Περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς ἰσχύος τῶν ἐκθέσεων .	§ 82	»	340
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'. — Περὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν			
ποινηκῶν δικαστηρίων			
Ὁρισμὸς καὶ εἶδη τῶν ἀποφάσεων	§ 83	»	342
Καταρτισμὸς καὶ δημοσίευσις τῶν ἀποφάσεων .	§ 84	»	344
Τύπος τῆς συντάξεως τῶν ἀποφάσεων καὶ πε-			
ριεχόμενον αὐτῶν	§ 85	»	346
Τελεσιδικία	§ 86	»	350

Εἰδικὸν μέρος.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ τῆς προδικασίας			
Προδιάθεσις	§ 87	»	363
ΤΜΗΜΑ Α'			
Α) Περὶ τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως . . .			
Ερ γένει	§ 88	»	365
Περὶ τῶν ἀφορμῶν πρὸς ἐπιχείρησιν τῆς προ-			
εισαγωγικῆς ἀνακρίσεως	§ 89	»	366

α) Περὶ τῆς κοινῆς γήμης	§ 90	Σελ. 567
β) Περὶ τῆς ἐπ' αὐτοφώρῳ πράξεως	§ 91	» 568
γ) Περὶ τῆς μηνύσεως	§ 92	» 571
δ) Περὶ τῆς ἐγκλήσεως	§ 93	» 575
ε) Ἰδιωτικὴ κατηγορία	§ 94	» 578
Παρὰ τίνων καὶ πῶς ἐνεργεῖται ἡ προεισαγω- γικὴ ἀνάκρισις	§ 95	» 585

β) Περὶ τῆς ἀνακρίσεως. Σκοπὸς αὐτῆς καὶ ἐνέργεια	§ 96	» 589
--	------	-------

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περὶ τῶν διαφορῶν ἀνακριτικῶν πράξεων
εἰδικώτερον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. — Περὶ τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης	§ 97	» 595
Περὶ τῆς κατὰ χρέως τῶν πειστηρίων	§ 98	» 598
Περὶ αὐτοψίας, πραγματογνωμοσύνης καὶ ἀ- κροάσεως μαρτύρων	§ 99	» 402
Περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν κατηγορουμένων	§ 100	» 402

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'. — Περὶ τῆς κλήσεως, συλλή-
ψεως καὶ προφυλάξεως τῶν κατηγορουμένων.

Ἐν γένει	§ 101	» 405
α) Περὶ τῆς κλήσεως : :	§ 102	» 407
β) Περὶ τῆς συλλήψεως	§ 103	» 410
Περὶ συλλήψεως ἀπόντων, κρυπτομένων ἢ φυγάδων	§ 104	» 416
γ) Προφυλάξεις τῶν ὑπόπτων	§ 105	» 418
Περὶ τῶν φυλακῶν τῶν ὑποδίκων	§ 106	» 421

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'. — Περὶ τῆς προσωρινῆς ἀπο-
λύσεως δι' ἐγγυήσεως.

Σκοπὸς καὶ περιπτώσεις τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς	§ 107	» 424
Ἐγγυοδοσία	§ 108	» 427
Παῦσις τῆς προσωρινῆς ἀπολύσεως	§ 109	» 450

ΤΜΗΜΑ Γ'.	
Περὶ τῆς ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν συμβου- λίῳν διαδικασίας.	
Εἰσαγωγή.	§ 110 Σελ. 432
Περὶ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν.	§ 111 » 435
Βουλευματα τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειο- δικῶν.	§ 112 » 437
Ἀνακοπὴ τῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν.	§ 113 » 441
Ἀπαρσεις τῶν βουλευμάτων τῶν δικαστικῶν συμβουλίων.	§ 114 » 448

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ τῆς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων διαδικασίας.	
ΤΜΗΜΑ Α'.	
Διαδικασία ἐνώπιον τῶν πταισματοδικῶν.	
Κλήσις τῶν κατηγορουμένων καὶ μαρτύρων.	§ 115 » 455
Κατ' ἀντιμωλίαν συζητήσεις καὶ ἀπόφαισις.	§ 116 » 457
Μὴ ἐμφάνισις τῶν δαδίκων.	§ 117 » 461
ΤΜΗΜΑ Β'.	
Διαδικασία ἐνώπιον τῶν πλημμελειοδικῶν.	
Α') Κλήσις τῶν κατηγορουμένων.	§ 118 » 465
Β') Κατ' ἀντιμωλίαν συζητήσεις.	
Προεισαγωγή.	§ 119 » 467
Ἐρευνα τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων.	§ 120 » 468
Ἀγορεύσεις τῶν διαδίκων.	§ 121 » 471
Ἀπόφαισις τοῦ δικαστηρίου καὶ δημολευσίς αὐτῆς.	§ 122 » 472
Γ') Ἐρημοδικία.	§ 123 » 475
ΤΜΗΜΑ Γ'.	
Διαδικασία ἐνώπιον τῶν κακούργιοδικῶν.	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. — Εἰσαγωγικαὶ πράξεις.	
Ἐγκατηρῖο καὶ κλήσις τῶν κατηγορουμένων.	§ 124 » 477
Ἐμφάνισις τῶν κατηγορουμένων καὶ συγκρό- τησις τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐνόρκων.	§ 125 » 485

Ἀπαγγελία τῆς κατηγορίας.	§ 126	Σελ. 484
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'. — Συζητήσεις.		
Διαδικασία περὶ τὴν ἀπόδειξιν.	§ 127	» 486
Ἀγορεύσεις τῶν διαδίκων.	§ 128	» 488
Ἀνακεφαλαιώσεις τοῦ προέδρου.	§ 129	» 492
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'. — Ζητήματα.		
Ἐν γένει.	§ 130	» 495
Εἶδη τῶν ζητημάτων.	§ 131	» 497
Σύνταξις τῶν ζητημάτων καὶ συζητήσεις περὶ αὐτῶν.	§ 132	» 504
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'. — Κατάρτισις τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων.		
Διάσκεψις.	§ 133	» 509
Ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων.	§ 134	» 514
Ἀποσπασμοὶ τῆς ἐτυμηγορίας.	§ 135	» 517
Ἀναθεώρησις τῆς ἐτυμηγορίας ἐν γένει.	§ 136	» 519
Περιπτώσεις τῆς ἀναθεωρήσεως.	§ 137	» 521
Ἐφαρμογὴ τῆς αὐτῆς.	§ 138	» 526
Ἀναβολὴ τῆς ἀποφάσεως.	§ 139	» 527
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'. — Διαδικασία μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἐτυμηγορίας.		
α) Κηρυχθέντος ἀφ' οὗ τοῦ κατηγορουμένου.	§ 140	» 530
β) Κηρυχθέντος ἐν ὀνόματι τοῦ κατηγορουμένου.	§ 141	» 533
ΤΜΗΜΑ Δ'.		
Περὶ τῆς διαδικασίας κατ' ἀπόντων καὶ φυγοδίκων.		
Εἰσαγωγή.	§ 142	» 536
Α') Ἐπὶ πλημμελειῶν.		
Κλήτευσις τῶν ἀπόντων καὶ φυγοδίκων κατὰ διαδικασίαν ἐνώπιον τῶν πλημμελειοδικῶν.	§ 143	» 538
Β') Ἐπὶ κακούργηματων.		
Κλήτευσις τῶν ἀπόντων καὶ φυγοδίκων.	§ 144	» 540
Ἐκδίκασις τῆς κατηγορίας.	§ 145	» 540
Ἀπόφαισις τῶν συνέδρων καὶ συνέπειαι αὐτῆς.	§ 146	» 542

ΤΜΗΜΑ Ε΄.

Περὶ τῶν ἐνδίκων μέσων κατὰ τῶν ἀποφά-
σεων τῶν δικαστηρίων.

Εἰσαγωγή	§ 147	Σελ. 548
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄. — α) Ἀνακοπή	§ 148	» 550
β) Ἐφεσις		
Εν γένει	§ 149	» 556
Συζητήσεις ἐνώπιον τοῦ πλημμελειοδικείου καὶ ἀποφάσις	§ 150	» 560
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄. — γ) Ἀναίρεσις		
Ἀποφάσεις ὑποκείμεναι εἰς ἀναίρεσιν	§ 151	» 565
Λόγοι δι' οὓς αἰτεῖται ἡ ἀναίρεσις	§ 152	» 565
Παρὰ τίνων αἰτεῖται	§ 153	» 571
Προθεσμίαι πρὸς ἀναίρεσιν	§ 154	» 573
Περὶ τῆς αἰτήσεως ἀναρέσεως	§ 155	» 574
Ἀποτελέσματα τῆς ἀναρέσεως	§ 156	» 578
Διαδικασία ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου	§ 157	» 581
Ἀποφάσις τοῦ Ἀρείου Πάγου	§ 158	» 585
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄. — Περὶ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ἀνακρίσεως		

Εἰσαγωγή	§ 159	» 589
Κατὰ πόσων ἀποφάσεων καὶ παρὰ τίνων αἰτεῖται	§ 160	» 591
Περιπτώσεις τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ἀνακρίσεως	§ 161	» 592
Διαδικασία καὶ ἀποφάσις τοῦ Ἀρείου Πάγου		
ἐν ἐκάστη τῶν περιπτώσεων	§ 162	» 594

ΤΜΗΜΑ Σ΄.

Περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄. — Προαπαιτούμενα	§ 163	» 597
Παρὰ τίνων ἐνεργεῖται ἡ ἐκτέλεσις	§ 164	» 598
Φυλάκις τοῦ καταδικασθέντος	§ 165	» 600
Περὶ τῶν ποινικῶν φυλακῶν	§ 166	» 601
Ἐκτέλεσις τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου	§ 167	» 605
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄. — Περὶ τῶν λόγων δι' οὓς ἀναβάλλεται ἡ ἀπρόκλεισται ἡ ἐκτέλεσις τῆς ποινῆς		
Ἀναβολὴ τῆς ἐκτελέσεως	§ 168	» 606
Λόγοι ἀποκλείοντες τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ποινῆς	§ 169	» 607
Περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως	§ 170	» 611

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΙΝΙΚΗΝ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΝ.

§ 1.

Όρισμός.

ΘΕΜΕΛΙΟΝ καὶ κρητὶς πάσης καλῶς συντεταγμένης πολιτείας εἶναι ἡ δικαιοσύνη, ἅμεσος δὲ καὶ κύριος σκοπὸς ἡ τελεία πραγματοποιήσις αὐτῆς (1).

Ἐκ τοῦ σκοποῦ τούτου, πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ὁποίου πρέπει ἡ πολιτεία πάντοτε νὰ μεριμνᾷ, πηγάζει ἡ δικαιονομικὴ αὐτῆς ἐξουσία, ἣν διὰ τῆς ἐν αὐτῇ καθεστηκυίας δικαστικῆς ἀρχῆς ἀσκεῖ. Διαχειριζομένη αὕτη τὴν δικαιοσύνην ἐν γένει κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ὀφεί-

(1) Puchta *Cursus der Institutionen* τόμ. I. σελ. 70.—Savigny *System* τόμ. I. σελ. 26. — Bluntschli *Staatsrecht* τόμ. I. σελ. 57.

λει νὰ προστατεύῃ μὲν τὸ δίκαιον κατὰ πάσης ἐνδεχομένης προσβολῆς, νὰ βεβαίωσιν δὲ πᾶσαν αὐτοῦ ἀθέτησιν, καὶ νὰ κολάζῃ προσηκόντως τὸν αὐτουργὸν αὐτῆς ἐξελεγχθέντα ἐνοχον (2).

Τὴν ἐνέργειαν τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς εἰδικώτερον περὶ τὴν βεβαίωσιν καὶ τιμωρίαν τῶν ἀδικημάτων διαγράφουσιν οἱ δύο κυριώτεροι κλάδοι τῆς ποινικῆς νομοθεσίας, ἥτοι ὁ ποινικὸς νόμος, καὶ ἡ ποινικὴ δικονομία. Καὶ ὁ μὲν ποινικὸς νόμος περιλαμβάνει τὰς διατάξεις, αἵτινες τὰς κατέκαστα ἀθεμίτους πράξεις ὀρίζουσαι καθιεροῦσι τὰς καταγινωστέας τοῖς ἐνόχοις αὐτῶν ποινάς, τὴν δὲ ποινικὴν δικονομίαν ἀπαρτίζει τὸ σύνολον τῶν κανόνων, οἵτινες ὀρίζουσι τὴν πορείαν τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς πρὸς ἐξιχνίασιν τοῦ ἐγκλήματος καὶ βεβαίωσιν τῆς ἐνοχῆς τοῦ αὐτουργοῦ αὐτοῦ, καὶ καθοδηγοῦσι τὸν δικαστὴν εἰς ἐφαρμογὴν τῆς ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου καταγινωσκομένης ποινῆς. Ἡ συστηματικὴ δὲ τῶν διατάξεων ταύτης ἔρευνα καὶ ἐρμηνεία, ἀποτελεῖ τὴν θεωρίαν τῆς ποινικῆς δικονομίας (3).

Ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται δῆλον, ὅτι στενὸς ὁ σύνδεσμος τῆς μεταξὺ τοῦ ποινικοῦ νόμου καὶ τῆς ποινικῆς δικονομίας σχέσεως, διότι ἐν ᾧ ὁ ποινικὸς νόμος ὀρίζει τὰς ἀθεμίτους πράξεις ἢ παραλείψει, καὶ τὰς κατὰ

(2) Stahl Staatslehre § 180 κ. ἐξῆς.

(3) Walther Lehrbuch d. Strafprocessrechtes § 1. σελ. 1.
—Zachariae Handbuch d. Strafprocess. § 1. σελ. 1.—Planck Systematische Darstellung d. Deutschen Strafverfahrens § 48 σελ. 117. —Faustin-Hélie Instruction criminelle τόμ. I. σελ. 1 κ. ἐξ.

τοῦ ἐνόχου αὐτῶν ἐπιβλητέας ποινὰς, ἡ ποινικὴ δικονομία διαγράφει τοὺς κανόνας καὶ τὴν μέθοδον, δι' ἧς δυνάμεθα νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν (4).

Ἡ ποινικὴ δικονομία διακρίνεται τῆς πολιτικῆς καὶ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποτελοῦσα μέρος παρεπόμενον αὐτῆς. Τῆς μὲν πολιτικῆς δικονομίας ἀντικείμενον εἶναι ἡ διάλυσις τῶν ἰδιωτικῶν διαφορῶν τῶν ὑπὸ τῶν διαδίκων εἰς τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν τῶν δικαστηρίων ὑποβαλλομένων, τῆς δὲ ποινικῆς ἡ βεβαίωσις τῆς ἐνοχῆς καὶ κόλασις τῶν ἐπ' ἀδικήματι ἐγκαλουμένων, ἧς ἐπιλαμβάνεται ἡ δικαστικὴ ἀρχή, ἐκτός τινων ἐξαιρέσεων, οἷοθεν ἐνδιαφερομένη ἀμέσως εἰς τὴν τήρησιν τῆς ἐννόμου τάξεως διὰ τῆς δ'καίας τιμωρίας τῶν ἀδικούντων καὶ τῆς ἐπανορθώσεως τοῦ προσβληθέντος δικαίου καθ' ὑπόστασιν (5).

(4) *Zachariae Strafprocess.* αὐτόθ. — Μεταξὺ τῆς ποινικῆς δικονομίας καὶ τοῦ ποινικοῦ νόμου ὑπάρχει ἡ αὐτὴ σχέσηις οἷα καὶ μεταξὺ τῆς ἐλάσσονος προτάσεως συλλογισμοῦ τινος ἢν ἀποτελεῖ ἡ ποινικὴ δικονομία, καὶ τῆς μέλλουσας ἥτις πηγάζει ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ ποινικοῦ νόμου. Τὸ συμπέρασμα τοῦ τοιοῦτου συλλογισμοῦ πηγάζει ἐκ τῆς ποινικῆς ἀποφάσεως. *Walther Strafprocess.* σελ. 2 σημ. 2.

(5) Τοιαύτη καθ' ὑπόστασιν προσβολὴ τοῦ δικαίου ὑπάρχει ὅταν ὁ πολίτης τὴν ἰδίαν αὐτοῦ βλάβην, τὴν πρὸς τὴν γενικὴν, δι' ἧς τὸ δίκαιον ἐκδηλοῦται, ἀντικείμενην, ἐν γνώσει τῆς ἀντιθέσεως, ζητεῖ νὰ καταστήσῃ ἐπικρατεστέραν ταύτης, ἀνατρέπων οὕτω τὴν ἐν τῇ πολιτείᾳ ἐννομον τάξιν. Ἐν τοιαύτῃ τυχὲν περιπτώσει ὑπάρχει ἡ ἐννοια τοῦ ἀξιοποίνου ἀδικήματος, ἥτις διαφέρει οὐσιωδῶς τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδικήματος κατὰ τὸ πολιτικὸν δίκαιον, οὗτινος τὴν ἐπανόρθωσιν σκοπεῖ ἡ πολιτικὴ δικονομία. Καὶ ὁ ἀθετῶν τὰς τοῦ πολιτικοῦ δικαίου διατάξεις

"Οθεν ἐν μὲν τῇ πολιτικῇ δικονομίᾳ ἀρκοῦσα θεωρεῖται ἡ κατὰ τύπους μόνον βεβαίωσις τῆς ἀληθείας τῶν προτάσεων καὶ αἰτήσεων τῶν διαδίκων, ἐν ᾧ ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ σκοπεῖται κυρίως ἡ τῆς οὐσιαστικῆς ἀληθείας ἀνακάλυψις (6).

Διασκοποῦντες γενικώτερον τὴν ποινικὴν διαδικασίαν παρατηροῦμεν, ὅτι καθ' ἅπαντα αὐτῆς τὰ στάδια δύο ἐπίσης σπουδαῖα καὶ ἰσὰ συμφέροντα ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀντιθέτως συναντῶνται. Τὰ τοῦ ιδιώτου κατηγορουμένου συμφέροντα ἀφ' ἑνὸς καὶ τὰ γενικὰ τῆς πολιτείας ἀφ' ἑτέρου. Καὶ ἡ μὲν πολιτεία μεριμνῶσα περὶ τῆς ἰδίας εὐτυχῆς ὑπάρξεως καὶ εὐημερίας διὰ τῆς ἀκριβοῦς τῶν νόμων ἐφαρμογῆς, ἔχει ἀναμφισβητήτως μέγιστον συμφέρον καὶ δικαίωμα νὰ ἐπιδιώκῃ δραστηρίως τὴν βεβαίωσιν πάσης καὶ αὐτῆς ἐστὶ τῆς ἐλαχίστης ἀθεμίτου πράξεως, τὴν ταχεῖαν ἀνεύρεσιν καὶ αὐστηρὰν τιμωρίαν τοῦ ἀδικήσαντος, ἀφ' ἑτέρου ὅμως χάριν τῶν συμφερόντων τούτων τῆς πολιτείας δὲν πρέπει ν' ἀποστερηθῇ ὁ ιδιώτης τῶν ἐμφύτων αὐτῷ δικαιωμάτων καὶ νὰ καθιστᾶται ἕρμαιον τῆς αὐθαριστείας τῶν δικαστῶν, ἀλλ' ἀνάγκη πᾶσα νὰ ᾧσι λε-

πράττει ἀδίκημα, ἀλλὰ τοῦτο συμβαίνει οὐχὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς ἰδίας τοῦ πολίτου βουλήσεως ὑπὲρ τὴν γενικὴν, ἀλλ' ἐξ ἐσφαλμένης ἀντιλήψεως τοῦ δικαίου, ὥστε καὶ τῆς ὁποίας ὁ ἀδικῶν ὑποθέτει ὅτι ἡ ἰδία αὐτοῦ βούλησις εἶναι ἡ μετὰ τῆς γενικῆς συνάδουσα καὶ οὐχὶ ἡ τοῦ καθ' οὗ πράττεται τὸ ἀδίκημα. Koestlin. *Revision d. Criminalrechts* § 5. *σελ.* 50. — *Berner Lehrbuch d. Strafrechts.* § 56 *σελ.* 58.

(6) Koestlin *Der Wendepunkt d. Deutschen Strafverfahrens* *σελ.* 18.

ποτολόγως καὶ αὐστηρῶς διαγεγραμμένοι οἱ τύποι τῆς ἐνεργείας αὐτῶν καὶ ἴση νὰ παρέχεται τῷ ἰδιώτῃ εὐκολία πρὸς χρῆσιν πάντων τῶν τῆς ὑπερασπίσεως μέσων, δι' ὧν ἀσφαλίζεται ἡ ἀτομικὴ αὐτοῦ ἐλευθερία, ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἰδιοκτησία.

Οἱ διάφοροι ὅθεν τύποι τῆς διαδικασίας σπουδαιότατον ἔχουσι προορισμὸν χρησιμεύοντες τὸ μὲν ὡς ὁδηγοὶ εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν, ἅμα δὲ ὡς φραγμοὶ κατὰ πάσης τῶν δικαστῶν αὐθαιρεσίας, τὸ δὲ ὡς ἐγγυήσεις τῶν ἱερωτάτων τοῦ πολίτου δικαιωμάτων, τοῦ ἀπαρabiάστου δηλονότι τῆς ἐλευθερίας, τῆς περιουσίας, τῆς τιμῆς καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ τύποι οὗτοι πρέπει νὰ ᾖναι κατὰ τὸν Faustin Hélie (7).

« Λίαν ἐπιτήδειοι πρὸς ἀνίχνευσιν τῆς ἀληθείας ἐν μέσῳ τῶν ποικίλων πραγματικῶν γεγονότων, ἀρκούντως ἀπλοῖ ἵνα χρησιμεύσιν ὡς ἔρεισμα καὶ νὰ μὴ παρεμβάλλωσι προσκόμματα, εὐκαμπτοι δὲ διὰ νὰ προσαρμόζωνται ἐκάστοτε κατὰ τὰς ἀνάγκας, καὶ σαφεῖς ὅπως κωλύωσι τὰς αὐθαιρεσίας τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ἢ τῶν διαδίκων».

Ἐνεκα τῆς ἰδιαζούσης ταύτης φύσεως τῶν δικονομικῶν κανόνων τῆς ποινικῆς διαδικασίας, παρατηροῦμεν ὅτι ἀνέκαθεν ἀμέσως ἐπενεργοῦσιν ἐπ' αὐτοὺς αἱ ἐν τῇ κοινῇ ἐπικρατοῦσαι πολιτικαὶ ἰδέαι, καὶ ἡ τοῦ ἰσχύοντος πολιτεύματος μορφή. Ὅπου τὸ πολίτευμα ἐπ' ἀρχῶν φιλελευθέρων ἐρείδεται, ἐκεῖ καὶ ἡ ποινικὴ διαδικασία πλείονας ἐγγυήσεις τοῖς κατηγορουμένοις προσφέρει διὰ τῆς ἐλευθερίας τῆς ὑπερασπίσεως, τῆς δημοσιότητος τῶν συζητήσεων, καὶ τῆς προφορικῆς διαδικασίας· τούναντίον

(7) *Instruction criminelle* τόμ. I. σελ. 6.

δυσάκεις τὸ πολίτευμα πρὸς τὴν τυραννίδα παρεκκλίνει πᾶσαι αἱ εἰρημέναι ἐγγυήσεις οὐσιωδῶς περιορίζονται ἢ τὸ παράπαν ἐκλείπουσιν, καὶ ἡ τύχη τοῦ ιδιώτου ἐκ τῆς αὐθαιρεσίας τοῦ δικαστοῦ ἐξαρτᾶται (8).

Ἱστορικὴ ἔρευνα τῆς ἀναπτύξεως τῆς ποινικῆς διαδικασίας.

§ 2.

Προδιάθεσις.

Ἄπαντες οἱ κυριώτεροι δικονομικοὶ θεσμοὶ οἱ ἐν ταῖς ἰσχυούσαις νομοθεσίαις τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν ἀπαντώμενοι δὲν εἶναι τὸ προῖδον τῆς αὐθαιρέτου θελήσεως τοῦ νομοθέτου, ἀλλὰ προῆλθον ἐκ τῆς ἀνάγκης αὐτῆς τῶν περιστάσεων, βαθμηδὸν δὲ καὶ κατ' ὀλίγον ἐπὶ τὸ τελειότερον διετυπώθησαν. Οἱ νομοθέται τῶν διαφόρων ἐποχῶν οὐδὲν ἕτερον ἔπραξαν, ἢ νὰ παραλάβωσι τοὺς προϋπάρχοντας, τοὺς διὰ τῆς κοινῆς χρήσεως καθιερωθέντας κανόνας, καὶ νὰ συναρμολογήσωσιν αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων καὶ μετὰ τοῦ ὅλου τῆς νομοθεσίας αὐτῶν πνεύματος. Πρὸς ἀκριβῆ λοιπὸν τῶν δικονομικῶν κανόνων καὶ τῶν τῆς διαδικασίας τύπων κατανόησιν πρέπει ν' ἀναδράμωμεν ἐκάστοτε μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς γενέσεως αὐτῶν, νὰ ἐξετάσωμεν τὰς

(8) *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. I. σελ. 4. κ. ἐξ.

παραγωγούς τούτων αἰτίας, καὶ νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν βαθμιαίαν αὐτῶν ἀνάπτυξιν ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ. Καὶ ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τῆς ποινικῆς δικονομίας ἐφαρμόζεται πληρέστατα τὸ ἀξίωμα τοῦ νομοδιδασκάλου Ayrault περὶ τῆς μελέτης ἐν γένει τῶν νόμων. «Il est des lois comme des fleuves : pour connaitre quels ils sont on ne regarde pas les contours par ou ils passent mais leurs sources et origine». Ἐν τοῖς ἐξῆς λοιπὸν ἀφ' οὗ ἐν συντόμῳ καὶ προεισαγωγικῶς πραγματευθῶμεν περὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας καὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἔθνεσιν, ἥτοι παρ' Ἑλλήσι καὶ Ῥωμαίοις, θέλομεν μεταβῆ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν θεσμῶν, οἵτινες συνετέλεσαν πρὸς διαμόρφωσιν τῆς ποινικῆς διαδικασίας τῶν Γερμανῶν καὶ Γάλλων κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα καὶ μέχρι τῶν μεταγενεστέρων ἔτι χρόνων, θέλομεν ἐρευνήσαι τὴν ἐπενέργειαν τοῦ κανονικοῦ δικαίου ἐπὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας, καὶ ἐπὶ τέλους θέλομεν ἐνδιατρίψαι εἰς τὴν ἔρευναν ἰδιορρόθιμων τινῶν διατάξεων τῆς ποινικῆς διαδικασίας τῶν Ἀγγλων. Μόνον διὰ τῆς τοιαύτης ἀντιπαραθέσεως καὶ συγκρίσεως τῶν δικονομικῶν νόμων τῶν εἰρημένων ἐθνῶν, ἅτινα οὐσιωδῶς πρὸς τελειοποίησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς διαδικασίας συνετέλεσαν, θυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν ἀκριβῶς τὰς ἀρχικὰς βάσεις ἐφ' ὧν ἡ νεωτέρα ποινικὴ διαδικασία στηρίζεται, καὶ τὴν φύσιν καὶ πραγματικὴν ἀξίαν ἐκάστου αὐτῆς θεσμοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας κατὰ τὸ
Ἀττικὸν πολίτευμα.

§ 3.

Ὁργανισμὸς τῶν ποινικῶν δικαστηρίων.

Τὰ κυριώτερα τῶν ἐν Ἀθήναις ποινικῶν δικαστηρίων ἦσαν ὁ Ἀρείος Πάγος, οἱ Ἐφέται καὶ ἡ Ἡλιαία.

Ἡ ἐκκλησία τοῦ Δήμου ἐδίκαζεν ὡς ποινικὸν δικαστήριον σπανίως καὶ ἐπὶ σπουδαίων μόνων πολιτικῶν ὑποθέσεων (1). Συνήθως ἀπεφάσιζε περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς ἢ μὴ τῶν ἐπὶ δημοσίῳ τινὶ ἀδικήματι ἐγκαλουμένων, οἷτινες, εἰ δέον, ἐδικάζοντο ἐν ἄλλῳ δικαστηρίῳ.

Τὸ δικαστήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου ἦτο τὸ ἀρχαιότερον καὶ ἐπισημότερον τῶν ἐν Ἀθήναις δικαστηρίων (2). Ὁ δ' ἀνώτατος ἀριθμὸς τῶν ἐν αὐτῷ παρακαθημένων

(1) Πλουτάρχου Φωκ. κερ. κδ'. — Bekker *Anecdota Graeco-latino-romana*. σελ. 268. — Tittmann *Darstellung d. Griech. Verfassungen*. σελ. 195 κ. ἐξ. Ἰδὼς περὶ G. F. Schœmann. *De comitiis Atheniensium Lib. II. c. 3. p. 170.*

(2) Περὶ τοῦ χρόνου τῆς ιδρύσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου δὲν διεσώθησαν ἀκριβεῖς πληροφορίες. Πολλοὶ λέγουσιν ὅτι ὑπῆρχεν ἤδη καὶ ἐπὶ Κέκροπος *Hesfiter Athenaische Gerichtsverfassung* σελ. 33. Ἄρ καὶ ἡ γνώμη αὕτη ἐπ' οὐδεμιᾷ πιθανῆς στηρίζεται μαρτυρίας, ἀναμφίλεκτον ὅμως εἶναι ὅτι ἡ τῆς ιδρύσεως αὐτοῦ ἐποχὴ εἶναι πολὺν τῆς τοῦ Σόλωνα προγενεστέρα.

δικαστῶν συνεποσοῦτο εἰς πεντήκοντα καὶ ἓνα (3). Πρὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ δικαστηρίου τῆς Ἡλιαίας ὁ Ἀρείος Πάγος ἐδίκαζε περὶ ὅλων τῶν ἐγκλημάτων. Ἀλλὰ κατ' ὀλίγον ἡ δικαιοδοσία αὐτοῦ περιωρίσθη μόνον εἰς τὰ βαρύτερα· ἦτοι εἰς τὰ ἐκ προμελέτης τραύματα καὶ τοὺς φόνους, εἰς τὴν φαρμακείαν, εἰς τὴν πυρκαϊάν, εἰς τὴν περὶ τοὺς θεοὺς ἀσέβειαν, καὶ εἰς τινὰ ἄλλα ἐγκλήματα, οἷς κατεγινώσκετο ἡ τοῦ θανάτου ποινή.

Τὸ δικαστήριον τοῦτο συνεδρίαζε τὰς τρεῖς τελευταίας ἡμέρας ἐκάστου μηνὸς, ἐν νυκτὶ, προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ Ἀρχοντος Βασιλέως (4). Ἐν ταῖς συνεδριάσεσιν αὐτοῦ αὐστηρὰ τοῖς πᾶσιν ἐπετάσσετο σιγὴ, καὶ αἱ ἀγορεύσεις τῶν διαδίκων περιωρίζοντο εἰς ἀπλὴν μόνον ἔκθεσιν τῶν πραγματικῶν γεγονότων. Κατηρτίζοντο δὲ αἱ ἀποφάσεις τοῦ δικαστηρίου τούτου διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας.

Τὸ δικαστήριον τῶν Ἑφῆων (5) συνέκειτο κατ' ἀρχὰς ἐξ ἐκατὸν δικαστῶν, ἀλλὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν περιώρισεν ὁ Δράκων κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πολυδεύκου (6) εἰς

(5) Ἐὰν οἱ ἐν τῷ δικαστηρίῳ τοῦ Ἀρείου Πάγου παρακαθήμενοι δικασταὶ ᾤσαν οἱ Ἐφέται ἢ ἄλλοι ὑπάρχει ἀμφιβολία. Ὁ Platner (*Der Process bei den Attikern*. σελ. 49) ὑποστηρίζει διὰ σπουδαίων ἐπιχειρημάτων τὴν γνώμην ὅτι ἐκ τῶν Ἐφετῶν ἐλαμβάνοντο οἱ τοῦ Ἀρείου Πάγου δικασταί.

(4) Hefster *Athenaische Gerichtsverfassung* σελ. 44.

(5) Krebs *de Ephetis Athen. judic.* Lipsiae 1740. H. F. Kayeman *de orig. Ephetarum et eorum jud.* Lovan. 1823.

(6) Πολυδ. VIII. 40. 125. α' Ἐφέται τὸν μὲν ἀριθμὸν εἰς καὶ πεντήκοντα. Δράκων δ' αὐτοὺς κατέστησεν ἀριστίνδην αἰρεθέντας, ἐδίκασον δὲ τοὺς ἐφ' αἵματι διωκομένους ἐν τοῖς πέντε δικαστηρίοις. »

πεντήκοντα καὶ ἓνα δικαστὰς Ἀθηναίους ἐκλεγομένους ἐκ τῶν ἀρίστων πολιτῶν, διὸ καὶ ἀπαραίτητον προσὸν διὰ τοὺς Ἐφέτας ἦτον, ἐκτὸς τῆς πεντηκονταετοῦς ἡλικίας, ἄμεμπτος βίος (7). Ἐπεκλήθησαν δ' Ἐφέται διότι κατὰ τὴν νομοθεσίαν τοῦ Δράκοντος αἱ ἀποφάσεις τοῦ βασιλέως Ἀρχοντος, ὅστις ἄλλοτε ἐδίκαζε περὶ τῶν ἀκουσίων φόνων, ἐξεκαλοῦντο εἰς τὸ δικαστήριον τοῦτο (8). Εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ τῶν Ἐφετῶν δικαστηρίου ὑπήγοντο αἱ περὶ ἀκουσίου καὶ ἀπρομελετήτου ἀνθρωποκτονίας ἐγκλήσεις. Συνεδρίαζε δὲ τὸ δικαστήριον τῶν Ἐφετῶν.

α) Ἐν Παλλαδίῳ δικάζον τοὺς ἀκουσίους φόνους, τὰς αἰκίας ἐξ ὧν προέκυψε θάνατος, καὶ τὰς κατὰ τῆς ζωῆς ἐπιβουλὰς.

β.) Ἐν Φρεαττοῖ, ἦτοι ἐν τινι λιμενίσκῳ παρὰ τὸν Πειραιᾶ σχῆμα φρέατος ἔχοντι. Ἐδικάζοντο δ' αὐτόθι ἐπὶ πλοίου ἐστῶτες οἱ ἥδη ἐν Παλλαδίῳ καταδικασθέντες καὶ ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ φεύγοντες, ἐπ' ἄλλῳ δέ τινι ἐγκλήματι κρινόμενοι (9).

γ.) Ἐν Δελφινίῳ δικάζοντι περὶ τῶν φόνων τῶν μὴ τιμωρουμένων ὑπὸ τῶν νόμων, ἦτοι περὶ τῶν ἐν ἀμύνῃ, ἧ

(7) *Heffter Athen. Gerichtsverfassung.* σελ. 48. *Σουλδ. ἐν λ. Ἐφέται.*

(8) *Heffter αὐτόθ.* σελ. 47. *Πολυδ. VIII. 125.* «Ὅτε πρότερον τοῦ βασιλέως τοὺς ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ ἐξετάζοντος ὁ Δράκων παρέδωκε τοῖς Ἐφεταῖς τὴν κρίσιν ἐφεσίμορον ἀπὸ τοῦ βασιλέως ποιούμενος.»

(9) *Bekker Anecdota I.* σελ. 511. — *Πολυδ. VIII. 452* (10). *Δημοσθ. κ. Ἀριστοκρ.* 45 κ. ἐξ. — *Wachsmuth. I.* 224.

κατὰ τὴν ἐπ' αὐτοφώρῳ σύλληψιν τῶν μοιχῶν διαπρα-
χθέντων (10).

δ.) Ἐν Πρυτανείῳ ἔνθα ἐδίκαζον τοὺς ἐξ ἀφύχων ὄν-
των προσελθόντας φόνους (11). Ἀφ' οὗ ὁ Σόλων προκα-
έστησε τοῦ δικαστηρίου τῶν Ἐφετῶν τὴν ἐξ Ἀρείου
Πάγου Βουλὴν τὸ δικαστήριον τοῦτο ἀπώλεσε τὴν προτέ-
ραν αὐτοῦ ἐπισημότητα, καὶ πιθανῶς ἀντὶ τῶν Ἐφετῶν

(10) *Ανσίου κ. Ἐρατοσθ. 9. — Δημοσθ. κ. Ἀριστοκρ. 60.*

(11) *Δημοσθ. κ. Ἀριστοκρ. 26. Ἀναφέρεται δὲ παρὰ τινι*
Λεξικογράφῳ καὶ πέμπτον δικαστήριον ἐν Ζέῃ, ὅπερ πιθανῶς
ἦτο τὸ αὐτὸ τῷ ἐν Φρεαττοῦ. Heffter Athen. Gerichtsverf.
σελ. 44. Ἐκτὸς τῶν δικαστηρίων τούτων μνημονεύονται ὑπὸ
τῶν συγγραφέων, σχολιαστῶν καὶ ἀρχαίων λεξικογράφων τὰ
ὀνόματα διαφόρων ἄλλων δικαστηρίων (ὡς ἂν) τὸ Τριγῶρον
ἐπικληθὲν οὕτω πιθανῶς ἐκ τοῦ σχήματος αὐτοῦ ὅρ. Πανσαίου
Ἀττικ. Βιβλ. Α. κεφ. 28 § 8. α τὸ δὲ (Τριγῶρον) ἀπὸ τοῦ
σχήματος ἔχει τὰ ὀνόματα. β) Τὸ ἐπὶ Ἀύκῳ λαθὼν πι-
θανῶς τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην ἐκ τοῦ παρακειμένου αὐτῷ ἀνδρι-
άντος ἥρως τιρὸς εἰκοιζομένου ἐν μορφῇ λύκου. Πολυδ. VIII.
40. Ὑσυχίος ἐπὶ Ἀύκῳ. Σουΐδας ἐν λ. Ἀρχων. γ) Τὸ δικα-
στήριον τοῦ Μητίχου ἢ Μητιόχου. Πολυδεῖκ. VIII.
40 (452) Ὑσυχίος ἐν λ. Μητίχου. δ) Τὸ Παράθυρον. ε) Τὸ
Μέσoron. ς) Τὸ Μεῖζον. ζ) Τὸ Καϊρόν. Ὁ Heffter
Athen. Gerichtsverf. ἐν σελ. 16 ἔρεκά τῆς ὑπαρχούσης ἀμφι-
βολίας περὶ αὐτῶν, δι' ἑλλείψεως σαφῶν περὶ τῶν δικαστηρίων
τούτων εἰδήσεων, εἰκάζει ὅτι τὰ μνησθέντα δικαστήρια ἦσαν
κυρίως ἐπωνυμίαι διαφόρων τμημάτων ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ δι-
καστηρίου.

ἐδίκαζον ἔν τισι τῶν προειρημένων δικαστηρίων ὀρκιωτοὶ δικασταί (12).

Εὐρυτέρας ποινικῆς δικαιοδοσίας δικαστήριον ἦτον ἡ Ἑλλία, ἣτις ἐδίκαζε περὶ ὅλων τῶν ποινικῶν κατηγοριῶν ἐξαίρέσει μόνον ἐκείνων αἵτινες, ὡς εἴρηται, ὑπήγοντο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Ἐφετῶν ἢ τοῦ Ἀρείου Πάγου (13).

Τὸ δικαστήριον τοῦτο συνέκειτο ἐκ δικαστῶν ἐξακισχιλίων ἐλεγχομένων ἐτησίως διὰ κληρώσεως ἐκ τῶν πολιτῶν τῶν ὑπερβάντων τὸ τριακοστὸν τῆς ἡλικίας ἔτος, καὶ κεκτημένων πλήρη τὰ πολιτικὰ δικαιώματα. Οἱ ἐξακισχιλιοὶ οὗτοι δικασταὶ διηροῦντο εἰς δέκα κλάσεις ἢ τμήματα, ὅσαι ἦσαν καὶ αἱ τοῦ δήμου φυλαί, διακρινόμενα ἀπ' ἀλλήλων δι' ἐνὸς γράμματος τοῦ ἀλφαβήτου ἀπὸ τοῦ

(12) Platner *Der Process bei den Attikern* σελ. 69. — *Heffter Gerichtsverfassung* σελ. 47. — *Πολυδούκ. VIII. 125* «κατὰ μικρὸν κατεγελάσθη τὸ τῶν Ἐφετῶν δικαστήριον.»

(13) Ἑλλία ἐκαλεῖτο οὐ μόνον τὸ οἰκοδόμημα ἢ ὁ τόπος εἰς ὃν συνήρχοντο οἱ δικασταί, ἀλλὰ καὶ τὸ δικαστήριον αὐτό. Ἑλλιασταὶ δὲ ἐλέγοντο οὐ μόνον οἱ ἐν τῷ δικαστηρίῳ τούτῳ συνεδριάζοντες δικασταί, ἀλλ' οἱ δικασταὶ ἐν γένει. *Meier u. Schaeffmann Attischer Process.* σελ. 144. — *Platner Der Process bei den Attikern* σελ. 68, 78. — *Ποῖαι δίκαι κυρίως ἀνήκον* εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ δικαστηρίου τούτου εἶναι δυσχερὲς νὰ ὀρισθῇ ἕνεκα τῆς ἐλλειψέως σαφῶν περὶ τούτου εἰδησεῶν ἐν ταῖς πηγαῖς. Κατὰ τὸν *Ἀρποκρατῶνα ἐν λ. Ἑλλία*, τὸ δικαστήριον τοῦτο ἐδίκαζε τὰς σπονδαιοτέρας δημοσίας δίκας.

Α μέχρι τοῦ Κ. καὶ συγκείμενα ἐξ ἑξακοσίων δικαστῶν (14).

Δι' ἐκάστην κλάσιν ὑπῆρχεν ἰδιαίτερον οἰκοδόμημα ἐν- τὸς τοῦ ὁποίου συνήρχοντο οἱ δικασταὶ εἰς συνεδρίασιν, φέρον ἐν ἐκ τῶν δέκα πρώτων στοιχείων τοῦ ἀλφαβήτου Α—Κ. καὶ διακρινόμενον τῶν λοιπῶν διὰ τοῦ ἰδιάζοντος χρώματος ὅπερ ἔφερε (15).

Ὁ ἀριθμὸς τῶν δικαστῶν πρὸς ἐκδίκασιν τῶν εἰσαγο- μένων εἰς τὸ δικαστήριον τοῦτο δικῶν δὲν ἦτον ὁ αὐτὸς πάντοτε, ἀλλὰ ποτὲ μὲν συνήρχοντο οἱ δικασταὶ ἐνὸς μό- νον τμήματος, ἄλλοτε δὲ δύο ἢ τριῶν, ὀριζομένων ἐκά- στοτε τῶν τμημάτων ἅτινα ἔμελλον νὰ δικάσωσι διὰ κληρώσεως.

(14) *Heffter Athen. Gerichtsverfass.* σελ. 52. 'Ο *Platner Der Process bei den Attikern* σελ. 24 ἀραβιάζει τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκάστη κλάσει ἀρχόντων δικαστῶν εἰς ὀκτακοσίους ὄρ. καὶ *Bécot. De l'organisation de la Justice repressive* σελ. 2.

(15) Οὕτω τὸ μὲν Παράβυστον ἐκ τοῦ χρώματος αὐτοῦ ἐ- καλεῖτο καὶ Βατραχιόυρ, τὸ δὲ Τριγῶρον Φοινικιοῦρ. Πανσ. Ἀττ. 1. 28. 8. *Meier u Schoemann Attisch. Process.* p. 148. *Heffter Ath. Gerichtsverf.* p. 55. — Περὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ ρυθμοῦ τῶν δικαστηρίων δὲν διεσώθησαν λεπτομερεῖς εἰδήσεις. Τὰ πλεῖστα ἐξ αὐτῶν ἦσαν ἐστεγασμένα, ἐκτὸς ἐκείνων ἅτινα ἐδίκαζον περὶ φορικῶν «οὐ- δεινὸς ἄλλου ἐνεκα ἢ ἵνα τοῦτο μὲν οἱ δικασταὶ μὴ ἴωσιν εἰς τὸ αὐτὸ τοῖς μὴ καθαροῖς τὰς χεῖρας, τοῦτο δὲ ὁ διώκων τῇρ δι- κῇ τοῦ φόρου ἵνα μὴ ὁμοβόφιος γίνηται τῷ αὐθέντῃ. » Ἀντι- φῶν περὶ τοῦ Ἡρώδου φόρου σελ. 150. — *Petitus leges Atticae Lib. VII. tit. I.* σελ. 605. — καὶ τῆς Ἡλιαίας ὡς ἐκ τῆς ἐπωνυμίας ταύτης τοῦ δικαστηρίου εἰκάζεται.

Οἱ διὰ τῆς πρώτης κληρώσεως ἐκλεχθέντες δικασταὶ ὠρκίζοντο τὸν Ἡλιαστικὸν καλούμενον ὄρκον, ὅστις κατὰ τὸν Δημοσθένην (16) ἦτον ὁ ἑξῆς.

α Ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ Δήμου τοῦ Ἀθηναίων καὶ τῆς Βουλῆς τῶν Πεντακοσίων, καὶ τύραννον οὐ ψηφιοῦμαι εἶναι οὐδ' ὀλιγαρχίαν· οὐδ' ἐάν τις καταλύῃ τὸν Δῆμον τὸν Ἀθηναίων ἢ λέγῃ ἢ ἐπιψηφίζῃ παρὰ ταῦτα, οὐ πείσομαι. Οὐδὲ τῶν χρεῶν τῶν ιδίων ἀποκοπὰς οὐδὲ γῆς ἀναδασμὸν τῆς Ἀθηναίων οὐδ' οἰκιῶν, οὐδὲ τοὺς φεύγοντας κατάξω, οὐδὲ ὧν θάνατος κατέγνωσται, οὐδὲ τοὺς μένοντας ἐξελῶ παρὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων καὶ τῆς Βουλῆς, οὐτ' αὐτὸς ἐγὼ οὐτ' ἄλλον οὐδένα ἐάσω· οὐδ' ἀρχὴν καταστήσω ὥστ' ἄρχειν ὑπεύθυνον ὄντα ἐτέρας ἀρχῆς, καὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων καὶ τοῦ ἱερομνήμονος, καὶ ὅσαι μετὰ τῶν ἐννέα ἀρχόντων κυαμεύονται ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ κήρυκος καὶ πρεσβείας καὶ συνέδρων· οὐδὲ δις τὴν αὐτὴν ἀρχὴν τὸν αὐτὸν ἄνδρα, οὐδὲ δύο ἀρχὰς ἄρξαι τὸν αὐτὸν ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ· οὐδὲ δῶρα δέξομαι τῆς ἡλιασσεως ἕνεκα οὐτ' αὐτὸς ἐγὼ, οὐτ' ἄλλος ἐμοί, οὐτ' ἄλλη, εἰδότος ἐμοῦ, οὔτε τέχνη, οὔτε μηχανῇ οὐδεμιᾷ· καὶ γέγονα οὐκ ἑλάττον ἢ τριάκοντα ἔτη. Καὶ ἀκροάσασθαι τοῦ τε κατηγόρου καὶ τοῦ ἀπολογουμένου ὁμοίως ἀμφοῖν, καὶ διαψηφιοῦμαι περὶ αὐτοῦ ὃ ἂν ἡ δίωξις ᾖ. Ἐπομνύναι Δία, Ποσειδῶ, Δήμητρα, καὶ ἐπαρᾶσθαι ἐξώλειαν ἑαυτῷ καὶ οἰκίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, εἴτι τούτων παραβαίνοι, εὐορκοῦντι δὲ πολλὰ κάγαθα εἶναι ».

(16) Δημοσθ. κ. Τιμοκρ. 149, 746.

Ὁ ὅρκος οὗτος ἐδίδετο κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πολυδεύκους ἐν Ἀρδητιῷ δικαστηρίῳ (17).

§ 4.

Γενικαὶ ἀρχαὶ τῆς διαδικασίας.

Ἐπὶ τῶν ἀθεμίτων πράξεων, αἵτινες προσέβαλλον τὴν πολιτείαν αὐτὴν ἀμέσως, ἐπὶ τῶν δημοσίων, ὡς εἰπεῖν, ἐγκλημάτων, τὸ δικαίωμα τοῦ ἐγκαλεῖν ἀνῆκεν ἀνεξαίρετως εἰς πάντας τοὺς ἐπιτίμους ἐνήλικας πολίτας· (1) τοῦναντίον ἐπὶ ἰδιωτικῶν ἐγκλημάτων τὸ δικαίωμα τοῦτο εἶχε ὁ παθὼν μόνος ἢ οἱ πλησιέστεροι αὐτοῦ συγγενεῖς (2).

Ἐκτὸς τούτου ὅμως ὑπῆρχε καὶ ἡ ἀρχὴ τῶν θεσμοθετῶν καθῆκον ἔχουσα νὰ καταμηνύῃ εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ Δήμου ἢ τὴν Βουλὴν τῶν Πεντακοσίων τὰ τὴν πολιτείαν αὐτὴν ἀμέσως προσβάλλοντα ἐγκλήματα (3).

Ἡ καταμνήσυις αὕτη τῶν ἐγκλημάτων ἐγένετο ἐγγράφως (λ ἡ ξ ι ς, ἔ γ κ λ η μ α) πρὸς τὸν ἀρμόδιον ἄρχοντα, ὅστις ἀφ' οὗ ἡρεῦνα πρῶτον περὶ τοῦ βασίμου τῆς κατηγορίας (ἀ ν ά κ ρ ι σ ι ς) ὑπεχρέου τὸν ἐγκαλοῦντα νὰ ὀρκι-

(17) Ἀρδητιὸς ἐκαλεῖτο θέσις τις ἐκτὸς τῆς πόλεως παρὰ τὸν Ἰλισσὸν ποταμὸν Πολυδεύκ. VIII. 10. (452).

(1) Platner *Der Process bei d. Attikern*. σελ. 87. 122. — Meier u. Schoemann *Att. Process*. σελ. 555.

(2) Δημοσθ. κ. Μακαρτ. 57 1069 « ἐντὸς ἀνεψιότητος » Heffter *Gerichtsverf.* σελ. 145.

(3) Meier αὐτόθ. σελ. 557. Heffter *Gerichtsverf.* σελ. 154. Tittmann *Griesch. Verfassungen*. σελ. 205.

σθῇ ὅτι δὲν θὰ παραιτηθῇ τῆς κατηγορίας πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς τῶν δικαστῶν ἀποφάσεως (4).

Ὁ αὐτὸς ἄρχων ὠρίζε πρὸς τοῦτοις τὸ δικαστήριον ἐν ᾧ ἔμελλε νὰ ἐκδικασθῇ ἡ ὑπόθεσις, καὶ ἐκάλει τὰ μέλη αὐτοῦ πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ὑποθέσεως, ὅπως ὀρκισθῶσιν ὅτι θὰ δικάσωσιν ἀπροσωπολήπτως καὶ εὐσυνειδήτως. (5) Συγχρόνως δὲ ὠρίζετο καὶ ἡ ἡμέρα τῆς δίκης.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἐδημοσιεύετο ἡ κατηγορία, καὶ ὁ κατηγορούμενος ἔδει νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ ἄρχοντος ἵνα προτείνῃ τὰς κατὰ τῆς κατηγορίας ἐνστάσεις αὐτοῦ.

Ὅ,τε ἐγκαλῶν καὶ ὁ κατηγορούμενος ἢ καὶ ὁ ἕτερος τούτων ἠναγκάζοντο νὰ προκαταβάλλωσι χρηματικὴν τινα ποσότητα ἀνάλογον τοῦ ἀντικειμένου τῆς δίκης (παράβολη, παράστασις ἢ πρυτανεΐα), ἣν μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς ἀπέτινεν ὁ ἡττηθεὶς ἐκ τῶν δίκων πρὸς τὸν ἕτερον (6).

Τὴν ὠρισμένην ἡμέραν τῆς δίκης ἥτις ἐκαλεῖτο κυ-

(4) *Ulpianus ad Demosthen. in Midiam « Juramentum de prosequenda lite »* περὶ οὗ ὁμοῦς πλεῖσται ὅσαι ὑπάρχουσιν ἀμφιβολίαι *πρὸλ. Meier u. Schæmann Attischer Process. σελ. 626.*

(5) Τὸν ὅρκον τοῦτον ἀναφέρει ὁ Πολυδεύκης ἐν *Βιβλ. Η΄ κεφ. 10.* « Δικάσω περὶ ὧν ἂν ἡ δίκωξις ᾖ, καὶ περὶ ὧν μὲν νόμοι εἰσὶ κατὰ τοὺς νόμους ψηφιοῦμαι, περὶ ὧν δὲ μὴ εἰσὶ γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ. [ὅρ. *Petitus leges libr. IV. titul. III. p. 414.*] *Meier u. Schæmann. Att. Process. σελ. 135 σημ. 20.*

(6) *Πολυδεύκ. VIII. 6.—Meier u. Schæmann Att. Process. σελ. 615.*

ῥία συνήρχοντο εἰς τὸ δικαστήριον οἱ ἐκλεγθέντες δικασταί, καὶ ἤρχιζεν ἡ συνεδρίασις ἀναγινώσκοντος τοῦ κήρυκος τὴν κατηγορίαν. Ἡ συζήτησις ἐγένετο δημοσία καὶ προφορικῶς, καὶ πρῶτος μὲν ὁ ἐγκαλῶν ἀνέπτυσσε τὴν κατηγορίαν προσάγων τὰς συλλεχθείσας μαρτυρίας, μετ' αὐτὸν δὲ ἐλάμβανε τὸν λόγον ὁ κατηγορούμενος, ὅστις ὑπέβαλλεν ἐπίσης εἰς τὸ δικαστήριον τὰς ἑαυτοῦ μαρτυρίας, καὶ ἐστήριζεν ἐπ' αὐτῶν τὴν ὑπεράσπισίν του (7), τὸν δὲ χρόνον τῶν ἀγορεύσεων ἀμφοτέρων τῶν ἀντιδίκων ἐμέτρει ἡ κλεψύδρα. Καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ὡς μέσον ἀποδείξεως σὺν τοῖς ἄλλοις ἐχρησίμευον αἱ βάσανοι, αἵτινες πρὸ πάντων κατὰ τῶν δούλων ἐφηρμόζοντο, (8) κατ' ἐλευθέρων δὲ πολιτῶν ἐγένετο χρῆσις αὐτῶν ἐξαιρετικῶς μόνον ὁσάκις ἡ Βουλὴ ἢ ἡ Γερουσία δι' ἰδιαιτέρου ψηφίσματος ἐπέτρεπε τοῦτο.

Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν συζητήσεων ὁ κῆρυξ ἐκάλει τοὺς δικαστάς εἰς ψηφηφορίαν πρὸς κατάρτισιν τῆς ἀποφάσεως, ἣτις ἐκάστοτε ἔπρεπε ν' ἀπαγγελθῇ πρὸ τῆς τοῦ ἡλίου δύσεως. Διττὴ δ' ἐγένετο ψηφηφορία, ἡ μὲν περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, ἡ δὲ περὶ τῆς καταγνωσθησομένης ποινῆς (9).

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος κατεδικάζετο εἰς σωματικὴν ποινὴν παρεδίδετο τοῖς Ἐνδεκα, οἵτινες εἶχον τὴν φρον-

(7) Platner *Der Process bei d. Attikern*. σελ. 245 κ. ἐξ.

(8) *Artif.* VI. § 25 *Ἰσαίου VIII.* § 12. Meier u. Schæmann *Att. Process.* σελ. 679.

(9) Meier u. Schæmann *αὐτόθ.* σελ. 724.

τίδα τῆς ἐκτελέσεως τῶν ποινῶν, (10) ἐὰν τούναντίον ἡ καταγνωσθεῖσα ποινὴ ἦτο χρηματικὴ, ἡ ἐκτέλεσις αὐτῆς ἀνετίθετο εἰς τοὺς τοῦ δημοσίου ταμείου λειτουργούς.

Κηρυχθέντος ἀθώου τοῦ κατηγορουμένου ἐγίνετο ἐκ νέου συζήτησις περὶ τοῦ βασίμου ἢ μὴ τῆς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας παρὰ τοῦ ἐγκαλοῦντος, ὅστις ἐὰν δὲν ἐλάμβανεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ ἐν πέμπτῳ τοῦλάχιστον τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν ψήφων τῶν δικαστῶν, κατεδικάζετο εἰς πρόστιμον χιλίων δραχμῶν, ἑσπερεῖτο τοῦ λοιποῦ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐγκαλεῖν, καὶ ἐνίοτε ἐτιμωρεῖτο καὶ ὡς συκοφάντης (11).

Ἐὰν δὲ κατηγορούμενος δὲν ἐνεφανίζετο κατὰ τὴν δικάσιμον εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ τοι προσηκόντως κλητευθεὶς, ἐδικάζετο ἐρήμην καὶ κατεδικάζετο τῇ αἰτήσει τοῦ ἐγκαλοῦντος. Ὁ καταδικασθεὶς εἶχε τὸ δικαίωμα, ἐντὸς δύο μηνῶν μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως, παριστάμενος αὐτοπροσώπως ν' ἀνακόψῃ τὴν ἀπόφασιν (τὴν ἔρημον [δίκην] ἀντιλαχεῖν) καὶ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἐπανάληψιν τῆς δίκης (ἀναδικία, παλινδικία) (12).

Ἐκ τῆς συνοπτικῆς ταύτης ἐκθέσεως τῆς ποινικῆς διαδικασίας ἐν τοῖς Ἀττικοῖς δικαστηρίοις φαίνεται ὅτι αἱ κύριαι καὶ θεμελιώδεις βάσεις, ἐφ' ὧν ἡ νεωτέρα ποινικὴ διαδικασία ἐρείδεται, ἦτοι ἡ δημοσιότης τῆς διαδικασίας,

(10) *Περὶ τῶν ἑνδεκα πρὸς τὰς περὶ φυλακῶν μελέτας μου. Μέρος Α'. σελ. 6.*

(11) *Hefster Athenäische Gerichtsverfassung σελ. 129.*

(12) *Πολυδούκ. VIII. 6. Hefster Gerichtsverfassung σελ. 258. — Meier u. Schoemann Att. Process. σελ. 756.*

τὸ δικαίωμα ὅπερ κέκτηται πᾶς πολίτης τοῦ καταμηνύειν τὰς κολασίμους πράξεις καὶ ἐγκαλεῖν τοὺς αὐτουργοὺς αὐτῶν, καὶ τὸ δικαίωμα τῶν κατηγορουμένων τοῦ δικάζεσθαι παρὰ τῶν ἰσοτίμων αὐτῶν, ἦσαν ἤδη καθιερωμένα καὶ ἐν τῇ διαδικασίᾳ τῶν Ἀττικῶν δικαστηρίων (13).

Ἡ δ' ἐπικρατοῦσα παρ' αὐτοῖς ἐλευθερία τῆς ὑπερασπίσεως, καὶ ἡ δημοσιότης τῶν συζητήσεων, ἐπενήργησαν οὐσιωδῶς εἰς τὴν διαρρύθμισιν τῆς διαδικασίας ταύτης, καὶ συνετέλεσαν ὥστε νὰ θεωρῇται ὡς θεσμὸς ἰδίως πολιτικὸς χρήσιμος πρὸς ὑπεράσπισιν καὶ τῶν γενικωτάτων αὐτῶν τῆς πολιτείας συμφερόντων. Διὸ καὶ αἱ ἐν τοῖς δικαστηρίοις συζητήσεις ἐφείλκον τὰ μάλιστα τὸ ἐνδιαφέρον τῶν πολιτῶν περὶ τῶν κοινῶν τῆς πατρίδος πραγμάτων μεριμνώντων. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη τῆς διαδικασίας μορφή δὲν ἦτον ἄμοιρος ποικίλων μειονεκτημάτων. Ἐνεκα τῆς ἐλλείψεως αὐστηρῶς διαγεγραμμένων οὐσιαστικῶν καὶ δικονομικῶν κανόνων, ἔνεκα τῆς ἀκράτου ἐλευθερίας ἐν ταῖς συζητήσεσιν, οὐδεὶς ὑπῆρχε φραγμὸς πρὸς περίστολὴν τῆς κατασοφιστεύσεως τοῦ δικαίου, καὶ πρὸς περιορισμὸν τῶν συζητήσεων ἐντὸς δεδομένων τινῶν ὁρίων. Ὅθεν παρητηροῦμεν ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αἱ ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀγορεύσεις τῶν ῥητόρων παρέργως μόνον ἐπὶ καθαρῶς γομικῶν ἐπιχειρημάτων στηριζόμεναι, ἐπιζητοῦσι μᾶλλον ν' ἀποτρέψωσιν ἀπ' αὐτῶν τὴν προσοχὴν τῶν δικαστῶν, καὶ νὰ μεταφέρωσιν αὐτοὺς εἰς τὸ εὐρὺ πεδίου τῆς πολιτικῆς, ἔνθα σκοπιμώτερα καὶ ἀφθονώτερα ἡδύναντο

(15) *Faustin Hélie Instruction criminelle. τομ. I. § 5 σελ. 16 κ. ἐξ.*

ν' ἀρυσθῶσιν ἐπιχειρήματα διεγείροντα ἐν τοῖς δικασταῖς εἴτε τὰ αἰσθήματα τοῦ οἴκτου ἢ τῆς ἐπεικειάς, εἴτε τὰνάπαλιν τὰ αἰσθήματα τοῦ φόβου ἢ τῆς ἐκδικήσεως (14).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας παρὰ Ῥωμαίοις.

§ 5.

Ὁργανισμὸς τῶν δικαστηρίων.

Ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τῆς τῶν Ῥωμαίων πολιτείας τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκδικάζειν τὰ ἐγκλήματα (*potestas gladii, merum imperium*) ἐκέκτηντο οἱ βασιλεῖς, (1) οἵτινες

(14) Platner. *Der Process bei den Attikern* § 2 σελ. 5. κ. ἐξ.

(1) *Lex 2 § 14 de orig. juris* (1, 2) «*Quid ad magistratus attinet, initio civitatis hujus constat, Reges omnem potestatem habuisse*». Διοργ. Ἀλικαρ. II. 14 «*βασιλεῖ μὲν οὖν ἐξήρητο τάδε τὰ γέρα τῶν ἀδικημάτων τὰ μέγιστα μὲν αὐτὸν δικάζειν, τὰ δ' ἐλάττωρα τοῖς βουλευταῖς ἐπιτρέπειν*».

δὲν ἐδεσμεύοντο ὑπὸ δικονομικῶν διατυπώσεων κατὰ τὴν ἀσκήσιν τοῦ δικαιώματος τούτου. Καὶ τὰς μὲν σπουδαιότερας τῶν ὑποθέσεων ἐδίκαζεν ὁ βασιλεὺς αὐτὸς, περιστοιχούμενος ὑπὸ συμβούλων, τὰ δ' ἐλαφρότερα τῶν ἀδικημάτων παρέπεμπεν εἰς τοὺς Συγκλητικούς (2).

Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν σπουδαιότερων ποινικῶν ὑποθέσεων, ὡς ἐπὶ τῆς *perduellio* τῆς *parricidii quaestio*, ἠδύναντο οἱ βασιλεῖς νὰ ἐγκαταστήσωσι πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῶν δύο δικαστὰς (*duumviri perduellionis, parricidii Quaestores*) ἐκλεγομένους ἐκ τῶν *comitia curiata* (3).

Μετὰ δὲ τὴν κατάργησιν τῆς βασιλείας ἡ ἐξουσία τοῦ ἐκδικάζειν τὰ διαπραττόμενα ἐγκλήματα μετέβη εἰς τοὺς

(2) *Geib. Röm. Criminalprocess* σελ. 20, 59. *Livii. I, 49.* Ἐὰν αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν ἦσαν ἀνέκκλητοι, ἢ ἐσυγχωρεῖτο κατ' αὐτῶν ἡ χρῆσις τοῦ ἐνδίκου τῆς ἐφέσεως μέσου καθίσταται ἀμφίβολον ὡς ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν πηγῶν *Pomponius Lex 2 § 16 de origin. juris* (1. 2.). «*Exactis deinde regibus, Consules constituti sunt duo, penes quos summum jus uti esset, lege rogatum est. Dicti sunt ab eo, quod plurimum reipublicae consulerent. Qui tamen ne per omnia regiam potestatem sibi vindicarent lege lata factum est, ut ab iis provocatio esset, neve possent in caput civis Romani animadvertere injussu populi; solum relictum est illis ut coercere possent et in vincula publica duci juberent.* — «*Cicero de re publica II. 51.*» *Provocationem etiam a regibus fuisse declarant pontificii libri.*

(3) *Zachariae Handbuch d. Deutschen Strafprocesses. tom. I.* σελ. 86 σημ. 4 *Livii I, 26.*

Ἑπάτους, (4) ὧν ἡ δικαιοδοσία κατ' ἀρχὰς μὲν ἦτον ἐν-τελῶς ἀπεριόριστος ὡς καὶ ἡ τῶν βασιλέων, κατ' ὀλίγον ὁμῶς πολλαχῶς περιωρίσθη διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τοῦ δικαίωματος τῆς ἐφέσεως, ὡς καὶ διὰ τῆς καθιερώσεως τῆς ἀρχῆς τῆς ἐν τῇ Δωδεκαδέλτῳ ἀπαντωμένης «*De capite civis nisi per maximum comitiatum ne ferunto*» δι' ἧς ἀπηγορεύετο τοῖς Ἑπάτοις τὸ ἐπιβάλλειν σωματικὰς ποινὰς, καὶ ἡ δικαιοδοσία αὐτῶν περιωρίσθη εἰς τὰ ἀδικήματα μόνον τὰ χρηματικοῖς προστίμοις (*multa*) τιμωρούμενα (5).

Περὶ ἀпасῶν δὲ τῶν ἐγκλήσεων, καθ' ἃς προέκειτο ν' ἀποφασισθῇ περὶ τῆς ζωῆς ἢ τοῦ θανάτου τῶν πολιτῶν, ἐδίκαζεν ὁ δῆμος αὐτὸς ἐν τῇ λογίτιδι ἐκκλησίᾳ (*comitia centuriata*) καὶ ἐν τῇ φυλετικῇ (*comitia tributa*), (6) ἡ

(4) Διονυσ., Ἀλικαρ. X. 4. «Ὡς δ' ἐπαύσαντο μοναρχοῦμενοι τοῖς κατ' ἐνιαυτὸν ὑπατεύουσιν ἀρέκειτο τὰ ἄλλα τῶν βασιλέων ἔργα καὶ ἡ τοῦ δικαίου διάγνωσις».

(5) Geib Roem. Criminalprocess, σελ. 24. — Τὸν μέγιστον ὅρον τῶν τοιούτων ποινῶν ὥριζεν ἀκριβῶς ἡ *Lex Hernia Tarpeia* (500).

(6) Τῶν συγγραφέων τιρὰς ὅρ. Geib Criminalprocess σελ. 35, σημ. 24, ἐσφαλμένως πρεσβεύουσιν ὅτι αἱ μὲν λογίτιδες ἐκκλησίαι (*comitia centuriata*) ἐδίκαζον περὶ τῶν ἐγκλημάτων, οἷς κατεγινώσκετο σωματικὴ ποινὴ, αἱ δὲ φυλέτιδες (*comitia tributa*) περὶ ἐκείνων οἷς ἐπεβάλλοντο χρηματικὰ πρόστιμα, ἐπιστηρίζουσι δὲ τὴν γνώμην τῶν ταύτην ἐπὶ τοῦ προμνησθέντος νόμου τῆς Δωδεκαδέλτου «*de capite civis nisi per maximum comitiatum ne ferunt*», καὶ ἐπὶ τῆς μαρτυρίας τοῦ Κεκέωρος *de legibus* III, 4. 19. *de republica* II. 56 καθ' ὃν

ἀνέθετεν εἰς ἓνα ἢ καὶ πλείονας δικαστὰς (*inquisitores*) ἢ εἰς τὴν Σύγκλητον τὴν ἐκδίκασιν τῶν τοιούτων ὑποθέσεων.

Ἐκτὸς τοῦ δήμου ποινικὴν δικαιοδοσίαν ἐκέκτηντο ἡ Σύγκλητος, δικάζουσα περὶ τῶν τὴν πολιτείαν αὐτὴν προσβαλλόντων ἐγκλημάτων, ὡς καὶ περὶ τῶν ὑπὸ τῶν ἄλλοδαπῶν καὶ τῶν ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐπαρχιῶν διαπραττομένων, (7) οἱ Ὑπατοι, οἱ Πραιτορες καὶ αἱ λοιπαὶ ἀρχαὶ αἰτινες ἦσαν περιβεβλημέναι τὸ *imperium*.

Πρὸς τούτοις ποινικὴν δικαιοδοσίαν εἶχον τὸ *ἐρὸν δικαστήριον* τοῦ Μεγίστου Ποντίφηκος (*Pontifex Maximus*) ἐπὶ τῶν κατὰ τῆς θρησκείας ἐγκλημάτων τῶν ἱερέων, οἱ στρατηγοὶ ἐπὶ τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ καὶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτῶν διατελούντων στρατιωτῶν, καὶ οἱ *Triumviri capitales* (8),

maximus comitiatus εἶναι τὰ *comitia centuriata*. Ἀλλὰ πολλὰ διεσώθησαν παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι παραδείγματα, ὅρ. *Livii* II. 55. III. 45. 58. XXV. 4. *Διονυσ.* Ἀλικαρρ. VII. 64. X. 5. XI. 46. — μαρτυροῦντα τοῦτ' ἄρτιον ὅτι καὶ ὑπὸ τῶν *Comitia tributa* ἐπεβλήθησαν σωματικαὶ ποιναὶ καὶ ἐξελέγχοντα τὴν μνησθεῖσαν ἀνωτέρω γνώμην πάντη ἀνυπόστατον.

(7) *Geib Criminalprocess*. σελ. 59. *Dirksen Civil. Abhandl.* τόμ. I. ἀριθ. 2.

(8) Ἡ ἀρχὴ τῶν *Triumviri capitales*, ἣτις ἀπαρτᾶται ἀπὸ τοῦ ἔτους 465, ἦτορ ὁμοία τῆς τῶν Ἑνδεκα κατὰ τὸ Ἀττικὸν πολίτευμα ἥτοι ἐφρόντιζε περὶ τῆς συλλήψεως τῶν καταδικωμένων, περὶ τῆς καταστάσεως τῶν φυλακῶν, καὶ περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν θανατικῶν ἀποφάσεων. Ἐκέκτητο δὲ καὶ ποινικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ ἐλαφρῶν τιμῶν κολασίμων πράξεων, ὁρβλ. *Geib Criminalprocess* σελ. 226.

ἐπὶ τῶν δούλων. Τέλος δὲ δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν τὸ δικαίωμα τῶν γονέων τοῦ δικάζειν καὶ τιμωρεῖν τὰ ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας αὐτῶν πραττόμενα ἐγκλήματα, ἤτοι τὰ ὑπὸ τῶν τέκνων, συζύγων (9) καὶ τῶν δούλων, περὶ ὧν ἐδίκαζον ἢ μόνοι ἢ προσλαμβάνοντες συμπαρέδρους τοὺς πλησιεστέρους ἐκ τῶν συγγενῶν (10), ὡς καὶ τὴν ποινικὴν δικαιοδοσίαν τῶν τιμητῶν (Censores), εἰς ἣν οἱ ἄνδρες μόνοι ὑπῆγοντο (11).

(9) Ἡ τοιαύτη ποινικὴ δικαιοδοσία τῶν ἀνδρῶν ἐπὶ τῶν συζύγων αὐτῶν κατηργήθη ἐπὶ τῶν μεταγενεστέρων Ἀυτοκρατόρων, ὅτε ὁ γάμος ἀπώλεσε τὸν αὐστηρὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα διὰ τῆς καταργήσεως τῆς *Manus*, καὶ τῆς μεγίστης ἐνκομίας ἥτις παρείχετο πρὸς ἐπίτευξιν διαφυγῶν ὅρ. *Geib Criminalprocess*, σελ. 455.

(10) Διορσ. *Αἰλικαρ. II. 25. 30.* — Ἀμαρτάνουσα δὲ τι (ἡ γυνὴ) δικαστὴν τὸν ἀδικούμενον ἐλάβανε, καὶ τοῦ μεγέθους τῆς τιμωρίας κύριον, ταῦτα δὲ οἱ συγγενεῖς μετὰ τοῦ ἀνδρός ἐδίκαζον. *Livii. II. 56. XXXIX. 48.* — *Jhering Geist. d. Roem. Rechts II. σελ. 170.*

(11) *Cicero de re publ. IV. 6.* — *Livii IV. 8. Dionysius Fragm. Vatic. 64.* «Ῥωμαῖοι δὲ πᾶσαν ἀναπετάσαντες οἰκίαν καὶ μέχρι τοῦ δωματίου τὴν ἀρχὴν τῶν τιμητῶν προαγαγόντες, πάντων ἐποίησαν ἐπίσκοπον καὶ φύλακα τῶν ἐν αὐτῇ γυνομένων· οὔτε δεσπότην οἰόμενοι δεῖν ὥμῳ εἶναι περὶ τὰς τιμωρίας οἰκετῶν· οὔτε πατέρα πικρὸν ἢ μιῶν πέρα τοῦ μετρίου περὶ τέκνων ἀγωγάς· οὔτε ἄνδρα περὶ κοινοῦ γαμετῆς γυναικὸς ἄδικον· οὐ καῖδας γηραιῶν ἀπειθεῖς πατέρων· οὔτε ἀδελφοὺς γνησίους τὸ πλεῖον ἀντὶ τοῦ ἴσου διώκοντας· οὐ συμπόσια καὶ μέθας παρρηχίους· οὐκ ἀμελείας καὶ φθοράς ἡλικιῶν νέων· οὐχ ἱερῶν ἢ τάφων προγονικὰς τιμὰς ἐκλείπου-

Περὶ τοῦ διοργανισμοῦ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἐκτὸς τῆς Ῥώμης ἔχομεν λίαν ἀτελεῖς εἰδήσεις. Καὶ ἐν μὲν ταῖς ἀποικίαις ὡς καὶ ἐν τοῖς Municipia οἱ ἄρχοντες τῶν πόλεων ἦτοι οἱ Duumviri καὶ οἱ Quatuorviri καὶ ἡ Σύγκλητος αὐτῶν (ordo decurionum) ἤσκαον τὴν ποινικὴν δικαιοδοσίαν, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις οἱ διοικηταί, οἵτινες τὴν αὐτὴν εἶχον δικαιοδοσίαν ἢ οἱ Duumviri ἐν ταῖς ἀποικίαις, δὲν ἐξελέγοντο ὅμως ὑπὸ τῶν πόλεων ἀλλ' ἀπεστέλλοντο ἐκ Ῥώμης (12).

Προϊόντος τοῦ χρόνου ὁ πλεονασμὸς τῶν ἐγκλημάτων ἐν Ῥώμῃ, καὶ ἡ ἐντεῦθεν προερχομένη δυσχέρεια καὶ βραδύτης πρὸς συγκάλεσιν τοῦ λαοῦ εἰς ἐκκλησίαν, ὡς καὶ τὸ καθιερωθὲν ἅπαξ ἔθιμον τοῦ ἐκδικάζεσθαι τινα τῶν ἐγκλημάτων παρ' ἐπιτροπῶν ἐκάστοτε συγκαλουμένων (Quaestiones temporariae) συνετέλεσαν πρὸς σύστασιν μονίμων ἐπιτροπῶν ἐτησίως ἐκλεγομένων (Quaestiones annuae vel perpetuae), ἵνα δικάζωσι περὶ τῶν συνηθεστέρων ἐγκλημάτων. Ἡ πρώτη τοιαύτη ἐπιτροπὴ ἐγκατεστάθη διὰ τῆς Lex Calpurnia τοῦ Δημάρχου L. Piso Frugi (605 π.Χ. Ῥ.) ὁ δ' ἀριθμὸς αὐτῶν ἡύξησε σημαντικῶς διὰ τῶν ἐπὶ τῆς τοῦ Σύλλα δικτατορίας ἐκδοθέντων νόμων (Leges Corneliae). Ἡ συγκρότησις τῶν Quaestiones ὡς καὶ τὸ εἶδος τῆς διαδικασίας, ἣν ὤφειλον νὰ τηρῶσι διεγράφετο παρὰ τοῦ νόμου ὅστις ὥριζε τὴν σύστασιν αὐτῶν.

σας· οὐκ ἄλλο τι τῶν παρὰ τὸ καθήκον ἢ συμφέρον τῇ πόλει πραττομένων οὐδέν. — Dubois *Histoire du Droit criminel des peuples anciens*. σελ. 443 κ. ἐξ.

(12) *Id. *Walter Geschichte d. Röm. Rechts* τομ. I. σελ. 459—463. — Geib *αὐτοθ.* σελ. 258 κ. ἐξ.

Αἱ ἐπιτροπαὶ αὗται προεδρεύοντο κατ' ἀρχὰς παρ' ἑνὸς ἐκ τῶν Πραιτόρων, ἀφ' οὗ δὲ, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἡῤῥη-
σεν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν προσετέθησαν νέοι Πραιτόρες, ἀλλ' ἐ-
πειδὴ βαθμηδὸν καὶ οὗτοι δὲν ἐξήρκουν ἐξελέγοντο ὑπὸ
τῶν Ὑπάτων ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν δικαστῶν, ἰσάριθμοι
τῶν ὑπολειπομένων Quaestiones δικασταὶ (Judices quaesti-
onum), οἵτινες διὰ κληρώσεως ἐλάμβανον τὴν προεδρίαν
τῆς λαχούσης αὐτοῖς Quaestio (13).

Ἐκάστη Quaestio περιελάμβανεν ὠρισμένον ἀριθμὸν δι-
καστῶν (judices) ἐκλεγομένων ἑτησίως τὸ μὲν πρῶτον ἐκ
τῶν Συγκλητικῶν, μετὰ δὲ τὴν τοῦ Σύλλα δικτατορίαν
ἀπὸ τῆς ὑπατίας τοῦ Αὐρηλίου Κόττα (684) ἐκ τῶν
τριῶν κλάσεων ἦτοι ἐκ τῶν Συγκλητικῶν, ἐκ τῶν ἱππέων,
καὶ ἐκ τῆς τρίτης κλάσεως τῶν ἐπικαλουμένων Tribuni
aerarii. Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ δὲ τῶν εἰς ἐκάστην Quaestio
ἀνηκόντων δικαστῶν ἐξελέγοντο ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ προέ-
δρου αὐτῆς διὰ κληρώσεως (sortitio) οἱ μέλλοντες νὰ δικά-
σωσιν. Ὁ τε ἐγκαλῶν καὶ ὁ κατηγορούμενος εἶχον τὸ δι-
καίωμα νὰ ἐξαίρῳσιν ὠρισμένον τινὰ ἀριθμὸν ἐκ τῶν ἐκ-
λεχθέντων, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐγίνετο νέα κλήρω-
σις πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἀπαιτουμένου ὑπὸ τῆς Quaestio
ἀριθμοῦ δικαστῶν (subsortitio). Ἀφ' οὗ δὲ προστηκόντως
κατηρτίζετο τὸ δικαστήριον οἱ ἐκλεχθέντες δικασταὶ πρὶν
ἢ ἀναλάβωσι τὰ καθήκοντά των ἔδιδον τὸν νενομισμένον
ὄρκον (14) διὸ ἐκαλοῦντο jurati homines ἢ ἀπλῶς jurati.

(13) Geib. Criminalprocess, σελ. 180. 194.

(14) Geib. Criminalprocess, σελ. 308. Ἐκτὸς τῆς κληρώ-
σεως (s o r t i t i o) πρὸς ἐκλογὴν τῶν δικαστῶν ἦτον ἐν χρῇσει

Διὰ τῆς συστάσεως τῶν τοιούτων ἐπιτροπῶν (Quaestiones) δὲν πρέπει νὰ νομίσωμεν ὅτι ὁ δῆμος ἀπεξεδύθη ἐντελῶς τοῦ δικαιώματος τοῦ δικάζειν περὶ τῶν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν ὑπαγομένων ἐγκλημάτων, τούναντίον παρατηροῦμεν ὅτι πολλάκις δι' ὠρισμένα τινὰ ἐγκλήματα ἠδύνατο ἢ νὰ ἐκλέξη ἑκτακτον ἐπιτροπὴν (Quaestio extraordinaria) ἢ ν' ἀναλάβῃ αὐτὸς οὗτος τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως (15).

Μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῆς Αὐτοκρατορίας διετηρήθη εἰσέτι ἡ ποινικὴ δικαιοδοσία τῶν Quaestiones καὶ πολλάί νέαι ἐσχηματίσθησαν ὡς μαρτυροῦσιν αἱ Leges Juliae Augusti (16) βαθμηδὸν ὅμως καὶ κατ' ὀλίγον ὁ κύκλος τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν περιωρίσθη ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων Αὐτοκρατέρων, καὶ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐξετάθη ἡ ποινικὴ δικαιοδοσία τῆς Συγκλήτου (17), ἀφ' ἑτέρου δὲ περιελήφθησαν ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ τοῦ Praefectus Urbi, ἥτις ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου καὶ ἐφεξῆς ἐξετείνετο εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν μιλίων ἥτοι ἑπτακοσίων πεντήκοντα σταδίων περίξ τῆς Ῥώμης (18), ἅπαντα τὰ ἰδιωτικὰ ἐγκλήματα καὶ πταί-

εἰς ἐξαιρετικὰς τινὰς περιπτώσεις καὶ ἐπὶ τινα μόνον χρόνον ἢ *Edictio* περὶ ἧς ὁρ. Geib αὐτοθ. σελ. 512.

(15) Zachariae *Strafprocess* τομ. I. σελ. 88. σημ.

(16) Zachariae αὐτοθ. σελ. 89.

(17) Ἡ Σύγκλητος ἐδίκαζε περὶ τῶν ἐγκλημάτων τῆς ἐσχάτης προδοσίας, περὶ τοῦ *crimen repetundarum*, περὶ τῆς ἀποστασίας τῶν Ἰταλιδῶν πόλεων, περὶ τῆς ἀθετήσεως τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τῶν συμμάχων καὶ περὶ διαφόρων ἄλλων ὁρ. Geib *Criminalprocess*, σελ. 415.

(18) Δίον. Κασσίου 52. 21. Geib αὐτοθ. σελ. 444.

ματα, ὡς ἡ ληστεία, ὁ ἔμπρησμός, ἡ τῶν ἡθῶν προσβολή κτλ. Ἡδύνατο δὲ οὗτος νὰ ἐπιβάλλῃ παντοίας ποινὰς, τὴν ἐξορίαν (relegatio) τὸν μετατοπισμὸν (deportatio) καὶ αὐτὴν τὴν τοῦ θανάτου ποινὴν.

Ἐκτὸς τούτων οἱ Praefectus Annonae καὶ Praefectus Vigilium (νυκτέπαρχος) ἐδίκαζον περὶ πάντων τῶν ἐλαφροτέρων ἐγκλημάτων τῶν τὴν κοινὴν εἰρήνην προσβαλλόντων (19).

Ἡ παρὰ ταῖς ἀρχαῖς ταύταις ἰσχύουσα διαδικασία ἐκαλεῖτο cognitio extraordinaria, διότι τὰ πλεῖστα τῶν ἐκδικαζομένων ἐγκλημάτων ἢ δὲν ἐμπεριείχοντο ἐν τινι Lex judiciorum publicorum, ἢ τὸ εἶδος τῆς ὀριζομένης διαδικασίας ἦτο πάντῃ διάφορον.

Ἐν Ἰταλίᾳ πέρα τῶν ὀρίων τῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας τῶν Praefecti Urbis καὶ Praetorii, ποινικὴν δικαιοδοσίαν εἶχον οἱ ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἀδριανοῦ παρὰ τῶν Αὐτοκρατόρων διοριζόμενοι Consulares, οἱ Juridici, καὶ ὑστερώτερον οἱ Correctores. Ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς ἐπαρχίαις οἱ Proconsules, οἱ Legati Caesaris, καὶ οἱ Praesides Provinciarum (20).

Οἱ ἄρχοντες οὗτοι προσελάμβανον κατὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν ὑποθέσεων συμβούλους (assessores) κατὰ βούλησιν παρ' αὐτῶν ἐκλεγομένους (21).

Ἡ τοιαύτη αὐτῶν ποινικὴ δικαιοδοσία δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς οἰκοθεν ἐν τῷ ἀξιώματι ἐμπεριεχομένη (jure magistratus)

(19) Geib Criminalprocess, σελ. 440. 449.

(20) Lex. 1. 6 § 8, 10. de officio praesidis. (1. 48.).

(21) Digest. 1. 22. (de officio assessorum) Zachariae Strafprocess. τομ. I. σελ. 90.)

ἀλλ' ἀπενέμετο αὐτοῖς πάντοτε διὰ τινος *Lex* ἢ *SConsul-*
tum, ἢ *Constitutio*, καὶ δὲν ἐσυγχωρεῖτο ἢ παρ' αὐτῶν
ὑποκατάστασις ἑτέρου (22).

Εὐρὺς ἦτο πρὸς τούτοις τότε καὶ ὁ κύκλος τῆς δικαιο-
δοσίας τῶν Αὐτοκρατόρων αὐτῶν, οἵτινες οὐ μόνον ἐφύ-
λαττον δι' ἑαυτοὺς τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκδικάζειν τὰς ἐφεσι-
βαλλομένας ἐκ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις
ἀρχόντων, δι' ὧν κατεγινώσκετο ποινὴ θανάτου, ἀλλὰ καὶ
πολλὰ ἐκ τῶν βαρυτέρων ἐγκλημάτων ἢ αὐτοὶ οὗτοι μετὰ
τοῦ συνεδρίου αὐτοῦ (*Consilium*, *Auditorium* ἢ *Consisto-*
rium Principis) (23), ἐδίκαζον ἢ παρέπεμπον ταῦτα πρὸς
ἐκδίκασιν εἰς τὴν Σύγκλητον, τὸν *Praefectus Praetorii* (24),
ἢ εἰς ἄλλον τινὰ δικαστήν.

(22) *Lex* 1. pr. 4. 21. de offic. ejus cui mandat. est
jurisd. *Lex*. 5. 5. de jurisd. (2. 4.) *Lex*. 6. pr. de offic.
procons. et leg. (1. 16.) *Zachariae* *Strafproc.* τομ. I. σελ.
89. Νεαρά 128. κεφ. 21.

(23) Τὸ συνέδριον τοῦτο συνέκειτο ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων
ἀνδρῶν τῆς Αὐτοκρατορίας, ἐκ Συγκλητικῶν δηλονότι, ἐξ ἐπ-
πέων καὶ ἐκ διακεκριμένων νομομαθῶν. *Geib Criminalpro-*
cess σελ. 426.

(24) Οἱ *Praefecti Praetorii* ἐγκατεστάθησαν τὸ πρῶτον
ἐπὶ Αὐγούστου ὡς ἀρχηγοὶ τῆς Αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς τῶν
Πραιτοριανῶν. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Αὐγούστου αὐτοκρα-
τόρων ἡ ποινικὴ αὐτῶν δικαιοδοσία ἐπεξετάθη τὰ μάλιστα, ὥς
ἐπὶ τοῦ Ἀδριανοῦ καὶ μετ' αὐτὸν, οὐ μόνον περὶ ποινικῶν ἀλλὰ
καὶ περὶ πολιτικῶν ὑποθέσεων ἐδίκαζον, καὶ ἐν γένει ἢ ἐπε-
ρίγια ἢ ἐπέκτειντο ἐπὶ τῆς κυβερνήσεως ἥτο τοσαύτη, ὥστε
ἐνίοτε ἰσοδύναμοι ἢ καὶ πολὺ τῶν Αὐτοκρατόρων ὑπέρτεροι ἀνε-
δείχθησαν.

§ 6.

Γενικαὶ ἀρχαὶ τῆς διαδικασίας.

Ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ ποινικῇ δικονομίᾳ τῶν Ῥωμαίων ἀπαντῶμεν ἐν γένει ἰσχύον τὸ σύστημα τῆς κατηγορητικῆς διαδικασίας. Σπάνια δέ τινα καὶ ἀπομεμονωμένα ἔχνη τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας ἀναφαίνονται ἐνιαχοῦ ὡς λ. χ. ἐπὶ τῶν ἐγκλήσεων κατὰ τῶν Ῥωμαίων δεσποινῶν τῶν ἐπὶ φαρμακείᾳ κατηγορουμένων, κατὰ τῶν συμμετόχων τῶν βακχείων (*Bacchanalia*), ὡς καὶ ἐπὶ τῶν δούλων, ὧν ὁ δεσπότης ὁ μετ' αὐτῶν συνοικῶν ἐφρονεύθη (1), ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἐθεωρεῖτο ἀείποτε ἀναγκαία ἡ παρουσία κατηγοροῦ (2).

Ὡσαύτως ὡς τεκμήριον τῆς ὑπάρξεως τῶν πρώτων σπερμάτων τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας καὶ κατὰ τὴν πρώτην ταύτην περίοδον δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν οἱ ἐνώπιον τῶν συνελεύσεων τοῦ δήμου καὶ τῶν *Quaestiones municipales* (Judices Quadruplatores, (3), ἐπὶ ὠρισμένη ἀνταμοιβῇ.

Ἀλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ ἰδίως ἐπὶ τῶν μεταγε-

(1) *Lex 25 pr. § 4. de SC. Silan.* (29. 5.) *Geib Criminalprocess.* σελ. 258.

(2) *Zachariae Strafprocess.* τόμ. I. σελ. 95.

(3) *Pseudo-Asconius in Cicer. divinat. c. 7. 11. Διονυσίου Ἀλικαρπ. V. 54. — Livii IV. 45. 52. 26. 59. 12. 15. Lex. 4. § 26. De quaestionibus (48. 18). Lex. 5. § 7 Cod. Theodos. ad legem Corneliam de sicariis (9. 14). Lex. 5 § 7. ad. l. Juliam majest. C. (9. 8).*

νεστέρων Αὐτοκρατόρων ὅτε καὶ τὸ πολίτευμα οὐσιωδῶς ἡλλοιώθη, καὶ τὰ τῶν πολιτῶν ἦθη εἰς διαφθορὰν παρεξέκλιναν, ἡ ἐξεταστικὴ διαδικασία ἤρξατο οὕσα μᾶλλον ἐν χρήσει, καὶ βαθμὴδὸν τοσοῦτον ἀνεπτύχθη, ὥστε ἡ κατηγορητικὴ διαδικασία ἐντελῶς ἐξέλιπεν. Οὕτω κατὰ πρῶτον μὲν περιωρίσθη τὸ δικαίωμα ὅπερ ἀδιακρίτως πᾶς Ῥωμαῖος πολίτης εἶχε τοῦ ἐγκαλεῖν τοὺς αὐτουργοὺς ἀθεμίτων πράξεων. Οἱ ὅπωςδὴποτε εὐρισκόμενοι ἐν σχέσει συγγενείας ἢ ὑποτελείας πρὸς τὸν κατηγορούμενον, οἱ ἀνῆλικες, οἱ στρατιῶται, οἱ ἀνώτεροι ἄρχοντες, οἱ ἄτιμοι, καὶ οἱ ἐντελῶς ἄποροι δὲν ἠδύναντο νὰ ἐμφανισθῶσιν ὡς κατήγοροι ἐν γένει, ἐκτὸς μόνον ὁσάκις προϋτίθεντο νὰ καταδιώξωσιν ἀδίκημα κατ' αὐτῶν ἀμέσως ἢ τῶν πλησιεστέρων συγγενῶν των διαπραχθὲν, ἢ ἐκτὸς ἐὰν ἐνεφανίζοντο ὡς κατήγοροι τῶν ἐγκαλουμένων ἐπὶ ἐγκλήματι τὴν πολιτείαν ἀμέσως προσβάλλοντι. Εἶτα καθιερώθη ἡ ἀρχὴ ὅτι ἐπὶ τινων ἐγκλημάτων, οἷον τῆς κλοπῆς, τῆς ἀπαγωγῆς, τῆς ληστείας, τῆς ἱεροσυλίας, καί, συνελόντι εἰπεῖν, ἐπὶ πάντων τῶν βαρυτέρων ἐγκλημάτων, ἐὰν οὐδεὶς ὡς κατήγορος ἐνεφανίζετο, οἱ ἄρχοντες αὐτεπαγγέλτως ἠδύναντο νὰ προβῶσιν εἰς τὴν καταδίωξιν αὐτῶν (4).

Ἡ τοιαύτη δ' ἐξ ἐπαγγέλματος καταδίωξις ἐσυγχωρεῖτο ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ἐτι τῆς Αὐτοκρατορίας, ὁσάκις κατὰ τὴν ἀνάκρισιν ἐγκλήματός τινος ἀνεκαλύπτετο ἡ ὑπαρξίς ἐτέρου συναφοῦς.

Πρὸς μείζονα τελευταῖον ἀνάπτουξιν τῆς ἐξεταστικῆς

(4) *Geib* αὐτοθ. *σε.λ.* 526. *Lex 1. Cod. de custodia reor.*
(9. 4). *Biener Geschichte d. Inquisitionen processus. σε.λ.* 11:

διαδικασίας συνετέλεσεν ἡ παραδοχὴ τοῦ κανόνος ὅτι καὶ δι' ἀπλῆς μόνον μηνύσεως ἠδύναντο οἱ ἀρμόδιοι ἄρχοντες νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς καταδιώξεως τῶν ἐγκλημάτων. Ἡ δὲ μήνυσις αὕτη ἐγένετο ἡ παρ' ὑπαλλήλων οἱοι οἱ Praesides provinciarum, οἱ Defensores, οἱ Praefecti Vigilum, οἱ Irenarchae, οἱ Stationarii καὶ οἱ Curiosi, ἢ παρ' ἰδιωτῶν, οἷς, ἐπὶ μὲν τῶν ἐγκλημάτων τῶν τὴν πολιτείαν αὐτὴν ἀμέσως προσβαλλόντων, ἢ τοιαύτη μήνυσις ἐπεβάλλετο ὥς καθήκον, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἐγκλημάτων ἀφίνετο ἡ ἄσκησις τοῦ δικαιώματος τούτου εἰς τὸν ζῆλον ἐκάστου. Ἐκαλοῦντο δὲ οἱ τοιοῦτοι Delatores.

Τὴν ἐπίσης οὐσιώδη καὶ σπουδαίαν διὰ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς ἀρχὴν τῆς προφορικότητος τῶν συζητήσεων ἀπαντῶμεν καὶ ἐν τῇ ποινικῇ τῶν Ῥωμαίων διαδικασίᾳ. Οἱ δικασταὶ ὤφειλον αἰέποτε νὰ σχηματίζωσι τὴν πεποίθησιν αὐτῶν πρὸς καταρτισμὸν τῆς ἀποφάσεως ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν κλητευθέντων μαρτύρων, οὓς ἠκροάσθησαν. «*Testibus et non testimoniis crediturum*» ἦτον ὁ ἰσχύων κανὼν, ὁ ἐν τινι Rescripto τοῦ Ἀδριανοῦ ἀναφερόμενος (5) ὅστις διετηρήθη ἀναλλοίωτος καθ' ὅλας τὰς φάσεις τῆς ποινικῆς αὐτῶν διαδικασίας, ἐγένετο ὁμως καὶ παρ' αὐτοῖς ἐπιδοθητικῶς χρῆσις τῆς γραφῆς. Καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν μὲν τῶν Quaestiones perpetuae ἐγράφοντο αἱ κυριώτεραι ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων, ἀφ' οὗ δὲ εἰσήχθη τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἐφέσεως, καὶ αἱ ἀγορεύσεις αὐταὶ τῶν ἀντιδίκων μερῶν, αἵτινες ὑπεβάλλοντο τῷ ἀνωτέρῳ δικαστηρίῳ (6). Ἐπὶ δὲ τῶν Αὐτοκρατόρων εἰσήχθη τὸ ἔθιμον τοῦ

(5) *Lex 5. § 5. de test.* (22. 5).

(6) *Zachariae Strafsprocess τόμ. I. σελ. 99.*

συντάττειν πρακτικά (gesta, re gesta) τῶν συνεδριάσεων τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, καὶ αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν συνετάσσοντο ἐγγράφως.

Ὡσαύτως αἱ συνεδριάσεις τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἐγίνοντο δημοσίᾳ καὶ ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων, ὅτε ἐδίκαζον αὐτοὶ οἱ βασιλεῖς, καὶ ἐπὶ τῶν Quaestiones perpetuae καὶ κατόπιν ἐφ' ὅσον τὰ δικαστήρια συνεδρίαζον ἐν τῇ ἀγορᾷ· ἕκαστος δὲ πολίτης Ῥωμαῖος εἶχε δικαίωμα τοῦ παρίστασθαι ἀκωλύτως (7), μόνον δὲ κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς Γερουσίας ἐπὶ ποινικῶν ὑποθέσεων ἀπηγορεύετο ἢ προσέλευσις τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἱππεῦσιν (8).

Ἡ τοιαύτη ἀπεριόριστος δημοσιότης τῶν συνεδριάσεων ἐξέλιπεν ἐν μέρει διὰ τῆς μεταθέσεως τῶν δικαστηρίων ἐντὸς οἰκημάτων (Auditoria Tabularia), ὅτε κατέστη ἀδύνατος τοῖς πᾶσιν ἡ προσέλευσις. Ὁ δὲ περιορισμὸς οὗτος ἐγένετο αὐστηρότερος ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων, ὅτινες εἰς μόνους τοὺς ἐπιτίμους (Honorati) ἐκ τῶν πολιτῶν ἐπέτρεπον τὸ παρίστασθαι συνήθως κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῶν δικαστηρίων, ἐξαιρετικῶς δὲ καὶ κατ' ἐπιείκειαν εἰς τὸ πλῆθος.

(7) Tacit. de orator. c. 59. — Geib Criminalprocess σελ. 255.

(8) Zachariae Strafproc. τόμ. I. σελ. 99. — Capitulinus Antoninus Philosoph. c. 10. Geib Criminalprocess σελ. 98.

θεδὶν τῆς ὑποθέσεως μετὰ τῶν προτάσεών του περὶ τῆς ἐπιβλητέας ποινῆς. Ἡ ἔκθεσις αὕτη (*anquisitio*) ἀνεγινώσκειτο τρίς κατ' ἐπανάληψιν ἐπ' ἐκκλησίας καὶ μόνον μετὰ τὴν τετάρτην ἀνάγνωσιν (*quarta accusatio*) ἐγίνετο ἡ ἀνάπτυξις τῆς κατηγορίας καὶ ἡ προσαγωγή τῶν ἀποδείξεων ἐφ' ὧν ἐστηρίζετο. (2)

Μετὰ τὴν ἐπικράτησιν δὲ τῆς διὰ τῶν *Questiones perpetuae* διαδικασίας οἱ προαπαιτούμενοι τύποι πρὸς εἰσαγωγὴν τῶν ὑποθέσεων ἦσαν

α'). Ἡ *Postulatio rei* ἤτοι ἡ ὑπὸ τοῦ ἐγκαλοῦντος παρὰ τοῦ προέδρου τῆς *Quaestio* ἢ τοῦ προεδρεύοντος δικαστοῦ (*judex Quaestionis*) αἰτουμένη ἄδεια πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς δίκην. Πρὶν ἢ δοθῇ ἡ ἄδεια ἠρευνῶντο τὰ προσόντα τοῦ ἐγκαλοῦντος, καὶ πλειόνων ὑπαρχόντων ἐξελέγετο ὁ καταλληλότερος (*Divinatio*). (3)

β'). Ἡ *Professio criminis; nominis, s. criminis delatio* καθ' ἣν ὠρίζετο τίς ἦν ὁ κατηγορούμενος καὶ ἡ πρᾶξις δι' ἣν κατηγορεῖτο. Συγχρόνως δὲ διευκρινίζοντο τὰ κυριώτερα περιστατικά, ἅτινα ἔμελλον νὰ ᾔναι τὸ ἀντικείμενον τῆς κυρίας συζητήσεως διὰ τῆς *interrogatio*, ἣτοι τῶν διαφορῶν ἐρωτήσεων τὰς ὁποίας ὁ κατηγορῶν ἔκαμνε

(2) Cicero pro domo c. 17. — Geib Criminalprocess: σελ. 115. Ἐνεκα τῆς τοιαύτης κατηγορίας ὁ ἐγκαλούμενος προσεφυλακίζετο, καὶ μόνον ἐπὶ ἐγγυήσει ἀπελύετο.

(3) Cicer. in Q. Caecilium oratio de accusatore in C. Verrem constituendo quae divinatio dicitur. — Geib αὐτοθ. σελ. 266. κ. εἰ.

πρὸς τὸν κατηγορούμενον, καὶ πρὸς τὰς ὁποίας ὤφειλεν οὗτος ν' ἀπαντήσῃ ἀπολογούμενος. (4)

γ'). *Η inscriptio et in crimen subscriptio*. Μετὰ τὴν interrogatio δηλονότι ἡ ὁ προϊστάμενος τῆς Quaestio Ὑπατος συνέτασεν ιδιαίτερον πρωτόκολλον (*inscriptio*) περιέχον τοὺς κυριωτέρους λόγους τῆς κατηγορίας καὶ ὑπογραφόμενον ἰδιοχείρως ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ καὶ τῶν συν-εταίρων αὐτοῦ (*subscriptores*) ὁσάκις ὑπῆρχον τοιοῦτοι, ἡ ὁ ἐγκαλῶν αὐτὸς ἐνεχείριζε τῷ Ὑπάτῳ ἑγγραφον ἔκθεσιν τῆς κατηγορίας (*libellus accusationis*). Ἡ τοιαύτη ἑγγραφή τῆς κατηγορίας, δι' ἧς ὠρίζοντο ἀκριβῶς τὰ κεφάλαια αὐ-τῆς, ἐχρησίμευεν ὡς ἐγγύησις τῆς εὐθύνης τοῦ ἐγκαλοῦν-τος ἀπέναντι τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῆς πολιτείας διὰ πᾶσαν καταδολίευσιν τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐγκαλεῖν. (5)

δ'). *Η nominis receptio*, ἥτοι ἡ ἐπίσημος δηλοποίησις τοῦ Πραίτορος ὅτι ἡ καθ' ὧρισμένου τινὸς προσώπου κατη-

(4) Geib. *αὐτοθ.* σελ. 275.

(5) *Lex 7. de accusationibus* (48. 2). «*Si cui crimen ob-jiciatur praecedere debet in crimen subscriptio: quae res ad id inventa est, ne facile quis prosiliat ad accusationem, quum sciat inultam sibi accusationem non futuram. — Lex 5. (αὐτοθ.) Libellorum inscriptionis conceptio talis est: Consul et dies, apud illum Praetorem vel Proconsulem Lucius Titius professus est, se Maeviam lege Julia de adulteriis ream deferre, quod dicat eam cum Cajō Sejo in civitate illa, domo illius, mense illo Consulibus illis adulterium commis-sisse. Utique enim et locus designandus est, in quo adulte-rium commissum est, et personna, cum qua admissum dicitur, et mensis; hoc enim lege Julia publicorum cavetur, et gene-*

γορία ἐγένετο δεκτὴ, καὶ ὁ διορισμὸς τῆς ἡμέρας τῆς κυρίας διαδικασίας. Ἀπὸ τῆς δηλοποιήσεως ταύτης ὁ κατηγορούμενος ἐθεωρεῖτο ὑπόδικος (reus) καὶ ὡς τοιοῦτος ἐστερεῖτο διαφορῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων (6).

Ἡ ἀπαξ ἀρξαμένη κατὰ τινος ποινικὴ καταδίωξις διεκόπτετο κατὰ τὰς ἐξῆς μόνον περιπτώσεις.

1) Ἐὰν ὁ ἐγκαλούμενος ἐκουσίως ἐτρέπετο εἰς φυγὴν. Τὸ δικαίωμα τοῦτο, ὅπερ ἐθεωρεῖτο ὡς ἐν ἐκ τῶν ἐπιζηλωτέρων προνομίων τοῦ Ῥωμαίου πολίτου κατηργήθη ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας, καθόσον στενῶς συνεδέετο μετὰ τῆς δημοκρατικῆς μορφῆς τοῦ πολιτεύματος (7).

2) Διὰ τῆς παρεμβάσεως τῶν δημάρχων (Tribuni), ἥτις ἐπὶ τῆς ἐποχῆς μὲν τῶν Quaestiones perpetuae περιέπεσεν εἰς ἀχρησίαν, ἀφοῦ ὅμως οἱ Αὐτοκράτορες συγκεντρῶσαντες εἰς ἑαυτοὺς τὰ δικαιώματα ἀπάντων τῶν ἐν Ῥώμῃ ἀρχόντων οἰκαιοποιήθησαν καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς παρ-

raliter praecipitur omnibus, qui reum aliquem deferrunt; neque autem diem, neque horam invitus comprehendet. § 1. Quodsi libelli inscriptionum legitime ordinati non fuerint rei nomen aboletur et ex integro repetendi reum potestas fiet. Zachariae Strafprocess. τόμ. I. σελ. 404. Geib. Criminalprocess. σελ. 285).

(6) Lex 17 § 12. ad municip. (50. 1). Lex 7. de munerib (50. 4). Lex 19. Cod. de his qui accus. (9. 1). Lex 20. de test. (22. 5). Lex 3. Cod. de requirend. reis (9. 40). — Geib Griminalprocess. σελ. 285.

(7) Cicero pro Caecina περ. 53. 54. — Sallust. Catil. περ. 51.

εμβάσεως, ὅπερ πρότερον ἐκέκτηντο οἱ Δήμαρχοι, συχνάκις ἐποιοῦντο χρῆσιν αὐτοῦ, καὶ ἡ παρὰ τῶν αὐτοκρατόρων γινομένη παρέμβασις εἶχε μάλιστα συνεπείας πολὺ ἐντονωτέρας τῆς τῶν Δημάρχων. Ἀκριβῶς ἐξεταζομένη ἦτον ἰσοδύναμος τῇ τελείᾳ χάριτι (*veniae, indulgentiae*), καὶ οὐ μόνον εἰς τοὺς δι' ὠρισμένον τι ἔγκλημα κατηγορουμένους ἀπενέμετο, ἀλλὰ πολλάκις καὶ εἰς πάντας τοὺς ἕνεκα εἰδούς τινὸς ἐγκλημάτων καταδιωκομένους (*indulgentia, generalis*) (8).

3) Διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἐγκαλοῦντος ἡ τῆς παρ' αὐτοῦ παραιτήσεως τῆς κατηγορίας. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν *Quaestiones perpetuae*, ὅτε ἡ τῶν ἡθῶν ἐξαχρείωσις ἤρξατο νὰ εἰσδύῃ εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων πολιτείαν, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας, οἱ κατήγοροι κατεχρῶντο συνήθως τὸ ἀπονεμόμενον αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ νόμου δικαίωμα. Καὶ ὅτε μὲν ἀδίκως καὶ ἐν γνώσει συκοφαντοῦντες ἀθώους πολίτας κατεδίωκον αὐτοὺς ὡς ἐνόχους δῆθεν ἐγκληματικῆς τινος πράξεως (*calumnia*), ὅτε δὲ πάλιν ἡ παρητοῦντο ἄνευ εὐλογοφαναῦς αἰτίας τῆς ὑπ' αὐτῶν γενομένης κατηγορίας (*tergiversatio*), ἡ συνεννοούμενοι δολίως μετὰ τῶν κατηγορουμένων διεξῆγον τὴν κατηγορίαν πρὸς ὄφελος αὐτῶν (*praevaricatio*). Πρὸς περιστολὴν τῆς καταχρήσεως ταύτης αὐστηραὶ ἐτέθησαν ποιναὶ κατὰ τῶν ἐξελεγχομένων ἐνόχων τοιούτων παραβάσεων, οἵτινες ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἐτιμωροῦντο ὡς συκοφάνται, ἐν δὲ ταῖς δύο ἄλλαις ὡς *praevaricatores*, ἢ *tergiversatores* (9).

(8) *Geib, Criminalprocess.* σελ. 569, § 571, κ. εἰ. (7)

(9) *Lex 212 de Verb. Sign.* (50. 16). *Praevaricatores*

Ἐὰν μὴ ἀνεστέλλετο διὰ τινος τῶν εἰρημένων μέσων ἡ εἰσαχθεῖσα κατηγορία, ἤρχιζε κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν ἡ κυρία διαδικασία (*publicum iudicium*). Ἀναγκάσιον προ-
απαιτούμενον ταύτης ἦτον ἡ ἐπίσημος πρόσκλησις (*cita-
tio*) τοῦ κατηγορουμένου καὶ τοῦ ἐγκαλοῦντος. Καὶ ἐὰν
μὲν ὁ ἐγκαλῶν μὴ ἐνεφανίζετο, ἔπαυε πᾶσα περαιτέρω τοῦ
κατηγορουμένου ἀταδίωξις, καὶ ἀπηλλάσσετο τῆς κατηγο-
ρίας. Μόνον δ' ἐπὶ τῶν Αὐτοκρατόρων ὁσάκις ἡ ἐνοχὴ
τοῦ κατηγορουμένου ἦτον ἀποδεδειγμένη, ἐσυγχωρεῖτο δυ-
νάμει ἰδιαίτερας αὐτῶν διαταγῆς νὰ ἐπιληφθῇ τὸ δικαστή-
ριον, καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἐγκαλοῦντος, τῆς ἐκδικάσεως
τῆς ὑποθέσεως (10).

Ἐὰν τοῦναντίον μὴ ἐνεφανίζετο ὁ κατηγορούμενος, τὸ
δικαστήριον ἡ ἐπεκύρου τὴν ἐξορίαν αὐτοῦ εἰς φυγὴν
τραπέντος, ἡ ἀνέβαλλε τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως,
ἐὰν ὑπῆρχον ἰσχυρὰ καὶ εὐλόγοφανῇ κωλύματα τῆς
μὴ ἐμφανίσεως, ἡ τέλος ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἐπέβαλ-
λεν αὐτῷ τὴν ποινὴν τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου τοῖς ἐνόχοις τοῦ
ἐγκλήματος, δι' ὃ κατηγορεῖτο, καταγινωσκομένην, καὶ

*eos appellamus, qui causam adversariis suis donant, et ex
parte actoris, in partem reis concedunt, a varicanto enim
praevaricatores dicti sunt. Lex 4. De praevaricatione. (47.
45). Lex 5. pr. eod. «Praevaricationis iudicium aliud
publicum, aliud moribus inductum est. Lex 4. § 6. ad SC.
Turpillianum. (48. 46). Festus. V. Praevaricatores. —
Lex 4 § 4. Lex 6 pr. § 4. 2. Lex 15. pr. ad SC. Turpillia-
num. (48. 46). — Lex 6. Cod. (9. 45). Geib. Criminalpro-
cess. sec. 290 κ. ἐξ. 576 κ. ἐξ.*

(10) *Lex 19. Cod. (ad leg. Iuliam de adult).*

συγχρόνως διέταπτε τὴν δήμευσιν ὁλοκλήρου τῆς περιουσίας αὐτοῦ (11).

Εἰ δ' ἀμφοτέροι οἱ ἀντίδικοι ἦσαν παρόντες, τὸ δικαστήριον προέβαινεν εἰς τὴν κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, καὶ πρῶτος μὲν ἐλάμβανε τὸν λόγον ὁ ἐγκαλῶν, εἶτα δὲ ὁ κατηγορούμενος. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἀγορεύσεων τῶν διαδίκων ἢ τῶν συνηγόρων (*p a t r o n i*) (12) (*a d v o c a t i*) οὗς προσελάμβανον, προέβαινε τὸ δικαστήριον εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν προσαγομένων ἀποδείξεων καὶ ἰδίως εἰς τὴν ἀκρόασιν τῶν μαρτύρων, μεθ' ὃ ἐγένετο ἡ ψηφηφορία πρὸς καταρτισμὸν τῆς ἀποφάσεως. Ἡ ψηφηφορία αὕτη κατ' ἀρχὰς μὲν ἐγένετο προφορικῶς, μετὰ τὰς *leges* ὅμως *Cassia* (617 α. κτ.) καὶ *Caelia* (647 α. κτ.) εἰσέχθη ἡ ἔγγραφος ψηφηφορία (*per tabellas*) καὶ ἀπητεῖτο αἰείποτε ἀπόλυτος πλειοψηφία ἢ αἵμα κῦρος ἡ ἐκδοθησομένη ἀπόφασις.

Αἱ ἀποφάσεις ἦσαν ἡ καταδικαστικαὶ ἡ ἀθωωτικαί, ὁσάκις δὲ οἱ δικασταὶ δὲν ἠδύναντο νὰ σχηματίσωσι βεβχίαν πεποίθησιν περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου ἐψηφηφόρουν ὑπὲρ τῆς ἐκ νέου συζητήσεως τῆς ὑπο-

(11) *Geib Criminalprocess.* σελ. 150, 505, 574.

(12) *Cicero de officiis*, II. 14. pr. *Cluentio* c. 40. *Pseudo-Asconius in Cicero, Divin.* c. 4. «*Qui defendit alterum in iudicio aut p a t r o n u s dicitur si orator est, aut a d v o c a t u s, si aut jus suggerit, aut praesentiam suam commodat amico*». Τὸ πέρας τῶν ἀγορεύσεων τῶν ἀντιδίκων μερῶν ἐκποιποιεῖτο ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ κήρυκος ἀναφωνοῦντος *a d i x e r u n t*. — *Geib Criminalprocess.* σελ. 526.

θέσεως, ἐγγράφοντες ἐπὶ τῶν ψηφοδελτίων αὐτῶν « *pro
liquet* » (13).

Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἐπανάληψις τῆς δίκης (*ampliatio
causae*) ἐνωρίς κατηργήθη, καὶ ἐπὶ τοῦ Κικέρωνος
δὲν ἀπαντᾶται πλέον. Ἀντ' αὐτῆς εἰσήχθη διὰ τῆς *Lex Ser-
vilia* ἐν τῇ *Quaestio de repetendis* ἢ *comperendi-
natio*, ἣτοι ἡ διαίρεσις τῆς ὅλης δίκης εἰς δύο μέρη
actio prima, et *actio secunda* ὧν τὸ μὲν
πρῶτον (*actio prima*) περιελάμβανε τὰς ἀγορεύσεις τῶν
ἀντιδίκων μερῶν, καὶ τὴν ἀκρόασιν τῶν προσαγομένων μαρ-
τύρων, τὸ δὲ δεύτερον (*actio secunda*) τὴν ἐκτίμησιν τῶν
καταθέσεων αὐτῶν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κατηγορίας καὶ
ὑπερασπίσεως (14).

Τὰ δύο ταῦτα μέρη εἰς ᾧ διηρεῖτο ἡ δίκη ἐπὶ τῆς *com-
perendinatio* ἐθεωροῦντο ὡς ἀναποσπάστως μετ' ἀλλήλων
συνδεδεμένα, ὅθεν καὶ ἡ ψηφοφορία ἐγίνετο μετὰ τὴν

(13) Οἱ καταδικαστικὴν δίδοντες ψηφον ἐγγραφον ἐπὶ τοῦ
ψηφοδελτίου « *condemno* », οἱ δ' ἀθωωτικὴν « *absolvō* ».
*Cicero pro Cluent. c. 28. Deinde homines sapientes, ex
vetere illa disciplina judiciorum qui neque absolvere homi-
nem nocentissimum possent, neque eum, de quo esset orta
suspicio, pecunia oppugnatum, re illa incognita, primo con-
demnare vellent, non liquere dixerunt*».

(14) *Festus v. Res comperendinata significat iudicium in
tertium diem constitutum, ἣτοι μετὰ τὴν actio prima καὶ
actio secunda ἀφίετο ἐλευθέρᾳ μὴ ἡμέρα. — Cicero Brutus
c. 22. Unum quasi comperendinatus medium diem fuisse. —
Geib Criminalprocess. σελ. 574.*

actio secunda (15), δὲν ἐπετρέπετο ὁμῶς τοῖς δικασταῖς ν' ἀποφανθῶσι περὶ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς δίκης ψηφοφοροῦντες «*Non liquet*» (16). Ἀλλὰ καὶ τὸ τοιοῦτον εἶδος τῆς διαδικασίας ἐξέλιπεν εὐθὺς μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς δημοκρατίας.

Ἐν ὧσιν ὁ λαὸς ἐδίκαζεν ἐπ' ἐκκλησίας καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν *Quaestiones perpetuae*, οὐδὲν ἔνδικον μέσον ἐπετρέπετο κατὰ τῶν ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων (17), ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας ἐξετάθη ὁ κύκλος τῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας τῶν διαφόρων ἀρχόντων, τότε καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐφέσεως (*provocatio*) πρὸς τὰς προϊσταμένας αὐτῶν ἀρχὰς εἰσῆχθη, καὶ αἱ πρὸς ἐνέργειαν αὐτοῦ ἀπαιτούμεναι διατυπώσεις ἀκριδέστερον ὑπὸ τῶν Αὐτοκρατόρων ἐκανονίσθησαν (18).

(15) *Erartiar* γράμην ὑποστηρίζει ὁ Klenze *Fragm. Leg. Servil.* σελ. 64, λέγων ὅτι μετὰ τὸ πέρας ἐκάστης *actio* ἐγίνετο ψηφοφορία. Τότε δὲ μόνον προέβαινε τὸ δικαστήριον εἰς τὴν *actio secunda*, ὡς αὖτις ἐν τῇ *actio prima* ἀπεφαίνοντο οἱ πλείωτεροι τῶν δικαστῶν «*Non liquet*».

(16) *Geib Criminalprocess.* σελ. 375.

(17) *Geib Criminalprocess.* σελ. 152. Μόνον αἱ ἀποφάσεις τῶν ἀρχόντων, ὅστινες ἐπέκτεινον ποινικὴν δικαιοδοσίαν ἐξεκαλοῦντο εἰς τὰ δικαστήρια τοῦ Δήμου. *Cicer. de leg. III. 5.* «*Magistratus nec obedientem et noxium civem multa, vinculis, verberibusve coerceto: ni... populus prohibessit ad quem provocatio esto*». Ὁ συνήθης δὲ τύπος πρὸς ἐνέργειαν τοῦ ἐνδίκου τῆς ἐφέσεως μέσου, ἦτορ ἢ παρὰ τοῦ καταδικασθέντος ἐκφώρησις τῆς λ. «*provo co*».

(18) *Lex 1. pr. de appellat.* (49. 1).

Τὴν φροντίδα τέλος τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων εἶχον ἐν Ῥώμῃ μὲν κατ' ἀρχὰς οἱ Quæstores paricidii καὶ οἱ Triumviri capitales, καὶ ὕστερον ὁ Praefectus Vigilum καὶ ὁ Praetor Populi (19), ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δὲ οἱ Praesides μετὰ τῶν ὑποδεεστέρων αὐτῶν ὑπαλλήλων ἤτοι τῶν Triumviri capitales, Lictores, Carnifices κτλ. (20).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Κανονικὸν δίκαιον.

§ 8.

Μεγίστην ἐπενέργειαν, πρὸς διαμόρφωσιν πολλῶν δικονομικῶν τύπων, καὶ ἰδίως πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας, ἔσχον αἱ διατάξεις τοῦ κανονικοῦ δικαίου· ὅθεν

(19) *Liocrus. Aliaxpr. VIII. 78. Lex 2 § 50 de orig. jur. (1. 2). Neap. 15. κεφ. 6 pr.*

(20) *Walter Rechtsgeschichte § 849.*

(1) *Eaustin Hélie Instruction criminelle τόμ. I. σελ. 550. — Trébutien Cours de droit criminel. τόμ. I. σελ. 590. — Zachariae Strafprocess. I. σελ. 106.*

πρὸς ἐντελῇ γνῶσιν τῆς καθόλου προόδου τῆς ποινικῆς διαδικασίας δέον ὅπως ἐν ὀλίγοις ἐξετάσωμεν τοὺς γενικωτέρους χαρακτῆρας τῆς ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς δικαστηρίοις ἐν χρήσει διαδικασίας.

Ἡ ἐκκλησία κατὰ τὸν ἐνδέκατον καὶ δωδέκατον αἰῶνα ἤρξατο βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον εὐρύνουσα τὸν κύκλον τῆς ποινικῆς αὐτῆς δικαιοδοσίας, ὅστις κατ' ἀρχὰς ἐξετείνετο μόνον ἐπὶ τοὺς ἰδίους αὐτῆς λειτουργοὺς, πρὸς ὑπεράσπισιν κυρίως τῶν συμφερόντων καὶ προνομίων αὐτῶν.

Μεγάλως συνετέλεσε πρὸς τοῦτο ἡ πλημμελής κατάστασις τῆς διαχειρίσεως τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης ἐν τῷ Φεουδαλικῷ πολιτεύματι, ἧς ἔνεκα πάντες κατέφευγον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὡς ἀντιπρόσωπον τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς φυσικὴν ἐπομένως κηδεμόνα καὶ προστάτιδα τῶν ἀσθενῶν, τῶν ἀπόρων καὶ τῶν καταδιωκομένων. Ἐπειδὴ δὲ τότε δὲν ἐγένετο ἀκριβὴς διάκρισις τῆς πνευματικῆς καὶ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, οὐδὲν ὑπῆρχε τὸ κωλύον τὴν τοιαύτην ὑπέρογκον τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐκκλησίας ἐπαύξησιν.

Διττῶς δὲ ἡ ἐκκλησία ἐλάμβανεν ἀφορμὴν ὅπως ἀναμειγνύηται εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, ἡ ὡς ἐκ τῆς ιδιότητος τῶν κατηγορουμένων προσώπων, ἡ ὡς ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τῆς καταδιωκομένης πράξεως. Καὶ ἡ μὲν ὡς ἐκ τῆς ιδιότητος τοῦ προσώπου δικαιοδοσία τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ἐξετείνετο κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τοὺς κληρικοὺς μόνον, οἵτινες ἔνεκεν ἐπανειλημμένων διατάξεων τῶν Παπῶν ἐπικυρωθεισῶν διὰ βασιλικῶν διαταγμάτων, δὲν ἦτον ἐπιτετραμμένον ἐπὶ ποινῇ ἀναθέματος νὰ δικασθῶσι, δι' οἵανδήποτε καὶ ἂν κατ-

ηγороῦντο πρᾶξιν, ὑπὸ τῶν κοσμικῶν δικαστηρίων (2). Προϊόντος ὁμῶς τοῦ χρόνου τὸ προνόμιον τοῦτο τῶν κληρικῶν ἐπέξεσθαι εἰς ἅπαντας τοὺς ἀπλῶς μόνον λαβόντας τὴν κ ο υ ρ ἄ ν (tonsure), τοὺς ζῶντας ὡς οἱ κληρικοὶ (viventes clericaliter) τοὺς μαθητάς, τὰς χήρας, τὰ ὀρφανὰ, τοὺς πένητας, τοὺς ξένους καὶ πάντας τοὺς τοιοούτους, οἵτινες συλλήθδην ἐπεκαλοῦντο τότε *mis ergabiles personae*. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία δὲν ἐπέβαλλε βαρείας ποινὰς, οἵαι ἦσαν αἱ ὑπὸ τῶν κοσμικῶν δικαστηρίων τότε καταγιγνωσκόμεναι (3), ὁσάκις κολάσιμός τις πρᾶξις κληρικοῦ ἔχρηζε βαρυτέρας τιμωρίας, ἡ ἐκκλησία καθῆρε προηγουμένως αὐτὸν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀξιώματος, καὶ εἴτα παρέδιδε τοῖς κοσμικοῖς δικαστηρίοις πρὸς τιμωρίαν.

(2) *Decret. Gratiani Pars II. Causa XI. quaestio 1. c. 2. « Nullus judicum, neque presbyterum, neque diaconum aut clericum ullum aut juniores ecclesiae sine licentia pontificis per se distringat aut condemnare praesumat. Quod si fecerit ab ecclesia cui injuriam irrogare dignoscitur, tamdiu sit sequestratus quousque reatum suum agnoscat et emendat.*

(5) Αἱ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς δικαστηρίοις ἐν χρήσει ποιεῖν ἦσαν ἡ φυλάξεις, τὸ πρόστιμον, ἡ καθαίρεσις, ὁ ἀναθεματισμὸς κτλ. Ἡ τοῦ θανάτου ποινὴ ὡς καὶ ἀπασι αἱ συνεπιάγουσαι ἀκρωτηρίαι τοῦ σώματος ἐθεωροῦντο ὡς ἀντικείμενα πρὸς τὰ τῆς θρησκείας δόγματα (*Ecclesia abhorret sanguinem. — Ecclesia gladium non habet nisi spiritualem qui non occidit, sed vivificat, Faustin Hélie. Instr. crim. τόμ. I. σελ. 577. κ. ἐξ.*

Ὡς ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τῆς πράξεως ὑπῆγοντο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ἅπαντα τὰ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὰ δόγματα τῆς ἐκκλησίας, ἢ τὰς ἐντολὰς τῆς θρησκείας, προσβάλλοντα ἐγκλήματα. Τῶν ἐγκλημάτων τούτων, ὅσα καὶ πρὸς τοὺς καθεστώτας τῆς πολιτείας νόμους ἀντέκειντο, οἷα ἡ αἵρεσις, ἡ ἱεροσυλία, ἡ τοκογλυφία, ἡ ἐπιорκία κτλ., ἐξεδικάζοντο καὶ ὑπὸ τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων. Ἐκαλοῦντο δὲ τὰ τοιαῦτα *delicta mixti fori* (4).

Οἱ κανόνες τῆς διαδικασίας, οὓς ἡ κοινὸς οὐκ ἔχουσιν τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια ἐτροποποιήθησαν προϋπόντος τοῦ χρόνου. Κατ' ἀρχὰς ἀπαντῶμεν καὶ ἐν αὐτοῖς τὸ σύστημα τῆς κατηγορητικῆς διαδικασίας (5) καὶ τῆς ἐλευθέρας ὑπερασπίσεως, τῆς δημοσιότητος τῶν συζητήσεων καὶ προφορικότητος καὶ ἐν γένει τὰ αὐτὰ τῶν ἀποδείξεων μέσα διὰ μαρτύρων, δι' ἐνόρκων (*conjuratores*) καὶ διὰ δικα-

(4) ὁρ. Gonzalez — Tellez τόμ. I. σελ. 749. *Mixta (delicta) sunt quae tam a jure ecclesiastico quam civili prohibentur, ut adulterium, sacrilegium, concubinitus, usura, sortilegium, perjurium, nefandum crimen, blasphemia: in his enim tam iudex ecclesiasticus quam saecularis cognoscere valent et locus est praeventioni.*

(5) *Decret. Gratiani Pars II. causa 2. Quaestio 1. c. 4. «Nihil — absque legitimo et idoneo accusatore fiat. Nam et dominus noster Jesus Christus Judam furem esse sciebat sed quia non est accusatus ideo non est ejectus».* Πρὸς ὑποστήριξιν δὲ τῆς κατηγορίας ἀπηγγέλλετο ὡς καὶ ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ δικαίῳ ἡ ἰνσκριπτο, ἐγγραφή, πρὸς *Decret. Gratiani* αὐτοῦ cap. 8.

στικῶν δοκιμασιῶν, ἅτινα καὶ ἐν τοῖς κοσμικοῖς δικαστη-
ρίοις ἦσαν ἐν χρήσει (6).

Ἐνώρις ὅμως τὸ σύστημα τοῦτο τῆς διαδικασίας τῶν
ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων μετερρύθμισθη. Ἡ παρου-
σία τοῦ ἐγκαλοῦντος πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας
δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς ἀπαραίτητος ὅρος πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς
δίκην, ἀλλ' ἤρκει ἡ ἀπλὴ μόνον μὴνυσις (denunciatio), ἥτις
ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἦν μὲν ἐν χρήσει, ἀλλ' ὡς
πνευματικὸν μόνον μέσον πρὸς παρεμπόδισιν θρησκευτικῶν
ἁμαρτημάτων (7) διὸ καὶ κατὰ τοῦ ἀρνούμενου μὲν τὸ
περιεχόμενον τῆς τοιαύτης μηνύσεως οὐδεμία ἐπεβάλλετο
τιμωρία, κατὰ τοῦ ὁμολογοῦντος δὲ κατεγινώσκετο ἀπλῶς
κανὼν μετανοίας (8).

Ἐν τῇ μηνύσει ταύτῃ δὲν ἀπητεῖτο ἡ τοῦ μηνύοντος
ἐγγραφὴ subscriptio, οὐδὲ κατεδιώκετο αὐτὸς ἐπὶ

(6) Maurer Geschichte d. altgermanischen u. nam:
altbayrischem Gerichtsverfahrens.—Heidelb. 1854. § 208.
σελ. 512.

(7) Ἡ τοιαύτη denunciatio ἐν τῷ ἀρχαιοτέρῳ κατονικῷ δι-
κῶν συνέβαινε μετὰ δις ἐπαραληφθεῖσαν ἐπὶ ματαίῳ ρουθε-
θίᾳ (charitativa monitio). Ἐστηρίζετο δ' ἐπὶ τῆς ρήσεως τοῦ
Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου. «Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελ-
φός σου ἔλεγξον αὐτὸν μετὰ σου καὶ αὐτοῦ μόνου. Ἐὰν
σοῦ ἀκούσῃ ἐκέρδῃσας τὸν ἀδελφόν σου. Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ πα-
ράλαβε μετὰ σου ἑνα ἢ δύο, ἕνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων
ἢ τριῶν σταθῇ πᾶρ ῥήμα. Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ
ἐκκλησίᾳ » Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον κεφ. 18. § 15.

(8) Biener Beitræge z. Geschichte, d. Inquisitionspro-
cess. σελ. 17.

συκοφαντία μὴ ἀποδειχθείσης βασιμίου τῆς κατηγορίας (9).

Ἐκτὸς τούτου καὶ ὁ δικαστὴς ἠδύνατο ἐπὶ τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγκλημάτων (*delicta manifesta, notoria*) νὰ ἐπιληφθῇ αὐτεπαγγέλτως (*ex officio*) τῆς καταδιώξεως τῶν αὐτουργῶν, νὰ συλλέξῃ τὰς δεούσας ἀποδείξεις, καὶ νὰ προβῇ εἰς τὴν κατ' αὐτῶν κατηγορίαν (10).

Ὅσακις τέλος, διὰ γενικῆς καταγγελίας, οὕτως εἰπεῖν, (*infamatio, clamosa insinuatio, clamor publicus*) κληρικὸς κατηγορεῖτο ἐπὶ τινι ἐγκλήματι, κατεδιώκετο καὶ κατεδικάζετο ἄνευ τῆς παρουσίας κατηγοροῦ, ἂν μὴ ᾤμνυε πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ τὸν νενόμισμένον καθαρτήριον ὄρκον. Περὶ τῆς βασιμότητος τῆς τοιαύτης γενικῆς καταγγελίας ἀπεφάσιζεν ὁ ἀμέσως τοῦ κατηγορουμένου κληρικοῦ προϊστάμενος, ἢ ὁ παρ' αὐτοῦ λαβὼν ἐπὶ τούτῳ ἐντολὴν, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἐνήργει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον αὐστηρὰν ἀνάκρισιν (*inquisitionem*). Ἡ τοιαύτη δ' ἀνάκρισις ἐνομοθετήθη ὑπὸ Ἰννοκεντίου Γ'. καὶ ἀναγκαῖος ὁρος πρὸς ἐπιχείρησιν αὐτῆς ἦν ἡ *infamia* ἥτοι ἡ γενικῶς ἐπικρατοῦσα περὶ τινος κακὴ φήμη, ὅθεν ἡ μυστικὴ ἐγγχείρισις ἐγγράφου μηνύσεως (*libelli infamationis*) ἢ ἡ παρά τινων μόνων ἀμφιβόλου ἀξιοπιστίας μηνυτῶν

(9) *Decretal. Gregor. lib. V. tit. 1. c. 16. Quando crimen in modum denunciationis opponitur non est inscriptio necessaria, sed cum in modum accusationis (objicitur) oportet inscribi quoniam ad depositionem instituitur accusatio, sed ad correctionem est denunciatio facienda.*

(10) *Can. 15—17 Causa II. quaest. 1. Cap. 13. X. de simon. Cap. 24. X. de accusation.*

ἐγκλησίαις δὲν ἐθεωροῦντο ὡς ἀρκοῦντα ἐνδόσιμα πρὸς ἐπι-
χαίρησιν αὐτῆς. (11)

Μεγίστην ἐπενέργειαν πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἐξεταστι-
κῆς διαδικασίας καὶ τῆς ἐξ ἐπαγγέλματος καταδιώξεως
ἐν τῷ κανονικῷ δικαίῳ ἔσχον τὰ συνοδικὰ δικαστήρια
(Sendgerichte), ἅτινα προήχθησαν ἐκ τῆς ὑποχρεώσεως τῶν
ἐπισκόπων τοῦ περιδεύειν ἐτησίως ἐν τῇ ὑπὸ τὴν δικαιο-
δοσίαν αὐτῶν ἐπίσκοπῃ, καὶ διδάσκειν τὸ πνευματικὸν αὐ-
τῶν ποίμνιον, ἐρευνᾶν περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἡθῶν ἐκάστου,
καὶ κολλάζειν τοὺς ἁμαρτάνοντας (praedicare confirmare
inquirere ac corrigere) (12).

Ὁ ἐπίσκοπος, ἢ συνήθως ὁ ἀρχιεπίσκοπος κατ' ἐντολὴν
αὐτοῦ, προσεκάλει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τοὺς ἐντι-

(11) *Decretal. Gregor. IX. lib. V. tit. 1. c. 17. 24. . . .*
«*Ex quibus auctoritatibus manifeste probatur, quod non
solum quum subditus, verum etiam quum praelatus excedit,
si per clamorem et famam ad aures superioris pervenerit,
non quidem a malevolis et maledicis, sed a providis et honestis, nec semel
tantum, sed saepe, quod clamor innuit et diffama-
tio manifestat, debet coram ecclesiae senioribus veritatem
diligentius perscrutari, ut, si rei poposcerit qualitas, ca-
nonica districtio culpam feriat delinquentis, non tanquam
idem sit accusator et iudex, sed quasi denunciante, fama
vel deferente clamore officii sui debitum exsequatur*».

(12) *Capitul. Caroli Calvi tit. V. n. 4. tit. XXVII. n. 7.
tit. XLVIII. n. 6.* Κατὰ πρῶτον ἀπαιτῶμεν τοιαῦτα δικα-
στήρια ἐν Ἰσπανίᾳ, μετέπειτα δὲ καθ' ὅλον τὸ Φραγκικὸν
βασιλεῖον.

μοτέρους καὶ ἀξιοπιστοτέρους ἐκ τῶν πολιτῶν ἐκάστης κοινότητος ὡς μάρτυρας (*testes synodales*) καὶ ἐζήτει διαφόρους πληροφορίας περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἡθῶν τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν· ἐὰν δ' οὗτοι κατήγγελλον τινα ὡς ἔνοχον κολασίμου πράξεως, ὁ τοιοῦτος ἐθεωρεῖτο παρ' αὐτοῦ ὡς ὑπὸ τῆς κοινῆς φήμης καταγγελλόμενος (*infamatus*), ὑπεβάλλετο παραυτίκα εἰς ἀνάκρισιν καὶ συμφώνως πρὸς τὸ ἐξαγόμενον αὐτῆς ἢ κατεδικάζετο ἢ ἀπελύετο παρὰ τοῦ συνοδικοῦ δικαστηρίου. (13).

Ἀφ' οὗ ἡ ἐξ ἐπαγγέλματος ἀνάκρισις καθιερώθη ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς δικαστηρίοις ὡς συνήθης κανὼν, ἡ δὲ προφορικότης καὶ δημοσιότης τῶν συζητήσεων ἐξέλιπε διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς γραφῆς (14), ἅμα ὁ ἐκκλησιαστικὸς δικαστὴς ἐλάμβανεν ὅπως δῆποτε γινῶσιν τῆς ἐκτελέσεως ἀθεμίτου πράξεως ὑπαγομένης εἰς τὴν ἀρμοδιότητά του, ἐπελαμβάνετο αὐτεπαγγέλτως τῆς μυστικῆς ἀνακρίσεως τῆς ὑποθέσεως, ἐξήταζε τοὺς κλητευθέντας μάρτυρας κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, καὶ τὰς ἐγγράφους αὐτῶν καταθέσεις μετὰ τῆς κατηγορίας ἀνεκοίνου πρὸς τοὺς κατηγορουμένους, οἵτινες ἀπελογοῦντο ἐγγράφως. Τὸ δὲ δικαστήριον στηριζόμενον ἐπὶ τῆς ἐγγράφου ταύτης προδικασίας ἀπήγγελλε τὴν ὀριστικὴν ἀπόφασίν του.

Ἡ ἐλευθέρα τῶν κατηγορουμένων ὑπεράσπισις, ἡ δημοσιότης τῶν συνεδριάσεων, ἡ προφορικὴ καὶ κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις, αἱ θεμελιώδεις αὗται τῆς προσωπικῆς ἐλευθε-

(15) *Richter Lehrbuch d. Kirchenrechts* § 186. — *Mit-termaier Strafverfahren I.* § 14 *σε.λ.* 80. — *Biener Beitraege* *σε.λ.* 28. *Henke Criminalprocess.* *σε.λ.* 40.

(14) *Maurer Geschichte* § 208 *σε.λ.* 314.

ρίας ἐγγυήσεις ἀπηγόρευοντο ὡς πάντῃ περιτταὶ καὶ ὡς παρεμποδίζουσαι δῆθεν τὴν ταχεῖαν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης, ἀληθῶς δ' εἰπεῖν ὡς διασπῶσαι τὸν πέπλον ἐκείνου τῆς μυστικότητος, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ἡ ἐκκλησία ἠδύνατο ἀκωλύτως νὰ ἐνεργῇ δι' ὅλων τῶν θεμιτῶν καὶ ἀθεμιτῶν μέσων πρὸς κραταίωσιν τῆς παντοδυναμίας αὐτῆς.

Δυστυχῶς ἔνεκα τῆς αὐθεντείας, ἣν εἶχε κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα τὸ κανονικὸν δίκαιον, ἀπεμιμήθησαν καὶ τὰ κοσμικὰ δικαστήρια τὸ σκολιὸν τοῦτο σύστημα τῆς διαδικασίας τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων, καὶ, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς θέλομεν ἶδει, ἐπὶ πολὺν χρόνον ὑπῆρξε τὸ ἐπικρατοῦν σύστημα τῆς διαδικασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τῆς τῶν Γερμανῶν ποινικῆς διαδικασίας.

§ 9.

Περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων.

Ἐν Γερμανίᾳ κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους τὸ δικάσιμα τοῦ ἐκδικάζειν τοὺς ἐνόχους κολασίμων πράξεων καὶ ἐπιβάλλειν αὐτοῖς τὰς νενομισμένας ποινὰς ἀνῆκεν εἰς τὴν κοινότητα τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν. (Volksgemeinde). Ἡ χώρα ἅπασα διηρεῖτο εἰς περιφερείας (Regiones Gaunen)

ἐκάστης τῶν ὁποίων προέστατο εἰς ἀρχηγὸς καλούμενος *Gravio Dux* ἢ *Comes*, ὅστις ἐν καιρῷ μὲν πολέμου εἶχε τὴν ἀνωτάτην στρατιωτικὴν διοίκησιν, ἐν εἰρήνῃ δὲ προέδρευε τῶν δικαστικῶν συνελεύσεων (*Concilia, Placita*) τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν. Ὡς ἀρχαῖς ἡ περιφέρεια ἡ ὑπὸ τὴν ποινικὴν αὐτῶν δικαιοδοσίαν ὑπαγομένη ἦν λίαν ἐκτεταμένη ἐγκαθίστων εἰς ἐκάστην τῶν ὑποδιαρέσεων αὐτῆς κατωτέρους τινὰς ἀρχηγούς (*Tungini Centenarii* ἢ *Vicarii*) ὡς ἀντιπροσώπους αὐτῶν (1).

Μετὰ τὴν κραταίωσιν τῆς κυριαρχίας τῶν βασιλέων τὸ δικαίωμα τῆς διαχειρίσεως τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης ἐθεωρήθη ὡς ἰδιάζον αὐτῇ προσόν. Ἡ ἀρμοδιότης τοῦ δικαστηρίου τοῦ βασιλέως (*Placitum Palatii*) ὅπερ προεδρεύετο ὑπ' αὐτοῦ τούτου, συμπαρέδρους ἔχοντος τοὺς μεγιστᾶνας τοῦ κράτους (*les grands de l'état*) τοὺς ἀρχιερεῖς, τοὺς δοῦκας καὶ κόμητας (2) ἐξετείνετο ἐφ' ὅλης τῆς ἐπικρατείας.

Ἐκτὸς τῆς τοῦ βασιλέως καὶ τῆς τῶν κομητῶν δικαιοδοσίας ὑπῆρχον καὶ αἱ ἰδιωτικαὶ δικαιοδοσίαι, ἃς ἐκέκτηντο οἱ κύριοι ἐντὸς τῶν ὑπ' αὐτῶν κατεχομένων γαιῶν (*domini terrae*), αἵτινες ἐκαλοῦντο *jurisdictiones patrimoniales* καὶ ἀνῆκον εἰς τὸν ἐκάστοτε κύριον τῶν γαιῶν τούτων (3).

Παρήχθη δὲ ἡ τοιαύτη ἰδιωτικὴ ποινικὴ δικαιοδοσία

(1) *Maurer Geschichte d. Altgermanischen Gerichtsverfahrens. Faustin Hélie Instruction crim. τόμ. I. σελ. 201.*

(2) *Maurer Geschichte σελ. 10. 11. Faustin Hélie Instruction crim. τόμ. I. σελ. 206.* Ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ βασιλέως προεδρεύετο τοῦ *Placitum Palatii* ὁ *Majordomus*.

(3) *Faustin Hélie instr. crim. τόμ. I. σελ. 202.*

κατὰ τὴν πιθανωτέραν γνώμην τοῦ *Faustin Hélie* ἐκ τοῦ δικαίωματος τοῦ οἰκογενειάρχου τοῦ ἀπονέμειν τὴν δικαιοσύνην μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἰδίας αὐτοῦ οἰκογενείας. Τὸ δικαίωμα τοῦτο, ὅπερ κατ' ἀρχὰς ἦν ὅλως προσωπικόν, μετὰ τὴν τῶν βαρβάρων εἰσβολὴν μετηνέχθη κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἀκίνητον περιουσίαν, καὶ κατέστη ἰδιάζον αὐτῇ προσὸν μεταβιβαζόμενον εἰς τὸν ἐκάστοτε κάτοχον αὐτῆς (4).

Τὸ δικαίωμα τῆς διαχειρίσεως τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, περὶ οὗ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος, συνίστατο κυρίως εἰς τὸ δικαίωμα τοῦ συγκαλεῖν ἢ καθιστᾶν δικαστήριον πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἐκκρεμῶν ὑποθέσεων (*das Recht Strafgerichte anzuordnen, zu hegen, zu leiten*) καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκτελεῖν τὰς ποινικὰς αὐτῶν ἀποφάσεις. Ἡ ἐκδίκασις ἰδίᾳ τῆς ὑποθέσεως ὥς καὶ ἡ ἀπαγγελία τῆς ἀποφάσεως ἀνῆκεν εἰς τοὺς ἐπὶ τούτῳ κεκλημένους δικαστὰς ἐκ τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν τῆς περιφερείας ἐντὸς τῆς ὁποίας συνεκροτεῖτο τὸ δικαστήριον, καὶ οἱ ὁποῖοι παρὰ μὲν τοῖς Φράγκοις ἐκαλοῦντο *Rachimburgi*, *boni homines*, παρὰ δὲ τοῖς Λομβαρδοῖς *Arimanni* (5), *Dingmänner* *Dingpflichtige* ἢ *Malmänner*. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ τοιοῦτοι ἐλεύθεροι πολῖται δὲν ἦσαν ὑπόχρεοι νὰ ἐμφανίζωνται κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῶν δικαστηρίων, συνή-

(4) *Zachariae Strafprocess. I. σελ. 117 κ. ἐξ.*

(5) Ἡ λέξις *Arimannus* κατὰ τὸν *Savigny Geschichte d. Deutschen Rechts im Mittelalter* τόμ. 1. σελ. 20. παρήχθη ἐκ τῆς λέξεως *Heerman* συνθέτου ἐκ τοῦ *Heer* (*Heer* ἢ *Hari*) στρατός καὶ *Mann* ἀνὴρ, ὅρ. *Grimm Rechtsalterthümer* σελ. 291—293.

θως δὲ εἰς πολεμικὰ ἔργα ἐπιδιδόμενοι ἡμέλουν τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος αὐτῶν, ὁ αὐτοκράτωρ Κάρολος Μέγας ἀντικατέστησεν αὐτῶν τακτικούς δικαστὰς (Seabini) (6), οἵτινες ἐξελέγοντο ὑπὸ τῶν Missi τοῦ Κόμητος ἐκ τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν. Οἱ Seabini ἐπεκαλοῦντο ὡς ἐκ τοῦ ὄρκου ὃν ἔδιδον ἀναλαμβάνοντες τὰ ἑαυτῶν καθήκοντα *Jurati* (7) καὶ ὥφειλον νὰ ἐμφανίζωνται τακτικῶς κατὰ τὰς συνεδριάσεις, καὶ νὰ δικάζωσι (*legem dicere, secundum legem judicare*) τὰς ὑποβαλλαμένας αὐτοῖς ὑποθέσεις (8).

§ 10.

Περὶ τῶν κυριωτέρων τῆς διαδικασίας τύπων.

Ἐν τῷ ἀρχαιότερῳ Γερμανικῷ δικαίῳ ἡ ἐπιβλητέα ποιὴν ὠρίζετο ἀναλόγως τῆς συμβάσεως προσβολῆς, λαμβανομένης ὑπ' ὅψιν τῆς ἐξωτερικῆς μόνον καὶ ἀμέσου τοῦ ἐγκλήματος ἐμφανίσεως. Σπανίως δὲ εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις ἐθεωρεῖτο ἡ πολιτεία διὰ τοῦ ἐγκλήματος προσβαλλομένη, καὶ δικαιουμένη ὅπως τὴν τιμωρίαν τοῦ ἐνόχου ἐπιδιώξη. Ἐντεῦθεν δύναται τις εὐκόλως νὰ συμ-

(6) Γερμανιστὶ Scheffen Schoeffen ἢ Schoeppen ὅρ. *Manner Geschichte*. σελ. 17. *Biener Beitrage*. σελ. 120.

(7) *Capitul.* 829. part. II. n. 2. « *Jurent ut scienter injure judicare non debent* ».

(8) *Zachariae Strafprocess*. τόμ. I. σελ. 121. *Savigny Geschichte* τόμ. I. σελ. 236.

περάνη ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἐπεκράτει ἰδίως ἡ κατηγορητικὴ διαδικασία (1). Καὶ πραγματικῶς ἅπασαι αἱ διασωθεῖσαι νομοθετικαὶ πηγαὶ τῶν χρόνων ἐκεῖνων περιέχουσι τὸν κανόνα ὅτι «μὴ ὑπάρχοντος κατ-
ηγόρου, οὐδὲ δικαστῆς ὑπάρχει» (Wo kein Kläger, da ist auch kein Richter).

Ὁ ἐγκαλὼν προσεκάλει τὸν ἀδικήσαντα παρόντων μαρ-
τύρων (cum testibus) ἵνα ἐμφανισθῇ μετὰ παρέλευσιν τῆς
ἐβδομῆς νυκτὸς (ad septem noctes) ἀπὸ τῆς προσκλήσεως
ἐνώπιον τῶν δικαστῶν (ad Mallum). Ἡ πρόσκλησις αὕτη
(adrhamitio, mannitio, admallatio) ἀπολειπομένου τοῦ κατ-
ηγορουμένου ἐπανελαμβάνετο τρεῖς ἔτι ἐντὸς τεσσαράκον-
τα ἡμερῶν. Ἀλλ' ἐὰν ὁ ἐγκαλούμενος μὴ ἐνεφανίζετο εἰς
τὸ δικαστήριον τοῦ βασιλέως, ἀπεκέρυττεν αὐτὸν καὶ καθί-
στα ἐκπτωτον τῆς προστασίας τῶν νόμων (2).

Τὰ δικαστήρια συνεδρίαζον δημοσίᾳ καὶ ἐν ὑπαίθρῳ (in
mallo publico), τοῖς πᾶσι δ' ἐσυγχωρεῖτο ἀκωλύτως ἡ
προέλευσις καὶ κατ' αὐτοὺς ἔτι τοὺς μεταγενεστέρους
χρόνους ὅτε παρεκάθηντο τακτικοὶ δικασταί. Καὶ ἐὰν μὲν
ὁ κατηγορούμενος ἐνεφανίζετο, προέβαινε τὸ δικαστήριον
εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως, ἀπόντος ὁμῶς αὐτοῦ

(1) *Müllermaier Strafverfahren I. § 51. σελ. 187.*

(2) Ὁ ἀποκηρυχθεὶς (*forbannitus*) ἐστερεῖτο ὁλοκλήρου τῆς
περιουσίας του ἢν κατελάμβανε τὸ δημόσιον, οὐδενὶ δ' ἐκ τῶν
πολιτῶν οὐδὲ τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ συγγῆγῳ ἐπετρέπετο τὰ δῶσθαι αὐτῷ
ἄρτων ἢ ὅπωςδήποτε τὰ φιλοξενήσῃ αὐτόν. *Faustin Hélie*
Instruction crim. τόμ. I. § 46 σελ. 217. — Zachariae Straf-
process. τόμ. I. σελ. 126.

δὲν ἐγένετο ὡς εἶρηται κατ' ἐρήμην συζήτησις τῆς ὑποθέσεως (3).

Ἡ διὰ βίας προσαγωγή τοῦ κατηγορουμένου διετάσσεται μόνον ἐπὶ τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ συλληφθέντων, τῶν ἀποκεκηρυγμένων, ἢ τῶν δι' ἄλλας αἰτίας κρατουμένων. Ὡσαύτως καὶ ἡ προφυλάκις τῶν ὑπόπτων δὲν ἦτο συνήθως ἐν χρήσει, ἀλλ' ἐζητεῖτο ἐν ἀνάγκῃ παρὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐγγύησις περὶ τῆς ἐμπροθέσμου αὐτοῦ ἐμφανίσεως. Μόνον δὲ κατὰ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους, ὅσαςκις ὁ κατηγορούμενος δὲν ἠδύνατο νὰ παράσχωι ὑπὲρ αὐτοῦ ἀξιοχρέους ἐγγυητὰς, διετάσσεται ἡ προσωπικὴ αὐτοῦ κράτησις (4).

Ἡ ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου (si confessus fuerit accusatus) ἐθεωρεῖτο ὡς ἀρκοῦσα ἀποδείξις καὶ συνεπήγετο ἀμέσως τὴν καταδίκην αὐτοῦ. Ὅσαςκις ὁμοῦς ἠρνεῖτο τὴν ἐνοχὴν αὐτοῦ (si negator extiterit) τὸ δικαστήριον διέτασσε ἀποδείξεις (5), ὧν ἡ διεξαγωγή ἐθεωρεῖτο ὡς δικαίωμα μᾶλλον, ἢ ὡς ὑποχρέωσις ἐπιβαρύνουσα τὸν διάδικον εἰς ὃν ἐπεβάλλοντο. Ὅθεν ὁ μὲν κατηγορούμενος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ προσαγάγῃ πάσας τὰς νομίμους ἀποδείξεις πρὸς υπεράσπισίν του καὶ ἀντίκρουσιν τῶν ἀποδείξεων, ἃς προέτεινεν ὁ ἐγκαλῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς

(3) Capitul. libr. V. c. 511. «Placuit ut adversus absentes non judicetur, quod si factum fuerit, prolata sententia non valebit. Lib. VII. cap. 204. In causa capitali absens nemo damnetur». ὁρ. Maurer Geschichte § 41. 44.

(4) Faustin Hélie Instruction crim. τὸμ. I. σελ. 218.

(5) Zachariae Strafprocess. τὸμ. I. σελ. 127. Faustin Hélie αὐτοῦ.

μηνύσεώς του, ὁ δὲ ἐγκαλῶν ἠδύνατο νὰ προτείνη ἑτέρας ἀνταποδείξεις πρὸς ἀντίκρουσιν τῶν ἀποδείξεων τοῦ κατηγορουμένου. Ἐκάτερος δὲ τῶν διαδίκων ἠδύνατο ἐκάστοτε ν' ἀποκλείσῃ τὸν ἕτερον τοῦ δικαιώματος πρὸς ἀποδείξιν, ἐπικαλούμενος ἐπικρατέστερόν τι ἀποδεικτικὸν μέσον παρέχον αὐτῷ τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἀποδείξεως.

Τὰ συνηθέστερα τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων ἦσαν αἱ μάρτυρες, ὁ ὅρκος, αἱ θεοδικαίαι καὶ αἱ λοιπαὶ δοκιμασίαι. Τῆς δὲ δι' ἐγγράφων ἀποδείξεως ἐγένετο σπανιώτατα χρῆσις. Ἀλλὰ περὶ τῆς σχέσεως τῶν διαφορῶν τούτων ἀποδεικτικῶν μέσων πρὸς ἄλληλα καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν, δὲν παρέχουσιν ἡμῖν αἱ πηγαὶ ἀκριβεῖς πληροφορίας. Ἀναμφισβητήτως τὸ κυριώτερον ἀποδεικτικὸν μέσον ἦν ὁ ὅρκος τοῦ τιμίφου καὶ εὐσυνειδήτου πολίτου, ἐπιθεσθεύμενος διὰ τοῦ ὅρκου ἐντίμων ὡσαύτως πολιτῶν *aidi, juratores, conjuratores, sacramentales* ἐπικαλουμένων, οἵτινες ὠρκίζοντο περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ δοθέντος παρὰ τοῦ κατηγορουμένου ὅρκου. Ἀμεσος συνέπεια τῆς δόσεως τοῦ ὅρκου τούτου ἦν ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ ἐγκαλουμένου πάσης περαιτέρω καταδιώξεως (6).

Αἱ θεοδικαίαι, αἵτινες ἀπέρρεον ἐκ τῆς ἐπικρατούσης πίστεως εἰς τὴν παρά τοῦ θεοῦ ἀμέσως ὑπεράσπι-

(6) *Zachariae Straßproe. I. σελ. 128. — Müllermaier Straßver'ahren τόμ. II. σελ. 492.* Ὁ ἀριθμὸς τῶν συννοκισμένων (*conjuratores*) παρήλλασσε ἀναλόγως τοῦ εἶδους τῆς πράξεως καὶ τῆς ἐπιστημότητος τοῦ κατηγορουμένου. Κατ' ἐλάχιστον ὅρον προστέροντο τρεῖς, ὁ δὲ ἀνώτατος αὐτῶν ἀριθμὸς ἠδύνατο γὰρ φθάσῃ μέχρι τῶν ἐβδομήκοιτα δύο. Ἐκ τῶν συννοκι-

σιν τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀθωότητος, ἐπροτιμῶντο ὥς ἐκ τῆς τοιαύτης αὐτῶν φύσεως πάντων τῶν λοιπῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, καὶ οὐ μόνον ἐν ἐλλείψει ἄλλων ἦσαν ἐν χρήσει, ἀλλὰ καὶ ὑπαρχόντων τοιούτων, ἀπέκλειον αὐταὶ πᾶν ἄλλο εἶδος ἀποδείξεως. Ἐκ τῶν θεοδικιῶν δὲ ἡ μᾶλλον συνηθεστέρα ἦν ἡ δικαστικὴ μονομαχία (duellum) ἣτις ἐξετελεῖτο κατὰ κανόνας αὐστηρῶς διαγεγραμμένους, καὶ τῆς ὁποίας ἡ ἐκβάσις ἐχρησίμευεν ὥς ἀπόδειξις τῆς ἐνοχῆς ἡ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου (7).

Δευτερεύουσαν κατεῖχον θέσιν ἡ διὰ τοῦ ζέοντος ὕδατος (aeneum, Kesselfang), ἡ διὰ τοῦ πεφυρακτωμένου σιδήρου (judicium ferrei cadendis) καὶ ἡ διὰ τοῦ σταυροῦ δοκιμασία ἡ σταυροδικία (crucis).

Τὸ τοιοῦτον σύστημα τῶν ἀποδείξεων διетηρήθη ἐν Γερμανίᾳ ἰσχύον μέχρι τοῦ 18, καὶ ἐν μέρει μέχρι τοῦ 19, αἰῶνος, ὅτε θαυμηδὸν ἀντικατέστη ὑπὸ τοῦ συστήματος τῶν οὐσιαστικῶν ἀποδείξεων (materielles Beweisrecht) πρὸς παγίωσιν τοῦ ὁποίου συνετέλεσε κυρίως ἡ εἰσαγωγή τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας, δι' ἧς ἐπανελήφθη συγχρόνως ἡ

ζομένων τινὲς μὲν προσήγορτο ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου *electi a d n o c a t i* ἐπικαλούμενοι, ἄλλοι δὲ ὑπὸ τοῦ ἐγκαλοῦντος, καὶ ἄλλοι ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ (*nominati*). *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. I. σελ. 255.*

(7) Περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐξετελεῖτο ἡ τοιαύτη μονομαχία ἐν Γερμανίᾳ ὁρ. Σαξωνικοῦ Κατόπτρου. Βιβλ. I. ἀρθρ. 65. *Dubois Histoire du Droit crim. τόμ. II. σελ. 601.* — Ἐν Γαλλίᾳ δὲ ὁρ. *Becot de l'organisation de la Justice repressive σελ. 204* καὶ *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. I. σελ. 245.*

χρήσις τῶν ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων εἰς ἀχρησίαν περιελθόντων βασιανιστηρίων. § 11.

Περὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας.

Μετὰ τὴν κραταίωσιν τῆς ἐγχωρίου κυριαρχίας τῶν ἡγεμόνων ἐν Γερμανίᾳ, ὧν κύριον μέλημα ὑπῆρξεν ἡ διατήρησις τῆς κοινῆς εἰρήνης, ἡ εὐρυθμία τῆς δικαιοσύνης διαχείρισις, καὶ ἡ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐγκαθίδρυσις καὶ παγίωσις τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν, ἤρξατο νὰ ἐπικρατῇ καὶ ἡ ιδέα ὅτι διὰ τοῦ ἐγκλήματος προσεβάλλετο ἡ κοινὴ εἰρήνη· ὅθεν καὶ ἡ τιμωρία τινῶν τοῦλάχιστον ἀθεμίτων πράξεων ἐθεωρεῖτο ἀναγκαία καὶ συμφέρουσα οὐ μόνον τῷ παθόντι ἀλλὰ καὶ τῇ ὁλομελείᾳ τῶν πολιτῶν. Μαρτυροῦσι δὲ τοῦτο αἱ διατάξεις τῶν ἀρχαιοτέρων πηγῶν τοῦ δικαίου τῶν χρόνων ἐκείνων καὶ ἰδίως τὰ διατάγματα (capitulaires) τῶν Φράγκων βασιλέων, ἅτινα παραγγέλλουσι τοὺς *Mis si d o m i n i c i* ὡς καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἐπαρχιῶν (*Comites, Provincialbeamte*) ὅπως τακτικῶς ἀσκῶσι τὴν ἐν τῷ ἀξιώματι αὐτῶν περιλαμβανομένην ποινικὴν δικαιοδοσίαν, καὶ ὅπως μὴ παραμελῶσι τὴν τιμωρίαν σπουδαίων τινῶν ἐγλημάτων τὴν κοινὴν εἰρήνην καὶ ἀσφάλειαν ἐπαπειλούντων, καὶ διὰ σωματικῶν ποινῶν κολαζομένων, ὡς δηλονότι τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἐσχάτης προδοσίας, τοῦ ἐμπρησμοῦ, τοῦ φόνου κτλ. Ἀξιοσημείωτος δ' ἐστὶν ἡ ἐν αὐτοῖς ὀριζομένη ὑποχρέωσις ὅλων τῶν μελῶν τῆς κοινότητος καὶ τῶν ὑπηκόων ἐν γένει τοῦ καταγγέλλειν τὰ διαπραχθέντα ἐγκλήματα

καὶ τοῦ συμπράττειν μετὰ τῶν δικαστῶν πρὸς ἀνακάλυψιν αὐτῶν καὶ τιμωρίαν. Ἡ ἀρχὴ ὅμως τῆς καταδιώξεως τῶν ἐγκλημάτων διὰ κατηγορίας παρ' ὠρισμένου προσώπου γινομένης διετηρεῖτο ἔτι ἐν ἰσχύϊ, καὶ τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος καταδίωξιν αὐτῶν πολλαχῶς ἀπεκώλυε. Πρὸς περιστολὴν τῶν ἐντεῦθεν πηγαζόντων ἀτοπημάτων ὑπεχρεώθησαν οἱ δικασταὶ (Schoeffen), ὅσκις ἐμάνθανον τὴν ἐκτέλεσιν ἐγκλήματός τινος νὰ καταγγέλλωσιν αὐτὸ, παριστάμενοι εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχὴν ὡς κατήγοροι. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἀνετέθη ἡ ὑποχρέωσις αὕτη εἰς τινὰς ἐκ τῶν δικαστῶν ὠρισμένως.

Οὐσιωδῶς συνετέλεσεν ἐκτὸς τούτου πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς καταδιώξεως καὶ εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τῶν ἐνόχων κολασίμων πράξεων, ἔνεκα τῆς ἐπικρατοῦσης μόνον περὶ αὐτῶν κακῆς φήμης (1).

Τὸ ἰδιοῤῥυθμον τοῦτο τῆς διαδικασίας εἶδος δὲν ἐτροποποίησε τὰς πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς δίκην καὶ κατὰ τὴν συζήτησιν αὐτὴν τῆς ὑποθέσεως ἰσχυοῦσας διατυπώσεις, ἀλλὰ κυρίως μετέβαλε τοὺς περὶ ἀποδείξεως γενικῶς ἰσχύοντας κανόνας. Ἐναντίον δηλονότι ἀνθρώπων δυσφημισμένων καὶ γνωστῶν τοῖς πᾶσιν ὡς ἐπικινδύνων καὶ ἐπιβλαβῶν, δὲν ἐγένετο ἡ συνήθης νόμιμος ἀπόδειξις τῆς ἐνοχῆς αὐτῶν, ἀλλ' ἤρκει ἡ ὑπόνοια μόνη τῆς ὑπ' αὐτῶν ἐκτελέσεως ἀθεμίτου τινὸς πράξεως. Ἡ τριαύτη ὑπόνοια ἐδηλοῦτο ὑπὸ τῶν δικαστῶν καὶ ἐπιβεβαιουμένη μεθ' ὅρκου συνεπήγετο τὴν καταδί-

(1) «*Das richten auf boesen Leumund*» εἰς. *Biener Beitraege* σελ. 150.

κην τοῦ κατηγορουμένου καὶ εἰς αὐτὴν τὴν τοῦ θανάτου ποινὴν (2).

Τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος κατηγορίαν προήγαγον ἐν μέρει καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ΙΓ' μέχρι τοῦ ΙΖ' αἰῶνος ἐπικρατήσαντα ἐν Γερμανίᾳ δικαστήρια τὰ καλούμενα *V e h m g e r i c h t e* (3) καθόσον οἱ ἐν τοῖς δικαστηρίοις τούτοις δικασταὶ ὤφειλον γὰ καταγγέλλωσι πάντας τοὺς ἐνόχους τῶν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν δικαστηρίων τούτων ὑπαγομένων ἀθεμιτῶν πράξεων.

(2) *Zachariae-Strasproc.* τόμ. I. σελ. 140.

(3) Περὶ τοῦ χρόνου τῆς ἐγκαθιδρύσεως, περὶ τοῦ διοργανισμοῦ καὶ περὶ τῆς διαδικασίας τῶν δικαστηρίων τούτων, πολλὰ ἔστιν ὅτε δὲ καὶ μυθώδη ἐξιστοροῦνται ὑπὸ τῶν συγγραφέων. Ἄν τὰ δικαστήρια ταῦτα ἰδρῦθησαν τὸ πρῶτον ἐπὶ Καρόλου τοῦ Μεγάλου ἢ ἐπὶ Πάπα Λέοντος Γ'. ἢ καὶ πρότερον ἔτι ὑπῆρχον πρὸς ἐπιδίκασιν καὶ τιμωρίαν τῶν ἐπὶ παραβάσει τῶν δέκα ἐντολῶν κατηγορουμένων εἶναι ἀβέβαιον. Τὰ ἀρχαιότερα καὶ ἐπισημότερα τῶν τουούτων δικαστηρίων ἀπαντῶνται ἐν Βεστφαλίᾳ, ἀλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐπολλάπλασιάσθη σχεδὸν ἐν ἀπάσαις ταῖς Γερμανικαῖς ἐπικρατείαις. Ὡς δικασταὶ παρεκάθηντο ἐν αὐτοῖς μόνον ὅσοι ἐπισήμως ὡς μέλη τῆς μυστικῆς ἐταιρίας τῆς *Vehme* ἐγένοντο δεκτοί, καὶ διεκρίνοντο ἀμοιβαίως διὰ διαφόρων συμβολικῶν συνθημάτων. Συνεδρίαζον δὲ ἡ δημοσίᾳ ἢ μυστικῶς. Ἡ μὲν ποιητὴ ἦν ἀπήγγελλον τὰ δικαστήρια ταῦτα ἦν ἡ τοῦ θανάτου ἐκτελουμένη δι' ἀρχόντης ὑπὸ τῶν δικαστῶν αὐτῶν ἢ οἰονδήποτε ἄλλου μέλους τῆς ἐταιρίας. Παρὰ τῷ ἀπαγορισθέντι δὲ ἐρεπήγνυτο πάντοτε ἐγχειρίδιον φέρον λαβὴν σταυροειδῆ, ὡς σύμβολον τοῦ ὅτι ὁ θάνατος ἐξετελέσθη κατ' ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου τῆς *V e h m e*. Μετὰ τὴν κραταίωσιν τῆς τοπικῆς κυριαρχίας

Τέλος ἀπὸ τοῦ ΙΔ' αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς ἀπαντῶμεν ἐν χρήσει τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος κατηγορίαν μὴ ὑπάρχοντος ἰδιώτου κατηγόρου ἐπὶ τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ συλληφθέντων, ὡς καὶ τῶν ἐνόχων κολασίμων πράξεων τιμωρουμένων διὰ προστίμου πρὸς ὄφελος τοῦ κεκτημένου ποινικὴν δικαιοδοσίαν ἄρχοντος (Gerichtsherr).

Διὰ τῶν διαφορῶν τούτων τροποποιήσεων καὶ περιορισμῶν τῆς ἀρχῆς τῆς κατηγορητικῆς διαδικασίας ἀνεπτύχθη κατὰ μικρὸν ἡ ἐξεταστικὴ διαδικασία, καὶ ἰδίαν κατέλαβε θέσιν ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ. Ὅπως ἄλλοτε ὁ ἐγκალὼν ἰδιώτης εἰσήγε τὸν ἀδικήσαντα εἰς δίκην, οὕτω νῦν οἱ δικασταὶ αὐτοὶ ἐπὶ τῶν βαρυτέρων ἐγκλημάτων, ὅσας ἐκ ὑπῆρχον ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις περὶ τῆς ἐνοχῆς προσώπου τινός (notorium, clamor publicus, denunciatio) καὶ οὐδεὶς παρίστατο ὡς κατήγορος, ἐπελαμβάνοντο ἐξ ἐπαγγέλματος τῆς καταδιώξεως αὐτοῦ, καὶ προέβαινον οἰκοθεν εἰς τὴν ἐκδίκασιν καὶ τιμωρίαν τῶν ἐνόχων.

Ἡ περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασία ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κυρίως προϋτίθετο τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ὁμολογίας τοῦ κατηγορουμένου· ὅθεν δὲν πρέπει ν' ἀπορήσωμεν ἐὰν πρὸς τὸν

τῶν ἡγεμόνων ἤρξατο ἡ παρακμὴ τῶν δικαστηρίων τούτων, ὡς ἡ ἰσχὺς ἄλλοτε καὶ πρὸς τοὺς αὐτοκράτορας αὐτοὺς ἦν ἐπίφοβος. Περιεργον δὲ εἶναι ὅτι μέχρι τοῦ 1811, ὅτε εἰσήχθη ἐν Βεστφαλῇ ἡ Γαλλικὴ νομοθεσία, διεσώζετο ἔτι ὡς τελευταῖον λείψανον τῶν δικαστηρίων τούτων τὸ ἐν Muenster. ὅρ. Wigand, Das Vehmgericht Westphalens. Hannover. 1825. — Mittermaier Strafverfahren τόμ. I. § 15. σελ. 97. — Loiseau les crimes et les peines dans l'antiquité σελ. 159.

εποχὸν τοῦτον ἐθεωρεῖτο ὡς χρήσιμος καὶ δικαία ἡ ἐφαρμογὴ παντοειδῶν βασανιστηρίων (4).

§ 12.

*Περὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας ἐν Γερμανίᾳ μετὰ τὴν
εἰσαγωγὴν τῆς Καρολίνας (1552).*

Μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ποινικοῦ διατάγματος Καρό-

(4) Φρίκην ἐμποιεῖ ἀληθῶς ἡ ὑπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων δικο-
ρομολόγων ἀφήγησις τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν βασανιστηρίων,
καὶ ἡ περιγραφή τοῦ τρόπου τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν. Ἐν ἐκά-
στη χώρα ἐφηρμόζετο κατὰ προτίμησιν καὶ ἰδιαίτερον εἶδος
βασανιστηρίων. Οὕτως ἐν Ἰταλίᾳ τὸ συνηθέστερον τῶν βασαν-
ιστηρίων ἦν ἡ αὐπρία εἰς ἣν ὑπεβάλλετο ὁ ὑπὸ ἀνάγκῃ δια-
τελῶν, δεσμευόμενος ἐπὶ ἐδάμῳ τυτῶς καὶ ἐκατέρωθι ὑπὸ φυ-
λάκων φρουρούμενος, οἵτινες εὐθὺς ἅμα κατελάμβανεν αὐτὸν
ὑπὸς ἐξήγειρον διὰ κερτήσεων ἢ διὰ ραβδισμῶν. Ἐν Γερ-
μανίᾳ οἱ διασημότεροι νομοδιδάσκαλοι ἐθεώρουν ὡς καταλλή-
λότερα βασανιστήρια τὴν αἰσίαν, τὴν δόξαν, τὸν διὰ τῆς
πεινῆς καταναγκασμὸν πρὸς βρώσιν ἢ πλινθίων κρεά-
των καὶ τὴν στέρησιν παντὸς ποτοῦ πρὸς ἀπόθεσιν τῆς
ἐπερχομένης δόξης, κτλ. Ἐνιαχοῦ ἐταρῶντο τὰ σώματα
τῶν κατηγορουμένων ἐπὶ σαρίδος καὶ ἀπὸ τῶν ἄκρων αὐ-
τῶν ἐκρεμῶντο ὀγκώδεις λίθοι. Ἀλλὰχοῦ πάλιν ἐδεσμεύοντο
ἐπὶ σταυροῦ καὶ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ τὰς μασχά-
λας εἰς ἐλαχίστην ἀπόστασιν ἐτίθετο πεφυρακτωμένοι ἄνθρω-
ποι. Ἐν τέλος ἐκ τῶν σκληροτέρων ἀνακριτικῶν μέσων ἦν ἡ
δι' ὕδατος βάσανος καθ' ἣν ὁ κατηγορούμενος ἐκρεμάτο ἐκ τῶν

λου τοῦ Ε' ἐν ἔτει 1532 (1), οὐδεμία ἐγένετο πλὴν νομοθετικῆ ἀπόπειρα μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων πρὸς μεταρρύθμισιν καὶ βελτίωσιν τῆς ποινικῆς διαδικασίας ἐν Γερμανίᾳ, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς νομολογίας τῶν δικαστηρίων καὶ διὰ τῶν θεωρητικῶν ἐργασιῶν τῶν τότε νομοδιδασκάλων ἐπεκράτησαν γενικοί τινες κανόνες, οἵτινες κατ' ὅλιγον ἐτροποποίησαν τὰς διατάξεις τοῦ ἰσχύοντος γραπτοῦ δικαίου.

χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν ὅπως, καὶ ἡραγχαζέτο ἐν τοιαύτῃ θέσει ἐδρισκόμενος τὰ πλὴν ὠρισμένον ποσὸν ὕδατος, ὅπερ ἐχύνετο ἐν τῷ ποὺ στόματός του διὰ χροῖον.

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων παραδειγμάτων δύναται τις καὶ συμπεράνῃ ὅτι αἱ τότε περὶ δικαίου καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς διαδικασίας ἐπικρατοῦσαι ἰδέαι.

(1) Τὸ διάταγμα τοῦτο Καρόλου τοῦ Ε' ἐπικλήθην ἐξ αὐτοῦ *K a r o l i s* φέρει γερμανιστὶ τὸν τίτλον « *Des allerdurchleuchtesten, grossmächtigsten, unüberwindlichen Kaiser Karls des Fünften und des heiligen Roemischen Reichs Peinliche Gerichtsordnung* » καὶ συντετμημένως λατινιστὶ σημειοῦται παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι διὰ τῶν γραμμάτων *CCC* (*constitutio criminalis Caroli*). Ὡς πρῶτον τοῦ διατάγματος τούτου ἐχρησίμευσεν ὁ ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου *Schwazemberg* αὐτάρχου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Βαυβέργης ἐκπονήσας Βαυβεργιανὸς νόμος (*Bambergische Halsgerichtsordnung*, 1507), ὅστις κυρίως ἦν ἐπιμελὴς κωδικοποίησις, καὶ συστηματικὴ συναρμολόγησις τῶν ἐν Γερμανίᾳ τότε ἰσχυρότων ἀπάρταχον ἐγγράφων ἐθίμων καὶ κανόνων τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ Καρολικοῦ δικαίου περὶ ποινικῆς διαδικασίας καὶ τιμωρίας τῶν ἀδικημάτων. ὁρ. *Jarcke Strafrecht* τόμ. I. § 7. σελ. 37. — *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. I. § 47. σελ. 106.

Αἱ κυριώτεραι μεταβολαὶ καὶ τροποποιήσεις ἅς ἀπαντῶμεν ἔκτετε ἐν τῇ ποινικῇ νομοθεσίᾳ εἰσὶν αἱ ἑξῆς.

Πρῶτον μὲν ἡ ἐντελής σχεδὸν μεταρρύθμισις τοῦ διοργανισμοῦ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, ἥτις ἐπῆλθεν ὡς ἐκ τῆς εἰδικῶς ἐν τῇ Καρολίνῃ (2) καθιερωθείσης ἀρχῆς τοῦ αἰτεῖν συμβουλᾶς ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας περὶ τὴν διάγνωσιν καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ δικαίου. Ὁ δὲ λόγος τῆς διατάξεως ταύτης, δι' ἧς ἀφηρέθη παρὰ τῶν συνήθων δικαστῶν ἡ πραγματικὴ συμμετοχὴ πρὸς κατὰρτισμὸν τῶν ἀποφάσεων, ἦν ἡ περὶ τὸ δίκαιον ἀμάθεια αὐτῶν, καὶ ἰδίως ἡ ἄγνοια τῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως τῆς Καρολίνης ἰσχυόντων ἤδη ἀλλοδαπῶν δικαίων, τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δηλονότι καὶ τοῦ Κανονικοῦ. Οὕτω βαθμηδὸν ἐξέλιπεν ὁ τέως ἐπικρατῶν χαρακτήρ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, ὡς δικαστηρίων τοῦ λαοῦ, ἀντ' αὐτῶν δὲ ἀπαντῶμεν δικαστήρια κατηρτισμένα ἐκ μονίμων καὶ νομομαθῶν δικαστῶν, ὅπου δὲ τοιαῦτα δὲν ὑπῆρχον, αἱ ὑποθέσεις ὑπεβάλλοντο εἰς ἕτερα δικάσθηρια ἐκ νομομαθῶν δικαστῶν συγκεκροτημένα, ἢ εἰς τὰς νομικὰς σχολὰς τῶν Πανεπιστημίων, καὶ αἱ γνωμοδοτήσεις αὐτῶν ἐχρησίμευσον ὡς βάσις τῶν ἐκδιδομένων ἀποφάσεων.

Ἐπίσης κατηργήθη διὰ τῆς νομολογίας ὁ κανὼν ὁ ὀρίζων ὅτι, ὅπως ἔχωσι κύρος αἱ πρὸς συλλογὴν ἀποδείξεων ἐνεργούμεναι δικαστικαὶ πράξεις, ἔδει ὁ δικαστὴς νὰ συνοδεύηται ὑπὸ δύο παρέδρων (Schoeffen), οἵτινες ἐχρησίμευσον ὡς μάρτυρες. Ἐν τῇ πράξει τοῦναντίον ἀπαντῶμεν καθιερωθεῖσαν τὴν ἀρχὴν, ἣν καὶ μεταγενέστεροι εἰδικοί

(2) *Arch.* 219.

ἐκύρωσαν νόμοι, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ δικαστοῦ μόνου συν-
οδευομένου ὑφ' ἑνὸς γραμματέως ἤρκει πρὸς ἐπιχείρησιν
ἀπασῶν τῶν ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου διαδικαστικῶν πρά-
ξεων τῶν προηγουμένων τῆς ἀποφάσεως. Ἀμεσος δὲ συνέ-
πεια τῶν τοιούτων μεταρρυθμίσεων ἦν ἡ κατάργησις τῆς
προφορικῆς διαδικασίας διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ἐγγρά-
φου, ὡς καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς δημοσιότητος τῶν συζη-
τήσεων (3).

Καὶ ἡ κατηγορητικὴ ὡσαύτως διαδικασία, ἣν παρεδέχθη
ἡ **Κ α ρ ο λ ί ν α** κατήντησε κατ' ὀλίγον εἰς ἀχρη-
στίαν ὡς ἐκ τῆς τότε πολιτικῆς καταστάσεως τοῦ Γερμα-
νικοῦ λαοῦ, ἀντ' αὐτῆς δ' ἐπεκράτησεν ἡ ἐξεταστικὴ (4).
Οἱ ἰδιῶται ἐθεώρουν προτιμότερον νὰ καταγγείλωσι μό-
νον εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν γενομένην αὐτοῖς παρά τινος ἀδι-
κίαν, παρὰ ν' ἀναδεχθῶσι τὰ βάρη καὶ τοὺς κινδύνους τῆς
ιδιωτικῆς κατηγορίας, δι' ὃ καὶ αἱ ἰδιωτικαὶ ἐγκλήσεις ἦσαν
σπανιώταται, ἡ δ' ἐφαρμογὴ τῶν κανόνων τῆς κατηγο-
ρητικῆς διαδικασίας, διὰ τοῦ διορισμοῦ δημοσίου κατηγο-
ρου, παρημελήθη ἐντελῶς, καθόσον μάλιστα ἡ ἐξεταστικὴ
διαδικασία παρῆχε τῇ δικαστικῇ ἐξουσίᾳ κύκλον ἐκτενέ-
στερον ἐνεργείας. Οἱ ρυθμίζοντες ταύτην νόμοι ἐκαλοῦντο
κυρίως **ὁ δ η γ ί α ι** (Instructionen) διότι ἀπέβλεπον μόνον
εἰς τὸ ὁδηγῆσαι τὸν δικαστὴν κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν κα-
θηκόντων αὐτοῦ. Περὶ τοῦ ἀπαραβιάστου τῶν δικαιωμάτων
τοῦ κατηγορουμένου ὡς ἀτόμου καὶ ὡς πολίτου οὐδεμία
ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς ἐγγύησις, ἀλλ' ὁ τὴν ἀνάγκησιν διεξά-

(5) Maurer Geschichte § 227. 228. — Jarcke Archiv d. Crim. Rechtes. IX. σελ. 97.

(4) Mittermaier Strafverfahren τόμ. I. § 17. σελ. 110.

ἔκ τῃ δικαστῆς εἶχε τὸ δικαίωμα κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ νὰ διατάξῃ τὴν ἐφαρμογὴν βασιάνων, καὶ τὴν φυλάκισιν τοῦ συλληφθέντος, ἐν ἀνάγκῃ δὲ νὰ ἐπιτείνῃ ταύτην προσφεύγων καὶ εἰς ἄλλα καταναγκαστικὰ μέσα μέχρι οὗ βιάσῃ αὐτὸν ν' ἀπαντήσῃ συμφώνως πρὸς τὴν κατηγορίαν καὶ ἰδίως νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἐνοχὴν του (5).

Ἐν τῇ ἐξεταστικῇ διαδικασίᾳ τὸ δικαίωμα τῆς δι' ἐνδίκων μέσων προσβολῆς τῶν ἀποφάσεων ἐπετρέπετο εἰς τοὺς καταδικασθέντας, ἢ τοὺς ἐν μέρει μόνον ἀθωωθέντας· ἐθεωροῦντο δὲ ὡς ἀνέκκλητοι καὶ τελεσίδικοι αἱ ἀποφάσεις καθ' ὅλα αὐτῶν τὰ κεφάλαια, ἅτινα περιεῖχον ἐπωφελεῖς διὰ τὸν κατηγορούμενον διατάξεις, μὴ συγχωρουμένης τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταρρυθμίσεως τῶν ἐφεσβληθείσων ἀποφάσεων. Ἡ ὑπὲρ τοῦ νόμου καὶ πρὸς τὸ γενικὸν συμφέρον χρῆσις ἐνδίκων μέσων ἦν πάντῃ ἄγνωστος ἐν τῇ ἐξεταστικῇ διαδικασίᾳ, καθόσον οὐδέποτε ἀπαντῶμεν ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσαν ἀρχὴν τὰ τῆς πολιτείας ἐν γένει δικαιώματα ἐκπροσωποῦσαν, περὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων μεριμνῶσαν, καὶ τὴν ἀκριβῆ τοῦ νόμου ἐφαρμογὴν ἐπιδιώκουσαν.

Ὡς ἐξαίρεσις τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας, ἥτις ἀπανταχοῦ κατὰ κανόνα ἐφηρμόζετο, δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ ἐν τισι χώραις μέχρι τῶν ὀψιαιτέρων ἔτι χρόνων ἐπικρατήσασα *μικτὴ διαδικασία* (*processus mixtus*), καθ' ἣν ἀπαντῶμεν ὑπάλληλόν τινα ἐπικαλούμενον *Advocatus* ἢ *Commissarius fisci*, παριστάμενον ὡς ἀντιπρόσωπον τοῦ ἡγεμόνος. Οὗτος ἐνήργει ἐν μέρει κατὰ τὰς διατυπώ-

(5) *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. I. § 17. σελ. 111.—
Jarcke Archiv d. Criminalrechtes IX. σελ. 71.

σεις τῆς κατηγορητικῆς διαδικασίας καθόσον συνέταττε τὸ κατηγορητήριον ἑγγραφον (Anklagelibell) ἢ τὰ ἀντ' αὐτοῦ ἐν χρήσει κεφάλαια τῆς κατηγορίας (Inquisitional-Artikel), καὶ ἀρνούμενου τοῦ κατηγορουμένου τὴν ἐνοχὴν του συνέλεγε τὰς ἀναγκαίας ἀποδείξεις, αἵτινες ἐχρησίμευον πρὸς καταρτισμὸν τῆς ἀποφάσεως τῶν δικαστῶν (6).

Ὡσαύτως ἡ διαδικασία ἡ καλουμένη *Fiscalischer Peinliche Process*, ἀπετέλει ἐξαίρεσιν τῆς γενικῆς ἰσχυούσης ἐξεταστικῆς διαδικασίας. Ἡ τοιαύτη διαδικασία ἴσχυεν ἐν τε τοῖς δικαστηρίοις τῆς ἐπικρατείας (Reichsgerichte) ὡς καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις Γερμανικῶν τινων χωρῶν, δι' ἰδιαιτέρου νόμου εἰσαχθεῖσα, ἀλλ' ἐφαρμοζομένη μόνον κατὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν βαρυτέρων ἐγκλημάτων, συνίστατο δὲ κυρίως εἰς τὴν δημοσίαν καὶ κατ' ἀντιμωλίαν γινομένην συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, μετὰ προηγηθεῖσαν μυστικὴν προανάκρισιν αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς διαδικασίας ἐνωρὶς ἐξέλιπεν, ἐπικρατησάσης ἀπανταχοῦ καὶ ἀνεξαίρετως τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας.

(6) *Zachariae Strafprocess* τόμ. I. § 26 σελ. 147. — *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. I. § 12 σελ. 54.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Περὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας ἐν Ἀγγλίᾳ.

§ 13.

Ἐν γένει.

Ἡ γυνῶσις τοῦ διοργανισμοῦ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἐν Ἀγγλίᾳ, ὡς καὶ ἡ τῆς ἀναπτύξεως καὶ διαμορφώσεως τῆς ἐν αὐτοῖς ἰσχυροῦσης διαδικασίας, δὲν εἶναι πάντῃ ἀνωφελὴς οὐδ' ἀπο σκοποῦ δύναται νὰ θεωρηθῇ γινομένη, καθ' ὅσον πολλαὶ ἰδιάζουσαι διατάξεις τῆς ποινικῆς διαδικασίας τῶν Ἀγγλῶν ἐπενήρησαν οὐσιωδῶς εἰς τὴν μεταρρύθμισιν τῶν ποινικῶν νομοθεσιῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἡπείρου, τὸ δὲ κυριώτατον πάντων ἡ Ἀγγλία ὑπῆρξεν ἡ κοινὴ τοῦ θεσμοθετήματος τῶν ἐνόρκων, ὅπερ ἅπασαι αἱ νεώτεραι νομοθεσίαι παρεδέχθησαν, καὶ τοῦ ὁποίου τὸν ἀληθῆ χαρακτῆρα καὶ τὰς γενεσιουργοὺς αἰτίας εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐννοήσωμεν, ἐὰν μὴ ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ πηγὴν τὴν Ἀγγλικὴν τουτέστι νομοθεσίαν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπως ἅπανα ἡ πολιτικὴ τῆς χώρας ταύτης διοίκησις, οὕτω καὶ ὁ διοργανισμὸς τῶν δικαστηρίων παρήχθη ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ καὶ τῆς κατὰ σμικρὸν συγχωνεύσεως τῆς Ἀγγλοσαξωνικῆς μετὰ τῆς Νορμανδικῆς νομοθεσίας, διὰ τοῦτο καὶ καθ' ὅλα τὰ νεώτερα τῆς χώ-

ρας ταύτης θεσμοθετήματα ἀπαντῶμεν ἔχνη τῶν συγχωνευθεισῶν τούτων νομοθεσιῶν.

Οἱ ἐλεύθεροι πολῖται διηροῦντο κατὰ τὸν Ἀγγλοσαξωνικὸν πολιτικὸν διοργανισμὸν εἰς διαφοροὺς κοινότητας ἢ φρατρίας, ὧν αἱ τακτικαὶ συνελεύσεις προεδρεύοντο παρὰ τῶν ὑπὸ τῆς κοινότητος αὐτῆς ἐκλεχθέντων, ἢ παρὰ τῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως διορισθέντων ἐλευθέρων πολιτῶν. Εἰς τὰς συνελεύσεις δὲ ταύτας ἀνῆκε καὶ ἡ διαχείρισις τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης. Τὴν πρώτην καὶ κατωτάτην βαθμίδα μεταξὺ αὐτῶν κατεῖχεν ἡ ἐκ δέκα ἐλευθέρων πολιτῶν συγκειμένη, ἣτις ἐκαλεῖτο *Friborg*. Τὰ μέλη τὰ ἀπαρτίζοντα τὴν κοινότητα ἦσαν ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνα διὰ τὰ ἐν αὐτῇ διαπραχθέντα ἐγκλήματα καὶ εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ συλλέγειν τὰς ἀποζημιώσεις (*Wehrgeld*) ὑπὲρ τῶν παθόντων συνεταίρων αὐτῶν. Δέκα τοιαῦται κοινότητες (*Friborg, Tithinge, Thretinge*), ἀπετέλουν μίαν ἐκατοστάα (*Centuria*), ἥς προΐστατο ὁ *Hundred s-Ealdor*. Πλείονες δὲ τοιαῦται ἐκατοστύες ἀπετέλουν μίαν Κομητείαν (*Gan. Scyre, Comitatus*) ἥς ὁ προϊστάμενος ἐκαλεῖτο *Gerefa, Scyregerefa* (*Sheriff*), *Viccomes*, καὶ εἶχε τὴν διαχείρισιν τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, ἐν τῇ ὑπαγομένη εἰς τὴν ἀρμοδιότητα αὐτοῦ περιφέρειā, τουτέστι συνεχάλει τὸ δικαστήριον τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν, προέδρευεν αὐτοῦ καὶ ἐξετέλει τὰς ἐκδοθείσας ἀποφάσεις (1).

Μετὰ τὴν κατάκτησιν ὅμως τῆς ἐπικρατείας ταύτης ὑπὸ τῶν Νορμανδῶν ὁ βασιλεὺς ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ ὑπέρτατος κυριάρχης, ἡ χώρα ἅπασα ἀνῆκεν αὐτῷ καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο

(1) *Mittermaier. Strafverfahren τόμ. I, § 21 σελ. 154.*

νά γείνη κύριος μέρους αὐτῆς ἢ τῇ ἐντολῇ καὶ παραχωρήσει τοῦ βασιλέως. Ἄμεσος συνέπεια τῆς ἀρχῆς ταύτης ὑπῆρξεν ἡ ἀλλοίωσις τοῦ πρωτογενεῦς χαρακτῆρος τῆς προϋπαρχούσης πολιτικῆς διαιρέσεως· αἱ κομητεῖαι ἐθεωροῦντο ἔκτοτε ὡς ἀπλᾶι μόνον εὐρύτεραι διοικητικαὶ περιφέρειαι, καὶ οἱ προϊστάμενοι αὐτῶν *Vicecomes* ὡς ὑπάλληλοι τοῦ βασιλέως, περιβεβλημένοι παρ' αὐτοῦ ἦν εἶχον ἐξουσίαν καὶ ἐνασκοῦντες αὐτὴν ἐν ὀνόματι τούτου. Ἡ δικαιοδοσία τοῦ δικαστηρίου τοῦ βασιλέως (*curia regis*), εἰς ἣν κατ' ἀρχὰς ὑπῆγοντο ὠρισμένοι τινὲς μόνον ὑποθέσεις, ἐξετάθη ἐφ' ὅλων τῶν πολιτικῶν καὶ ποινικῶν ὑποθέσεων, τοιαυτοτρόπως δὲ κατωρθώθη ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ συγκέντρωσις τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, ὅπερ ἐν οὐδεμιᾷ τῶν λοιπῶν ἐπικρατειῶν τοσοῦτον ἐνωρὶς ἐτελέσθη. Ἀλλ' ἡ συγκέντρωσις αὕτη, οὐσιωδῶς συντελέσασα πρὸς ὁμοιόμορφον ἀνάπτυξιν τῆς διαδικασίας δὲν ἀπεστέρησε τὸν λαὸν πάσης συμμετοχῆς περὶ τὴν διαχείρισιν τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, διότι μὴ ἐπαρκοῦντος τοῦ βασιλικοῦ δικαστηρίου πρὸς ἐκδίκασιν ἀπασῶν τῶν ὑποθέσεων ἀπῆρχοντο οἱ ἐν αὐτῷ δικασταὶ εἰς περιοδείαν εἰς τὰς κομητείας (*justitiarum itinerantes*), καὶ συγκαλοῦντες τὰ ἐν αὐταῖς ἐξ ἐλευθέρων πολιτῶν συγκροτούμενα δικαστήρια συνεξεδίκαζον μετ' αὐτῶν κατὰ τοὺς ἐπιτοπίως ἰσχύοντας νόμους (*secundum legem terrae*) τὰ συμβάντα ἀδικήματα (2).

Οἱ κυριώτεροι δὲ χαρακτῆρες τῆς διαδικασίας ταύτης ἦσαν.

(2) *Biener Beitræge z. Geschichte* σελ. 168.—*Rintel Von der Jury* σελ. 258.—*Zachariae Strafprocess.* τόμ. I. § 27, σελ. 156.

α') Ἡ διάκρισις τοῦ νομικοῦ καὶ τοῦ πραγματικοῦ μέρους τῆς δίκης.

β') Ἡ ἐκλογὴ μελῶν τινων ἐκ τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν ἐκατοστήα ἢ τὴν κομητείαν, ἢ ἀποφανθῶσι περὶ τοῦ πραγματικοῦ μόνον μέρους τῆς ὑποθέσεως.

γ') Ἡ περὶ τοῦ δικαίου διάγνωσις καὶ ἀπόφασις ὑπὸ τακτικῶν δικαστῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως διοριζομένων.

Καθ' ὅλα δὲ τὰ στάδια τῆς ἀναπτύξεως τῆς ποινικῆς διαδικασίας ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπαντῶμεν τὴν ἰσότητά των δικαιωμάτων τῶν διαδίκων, τὸ ἀδέκαστον τῶν ἐνόρκων δικαστῶν, καὶ τὴν προσήκουσαν ὑπεράσπισιν τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν ἣν καθιέρωσεν ὁ Μέγας Χάρτης τοῦ 1215.

§ 14.

Περὶ τοῦ διοργανισμοῦ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων τῆς ἐπικρατείας καὶ ἐν ταῖς κομητείαις.

Κατὰ τὸν νῦν ἐν Ἀγγλίᾳ ἰσχύοντα δικαστικὸν ὀργανισμόν γενικὴν δικαιοδοσίαν ἔχουσιν ἡ βουλὴ τῶν λόρδων (1), ὡς καὶ τὰ τρία δικαστήρια τὰ ἐκ τοῦ

(1) Ἡ βουλὴ τῶν Λόρδων δικάζει ἢ τὰς ἐφεσβαλλομένας εἰς αὐτὴν ἀποφάσεις τῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων τῆς ἐπικρατείας, ἢ ὡς ποινικὸν δικαστήριον περὶ τῶν ἐγκλημάτων, ἅτινα εἴτε ὡς ἐκ τοῦ σπουδαίου χαρακτῆρος ἢν φέρουσιν, εἴτε ὡς ἐκ τῆς κοινωρικῆς τάξεως τοῦ αὐτοῦργοῦ αὐτῶν, ἐὰν λ. χ. ὡς ἔνοχος αὐτῶν κατηγορεῖται Λόρδος τις ἢ βουλευτής, ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς. Gneist. Englische Verfassung

ἀρχαίου δικαστηρίου τοῦ βασιλέως (curia regis) προσελθόντα ἦτοι τὸ δικαστήριον τὸ ἐπικαλούμενον Court of Exchequer (curia ad scaccarium), ἡγουν τὸ δικαστήριον τοῦ Θησαυροφυλακείου, ὅπερ δικάζει περὶ πασῶν τῶν ὑποθέσεων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰς προσόδους τοῦ κράτους καὶ τοῦ στέμματος, τὸ Court of common pleas, (curia communium placitorum) ὅπερ δικάζει τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις μεταξὺ ἰδιωτῶν, καθ' ἃς οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφισβήτησις περὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ στέμματος, καὶ τέλος τὸ δικαστήριον Court of Kings ἢ Queensbench (curia banci regis), ὅπερ εἶναι τὸ ἀνώτατον δικαστήριον τοῦ κοινοῦ δικαίου καὶ εἰς τὴν ἀρμοδιότητά τοῦ ὁποίου ὑπάγονται ἅπασαι αἱ πολιτικαὶ καὶ ποινικαὶ ὑποθέσεις (2).

τόμ. I, § 118 σελ. 485. — Stephen-Mühry Handbuch d. Engl. Strafrechts u. Strafverfahrens Cap. XVII. σελ. 555. — Ἐν ἀπουσίᾳ τῶν βουλῶν αἱ κατὰ τῶν Λόρδων ἐγκλήσεις ἐπ' ἐσχάτῃ προδοσίᾳ Treason ἢ Felony δικάζονται ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τοῦ Lord High Steward, ὅπερ συγκροτεῖται ἐξ αὐτοῦ διοριζομένου ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ δικάζοντος περὶ τοῦ νομικοῦ μέρους τῆς κατηγορίας, καὶ τῶν Λόρδων, οἵτινες δικάζουσιν ὡς ἑτοροὶ περὶ τῶν πραγματικῶν ζητημάτων. Stephen-Mühry αὐτοῦθ. σελ. 558.

(2) Ὁ Bracton de consuetudinibus Angliae Lib. III. cap. X. λέγει περὶ τῶν ἐν αὐτῷ συνεδριαζόντων δικαστῶν ὅτι εἰσι «Capitales, generales, perpetui et majores, a latere regis residentes qui omnium aliorum corrigere tenentur injurias et errores». σελ. Dubois Histoire du droit criminel. τόμ. II. σελ. 97. Rintel Von der Jury. σελ. 78.

Τὸ δικαστήριον τοῦτο διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα, τὸ *ποινικὸν* (Crown-side) εἰς ὃ ὑπάγονται ἅπασαι αἱ ἐγκληματικαὶ πράξεις ἀπὸ τοῦ βαρυτάτου ἐγκλήματος τῆς ἐσχάτης προδοσίας καὶ ἐφεξῆς μέχρι τοῦ ἐλαφροτάτου, καὶ τὸ *πολιτικὸν* (Pleas-side) ὅπερ ἀποφασίζει περὶ τῶν ἐκ κολασίμων πράξεων πηγαζουσῶν πολιτικῶν ἀποζημιώσεων, ὡς καὶ περὶ πασῶν τῶν πολιτικῶν δικῶν, καθ' ἃς ἀμέσως ἢ ἐμμέσως φαίνεται ἐνδιαφερόμενον τὸ στέμμα.

Ἐκαστον ἐκ τῶν εἰρημένων τριῶν δικαστηρίων σύγκειται ἐκ πέντε μελῶν, ἐκ τῶν δεκαπέντε δ' ἐν συνόλῳ δικαστῶν τῶν συγκροτούντων τοῦτο ἀπέρχονται ἀνὰ δύο δις τοῦ ἔτους εἰς τὴν ὀρισθεῖσαν αὐτοῖς περιφέρειαν (circuits) συγκαλοῦσι διὰ τῶν Sheriffs τοὺς ἐνόρκους καὶ ἐκδικάζουσι τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς κομητείας ταύτης διαπραχθέντα ἐγκλήματα (3).

(3) *Rintel Von der Jury* *σελ.* 87. *Gneist Englische Verfassung τόμ.* I. *σελ.* 492.

Ἡ Ἀγγλία διηρεῖτο ἄλλοτε εἰς ἑξ̄ περιφέρειας (circuits) εἰς ἃς προσετέθη μεταγενεστέρως καὶ ἐβδόμη ἡ περιφέρεια τῆς Οὐαλλίης [Wales. ὅρ. 1 Will. IV. c. 70]. Ὅθεν ἐκ τῶν δεκαπέντε δικαστῶν οἱ δεκατέσσαρες ἀπέρχονται ἀνὰ δύο εἰς τὴν ὀρισθεῖσαν αὐτοῖς περιφέρειαν, ὁ δ' ὑπολειπόμενος ἐν Λονδίῳ διεξάγει κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας ἐκείνων τὰς τοῦ γραφείου ὑποθέσεις.

Τὰ ἔνορκα δικαστήρια τῶν περιφερειῶν συγκαλοῦνται ὑπὸ τῶν ἐν περιφερείᾳ δικαστῶν δυνάμει πενταπλῆς ἐντολῆς (Commission) διδομένης αὐτοῖς, δι' ἧς ὀρίζεται ἡ δικαιοδοσία αὐτῶν ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῶν ἐκδικαστέων πράξεων ἡγουν, &c.)

Ἐκτὸς αὐτῶν ὑπάρχει ἐν Λονδίῳ τὸ ἐν ἔτει 1834 ἐγκαθιδρυθὲν κεντρικὸν ποινικὸν δικαστήριον (Central Criminal Court) ὅπερ συνέρχεται κατὰ μῆνα καὶ ἐκδικάζει πάσας τὰς κολασίμους πράξεις τὰς διαπραχθείσας ἐντὸς τῆς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ περιφερείας, ἥτις οὐ μόνον τὴν τοῦ Λονδίνου πόλιν περιλαμβάνει, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς κομητείας τοῦ *Middlesex*, ἐπὶ μέρους τῆς κομητείας τοῦ *Essex*, τοῦ *Kent* καὶ τοῦ *Surrey* ἐκτείνεται (4).

Ἐν ταῖς κομητεαῖς ὁ *Sheriff* (*Scire Gerefa*, *Viccomes*) εἶναι ὁ ὑπέρτατος διοικητικὸς καὶ δικαστικὸς ὑπάλληλος διοριζόμενος ἐτησίως ὑπὸ τοῦ στέμματος ἐκ τριῶν

τῆς *commission of assize* (ειδικώτερον 2) τῆς *commission nisi prius* (ἐπικληθείσης οὕτω ἐκ τῆς πρὸς τὸν *Sheriff* διδομένης παραγγελίας καὶ καλέσῃ τοὺς ἐνόρκους τῆς κομητείας εἰς τὸ ἐν *Westminster* δικαστήριον, «*Nisi prius justitiarum nostri ad assizas capiendas venerint*», Ἀμφότεραι αἱ δικαιοδοσίαι αὗται ἀράγονται κυρίως εἰς πολιτικὰς ὑποθέσεις, 3) τῆς *commission of the peace* 4) τῆς *commission of oyer and terminer*, 5) τῆς *commission of general gaol delivery*, διὰ ποινικὰς ὑποθέσεις. — *Εἰδικώτερον περὶ ἐκάστης αὐτῶν* βλ. *Stephen-Mühry*, *Kap. XVII. σελ. 561.* — *Blackstone Commentaries on the Laws of England*, τόμ. IV. σελ. 515, ἐκδόσ. *Kerr*.

(4) *Stephen-Mühry Handb.* σελ. 580, ἐν αὐτῷ δικάζουσιν ὁ *Lord Major*, ὁ *Lord Chancellor*, οἱ δικασταὶ τῶν δικαστηρίων *Kings-Bench*, *Common-Pleas*, καὶ *Exchequer*, οἱ δικασταὶ τοῦ δικαστηρίου τῶν πτωχεύσεων, ὁ δικαστὴς τοῦ ναυτικῷ δικαστηρίου, καὶ ἄλλοι.

ὑποψηφίων οὗς ὑποβάλλει αὐτῷ ἡ Exchequer Chambre, ἐκλεγούσα αὐτοὺς ἐκ τῶν πλουσιωτέρων γαιοκτημόνων ἐκάστης κομητείας. Ὡς πρὸς τὴν ποινικὴν τῶν Sheriffs δικαιοδοσίαν παρατηροῦμεν ὅτι ἀνώτατοι ὄντες φύλακες τῆς κοινῆς ἀσφαλείας ἐν τῇ κομητείᾳ ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ διατάττωσι τὴν φυλάκισιν παντὸς προσώπου διαταράττοντος τὴν κοινὴν εἰρήνην, καὶ ν' ἀπαιτῶσιν ἐγγύησιν παρὰ παντὸς ὑπόπτου. Ἐκτὸς τούτου δύνανται νὰ καταδικάσωσι καὶ φυλακίζωσι τοὺς ὑπόπτους ἐσχάτης προδοσίας καὶ Felonie. Προεδρεύουσι δὲ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου τῆς κομητείας τοῦ συνερχομένου δις τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ ἐκδικάζοντος μόνον πταίσματα. Βοηθοὺς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ποικίλων αὐτῶν καθηκόντων ἔχουσιν οἱ Sheriffs ἀναπληρωτικούς τινας ὑπαλλήλους ὡς τοὺς ὑποδεεστέρους Sheriffs, τοὺς Bailiffs, καὶ τοὺς ὑπαλλήλους τῶν φυλακῶν (Gaolers) μεθ' ὧν εἰσὶ συνυπεύθυνοι ἕνεκεν ἀποδράσεως τῶν φυλακισμένων (5).

Ἐκτὸς τῶν Sheriffs ὑπάρχουσι καὶ νῦν ἐτι ἐν Ἀγγλίᾳ οἱ ἀρχαῖοι Coroners τέσσαρες ἐν ἐκάστῃ κομητείᾳ ἐκλεγόμενοι ἰσοβίως ἐκ τῶν μελῶν τῆς συνελεύσεως τῆς κομητείας (Freeholders). Ἄλλοτε ἐκαλοῦντο Coronators, διότι κύριον αὐτῶν μέλημα ἦν ἡ διατήρησις τῆς κοινῆς εἰρήνης ἐν ὀνόματι τοῦ στέμματος (6).

(5) Dubois *Histoire du droit criminel* τόμ. II. σελ. 70. Rintel *Von der Jury* σελ. 91. Gneist *Englische Verfassung* τόμ. II. σελ. 25. Zachariae *Strafprocess* τόμ. I. σελ. 162.

(6) Dubois αὐτοῦ. σελ. 72. Fischel *Verfassung Englands* σελ. 262. — Stephen-Mühry. *Kap. XVII.* σελ. 374.

Κύριον αὐτῶν καθήκον νῦν ἐστὶν ἡ ἔρευνα καὶ ἡ ἐξακρίβωσις τῆς αἰτίας τοῦ θανάτου τῶν αἰφνιδίως ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῶν φυλακῶν ἀποβιώσαντων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἔχουσι τὸ δικαίωμα ἅμα μαθόντες περὶ τοιοῦτου θανάτου νὰ προσκαλῶσι παραντίκα ἰατροὺς καὶ ἀπερχόμενοι μετ' αὐτῶν καὶ δώδεκα τοῦλάχιστον ἐνόρκιον πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ τεθνεῶτος νὰ συντάττωσιν ἔκθεσιν *super visum corporis*. Οἱ Coroners μετὰ τῶν ἐνόρκων τούτων ἀποτελοῦσιν ἰδιαίτερον βασιλικὸν δικαστήριον, ὀφείλουσι δὲ νὰ συντάττωσι τὰς περὶ ὧν εἴρηται ἐπισήμους καὶ πλήρη ἰσχὺν ἀποδείξεως ἐχούσας ἐκθέσεις, νὰ συλλέγωσι τὰς ἀποδείξεις τοῦ ἐγκλήματος (*vestigia delicti*), νὰ ἐνεργῶσι κατασχέσεις τῶν πειστηρίων, νὰ διατάττωσι πραγματογνωμοσύνας, νὰ φυλάκίζωσι προσωρινῶς τοὺς ὑπόπτους, καὶ νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς ἐμφανίσεως τῶν μαρτύρων ἐνώπιον τῶν ἐνόρκων (7).

Οἱ εἰρηνοδίκαι (*Justices of the peaces, custodes vel conservatores pacis*) εἰσὶν ἰδιαίτεροι ὑπάλληλοι διοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐν ἐκάστη ἐκατοστύϊ (*Hundred*) τῆς κομητείας, ἵνα ἐπαγρυπνῶσι πρὸς διατήρησιν τῆς κοινῆς εἰρήνης. Ἐκλέγονται δ' ἐκ τῶν γαιοκτημόνων τῆς κομητείας τῶν ἐχόντων ἐτησίαν πρόσοδον ἑκατὸν λιρῶν (8).

Ἄμα γενομένης πρὸς αὐτοὺς ἐγκλήσεως ἐπὶ διαταράξει τῆς κοινῆς εἰρήνης διὰ τῆς ἐκτελέσεως κολασίμου τινὸς πράξεως (*felonies and misdemeanors*) ἐπιλαμβάνονται τῆς ἀνακρίσεως τῶν διαδίκων καὶ τῶν μαρτύρων, οὓς ὑπο-

(7) *Rintel Von der Jury* σελ. 95. *Zachariae Strafprocess* τόμ. I. σελ. 162. — *Stephen-Mühry Handbuch*. σελ. 574.

(8) *Fischel Verfassung Englands* σελ. 267.

χρεῖσθαι δι' ὅρκου νὰ ἐμφανισθῶσι κατὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, ἐν ἀνάγκῃ δὲ δύνανται νὰ διατάττωσι καὶ προσωπικὰς συλλήψεις. Ἡ ἀπόλυσις ὁμῶς τινὸς ἐπὶ ἐγγυήσει, ἢ ἡ παραπομπὴ εἰς τὴν φυλακὴν τῆς κοιμητείας, δι' ἣν ἀπαιτεῖται ἔγγραφος ἐσφραγισμένη διαταγὴ πρὸς τὸν προϊστάμενον τῆς φυλακῆς ἀναφέρουσα ῥητῶς τὸ ἔγκλημα ἐφ' ᾧ κατηγορεῖται, δεόν νὰ διαταχθῇ ὑπὸ δύο εἰρηνοδικῶν, ὧν ὁ εἰς ὀφείλει νὰ ἔχῃ εἰδικὴν πρὸς τοῦτο ἐξουσίαν (Quorum).

Αἱ γενικαὶ συνελεύσεις τῶν Εἰρηνοδικῶν (Quarter & General Sessions of the peace) πρὸς συγκρότησιν δικαστηρίου, γίνονται καθ' ἑκάστην τριμηνίαν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς κοιμητείας. Πρὸ πάσης τοιαύτης συνελεύσεως δύο ἐκ τῶν Εἰρηνοδικῶν πέμπουσι πρὸς τὸν Sheriff, δεκαπέντε τοῦλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν συνεδριάσεων, τὴν ἀνήκουσαν εἰδοποίησιν (Precept) ὑπογεγραμμένην ὑπ' αὐτῶν, καὶ προσκαλοῦσαν τὸν Sheriff ὅπως συγκαλέσῃ τὸν μείζονα σύλλογον τῶν ὀρκωτῶν, (Grand jury) ἥγουν εἰκοσιτέσσαρας τοῦλάχιστον ἀρμοδίους πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐνόρκους (boni et legales homines) ὡς καὶ τὰ λοιπὰ πρόσσωπα, ἅτινα ὀφείλουσι νὰ ἐμφανισθῶσιν.

Εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου τούτου ὑπάγονται τινὰ τῶν ἐλαφροτέρων πλημμελημάτων καὶ ποικίλα εἶδη πταισμάτων, ὡς καὶ αἱ ἐφέσεις τῶν ἀποφάσεων, ἃς οἱ εἰρηνοδικοὶ ἰδίᾳ δικάζοντες ἐξέδωκαν. Ἐὰν δ' ὑπάρχῃ πλεονάζων ἀριθμὸς ὑποθέσεων δύνανται ἢ συνέλευσις αὕτη νὰ διαίρεθῇ εἰς τμήματα συνεδριάζοντα ἕκαστον ἰδιαιτέρως. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ δικαστηρίου τούτου ἐκκαλοῦνται εἰς τὸ δικαστήριον τὸ ἐπικαλούμενον Queens-bench, ἢ ἐὰν κατὰ τὴν ἐκδίκασιν αὐτὴν τῆς ὑποθέσεως ἀναφανῶσι σπου-

δαῖα νομικὰ ζητήματα παραπέμπονται ὑπὸ τοῦ προεδρεύοντος εἰς τὸ κεντρικὸν Ἐφετεῖον τοῦ κράτους (9).

Ἐκτὸς τῶν μνησθέντων δικαστηρίων ὑπάρχουσιν ἐν Ἀγγλίᾳ τοπικὰ τινα δικαστήρια ἐπικαλούμενα *Court leet* εἰς τινὰς ἑκατοστύας (*Hundreds*) ἅτινα παρήχθησαν ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ βασιλέως γενομένης εἰς τινὰς τῶν γαιοκτημόνων παραχωρήσεως τοῦ κυριαρχικοῦ δικαιώματος τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης, καὶ τὰ ὅποια συνέρχονται δις τοῦ ἔτους ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἔχοντος τὸ προνόμιον τοῦτο γαιοκτήμονος. Οἱ ἐκ τῶν μελῶν τῆς κοινότητος προσκαλούμενοι ὡς δικασταὶ ἐν αὐτοῖς καλοῦνται ὡσαύτως ἑνορκοί, ἀλλὰ δὲν ὑπάγονται εἰς τὰς γενικῶς περὶ ἐνόρκων ἰσχυροῦσας διατάξεις, ἐκδικάζουσι δὲ τὰ τοιαῦτα δικαστήρια τὰς αὐτὰς περίπου κολασίμους πράξεις τὰς εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς *Sheriffs-tourn* ἀλλαχοῦ ἀνηκούσας. Ἀλλ' ἡ δικαιοδοσία αὐτῶν περιωρίσθη οὐσιωδῶς διὰ τῆς κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἀναπτύξεως τῆς ἀρμοδιότητος τῶν Εἰρηνοδικῶν.

§ 15.

Περὶ τῶν συνηγόρων τοῦ στέμματος ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Σκωτίᾳ.

Ἐν Ἀγγλίᾳ εἶναι ἐντελῶς ἄγνωστος ἡ ἐν Γαλλίᾳ, καὶ, κατ' ἀπομίμησιν αὐτῆς ἐν ἄλλαις ἐπικρατεῖαις ἐγκατασταθεῖσα, ἀρχὴ τῆς Εἰσαγγελίας. Τοῦτο δὲ κατὰ τοσοῦτον

(9) *Rintel Von der Jury.* σελ. 94. *Zachariae Strafpro-
cess τόμ. I. § 28 σελ. 164.*

μᾶλλον ἀξιοπερίεργον εἶναι, καθόσον ἐν Ἀγγλίᾳ ἐνωρὶς ἐπεκράτησε τὸ ἀξίωμα ὅτι ὁ βασιλεὺς ἦν ὁ ἀνώτατος φύλαξ τῆς κοινῆς εἰρήνης, καὶ πᾶσα διατάραξις αὐτῆς διὰ τῆς ἐκτελέσεως ἀδικημάτων τινος ἐθεωρεῖτο ὡς ἀμέσως τὰ δικαιώματα καὶ προνόμια τοῦ στέμματος προσβάλλουσα. Ἡ ἔλλειψις ὅμως τοιαύτης δημοσίας ἀρχῆς πρὸς καταδίωξιν τῶν ἀδικημάτων δὲν εἶναι λίαν ἐπαισθητὴ ἕνεκα τῆς ἀδιαλείπτου παρουσίας ἰδιωτῶν κατηγορῶν προερχομένης ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ δημοσίου πνεύματος, ἐκ τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων τοῦ λαοῦ, ὡς καὶ ἕνεκα τῆς ὑπάρξεως ἄλλων τινῶν δικαστικῶν λειτουργῶν, οἷον τῶν *Coroners*, τῶν εἰρηνοδικῶν κλπ. ἀναπληροῦντων ἐν μέρει τὰ καθήκοντα τῆς ἀρχῆς ταύτης (1).

Ἀντὶ τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς ἀπαντῶμεν ἐν Ἀγγλίᾳ διαφόρους συνηγόρους τοῦ στέμματος, οἷον τὸν *Attorney-General* καὶ τὸν *Solicitor General* μεθ' ἱκανοῦ ἀριθμοῦ συμβοηθῶν (*Kings* ἢ *Queens-Counsels*) ἐκλεγομένους ἐκ τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων τῶν δικηγόρων, ἡγοῦν ἐκ τῶν ἐπικαλουμένων *Barristers* ἢ ἐκ τῶν *Sergeants at law* (*servientes ad legem*), (2) καὶ διοριζομένους ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀμέσως.

Οἱ τοιοῦτοι συνήγοροι παρίστανται ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ

(1) *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. I. § 21 σελ. 141.

(2) Οἱ *Attorney* κατ' ἀρχὰς ἦσαν ἰσόβιοι ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἔτους 1620 ὅτε κατὰ τοῦ *Attorney* αὐτοῦ ἐνεκρὲν ἀδικήματος ἐγένετο κατηγορία, καθιερώθη ἡ ἀρχὴ τοῦ μετακλητοῦ τῆς ὑπηρεσίας ταύτης. *Gneist Englische Verfassung* τόμ. I. § 124. σελ. 510.

ὑπέμματος ἐν ταῖς δικαστηρίοις καὶ καταδιώκουσι πάντα τὰ κατὰ τῆς πολιτείας ἐγκλήματα ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ. Ἀλλ' οὐδὲνως θεωροῦνται ὡς ἀνώτεροι λειτουργοὶ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ἔργον ἔχοντες νὰ ἐπαρῶσιν εἰς τὴν ἀκριβοῇ τῶν νόμων τήρησιν ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ τὴν προσήκουσαν αὐτῶν παρὰ τῶν δικαστηρίων ἐφαρμογὴν, διότι ἡ θέσις αὐτῶν καὶ ἐνέργεια ἐν τῇ διαδικασίᾳ ἀντιστοιχεῖ μᾶλλον πρὸς τὴν τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ, ὅστις, αὐτοπροσώπως ἢ διὰ τῶν συνηγόρων του, αἰτεῖ τὴν τοῦ ἀδικήσαντος τιμωρίαν (3).

Ἐν Σκωτίᾳ ὁμοῦς ἀπαντᾶται ἀνέκαθεν δικαστικὴ τις ἀρχὴ μᾶλλον πρὸς τὴν τῆς Εἰσαγγελίας ἀντιστοιχοῦσα. Ἐν ἐκάστῳ δηλονότι δικαστηρίῳ τοῦ Sheriff ἢ τῶν πόλεων (Borough-court) ὑπάρχει ἰδιαίτερός τις ὑπάλληλος ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου αὐτοῦ ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ δικηγόρων ἐκλεγόμενος καὶ καλούμενος *Procurator Fiscal*, ἐν δὲ τῷ ἀνωτάτῳ δικαστηρίῳ ὁ ὑπὸ τοῦ βασιλέως διοριζόμενος *Lord-Advocate* μετὰ πέντε ὑποτελῶν *Depute Advocates* (4). Οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι ὀφείλουσι νὰ συλλέγωσι τὰς περὶ τῶν διαπραχθέντων ἀδικημάτων ἀποδείξεις, νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς ἐκδόσεως ἐνταλμάτων συλλήψεως κατὰ τῶν ὑπόπτων, ἢ περὶ τῆς ἀπολύσεως τῶν κηρυ-

(3) *Mittermaier Das Englische Strafverfahren*. σελ. 134.

(4) Ἀπὸ πότε ἀκριβῶς εἰσῆχθησαν οἱ τοιοῦτοι δημόσιοι κατηγοροὶ εἶναι ἀδύνατον, τὸ μόνον ὅπερ γινώσκωμεν μετὰ βεβαιότητος εἶναι ὅτι ἡ ὑπαρξίς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ 15. αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς εἶναι ἀναμφισβήτητος. πρβλ. *Mittermaier Englisches Strafverfahren* σελ. 20 καὶ 185.

χθέντων ἀθώων, νὰ ἐνεργῶσι τὴν προανάκρισιν καὶ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτῆς νὰ ὑποβάλλωσιν εἰς τὸ δικαστήριον τὴν κατηγορίαν. Καὶ τοι τοιαύτην ἔχοντες δικαιοδοσίαν, ἀπέναντι ὅμως τοῦ δικαστηρίου θεωροῦνται ὡς ἰδιῶται κατήγοροι καὶ στεροῦνται τὸ παράπαν δικαστικῆς ἐξουσίας (5).

§ 16.

Περὶ τῶν ἐνόρκων ἐν Ἀγγλίᾳ.

Περὶ τῆς γενέσεως τῶν δικαστηρίων τῶν ἐνόρκων ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπάρχουσιν ἔτι πλείσται καὶ σπουδαῖαι ἀμφιβολίαι παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν, ὡς ἐκ τῆς ἀτελείας τῶν διασωθεισῶν ἱστορικῶν πηγῶν. Καὶ τινες μὲν δοξάζουσιν ὅτι αἱ ἀρχικαὶ βάσεις τοῦ θεσμοθετήματος τούτου δέον ν' ἀναζητηθῶσιν ἐν τῷ ἀρχαίῳ Γερμανικῷ ἢ μᾶλλον ἐν τῷ Ἀγγλοσαξωνικῷ δικαίῳ, ἄλλοι δὲ πάλιν ἐν τῷ δικαστικῷ διοργανισμῷ τῶν Σκανδιναυῶν, ὅστις μετηνέχθη εἰς Νορμανδίαν καὶ ἐκείθεν εἰς Ἀγγλίαν (1).

Ἀλλὰ τὰς γνώμας ταύτας ἀντέκρουσαν πλείστοι ὅσοι δισχυρίζομενοι ὅτι ὡς βάσις τοῦ νεωτέρου ὀρκωτικοῦ συ-

(5) Zachariae Strafprocess. τόμ. I, § 29. σελ. 168.

(1) Henrici Cock. Commentatio de judiciis juratorum! Lugduni Batavorum 1821. Phillips Englische Rechtsgeschichte. τόμ. II. σελ. 277 ὅστις τὴν ὑπαρξιν τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων καὶ ἐπὶ Αἰθελρέδου παραδέχεται. Gundermann. Geschichte d. Entstehung d. Jury σελ. 7.

ετήματός ἐχρησίμευσαν οἱ ἔνορκοι συνέταιροι (Conjuratores, Eideshelfer) τοῦ ἐγκαλοῦντος ἢ τοῦ κατηγορουμένου (2), ἢ ὅτι διὰ τῆς καταργήσεως τῶν Θεοδικιῶν καὶ τῆς μονομαχίας οἱ ὑπάρχοντες ἔνορκοι πρὸς ἐξέλεγχιν αὐτῶν (Rüge-Jury) μετεβλήθησαν εἰς δικαστὰς ἐνόρκους (3).

Τέλος πολλοὶ πρεσβεύουσιν ὅτι ἀφορμὴ τῆς γενέσεως καὶ ἀναπτύξεως τῶν ὀρκωτῶν δικαστηρίων ὑπῆρξεν ἡ ἀνάγκη τῆς διαιρέσεως τῶν καθηκόντων τῶν δικαστῶν ὡς πρὸς τὸ πραγματικὸν καὶ νομικὸν μέρος τῆς κατηγορίας, ἢ μᾶλλον ἡ ἀνάγκη τῆς εἰσαγωγῆς νέου ἀποδεικτικοῦ μέ-

(2) Rogge *Gerichtswesen der Germanen* σελ. 242. *Maurer Geschichte des öff. mündl. Verfahrens.* σελ. 108. Ἡ γνώμη αὕτη πᾶν ἀπίθανος ἐξελέγχεται ἐὰν ἀναλομισθῶμεν ὅτι πολλάκις μετὰ τῶν ἐνόρκων συνεταίρων ἀπαρτῶμεν καὶ ἐν ὀρκούς δικαστὰς, μεταξὺ δ' ἀμφοτέρων ὑπῆρχον οὐσιώδεις διαφοραὶ, καθόσον οἱ μὲν ἔνορκοι συνέταιροι ὠρκίζοντο περὶ τῆς ἀληθείας καὶ εἰλικρινείας τῆς ἐνδομύχου αὐτῶν πεποιθήσεως περὶ τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ ἐγκαλοῦντος, ἢ καὶ συγχρότως ἐξέφραζον ἐν τῷ δικαστηρίῳ, οἱ δὲ ἔνορκοι δικασταὶ ὠρκίζοντο ὅτι θέλουσιν ἀποφασίσει κατὰ συνείδησιν μετὰ τῇ ἐν ὧπιον αὐτῶν γενησομένην συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως. Πρὸς τοῦτοις καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐκλογῆς ἀμφοτέρων ἐπιβεβαίωσι τὴν τοιαύτην μετὰ τῶν διαφορὰν πρβλ. *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. I. σελ. 291.

(5) *Biener Beiträe* σελ. 285. *Koestlin Der Wendepunkt d. Deutsch. Strafverfahrens* σελ. 296. κ. ἐξ. 570. καὶ ἐξ. *Meyer Esprit origine et progrès des institutions judiciaires* τόμ. II. p. 165.

σου, ὅπερ προώριστο ν' ἀναπληρώσῃ τὴν ἔλλειψιν τῆς ὁμολογίας τοῦ κατηγορουμένου.

Ἐὰν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν τὰς διασωθείσας περὶ ἐνόρκων μαρτυρίας καὶ συνδυάσῃ αὐτάς πρὸς τὴν καθόλου ἀνάπτυξιν τοῦ δημοσίου βίου καὶ τοῦ δικαίου ἐν Ἀγγλίᾳ θέλει ἀνεύρει, ὅτι ἐν ἐκάστη τῶν διαφόρων τούτων καὶ ἀντικρουμένων γνωμῶν ὑπάρχει τι τὸ εὐλογον καὶ ἀληθές, καθόσον μάλιστα καὶ τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων ἐν Ἀγγλίᾳ, ἂν καὶ ἐπὶ τέλους ὑπὸ τῆς νομοθεσίας ἀκριθέστερον ἐρρυθμίσθῃ, προήχθῃ ὅμως καὶ ἀνεπτύχθῃ διὰ τῆς πράξεως, διὸ ὡς καὶ ἅπαντα ἡ λοιπὴ τῆς χώρας ταύτης νομοθεσία διασώζει τὰ σημεῖα τῆς κατὰ μικρὸν ἀναπτύξεως αὐτοῦ, καὶ εὐκόλως ἀνακαλύπτει τις καὶ νῦν ἔτι τὰς ἀφορμὰς, αἵτινες πρὸς τελειοποίησιν τούτου συνέδραμον. Καὶ Γερμανικῆς μὲν καταγωγῆς εἶναι πιθανῶς ἡ ἐπικρατήσασα ἐν τοῖς δικαστηρίοις τῶν ἐνόρκων θεωρία περὶ ἀποδείξεως, καθ' ἣν ὁ δικαστὴς δὲν ἐπελαμβάνετο τῆς ἐρεῦνης αὐτοπροσώπως τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθώοτης τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλ' ἀπήγγελλε τὴν ἑαυτοῦ ἀπόφασιν κατὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διεξαχθείσης ἀποδείξεως (4). Ἀγγλοσαξωνικῆς δὲ ἡ ὑποχρέωσις τῆς συμμετοχῆς τῶν μελῶν τῆς κοινότητος κατὰ τὴν διαχείρισιν τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης (5), καὶ Νορμανδικῆς τέλος ἡ ἀρχὴ τῆς συγ-

(4) Τὰ κυριώτερα δὲ τῶν ἐν χρήσει τότε ἀποδεικτικῶν μέσων ἦσαν ὁ ὄρκος τοῦ κατηγορουμένου, οἱ ἔνορκοι συνέταιροι, καὶ αἱ θεοδικταί. Λεπτομερῇ διεξήγησιν τοῦ ἀρχαιότερου τούτου Γερμανικοῦ συστήματος περὶ ἀποδείξεως ὄρ. ἐν *Gneist. Geschworenengerichte* σελ. 24—31.

(5) Ἀγγλοσαξωνικῆς πιθανῶς καταγωγῆς εἶναι προσέτι ὁ

κεντρώσεως τῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας τοῦ κράτους ἐν τῷ βασιλικῷ δικαστηρίῳ (*curia regis*) καὶ ἡ ἰδέα περὶ τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς πρὸς διατήρησιν τῆς κοινῆς εἰρήνης, καὶ πρὸς τιμωρίαν παντὸς διαταράσσοντος αὐτήν. Ἄν καὶ ἐκ τῶν νομοθεσιῶν τῶν εἰρημένων ἔθνων μετηνέχθησαν εἰς Ἀγγλίαν τὰ πρῶτα σπέρματα τοῦ θεσμοθετήματος τῶν ἐνόρκων, ἀναμφισβητήτως ὅμως οὐσιώδη ἐπενέργειαν πρὸς διάπλασιν καὶ τελειοποίησιν αὐτοῦ ἔσχεν ὁ μεταγενέστερος δικαστικὸς διοργανισμὸς τῆς χώρας ταύτης, ὡς καὶ τὸ ἐν αὐτῇ διατυπωθὲν σύστημα περὶ ἀποδείξεως.

Διὰ τῆς συγκεντρώσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀπονέμειν τὴν δικαιοσύνην εἰς τὸ βασιλικὸν δικαστήριον καὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν *Judices itinerantes* ἐγεννήθη ἡ ἀνάγκη ὅπως ἐκ τῆς ὅλης κοινότητος, ἣτις πρότερον ἐν γενικῇ συνελεύσει ἐδίκαζεν, ἐκλέγωνται μέλη τινα μόνον ὡς ἀντιπρόσωποι ταύτης, ἵνα ἀποφανθῶσι περὶ τῶν ἐν τῇ κοινότητι ὑπαρχουσῶν διαφορῶν, τῶν ὁποίων ὡς ἐνοικοῦντες ἐν αὐτῇ ἠδύναντο νὰ ἔχωσιν ἀκριβῆ γνῶσιν, ἡ δ' ὁμόφωνος μαρτυρία αὐτῶν ἑθεωρεῖτο ἀρκούσα ὥστε ν' ἀντικαταστήσῃ πᾶν ἄλλο ἀποδείξεως εἶδος καὶ ἰδίως τὸ τῆς μονομαχίας, κατ' αὐτὴν δὲ ἀπεφάσιζεν ὁ δικαστής.

Κατὰ πρῶτον οἱ τοιοῦτοι ἐνόρκοι (*assissa, jurata*) προσεκαλοῦντο ἐπὶ πολιτικῶν μόνον ὑποθέσεων (6), βαθμυδὸν

ἀριθμὸς τῶν δώδεκα ἐνόρκων, οἵτινες εἰσὶν ἀναγκαῖοι πρὸς συγκρότησιν τοῦ δικαστηρίου.

(6) Ἡ τοιαύτη δι' ἐνόρκων ἐκδίκασις (*recognitio per assisam vel juratam*) τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων εἰσῆλθῃ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς διὰ μονομαχίας ἀποδείξεως. Ἄρτ' αὐτῆς ὁ *Sherriff* ὥριζε τέσσαρας *legales milites de vicineto*

ὅμως ἐγεννήθη ἡ ἰδέα τῆς χρήσεως τῆς ἐνόρκου μαρτυρίας ἀπάντων τῶν μελῶν τῆς κοινότητος ἢ μέρους αὐτῶν καὶ διὰ τὴν καταδίωξιν τῶν ἐνόχων ἐγκληματικῶν πράξεων, ἔνεκα τῆς ὑφισταμένης ἀλληλεγγύης μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς κοινότητος καὶ τῆς ὑποχρεώσεως πρὸς καταδίωξιν τῶν ὑπὸ τινος ἐξ αὐτῶν διαπραχθέντων ἀδικημάτων καὶ ἀποζημίωσιν τῶν παθόντων. Μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν λοιπὸν τῶν *judices itinerantes* ἐθεωρεῖτο ἀναγκαία πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας κατὰ τινος καὶ ἐνέργειαν τῆς περαιτέρω διαδικασίας ἡ ὁμόφωνος μαρτυρία δώδεκα τοιούτων ἐνόρκων, βεβαιούντων τὴν ἐνοχὴν τοῦ κατηγορουμένου. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ IB' αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς ἡ ἀπλῆ τῶν ἐνόρκων βεβαίωσις μετετράπη πολλάκις εἰς ὀριστικὴν ἀπόφασιν περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου

οἱ ὅποιοι παρόντων τῶν διαφορομένων ἐξέλεγον δώδεκα ἐλευθέρους πολίτας *legales milites, ad recognoscendum*, οἵτινες ἀφ' οὗ ὠρᾶντο *quod non falsum inde dicent nec veritatem tacebunt sapienter* (δρ. *Glanvilla Tractatus* τόμ. II, σελ. 17) συνέλεγον πάσας τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας περὶ τοῦ διαμφισβητουμένου ἀντικειμένου καὶ μετὰ προσηγηθεῖσαν διάσκεψιν ὑπέβαλλον εἰς τὸ δικαστήριον τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτῶν (*veredictum*) συμφώνως δὲ πρὸς αὐτὴν συνέταττον οἱ δικασταὶ τὰς ἀποφάσεις των. δρ. *Gneist Geschworenengerichte*, σελ. 44. Κατὰ μίμησιν τῆς *recognitio per assisam* εἰσῆχθη κατ' ἄλλων διὰ τῆς νομολογίας, καθ' ἃς περὶ πτώσεις δὲν ἐπετρέπετο ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς, ἡ *recognitio per juratam*. Κατ' αὐτὴν δὲν ἦτον ἐπ' ἀναγκῆς οἱ δικασταὶ νὰ ἐχωσι γινῶσιν τοῦ διαμφισβητουμένου δικαίου μεταξὺ τῶν ἀντιδικῶν, ἀλλ' ἐδίκαιον (*secundum credulitatem et conscientiam*) κατ' ἐνδόμυχον πεποῦθον ἢ ἐσχηματικῶν ἐκ τῆς ἀκροά-

(7). Ἀπὸ δὲ τοῦ II' αἰῶνος μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας κατάργησιν τῶν θεοδικιῶν (1219) καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μονομαχίας (8), ἴσχυε τὸ τοιοῦτον ὡς γενικὸς κανὼν, καὶ ὅτε προΐοντος τοῦ χρόνου ἐπεκράτησε τὸ ἔθιμον τοῦ καλεῖν μάρτυρας εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ τοῦ προσάγειν καὶ ἄλλας ἀποδείξεις πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου, οἱ ἔνορκοι ἐξέδιδον τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτῶν (*veredictum*) στήριζόμενοι μόνον ἐπὶ τῶν ἀποδείξεων τούτων, οὕτω δὲ μετεβλήθησαν κυρίως εἰς δικαστὰς ὁφείλοντας ν' ἀποφανθῶσι περὶ τοῦ πραγματικοῦ μέρους τῆς κατηγορίας, ἂν δηλονότι ὁ κατηγορούμενος ἦν ἔνοχος τῆς πράξεως δι' ἣν ἐνεκαλεῖτο ἢ οὐ.

Τὸ νῦν ἐν Ἀγγλίᾳ ἰσχύον σύστημα τῶν ὀρκωτῶν δικαστηρίων ἐκानοῦίσθη ἀκριθέστερον διὰ τοῦ ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1825 νόμου τοῦ Παρλαμέντου, ἐν τῷ ὁποίῳ συνεχωνεύθησαν ἅπαντες οἱ προηγουμένως ἰσχύοντες εἰδικοί νόμοι, καὶ ὅστις λεπτομερῶς ὀρίζει τὰ τε προσόντα τῶν ἐκλεκτέων ἐνόρκων, καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν.

σεῖς τῶν διαφερομένων καὶ ἐκ τῆς ἐρεῦνης τῶν προσαγομένων ἀπδείξεων. Περὶ τῆς τοιαύτης διαφορᾶς τῆς *assisa* καὶ τῆς *urata* ἐκτενέστερον πρβλ. *Biener Beitrage* σελ. 262. *Zacariae Strafprocess* τόμ. I. § 50. σελ. 176. *Mittermaier Strayerfahren* τόμ. I § 42 σελ. 295.

(7) *Gneist. Die Bildung d. Geschworenengerichte* § 4. σελ. 48. *Gndermann. Geschichte d. Entstehung d. Jury.* σελ. 72 κ. ἐξ.

(8) Ἡ δικαστικὴ μονομαχία διὰ νόμον κατηργήθη κατὰ πρῶτον ν. ἐτ. 1819 ἰδ. *Stat.* 59. *Georg. III. Zachariae Strafspr.* τόμ. I. § 51 σελ. 184 σημ. 5.

Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον ἱκανοὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τοῦ ἐνόρκου εἰσὶν, οἱ ἐκ γενετῆς Ἀγγλοὶ πολῖται (9), οἱ συμπληρώσαντες τὸ 21 ἔτος τῆς ἡλικίας, οἱ ἐγκαθεσταμένοι ἐν τινὶ τῶν κομητειῶν τῆς ἐπικρατείας, καὶ μὴ καταδικασθέντες ποτὲ ἐνεκὸν ἀτιμωτικοῦ τινος κακουργήματος. Ἀλλ' οἱ ἔχοντες τὰ προσόντα ταῦτα πρέπει ν' ἀπολαμβάνωσι πρὸς τούτοις καὶ ἐτήσιον εἰσόδημα 10 λιρῶν ἐξ ἰδιοκτητοῦ ἀκινήτου περιουσίας, ἢ 20 λιρῶν ἐξ ἐνοικιάσεως ἀγρῶν ἰσοδύναμος ἢ ὑπὲρ τὰ εἴκοσι καὶ ἐν ἔτη, ἢ ὡς ἰδιοκτῆται ἢ ἐνοικιασταὶ οἰκιῶν. Ἐκ τῶν ἐχόντων τὰ εἰρημένα προσόντα τοῦ ἐνόρκου ἐξαίρουνται οἱ συμπληρώσαντες τὸ 60 ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν, οἱ Λόριοι, οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι καὶ δικηγόροι, οἱ ἐπιστήμονες ἱατροὶ καὶ οἱ φαρμακοποιοὶ, οἱ ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, οἱ βασιλικοὶ θεράποντες, οἱ τελωνειακοὶ καὶ ἐπὶ τῶν φόρων ὑπάλληλοι, καὶ τέλος ὅσοι δι' ἰδιαιτέρου βασιλικοῦ διατάγματος ἀπηλλάγησαν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων τοῦ ἐνόρκου (10).

Οἱ κατάλογοι τῶν ἐχόντων τὰ προσόντα τοῦ ἐνόρκου

(9) Μόνον ἂν ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἀλλοδαπὸς καὶ δὲν κατηγορεῖται ἐπ' ἐγκλήματι ἐσχάτης προδοσίας συγχωρεῖται τῇ αἰτήσῃ αὐτοῦ νὰ συστηθῇ τὸ τῶν ἐνόρκων δικαστήριον ἐξήμισείας ἐξ ἡμεδαπῶν καὶ ἐξ ἡμισείας ἐξ ἀλλοδαπῶν. (*Alien & Jury. Jurata per medietatem linguæ*).

(10) Ὃς λόγος προσκαίρου ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος τοῦτον δύναται νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ἡ ἐκπλήρωσις τῶν καθήκοντων τοῦ ἐνόρκου ἐπὶ μίαν ἢ πλείους περιόδους.

ἐν ἐκάστῃ κομητείᾳ, ὡς καὶ τῶν προσκληθησομένων ἐξ αὐτῶν εἰς ὠρισμένην τινα σύνοδον συντάσσονται ὡς ἐξῆς.

Μέχρι τῆς πρώτης Κυριακῆς τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου ἐκάστου ἔτους συντάττουσιν οἱ ἐπίτροποι τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐνδεῶν ἐκάστης συνοικίας, (the Churchwardens and overseers of the poor of the several parishes) κατάλογον περιλαμβάνοντα τὰ ὀνόματα τῶν ἐν τῇ συνοικίᾳ ἔχόντων τὰ προσόντα τοῦ ἐνόρκου. Ὁ κατάλογος οὗτος ἐκτίθεται κατὰ τὰς τρεῖς πρώτας ἐβδομάδας τοῦ αὐτοῦ μηνὸς πρὸς ἐξέλεξιν. Τὴν δὲ τελευταίαν ἐβδομάδα τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου συνέρχονται οἱ Εἰρηνοδίκαι οἱ ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκάστης ἑκατοσύης καὶ ὑποβάλλονται αὐτοῖς παρὰ τῶν ἐπιτρόπων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐνδεῶν οἱ κατάλογοι τῶν συνοικιῶν μετὰ τῶν γενομένων κατ' αὐτῶν ἐνστάσεων, περὶ ὧν ἀφ' οὗ ἀποφασίσῃ ὁ σύλλογος τῶν Εἰρηνοδικῶν συντάττει κατάλογον περιέχοντα τὰ ὀνόματα τῶν ἐγκριθέντων ἐνόρκων τῆς ἑκατοσύης, ὃν ἐγχειρίζει τῷ προϊστάμένῳ Oberconstable. Οὗτος παραδίδει τοὺς μερικοὺς τούτους καταλόγους κατὰ τὴν πρώτην σύνοδον τῶν Εἰρηνοδικῶν τῆς κομητείας εἰς τὸν γραμματέα αὐτῶν (Clerk of the peace) ὅστις συντάττει ἐξ αὐτῶν τὸν γενικὸν κατάλογον τῶν ἐνόρκων τῆς κομητείας ἀλφαβητικῶς καθ' ἑκατοσύας καὶ συνοικίας. Ἀντίγραφον δὲ τοῦ οὗτω συνταχθέντος γενικοῦ καταλόγου παραδίδεται πρὸς τὸν Sheriff ὅστις ἐκλέγει ἐξ αὐτοῦ τούτου, ἅμα εἰδοποιηθῇ περὶ τῆς προσεχοῦς συγκαλέσεως τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐνόρκων, 48—72 ὀνόματα ἐνόρκων, οὓς ἐγγράφει ἐν ἰδιαίτέρῳ καταλόγῳ (panel) καὶ προσκαλεῖ δέκα ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν συνεδριάσεων νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐν τῇ

πόλει ἔνθα πρόκειται νὰ συγκροτηθῇ τὸ τῶν ἐνόρκων δικαστήριον.

Ἐκ τοῦ εἰδικοῦ τούτου καταλόγου τοῦ περιλαμβανόντος τὰ ὀνόματα τῶν διὰ τὴν προσεχῆ σύνοδον ὀρισθέντων ἐνόρκων συγκροτεῖται ἐκάστοτε τὸ τῶν ἐνόρκων δικαστήριον. Κατὰ τὴν δικάσιμον δηλονότι ἐκφωνοῦνται τὰ ὀνόματα τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ ἐγγεγραμμένων καὶ ἀφ' οὗ τεθῶσι τὰ ὀνόματα ἐκείνων, οἵτινες εὐρεθῶσι παρόντες κατὰ τὴν ἐκφώνησιν ἐντὸς κληρωτίδος, γίνεται ἡ κλήρωσις μέχρις οὗ συμπληρωθῇ ὁ νόμιμος ἀριθμὸς τῶν δώδεκα ἐνόρκων τῶν ἀναγκαίων πρὸς συγκρότησιν τοῦ δικαστηρίου.

Ὁ κατηγορούμενος ὡς καὶ ὁ ἐγκαλῶν ἢ ὁ Attorney general, εἰάν ἡ κατηγορία εἰσῆχθη ἐξ ἐπαγγέλματος, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσωσι τὴν ἐξαίρεσιν παντὸς τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ ἐγγεγραμμένων ἐνόρκων ἐνεκά τινος τῶν ἐξῆς ῥητῶς ἐν τῷ νόμῳ ὀριζομένων λόγων ἐξαιρέσεως. (Challenge to the polls) ἡγουν.

α) Propter honoris respectum τούτέστιν εἰάν ὁ ἑνορκος ἦναι Λόρδος, καὶ πρόκηται νὰ δικάσῃ κοινὸν πολίτην (commoner).

β) Propter defectum εἰάν ὁ ἑνορκος στερῇται τῶν ἀπαιτουμένων προσόντων, οἷον εἰάν δὲν ἦναι ἰθαγενὴς Ἄγγλος, ἢ εἰάν δὲν ἔχῃ τὴν ἀπαιτουμένην πρόσδοδον κτλ.

γ) Propter affectum, εἰάν ὑπάρχωσιν ἀποδεδειγμένοι λόγοι ὑπονοίας ὅτι ἐν προσωποληψίᾳ θέλει δικάσῃ ὁ περὶ οὗ αἰτεῖται ἡ ἐξαίρεσις, οἷον ἐνεκα συγγενείας πρὸς τοὺς διαδίκους, ἐνεκεν ἐξαρτήσεως, ἐνεκα συμφέροντος εἰς τὴν ἑκδασιν τῆς δίκης κτλ.

δ) *Propter delictum*, ἐὰν ἐγένετο ἔνοχος ἀτιμωτικῆς τινος ἐγκληματικῆς πράξεως.

Πρὸς τούτοις ἐπιτρέπεται τῷ κατηγορουμένῳ μόνον νὰ ἐξαίρεσῃ ἐκ τῶν ὑπολειπομένων ἐνόρκων, ἄνευ ἐνδείξεως λόγου τινὸς, τριάκοντα πέντε μὲν ἐνόρκους ἐπὶ τῶν περὶ ἐσχάτης προδοσίας δικῶν (*treason*) εἴκοσι δὲ ἐπὶ τῶν περὶ φόνου ἢ *Felony* δικῶν (*Peremptory Challenge*).

Τέλος ἐὰν ὑπάρχωσιν ἀποχρῶσαι ὑπόνοιαι προσωποληψίας κατὰ τοῦ συντάξαντος τὸν κατάλογον τῶν ἐνόρκων *Sheriff* δύναται νὰ αἰτηθῇ ἡ ἐξαίρεσις ἀπάντων τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ ἐγγεγραμμένων ἐνόρκων (*Challenge to the array*) (11).

Γενομένης δὲ δεκτῆς τῆς αἰτήσεως ἐπιφορτίζονται οἱ *Coroners* νὰ συντάξωσι νέον κατάλογον, καὶ ἐὰν καὶ κατ' αὐτῶν ὑπάρχωσι τυχὸν ὑπόνοιαι προσωποληψίας διορίζει τὸ δικαστήριον διμελῇ ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπὴν (*Elisors*) (12).

§ 17.

Γενικαὶ ἀρχαὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας τῶν Ἀγγλῶν.

Ἡ ἀκριβὴς καὶ λεπτομερὴς γνῶσις τῆς Ἀγγλικῆς ποινικῆς διαδικασίας ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ τὰ στενὰ ὅρια

(11) *Gneist Die Bildung d. Geschworenengerichte. σελ. 85. Rintel Von. d. Jury. σελ. 117. Fischel Verfassung. Englands σελ. 225. Mittermaier Strafverfahren. τόμ. I. σελ. 506. § 45.*

(12) *Gneist, Die Bildung d. Geschworenengerichte. σελ. 105.*

τῆς παρούσης πραγματείας (1), ὅθεν θέλομεν περιορισθῇ ἐνταῦθα εἰς σύντομον καὶ περιληπτικὴν ἀνάπτυξιν τῶν γενικωτέρων αὐτῆς ἀρχῶν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἀξιοπερίεργος εἶναι ἡ ἔλλειψις γενικῶς ἰσχυοῦσης καὶ ὁμοιομόρφως ἐφαρμοζομένης ποινικῆς δικονομίας· ἡ νῦν ἐν χρήσει ποινικὴ διαδικασία, τὸ προῖον οὐσα τῆς ἐφ' ὀλοκλήρους αἰῶνας πάλης μεταξὺ τῶν προνομίων τοῦ στέμματος καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν, ἐρείδεται ἐν μέρει μὲν ἐπὶ τῶν διὰ τῆς πράξεως καὶ τῆς νομολογίας τῶν δικαστηρίων καθιερωθέντων κανόνων τοῦ δικαίου, ὧν τὸ σύνολον ἀποτελεῖ τὸ καλούμενον *Common law*, (2) ἐν μέρει δὲ ἐπ' ἰδιαιτέρων βασιλικῶν διαταγμάτων καὶ νόμων τοῦ Παρλαμέντου, οἵτινες ἐκανόνισαν τὴν περί τινων ἐγκλημάτων διαδικασίαν καὶ ἀποτελοῦσαι τὸ καλούμενον *Statute law*.

Ἰδιάζοντα χαρακτηριστικὰ τῆς κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον μορφωθείσης ποινικῆς διαδικασίας τῶν Ἀγγλῶν εἰσὶν ἡ ἐντονος ὑπεράσπισις τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου, ὑπὲρ ἧς παντοῖαι καθιερώθησαν ἐγγυήσεις διὰ τοῦ νόμου τοῦ ἐπικαλουμένου *Habeas Corpus*, ὡς

(1) Ἐκτάσει περὶ αὐτῆς ἐπραγματεύθησαν ὁ *Blackstone Commentaries of the Laws of England* τόμ. IV. σελ. 505 κ. ἐξ. ed. Kerr. — *Mittermaier Das Englische Schottische u. Nordamerikanische Strafverfahren*. Συνοπτικώτερον δὲ ὁ *Henry Stephen, Handb. des Engl. Strafrechts u. Strafverfahrens*. Kap. XVII. κ. ἐξ.

(2) *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. I. § 21. σελ. 147. Τοῦ αὐτοῦ *Englisches Strafverfahren* σελ. 57. κ. ἐξ.

καὶ ἡ εὐθύνη τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν ἔνεκα καὶ αὐτῆς τῆς ἐλαχίστης τῶν καθηκόντων αὐτῶν παραβάσεως.

Καθ' ὅλα τὰ στάδια ταύτης ἐπικρατεῖ ἡ ἀρχὴ τῆς διὰ κατηγορίας εἰσαγωγῆς εἰς δίκην καὶ καταδιώξεως τῶν ἐνόχων, (3) ἐκ τῆς ἀρχῆς δὲ ταύτης ἀπορρέει ὁ κανὼν ὅτι ἡ κατηγορία οὐδέποτε δύναται νὰ διαιρεθῇ ἢ νὰ μεταβληθῇ (*mutatio libelli*), ἀλλ' ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων δέον ν' ἀποφαίνεται περὶ τῆς ἐν τῷ κατηγορητηρίῳ ἐγγράφῳ περιεχομένης πράξεως. Ἡ θέσις τοῦ κατηγορουμένου καὶ τοῦ κατηγοροῦ εἰσὶν ἰσοδύναμοι, καὶ ὁσάκις τὸ στέμμα δι' ἀντιπροσώπου ὑποστηρίζει τὴν κατὰ τινος κατηγορίαν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ προανάκρισις (*examination*) γίνεται ὑφ' ἐνὸς Εἰρηνοδίκου, ἢ ἐν τισι τῶν τὴν πολιτείαν ἀμέσως προσβαλλόντων ἐγκλημάτων παρὰ τοῦ μυστικοῦ συμβουλίου (*Privy Council*) (4)· εἶναι δὲ πάντοτε φανερὰ καὶ δὲν ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἐπὶ ἀκροατηρίου διαδικασίας τοιαύτη τις σχέσις καὶ συνάφεια, οἷα ἀπαντᾶται ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ τῶν Γάλλων καὶ Γερμανῶν (5).

(3) *Mittermaier Das Englische Strafverfahren* σελ. 60.

(4) *Fischel Verfassung Englands* σελ. 137. 144. *Zachariae Strafprocess*. τόμ. I. § 51.

(5) *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. I. § 21 σελ. 145. τοῦ αὐτοῦ *Englisches Strafverfahren* § 5. σελ. 65.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'.

Περὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας ἐν Γαλλίᾳ.

§ 18.

Er génère.

Ἡ ἀνάπτυξις καὶ διαρρύθμισις τῆς ποινικῆς διαδικασίας ἐν Γαλλίᾳ ἐπενήργησεν ἐπίσης σπουδαίως εἰς τὴν ἐν γένει διαμόρφωσιν πλείστων δικονομικῶν κανόνων ἐν τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις καὶ ἰδίως πρὸς διοργάνωσιν τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς, ἥτις τὸ πρῶτον ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἀνεπτύχθη, ὡς καὶ πρὸς ἀκριβεστέραν διάταξιν τοῦ συστήματος τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων, τὸ ὁποῖον παρέλαβε μὲν ἡ Γαλλικὴ νομοθεσία ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς ἀλλὰ ποικιλοτρόπως ἐτροποποίησεν.

Ἡ ἀρχαιότερα ποινικὴ διαδικασία ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν Μεροβιγγίων καὶ Καρολιδῶν δὲν διαφέρει τὸ παράπαν τῆς ἀρχαιοτέρας Γερμανικῆς, περὶ ἧς ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος (1). Καὶ ἐν αὐτῇ ἀπαντῶμεν τὴν διάκρισιν μεταξὺ τοῦ δικαιώματος τοῦ διαχειρίζεσθαι τὴν δικαιοσύνην, ὅπερ ἐθεωρεῖτο ὡς κυριαρχικὸν προνόμιον, καὶ τοῦ δικάζειν καὶ ἀπαγγέλλειν τὰς ἀποφάσεις, ὅπερ ἀνήκεν εἰς τοὺς ἐκ τοῦ λαοῦ ἐκλεγομένους δικαστὰς (Schoeffen). Ἐν Γαλλίᾳ

(1) Ὁρ. § 9 κ. ἐξ.

ὅμως πολὺ ταχύτερον ἢ ἐν Γερμανίᾳ κατηργήθη ὁ διὰ τῶν καλουμένων Schoeffen σχηματισμὸς τῶν δικαστηρίων. Συνετέλεσε δὲ πρὸς τοῦτο ἡ ταχύτερα ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ κραταίωσις τῆς μοναρχίας, ἡ ἀνάπτυξις καὶ ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν δικαστηρίων τῶν εὐγενῶν (*Justices seigneuriales*) ἅτινα ἀντικατέστησαν τὰ ἀπανταχοῦ πρότερον ὑπάρχοντα δικαστήρια τῶν κομήτων καὶ τῶν Centenarii, καὶ τέλος ἡ ἐπικράτησις τῶν ἀρχῶν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ Κανονικοῦ δικαίου, δι' ὧν οἱ τε περὶ ἀποδείξεως μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἰσχύοντες κανόνες μετεδρῶθυμίσθησαν καὶ ἡ εἰσαγωγή τῶν βασανιστηρίων (*Question*) καὶ τῆς μυστικῆς διαδικασίας καθιερώθη.

Ἀνώτατον πάντων τῶν ἐν Γαλλίᾳ δικαστηρίων ἦν ἡ ἐν Παρισίῳ *Cour de Parlement*, περὶ τῆς καταγωγῆς τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἔτι διαφωνία, διότι οἱ μὲν ἐκλαμβάνουσι ταύτην ὡς συνέχειαν τοῦ βασιλικοῦ δικαστηρίου (*curia regis*) τῶν πρώτων αἰώνων, ἄλλοι δὲ, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, ὡς ἰδιαιτέρον τοῦ βασιλέως συμβούλιον ἐγκατασταθὲν ἐπὶ τῆς τρίτης δυναστείας (2).

Ὁ Φραγκίσκος Α' (1515) ἐσχημάτισεν ἐν τῷ Παριζίῳ τούτῳ ἰδιαιτέρον τμήμα δικάζον περὶ τῶν ποινικῶν ὑποθέσεων (*Chambre criminelle de la Tounelle*).

Ἀπὸ δὲ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς ἐσυστήθησαν καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Γαλλίας, ὡς ἐν Τουλούζῃ (1400) ἐν Γρενόβλῃ (1453) ἐν Βουρδιγάλοις (1462) κ. ἄλ. ἄλλα τοιαῦτα Παριζαίμεντα (3).

(2) Ἡ *cours de Parlement* ἐκηρύχθη νόμιμος διὰ διαταγῆς ματος Φιλίππου τοῦ Καλοῦ ἐν ἔτει 1294.

(3) *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. I. σελ. 446 κ. ἐξ.

Ἐν Γαλλίᾳ κατ' ἀρχὰς ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ ἐπεκράτει ἡ κατηγορητικὴ διαδικασία καὶ ἡ δημοσιότης τῶν συζητήσεων γινομένων προφορικῶς. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ΙΒ' αἰῶνος ἤρξατο ἀλλοιούμενον τὸ σύστημα τοῦτο τῆς διαδικασίας. Ἐκτὸς τῆς διὰ κατηγορίας καταδιώξεως τῶν ἐγκλημάτων ἀπαντῶμεν ἐν χρήσει καὶ τὴν καταμήνυσιν (denonciation) ἣτις ἀπὸ τοῦ ΙΓ' αἰῶνος κατέστη τὸ συνηθέστερον μέσον τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς, καὶ τῆς ὁποίας ἄμεσος συνέπεια ὑπῆρξεν ἡ ἐφαρμογὴ τῆς μυστικῆς διαδικασίας καὶ τῶν συμπαρομαρτούντων αὐτῇ βασανιστηρίων, ὡς καὶ ὁ περιορισμὸς τοῦ δικαιώματος τῆς ἐλευθέρως ὑπερασπίσεως τῶν κατηγορουμένων.

Οὐσιώδη ἐπενέργειαν εἰς τὴν ποινικὴν διαδικασίαν ἐν Γαλλίᾳ ἔσχον τὰ διατάγματα τοῦ Φραγκίσκου Α' (1539) ὡς καὶ ἡ ordonnance criminelle τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' (1670) ἐν ᾗ συστηματικῶς συνηρμολογήθησαν οἱ διὰ προηγουμένων διαταγμάτων καθιερωθέντες κανόνες τῆς ποινικῆς διαδικασίας. Ἐν τούτοις καὶ μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῶν διαταγμάτων τούτων, ἅτινα πολλὰς νέας εἰσήγαγον τροποποιήσεις (4), ἡ καθόλου μορφή καὶ οἱ τύποι τῆς τότε διαδικασίας ἦσαν λίαν ἀτελεῖς, οὐδεμίαν παρέχοντες τῷ κατηγορουμένῳ προστασίαν, ἀλλ' εὐρὺ στάδιον αὐθαιρεσίας τοῖς δικασταῖς ἐπιτρέποντες, οἵτινες πολλῶν πολλάκις καταχρήσεων ἐγένοντο ἔνοχοι.

Τὰς ἐλλείψεις ταύτας θέλων ἐν μέρει ν' ἀναπληρώσῃ ὁ Λουδοβίκος ΙΓ' ἐξέδωκε τὰ ἀπὸ 28 Αὐγούστου 1780 καὶ ἀπὸ 1 Μαΐου 1788 διατάγματα αὐτοῦ, ἀλλ' ὅμως πάν-

(4) *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. Ι. σελ. 614 καὶ 642. *Tributien Droit criminel.* τόμ. Ι. σελ. 400.

τῇ ἀπρόσοφοι ἀπεδείχθησαν αἱ δι' αὐτῶν εἰσαχθεῖσαι βελτιώσεις, διότι αἱ γενικαὶ θάσεις ἐφ' ὧν ἡ ποινικὴ διαδικασία ἐστηρίζετο ἦσαν πλημμελεῖς, καὶ οὐδεμία ἐπ' αὐτῶν ἠδύνατο νὰ στηριχθῇ βελτίωσις.

Ἡ ἐντελής ἀναδιοργάνωσις τοῦ ἀρχαιοτέρου συστήματος τῆς ποινικῆς διαδικασίας κατωρθώθη διὰ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1789, ὅτε ἡ συντακτικὴ συνέλευσις κατήργησε τὰς δικαιοδοσίας τῶν εὐγενῶν (*justices seigneuriales*) καὶ τὰ ἐν χρήσει βασιανιστήρια, καθιέρωσε τὴν δημοσιότητα τῶν συζητήσεων καὶ τὴν προφορικὴν διαδικασίαν, εἰσήγαγε τὰ ὀρκωτὰ δικαστήρια λαβοῦσα ὡς πρότυπον αὐτῶν τὰ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ τέλος ἐβρύθμισε ἐπὶ τὸ κρεῖττον τὰς περὶ τῆς ὑπερασπίσεως τῶν κατηγορουμένων διατάξεις (5) Ἐκ τῆς ἀρχαιοτέρας δὲ νομοθεσίας διετήρησε μόνον τὴν ἀρχὴν τῶν μονίμων δικαστῶν, τὴν ἐγγραφον προδικασίαν καὶ τὴν Εἰσαγγελίαν, ἅτινα προϊόντος τοῦ χρόνου δι' ἐκδόσεως πολλῶν εἰδικῶν νόμων ἀκριβέστερον ἐκανονίσθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν.

Μετὰ τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν ἡ ποινικὴ δικαιοδοσία τῶν *basses et moyennes justices* (6) ἀνετέθη εἰς τὰ δικαστήρια τῆς ἀστικῆς ἀστυνομίας (*πταισματοδικεῖα*) καὶ εἰς τὰ πλημμελειοδικεῖα. Ἀντὶ δὲ τῶν

(5) *Trebutien Droit criminel* τόμ. I. σελ. 444. *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. I. σελ. 679.

(6) Οὕτως ἐκσλοῦντο τὰ δικαστήρια τῶν εὐγενῶν (*les justices seigneuriales*) τῶν κεκτημένων ποινικὴν δικαιοδοσίαν, διεκλήνοντο δὲ ἀπ' ἀλλήλων αἱ *basses* καὶ *moyennes justices* ἐκ τῶν ἐμβλημάτων, ἅτινα ἔφερον οἱ προϊστάμενοι αὐτῶν εὐγενεῖς, πρβλ. *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. I. σελ. 297.

hautes justices τῶν bailliages ἢ sénéchaussées, καὶ τῶν cours de parlement (7), ἐγκαθιδρύθησαν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ἐκάστης ἐπαρχίας ἰδιαίτερα ποινικὰ δικαστήρια συγκείμενα ἐκ τακτικῶν δικαστῶν καὶ ἐνόρκων. Ἀνώτατον δὲ πάντων τῶν εἰρημένων δικαστηρίων ἦν ἡ haute cour nationale (8) ἐδρεύουσα ἐν Παρισίοις καὶ δικάζουσα τὰ εἰς αὐτὴν παραπεμπόμενα ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἀρχῆς ἐγκλήματα. Πρὸς ἐπίβλεψιν δὲ τῆς ἀκριβοῦς τῶν νόμων ἐφαρμογῆς ὑπὸ τῶν κατωτέρων δικαστηρίων ἐγκατεστάθη τὸ Ἀκυρωτικὸν δικαστήριον. (Cour de Cassation).

Τὸ νεώτερον τοῦτο σύστημα τοῦ διοργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων καὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας, τὸ ὑπὸ τῆς Συντακτικῆς Συνελεύσεως καθιερωθὲν, ἐτροποποιήθη ἐν μέρει βραδύτερον διὰ τοῦ ἐκδοθέντος ὑπὸ τοῦ νομοτελεστικοῦ Διευθυντηρίου (Directoire) κώδικος τῆς 3 τοῦ Brumaire ἔτους Δ'. περὶ ἀδικημάτων καὶ ποινῶν, ὡς καὶ διὰ τοῦ νόμου τῆς 7 τοῦ Pluviose ἔτους Θ'. Καὶ ὁ μὲν νόμος τῆς 3 τοῦ Brumaire ὥρισεν ἀκριδέστερον τὴν δικαιοδοσίαν τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, ἐξασφαλίσας διὰ πλείστων ὅσων ἐγγυήσεων τὴν προσωπικὴν τοῦ πολίτου ἐλευθερίαν, καὶ μετὰτρέψας τὴν ἐνώπιον τῶν ἐνόρκων τῆς κατηγορίας (Jury d'accusation) διαδικασίαν ἀπὸ προφορικῆς εἰς ἐγγράφον. Ἀλλὰ διὰ τῶν πολυαριθμῶν περιορισμῶν δι' ὧν περιέβαλε τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν σκοπῶν νὰ θέσῃ φραγμὸν ἀνυπέρβλητον κατὰ πάσης ἐνδεχομένης αὐθαιρεσίας τῶν δικα-

(7) *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. I. σελ. 449. 484. 586.

(8) *Faustin Hélie αὐτόθ.* σελ. 680.

στῶν, διὰ τῶν ποικίλων διατυπώσεων πρὸς ἐνέργειαν οἷας-
δήποτε δικαστικῆς πράξεως, καὶ τῶν ἀκυροτήτων ἃς ἀπήγ-
γλλον ἐν περιπτώσει παραλείψεως καὶ τῆς ἐλαχίστης τῶν
διατάξεων αὐτοῦ, κατέστησε δυσχερεστάτην τὴν ἐνέργειαν
τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, καὶ τὴν ὁλοσχερῇ τοῦ νόμου ἐφαρ-
μογὴν σχεδὸν ἀκατόρθωτον. Ὁ νόμος δὲ τῆς 7 Pluviose ἀνέ-
θηκεν εἰς ἰδιαίτερους ὑπαλλήλους ἐν ἐκάστη τῶν ἐπαρχιῶν
ἐγκατασταθέντας τὴν δικαστικὴν ἀστυνομίαν, διέκρινεν ἀκρι-
βέστερον τὰ καθήκοντα τῶν Εἰσαγγελέων ἀπὸ τὰ τῶν δι-
καστῶν κατὰ τὴν προδικασίαν, καὶ ἐνεπιστεύθη τῷ προϊ-
σταμένῳ τῶν ἐνόρκων τὴν τῆς ἀνακρίσεως διεξαγωγὴν.

Μετὰ τὴν κατάργησιν ὅμως τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν,
ἡ ἐφαρμογὴ τῆς τέως ἰσχυοῦσης ποινικῆς διαδικασίας, οὐ
μόνον πολλὰς παρεῖχε δυσχερείας, ἀλλὰ καὶ ὅλως πρὸς
τὸ ἐπικρατῆσαν πολίτευμα ἦν ἀντίθετος, διότι τὸ προῖδν
οὕσα τῆς ἐπαναστάσεως, ἐκτὸς τῶν δι' αὐτῆς κυρωθεισῶν
θεμελιωδῶν ἀρχῶν, περιεῖχε καὶ πολλὰς παρεπομένας δια-
τάξεις ἐκ τοῦ ἐπικρατήσαντος μόνον πνεύματος τῆς ἀντι-
δράσεως κατὰ τοῦ παρελθόντος ὑπαγορευθείσας. Διὸ ἀφ' οὗ
διὰ τοῦ συντάγματος τῆς 22 Frimaire ἔτους Η', κατηρ-
γήθησαν οἱ μᾶλλον πλημμελεῖς καὶ πρὸς τὸν ἀληθῆ προ-
ρισμὸν τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ἀντικείμενοι θεσμοὶ οἱ ὑπὸ
τῆς Συντακτικῆς συνελεύσεως καθιερωθέντες (9), ἐν ἑπεί

(9) Οὕτω λ. χ. ἠκυρώθη τὸ σύστημα τοῦ δι' ἐκλογῆς διορι-
σμοῦ τῶν δικαστῶν, ἐξαιρέσει τῶν Εἰρηροδικῶν, καὶ τῶν δι-
καστῶν τοῦ Ἀρείου Πάγου. *Constit.* 22 Frimaire art. 41.
καὶ ὥρίσθη τὸ ἰσόδιον καὶ ἀμετάθετον τῶν δικαστῶν ὑπὸ τῆς
Κυβερνήσεως διοριζομένων art. 68. 41. — Ἐπίσης κατηργήθη

1804 ἐκλήθη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἑξαμελὴς ἐπιτροπὴ πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς ἰσχυοῦσης νομοθεσίας καὶ ἐπέεργασίαν νέου νόμου. Αὕτη ἐν ἔτει 1804 ὑπέβαλεν εἰς τὸ συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας τὸ ὑπ' αὐτῆς συνταχθέν νομοσχέδιον συγκείμενον ἐκ 1169 ἄρθρων καὶ περιέχον τὸν τε ποινικὸν νόμον καὶ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν. Τὸ συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας ἐπελήφθη παραυτίκα τῆς συζητήσεως τοῦ νομοσχεδίου τούτου καὶ προσήγγιζεν ἤδη εἰς τὸ τέλος τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ, ὅτε ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ ταύτας μέχρ' οὗ ἐφαρμοσθῇ ὁ νέος διοργανισμὸς τῶν δικαστηρίων. Μεθ' ὃ ἐπαναληφθεῖσης τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ νομοσχεδίου τούτου ἀφ' οὗ ἀπεχωρίσθη ὁ ποινικὸς νόμος ἀπὸ τῆς ποινικῆς δικονομίας, ὑπεβλήθη αὕτη ἰδιαιτέρως ἐν ἔτει 1808 εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τῶν βουλευτῶν καὶ γενομένη δεκτὴ ἐκηρύχθη ἰσχύουσα ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1811.

Ἄν καὶ αἱ βάσεις, ἐφ' ὧν στηρίζεται ὁ νεώτερος οὗτος νόμος περὶ ποινικῆς διαδικασίας, ὅστις νῦν ἔτι διατελεῖ ἐν ἰσχύϊ, πολλαχῶς ἐπανειλημμένως τροποποιηθεῖς (10),

ὁ ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐκλεγόμενος *accusateur public* ὁ τέως εἰσαγὼν εἰς τὰ δικαστήρια τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν καὶ ἐνεργῶν ὅλως ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Ἐπίσης ὁ νόμος τῆς 7 *Pluviose* ἔτους Θ' περιώρισε τὴν δικαιοδοσίαν τῶν *Eißenrodi-kōn*, παρασχῶν, τὸ δικαίωμα ὅπερ εἶχον οὗτοι πρότερον τῆς καταδιώξεως τῶν ἐγκλημάτων εἰς ἰδιαιτέρους ἐπὶ τούτῳ ἐγκατασταθέντας ὑπαλλήλους (*Magistrats de surété*), ὁρ. *Trébutien Droit crim.* τόμ. 1. σελ. 422.

(10) Αἱ διατάξεις τοῦ Κώδικος τούτου ἐτροποποιήθησαν διὰ τῶν ἐξῆς κυριωτέρων νόμων. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἰουνίου 1830 διὰ τοῦ νόμου τῆς 29 Ἀπριλίου 1832. Μετὰ τὴν

εἰσὶ λίαν φιλελεύθεροι, διότι ἐν αὐτῷ ἀπαντῶμεν τὴν δημοσιότητα τῶν συζητήσεων, τὴν προφορικὴν διαδικασίαν ὡς καὶ τὸ ὀρκωτικὸν σύστημα (14), ἀλλ' ὅμως ἕνεκα τῆς μὴ ἐπακριβοῦς αὐτοῦ συντάξεως, καὶ πολλῶν ἄλλων ἐν αὐτῷ κενῶν, ἑλλείπουσιν ἐνίοτε αἱ ἀπαιτούμεναι ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῶν διαδίκων ἐγγυήσεις, καὶ πολλὰ δύνανται νὰ προκύψωσιν ἀμφισβητήσεις περὶ τῆς προσηκούσης τῶν διατάξεων αὐτοῦ ἐφαρμογῆς. Νομίζομεν δὲ περιττὸν

ἐπανάστασιν τοῦ Φεβρουαρίου 1848 διὰ τῶν νόμων τῆς 7—12 Αὐγούστου καὶ 18—20 Ὀκτωβρίου 1848 περὶ ἐνόρκων, τῆς 2—9 Ἰανουαρίου 1850 περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀρθρ. 472 — τῆς 31 Δεκεμβρίου 1851 — 5 Ἰανουαρίου 1852 περὶ τῆς ὑπὸ τῶν πλημμελειοδικῶν ἐκδικάσεως τῶν ἐγκλημάτων περὶ ἐξυθρίσεως καὶ τοῦ τύπου. Μετὰ τὸ σύνταγμα τῆς 14—22 Ἰανουαρίου 1852 διὰ τοῦ νόμου τῆς 5—6 Ἰουλίου 1852 περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν καταδικασθέντων. Ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας διὰ τῶν νόμων τῆς 4—10 Ἰανουαρίου 1855 περὶ συνθέσεων τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων, τῆς 9—10 Ἰουλίου 1855 περὶ τῆς πλειοψηφίας παρὰ τοῖς ἐνόρκαις, τῆς 10—15 Σεπτεμβρίου 1855 περὶ τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως, τῆς 24 Μαρτίου 1855 καὶ 4 Ἀπριλίου 1856 δι' ὧν τροποποιοῦνται αἱ διατάξεις τῶν ἀρθρ. 94 καὶ 255. — Τῆς 15 Ἰουνίου 1856 περὶ τῆς ἐφέσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν πλημμελειοδικῶν, τῆς 17—31 Ἰουλίου 1856 δι' ὧν ἐτροποποιήθησαν διάφοροι διατάξεις, τῆς 20 Μαΐου 1865 περὶ τῆς ἀνακρίσεως τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγκλημάτων ὑπὸ τῶν δικαστηρίων τῶν πλημμελειοδικῶν.

(14) Περὶ τῆς παραδοχῆς ἐν τῷ γεωτάτῳ τοῦτῳ νόμῳ τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων ἐγένοντο σφοδρόταται συζητήσεις ἐν τῷ συμβουλίῳ τῆς ἐπικρατείας, ὧν περίληψιν ἴδε ἐν *Tributien Droit criminel* τόμ. I. σελ. 424.

νὰ ἐπιληφθῶμεν ἐνταῦθα τῆς ἀναπτύξεως τῶν γενικῶν ἀρχῶν τοῦ Κώδικος τούτου, καθότι ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῆς ἡμετέρας ποινικῆς δικονομίας θέλομεν λάβει πολλὰκις ἀφορμὴν ν' ἀντιπαραβάλωμεν ταύτας πρὸς τὰς τῆς ἡμετέρας, καὶ οὕτω ἐν οἰκείῳ τόπῳ εἰδικώτερον θέλομεν σπουδάσει αὐτάς.

§ 19.

Περὶ τῆς Εἰσαγγελίας ἐν Γαλλίᾳ.

Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΔ'. αἰῶνος ἀπαντῶμεν ἐν Γαλλίᾳ τοὺς Procureurs du roi ἢ des Seigneurs, ὧν κύριον καθήκον ἦν ἡ ἐξ ἐπαγγέλματος καταδίωξις ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τῶν ἀδικημάτων, καὶ καθ' ἣν ἔτι περιπτώσιν ὁ παθὼν παρητεῖτο τῆς κατηγορίας, ἀπηλλάσσοντο δὲ τῆς ὑποχρέωσews πρὸς πληρωμὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἡθουῖτο. Ἐκ τῶν τοιούτων Procureurs, οὓς καὶ ἐν τοῖς Παρλαμέντοις ἀπαντῶμεν, καὶ ὧν τὸ ἀξίωμα κατέστη ἐπισημότερον καθόσον ἡ δικαιοδοσία αὐτῶν ἀνεπτύσσεται, παρήχθη κατ' ὀλίγον ἡ Εἰσαγγελικὴ ἀρχή (1). Ὅλως δ'

(1) Ἡ διοργάνωσις τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς εἶναι προῶν κυρίως τῆς Γαλλικῆς νομοθεσίας. Ἡ λέξις *Εἰσαγγελλία* ἀπαντᾷται καὶ ἐν τῇ διαδικασίᾳ τῶν Ἀττικῶν δικαστηρίων, εἰχεν ὅμως ὅλως διάφορον σημασίαν. *Εἰσαγγελλία* ἐδήλου τὴν γενομένην μήνυσιν πρὸς τὴν βουλὴν τῶν Πεντακοσίων ἢ τὴν βουλὴν τοῦ Δήμου, ἵνα αὐταὶ δυνάμει τοῦ κυριαρχικοῦ αὐτῶν δικαιώματος ἐκδώσωσιν ἰδιαιτέρον νόμον πρὸς τιμωρίαν ἀγρά-

ἐσφαλμένη ἐξελέγχεται ἡ γνώμη τοῦ d' Aguesseau, ὅστις παραδέχεται ὅτι ἡ Εἰσαγγελία ἔσχε τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἐκ τῶν κατὰ τῶν ἐπισκόπων εἰσαγομένων δικῶν, καθ' ἃς ὁ βασιλεὺς παρίστατο ὡς κατήγορος, ὡς καὶ τοῦ Henrion de

πωρ ἡ καιρῶν ἐγκλημάτων. * *Αγγραφα δὲ ἡ καὶ τὰ ἀδικήματα ἐκαλοῦντο ἐκεῖνα περὶ ὧν ἀδελφὴ ἡ δὴ ῥ μέν οὐδ' ἐρ λ' ἔ-
ργουσι τοὶ ῥόμοι, συγχωροῦσι δὲ κρίσεις
ἡγέρεσθαι*» ὅρα Σουτδαν ἐν λέξ. *Εἰσαγγελία.* —
Platner d. Process. beid. Attikern. σελ. 565.—*Hefster Athen.*
Gerichtsserfassung. σελ. 215.—*Meier u. Schoemann Attischer*
Process. σελ. 260.—'Επίσης τὴν Εἰσαγγελικὴν ἀρχὴν δὲν δυνά-
μεθα ῥ' ἀντιπαράβαλωμεν πρὸς τὸ ἀξίωμα τῶν *Duumviri Perdu-*
ellionis, ἢ τῶν *Quaestores Paricidii*, ἢ τῶν *Procuratores Cae-*
saris, ἢ τῶν *Advocati*. Μᾶλλον παρεμφέρουσα ταύτῃ δύναται ῥὰ
θεωρηθῇ ἡ ἀρχὴ τῶν *Stationarii*, τῶν *Curiosi*, τῶν *Nunciatores*,
καὶ τοῦ *Praefectus Praetorii*, ἀλλ' οὐδόλως δυνάμεθα ῥὰ δυσχυ-
ρισθῶμεν ὅτι ἐξ αὐτῶν παρήχθη ἡ Εἰσαγγελία, ὡς οὐδ' ἐκ τῶν
κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα καλουμένων *Sejoni Grafiones*, οἵτινες
ἐγρόντιλον περὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν παρὰ τῶν καταδικασθέν-
των ἀποτινομένων προστίμων (*fredum, bannum*) εἰς τὸ δη-
μόσιον, οἱ τοιοῦτοι *Sejoni* καὶ *Grafiones* ἐπικληθέρτες μεταγε-
νεστέως *Κόμητες* ἐς προῖστατο κυρίως τῶν δικαστηρίων.
'Επίσης ἐν τῇ *II'*. ἑκατορταετηρίδι ἀπαρτῶμεν ἐν Ἑρετῇ τοὺς
Avogadori del Commune καὶ ἐν Φλωρεντίᾳ τοὺς *Conservatori*
di legi ἀλλὰ καὶ οὗτοι ὡς ἀντιπρόσωποι κυρίως τῶν πολιτικῶν
συμφερόντων τῆς προῖσταμένης διοικητικῆς ἀρχῆς, ἥμισυ δὲ
ὡς ἐπὶ πταί τῆς ἀκριβοῦς ἐν γένει τῶν ῥόμων τηρήσεως παρε-
κάθηρτο ἐν τοῖς δικαστηρίοις. ὅρ. *Dalloz. Ministère Public.*
ἀριθ. 4. Mittermaier ἐν Staatslexicon. λέξ. Staatsanwalt. B.
Οἰκονομίδου Πολιτ. Διχονομίας § 19. σημ. 2.

Pensey ὅστις πρεσβεύει ὅτι ὡς βάσις πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς ἐχρησίμευσεν ἡ ἐξ ἐπαγγέλματος παρὰ τῶν δικαστῶν γινομένη κατηγορία, διότι αὕτη ἐγίνετο μόνον συλληφθέντος ἐπ' αὐτοφώρῳ τοῦ κατηγορουμένου, καθ' ὅλας δὲ τὰς λοιπὰς περιπτώσεις, ὡσάκις ὑπῆρχεν ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ ἦτον ἀναγκαία ἡ παρούσα ἰδιώτου κατηγοροῦ καὶ ἐν ἐλλείψει τοιοῦτου ἀπελύετο ὁ κατηγορούμενος (2).

Οἱ Procureurs du roi ἦσαν κατ' ἀρχὰς εἰδικοί ἀντιπρόσωποι τῶν συμφερόντων τοῦ βασιλέως, καὶ ὑπήγοντο εἰς τοὺς αὐτοὺς κανόνας καὶ εἶχον τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις, ὡς καὶ οἱ διάδικοι. Ὑστερώτερον ὅμως καθόσον ἡ βασιλεία καθίστατο ἐδραιωτέρα συγκεντρώσασα ἐν ἑαυτῇ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀπονέμειν τὴν δικαιοσύνην, καθόσον ἡ ἐξεταστικὴ διαδικασία (procedure par enquêtes) ἀνεπτύσσετο καὶ καθόσον τὸ σύστημα τῆς διὰ καταμηνύσεως εἰσαγωγῆς εἰς δίκην ἀπέβαινεν ἐπικρατέστερον, κατὰ τοσοῦτον καὶ τὰ δικαιώματα τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς ἠῤῥξανον. Ὁρίσθησαν δὲ εἰδικώτερον τὰ καθήκοντα ταύτης διὰ τῶν κατὰ τὴν ΙΕ' ἐκατονταετηρίδα ἐκδοθέντων διαταγμάτων Καρόλου τοῦ Η' καὶ Λουδοβίκου ΙΒ' (3). Οἱ Εἰσαγγελεῖς θεωροῦνται ἐν αὐτοῖς ὡς δημόσιοι λειτουργοὶ καθήκον ἔχοντες τὸ μεριμνᾶν περὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων, καὶ ὑπερ-

(2) *Faustin Hélie Instruction. crim. τόμ. Ι. σελ. 464 καὶ 470. L. Frey Die Staatsanwaltschaft § 1 σελ. 6.*

(3) Ὁρ. ἀρθρ. 82, 84, 86, 87, 88 τοῦ Διατάγμ. τοῦ Ἰουλίου 1493 καὶ ἀρθρ. 107, 109, 115, 118, 127 καὶ 132, τοῦ Διατάγμ. τοῦ 1498.

ασπίζειν τὰ βασιλικά δικαιώματα κατὰ τὴν καταδίωξιν τῶν ἐγκλημάτων.

Κατὰ τὴν ΙΓ' καὶ ΙΖ' ἑκατονταετηρίδα ἀπαντῶμεν τὴν Εἰσαγγελικὴν ἀρχὴν καθεσθηκυῖαν ἐν ἅπασιν τοῖς δικαστηρίοις, ἤτοι ἐν τοῖς Παρλαμέντοις (4), καὶ ἐν τοῖς ὑποδεστέροις βασιλικοῖς δικαστηρίοις, ἐν τοῖς τῶν εὐγενῶν, οὓς ἐξεπροσώπουν οἱ *Procureurs fiscaux*, καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικῶν ἐν οἷς ἀπαντῶμεν τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἐπισκόπων (*Promouvantes inquisitionem*).

Αἱ κατὰ τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν Ἐθνοσυνελεύσεις παρεδέξαντο ἅπασαι ἐν τῷ δικαστικῷ διοργανισμῷ τὴν Εἰσαγγελίαν, ὡς τὰ μάλιστα συνᾶδουσαν τῇ ἐπικρατησάσῃ τότε ἀρχῇ τῆς διαιρέσεως τῶν ἐξουσιῶν ἐν τῷ κράτει, καὶ ὡς ἀπαραίτητον πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ἐξ ἐπαγγέλματος κατηγορίας. Διαφοροτρόπως δὲ ὠρίσθησαν τὰ δικαιώματα ταύτης κατὰ τὰς διαφοροὺς τῆς δημοκρατίας πε-

(4) Οἱ ἐν τοῖς Παρλαμέντοις Εἰσαγγελεῖς ἐκαλοῦντο *Procureurs généraux* ἢ *avocats généraux*, οἱ δ' ἐν τοῖς ὑποδεστέροις δικαστηρίοις (*sièges inférieurs*) *procureurs du roi* ἢ *avocat du roi*. Καὶ οἱ μὲν *Procureurs généraux* καὶ *procureurs du roi* εἶχον καθήκον τὰ ὑποβάλλωσι τῷ δικαστηρίῳ ἐγγράφους περὶ καταδιώξεως προτάσεις, οἱ δὲ *avocats généraux* ἢ *avocats du roi* ὡφειλον τὰ ὑποστηρίξωσι προφορικῶς τὰς προτάσεις ταύτας, ὅπερ *soutenir* ἐπὶ τῶν πολιτικῶν μόνον ὑποθέσεω οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ποινικῶν, διότι ἡ τότε ἰσχύουσα ποινικὴ διαδικασία ἦν ἐγγράφου καὶ μυστικῆ ὁρ. *L. Frey's Die Staatsanwaltschaft* § 2 σελ. 7. *Frankreichs Civil. u. Criminalverfassung*, σελ. 197 κ. ἐξ.

ριόδους (5) μέχρις οὗ ἐξεδόθη ἡ ποινικὴ δικονομία τοῦ 1808 ἥτις ὀριστικῶς τὴν δικαιοδοσίαν ταύτης ἐκάνονισε, καὶ ἐχρησίμευσεν ὡς βάσις τοῦ διοργανισμοῦ τῆς Εἰσαγγελίας καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἡπείρου ἐπικρατείαις, αἵτινες τὴν Γαλλικὴν ἀπεμιμήσαντο νομοθεσίαν.

Ἡ Εἰσαγγελία ἐν Γαλλίᾳ ἀποτελεῖ αὐθύπαρκτον δημοσίαν ἀρχὴν, ἰσραρχικῶς συγκεκροτημένην καὶ ἐρειδομένην ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς συγκεντρώσεως τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας. Πρώτην ἐν αὐτῇ κατέχει θέσιν ὁ τοῦ Ἀρείου Πάγου Εἰσαγγελεὺς εἰς ὃν ὑπάγονται οἱ ἐν ᾧπασιν τοῖς λοιποῖς δικαστηρίοις τοῦ κράτους Εἰσαγγελεῖς μετὰ τῶν νομίμων ἀναπληρωτῶν αὐτῶν (6). Μετ' αὐτὸν ἔπονται ἀμέσως οἱ παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελεῖς (*Procureurs généraux*), οἵτινες προϊστάνται ἐν τῇ περιφερείᾳ

(4) Ἡ συντακτικὴ συνέλευσις διήρесе τὰ τῆς Εἰσαγγελίας καθήκοντα, καὶ εἰς μὲν τοὺς τότε ὑπάρχοντας *commissaires du roi*, ἢ *commissaires nationaux* ἔδωκε μόνον τὸ δικαίωμα τοῦ παρίστασθαι κατὰ τὰς συζητήσεις τῶν δικαστηρίων, τοῦ προτείνειν μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων τὴν ἐπιβλητέαν ποινὴν καὶ τοῦ φροντίζειν περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ σπουδαιότερα τῆς Εἰσαγγελίας καθήκοντα ἤτοι τὴν εἰσαγωγὴν τῆς κατηγορίας, καὶ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ὑποστήριξιν αὐτῆς ἐνώπιον τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων ἀνέθηκεν ἐν μέρει μὲν εἰς τοὺς Εἰρηνοδίκας, ἢ τὸν προϊστάμενον τῶν ἐνόρκων (*Directeur du Jury*), ἐν μέρει δὲ εἰς δημοσίους κατηγοροὺς (*accusateurs publics*) ἐκλεγομένους ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ὅρ. *Zachariae Stafprocess.* τόμ. I. § 53 σελ. 198 σημ. 11. *Tributien Droit criminel.* τόμ. I. σελ. 145.

(6) *Frey Frankreichs Criminalverfassung* σελ. 207.

τοῦ δικαστηρίου τῶν Ἐφετῶν (Cour impériale) καὶ ὡς ἀνώτεροι ἀντιπρόσωποι καὶ ἐπόπται τῆς Κυβερνήσεως κύριον ἔχουσι καθῆκον τὴν ἀνακάλυψιν καὶ καταδίωξιν τῶν κολασίμων πράξεων. Ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτῶν δικαιοδοσίαν ἴστανται οἱ avocats généraux καὶ οἱ ἀναπληρωταὶ αὐτῶν οἱ substituts. Καὶ οἱ μὲν avocats généraux συνήθως ἐδρεύοντες ἐν τοῖς τοῦ Ἐφετείου τμήμασιν ἀγορεύουσι κατὰ τὰς συνεδριάσεις τοῦ δικαστηρίου ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ procureur général, οἱ δὲ Substituts ἐργάζονται ἐν τοῖς γραφείοις τῆς Εἰσαγγελίας προπαρασκευάζοντες τὰς ὑποθέσεις, μόνον δὲ κωλυομένων τῶν avocats généraux λαμβάνουσι μέρος κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῶν δικαστηρίων καὶ ἀγορεύουσιν ἀντὶ τούτων. Ἐν ἐκάστῳ τέλος δικαστηρίῳ Πρωτοδικῶν εἰσὶν οἱ Procureurs impériaux μετὰ τῶν νομίμων αὐτῶν ἀναπληρωτῶν (Substituts) ὑπαγόμενοι εἰς τὸν παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελέα. Οἱ παρὰ Πρωτοδικαῖς Εἰσαγγελεῖς ἔχουσιν ὡσαύτως ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ δικαστηρίου ἐν ᾧ ἐδρεύουσι τὰ αὐτὰ δικαιώματα ἃ ὁ Procureur général (7).

Εἰσὶ δὲ τὰ καθήκοντα τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς ποικίλα ἐκ τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς ἀμέσως ἀπορρέοντα. Πρώτιστον καὶ κύριον αὐτῆς καθῆκον εἶναι ἡ ἐξ ἐπαγγέλματος καταδίωξις τῶν ἀδικημάτων, καὶ ἡ διεύθυνσις τῆς διεξαγομένης πρὸς θεβαίωσιν αὐτῶν ἀνακρίσεως, διὰ τῶν ὑποβαλλομένων ὑπ' αὐτῆς τοῖς ἀνακριταῖς καὶ τοῖς δικαστι-

(7) *Πρβλ. Loi du 20 Avril 1810 ch. 6. Decret du 6. Juill. 1806 art. 36, 42—55. Decret 18 Août 1810, art. 46—25. Instruction crim. art 22—47—271—270. Faustin Hélie Instruction crim. τόμ. II. σελ. 185. Daniels Französische Strafverfahren § 45 σελ. 48 κ. ἐξ.*

κοῖς συμβουλίοις προτάσεων. Ἡ Εἰσαγγελία ὡς προϊσταμένη τῶν ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας ἀρχή, δέχεται τὰς ὑπ' αὐτῶν γινομένας τῶν ἐγκλημάτων καταγγελίας, καὶ δίδει αὐτοῖς τὰς ἀναγκαίας πρὸς καταδίωξιν ὁδηγίας καὶ ἐντολάς, ἔχουσα τὸ δικαίωμα τῆς διηνεκοῦς αὐτῶν ἐπιτηρήσεως κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐνεργουμένων ὑπ' αὐτῶν ἀνακρίσεων. Φροντίζει περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς τῶν κειμένων νόμων, καὶ περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν καταγνωσθεῖσων ποινῶν. Διεξάγει τὴν μετὰ τῶν λοιπῶν ἐν τῷ κράτει ἀρχῶν ἀλληλογραφίαν, καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος παρὰ τοῖς δικαστηρίοις τοῦ προϊσταμένου τῆς δικαστικῆς ἐν γένει ἀρχῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἡγουν τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ, ἀνακοινῶναι εἰς αὐτὰ τοὺς κυρωθέντας νόμους, τὰ δημοσιευθέντα διατάγματα κτλ. (8)

Ἄλλ' ἡ σχέσις ἐν γένει τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς πρὸς τὰ δικαστήρια δὲν διαγράφεται ἀκριβῶς ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ τῶν Γάλλων, ὅθεν ὅτε μὲν ἡ Εἰσαγγελικὴ ἀρχὴ θεωρεῖται ὡς ἰσόβαθος τῇ δικαστικῇ, ὅτε δὲ ἀνωτέρα αὐτῆς, καὶ ἄλλοτε πάλιν ἐνεργεῖ ὡς ὑποδεεστέρα τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς (9).

Ἐπίσης ὁ κύκλος τῆς ἐνεργείας τῆς Εἰσαγγελίας εἶναι ὑπὲρ τὸ δέον εὐρύς ἐπὶ τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγκλημάτων,

(8) *Paraquin. Die französische Gesetzgebung* τόμ. I. σελ. 67.

9) Ὅπω λ. χ. κατὰ μὲν τὰ ἀρθρ. 22 καὶ 28 τῆς Ποιν. Γαλλ. δικονομίας οἱ Εἰσαγγελεῖς ὑποχρεοῦνται νὰ ἐκτελῶσι τὰς ὑπὸ τῶν ἀνακριτῶν δεδομένας αὐτοῖς ἐντολάς, κατὰ δὲ τὸ ἀρθρ. 57. ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιτηρεῖν αὐτούς.

ὡν ἡ ἔννοιά κατὰ τὸν Γαλλικὸν ποινικὸν νόμον εἶναι λίαν ἀμφίβολος καὶ ἐπομένως οὐκ ὀλίγων καταχρήσεων δύνανται νὰ γείνη παραίτιος (10). Πλημμελής πρὸς τούτοις εἶναι ἡ θέσις τῆς Εἰσαγγελίας ἀπέναντι τοῦ κατηγορουμένου, περιορίζουσα πολλαχῶς τὴν ἐλευθερίαν τῆς ὑπερασπίσεως, καὶ ἄνισον διὰ τῆς ἐπενεργείας αὐτῆς καθιστῶσα τὸν δικανικὸν ἀγῶνα.

§ 20.

Περὶ τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων.

Ἐν Γαλλίᾳ τὸ σύστημα τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων εἰσήχθη ἐπὶ τῆς πρώτης ἐπαναστάσεως, ὅτε διὰ μὲν τοῦ ἀπὸ 16 Αὐγούστου 1790 ψηφίσματος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἀπεφασίσθη ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ θεσμοθετήματος τούτου, διὰ δὲ τῶν ἀπὸ 16 καὶ 29 Σεπτεμβρίου 1791 νόμων ἐκανονίσθησαν ἀκριβέστερον τὰ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ ἀποβλέποντα (1).

Ὡς πρότυπον τοῦ διοργανισμοῦ αὐτῶν ἐχρησίμευσε τὸ ἐν Ἀγγλίᾳ ἰσχύον ὀρκωτικὸν σύστημα, ὃπερ ἐθεωρεῖτο ὑπὸ πάντων ἐν Γαλλίᾳ ὡς ἄμεσον προῖόν τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας καὶ τῆς διαιρέσεως τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ ἐξουσιῶν, ὡς τὸ παλλαδίον τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας. Διὸ, καὶ ἀπ' ἀρχῆς τῆς εἰσαγωγῆς αὐτοῦ εἰς Γαλλίαν, τὸ ὀρκωτικὸν σύστημα φέρεי ἐντελῶς πολιτικὸν χαρακτῆρα, καὶ ὑπόκειται ἀείποτε

(10) *Instr. crim. art. 52. Code Pénal art. 41.*

(1) *Mittermaier Strafverfahren τόμ. II. σελ. 502.*

εἰς τὴν ἄμεσον ἐπενέργειαν τοῦ ἐπικρατοῦντος κυβερνητικοῦ συστήματος (2).

Ἐν Γαλλίᾳ ἀπαντῶμεν κατ' ἀρχάς κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Ἀγγλικῆς νομοθεσίας τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων τῆς κατηγορίας (Jury d' accusation), ὅπερ ἀπεφάσιζε περὶ τῆς εἰς δίκην παραπομπῆς τῶν κατηγορουμένων ἐξαιρέσει ἐκείνων, οἵτινες ἔνεκα πολιτικῶν ἐγκλημάτων εἰσήγοντο παρὰ τῆς ἐθνικῆς συνλεύσεως εἰς δίκην. Ἦν δὲ τὸ τοιοῦτον ὀρκωτικὸν δικαστήριον ὀκταμελὲς κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὸ δικαστήριον τῶν ὀρκωτῶν τῶν περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθώοτητος τοῦ κατηγορουμένου ἀποφαινομένων.

Λεπτομερεῖς διατάξεις περὶ τοῦ λοιποῦ διοργανισμοῦ τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς διαδικασίας κατὰ τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν καὶ ἀμέσως μετ' αὐτὴν περιέχουσιν ὁ Κώδῃξ περὶ ἀδικημάτων καὶ ποινῶν τῆς 3 τοῦ Brumaire ἔτους Δ', ὁ νόμος τῆς 19 Fructidor, ὅστις ἀπῆτει νὰ ἐκδίδωνται αἱ ἀποφάσεις τῶν ἐνόρκων παρ' ἑαυτοῦ, καὶ μόνον μετὰ εἰκοσιτετράωρον διάσκεψιν ἐσυγχώρει τὴν κατὰ πλειονοψηφίαν κατάρτισιν αὐτῶν, ὁ νόμος τῆς 7 Pluviose ἔτους Θ'. ὅστις κατήργησε τὴν ἐνώπιον τοῦ ἐνόρκου

(2) Ὁ νόμος λ. χ. τῆς 16 Σεπτεμβρίου 1791 ἐν τίτλῳ 41 ἀρθρ. 1 συνταύτιζον τὰ προσόντα τοῦ ἐκλογέως μετὰ τῶν τοῦ ἐνόρκου, ὁρᾷ ὅτι μόνον οἱ ἐκλογεῖς ἔχουσι δικαίωμα νὰ κληρῶνται ὡς ἐνόρκοι, ἀφαιρεῖ δὲ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλογέως παρ' ἐκείνων, οἵτινες ἠμέλησαν νὰ ἐγγραφῶσιν ἐν τοῖς καταλόγοις τῶν ἐνόρκων, ἰδ. καὶ ἄλλα παραδείγματα ἐν *Trébutien Droit criminel*. τόμ. I σελ. 412. *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. II, § 42. σελ. 302.

δικαστηρίου τῆς κατηγορίας δημοσίαν συζήτησιν, ὡς καὶ πολλοὶ ἄλλοι (3).

Ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς νῦν ἰσχυοῦσης ποινικῆς δικονομίας μέγα μέρος ἐκ τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας ἐκηρύχθη ἐναντίον τοῦ ὀρκωτικοῦ συστήματος, ὡς ἀποδειχθείσης διὰ τῆς πείρας ἀδυνάτου τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ κατὰ τὴν ὁμόφωνον πολλῶν ἐπαρχιακῶν δικαστηρίων γνωμοδότησιν. Ἄλλ' ἡ γνώμη τῶν πρεσβευόντων ὡς ἀναγκαίαν καὶ κοινωφελῆ τὴν διατήρησιν τοῦ ὀρκωτικοῦ συστήματος, ἥ ἐπὶ τέλους καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Ναπολέων συνετάχθη, ὑπερίσχυσε (4) καὶ οὕτω συμπεριελήφθη ἐν τῷ Κώδικι τοῦ 1808 συμφώνως πρὸς τὰς τότε παρατηρήσεις διοργανισθέν. Πολλὰς ὁμως ὑπέστη ἔκτοτε κατὰ τὰς διαφόρους ἐν Γαλλίᾳ μεταπολιτεῦσεις τροποποιήσεις, ἅς μακρὸν ἂν εἴη νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα μέλλοντες ν' ἀναφέρωμεν τὰ δέοντα κατὰ τὴν ἐρμηνείαν τῶν σχετικῶν διατάξεων τῆς ἡμετέρας ποινικῆς δικονομίας καὶ τοῦ διοργανισμοῦ τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων, αἵτινες ἐλήφθησαν σχεδὸν ἅπασαι ἐκ τῆς Γαλλικῆς νομοθεσίας (5).

(3) *Legravérend Traité de la législation criminelle* τόμ. II. σελ. 58.

(4) Ὁ Ναπολέων ἐδόξαζεν ὅτι ἡ ἐπιτυχία τοῦ ὀρκωτικοῦ συστήματος ἐξήρητο κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἐκλεκτέων προσώπων: *L'institution du jury, éleveu en érwpiou τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας, est bonne ou mauvaise, selon que les jurés sont bien ou mal choisis.* ἰδ. Bigorie de Leschamps. *Du Jury en matière criminelle* σελ. 152.

(5) Οἱ τροποποιήσαντες οὐσιωδῶς τὸ ὀρκωτικὸν σύστημα νό-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας ἐν τῇ νεω-
τέρᾳ Ἑλλάδι.

§ 21.

Ἀφ' οὗ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ τελευταίου ἐκ τῶν Παλαιο-
λόγων ἡ ἐθνικὴ καὶ πολιτικὴ ἡμῶν ἐλευθερία ἐξέπνευσε,
τὰ δὲ πολυάριθμα στίφη τῶν Ὀθωμανῶν κατέκλυσαν πᾶ-

μοι μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς πρώτης Αὐτοκρατορίας εἰς α') ὁ ἀπὸ
25 Μαΐου 1819 νόμος, ὅστις ἐξέτεινε τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐνόρ-
κων ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων τοῦ τύπου β') οἱ νόμοι τῆς 2 Μαΐου
1827 καὶ 2 Ἰουλίου 1828, ὅτινες ἐκανόνισαν τακτικώτερον
τὴν συγκρότησιν τοῦ ἐνόρκου δικαστηρίου. γ') Ὁ νόμος τῆς 4
Μαΐου 1854 ὅστις περιώρισε τὸν ἀριθμὸν τῶν συνέδρων εἰς
τρεῖς μόνον ἀντὶ πέντε καὶ ὁ τῆς 28 Ἀπριλίου 1852 δι' οὗ
ἐδόθη τοῖς ἐνόρκοις τὸ δικαίωμα τοῦ ἀποφαίνεσθαι περὶ τῆς
υἰάρχουσας ἐλαφρυντικῶν περιστάσεων (*circonstances attenuan-
tes*). δ') Ὁ νόμος τῆς 9 Σεπτεμβρίου 1855 δι' οὗ εἰσῆχθη ἡ
μυστικὴ ψήφοφορία, καὶ ἡ ἀπλὴ πλειοψηφία ἐθεωρήθη ὡς ἀρ-
κοῦσα πρὸς καταρτισμὸν τῆς ἐτυμηγορίας αὐτῶν. ε') Οἱ νόμοι
τῆς 7—12 Αὐγούστου 1848 καὶ 4—10 Ἰουνίου 1853. ἴδ.
Mittermaier Strafverfahren τόμ. II. § 42 σελ. 503. *Orto-
lan Droit Pénal* σελ. 75. — *Hepp, Archiv. d. Criminal-
rechts* 1849 σελ. 387 κ. ἐξ.

σαν τὴν Ἑλληνικὴν χώραν, κατηργήθη ὁ τέως ὑφιστάμενος διοικητικὸς καὶ δικαστικὸς ὀργανισμὸς τῆς ἐπικρατείας, οἱ δὲ Χριστιανοὶ ὑπῆκοοι τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας εἰς κατὰ τόπους κοινότητας διηρημένοι ἐξέλεγον ὡς προϊσταμένους αὐτῶν τοὺς *δημογέροντας* ἢ *προεστοὺς*, οἷς ἀνετίθετο ἡ ἐκπλήρωσις διοικητικῶν καὶ οἰκονομικῶν λειτουργιῶν, ὡς καὶ ἡ μετὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν διανομὴ τῆς πολιτικῆς δικαιοσύνης.

Ἄλλ' αἱ ἰθαγενεῖς αὗται ἐγχώριαι ἀρχαὶ ἐστερήθησαν τοῦ δικαιώματος τῆς διαχειρίσεως τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, ἣν ὡς κυριαρχικὸν τοῦ ἡγεμόνος προνόμιον ἥσκούν αἱ κατὰ τόπους Τουρκικαὶ ἀρχαί, ἥτοι οἱ *Βοϊβόδα* καὶ οἱ *Καδῆδες* καὶ οἱ ἱεραρχικῶς προϊστάμενοι αὐτῶν *Πασσάδες*. Οἱ δημογέροντες ἢ προεστοὶ εἶχον καθῆκον νὰ ὑπερασπίζωνται μόνον τοὺς συμπολίτας αὐτῶν κατηγορούμενους ἐπὶ ἐγκλήμασι, καὶ νὰ συμπαρίστανται μετ' αὐτῶν ὡς συνήγοροι ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ *Καδῆ* κατὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν ὑποθέσεων τῶν εἰς τὴν ποινικὴν αὐτῶν ἀρμοδιότητα ὑπαγομένων. Ἄν δὲ ἡ παρὰ τοῦ *Καδῆ* ἀπαγγελθεῖσα ἀπόφασις ἐφαίνετο αὐτοῖς λίαν αὐστηρὰ ἢ ἄδικος ἐδικαιοῦντο νὰ ἐκκαλέσωσιν αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ *Πασσά*.

Ὡς ἐξαίρεσις τοῦ γενικῶς ἰσχύοντος τούτου κανόνος δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ δικαιοδοσία, ἣν εἶχον οἱ Ἐπίσκοποι ὁσάκις διεπράττετο ἐγκληματικὴ τις πράξις παρ' Ἑλλήνος καθ' Ἑλληνας, ἀμφοτέροι δὲ ἀνεγνώριζον τὴν ποινικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἐπισκόπου καὶ ὑπετάσσοντο αὐτῇ. Ἐν ᾧ ὅμως ἡ τοιαύτη τῶν Ἐπισκόπων ποινικὴ δικαιοδοσία ἐξετείνετο ἐπὶ τῶν ἐλαφροτέρων μόνον ἐγκληματικῶν πράξεων, ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριάρχης εἶχεν ἀνέκαθεν

ἀπερίοριστον δικαίωμα τοῦ ἐκδικάζειν παντὸς εἶδους ἐγκληματικὰς πράξεις, καὶ τοῦ ἐπιβάλλειν πάσας τὰς συνήθεις τότε ποινὰς καὶ αὐτὰς ἔτι τὰς βαρυτέρας τῇ ἐγκρίσει τοῦ ἡγεμόνος, ἐκτὸς ὅμως τῆς τοῦ θανάτου ποινῆς. Συγχρόνως δὲ ὁ Πατριάρχης ἐκέκτητο τὸ προνόμιον, ὡςάκις ἡ τοῦ θανάτου ποινὴ κατεγινώσκετο ὑπὸ τῶν Τουρκικῶν δικαστηρίων καθ' Ἑλληνας, νὰ παρεμποδίσῃ τὴν ἐκτέλεσιν ταύτης συνεννοούμενος ἐπισήμως μετὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ νὰ μεταβάλλῃ αὐτὴν εἰς τὴν τοῦ κατέργου ποινῆς.

Ἡ ἐνώπιον τῶν Ἐπισκόπων καὶ τοῦ Πατριάρχου ποινικὴ διαδικασία δὲν ἐρρυθμίζετο καθ' ὠρισμένους τινὰς καὶ ἰδιάζοντας δικονομικοὺς τύπους, ἀλλ' ἦν παραπλήσιος τῆς κατὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων ἰσχυούσης. Τὰ συνηθέστερα τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων ἦσαν ὁ ὅρκος καὶ ἡ δι' ἀφορισμοῦ ἀπόδειξις, ἥτις ἐχρησίμευεν οὐ μόνον ὡς καταναγκαστικὸν μέσον πρὸς πορισμὸν μαρτυριῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐξεύρεσιν τῶν κλαπέντων ἢ ἀφαιρεθέντων ἀντικειμένων καὶ πρὸς ἀπόδοσιν αὐτῶν εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας. Ὡσαύτως καὶ αἱ καταγινωσκόμεναι ποιναὶ δὲν ἐστήριζοντο ἐπὶ νόμου τινὸς ἀλλ' ἐπὶ τοῦ δικαίου τῶν ἐθίμων καὶ τῆς κοινῆς περὶ αὐτῶν πεποιθήσεως (1).

Μετὰ τὴν διακήρυξιν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ ἐν Ἐπιδαύρῳ συνελεύσει τῶν Ἑλλήνων (1822) παρέστη ἀμέσως ἡ ἀνάγκη τῆς ἐγκαθιδρύσεως τακτικῶν δικαστηρίων καὶ τῆς ρυθμίσεως τῆς διαδικασίας. Ὅθεν ἐν αὐτῷ τῷ Συντάγματι τῆς Ἐπιδαύρου (2), ὡς καὶ ἐν τῷ

(1) *Darstellung d. Rechtszustandes in Griechenland*. Heidelberg. 1855. σελ. 70 κ. ἐξ.

(2) Ὁρ. *Tit.lov E.* τμῆμα Θ'. ἐν τῇ συλλογῇ *Ἀνδρ.*

ψήφισματι τῷ ὑπὸ τοῦ Βουλευτικοῦ τῇ 30 Ἀπριλίου 1822 ἐκδοθέντι ἐτέθησαν αἱ πρῶται δίξεις τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων (3), καὶ ὠρίσθη ἡ ἐγκατάστασις ἐν ἐκάστῃ μὲν κοινότητι ἐνὸς Εἰρηνοποιῦ Κριτοῦ, ἐν ἐκάστῃ δὲ ἀντεπαρχίᾳ τριμελοῦς δικαστηρίου καλουμένου π ρ ὡ τ ο ὦ δ ι κ α σ τ η ρ ί ο υ, ἐν ἐκάστῃ δὲ ἐπαρχίᾳ πενταμελοῦς δικαστηρίου τῶν ἐκκλήτων. Κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ ἔτος ἐξεδόθη τῇ 2/14 Μαΐου ἐν Κορίνθῳ ἕτερον ψήφισμα τοῦ Βουλευτικοῦ (4), ὀρίζον τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐγκαθιδρυθέντων δικαστηρίων καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ἰσχύουσαν διαδικασίαν, ἣτις

Μάμουκα τῇ ἐπιγραφομένῃ «Τὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος». Τόμ. Β'. σελ. 50.

(3) Ἀρχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας. Περίοδ. Α'. σελ. 161 ἀριθμ. 12 τοῦ Κώδικος τῶν νόμων. Ὁργανισμὸς τῶν Ἑλληνικῶν Ἐπαρχιῶν α) ἡ Ἑλληνικὴ χώρα διαιρεῖται εἰς ἐ π α ρ χ ί α ς β) αἱ ἐπαρχίαι διαιροῦνται εἰς ἀ ν τ ε π α ρ χ ί α ς πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως, καὶ αὗται εἰς κ ο ι ν ὄ τ η τ ε ς. γδ) Ἐκάστη κοινότης ἔχει ἓνα εἰρηνοποιὸν κριτὴν. κέ) Εἰς κάθε ἀντεπαρχίαν ἐκτὸς τοῦ εἰρηνοποιῦ κριτοῦ, διορίζεται δικαστήριον συνιστάμενον ἀπὸ τρία μέλη διὰ τὰς πολιτικὰς καὶ ἐμπορικὰς ὑποθέσεις καὶ ὀνομάζεται Π ρ ὡ τ ο ρ δι κ α σ τ ῆ ρ ι ο ν. κς) Τὸ αὐτὸ δικαστήριον προθεωρεῖ πρὸς τὸ παρὸν καὶ τὰς ἐγκληματικὰς ὑποθέσεις ἄχρις ἰδιαιτέρου διορισμοῦ ἐγκληματικῶν δικαστηρίων. κζ) Εἰς κάθε ἐπαρχίαν ἐκτὸς τοῦ πρώτου δικαστηρίου καὶ τῶν εἰρηνοποιῶν Κριτῶν διορίζεται καὶ ἕτερον δικαστήριον συνιστάμενον ἀπὸ πέντε μέλη καὶ ὀνομαζόμενον δ ι κ α σ τ ῆ ρ ι ο ρ τ ὠ ρ ἔ κ κ λ ῆ τ ω ρ.

(4) Ἀρχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας. Περίοδ. Α'. τόμ. Α'. ἀριθμ. 13. σελ. 163.

ὁμως ἦν ἐτι λίαν ἀτελής, περιέχουσα θεμελιώδεις τινὰς μόνον καὶ ἀπολύτως ἀναγκαίους κανόνας.

Κατὰ τὸ ψήφισμα τοῦτο οἱ Εἰρηνοποιοὶ κριταὶ ἐδίκαζον ἀνεκκλήτως ἀπάσας τὰς ἀθεμίτους πράξεις τὰς τιμωρουμένας δι' ἐπανορθωτικῶν ποινῶν, ἤτοι τὰς ὕβρεις, τὰς ἄνευ πληγῶν καὶ θαρέων κτυπημάτων συμπλοκάς, τὰς ἐν ἡμέρᾳ γενομένας κλοπὰς τὰς μὴ ὑπερβαίνουσας τὴν ποσότητα τῶν 100 γροσίων καὶ μὴ γενομένας με σκοπὸν ἐπιβαρύνοντα τὸ ἔγκλημα, τὰς διαστικὰς ἢ δολίους καταπατήσεις τῶν συνόρων, τὰς κλοπὰς καὶ δολίας μεταθέσεις τῶν ὑδάτων, τὰς με δόλον καὶ ἐπὶ σκοπῷ προξενουμένας ζημίας. Ὁ ἀνώτατος ὅρος τῆς ποινῆς, ἦν ἡδύναντο νὰ ἐπιβάλωσιν, ἦν φυλάκισις τρίμηνος ἄνευ δεσμῶν τῶν ποδῶν, ἢ πρόστιμον διακοσίων πεντήκοντα γροσίων πρὸς ὄφελος τοῦ δημοσίου θησαυροῦ.

Τὸ πρῶτον δικαστήριον δὲν ἐδίκαζε ποινικὰς ὑποθέσεις ἀλλ' ἐνήργει μόνον τὴν ἀνάκρισιν (π ρ ο θ ε ώ ρ η σ ι ν) πασῶν τῶν μὴ ὑπαγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν Εἰρηνοποιῶν κριτῶν ὑποθέσεων, ἧς ἐπελαμβάνετο ἢ διὰ μηνύσεως (ἀ ν α φ ο ρ ᾶ ς) ὑπὸ τοῦ παθόντος γενομένης ἢ διὰ κατηγορίας ἐξ ἐπαγγέλματος. Εἶχον δὲ τὸ δικαίωμα τὰ πρῶτα δικαστήρια νὰ διατάττωσι τὴν σύλληψιν τοῦ κατηγορουμένου, ὡς καὶ τὴν ἐπὶ ἐγγυήσει ἀπόλυσιν αὐτοῦ.

Μετὰ τὴν ἀποπερίττωσιν τῆς ἀνακρίσεως ἡ ὑπόθεσις παρεπέμπετο μετ' ἐκθέσεως εἰς τὸ δικαστήριον τῶν ἐκκλητῶν, ὅπερ ἀνεθεώρει τὴν γενομένην ἀνάκρισιν, ἢ ἐξ ἐπαγγέλματος, ἢ τῇ αἰτήσῃ τῶν μερῶν καὶ ὥριζε τὴν δικάσιμον. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἡκροᾶτο τῆς ἀπολο-

γίας τοῦ κατηγορουμένου, καὶ προέβαινεν εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀποφάσεώς του (5).

Ὁ νόμος οὗτος ὡς ἐκ τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἀτελειῶν καὶ ἰδίως ἔνεκα τῶν προσκομμάτων, ἅτινα ἡ τότε κατάστασις τῶν πραγμάτων παρενέβαλλε, δὲν ἐφηρμόσθη. Ὅθεν ἡ ἐν Ἀστρεὶ συνέλευσις διὰ τοῦ ἀπὸ 18/30 Ἀπριλίου 1823 ψηφίσματος αὐτῆς (6), διέταξε τὴν ἀναθεώρησιν αὐτοῦ καὶ ὥρισε συγχρόνως ἐν τῷ ὑπ' αὐτῆς συνταχθέντι πολιτεύματι (7), ὅτι αἱ ποινικαὶ συνεδριάσεις τῶν δικαστηρίων ἔδει νὰ γίνωνται δημοσίᾳ, ὅτι οὐδεὶς ἐπετρέπετο νὰ συλληθῇ ἄνευ ἐντάλματος προσηκόντως ἐκδεδομένου παρὰ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου, καὶ ὅτι εἰς τοὺς κρατούμενους ἔπρεπε νὰ γνωστοποιῇται ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὥρῶν ἡ αἰτία τῆς συλλήψεως αὐτῶν, ἀρχομένης συγχρόνως ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν τῆς ἀνακρίσεως. Τὸ Νομοθετικὸν σῶμα παρέλαβε τὰς διατάξεις ταύτας τὰς ὑπὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ψηφισθείσας καὶ ἄνευ περαιτέρω τροποποιήσεων ἐξέδωκε τῇ 21 Ὀκτωβρίου 1825 νέον περὶ ποινικῆς διαδικασίας

(5) Ἰδ. Maurer *Das Griechische Volk* τόμ. Α'. §. 222 καὶ 228. Τόμ. Γ'. σελ. 24. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐκκλητῶν ἦσαν ὁριστικά, ἐξαιρουμένης τῆς *κεφαλικῆς* ἢ *σχισθῆς κεφαλικῆς ποινῆς*, ὅτε ὁ πταιστής εἶχε μὲ παραγραφὴν τριῶν ἡμερῶν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐκκαλέσῃ τὴν δίκην εἰς τὸ γενικὸν τῆς Ἑλλάδος δικαστήριον. Ἀρχεὶα τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας. Περίοδος Α'. σελ. 166.

(6) Ἰδ. Μάμουκα Ἀναγέρ. τόμ. Γ'. σελ. 86.

(7) Τμῆμα Ζ'. Κεφ. Θ'. Μάμουκα Ἀναγέρ. Τόμ. Β'. σελ. 142.

νόμον, ὅστις ὁμως ἐπίσης δὲν ἐφηρμόσθη ὡς ἐκ τῶν ἐπικρατουσῶν ἔτι πολιτικῶν ἀνωμαλιῶν.

Ἡ ἐν Τροιζηνι Ἐθνοσυνέλευσις (1827) οὐδεμίαν οὐσιώδη ἐπὶ τῆς ποινικῆς διαδικασίας ἐπήνεγκε βελτίωσιν. Μόνον ἡ ἀρχὴ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ συστήματος τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων ἐψηφίσθη ὑπ' αὐτῆς καὶ ἐδόθη ἐντολὴ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ συντάξῃ ἰδιαίτερον περὶ συστάσεως αὐτῶν νόμον (8).

Ἀλλὰ τὸ ψήφισμα τοῦτο τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως δὲν ἐπραγματοποιήθη οὐδὲ πραγματοποιούμενον ἡδύνατο εὐκόλως νὰ θεραπεύσῃ τὴν πλημμελῆ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης διαχείρισιν. Ὅθεν ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννης Καποδίστριας, ἅμα λαβὼν τὰς ἡνίας τῆς διοικήσεως κατενόησε τὴν ἀνάγκην τῆς ἐντελεστεράς διοργανώσεως τῶν ποινικῶν δικαστηρίων καὶ τῆς λεπτομερεστεράς ρυθμίσεως τῆς ποινικῆς διαδικασίας, διὸ ἐνετείλατο τῷ Χριστοδούλῳ Κλονάρῃ νὰ σχεδιάσῃ νέον περὶ ποινικῆς διαδικασίας νόμον, οὗτινος ἡ ἐπεξεργασία ἐπὶ πολλοὺς παραταθεῖσα μῆνας ἀνέστειλε τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ μέχρι τῆς 6/18 Μαΐου τοῦ 1829.

Ὁ νόμος οὗτος (9) ἦν ἀτελής ἀπομίμησις τῆς ποινικῆς Γαλλικῆς δικονομίας, διηρεῖτο δὲ εἰς δύο μέρη τὸ γ α ν ι κ ὸ ν, οὕτως εἰπεῖν, (ἄρθρ. 1—4) καὶ τὸ ε ἰ δ ι κ ὸ ν (ἄρθρ. 5—160), ὅπερ ὑποδιηρεῖτο εἰς δέκα κεφάλαια. Ὡς ἀρμόδια

(8) Ὁρ. Πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος ἀρθρ. 137 Μάμουκα Ἀναγερ. τόμ. Θ'. σελ. 128 κ. ἐξ. Geib. Darstellung des Rechtszustandes in Griechenland. σελ. 117.

(9) Ἰδ. Μάμουκα Ἀναγερ. τόμ. ΙΑ'. σελ. 519 κ. ἐξ.

πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἀθεμιτῶν πράξεων ὠρίσθησαν δι' αὐτοῦ τὰ Εἰρηνοδικεῖα, ἅτινα ἐδίκαζον τὰς παραβάσεις τῆς ἀστυνομικῆς εὐταξίας καὶ τὰ λοιπὰ πταίσματα, καὶ τὰ πρωτόκλητα δικαστήρια εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν ὁποίων ὑπήγοντο πάντα τὰ κακουρήματα. Αἱ ὑποθέσεις εἰσήγοντο ὡς καὶ πρότερον ἢ διὰ μηνύσεως (ἐ γ κ α λ έ σ ε ω ς) γινομένης ὑπὸ τοῦ παθόντος ἢ διὰ κατηγορίας ἐξ ἐπαγγέλματος, οὐδαμοῦ ὅμως ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ ἀπαντᾶται ἡ Εἰσαγγελικὴ ἀρχὴ πρὸς καταδίωξιν τῶν ἐγκλημάτων, ἀλλ' ὁ παθὼν ἀπετείνετο κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ δικαστήριον, ὅπερ ἀπεφάσισε περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ κατηγορουμένου καὶ διώριζεν ἓνα ἐκ τῶν συνδικαστῶν ἢ παρέδρων τοῦ ἀνακριτῆν (ἐ ξ ε τ α σ τ ι κ ὸ ν δ ι κ α σ τ ῆ ν). Ὁ δικαστὴς οὗτος ἀφ' οὗ ἐνήργει τὴν προανάκρισιν εἰσήγε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστήριον, ὅπερ ἐδίκαζεν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παρ' αὐτοῦ συλλεχθεισῶν ἀποδείξεων, ὅθεν συνήθως δὲν ἠκροῶτο ἐκ νέου τῶν ἐν τῇ προανακρίσει ἐξετασθῶντων μαρτύρων ἀλλ' ἀνεγινώσκοντα μόνον αἱ καταθέσεις αὐτῶν.

Κατ' τῶν ἀποφάσεων τῶν Πρωτοκλήτων δικαστηρίων ἐσυγχωρεῖτο τὸ ἐνδίκον τῆς ἐφέσεως μέσον εἰς ὃ ἡδύνατο νὰ προσφύγῃ ὁ ἐγκαλούμενος, ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, ὁ ἐξεταστικὸς δικαστὴς, καὶ ὁ δημόσιος συνήγορος τοῦ ἀνεκκλητοῦ Κρηρίου (10).

Ἀλλὰ καὶ ὁ σύστημα τοῦτο τῆς ποινικῆς διαιδικασίας

(10) Maurer. *As Griechische Volk*. τόμ. Α'. σελ. 575. §. 228. — Geib. *Darb. d. Rechtszustandes in Griechenland*. σελ. 146.

δὲν διετηρήθη ἐπὶ πολὺ. Ἡ ἔλλειψις ἀρχῆς ἐγκαθεστηκυίας ἰδίως πρὸς καταδίωξιν τῶν ἐγκλημάτων, ἀπέβαινεν ὁσημέραι ἐπαισθητοτέρα, ὅθεν ἡ ἐν Ἀργεῖ Ἐθνικὴ συνέλευσις (1829) προέτεινε τῷ Κυβερνήτῃ τὴν ἐγκατάστασιν τοιαύτης ἀρχῆς καὶ ἀνέθηκεν αὐτῷ τὴν φροντίδα τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν κυριωτέρων διατάξεων τῆς ποινικῆς διαδικασίας, αἵτινες ἔχρηζον μεταρρυθμίσεως. Ἐντεῦθεν λαβὼν οὗτος ἀφορμὴν εἰσήγαγεν ἐν ἔτει 1830 (15/27 Αὐγούστου) νέον νόμον περὶ ποινικῆς διαδικασίας.

Ὁ νόμος οὗτος ἀν καὶ κατὰ τὴν πληθὺν τῶν ἀρθρῶν ὑπερεῖχε τῶν προδημοσιευθέντων, καὶ πολλὰ ὅλως ἐπυσιώδη διὰ λεπτομερεστάτων ἐκάνονιζε διατάξεων, περιεῖχεν ὅμως πλείστας ὅσας ἐλλείψεις. Τὸ σύστημα τῆς κατηγορητικῆς διαδικασίας, ὅπερ ἀπαντᾷται ἐν τῇ δικονομίᾳ τοῦ 1829, διεδέχθη τὸ τῆς ἐξεταστικῆς. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθέρως ὑπερασπίσεως περιορίσθη πολλαχῶς, ἡ δὲ δημοσιότης τῶν συζητήσεων, καὶ ἡ προφορικὴ διαδικασία δὲ καθιεροῦνται ὡς ἀπολύτως ἰσχύουσαι, ἀλλ' ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῶν ἀφίνεται ἐκάστοτε εἰς τὴν κρίσιν τῶν δικαστηρίων (1).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καποδιστρίου μέχρις οἷ ἂντιβασιλεία ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἐφαρμογὴ καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν κυριωτέρων διατάξεων τῆς ποινικῆς διαδικασίας παρημελήθη ἐντελῶς δι' ἑλμψιν μονίμου καὶ τακτικῶς διωργανισμένης Κυβερνήσεως· διὸ καὶ ἡ ἀντιβασιλεία ἅμα ἐγκατασταθεῖσα ἐπροσέθηκε νὰ βελτιώσῃ ἐκ τῶν ἐόντων τὴν τοιαύτην πλημ. λῆ τῆς ποινι-

(1) Maurer αὐτόθ. τόμ. Α'. σελ. 18. — Geib. αὐτόθ. σελ. 148.

κῆς δικαιοσύνης διαχειρίσιν ἐκδοῦσα διάφορα ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ κανονιστικὰ διατάγματα, ἅτινα ἴσχυον μέχρις οὗ τῇ 10/22 Μαρτίου 1834 ἐξεδόθη νέος περί ποινικῆς δικονομίας νόμος, ὃν κυρίως συνέταξε καὶ ἐπεξεργάσθη ὁ τότε ὡς μέλος τῆς ἀντιβασιλείας διατελῶν ἐνταῦθα Γεώργιος Μάουρερ (12).

Ὁ νόμος οὗτος ὁ καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας ἔτι ἰσχύων εἶναι ἀναμφισβητήτως τὸ ἐντελέστερον νομοθετικὸν προϊόν τῶν μέχρι τότε ἰσχυσάντων καὶ δύναται δικαίως ν' ἀντιπαραβληθῇ πρὸς τὰς παρὰ τοῖς λοιποῖς τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν ἰσχυούσας ποινικὰς δικονομίας. Τὰς γενικωτέρας αὐτοῦ διατάξεις θεωροῦμεν ὅπως περιττὸν ν' ἀναπτύξωμεν ἐνταῦθα προεισαγωγικῶς, καθόσον ἡ ἔρευνα καὶ ἐρμηνεία αὐτῶν θέλει ἀποτελέσει τὸ κύριον ἀσχόλημα τῆς πραγματείας ταύτης.

(12) Ὁ Μάουρερ κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ νόμου τούτου φαίνεται λαβὼν κυρίως ὑπ' ὄψιν τὰς ἀρχὰς τῆς ἀρχαίας Γερμανικῆς διαδικασίας, ἥτις εἰς πλεῖστα μετὰ τῆς ἀρχαίας Γαλλικῆς εἶναι ὅμοια, καὶ ἥτις ἐθεωρήθη ὑπ' αὐτοῦ ὡς προσφορότερα διὰ τὴν Ἑλλάδα «διὰ τὴν ἀρχέγονον συγγένειαν ἢ, ὡς λέγει, ἀνεῦρε μετὰ τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἀπογόνων τῶν Πελασγῶν καὶ τῶν Γερμανῶν». *Das Griechische Volk* τόμ. Α'. §. 572.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Θεμελιώδεις ἀρχαὶ τῆς ποινικῆς δικονομίας.

§ 22.

Περὶ τοῦ τύπου τῆς διαδικασίας.

Ἐν τῇ προταχθείσῃ ιστορικῇ ἐκθέσει περὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ποινικῆς διαδικασίας, εἶδομεν ὅτι δύο κυρίως ὑπῆρξαν συστήματα, ἅτινα ἀλληλοδιαδόχως ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ ἐπεκράτησαν καὶ τὰ ὅποια οὐσιωδῶς ἐκανόνισαν τὸν τύπον τῆς ἰσχυούσης ποινικῆς δικονομίας, τὸ σύστημα τῆς κατηγορητικῆς καὶ τὸ τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας.

Ἡ κατηγορητικὴ διαδικασία ἐπήγαγεν ἐκ τῆς ιδέας ὅτι διὰ τοῦ ἐγκλήματος δὲν προσεβάλλετο ἀμέσως ἡ ὁλομέλεια τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μόνον τὸ ἄτομον, καθ' οὗ ἡ ἀθέμιτος πρᾶξις ἐξετελέσθη. Ὅθεν ἡ πολιτεία ἔμενεν ἐντελῶς οὐδετέρα κατὰ τὴν καταδίωξιν τῶν ἐγκλημάτων, καὶ μόνον εἰς τὸν παθόντα ἐναπέκειτο ἡ κατὰ τοῦ αὐτοῦργου ἁθεμίτου πράξεως κατηγορία, ἡ προσαγωγή αὐτοῦ εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ἡ προπαρασκευὴ πάντων τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων ἅτινα ὤφειλε νὰ ἐρευνήσῃ τοῦτο, ἵν' ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ τῆς ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου συμφώνως πρὸς τὰς αἰτήσεις τῶν διαδίκων μερῶν.

Ἡ ἐξεταστικὴ διαδικασία τὸναντίον οὐδόλως λαμβά-

νοῦσα ὑπ' ὅσιν τὰ ἀντίδικα μέρη κύριον σκοπὸν ἔχει τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς ἀθεμίτου πράξεως καὶ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ αὐτουργοῦ αὐτῆς. Τὸ ἔγκλημα δὲν θεωρεῖται ὡς προσβολὴ κατὰ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ατόμου μόνου, ἀλλὰ καθ' ὁλοκλήρου τῆς πολιτείας, ἄρα καὶ τὰ ὑπ' αὐτῆς ἐγκαθεστηκότα ὅργανα, πρὸς διαχείρισιν τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, ἐπιλαμβάνονται τῆς καταδιώξεως τῶν ἐγκλημάτων, εὐθὺς ἀφ' οὗ ὅπως δῆποτε πληροφορηθῶσι περὶ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν, φροντίζουσι περὶ τῆς συλλογῆς τῶν ἀναγκαίων ἀποδείξεων ἀνεξαρτήτως ἀπὸ τῶν ἀντιδίκων μερῶν, ὧν ἡ ἀτομικότης ἐξαφανίζεται ἐντελῶς ἐκ τῶν προνομίων τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, καὶ προβαίνουν οἰκοθεν εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ἀθεμίτου πράξεως καὶ τὴν τιμωρίαν τοῦ ἐνόχου. Ὁ κατηγορούμενος θεωρεῖται ὡς ἀπλοῦν μόνον μέσον πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας, ὡς μάρτυς, ὑποχρεούμενος νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δυνάμενος νὰ ἐκβιασθῇ διὰ παντοίων καταναγκαστικῶν μέσων, καθόσον μάλιστα ἡ μαρτυρία αὐτοῦ ἦν ἰσοδύναμος τῇ ὁμολογίᾳ, πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ὁποίας ἔτεινεν ἡ ἐξεταστικὴ διαδικασία κυρίως (1).

Ἐάν τις ἀναζητήσῃ τὰ ἔχνη ἐκατέρου τῶν συστημάτων τούτων ἐν ταῖς ἰσχυούσαις νομοθεσίαις τῆς ποινικῆς διαδικασίας παρατηρεῖ ὅτι ὡς ἀπόρροια τῶν ἀρχῶν τῆς κατηγορητικῆς διαδικασίας δύναται νὰ θεωρηθῇ.

(1) Planck Systematische Darstellung d. Deutsch. Strafverfahrens, σελ. 146. Koestlin Der Wendepunct d. Deutsch. Strafverfahrens, σελ. 37. — Zachariae Handb. d. Deutsch. Strafprocesses, §. 11, σελ. 40.

α) Ἡ ἐγκατάστασις ἰδίας ἀρχῆς πρὸς καταδίωξιν τῶν κολασίμων πράξεων ὡς καὶ ἡ διάκρισις μεταξὺ τῶν προσώπων, ἅτινα ὑποστηρίζουσι τὴν κατηγορίαν καὶ ἐκείνων ἅτινα ἀπλοῖ, ἀπροσωπώληπτοι καὶ ἀπαθείς θεαταὶ τοῦ μεταξὺ τῆς κατηγορούσης ἀρχῆς καὶ τῆς ὑπερασπίσεως συγκροτουμένου δικανικοῦ ἀγῶνος, καθήκον ἔχουσι νὰ ἐκφέρωσι τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου. Ἐκαστον τῶν ἐνεργῶν τούτων κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν προσώπων ἔχει ἴδιον ἐνεργείας κύκλον εἰς οὐδὲν σημεῖον μετὰ τοῦ τῶν ἐτέρων συνεφαπτόμενον.

β) Ἡ ἐνέργεια τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ἐντὸς τῶν ὑποβαλλομένων αὐτῇ προτάσεων ὑπὸ τῆς κατηγορίας ἢ τῆς ὑπερασπίσεως, καὶ ἡ ὑποχρέωσις αὐτῆς ν' ἀποφανθῇ μόνον περὶ τῆς προκειμένης κατηγορίας, μὴ ἐπιτρεπομένου νὰ μεταβάλλῃ ταύτην κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ.

γ) Ἡ ἰσότης τῶν δικαιωμάτων τῆς κατηγορίας καὶ ὑπερασπίσεως ἀπαγορευομένου οἰουδήποτε περιορισμοῦ τῶν δικαιωμάτων τῆς πρώτης ὑπὸ τῆς δευτέρας.

Ἐκ δὲ τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας ἀνακαλύπτομεν ἐν ἰσχύϊ τοὺς ἐξῆς κανόνας.

α) Μόνη ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ εἶναι ἀρμοδίᾳ ν' ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἐξακολουθήσεως ἢ περὶ τῆς ἀναστολῆς τῆς κατὰ διώξεως.

β) Ὁ τὴν ἀνάκρισιν ἐπιτετραμμένος δικαστὴς καθήκον ἔχει νὰ συλλέγῃ καὶ αὐτεπαγγέλτως ἀπάσας τὰς πρὸς καταρτισμὸν τῆς ἀποφάσεως τῶν δικαστῶν ἀναγκαίας ἀποδείξεις, καὶ νὰ ἐνεργῇ πάντα τὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συντελοῦντα μέτρα.

γ) Ὁ κατηγορούμενος, διαρκούσης τῆς προανακρίσεως

θεωρεῖται ὡς μέσον μόνον πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας, καθόσον στερεῖται κατὰ μέγα μέρος τῶν δικαιωμάτων τὰ ὅποια ἔχει κατὰ τὴν κυρίαν διαδικασίαν (2).

Ἄλλ' αἱ ἀρχαὶ ἀμφοτέρων τῶν συστημάτων τούτων δὲν ὑπάρχουσιν ἐν τῇ νεωτέρᾳ ποινικῇ διαδικασίᾳ ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμέναι καὶ ἀντικρουόμεναι, ἀλλὰ συνεδυάσθησαν ἑναρμονίως πρὸς ἀλλήλας καὶ συνεμορφώθησαν πρὸς τὸν τελικὸν σκοπὸν τῆς ποινικῆς διαδικασίας, ὅστις, ὡς εἴρηται, εἶναι ἡ ὑπεράσπισις τοῦ δικαίου διὰ τῆς ταχυτέρας ἀνευρέσεως τῶν ἀδικούντων, τῆς ἀσφαλεστέρας θεβαιώσεως τῆς ἐνοχῆς αὐτῶν, καὶ τῆς ἀκριβεστέρας ἐφαρμογῆς τῆς ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου ὀριζομένης ποινῆς. Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ δὲ τούτου προήχθη ὁ ἐν τῇ νεωτέρᾳ ποινικῇ δικονομία ἐπικρατῶν σὺ ν θ ε τ ο ς τ ὺ π ο ς ἐκ τῶν ἀρχῶν τῆς κατηγορητικῆς καὶ τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας (3).

(2) Zachariae Handb. d. Deutsch. Strafverfahrens. §. 11. σε.λ. 42. — Planck. Darstellung d. Deutsch. Strafverfahrens σε.λ. 154.

(3) Walther. Lehrbuch d. Bayerischen Strafprocesses. §. 2. σε.λ. 5. κ. ἐξ. Τῇρ συγχώρευσις ἀμφοτέρων τῶν δύο εἰρημῶν ἀντιθέτων συστημάτων τῆς κατηγορητικῆς καὶ τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας ἀνευρίσκομεν καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ποινικῇ δικονομίᾳ. Ὡς ἀπόρροια λ. χ. τῶν ἀρχῶν τῆς κατηγορητικῆς διαδικασίας δύναται γὰρ θεωρηθῆ. α) ἡ ἐγκατάστασις ἰδίᾳ ἀρχῆς πρὸς καταδίωξιν τῶν ἐγκλημάτων τῆς Εἰσαγγελίας, ὡς καὶ πάντων τῶν ἱεραρχικῶς ὑποκειμένων αὐτῇ ὀργάνων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας (ἀρθρ. 15 κ. ἐξ.). Αὕτη εἰσάγει ἀντὶ τοῦ παθόντος καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς πολιτείας τὴν κατηγορίαν εἰς τὸ δικαστήριον καὶ μεριμνᾷ περὶ τῆς κα-

§ 23.

Περὶ τῆς προφορικῆς καὶ ἐγγράφου διαδικασίας.

Μία ἐκ τῶν σπουδαιότερων ἐγγυήσεων περὶ τὴν ἀπονό-
μην τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης θεωρεῖται ἡ προφορικὴ δια-
δικασία, καθ' ἣν οἱ δικασταὶ στηρίζουσι τὴν ἀπόφασιν αὐ-
τῶν ἐπὶ τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως τῶν διαφόρων ἀποδεικτι-
κῶν μέσων καὶ ἰδίως ἐπὶ τῆς ἐνώπιον αὐτῶν γενομένης
ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, τῆς ἀκροάσεως τῆς κατηγορίας

ταδιώξεως καὶ τιμωρίας τῶν ἐνόχων (ἄρθρ. 20), οἱ δὲ ἀνα-
κριτικοὶ ὑπάλληλοι οὐδέποτε δύνανται, ἐκτὸς ὠρισμένων τι-
τῶν ἐξαιρετικῶν περιπτώσεων, (ἄρθρ. 157) νὰ προβάσιν εἰς
τὴν ἀνάκρισιν ἀθεμίτου τιτὸς πράξεως πρὶν ἢ λάβωσιν ἐντο-
λὴν παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως (ἄρθρ. 17, 157). δ') ἡ ἐπ' ἀκροα-
τηρίου γενομένη διαδικασία (ἄρθρ. 76) καθ' ἣν τὰ ἀντίδικα
μέρη, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ Εἰσαγγελία ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ κατηγοροῦμε-
νος, ὑποβάλλουσιν εἰς τὸ δικαστήριον ἀπάσας τὰς ἀποδείξεις
πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας ἢ τῆς υπερασπίσεως. γ') ἡ
ἀπαγόρευσις τοῦ μεταβάλλειν ἐπ' ἀκροατηρίου τὴν διὰ τοῦ περὶ
παραπομπῆς βουλεύματος ὀρισθεῖσαν κατηγορίαν (ἄρθρ. 421
καὶ 347). δ') ἡ ἐπὶ εὐρειῶν βάσεων διαρρυθμισις τοῦ δικαιοῦ-
ματος τῆς υπερασπίσεως. Τούτων τῶν αἰ ἀρχαὶ τῆς ἐξεταστι-
κῆς διαδικασίας ἀναφαίνονται ἐν τῷ διοργανισμῷ τῆς προδι-
κασίας, ἥτις ἐνεργεῖται ὑπὸ τῶν διαφόρων ἀνακριτικῶν ὑπαλ-
λήλων, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτεῖαν τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τῇ
συnergείᾳ τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου. Σκοπὸς τῆς προδικασίας,
ὡς θέλομεν ἰδεῖ, εἶναι ἡ συλλογὴ τῶν ἀναγκαίων εἰδήσεων
πρὸς χαρακτηρισμὸν τῆς κολασίμου πράξεως καὶ ἡ ἀρχήναισις
ἀπασῶν τῶν ἀποδείξεων, ἐφ' ὧν στηριζόμενος ὁ δικαστὴς θέλει

καὶ τῆς ἀπολογίας τοῦ κατηγορουμένου. Ἀνωτέρω ἐξετέθη πῶς διὰ τῆς κατὰ μικρὸν ἀναπτύξεως τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας καὶ τῆς διὰ τοῦ Κανονικοῦ δικαίου εἰσαγωγῆς τῶν ἐνδίκων μέσων κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἐπεκράτησεν ἡ ἐγγράφος διαδικασία, καθ' ἣν ἡ τῶν δικαστῶν ἀπόφασις ἐστηρίζετο ἐπὶ τῶν ὑποβαλλομένων αὐτοῖς ἐγγράφων ἀνακρίσεων καὶ ὑπομνημάτων. Τὴν τοιαύτην ἐγγράφον διαδικασίαν οὐδεμία ἐκ τῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν παρεδέχθη, ὡς ἥκιστα συντελοῦσαν πρὸς σχηματισμὸν τῆς ἐσωτερικῆς ἐκείνης καὶ ἐνδομύχου πεποιθήσεως περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου ἐφ' ἧς ἐρειδόμενος ὁ δικαστὴς ἀπαγγέλλει τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ. Ἐκτὸς τούτου διὰ τῆς ἐγγράφου διαδικασίας παρατείνεται ἐπὶ μακρὸν ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως καὶ ὁ δικαστὴς δεσμεύεται ἐντὸς τῶν ὑποβαλλομένων αὐτῷ ἐκθέσεων

ἐκφέρει τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ. Κατὰ τὴν προδικασίαν ἄρα τὰ δικαιώματα τοῦ κατηγορουμένου εἰσὶν ἅλα περιωρισμένα. Οἱ μάρτυρες ἐξετάζονται ἐν ἀπουσίᾳ αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου συμπαραλαμβάνοντος μόνον τὸν ἀρμόδιον πρὸς τοῦτο γραμματέα, (ἄρθρ. 183) οὐδὲ συγχωρεῖται ἡ εἰσδοκὴ εἰς ἑτερόν τινα. Ὡσαύτως διατάσσεται ἡ προφυλάκισις τοῦ κατηγορουμένου ἐπὶ κακουργήματι, ἀπαγορευομένης τῆς δι' ἐγγυήσεως ἀπολύσεως αὐτοῦ (ἄρθρ. 207. 236 καὶ 257). Διαρκούσης δὲ τῆς προφυλάξεως ὁ κατηγορούμενος εὐρίσκειται ἐντελὲς εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ἀνακριτικῆς ἀρχῆς ἄνευ συνηγόρου. Τέλος ὑπάρχουσι περιπτώσεις τινὲς καθ' ἃς ἡ ἀνακριτικὴ ἀρχὴ καὶ ἄνευ ἐντολῆς τοῦ Εἰσαγγελέως, ἀλλ' αὐτεπαγγέλτως, δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν προανάκρισιν τῶν κολασίμων πράξεων (ἄρθρ. 157).

μὴ δυνάμενος δι' ἐρωτήσεων ἀπ' εὐθείας γινομένων πρὸς τοὺς μάρτυρας, τοὺς πραγματογνώμονας καὶ τὸν κατηγορούμενον νὰ διευκρινήσῃ τὰς ὁποίας ἐνδεχόμενον νὰ ἔχῃ ἀμφιβολίας. Ὁ κανὼν οὗτος τῆς προφορικότητος τῆς διαδικασίας ἐφαρμόζεται κυρίως ἐπὶ τῆς ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου διαδικασίας, τῆς ἀμέσως προηγουμένης τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως (1).

Ἡ προδικασία καὶ νῦν ἔτι διεξάγεται ἐγγράφως (2) διότι αὕτη προτίθεται μόνον τὴν συλλογὴν καὶ τὴν διατήρησιν ἀπάντων τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, ἅτινα θέλουσι χρησιμεύσει διὰ τὴν ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτησιν. Αἱ κατ' αὐτὴν ἐγγράφως ληφθεῖσαι καταθέσεις τῶν μαρτύρων ἰσχύουσιν ἐπὶ τοσοῦτον μόνον ἐφ' ὅσον οὗτοι ἐπαναλάβωσι ταύτας καὶ ἐπ' ἀκροατηρίου, καὶ χρησιμεύουσιν ὡς ὁδηγὸς διὰ τὸν δικαστὴν πρὸς διασάφησιν τῆς ὑποθέσεως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου (3).

Οὐδόλως δὲ τῇ προφορικῇ διαδικασίᾳ ἀντίκειται ἡ διάταξις καθ' ἣν ἅπασαι αἱ κυριώτεραι δικαστικαὶ πράξεις καὶ κατ' αὐτὴν ἔτι τὴν κυρίως διαδικασίαν σημειοῦνται ἐν τοῖς πρακτικοῖς τοῖς παρὰ τοῦ γραμματέως συντασσομένοις. Τὸ τοιοῦτον εἶναι μάλιστα ἀναγκαιότατον, διότι δύναται ἐν παντὶ καιρῷ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀπόδειξις τῆς τηρήσεως ἀπάντων τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένων δικονομικῶν τύπων (4).

(1) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 79.

(2) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 72.

(3) Ὡς ἐξαιρέσεις τοῦ κανόρος τούτου δύναται νὰ θεωρηθῶσιν αἱ διατάξεις τῶν ἀρθρ. 116, 120, 124, 129.

(4) Planck. Strafverfahren σελ. 115.

Ὡς ἀναγκαῖαι συνέπεται τῆς ἀρχῆς τῆς προφορικότητος τῆς διαδικασίας θεωροῦνται.

α) Ἡ συνεχὴς καὶ ἄνευ διαλειμμάτων ἡ μακροχρονίων διακοπῶν ἐκδίκασις τῶν ὑποθέσεων. Εἰρήται ἤδη, ὅτι κατὰ τὴν προφορικὴν διαδικασίαν τὸ δικαστήριον στηρίζει τὴν ἀπόφασίν του ἐπὶ τῶν προσαχθεῖσων αὐτῷ ἀποδείξεων, ἅς ἰδίαις αἰσθήσεσιν ἀντελήφθη, οὐδὲ λαμβάνει ὑπ' ὄψιν ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν ἐξαιρέσεων τὰς ὑπ' ἄλλων προσώπων προγε- νεστέρας συλλεχθείσας ἀποδείξεις, καὶ ἰδίως τὰς κατὰ τὴν προανάκρισιν ἐγγράφους ἐκθέσεις τῶν μαρτυριῶν. Ἡ ἐκδίκασις ἄρα τῶν ποινικῶν ὑποθέσεων δὲν πρέπει νὰ γί- νηται ἐκ διαλειμμάτων, μηδὲ νὰ ἐμφιλοχωρῶσι κατ' αὐτὴν διακοπαὶ μακραὶ ἐξασθενοῦσαι τὴν ἐκ τῆς συνεχοῦς συ- ζητήσεως προσγινομένην τοῖς δικασταῖς ἐντύπωσιν, διὸ καὶ ἡ ἀπόφασις αὐτῶν πρέπει νὰ δημοσιεῖται ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίας. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον ἀπαιτεῖται ἡ ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως μέχρι τέλους τῆς διαδικασίας παρουσία τῶν αὐτῶν δικαστικῶν προσώπων (5).

Ἐν τούτοις τῶν εἰρημένων κανόνων, ὅσον γενικοὶ καὶ ἂν ὑποτεθῶσιν, ὑπάρχουσιν ἐξαιρέσεις τινὲς ὑπὸ τῆς ἀνάγκης αὐτῆς τῶν πραγμάτων ὑπαγορευόμεναι. Οὕτω λ. χ. ὁσάκις ἡ διαδικασία εἶναι μακρὰ καὶ πολύπλοκος ὁ νόμος αὐτὸς συγχωρεῖ ῥητῶς βραχεῖαν τινὰ διακοπὴν τῶν συ- ζητήσεων πρὸς ἀναψυχὴν τῶν δικαστῶν (6), ἀλλ' ἡ δια-

(5) *Zachariae Strafprocess*. τόμ. I. σελ. 52.

(6) *Poir. Aix. ἀρθρ. 445. Code d'instruct. crim. art. 355.*—
Hannoverisch. Straf. Proc. O. §. 146.

κοπή αὕτη δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίῃ τὰ νενομισμένα ὅρια, διότι ἄλλως διατάσσεται ἡ ἐπανάληψις τῆς ὅλης διαδικασίας. Ἐπίσης συγχωρεῖται ἡ διακοπή τῆς διαδικασίας, ἐὰν διαρκούσης τῆς συνεδριάσεως ἐξετελέσθῃ κολάσιμός τις πρᾶξις ὑπαγομένη εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου. Τότε ἀναστέλλεται ἐπὶ μικρὸν ἢ κυρία διαδικασία, καὶ ἐκδικάζεται συνοπτικῶς καὶ κατεπειγόντως ἡ παρεμπίπτουσα αὕτη κολάσιμος πρᾶξις (7).

6') Τὸ ἀνέκκλητον τῶν παρὰ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἀπαγγελλομένων ἀποφάσεων. Ἡ παραδοχὴ καὶ καθιέρωσις τοῦ ἐνδίκου τῆς ἐφέσεως μέσου κατὰ τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων ἡ καταστρέφει τὴν ἀρχὴν τῆς προφορικότητος τῆς διαδικασίας, ἡ φέρει εἰς ἀντίφασιν ὅλιως παράλογον, διότι ἐὰν παραδεχθῶμεν πρὸς στιγμὴν ἐπιτρεπομένην τὴν ἔφεσιν κατὰ τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων, τότε ἡ κατ' ἔφεσιν γενομένη διαδικασία, ἐὰν μὲν ᾗται προφορικῇ, οὐδεμίαν παρέχει ἐγγύησιν ἀσφαλεστέρας ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως,

(7) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 550, 567, 418. Code d'instruction. crim. art. 504 suiv.—πρβ. Πoir. Δικονομίαν Αὐστρίας §. 244, 247. — Πρωσίας 1849, §. 180. — Βαυαρίας 1848, §. 187. — Σαξωνίας ἀρθρ. 556. "Εν τισι τῶν ποινικῶν δικονομιῶν τῆς Γερμανίας ὁρᾶται κατ' ἐξαιρέσειν ἡ διακοπὴ τῶν συζητήσεων καὶ ἐὰν ἐπέλθῃ, διαρκούσης τῆς δίκης, νόσημά τι εἰς τὸν κατηγορούμενον ἀναγκάσει αὐτὸν ν' ἀπομακρυνθῇ τοῦ ἀκροατηρίου. Μόνον δὲ τῇ συναίνεσει αὐτοῦ ἐπιτρέπεται ἡ ἐξακολούθησις τῶν συζητήσεων. Πoir. Δικ. Αὐστρίας ἀρθρ. 248 κ. εἰς — Σαξωνίας ἀρθρ. 526. — Αλτεμβούργου ἀρθρ. 255. Περὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης δὲν ἀπαρτᾶται ρητὴ τις διάταξις ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ποινικῇ Δικονομίᾳ.

ἀλλ' εἶναι ἰσοδύναμος τῆς ἐν τῷ πρώτῳ βαθμῷ διαδικασίας, καθόσον ἡ ὁμοιόμορφος καὶ πιστὴ ἐπανάληψις τῶν αὐτῶν λόγων καὶ περιστάσεων, αἵτινες οὐσιωδῶς χρησιμεύουσι πρὸς σχηματισμὸν τῆς πεποιθήσεως τοῦ δικαστοῦ ἤθελεν εἶναι ἀδύνατος, καὶ οὕτω πραγματικῶς ἤθελε γίνεσθαι νέα ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως ἐνώπιον ἄλλων δικαστῶν, ὧν ἡ ἀπόφασις δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἀξίαν μείζονα τῆς τῶν κατὰ πρῶτον δικασάντων. Ἐὰν δὲ παραδεχθῶμεν τὴν κατ' ἔφεσιν διαικδικασίαν στηριζομένην ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν πρώτην συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως ληφθεισῶν ἐγγράφων καταθέσεων τῶν μαρτύρων καὶ τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως, τότε ὁ κατ' ἔφεσιν δικάζων δικαστὴς θέλει εὐρεθῇ εἰς χεῖρονα θέσιν τοῦ πρωτοβαθμίως δικάσαντος, ἔνεκα τῆς ἀποστερήσεως τῶν παρεχομένων ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς προφορικότητος τῆς διαδικασίας ἐγγυήσεων, καὶ ἡ ἔφεσις γενήσεται οὕτω ἀπὸ κρείττονος εἰς χεῖρονα δικαστὴν (*appellatio a iudice bene informato ad iudicem pejus informandum*) (8).

Καὶ ἡ ἡμετέρα ποινικὴ δικονομία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς προφορικότητος τῆς διαδικασίας ἐρειδομένη παραδέχεται ἐν γένει τὸ ἀνέκκλητον τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων, ἐξαιροῦσα τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης τὰς τῶν πταισματοδικῶν μόνον ἀποφάσεις, ὡσάκις δι' αὐτῶν ἐπιβάλλεται κράτησις ἢ πρόστιμον ἀνώτερον τῶν δέκα δραχμῶν (9).

(8) *Planck Strafverfahren*. σελ. 115. Οἱ λόγοι οὗτο οὐδαμῶς ἰσχύουσι κατὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ ἐνδίκου τῆς ἀναιρέσεως μέσου, ὅπερ χρησιμεύει ὡς ἐγγυήσις τῆς ὁμοιομόρφου ἐφαρμογῆς τῶν νόμων, καὶ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν δικονομικῶν τύπων.

(9) *Ποιν. δικ. ἄρθρ.* 352, 353, κ. ἐξ. Τὴν ἀρχὴν ταύτην

§ 24.

Περὶ τῆς δημοσιότητος τῆς διαδικασίας.

Αὕτη ὑπάρχει ὅταν εἰς τὰς συνεδριάσεις τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, ἐκτὸς τῶν ἐνεργῶν ἐν τῇ δίκῃ προσώπων, συγχωρεῖται ἢ προσέλθουσιν καὶ εἰς πάντα ἕτερον μὴ συμμετέχοντα τοῦ δικαστικοῦ ἀγῶνος, ἀλλ' ὡς θεατὴν καὶ ἀκροατὴν αὐτοῦ παριστάμενον. Ἡ δημοσιότης τῶν συνεδριάσεων οὐδεμίαν ἄμεσον ἐπενέργειαν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπὶ τῆς διαδικασίας ἐν γένει, ἀνέκχθεν ὅμως παρίσταται συμπαρομαρτοῦσα τῇ προφορικῇ διαδικασίᾳ, καὶ ὡς ἄμεσος αὐτῆς συνέπεια, ἐν ᾧ ταύναντίον ἐπὶ τῆς ἐγγράφου διαδικασίας συνήθως ἀπαγορεύεται.

Ἡ ἀρχὴ τῆς δημοσιότητος τῆς διαδικασίας πηγάζει ἀμέσως ἐκ τοῦ δικαιώματος, ὅπερ κέκτηται ἕκαστος ὡς μέλος τῆς πολιτείας, τοῦ συμπαρίστασθαι κατὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν κολασίμων πράξεων, διότι αὗται οὐ μόνον τὸν παθόντα ἰδίᾳ, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀλομέλειαν τῶν πολιτῶν ἐνδιαφέρουσι, καὶ οὗτοι θεαταὶ τῆς καταδίκης καὶ τιμωρίας τοῦ ἐνόχου τοῦ προσβαλόντος τὸ δίκαιον καὶ τοὺς νόμους γενόμενοι αἰσθάνονται ἐν ἑαυτοῖς τὴν προσήκουσαν ἠθικὴν ἱκανοποίησιν. Ἐκτὸς τούτου ἡ δημοσιότης τῆς διαδικασίας τὰ

τοῦ ἀνεκκλήτου τῶν πολιτικῶν ἀποφάσεων δὲν ἐτήρησε τοσοῦτον αὐστηρῶς, ὥσπερ ἡ ἡμετέρα, ἡ Γαλλικὴ ποινικὴ δικονομία, ἥτις οὐ μόνον κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν πταισματοδικῶν (art 172) ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν πλημμελειοδικῶν συγχωρεῖ τὴν χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου τῆς ἐφέσεως μέσου. art 199 κ. ἐξ.

μέγιστα συντελεῖ ὅπως ἐνυπάρχη ἀδιαλείπτως ἐν τῷ κοινῷ ἡ δέουσα πεποιθήσις περὶ τοῦ ἀπροσωπολήπτου τῶν δικαστῶν, καὶ ὁ ἐκ ταύτης πηγάζων σεβασμὸς πρὸς τὴν δικαστικὴν ἀρχήν. Ὑποκαίουσα δὲ τὸ φιλότιμον ἀπέναντι τοῦ κοινοῦ, τῶν συνηγόρων, τῶν Εἰσαγγελέων καὶ τῶν δικαστῶν, χρησιμεύει ὡς ἐγγύησις κατὰ πάσης παρεκτροπῆς αὐτῶν ἐναντίον τῶν δικαιωμάτων τῶν κατηγορουμένων, καὶ ὡς μάρτυς καὶ ἔνθερμος συνήγορος τῆς ἀδίκως καταδιωχθείσης ἀθωότητος (1).

Πᾶσαι αἱ νεώτεραι ποινικαὶ δικονομίαι ὡς καὶ ἡ ἡμετέρα (2) ἐπόμεναι τῷ παραδείγματι τῆς Γαλλικῆς ποινικῆς δικονομίας (3), ἥτις πρώτη ἐκ τῶν νεωτέρων νομοθεσιῶν καθιέρωσε τὴν ἀρχὴν τῆς δημοσιότητος τῶν συζητήσεων, ἐρανισθεῖσα αὐτὴν ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς νομοθεσίας, παρεδέχθησαν ὡς ἀναγκαῖον προσὸν τοῦ κύρους τῆς ἐπὶ ἀκροατηρίου διαδικασίας τὴν δημοσιότητα τῶν συζητήσεων (4).

(1) *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. I. § 24, σελ. 217.—*Bluntschli Staatsrecht* τόμ. II. σελ. 206, κ. ἐξ.

(2) *Ποιν. δικον. ἀρθρ.* 77, 360, 407, 446, 454, 458. *Συνταγμ. ἀρθρ.* 92.

(3) *Instr. crim. art. 19.* «L'instruction de chaque affaire sera publique à peine de nullité art 153, 309 κ. ἐξ. Ἡ Ἀγγλικὴ νομοθεσία καὶ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως αὐτῆς παραδέχεται τὴν δημοσιότητα, καθόσον ἐπιτρέπει εἰς τὸν κατηγορούμενον τὰ συμπαρίσταται εἰς τὴν ἀνάκρισιν τῶν μαρτύρων, καὶ τὰ ἀποτελεῖν εἰς αὐτοὺς διαφορὰς ἐρωτήσεις ὅρ. *Mittermaier* αὐτοθ. τόμ. § I. 34, σελ. 216.

(4) Μόρον ἡ προηγουμένη τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἀποφάσεων

Ἐξαίρεσις τοῦ κανόνος τούτου ὑπάρχει,

α) Ἐὰν ἡ δημοσία συζήτησις ἤθελεν εἶναι ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν κοινὴν εὐταξίαν (ἄρθ. 78). ἢ

β) Ὅταν κατὰ τὴν συζήτησιν πρόκειται νὰ γείνη λόγος περὶ ἀντικειμένων προσβαλλόντων τὰ χρηστὰ ἤθη, καὶ ἐπομένως ἡ δημοσιότης θέλει ἀποκαλύψει εἰς τοὺς ἀκροατὰς τοιαῦτα περιστατικὰ, ἅτινα καὶ τὴν αἰδῶ προσβάλλουσι καὶ ὡς παραδείγματα διαφθορᾶς δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν (5).

Κατ' ἀμφοτέρας ὁμως τὰς περιπτώσεις ταύτας ἀνάγκη νὰ ἐκδοθῇ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, μετὰ προηγουμένην ἀκρόασιν τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τῶν λοιπῶν διαδίκων, ἀπόφα-

διάσκεψις δὲν γίνεται δημοσίᾳ, ἀλλ' οἱ δικασταὶ ἢ διασκεπτόνται ἐπὶ τῶν ἐδρῶν αὐτῶν κατ' ἰδίαν, ἢ ἀποχωροῦσιν εἰς ἰδιαιτερον ἐπὶ τούτῳ δωμάτιον, ἢ τέλος ἐν ἀνάγκῃ δύναται ὡς ἀπομακρύνωσιν ἀπὸ τοῦ ἀκροατηρίου τοὺς διαδίκους καὶ τοὺς ἀκροατὰς, Πoir. δικ. ἄρθρ. 77.

(5) Ἡ δευτέρα αὕτη περίπτωσηίς τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς δημοσιότητος συμβαίνει συνήθως ἐπὶ τῶν ἔνεκα βιασμοῦ, παρὰ φόβου ἀσελγείας, μοιχείας κτλ. κατηγορουμένων ὅρ. Ποινικοῦ νόμου κεφ. ιε. Νομοθεσίαι τινὲς αὐστηρότερον φερόμεναι ἀπαγορεύουσιν οὐ μόνον κατὰ τὴν ἐν τῷ κειμένῳ ἐκτεθεῖσαν περίπτωσιν, ἀλλ' ἐν γένει, τὴν προσέλευσιν εἰς τὰς συνεδριάσεις τῶν ποινικῶν δικαστηρίων τοῖς ἀνηλίκοις, ὡς λ. χ. ἡ Πρωσικὴ ποιν. δικ. ἄρθρ. 18, ἡ Σαξωνικὴ ἄρθρ. 5, ἡ Ἀρροβεργικὴ ἄρθρ. 155 κτλ. Ἀλλαι δὲ ὡς ἡ Αὐστριακὴ ἄρθρ. 225, ταῖς γυναῖξιν, ἐκτὸς ἂν αὐταὶ παρίσταται ὡς διάδικοι ὅρ. *Zachariae Strafprocess* τόμ. I. § 14, σελ. 65. *Planck Strafverfahren* σελ. 110.

σις αἰτιολογοῦσα προσηκόντως τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς δημοσίας συζητήσεως (6).

Ἀλλὰ καὶ ὅτε ἡ συζήτησις γίνεται κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, αἱ ἀποφάσεις τοῦ δικαστηρίου ἀπαγγέλλονται πάντοτε δημοσίᾳ (7).

§ 25.

Βοηθητικὰ ἐπιστῆμαι.

Πρὸς κατανόησιν τῶν δικονομικῶν θεσμῶν καὶ πρὸς τελείαν συγκρότησιν τοῦ περὶ τὴν μελέτην αὐτῶν ἀσχολουμένου ἀναγκαιοτάτη ἐστὶν ἡ γνῶσις ἐπιβοηθητικῶν τινῶν ἐπιστημῶν, δι' ὧν ἡ τε ἐρμηνεία τῶν διαφορῶν δικονομικῶν κανόνων διευκολύνεται, καὶ ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῶν ἐν εἰδικαῖς περιπτώσεσιν εὐστοχώτερον ἐπιτυγχάνεται.

Μεταξὺ τῶν προαπαιτουμένων τούτων ἐπικουρικῶν γνῶσεων πρώτην κατέχει δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας θέσιν ἡ

(6) Πoir. δικ. ἀρθρ. 78. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 9 τοῦ 1860. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης τοῦ δικαστηρίου δὲν συγχωρεῖται ἕτερόν τι ἐνδικοῦ μέσον, ἐκτὸς τῆς ἀναρρέσεως δυναμένης καὶ αἰτηθῆ ἢ παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως ἢ παρὰ τοῦ κατηγορουμένου. Ἀλλ' οὐδόλως ὡς ἐκ τούτου ἀναστέλλεται ἡ πρόδοσις τῆς δίκης, ἀλλ' ἐξακολουθεῖ ἡ συζήτησις τῆς ὑποθέσεως κατὰ τὰ ἐν τῇ ἀποφάσει διατεταγμένα.

(7) Πoir. δικ. ἀρθρ. 78. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 84 τοῦ 1860.

σπουδῇ τῶν τῆς ποινικῆς διαδικασίας νομοθεσιῶν τῆς ἑσπερίας Εὐρώπης, καὶ ἰδίως ἡ τῆς Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Γερμανίας. Ἡ νῦν παρ' ἡμῖν ἰσχύουσα ποινικὴ διαδικασία δὲν εἶναι ἐγγώριον προϊὼν, ἀλλ' ἠρανίσθημεν ταύτην ἐξ ἀλλοδαπῶν νομοθεσιῶν καὶ ἰδίως ἐκ τῆς Γαλλικῆς, ἥτις ὡσαύτως πλείστους ὅσους δικονομικοὺς θεσμοὺς ἐκ τῆς τῶν Ἀγγλῶν καὶ Γερμανῶν νομοθεσίας παρέλαβεν. Ὅπως λοιπὸν κατανοήσωμεν τὰς διατάξεις τῆς ἡμετέρας διαδικασίας, μὴ περιοριζόμενοι εἰς τὸ νεκρὸν μόνον γράμμα τοῦ κειμένου τοῦ νόμου, ἀλλὰ τὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν, τὴν κατὰ μικρὸν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν καθόλου αὐτῶν τελειοποίησιν καὶ πρακτικὴν ἐφαρμογὴν διασκοποῦντες, ἀνάγκη πᾶσα εἰς τὰ πρωτότυπα νομοθετήματα ἐκάστοτε ν' ἀναδράμωμεν καὶ τὴν ἱστορικὴν αὐτῶν καὶ πρακτικὴν σημασίαν νὰ σπουδάσωμεν.

Ἐπίσης λίαν ὠφέλιμος εἶναι πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν τῆς ποινικῆς διαδικασίας μελέτην ἡ ἔρευνα τῆς ποινικῆς στατιστικῆς, ἥτις ὡς λυδία λίθος τὴν ἀξίαν καὶ χρησιμότητα τῶν διαφόρων δικονομικῶν διατάξεων καταδεικνύει.

Ἐπὶ τέλους δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν τὴν χρησιμότητα τῆς σπουδῆς τῆς ἱστορικῆς καὶ ἰδίως τῆς ποινικῆς ψυχολογίας, καθόσον συχνότατα ἀναφύονται ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ ζητήματα, ὧν ἡ λύσις εἶναι ἀνέφικτος ἄνευ τῆς συνδρομῆς ἀμφοτέρων τούτων τῶν κλάδων τῆς ἐπιστήμης.

§ 26.

Βιβλιογραφία.

Ἡ τῶν ἐπιστημῶν καλλιέργεια δὲν ἤρξατο ἔτι παρ' ἡμῖν ἀφθόνους ἀποφέρουσα καρπούς, ὅθεν λίαν πενιχρὰ καὶ ἡ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου τοῦ δικαίου κλάδου ἐγγχώριος βιβλιογραφία παρίσταται, ὃ δ' ἐπιδιδόμενος εἰς τὴν μελέτην ταύτης δεῖται ἐξ ἀνάγκης τῆς συνδρομῆς ἀλλοδαπῶν συγγραμμάτων. Ἀλλ' ὅσον ἐλάχιστα καὶ ἂν ᾧσι τὰ τῆς ἐγγχωρίου ἡμῶν φιλολογίας προϊόντα, πρὸς τὰ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀντιπαραβαλλόμενα, ὀφείλομεν ὁμως νὰ μνημονεύσωμεν ταῦτα πεποισμένοι ὅτι πρὸς τὸν ἀξιέπαινον ζήλον τῶν συγγραφέων αὐτῶν φιλοτίμως ἀμιλλώμενοι οἱ νεώτεροι θέλουσιν εὐρύνει, προϊόντος τοῦ χρόνου, τὸν κύκλον τῆς ἐγγχωρίου βιβλιογραφίας.

Καὶ τὰ μὲν παρ' ἡμεδαπῶν συγγραφέντα εἰσι τάδε.

α') Ἐγχειρίδιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐνόρκων ὑπὸ Μαρίνου Μαρίνογλου. ἐν Ἀθήναις 1837.

β') Δοκίμιον περὶ ἀνακρίσεως ὑπὸ Κ. Βικέλλα, ἐν Ναυπλίῳ 1841.

γ') Ἐγχειρίδιον περὶ τῶν ἐξόδων τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης καὶ περὶ ἀνακρίσεων. Ὑπὸ Παππαντωνοπούλου 1861.

δ') Εἰδικαί πινες διατριβαὶ ἐκδοθεῖσαι κατὰ καιροὺς ἐν τῇ Θέμιδι τομ. Α'—Θ'.

Ἐκ δὲ τῶν ἀλλοδαπῶν συγγραμμάτων τὰ μᾶλλον πρὸς μελέτην τῆς ποινικῆς διαδικασίας χρήσιμα ἐν γένει ἐκ μὲν τῶν γαλλικῶν εἰσι τάδε:

1) Clar n'ot. De l'instruction criminelle considerée dans ses rapports généraux et particuliers avec les lois nou-

velles et la jurisprudence de la Cour de cassation 2 edit. Paris 1829, 3 ed. Bruxelles 1830—1832.

2) L e g r a v e r e n d Traité de la Législation criminelle en France. 2. edit. Paris. 1823 3 edit. par Duvergier. Paris 1830.

3) R a u t e r Traité Théorique et pratique du Droit criminel Français. Paris 1836. Vol. II. Livre 4 et. suiv. Instruction criminelle.

4) J a c q u e s B e r r i a t - S a i n t - P r i x. Cours de Droit criminel. Seconde Partie. Instruction criminelle Paris 1855.

5) T r é b u t i e n Cours élémentaire de Droit criminel Seconde Partie. Instruction criminelle, Paris. 1854.

6) F a u s t i n H é l i e Traité de l'instruction criminelle. Paris 1845—1860.

Ἐκ τῶν Γερμανικῶν δὲ τὰ ἀξιολογώτερα καὶ νεώτερα τὰδε·

1) M i t t e r m a i e r. Das Deutsche Strafverfahren. Heidelberg. 1845.

2) P l a n c k. Systematische Darstellung des Deutschen Strafverfahrens. Goettingen 1857.

3) H o e c h s t e r. Lehrbuch des Französischen Strafprocesses. Bern. 1850.

4) A. v. D a n i e l s. Grundsätze d. Rhein. u. Französischen Strafverfahrens. Berlin 1849.

5) L o e w e. Der Preussische Strafprocess. Breslau 1861.

6) F r i e d e r i c h W a l t h e r. Lehrbuch des Bayerischen Strafprocesses. München 1859.

7) H e r m a n n S c h l e t t e r. Das Saechsische Strafprocessrecht. Leipzig 1862.

8) H. Zachariae. Handbuch des deutschen Strafprocesses. I. Band. Goettingen 1860. — II. Band 1. Lieferung. 1863.

9) Dollmann. System d. Bayerischen Strafprocessrechts. Erlangen 1864. I. Abtheilung.

- [illegible]

ΓΕΝΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Ὁργανισμὸς τῶν ποινικῶν δικαστηρίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

§ 27.

Εἰσαγωγή.

Πρὶν ἢ ἐξετάσωμεν λεπτομερέστερον τὰς ποικίλας δια-
τυπώσεις, αἵτινες κανονίζουν τὴν πορείαν τῆς ποινικῆς
διαδικασίας, ἀνάγκη πᾶσα πρότερον νὰ γνωρίσωμεν τὰ πρό-
σωπα, ἅτινα εἰσὶν ἐνεργὰ κατὰ τὰ διάφορα τῆς διαδικα-

σίας στάδια, τὴν σχέσιν αὐτῶν πρὸς ἄλληλα, καὶ τὰς ἰδιαιζούσας ἐκάστω λειτουργίας, συλλήβδην εἰπεῖν τὸν ὄργανισμόν τῶν ποινικῶν δικαστηρίων. Στηρίζεται δὲ οὗτος ἐπὶ τῶν ἐξῆς δύο γενικῶν ἀξιωμάτων, ἡγουν

α) Ἡ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης διαχειρίσις ἀπορρέουσα ἐκ τῆς δικαιονομικῆς τῆς πολιτείας ἐξουσίας ἐνεργεῖται μόνον ὑπὸ τῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ κατὰ τοὺς ὅρους τῶν κειμένων τῆς πολιτείας νόμων ἐγκαθεστηκότων προσώπων (1).

β) Ποινικὴν δικαιοδοσίαν ἐν γένει ἀσχοῦσι μόνον τὰ τακτικά δικαστήρια. Δικαστικαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ ἑκτακτα ποινικὰ δικαστήρια οὐδέποτε ἐπιτρέπεται νὰ συστηθῶσι (2), μηδὲ νὰ στερηθῇ τις τῆς δικαιοδοσίας τῶν φυσικῶν αὐτοῦ δικαστῶν, οἵτινες εἰσὶν ἐκ τῶν προτέρων ἀρμόδιοι νὰ δικάσωσι περὶ τῆς κολασίμου πράξεως ἐφ' ἣ κατηγορεῖται.

(1) *Σύνταγμ. ἀρθρ. 28 καὶ 87 — Zachariae Strafprocess τόμ. I. § 55, σελ. 214, Σαριπόλου Σύνταγματ. δίκαιον τόμ. Β'. σελ. 608.*

(2) *Τὴν σύστασιν τοιοῦτων δικαστικῶν ἐπιτροπῶν καὶ ἐκτάκτων δικαστηρίων ἀπαγορεύει ρητῶς τὸ Σύνταγμα ὁρ. Σύντάγματος 1845, ἀρθρ. 89, Σύντάγματος 1864, ἀρθρ. 91.) Ὅθεν καὶ οἱ πρὸ τῆς μεταπολιτεύσεως τῆς 3, Σεπτεμβρίου ἰσχύοντες ὅρισμοι τῆς ποινικῆς δικονομίας (ἀρθρ. 511—541, περὶ τῆς συστάσεως ἐκτάκτων στρατιωτικῶν δικαστηρίων εἰς ἐξαιρετικὰς τινας περιπτώσεις κατηργήθησαν. Σαριπόλου αὐτόθ. τόμ. Β'. σελ. 825.*

Περὶ τῶν διαφορῶν ποινικῶν δικαστηρίων. (1)

§ 28.

Er gèrei.

Τὰ δικαστήρια τὰ ποινικὴν δικαιοδοσίαν ἀσχοῦντα εἰσὶ τὰ πταισματοδικεῖα, τὰ πλημμελειοδικεῖα, τὰ Ἐφετεῖα, τὰ κακουργιοδικεῖα καὶ ὁ Ἀρειος Πάγος ὡς ἀκυρωτικὸν δικαστήριον (2). Καὶ ἡ ἡμετέρα νομοθεσία δὲν καθιεροῖ διάκρισιν τινα μεταξὺ τῶν μελῶν τῶν συγκροτούντων τὰ πολιτικὰ δικαστήρια ἀπὸ τῶν εἰς τὰ ποινικὰ δικαστήρια ἀνηκόντων, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ πρόσωπα ἐκδικάζουσιν ὅτε μὲν τὰς πολιτικὰς ὅτε δὲ τὰς ποινικὰς ὑποθέσεις, κατὰ τὸν ἰδιαίτερον κανονισμὸν τῶν δικαστηρίων· ἐξαίρεσιν τῆς ἀρχῆς ταύτης ἐν μέρει ἀπαντῶμεν ἐν τῷ διοργανισμῷ τῶν κακουργιοδικείων.

α) Τὰ πταισματοδικεῖα. — Πταισματοδικῶν

(1) Walther Strafprocess, § 25, σελ. 107. — Planck. Strafverfahren, § 2, σελ. 5. — Hoechst. Strafprocess, § 9—55. — Trébutien Instruction criminelle σελ. 552, 474, 520. κ. ἐξ. Ὁργαν. δικαστηρίων ἀρθρ. 29. κ. ἐξ. Dollmann Strafproces, § 14, σελ. 26.

(2) Ἐκτὸς τῶν εἰρημέων δικαστηρίων ποινικὴν δικαιοδοσίαν ἔχουσι καὶ τὰ στρατοδικεῖα καὶ ναυτοδικεῖα, ἀλλ' ἡ ἐρευνα τοῦ διοργανισμοῦ αὐτῶν καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ἐσχυροῦσης διαδικασίας ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς προκειμένης πραγματείας. Μόνον τὴν ἀρμοδιότητα τῶν εἰρημέων δικαστηρίων θέλομεν ἐξετάσει ἐν οἰκείῳ τόπῳ, διότι αὕτη χρησιμεύει πρὸς ἀκριβέστερον διορισμὸν τῆς ἀρμοδιότητος τῶν κοινῶν δικαστηρίων.

δικαστήριον εἶναι ἕκαστον προσηκόντως κατηρτισμένον Εἰρηνοδικεῖον (3).

Ὅθεν συγχροτεῖται ἐξ ἑνὸς δικαστοῦ τοῦ Εἰρηνοδίκου, τοῦ γραμματέως, καὶ τοῦ δημοσίου κατηγόρου. Ἔστι δὲ ἀρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν ἀπάντων τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτοῦ διαπραττομένων πταισμάτων, τουτέστι τῶν κολασίμων πράξεων, αἵτινες διὰ τῶν ἀστυνομικῶν ποινῶν τῆς κρατήσεως ἢ τοῦ προστίμου τιμωροῦνται (4). Αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτοῦ

(3) Μόνον ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ κράτους ἕνεκα τῆς πληθύνουσας τῶν ὑποθέσεων ὤρισθη διὰ τοῦ ΥΨ' νόμου τῆς 6 Δεκεμβρίου 1864, ἡ σύστασις ἰδιαίτερον πταισματοδικείου ἐκδικάζοντος ἅπαντα τὰ πρότερον εἰς τὴν ἀρμοδιότητα ἀμφοτέρων τῶν εἰρηνοδικείων ὑπαγόμενα πταίσματα. — Ἡ Γαλλικὴ ποινικὴ δικονομία ἐκτὸς τῶν εἰρηνοδικῶν παρέχει πρὸς τοῦτοις καὶ εἰς τοὺς δημάρχους τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκτελεῖν ἔργα πταισματοδίκου, ὅταν ἐν τῷ δήμῳ ἐν ᾧ ἐδρεύουσι δὲν ὑπάρχει εἰρηνοδικεῖον (art. 116). Δικάζουσι δὲ οὗτοι συμπαραλαμβάνοντες ὡς γραμματεῖα ἕνα ἐκ τῶν συνδημοτῶν ἐπὶ τούτῳ ὀρκισθέντα ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν. Τὸν δὲ δημοσίον κατήγορον ἀναπληροῖ παρ' αὐτοῖς ὁ πρῶτος πάρεδρος, ἢ τούτου κωλυμένου εἰς ἐκ τῶν δημοτικῶν συμβούλων. ὁρ. Frey. Frankreichs Criminalverfassung σελ. 58. Paraquin, Franzoesische Gesetzgebung, σελ. 58. — Faustin Hélie. Instruction criminelle τόμ. VII. σελ. 141 § 482, σελ. 49, § 473, ὅστις κατακρίνει δικαίως τὴν τοιαύτην ὑπὸ τῶν δημάρχων ἀντιποθεσίᾳ τῆς τοῦ πταισματοδίκου δικαιοδοσίας διὰ τὸ ἀσυμβίβαστον τῶν τῷ δημαρχικῷ ἀξιώματι συνδεομένων λειτουργημάτων.

(4) Ποιν. Ν. ἀρθρ. 2, 4, 500, κ. ἐξ.

εἰσὶν ἀνέκκλητοι ὡςάκις ἐπιβάλλεται πρόστιμον ἔλαττον τῶν δέκα δραχμῶν (5).

6) Πλημμελειοδικεῖα. — Ἐκαστον δικαστήριον πρωτοδικῶν εἶναι συγχρόνως καὶ δικαστήριον πλημμελειοδικῶν. Συγκροτεῖται δὲ ἐξ ἑνὸς προέδρου, ~~τεσσάρων~~ δικαστῶν, τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ γραμματέως (6).

(5) Ὁργ. ἄρθρ. 5, Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 550, ἰδ. Νόμον τῆς 29 Ὀκτωβρίου τοῦ 1856 περὶ δικαιοδοσίας καὶ καθηκόντων τῶν Προξενικῶν ἀρχῶν ἄρθρ. 15, δι' οὗ ἐδόθη τοῖς Προξένοις τὸ δικαίωμα τοῦ δικάζειν ἅπαντα τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτῶν ὑπὸ Ἑλλήνων πραττόμενα πταίσματα κατὰ τὸ ἄρθρ. 550, κ. ἐξ. τῆς Ποιν. δικονομίας.

(6) Ὁργ. ἄρθρ. 52, Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 565. Ὅσάκις ἐν τινι δικαστηρίῳ Πρωτοδικῶν ὑπάρχουσιν ἕνεκα τῆς πληθύος τῶν ὑποθέσεων πλείονα τῶν ἀπολύτως ἀπαιτουμένων διὰ τὰς συνεδριάσεις μέλη, τὸ δικαστήριον διαιρεῖται δι' ἐσωτερικοῦ κατονομοῦ εἰς τμήματα, καὶ οἱ εἰς τὸ ποινικὸν τμήμα καταταχθέντες δικάζουσι συνήθως ὡς πλημμελειοδίκαι (Ὁργ. ἄρθρ. 262, Νομ. τῆς 9/24 Ὀκτωβρ. 1841), προεδρευόμενοι παρὰ τοῦ ἀρχαιοτέρου ἐκ τῶν δικαστῶν, ὡςάκις ὁ τακτικὸς πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου δὲν λαμβάνει μέρος εἰς τὰς συνεδριάσεις (Ὁργ. ἄρθρ. 27). Ἐάν τις τῶν πλημμελειοδικῶν κωλύεται ἀναπληροῦνται παρὰ τινας ἐκ τῶν λοιπῶν δικαστῶν ἢ ὑπὸ τῶν παρὰ τῷ δικαστηρίῳ παρόντων. (Ὁργ. ἄρθρ. 52, 27. Ἀπ. ποιν. Α. Π. 49 τοῦ 1847 καὶ 158 τοῦ 1856). Ἡ πλειοψηφία ὅμως τοῦ πλημμελειοδικείου πρέπει νὰ ἀπαρτίζηται ἐκ τακτικῶν δικαστῶν, ὥστε οὐδέποτε δύναται νὰ προσληφθῶσι πλεον τῶν δύο παρόντων ἢ διηγόρων ἐν ἐλλείψει τῶν τελευταίων τούτων. (Ποιν. δικ. ἄρθρ. 64). Ἐν Γαλλίᾳ τὰ δικαστήρια τῶν πλημμελειοδικῶν (*Tribunaux de police correctionnelle*) σύγ-

Τὰ πλημμελειοδικεῖα δικάζουσιν ἀνεκκλήτως.

α) Περὶ τῶν πλημμελημάτων, τουτέστι περὶ πασῶν τῶν διὰ τῶν ἐπανορθωτικῶν ποινῶν τῆς φυλακίσεως ἢ τῆς χρηματικῆς ποινῆς τιμωρουμένων κολασίμων πράξεων (7).

β) Περὶ τῶν πταισμάτων τῶν ἔχόντων ἰδιαίχουσαν δικαιοδοσίαν προσώπων (8).

γ) Περὶ τῶν πταισμάτων τῶν ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου πταιματοδίκου ἐκδικασθέντων, δι' ἐφέσεως δὲ τῶν ἀποφάσεων αὐτοῦ εἰσαγομένων ἐνώπιον αὐτῶν (9).

Συνήθως εἰς ἡ καὶ ἐν ἀνάγκῃ πλείότεροι ἐκ τῶν παρὰ πλημμελειοδικαῖς δικαστῶν διορίζονται ἀνακριταί. Παρὰ τοῦ ἀνακριτοῦ δὲ καὶ δύο ἐτέρων πλημμελειοδικῶν σχηματίζεται ἐκάστοτε τὸ δικαστικὸν συμβούλιον, ὃπερ ἀποφασίζει περὶ πάντων τῶν εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἀποβλεπόντων ζητημάτων, ἥτοι περὶ τῆς ἐξακολουθήσεως ἢ παύσεως ταύτης, περὶ τῆς παράπομπῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀρμοδίον δικαστήριον κτλ. (10).

γ) Τὰ Ἐφετεῖα. — Τὰ τῶν Ἐφετῶν δικαστήρια ἐν συμβουλίῳ (11) μὲν διασκέπτονται καὶ ἀποφασίζουσι περὶ τῶν

κεῖνται ἐκ τριῶν μόνον δικαστῶν ὡς καὶ τὰ πρωτοδικεῖα ὅρ. Frey αὐτόθ. § 6 σελ. 95).

(7) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 373. Π. Ν. ἄρθρ. 2, 4.

(8) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 40—36 § 3—6, ὅρα παρακατιῶν περὶ ἰδιαίτουσιν δικαιοδοσίας.

(9) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 357.

(10) Ἀρθρ. 250, κ. ἐξ.

(11) Τὸ συμβούλιον τοῦ δικαστηρίου τῶν Ἐφετῶν συγκροτεῖται ἐκ πέντε δικαστῶν συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ προέδρου, ἐξ ἐνὸς γραμματέως καὶ τοῦ Εἰσαγγελέως. Ἐν Γαλλίᾳ

ἐνάκοπτομένων βουλευμάτων τῶν ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν ἐκδοθέντων (12), καὶ περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς ἢ ἀπολύσεως, τῆς περαιτέρω ἐξακολουθήσεως τῆς ἀνακρίσεως, ἢ τῆς παραπομπῆς τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον, δημοσίᾳ δὲ συνεδριάζοντα διακάζουσι τινὰ ἐκ τῶν ἐγκλημάτων, ἐφ' ὧν δι' εἰδικοῦ νόμου ἐξετάθη ἡ δικαιοδοσία αὐτῶν (13).

δ') Τὰ κακουργιοδικεῖα. — Τὰ δικαστήρια ταῦτα ἐκ τακτικῶν δικαστῶν, καὶ ἐξ ἐνόρκων συγκείμενα διακάζουσιν ἀνεκκλήτως περὶ πάντων τῶν κατὰ τὴν περιφέρειαν τῶν Ἐφετῶν, ἐν ᾗ ἐσυστήθησαν, διαπραχθέντων κακουργημάτων ὡς καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων, καὶ τῶν τοῦ τύπου (14).

πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς αὐτοῦ, ἢ εἰς δίκην παραπομπῇ τοῦ κατηγορουμένου ἀπεφασίζετο παρ' ὀκταμελοῦς ἐνόρκου δικαστηρίου (*Jury d'accusation*). Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ὑπαρξίς αὐτοῦ ἀπεδείχθη πολλὰ ὥς ἐπιβλαβὴς κατηργήθη τῇ προτάσει τοῦ Ναπολέοντος Α' καὶ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ἀνετέθησαν τῷ δικαστικῷ συμβουλῷ τῶν Ἐφετῶν. *Frey Frankreichs Criminalverfahren* σελ. 140. *Trebutien Droit criminel*. τόμ. I. σελ. 427.

(12) Ἄρθρ. 262, 267, 268.

(13) Ἄρθρ. 11. Νόμον τῆς 50 Μαρτίου 1845. Ποιν. νόμου ἄρθρ. 564 περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας. Συντάγματος ἄρθρ. 97.

(14) Νομ. 50 Ἰουλίου 1859. Συντάγματος ἄρθρ. 95. Ἐρεκα τῆς διατάξεως ταύτης τοῦ ἡμετέρου συντάγματος ὡς καὶ τῆς ἐν τῷ ἄρθρ. 6. δι' ἧς τὰ περὶ τῆς προφυλακίσεως τῶν ἐπὶ πολιτικοῖς ἐγκλημάσι κατηγορουμένων κανονίζονται, ἄρ. καὶ ἄρθρ. 18. Συντάγμ. λίαν ἀναγκαῖος καθίσταται πρὸς

έ) 'Ο "Αρειος Πάγος. — Τῆς δικαιοδοσίας τοῦ 'Αρείου Πάγου, ὅστις προΐσταται ἀπάντων τῶν ποινικῶν δικαστηρίων δὲν ἀποκλείονται αἱ ποινικαὶ ὑποθέσεις. 'Αλλ' ὅπως ἐπὶ τῶν πολιτικῶν οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ποινικῶν ὑποθέσεων

ἀκριβῆ αὐτῶν ἐφαρμογὴν ὁ διορισμὸς τῆς ἐννόλου καὶ τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων.

Ἡ διαμόρφωσις τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων εἶναι προῖδν τῆς Γαλλικῆς κυρίως νομοθεσίας. Κατὰ πρῶτον ἐν τῷ συντάγματι τοῦ 1830 [ἄρθρ. 69] ἐρομοθετήθη ὅτι τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων. Ἐρτεῦθερ δ' ἐγεννήθη ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκδόσεως ἰδιαίτερου νόμου ὁρίζοντος ποῦαι ἐκ τῶν ἀξιοποίνων πράξεων ἀνήκουσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων. Ὁρ. *Loi 8 Octobre 1850. art. 7*. Ἐχαρακτηρίσθησαν δὲ διὰ τοῦ νόμου τούτου ὡς πολιτικὰ ἐγκλήματα, α) τὰ ἐγκλήματα τὰ ἐν τῷ 1 καὶ 2 κεφαλαίῳ τοῦ Α'. τίτλου τοῦ Γ'. Βιβλίου τοῦ Πoir. νόμον ἐνδιαλαμβανόμενα, ἡγουν τὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα τὰ κατὰ τῆς ἀσφαλείας τοῦ κράτους, καὶ κατὰ τοῦ πολιτεύματος* β) τὰ ἐν τοῖς §§ 2 καὶ 4 τοῦ Γ' τμήματος καὶ τὰ ἐν τῷ Ζ' τμήματι τοῦ 5 κεφαλαίου τοῦ αὐτοῦ βιβλίου καὶ τίτλου, ἥτοι αἱ διαταράξεις τῆς κοινῆς εἰρήνης παρὰ τῶν λειτουργῶν τῶν διαφόρων θρησκευμάτων* γ) αἱ ἀθέμιοι ἐνώσεις καὶ ἐταιρίαι, αἵτινες ὁμῶς διὰ μεταγενεστέρου νόμου (14 Ἀπριλίου 1854) ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς κοινὰ ἐγκλήματα* δ) τὰ ἐγκλήματα τὰ ἐν τῷ ἄρθρ. 9 τοῦ νόμου τῆς 25 Μαρτίου τοῦ 1822 ἐνδιαλαμβανόμενα, ἡγουν ἡ ἀφαίρεσις τῶν παρασήμεων τῆς ἀρχῆς, ἡ δημοσία χρῆσις συμβόλων ἐνώσεων, ἡ ἑκθεσις στασιαστικῶν σημείων. [Ὁρ. ἄρθρ. 6. Διατάγμ. 14 Αὐγούστου 1848. *Chauveau—Hélie Code Pénal. τόμ. II. p. 40. — Dalloz. Rep. v. Delits politiques n.º 5.* — Μετὰ τὴν παλινδρόβωσιν ὁμῶς τῆς Ἀυτοκρατορίας

ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν δικάζει κατ' οὐσίαν, ἀλλ' ἐρευνᾷ μόνον ἂν ἐτηρήθησαν ἀκριβῶς οἱ διαγεγραμμένοι τύποι, καὶ ἂν ὀρθῶς ἡρμηνεύθησαν καὶ ἐφηρμόσθησαν αἱ διατάξεις

διὰ διατάγματος τῆς 25—28 Φεβρουαρίου 1852 (ἄρθρ. 4) τὰ πλημμελήματα ἀφηρέθησαν ἐκ τῆς δικαιοδοσίας τῶν ὀρκωτῶν δικαστηρίων καὶ ὑπὲρ ἔχθησαν εἰς τὴν τῶν πλημμελειοδικῶν. Οὕτως ἐν Γαλλίᾳ ὁ δικαστὴς ὁδηγούμενος ὑπὸ τῶν διατάξεων τούτων τοῦ νόμου δύναται ἐκάστοτε τὰ προβῆ ἀσφαλῶς εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νομοθετημάτων ἐξαιρέσεων περὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων. Ἀλλ' ἐν τῇ ἡμετέρᾳ νομοθεσίᾳ ὡς καὶ ἐν τῇ Βελγικῇ, καθ' ἣν ἐπίσης τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων. [Const. art. 98.] δὲν ἐπιτρέπεται δὲ ἡ προφυλάκισις τῶν κατηγορουμένων (Décret 19 Juil. 1854. art. 8), οὐδ' ἡ παράδοσις αὐτῶν εἰς ξένους ἀρχάς, [Loi 1 Octobre 1855. art. 1], δύναται ἐκάστοτε σπουδαῖαι τὰ προκλήψαι ἀμφισβητήσεις περὶ τοῦ πραγματικοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς πράξεως. — Ἐραπόμεται λοιπὸν εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ εἰς τὴν νομολογίαν τῶν δικαστηρίων ἡ ἀναπληρώσις τοῦ κενοῦ τοῦτο ἐν τῇ νομοθεσίᾳ τὸ προσελθόν οὐχὶ βεβαίως ἐκ παραδρομῆς τοῦ νομοθέτου, ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τὸ ἀνέφικτον τῆς διακρίσεως τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων διὰ περιληπτικοῦ τινα ὁρισμοῦ, ὡς ἐκ τῆς εὐμεταβλήτου αὐτῶν φύσεως, καὶ τοῦ πολλοῦ χαρακτηρὸς ὃν παρίσταται, κατὰ λόγον τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν περιστατικῶν [δρ. Chauveau—Hélie Code Pénal τόμ. II. σελ. 11. «Les délits de cette nature sont vagues et indéfinissables, et ils puisent le plus souvent leur caractère dans les circonstances qui les environnent.» Ortolan Droit Pénal ἀριθ. 712, σελ. 291]. Ἐν τούτοις, ἐὰν, πρὸς τοὺς κυριωτέρους χαρακτηρὰς τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων ἀποβλέποντες, ἀποπειραθῶμεν τὰ διακρινόμενα ταῦτα διὰ γενικοῦ

τῶν νόμων. Εἰς αὐτὸν πρὸς τοῦτοις ἀνετέθη ὁ κανονισμὸς τῆς ἀρμοδιότητος τῶν ποινικῶν δικαστηρίων καὶ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων (15).

τινος ὀρισμοῦ, ὡς πολιτικὰ ἐγκλήματα δύναμεθα νὰ θεωρήσωμεν, ὅσα, ἢ κατὰ τοῦ πολιτεύματος ἐν γένει, ἐν ᾧ καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος συμπεριλαμβάνεται, ὡς μία τῶν θεμελιωδῶν αὐτοῦ βάσεων, ἢ κατὰ τῆς ἀκεραΐτητος ἢ ἀνεξαρτησίας ἐπικρατείας τινὸς ἀπευθύνονται, ἢ τέλος προσβάλλουσιν ἀρχὴν τινα ἐν τῷ κράτει νομίμως ἐγκαθεστηκυῖαν ἢ τοὺς λειτουργοὺς αὐτῆς.

Καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ὑπάρχει τὸ ἐγκλημα τῆς ἐσχάτης προδοσίας, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τὸ ἐγκλημα τῆς προδοσίας τῆς χώρας, ἐν δὲ τῇ τρίτῃ περιέχονται ἅπαντα τὰ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως ἢ τῶν λειτουργῶν αὐτῆς, ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν καθηκόντων αὐτῶν, ἀπενθυγμένα ἐγκλήματα.

Αἱ τρεῖς αὗται κατηγορίαι τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων ἀκτιστοῦσι πρὸς τὰς τρεῖς κυρίας ἐπόψεις κατὰ τὰς ὁποίας δύναται δικαιολογικῶς νὰ ἐξετασθῇ ἐκάστη πολιτεία, ἥτοι ὡς πρὸς τὸ ἐν γένει πολίτευμα αὐτῆς τὸ διαγράφον τὰ ὅρια τῆς ἐλευθερίας τῶν ἀρχομένων, καὶ τῆς ἐξουσίας τῶν ἀρχόντων, ὡς πρὸς τὴν σχέσιν αὐτῆς μετὰ τῶν ἄλλων πολιτειῶν ὡς πρὸς τὸν ἐσωτερικὸν αὐτῆς διοικητικὸν ὀργανισμόν. — [ὄρ. Tieleman *Répertoire de l'administration* τόμ. I. *Délits politiques*. Hepp. *Die politischen u. unpolitischen Staatsverbrechen u. Vergehen*. Tübingen 1846. — v. Holtzendorff. *Politische Verbrechen u. Vergehen*. ἐν *Welcker's Staatslexicon* τόμ. XI. σελ. 612.

(15) Ὁρ. ἄρθρ. 29. — Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 476, κ. ἐξ. Ὡς πρότυπον πρὸς διοργανισμόν τοῦ δικαστηρίου τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ πρὸς κανονισμόν τῆς ἀρμοδιότητος αὐτοῦ ἐχρησήμευσαν εἰς τὸν ἡμέτερον νομοθέτην αἱ σχετικαὶ διατάξεις τῆς Γαλλικῆς

Περὶ τῶν δικαστηρίων τῶν κακουργιο- δικῶν ἰδίως.

§ 29.

Τόπος καὶ χρόνος τῶν συνεδριάσεων αὐτῶν.

Τὰ δικαστήρια τῶν κακουργιοδικῶν δὲν εἶναι μόνιμα ἀλλὰ περιοδικῶς σχηματίζονται ἀνὰ πᾶσαν τριμηνίαν πρὸς ἐκδίκασιν, ὡς εἴρηται, τῶν ὑπαγομένων αὐτοῖς ἀθεμίτων πράξεων τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἀρμοδιότητος αὐτῶν διαπραχθεῖσων (1).

Ὡς ἐκ τοῦ τόπου δὲ καὶ τοῦ χρόνου καθ' ὃν συνέρχονται τὰ δικαστήρια τῶν κακουργιοδικῶν, διακρίνονται αἱ σύνοδοι αὐτῶν εἰς *τακτικὰς* καὶ *ἐκτάκτους*. *Τακτικὴ* ἡ σύνοδος τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν κα-

νομοθεσίας. Τὸ ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχον Ἀκυρωτικὸν δικαστήριον (Cour de Cassation) ὅπερ ἀρτιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἡμέτερον δικαστήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐσχηματίσθη ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπανάστασεως διὰ τοῦ ἀπὸ 27 Νοεμβρίου (1 Δεκεμβρίου) ψηγίσματος τῆς Ἑθνικῆς Συνελεύσεως (1790) πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ προϋπάρχοντος βασιλικοῦ συμβουλίου ἢ δικαστηρίου (Cour du Roi ou Conseil du Roi) ὅρ. Boitard Procédure Civile τόμ. I. σελ. 50.

(1) Ποιν. δικ. ἀρθρ. 409. Ὁργ. ἀρθρ. 54, κ. ἐξ. Ὅσακις δὲν ὑπάρχουσιν ὄριμοι πρὸς ἐκδίκασιν ὑποθέσεις ἀναβάλλεται ἡ κατὰ τὴν τριμηνίαν συγκαλέσις τῶν κακουργιοδικῶν. — Ποιν. δικ. ἀρθρ. 409 § 1.

λεῖται ἢ ἐν ἀρχῇ ἐκάστης τριμηνίας συγκαλουμένη, ἕκ τ α-
κ τ ο ς δὲ ἢ ἐντὸς τῆς τριμηνίας μετὰ τὴν λῆξιν τῆς τα-
κτικῆς συνόδου, ἢ μετὰ τῆς τακτικῆς συγχρόνως συνόδου
συγκροτηθεῖσα ἐν ἄλλῃ τινὶ ἐπαρχίᾳ, ἐκτὸς ἐκείνης ἔνθα
ἐδρεύει ἡ τακτικὴ σύνοδος. Αἱ τοιαῦται ἑκτακτοὶ σύνοδοι
συγκαλοῦνται ἐὰν ἡ τακτικὴ σύνοδος μὴ ἐπῆρκεσε πρὸς
ἐκδίκασιν τῶν ὑπαρχουσῶν κατηγοριῶν, ἢ ὁσάκις ἐνε-
κα τῆς ἐκτάσεως τῆς περιφερείας τοῦ δικαστηρίου τῶν Ἐ-
φετῶν εἶναι ἀνάγκη νὰ συστηθῇ καὶ ἕτερον δικαστήριον
κακουργιοδικῶν (2).

Ὡς ἔδρα τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν ὀρίζεται
ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διὰ δημοσίας δηλοποιήσεως κατ'
αἵτησιν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης ἡ πόλις ἐν ᾗ
ἐδρεύει δικαστήριόν τι πλημμελειοδικῶν. Ἀλλ' ἡ κυβέρ-
νησις δύναται ἐνεκα σπουδαίων λόγων νὰ ὀρίσῃ καὶ ἕτε-
ρόν τινα τόπον πρὸς συγκάλεσιν τοῦ δικαστηρίου (3).

Ἡ ἡμέρα τῆς ἐνάρξεως τῶν συνεδριάσεων τοῦ δικαστη-
ρίου τῶν κακουργιοδικῶν ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῶν
Ἐφετῶν τοῦλάχιστον τέσσαρας ἐβδομάδας πρότερον. Δη-
μοσιεύεται δὲ ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις τοῦ Προέδρου ἐν
τινὶ Ἐφημερίδι καὶ τοιχοκολλᾶται ἐν τῇ καθέδρᾳ πάντων
τῶν δικαστηρίων τῶν πλημμελειοδικῶν καὶ τῶν ἐπαρχείων
τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ δικαστη-
ρίου τῶν Ἐφετῶν (4).

Τὰ τῶν κακουργιοδικῶν δικαστήρια δὲν διαλύονται, καί-

(2) Πον. δικ. ἄρθρ. 409 § 2. 3. — Ὅργ. 27.

(3) Πον. δικ. ἄρθρ. 410.

(4) Πον. δικ. ἄρθρ. 411. — Ὅργ. ἄρθρ. 55, 56.

τοι ληξάσης τῆς τριμηνίας δι' ἣν συνεκλήθησαν, πρὶν ἢ ἀποφασίσωσι περὶ πασῶν τῶν κατὰ τὴν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν ἐτοιμῶν δικῶν τῶν ἐν τῷ πινακίῳ ἐγγεγραμμένων, ὡς καὶ περὶ τῶν ὑποθέσεων, ὧν ἐπερατώθη ἡ προδικασία διαρκούσης τῆς συνόδου. Ἡ συζήτησις ὁμῶς τῶν τελευταίων τούτων δύναται νὰ γείνη μόνον τῇ αἰτήσῃ τοῦ Εἰσαγγελέως, καὶ ἀφ' οὗ συναινέσῃ πρὸς τοῦτο ὁ Πρόεδρος τῶν κακουργιοδικῶν καὶ ὁ κατηγορούμενος (5).

Διὰ τὰς ἐπὶ ληστεία ὁμῶς ἢ ἐπὶ συνεργία ληστείας, ἢ καὶ περὶ ἄλλων μετ' αὐτῶν συναφῶν πράξεων δίκας, τὰς ἐν τῷ αὐτῷ τῆς παραπομπῆς βουλεύματι ἐνδιαλαμοδανομένας, δὲν ἀπαιτεῖται οὔτε αἵτησις τοῦ παρὰ κακουργιοδίκαις Εἰσαγγελέως, οὔτε συναίνεσις τοῦ Προέδρου τῶν συνέδρων καὶ τοῦ κατηγορουμένου (6).

Τοῦτ' αὐτὸ χωρεῖ καὶ ἐπὶ τῶν πλημμελημάτων ἢ κακουργημάτων τοῦ τύπου (7).

(5) Ποιν. δικ. ἄρθρ. 409. Διατάγμ. 24 Σεπτεμβρ. 1857 περὶ παρατάσεως τῶν συνεδριάσεων τῶν κακουργιοδικείων Instr. crim. art. 264.

(6) Νομ. 26 Σεπτεμβρ. 1856. Περὶ τροποποιήσεως τοῦ 2 ἄρθρ. τοῦ ἀπὸ 24 Σεπτεμβρίου 1857 νόμου περὶ παρατάσεως τῶν συνεδριάσεων τῶν κακουργιοδικείων ὡς πρὸς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ληστείας

(7) Νομ. 30 Ἀπριλ. 1858 περὶ τῆς τῶν πλημμελημάτων τοῦ τύπου διαδικασίας, ἄρθρ. 8.

Σύνθεσις τῶν δικαστηρίων τῶν κακουρ- γιοδικῶν.

§ 30.

Α'. Δικαστήριον συνέδρων.

Ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῶν συνέδρων ἐδρεύουσι τακτικοὶ δικασταὶ προσλαμβανόμενοι ἐκάστοτε ἐκ τῶν δικαστηρίων παρ' οἷς εἰσι διαρκῶς διωρισμένοι. Συγκροτεῖται δὲ ἐξ ἑνὸς προέδρου, δύο δικαστῶν, τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ γραμματέως (1).

Περὶ ἐκάστου τῶν προσώπων τούτων παρατηρητέον εἰδικώτερον τὰ ἐξῆς

α) Ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων διορίζεται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ ἐντὸς τεσσάρων ἐβδομάδων μετὰ τὴν λῆξιν τῆς προλαβούσης συνόδου τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν. Ἐκλέγεται δὲ συνήθως ἐκ τῶν παρ' Ἐφέταις δικαστῶν, ἐντὸς τῆς περιφερείας τῶν ὁποίων συγκαλεῖται ἢ τῶν κακουργιοδικῶν σύνοδος. Ἀλλ' ἔμως καὶ αὐτὸς ὁ Πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου τῶν Ἐφετῶν, ἢ ὁ τοῦ πρωτοδικείου ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου πρόκειται νὰ συνέλθῃ τὸ δικαστήριον τῶν κακουργιοδικῶν ἐπιτρέπεται νὰ διορισθῇ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων (2).

(1) Παν. δικ. ἄρθρ. 415. Ὁργ. ἄρθρ. 54. Διατάγμ. 50 Ἰουνίου 1859 περὶ περιστολῆς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνέδρων ἀπὸ πέντε εἰς τρεῖς.

(2) Ὁργ. ἄρθ. 55, 57.

Πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ Προέδρου κωλυομένου διορίζεται ἕτερός τις δικαστῆς ἀναπληρωτῆς αὐτοῦ. Κωλυομένου δὲ καὶ τούτου καταλαμβάνει τὴν ἑδραν τοῦ Προέδρου ὁ ἀρχαιότερος ἐκ τῶν συνέδρων κατὰ τὸν διορισμὸν αὐτοῦ εἰς τὴν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν (3).

Ὁ πρόεδρος τῶν συνέδρων διευθύνει τὰς συνεδριάσεις τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν κατὰ τὰς εἰδικωτέρας περὶ τούτου διατάξεις τοῦ νόμου, καὶ φροντίζει περὶ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ εὐταξίας (4).

6) Οἱ σύμβουλοι διορίζονται ἐπίσης ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας καθ' ἣν καὶ ὁ Πρόεδρος. Λαμβάνονται δὲ ἐκ τοῦ δικαστηρίου τῶν Ἐφετῶν ἢ ἐκ τῶν πλημμελειοδικῶν, ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν ὁποίων πρόκειται νὰ συνέλθῃ τὸ τῶν κακουργιοδικῶν δικαστήριον, ὡς καὶ ἐκ τῶν παρὰ τοῖς εἰρημένοις δικαστηρίοις παρέδρων (5).

Οἱ διορισθέντες σύμβουλοι εἰδοποιοῦνται περὶ τοῦ διορισμοῦ τῶν ὑπὸ τοῦ προέδρου αὐτῶν ἐγγράφως δεκατέσσαρας τοῦλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν συνεδριάσεων τοῦ κακουργιοδικείου. Ὁφείλουσι δὲ νὰ ἐμφανισθῶσι κατὰ τὴν εἰρημένην προθεσμίαν, καὶ νὰ παρευρίσκωνται τακτικῶς ἐν ταῖς συνεδριάσεσιν (6).

(3) Ὁργ. ἀρθρ. 37.

(4) Ποιν. δικ. ἀρθρ. 417—365—369.

(5) Ὁργ. ἀρθρ. 55, 58.

(6) Ὁργ. ἀρθρ. 40, 41. Κατὰ τῶν μὴ ἐμφανισθέντων ἀνευ ἀποχωρήτων λόγων, ἢ ἀποχωρησάντων ἀνευ ἀδείας ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῶν ἀρθρ. 25—26 Ὁργ.

Κωλυομένου τινός ἐκ τῶν συνέδρων ἀναπληροῦσιν αὐτὸν οἱ λοιποὶ πλημμελειοδίκαι καὶ οἱ παρὰ τῷ δικαστηρίῳ τούτῳ πάρεδροι, κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἀρχαιότητός των, κωλυομένων δὲ καὶ αὐτῶν παραλαμβάνεται ὁ Εἰρηνοδίκης ἢ τις τῶν δικηγόρων (7).

Δὲν συγχωρεῖται δὲ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας νὰ δικάσῃ ὡς πρόεδρος ἢ σύνεδρος ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῶν συνέδρων, ὅστις ἐδίκασε περὶ τῆς ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν παραπομπῆς τοῦ κατηγορουμένου (8).

γ') Τὰ τοῦ Εἰσαγγελέως καθήκοντα ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν ἐκπληροῖ ὁ παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελεὺς, ἢ ὁ ἀντεισαγγελεὺς. Ἀναπληροῦσι δὲ τούτους κωλυομένους οἱ παρὰ Πρωτοδικαίς Εἰσαγγελεῖς ἢ οἱ ἀντεισαγγελεῖς (9).

δ') Ὡς γραμματεὺς τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδι-

(7) Ὁργ. ἄρθρ. 42, 278. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Π. 90, τοῦ 1855, 156 τοῦ 1856. Παραλαμβανομένων δικηγόρων πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν συνέδρων κωλυομένων δὲν ἀπαιτεῖται νὰ τηρῇται αὐστηρῶς ἡ τάξις τῆς ἀρχαιότητος τοῦ διορισμοῦ αὐτῶν. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Π. 42 τοῦ 1845. Εὐρετηρ. τόμ. ΙΕ'. σελ. 25. — ΙΖ'. σελ. 95. Ἐὰν ἀρξαμένης τῆς συνεδριάσεως ἀποχωρήσῃ τις τῶν συνέδρων καὶ προσληφθῇ ἄλλος τις ἀντ' αὐτοῦ δέον νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ συζήτησις. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 102 τοῦ 1860.

(8) Ποιν. δικ. ἄρθρ. 416. — Instr. crim. art. 257.

(9) Ποιν. δικ. ἄρθρ. 415. Ὁργ. ἄρθρ. 45. — Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ γίνηται ῥητῶς ἐν τοῖς πρακτικοῖς μετὰ τοῦ κωλύματος, διότι ἡ Εἰσαγγελικὴ ἀρχὴ θεωρεῖται ὡς μία καὶ ἀδιαίρετος. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 51 καὶ 50 τοῦ 1860.

κῶν παραλαμβάνεται ὁ γραμματεὺς τοῦ δικαστηρίου τῶν πρωτοδικῶν τοῦ τόπου ἐνθα ἐδρεύει τὸ κακουργιοδικεῖον. Ἀλλ' ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς δύναται νὰ διορίσῃ ὡς γραμματέα τῶν κακουργιοδικῶν καὶ τινα τῶν παρὰ τῷ δικαστηρίῳ τῶν Πρωτοδικῶν ὑπογραμματέων (10).

Τὸ τῶν συνέδρων δικαστήριον ἀποφασίζει ἰδίως περὶ τῆς ἐφαρμοστῆς ἐκάστοτε ποινῆς ἐπὶ τῇ θάσει τῆς ἐτυμηνγορίας τῶν ἐνόρκων, ὡς καὶ περὶ πάντων τῶν κατὰ τὴν συζήτησιν προκυπτόντων δισταγμῶν καὶ τῶν παρεμπιπτόντων ζητημάτων (11).

Β'. Δικαστήριον τῶν ἐνόρκων.

§ 31.

Ἐρ γέρει.

Τὸ τῶν ἐνόρκων δικαστήριον σύγκειται ἐκ δώδεκα πολιτῶν ἐκλεγομένων κατὰ τὰς ἐν τῷ νόμῳ ὀριζομένας δια-

(10) Ὅργ. ἄρθρ. 44, 55.

(11) Ποιν. δικ. ἄρθρ. 420. — Τοιαῦτα ζητήματα εἰσὶν ἡ γ. τὰ περὶ ἀρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου, περὶ ἀναβολῆς ἢ μὴ τῆς συζητήσεως, περὶ τῆς τιμωρίας τῶν μὴ ἐμφανισθέντων μαρτύρων, περὶ τῶν διαφόρων ἐνστάσεων τῶν ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου προτεινομένων πρὸς ἀνατροπὴν τῆς κατηγορίας, οἷον τῆς παραγραφῆς, τῆς ἀμνηστίας, τῆς μὴ ὑπάρξεως ἐγκλήσεως, τοῦ δεδικασμένου κτλ. ὅρ. Εὐρετηρ. τόμ. ΙΖ'. § 440, σελ. 188, § 448, σελ. 226.

τυπώσεις και δικαζόντων περί τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου (1).

Τὴν τοῦ ὀρκωτικοῦ συστήματος παρ' ἡμῖν εἰσαγωγὴν κατὰ πρῶτον ἐψήφισεν ἡ ἐν Τροιζήνι Ἐθνοσυνέλευσις (2),

(1) Πον. δικ. ἀρθρ. 415. Ὁργ. ἀρθρ. 68. — *Tirés* τῶν συγγραφέων πρὸς διάκρισιν τοῦ κύκλου τῆς δικαιοδοσίας τῶν ἐνόρκων ἀπὸ τοῦ τῶν συνέδρων, ἀποφαίνονται ὅτι οἱ μὲν ἐνόρκοι δικάζουσι περὶ τοῦ πραγματικοῦ μέρους τῆς κατηγορίας (*Thatsfrage, Questions de fait*), οἱ δὲ σύεδροι περὶ τοῦ νομικοῦ (*Rechtsfrage*)· ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἀντιδιαστολὴ τῆς δικαιοδοσίας τῶν ἐνόρκων ἀπὸ τῆς τῶν συνέδρων δὲν εἶναι τόσον ἀκριβής, διότι οἱ ἐνόρκοι δὲν ἐξετάζουσι τὰ πραγματικὰ γεγονότα καθ' ἑαυτὰ, ἀλλ' ἐν τῇ σχέσει αὐτῶν πρὸς τὰς τοῦ ποινικοῦ νόμου διατάξεις· ὅθεν ἀποφαινόμενοι περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου καὶ τοῦ ἀξιοπολίου τῆς πράξεως ἐφάπτονται καὶ τοῦ νομικοῦ μέρους τῆς πράξεως ὡς λ. χ. τεθέντος αὐτοῖς ζητήματος περὶ καταλογισμοῦ, περὶ ἀμύνης, περὶ τελέσεως ἢ ἀποπείρας πράξεως τιμὸς κτλ. Ὡσαύτως καὶ οἱ σύεδροι πρὸς ἀκριβῆ διορισμὸν τῆς ποινῆς ἐντὸς τῶν δεδομένων ὅρων, ὀφείλουσι γὰρ ἐξετάσῃ τὸ πραγματικὸν μέρος τῆς κατηγορίας, ἵνα βεβαιωθῇ περὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἀξιοπολίου τῆς πράξεως τοῦ κατηγορουμένου. Ὅθεν ἀκριβέστερον διακρίνεται ἡ δικαιοδοσία τῶν ἐνόρκων ἀπὸ τῆς τῶν συνέδρων ἢν εἰπώμεν ὅτι οἱ μὲν ἐνόρκοι ἀποφαίνονται περὶ τῆς ἐνοχῆς ἐν γένει τοῦ κατηγορουμένου, οἱ δὲ σύεδροι περὶ τῆς ἐφαρμοστέας ποινῆς. *Henke Criminal. Recht.* τόμ. IV. § 55, σελ. 347. — *Kästlin Das Geschworenengericht* σελ. 2. *Zachariae Strafprocess.* τόμ. I. § 45, σελ. 275. *Ortolan Droit Pénal* ἀριθ. 1676, 1717.

(2) Συντάγμ. Τροιζήνος ἀρθρ. 137. ὅρ. καὶ § 21 Εἰσαγωγῆς.

ἀλλ' ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ψηφίσματος τούτου δὲν ἐπραγματοποιήθη μέχρις οὗ ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς ἀντιβασιλείας ὁ περὶ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων νόμος καὶ μετ' αὐτὸν ὁ τῆς ποινικῆς δικονομίας, δι' ὧν λεπτομερῶς ἐκανονίσθη ὁ τρόπος τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐνόρκων καὶ ἡ ἐνώπιον αὐτῶν διαδικασία. Ἀμφότεροι δὲ οἱ μετέπειτα ψηφισθέντες ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐθνοσυνελεύσεων θεμελιώδεις τῆς ἡμετέρας πολιτείας νόμοι καθιέρωσαν τὸ ὀρκωτικὸν σύστημα (3).

Τὸ σύστημα τοῦτο ὡς ἐκ τῆς ἱστορικῆς προεισαγωγῆς (§ 16) γίνεται δῆλον ἀνεπτύχθη καὶ διεμορφώθη κυρίως ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν ταῖς ἀποικίαις αὐτῆς, ἐντεῦθεν δὲ παρέλαβον τοῦτο τὰ τῆς Ἑπειρωτικῆς Εὐρώπης ἔθνη καὶ ἰδίως οἱ Γάλλοι καὶ Γερμανοί, παρ' οἷς καὶ ἐν τοῖς προγενεστέροις χρόνοις ἀπαντῶμεν ἐν χρήσει τὴν δι' ὀρκωτῶν δικαστῶν ἐκδίκασιν τῶν κολασίμων πράξεων. Μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν ὁμως ἐν ἀμφοτέραις ταῖς εἰρημέναις χώραις τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ τοῦ Κανονικοῦ δικαίου καὶ τὴν κραταίωσιν τῆς μοναρχίας, ἐπεκράτησεν ἡ ἐξεταστικὴ μυστικὴ διαδικασία καὶ ἀντὶ τῶν ὀρκωτικῶν δικαστηρίων ἐγκατεστάθησαν ἀπανταχοῦ δικαστήρια ἐκ τακτικῶν συγκεκροτημένα δικαστῶν (4).

Ὅθεν καὶ ἐν ταῖς χώραις ταύταις, ὡς καὶ ἐν ἀπάσαις ἔνθα τὸ ὀρκωτικὸν σύστημα δὲν εἶναι προῖον τῆς βαθμιαίας καὶ ἀδιαλείπτου ἀναπτύξεως τῆς ἐγγχωρίου νομοθεσίας ἀλλ' ἐφηρμόσθη κατ' ἀπομίμῃσιν ἄλλων ἐπικρατειῶν, ἀνεφύη τὸ

(3) Ὁρ. Συντάγμ. τῆς 5 Σεπτεμβρίου 1845, ἀρθρ. 92, Συντάγμ. τοῦ 1864, ἀρθρ. 94.

(4) Kæstlin. Das Geschworenengericht σελ. 52.

ζήτημα ἂν, καὶ κατὰ πόσον, τοῦτο εἶναι προτιμότερον τῶν ἐκ τακτικῶν δικαστῶν συγκεκριμένων δικαστηρίων πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἐγκλημάτων.

Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐξεταζομένου θεωρητικῶς καὶ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτοῦ σφοδραὶ ἐγένοντο συζητήσεις καὶ πολλὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἀντιδοξούντων μερῶν ἐπρωτάθησαν ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς ἢ τῆς μὴ ἐφαρμογῆς αὐτοῦ, μέχρι τοῦδε δὲ τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὀριστικῶς λελυμένον ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης (5).

Τὰ κυριώτερα τῶν ἐπιχειρημάτων τούτων συγκεφαλαιούμενα εἰσὶ τὰ ἑξῆς.

α) Οἱ ὑπὲρ τοῦ ὀρκωτικοῦ συστήματος κεκηρυγμένοι προτείνουν ὡς ἓνα τῶν κυριωτέρων λόγων τῆς παραδοχῆς αὐτοῦ τὴν ὅλως ἀνεξάρτητον θέσιν τῶν ἐνόρκων ἀπέναντι τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ ἀρχῶν, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας παρέχουσι πλήρη βεβαιότητα ὅτι θέλουσι δικάσει περὶ πάσης οἷας δῆποτε ὑποθέσεως ἀπροσωπολήπτως καὶ ὅτι ἀπολαύουσιν ἕνεκα τούτου τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ λαοῦ. Ἀλλ' ἄρά γε, ἀντιτάττουσιν οἱ ἐναντίοι, τοιαύτην ἀπροσωπόληπτον τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης διαχείρισιν δὲν ἐγγυᾶται ἀρκούντως τὸ ἰσόβιον καὶ ἀμετάθετον τῶν τακτικῶν δι-

(5) *Mittermaier Strafverfahren τόμ. II. § 44, σελ. 517.* — *Zachariae Strafprocess, τόμ. I. § 17, σελ. 72.* — *Th. Hilgard in Archiv d. Criminal Rechts 1855, σελ. 246—540, κ. ἐξ.* *Legraverend Législation crim. τόμ. I. chap. II, Sect. I. σελ. 56.* *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VIII. § 593, σελ. 223. κ. ἐξ.*

καστῶν δι' ὧν ἀποκαθίστανται ἀνεξάρτητοί πάσης κυβερνητικῆς ἐπενεργείας; Ἡ μήπως καὶ παρὰ τοῖς ἐνόρχοις δὲν δύναται ἡ κυβέρνησις διὰ παντοίων ἐμμέσων τρόπων νὰ ἐνεργήσῃ; Ἐκτὸς τούτου καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι οἱ ἐνόρχοι εἰσὶ μᾶλλον τῶν τακτικῶν δικαστῶν ἀνεξάρτητοί ἀπὸ τῆς Κυβερνήσεως, μὴ ὄντες ὅμως ἡσκημένοι προσηκόντως περὶ τὴν διάγνωσιν τοῦ δικαίου ὑπέικουσιν εὐχερέστερον εἰς διαφοροὺς κοινωνικὰς προλήψεις καὶ εἰς ἀτομικὰς ὅλως πεποιθήσεις. Ἡ δὲ ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ, ἥς ἀπολαύουσι, τότε μόνον δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποχρῶν λόγος πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ θεσμοθετήματος τούτου, ἐὰν συμβιβάζεται πρὸς τὸν ἐν γένει προορισμὸν τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, τὴν δικαίαν δηλονότι τιμωρίαν τοῦ ἐγκλήματος.

6) Ὡσαύτως ἀμφισβητεῖται ἂν οἱ ἐνόρχοι εἰσὶν ἐπιτηδειότεροι τῶν τακτικῶν δικαστῶν πρὸς ἐκτίμησιν τῶν διαφορῶν πραγματικῶν γεγονότων ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ κατηγορία. Οἱ συνήγοροι τοῦ ὀρκωτικοῦ συστήματος διατείνονται ὅτι οἱ ἐνόρχοι, καλούμενοι ἐκ τῶν διαφορῶν τῆς κοινωνίας τάξεων πρὸς διάγνωσιν τοῦ πραγματικοῦ μέρους τῆς κατηγορίας, κέκτῃνται πλείονας πρακτικὰς γνώσεις ἢ οἱ τακτικοὶ δικασταί, καὶ δύνανται, βοηθούμενοι ἐκ τῆς πείρας ἣν ἔχουσι τοῦ συνήθους βίου, νὰ ἐκτιμήσωσιν ἀκριβέστερον τὰ ποικίλα περιστατικὰ τὰ συνοδεύοντα τὴν ἐκτέλεσιν ἀθεμίτου τινὸς πράξεως.

Ἄλλ' ὡς ἀνωτέρω εἴρηται δὲν εἶναι ὀρθὸν ὅτι οἱ ἐνόρχοι διμάζουσι περὶ τοῦ πραγματικοῦ μόνον μέρους τῆς κατηγορίας. Ἐκτὸς τούτου ἐνδέχεται μὲν ἐνίοτε μεταξὺ τῶν ἐνόρχων νὰ εὑρεθῶσι τινὲς ἔχοντες ἀπάσας τὰς εἰδικὰς γνώσεις τὰς ἀπαιτούμενας πρὸς ὀρθὴν ἐξέλεγχιν τῶν θάσεων τῆς κατηγορίας, τὸ τοιοῦτον ὅμως εἶναι ὅλως τυ-

χαῖον καὶ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς διακριτικὸν προσὸν τοῦ ὀρκωτικοῦ συστήματος. Ἀλλως τε καὶ οἱ τακτικοὶ δικασταὶ, οἵτινες ἐν τῇ αὐτῇ πολιτείᾳ ἀνετράφησαν καὶ ζῶσιν ὡςπερ οἱ λοιποὶ πολῖται, δὲν δύνανται νὰ ὑποτεθῶσιν ἄμοιροι τῶν κοινωνικῶν γνώσεων, καὶ τῆς ὀρθῆς κρίσεως τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς ἐκτίμησιν τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τῶν κατηγορουμένων (6).

γ') Καὶ οἱ ἑνόρκοι ὡς καὶ οἱ τακτικοὶ δικασταὶ, πολῖται ὄντες τῆς αὐτῆς ἐπικρατείας, ἔχουσι τὸ αὐτὸ μὲν συμφέρον πρὸς ἀκριβῆ διαχείρισιν τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, καὶ τιμωρίαν τῶν ἀδικούντων, ἐπίσης δὲ ὑποχρεοῦνται νὰ σεβασθῶσι τὸν ὅρκον ὃν ἔδωκαν ἀναλαβόντες τὰ τοῦ δικαστοῦ καθήκοντα. Ὅθεν οὐδόλως εἶναι ἀληθὴς ἡ δοξασία τῶν ἀντιπάλων τοῦ ὀρκωτικοῦ συστήματος ὅτι οἱ ἑνόρκοι ῥέπουσι φύσει πρὸς ἀθώωσιν τῶν κατηγορουμένων. Τοῦναντίον ἐκ τῆς ἀντιπαραθέσεως τῶν ὑπὸ τῶν ἐνόρκων ἐκδιδομένων καταδικαστικῶν ἀποφάσεων πρὸς τὰς ὑπὸ τῶν τακτικῶν δικαστῶν, ἐξάγεται ὅτι οἱ ἑνόρκοι ἂν οὐχὶ πλείον, τοῦλάχιστον ἐπίσης αὐστηροὶ δεῖκνυνται περὶ τὴν διαχείρισιν τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης (7).

(6) Ὅπως ἀνυποστήρικτος εἶναι ὁ ὑπὸ τῶν Γάλλων συγγραφέων προτεινόμενος λόγος ὑπὲρ τοῦ ὀρκωτικοῦ συστήματος, ὅτι δηλαδή οἱ ἑνόρκοι δικάζουσι κατὰ τὴν ἐνδόμυχον αὐτῶν πεποιθῆσιν (intime conviction) ὅρ. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VIII. § 595, σελ. 250, κ. ἐξ.* διότι τοῦτο καὶ οἱ δικασταὶ ὀφείλουσι νὰ πράττωσι, καταργηθέντος ἐν τῇ νεωτέρᾳ ποινικῇ διαδικασίᾳ τοῦ ἀλλοτε περὶ τοῦ κύρους τῶν ἀποδείξεων ἰσχύοντος συστήματος. *Zachariae Strafprocess. τόμ. I. § 17, σελ. 75.*

(7) *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VIII. § 595, σελ. 255.*

Ἐκ τῆς προκειμένης συνοπτικῆς ἀναλύσεως τῶν κυριωτέρων ἐπιχειρημάτων πρὸς ὑποστήριξιν ἑκατέρου τῶν συστημάτων τούτων προκύπτει, ὅτι ἀμφότερα συννενοῦσι διάφορα πλεονεκτήματα καὶ διαφορὰς ἐλλείψεις συγχρόνως, καὶ ὅτι ἐκ προσιμίων καὶ θεωρητικῶς δὲν δύναται τις ν' ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἀπολύτου ὑπεροχῆς τοῦ ἑτέρου τούτων. Ἀναντιρρήτως ὁμως τὸ ὀρκωτικὸν σύστημα ἀπολαύει τῆς γενικῆς ἐμπιστοσύνης, ἥτις ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων καὶ τῶν τοῦ τύπου εἶναι ἀποχρώντως δεδικαιολογημένη, καθόσον ὁ ἀληθὴς χαρακτήρ αὐτῶν δύναται ἀκριβέστερον νὰ διαγνωσθῇ ὑπὸ τοῦ λαοῦ τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὴν κοινὴν γνώμην. Ἐκτὸς τούτου ἔχει ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ πλεονέκτημα ὅτι εὐχερέστερον ἐπιτυγχάνει τὰς ὑπὲρ τῶν δικαζομένων ἀπαιτουμένας ἐγγυήσεις τῆς προσωποληψίας καὶ ἀνεξαρτησίας τῶν δικαζόντων, διότι καὶ μείζων ἀριθμὸς δικαστῶν ἐδρεύει ἐν αὐτοῖς καὶ διὰ τοῦ χορηγουμένου τοῖς κατηγορουμένοις δικαιώματος τῆς ἐξαιρέσεως κραταιοῦται ἡ πεποιθήσις αὐτῶν περὶ τῆς εὐθυδικίας τῶν δικαστῶν. Ὅθεν καὶ ἡ εἰσαγωγὴ τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαία ἐν ταῖς ἐπικρατείαις μάλιστα ἐκείναις, ἔνθα δὲν ἡσφαλισθῇ ἡ τύχη τῶν δικαστῶν διὰ τῆς καθιερώσεως τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσοδιότητος αὐτῶν καὶ τοῦ ἀμεταθέτου. Ὁμολογητέον ὁμως ὅτι ἡ τοῦ ὀρκωτικοῦ συστήματος ἐπιτυχία ἐξαρτᾶται κυρίως ἐκ τοῦ καταλλήλου διορισμοῦ τῶν προσόντων ἐκείνων ὅσοι καλοῦνται πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν τοῦ ἐνόρκου, καὶ ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν.

Κοινοκλήσιον τοῦ ὀρκωτικοῦ δικαστηρίου

Ἡ ἐκλογή τοῦ δικαστοῦ ἐκτελεστέον

Ἐν συνόδῳ τοῦ ὀρκωτικοῦ δικαστηρίου

Γ'. Περὶ τῶν ἐκλεκτέων ἐνόρκων.

§ 32.

α) Περὶ τῶν ἱκανῶν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν
τοῦ ἐνόρκου χρεῶν.

Ὡς ἱκανοὺς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν τοῦ ἐνόρκου χρεῶν θεωρεῖ ὁ νομος

1) Τοὺς διδασκάλους τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων, τοὺς καθηγητὰς τῶν Γυμνασίων καὶ τοῦ Πανεπιστημίου.

2) Τὰ μέλη τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν.

3) Τοὺς προλύτας.

4) Τοὺς ἔχοντας ἀκίνητον περιουσίαν τοῦλάχιστον πεντακισχιλίων δραχμῶν, ἢ εἰσόδημα ἐτήσιον τοῦλάχιστον χιλίων δραχμῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ εἰρημένον τίμημα ἐν τῇ ἀρτιγεννήτῳ πολιτείᾳ ἡμῶν δὲν ἦτο σύνηθες, καὶ ἐντεῦθεν προήρχοντο δυσχέρειαι πρὸς καταρτισμὸν τοῦ καταλόγου τῶν ἐνόρκων, διὰ διατάγματος τῆς 22 Ἰανουαρίου 1837 ἐγένοντο δεκτοὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τοῦ ἐνόρκου καὶ οἱ ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τοῦ ἀνωτέρω τιμήματος ἔχοντες, ἥτοι ἀκίνητον μὲν περιουσίαν ἀξίας πλέον τῶν 2500 δραχμῶν, ἐτήσιαν δὲ πρόσοδον ὑπὲρ τὰς 500 δραχμὰς, καὶ ἐὰν μὴδὲ τοιοῦτοι εὐρεθῶσιν ἐν τινι περιφερείᾳ πρὸς ἀπάρτισιν τοῦ καταλόγου, συμπληροῦται οὗτος ἐκ τῶν μᾶλλον φορολογουμένων.

5) Τοὺς συμβολαιογράφους.

Ἀπαιτεῖται δὲ οἱ κεκτημένοι τὰ εἰρημένα προσόντα νὰ

ᾧσι πολίται Ἕλληνες, καὶ νὰ συνεπλήρῳσαν τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν (1).

§ 33.

6) Περὶ τῶν ἀνικάνων.

Τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκπληροῦν χρέη ἐνόρκου ἀπέκλεισεν ὁ νόμος.

1) Τοὺς ἕνεκα κακουργήματος, ἢ ἕνεκά τινος τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 22 Π. Ν. ἀναφερομένων πλημμελημάτων καταδικασθέντας (1).

(1) Ὁργ. ἀρθρ. 44. Πότε ἀπαιτεῖται νὰ ἔχη τις συμπληρωμένον τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ὅταν ἐγγράφηται ἐν τῷ ἔτησίῳ καταλόγῳ, ἢ ὅταν κληροῦται τις πρὸς καταρτισμὸν τοῦ δωδεκαμελοῦς ἐνόρκου δικαστηρίου; Τὸ τελευταῖον τοῦτο παρεδέχθη ἡ Γαλλικὴ νομολογία. ὁρ. Nouguiet la Cour d'assises τόμ. I. ἀριθ. 498. — Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 542, σημ. 2. — Ἡ δ' ἑλλειψὶς παρὰ τινι τῶν κληρωθέντων ἐνόρκων τῆς ἀπαιτουμένης ἡλικίας ἐπιφέρει τὴν ἀκέρωσιν τῆς διαδικασίας. Ποιν. δικ. 458, § 3, 415. Dalloz v. Instruction n.º 1589.

Τὸ μικτὸν τοῦτο σύστημα τοῦ διορισμοῦ τῶν ἀπαιτουμένων παρὰ τῶν ἐνόρκων προσόντων, ἐν ᾧ συνδέεται τὸ τίμημα μετὰ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως, ἰσχύει καὶ ἐν ταῖς πλείσταις τῶν νεωτέρων ποινικῶν δικονομιῶν τῆς Γερμανίας. ὁρ. Zachariae Strafprocess τόμ. I. § 47, σελ. 507. Planck Strafverfahren § 8, σελ. 14.

(1) Π. Ν. ἀρθρ. 24. Ὁ διὰ τελεσιδικίου δικαστικῆς ἀποφάσεως εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν καταδικασθεὶς στέρεῖται κατὰ

2) Τοὺς κατὰ τὰς ἐν τῷ ἄρθρῳ 24 Π. Ν. ἐνδιαλαμβανόμενας περιπτώσεις καταδικασθέντας εἰς πρόσκαιρον διακοπὴν τῆς πρὸς δημοσίαν ὑπηρεσίαν ἱκανότητος, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ αὕτη (2).

3) Τοὺς ἐπανελημμένως προσκληθέντας πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν τοῦ ἐνόρκου καθηκόντων, καὶ μὴ ἐμφανισθέντας μὴδὲ δικαιολογήσαντας τὴν ἀπουσίαν αὐτῶν (3), κα-

συνέπειαν τῆς καταδίκης ταύτης § 5 τῆς τιμῆς τοῦ νὰ ἦναι μέλος νομαρχιακοῦ τιγος, ἐπαρχιακοῦ ἢ δημοτικοῦ συμβουλίου, ἢ ἄλλης τιγὸς συνελέουσας συγκαλουμένης παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διὰ πολιτικὰς ὑποθέσεις, καὶ τοῦ νὰ διορίηται ὁρκωτὸς δικαστής.» — ἄρθρ. 22. «Τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα συνοδεύει καὶ τὴν εἰς ἐπαγορευτικὴν ποινὴν καταδίκην ἔνεκα κλοπῆς, ὑπεξαίρεσως, ἀπάτης, παραποιήσεως, ψευδοῦς διὰ χειραψίας ὑποσχέσεως ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ψευδορκίας [γρ. πλαστογραφίας], ψευδοῦς καταμηνύσεως ἢ συκοφαντίας, καὶ τέλος ἔνεκα πλημμελημάτων ἀφορώντων τὰ νόμισματα ἢ προσβαλλόντων τὰ ἥθη».

(2) Π. Ν. ἄρθρ. 24. «Ἡ καταδίκη τῶν ἐν τέλει ἢ ἄλλων δημοσίων ὑπηρετῶν ἔνεκα πράξεως ἀγαγομένης εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν τῶν, καὶ τιμωρουμένης ὡς πλημμελήματος ἀπὸ τὸν παρόντα ποινικὸν νόμον, συνεπιφέρει τὴν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἐκπτώσιν, καὶ τὴν στέρησιν πάντων τῶν μετὰ τῆς ἀρχῆς ἢ ὑπηρεσίας συννημμένων δικαιωμάτων καὶ πλεονεκτημάτων, ὡς καὶ τὴν πρόσκαιρον ἀνικανότητα εἰς ἀνάκτησιν ἀρχῆς ἢ ἄλλης δημοσίας ὑπηρεσίας. Περὶ τῆς προσκαίρου ταύτης ἀνικανότητος προσδιορίζει τὸ δικαστήριον εἰς τὴν ποινικὴν ἀπόφασιν οὔτε μικροτέραν τῶν ἐξ μηνῶν διάρκειαν, οὔτε μεῖζονα τῶν ἐξ ἐτῶν.

(3) Ὅργ. ἄρθρ. 64.

θόσον ἢ τῶν τοῦ ἐνόρκου χρεῶν ἐκπλήρωσις, δὲν θεωρεῖται ὡς καθήκον μόνον, ἀλλὰ καὶ ὡς δικαίωμα καὶ τιμὴ τῶν κεκτημένων τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα πολιτῶν· διὸ καὶ ὁ νόμος διὰ τῆς τοιαύτης ἀποστερήσεως τοῦ δικαιώματός τούτου ἠθέλησε νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς ῥαθυμοῦντας πρὸς ἀκριβοῦς τοῦ καθήκοντος τούτου ἐκτέλεσιν.

§ 34.

γ') Λόγοι τῆς ἀπαλλαγῆς.

Ἐκ τῶν ἱκανῶν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν τοῦ ἐνόρκου χρεῶν ὁ νόμος ἐξαιρεῖ πρόσωπά τινα, καὶ ἀπαλλάσσει ἐπομένως τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης, εἴτε διὰ τὸ ἀσυμβίβαστον ἐν γένει τῆς ὑπηρεσίας ἐν ᾗ διατελοῦσι πρὸς τὰ τοῦ ἐνόρκου καθήκοντα, εἴτε δι' ἄλλους τινὰς εἰδικοὺς λόγους. Εἰσὶ δὲ τὰ πρόσωπα ταῦτα.

1) Οἱ γραμματεῖς τῆς ἐπικρατείας, οἱ νομάρχαι, οἱ ἑπαρχοί, οἱ δήμαρχοι, οἱ δημαρχικοὶ πάρεδροι καὶ οἱ ἀστυνόμοι.

2) Οἱ δικασταὶ ἐκτὸς τῶν ἐμποροδικῶν καὶ τῶν παρέδρων ὅλων τῶν δικαστηρίων.

3) Οἱ εἰσαγγελεῖς καὶ οἱ ἀντεισαγγελεῖς.

4) Οἱ διέποντες ἐκκλησιαστικὴν τινα ἀρχήν, ἢ ἄλλως ἐκπληροῦντες ἐκκλησιαστικὰ καθήκοντα (1).

5) Οἱ ὑπερβάντες τὸ 70 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν, οἱ

(1) Ὁργ. ἀρθρ. 46.

τινες δὲν ἀποκλείονται μὲν αὐτοδικαίως, ἀλλ' ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ αἰτήσωσι τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτῶν. (2).

6) Ὅσοι ὡς ἐκ τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν συνέπραξαν εἰς τὴν κατὰ τοῦ κατηγορουμένου εἰσαχθεῖσαν δίκην, ἢ ὡς μάρτυρες ἔδωκαν τὴν μαρτυρίαν των (3), ἢ ὡς πραγματογνώμονες ἐγνωμοδότησαν, ἢ ἔχουσιν ἄμεσον συμφέρον εἰς τὴν ἐκδασιν τῆς δίκης, ὡς ἀδικηθέντες ἢ ζημιωθέντες. Τὰ ὀνόματα τῶν εἰρημένων προσώπων, εἴτε τῇ αἰτήσει αὐτῶν εἴτε τῇ αἰτήσει τοῦ κατηγορουμένου ἢ τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς, δὲν τίθενται ἐν τῇ κληρωτίδι, ἐὰν τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων, εἰς ὃ ὑποβάλλεται ἡ

(2) Ὁργ. ἄρθρ. 49. — Εὐρετηρ. τόμ. ΙΖ'. σελ. 59. Οἱ ἐβδομηκονταετεῖς ὀφείλουσι νὰ αἰτήσωσι τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτῶν κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ἐπὶ τοῦ καταλόγου παρὰ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, ἡ δύναται ῥ' ἀπαλλαγῶσι καὶ παρὰ τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων; ὅρ. Dalloz v. Instr. n.º 1490. contra Dollman Straßprocess § 22, σελ. 41, παραδεχόμενον τὴν διὰ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς ἀπαλλαγὴν αὐτῶν, ὅρ. καὶ Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VIII. § 599, σελ. 308.

(3) Ὡσαύτως ἐξαιροῦνται καὶ ὅσους πρόκειται νὰ ἐξετασθῶσι ὡς μάρτυρες καὶ ἐκκλητεύθησαν πρὸς τοῦτο. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη κλήτευσις τῶν ἐνόρκων ὡς μαρτύρων γενομένη ἐπὶ σκιῷ ὀλίῳ, ἵνα διὰ τῆς ἐλυττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπαιτούμενων ἐνόρκων καταστῇ ἀδύνατος ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως, δὲν παρέχει λόγον νόμιμον ἐξαιρέσεως, ἀλλὰ τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων δύναται, ἐὰν πεισθῇ περὶ τῆς τοιαύτης θαλάσσης προθέσεως τοῦ κατηγορουμένου, ῥ' ἀπορρίψῃ τὴν περὶ ἐξαιρέσεως πρότασιν αὐτοῦ. Dalloz v. Instruction n.º 1464 κ. ἐξ. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Π. 73 τοῦ 1855. Εὐρετηρ. τόμ. ΙΖ'. σελ. 59.

περὶ ἐξαιρέσεως αἰτησίς, ἀποφανθῇ περὶ τῆς παραδοχῆς ταύτης (4).

Δ') Περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐνόρκων.

§ 35.

Περὶ τῆς συντάξεως τῆς γενικοῦ καταλόγου.

Ἐκαστος δήμαρχος ἐγγράφει ἐν ἰδιαιτέρῳ καταλόγῳ πάντας ὅσοι ἐν τῷ δήμῳ, οὗ προΐσταται, ἔχουσι τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν τοῦ ἐνόρκου χρεῶν. Ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ ἐκτὸς τοῦ ὀνόματος ὀφείλει νὰ σημειοῖ τὴν κατοικίαν, τὴν ἡλικίαν, τὸ ἐπιτήδευμα, τὴν ἀκίνητον περιουσίαν, τὸ εἶδος τοῦ εἰσοδήματος, καὶ τὴν ιδιότητα τὴν παρέχουσαν εἰς τὸν ἐν τῷ καταλόγῳ ἐγγραφέντα τὴν ἱκανότητα τοῦ ἐνόρκου (1).

Οἱ παρὰ τῶν δημάρχων συνταχθέντες κατάλογοι πέμπονται πρὸς τὸν Ἐπαρχον, καταρτιζόντα ἐξ αὐτῶν τὸν ἐπαρχιακὸν κατάλογον, ὅστις εἶναι διαρκῆς, μὴ ἐπιτρεπομένων ἀποσθέσεων ἢ ἐγγραφῶν ἐν αὐτῷ, εἰμὴ κατὰ τὸν ὠρισμένον πρὸς ἀναθεώρησιν αὐτοῦ χρόνον καὶ κατὰ τὰς περὶ ταύτης διαγεγραμμένας διατυπώσεις.

Ἡ ἀναθεώρησις γίνεται ἐτησίως κατὰ πρῶτον ὑπὸ τῶν

(4) Ὁργ. ἀριθρ. 48, 65. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Π. 95 τοῦ 1851, 5 τοῦ 1852. Εὐρετηρ. τόμ. 1Ζ', σελ. 85.

(1) Νομ. 9 Ἰουλίου 1848 περὶ τῶν καταλόγων καὶ τῶν ἐκλογῶν τῶν ἐνόρκων, ἀριθρ. 1—8.

Δημάρχων, οἵτινες ἀφ' οὗ ἀπὸ τῆς 1—15 Φεβρουαρίου ἀναθεωρήσῃσι τὸ μέρος τοῦ καταλόγου τὸ περιέχον τὰ ὀνόματα τῶν δημοτῶν τοῦ οἰκείου δήμου, καὶ σημειώσῃσι ἐν ἐκθέσει τοὺς ἐγγραπτέους ἢ ἀποσβεστέους, ὡς καὶ τοὺς λόγους τῆς ἐγγραφῆς ἢ ἀποσβέσεως αὐτῶν, ὁφείλουσι μέχρι τῆς 20 Φεβρουαρίου τὸ βραδύτερον νὰ ὑποβάλλωσι τὰς ἐκθέσεις αὐτῶν μετὰ τοῦ καταλόγου εἰς τὸν Ἐπαρχον, ὅστις πέμπει ταύτας ἐπισυνάπτων τὰς δεούσας παρατηρήσεις του μέχρι τῆς 10 Μαρτίου πρὸς τὸν Νομάρχην. Ὁ Νομάρχης λαβὼν τοὺς ἐπαρχιακοὺς καταλόγους τοὺς ὑπὸ τῶν Δημάρχων μερικῶς ἀναθεωρηθέντας, ἀναθεωρεῖ ἐκ νέου αὐτοὺς γενικῶς καὶ ἐγγράφει μὲν τοὺς πολίτας ὅσοι παρελείφθησαν ἐκ παραδρομῆς ἢ ἀπέκτησαν ἐν τῷ μεταξύ τὰ προσόντα τοῦ ἐνόρκου, διαγράφει δὲ τοὺς ἀποβιώσαντας, ὡς καὶ ἐκείνους, ὧν ἡ ἐγγραφή ἀπεδείχθη παρὰ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν ἄκυρος, περὶ οὗ εἰδοποιοῦνται ἐντὸς δέκα ἡμερῶν διὰ τοῦ ἀρμοδίου Δημάρχου· τέλος σημειοῖ ὡς ἀποσβεστέους τοὺς ἀπολέσαντας τὰ προσόντα, ὡς καὶ ὅσους νομίζει μὴ προσηκόντως ἐγγραφέντας, καὶ ἐὰν ἡ ἐγγραφή αὐτῶν μὴ προσεβλήθῃ ὑπὸ τινος. Οἱ οὕτω δὲ ὑπὸ τοῦ Νομάρχου διορθωθέντες ἐπαρχιακοὶ κατάλογοι ἐκτίθενται τὴν 1 Μαΐου εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐκάστου δήμου, ἀναγινώσκονται τὴν ἐπομένην πρώτην Κυριακὴν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν δήμων, καὶ παρακατατίθενται ἐν τε τῷ γραφείῳ τοῦ δημαρχείου καὶ ἐν ταῖς κατοικίαις τῶν παρέδρων ὡς καὶ ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Νομαρχίας. Συγχωρεῖται δὲ ἐκάστῳ νὰ λάβῃ γνῶσιν τοῦ καταλόγου ἢ ν' ἀντιγράψῃ αὐτόν. Μέχρι τῆς 10 Ἰουλίου τὸ πολὺ ἔχει τὸ δικαίωμα πᾶς πολίτης, ὅστις ἤθελε παρατηρήσει ὅτι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἢ ἄλλων συμπολιτῶν του, παρελείφθη ἢ ἀποσβέσθη παρανό-

μως ἐκ τοῦ καταλόγου, ἢ τοῦναντίον συμπεριελήφθησαν καταχρηστικῶς ὀνόματα ἄλλων μὴ κεκτημένων τὰ τοῦ ἐνόρκου προσόντα, νὰ ζητήσῃ δι' ἀγωγῆς εἰσαγομένης εἰς τὸ ἀρμόδιον πρωτοδικεῖον τὴν διόρθωσιν τῶν περὶ τὴν αὐν-
ταξιν τῶν καταλόγων γενομένων ἀμαρτημάτων.

Ἡ ἀγωγή αὐτοῦ ἐπιδίδεται εἰς τὸν Νομάρχην καὶ εἰς τὸν ἐνδιαφερόμενον, ἐκείνον δηλονότι οὗτινος τὸ ὄνομα συμ-
παρελήφθη μὴ προσηκόντως.

Πᾶσα δὲ τοιαύτη δίκη πηγάζουσα ἐκ τῆς συντάξεως τῶν καταλόγων δικάζεται συνοπτικῶς προτιμωμένη τῶν τε ἐμ-
πορικῶν καὶ πολιτικῶν ὑποθέσεων (2).

Τὸ Πρωτοδικεῖον δὲν δικάζει ἀνεκκλήτως, ἀλλὰ συγ-
χωρεῖται κατὰ τῶν ἀποφάσεων αὐτοῦ τὸ ἐνδίκον τῆς
Ἐφέσεως μέσον ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδό-
σεως τῆς ἀποφάσεώς του, ἢ δ' ἐνώπιον τῶν Ἐφετῶν διαδι-
κασία εἶναι ὁμοία τῆς τῶν Πρωτοδικῶν. Ἡ ἀγωγή ὡς καὶ
ἡ ἔφεσις ἔχουσιν ἀνασταλτικὴν δύναμιν, ὅθεν μέχρι οὗ
ἐκδοθῇ ἡ τοῦ δικαστηρίου, παρ' ᾧ εἰσήχθησαν, ἀπόφασις,
ὁ Νομάρχης δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ οὔτε τὴν ἐγγραφὴν
οὔτε τὴν διαγραφὴν τῶν περὶ ὧν ἡ δίκη ὀνομάτων (3).

Τὸν γενικὸν κατάλογον τῶν ἐνόρκων ὀφείλει ν' ἀποπε-
ρατώσῃ ὁ Νομάρχης μέχρι τῆς 15 Σεπτεμβρίου. Ἀλλὰ

(2) Ἡ περὶ αὐτῆς συζήτησις γίνεται κατὰ τὰς ἐν τῷ ἄρθρ.
13 τοῦ Διατάγματος τοῦ 1848 ὀριζόμενας διατυπώσεις, ἢτοι
ἡ συζήτησις ἄρχειται ἀναγιγνωσκομένης ἐκθέσεως παρὰ τινος ἐκ
τῶν δικαστῶν, μεθ' ἃ τὸ δικαστήριον, ἀφ' οὗ ἀκροασθῇ τοῦ
Εἰσαγγελέως καὶ τῶν διαδίκων μερῶν, ἀπαγγέλλει τὴν ἀπό-
φασίν του.

(3) Διάταγμ. 9 Ἰουλίου 1848, ἄρθρ. 15.

καὶ μετὰ τὴν προθεσμίαν ταύτην, ἂν ἐπέλθωσι τελεσίδικοι ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων, δύναται νὰ διερθώσῃ κατ' αὐτὰς τοὺς καταλόγους δημοσιεύων ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ἐκάστης ἐπαρχίας τὰς ἐπενεχθείσας διορθώσεις (4).

§ 36.

Περὶ τῆς συντάξεως τῶν ἐτησίων καταλόγων.

Ἐκ τοῦ γενικοῦ καταλόγου τοῦ νομοῦ, ὅστις δημοσιεύεται ὑπὸ τοῦ Νομάρχου ἐν τινὶ ἑφημερίδι δωρεὰν (1) δεκαπέντε τοῦλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς συνελεύσεως τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων, κοινοποιεῖται εἰς ἕκαστον ἐπαρχιακὸν συμβούλιον κατὰ τὴν ἐτησίαν αὐτοῦ συνέλευσιν, ὁ κατάλογος τῶν ἐκ τῆς ἐπαρχίας ἐχόντων τὰ προσόντα τοῦ ἐνόρκου, τὸ δ' ἐπαρχιακὸν συμβούλιον ἐκλέγει ἐξ αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ἐγκριτωτέρων πολιτῶν τὸν ἀναλογοῦντα τῇ ἐπαρχίᾳ ἀριθμὸν τῶν ἐνόρκων, προσδιορίζομενον διὰ Β. διατάγματος κατὰ τριετίαν ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ τῶν οἰκογενειῶν τοῦ Νομοῦ πρὸς τὸν τῆς Ἐπαρχίας. Ἀλλ' ἅπασαι αἱ ἐπαρχίαι ἐκάστου Νομοῦ ὀφείλουσι νὰ ἐκλέξωσιν ἐν συνόλῳ τριάκοντα ἐνόρκους (2).

(4) Διάταγμ. 9 Ἰουλίου 1848, ἀρθρ. 10, 17, κτλ.

(1) Ἡ ἑφημερίς ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ Νομάρχου, ὁ δ' ἐκδότης αὐτῆς ὀφείλει νὰ δεχθῇ δωρεὰν τὴν δημοσίευσιν ἐπὶ ποιῶν προστίμου ἂν ἀρνηθῇ 5—100 δραχμῶν. Διαταγμ. 1848 ἀρθρ. 19.

(2) Θέσπισμα Προσωρινῆς Κυβερνήσεως τῆς 11 Δεκεμβρ.

Τὰ ὀνόματα τῶν ἐκλεχθέντων ὑπὸ τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων ἐνδρῶν κοινοποιοῦνται διὰ τοῦ Ἐπαρχοῦ τῷ Νομάρχῃ, ὅστις ἐκλέγει ὡσαύτως ἐκ τῶν διαφόρων ἐπαρχιακῶν καταλόγων τῆς περιφερείας αὐτοῦ τριάκοντα ἐτι ἐνδρῶν. Ἐξ αὐτῶν δὲ καὶ ἐκ τῶν ὑπὸ τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων ἐκλεχθέντων ἐτέρων τριάκοντα καταρτίζεται ὁ ἐτ ἡ σ ι ο ς κατάλογος περιέχων ἐξήκοντα ὀνόματα ἐνδρῶν ἐκλεχθέντων ὅπως κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἐκπληρώσωσι τὰ τοῦ ὀρκωτοῦ δικαστοῦ χρέη ἐν ταῖς συγκαλεσθησομέναις συνόδοις τῶν κακουργιοδικῶν (3).

1862. «Περὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἀναλογίας τῶν ἐκλεκτέων ἐνδρῶν διὰ τὰ ἔτη 1863, 1864, 1865. Οὕτω π. χ. ἐκ τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ἐκλέγει τὸ ἐπαρχιακὸν συμβούλιον Ἀττικῆς 14, Αἰγίτης 2, Θηβῶν 5, Λεβαδείας 5, Μεγαρίδος 4, κτλ. Ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸν τελευταῖον νόμον τῆς 4 Ἰουνίου 1855, ἀρθρ. 6, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλεκτέων ἐνδρῶν ἐξ ἐκάστης ἐπαρχίας εἶναι πάγιος, ὅθεν ἐκ μὲν τῆς ἐπαρχίας τοῦ Σηκουάνα ἐκλέγονται 2000, ἐκ δὲ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν ὁποίων ὁ πληθυσμὸς εἶναι ἐπέκειντα τῶν 500000 χιλιάδων κατοίκων 500, ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν ἔχουσῶν πληθυσμὸν μετὰξὺ 200—5000,000 χιλιάδων κατοίκων 400, ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τέλος τῶν ἔχουσῶν πληθυσμὸν ὀλιγώτερον τῶν 200,000 χιλιάδων κατοίκων 500. — Nouguiet la Cour d'assises τόμ. I. σελ. 422.

(3) Διάταγμα. 9 Ἰουλίου 1848 ἀρθρ. 20, 21.

§ 37.

Περὶ τῆς συντάξεως τῶν εἰδικῶν καταλόγων.

Οἱ κατὰ τὰς εἰρημένας διατυπώσεις καταρτισθέντες ἐτήσιοι κατάλογοι ἐκάστου Νομοῦ τῆς περιφερείας τοῦ δικαστηρίου τῶν Ἐφετῶν πέμπονται παρὰ τῶν ἀρμοδίων νομαρχῶν πρὸς τὸν Πρόεδρον καὶ τὸν Εἰσαγγελεᾶ τοῦ δικαστηρίου τούτου (1).

Ὁ Πρόεδρος τῶν Ἐφετῶν, ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει παρόντος καὶ τοῦ Εἰσαγγελέως, τέσσαρας τοῦλάχιστον ἐβδόμαδος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνεδριάσεως τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν, τίθουσιν ἐν κληρωτίδι τὰ ὀνόματα τῶν δι' ἕκαστον νομὸν τῆς περιφερείας τοῦ Ἐφετείου ἐκλεχθέντων ἐνόρκων καὶ ἐξάγει ἐξ αὐτῆς τριάκοντα ὀνόματα (2).

Ἐκτὸς τούτου ἐκλέγει, διὰ κληρώσεως ὡσάντως, ἐξ ἰδιαιτέρου καταλόγου ἐν ᾧ σημειοῦνται τὰ ὀνόματα τῶν πολιτῶν τῶν οἰκούντων ἐν τῷ τόπῳ τῶν συνεδριάσεων τοῦ κακουργιοδικείου καὶ ἐγγεγραμμένων ἐν τῷ ἐτησίῳ καταλόγῳ, τέσσαρας ἀ ν α π λ η ρ ω τ ι κ ο ὺ ς ἐνόρκους (3). Ἐκ

(1) Ὁργ. ἀρθρ. 56.

(2) Ὁργ. ἀρθρ. 57.

(3) Ὁργ. 58. Πρὸς ἀποφυγὴν ἐνδεχομένης συγχύσεως παρατηρητέον ὅτι τὸν ἐν τέλει τοῦ ἀρθρου 58 Ὁργ. καλούμενον γ ε ρ ι κ ὸ ν κατάλογον, τὸν ἐμπεριέχοντα δηλοῦσι τὰ ὀνόματα τῶν ἐξήκοντα ἐνόρκων τῶν ὑπὸ τῶν ἐπαρχιακῶν συμβουλίων καὶ τοῦ νομάρχου ἐκλεχθέντων, ἐκαλέσαμεν ἐ τ ῆ σ ι ο ν κατά-

τῶν ὀνομάτων τῶν ἐπιλαχόντων κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Προέδρου γενομένην κλήρωσιν καταρτίζεται ὁ εἰδικὸς κατάλογος, περιέχων τὰ ὀνόματα τῶν διὰ τὴν συγκαλεσθησομένην σύνοδον ὀφειλόντων νὰ ἐκπληρώσωσι τὰ τοῦ ἐνόρκου καθήκοντα.

Ἐάν ὅμως τυχὸν μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ καταλόγου τούτου τινὲς τῶν κληρωθέντων ἀποβιώσωσιν ἢ ἀπολέσωσι τὰ τοῦ ἐνόρκου προσόντα, ὁ κατάλογος ἀναπληροῦται διὰ νέας κληρώσεως, ἀφ' οὗ τὸ δικαστήριον τῶν Ἐφετῶν ἀκροαζόμενον καὶ τὴν γνώμην τοῦ Εἰσαγγελέως ἀποφασίσῃ περὶ τούτου. Ὁ κατάλογος τῶν οὕτως ἐκλεχθέντων ἐνόρκων δημοσιεύεται παρὰ τοῦ Προέδρου τῶν Ἐφετῶν ἐν τινὶ τῶν ἡμεδαπῶν ἐφημερίδων καὶ κοινοποιεῖται παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως πρὸς τὸν Νομάρχην, ὅστις εἰδοποιεῖ ἕκαστον διὰ προσκλητηρίου ἐγγράφου, ὅκτῳ τούλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν συνεδριάσεων, περὶ τῆς κληρώσεώς του, καὶ περὶ τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ τόπου ἐνθα μέλλει νὰ ἐμφανισθῇ (4).

Ἡ ἐπίδοσις τοῦ προσκλητηρίου ἐγγράφου γίνεται ἢ αὐτοπροσώπως πρὸς τὸν ἐκλεχθέντα, ἢ πρὸς τινὰ τῶν οἰκείων αὐτοῦ ἢ ὑπηρετῶν, λαμβανομένου ἀποδεικτικοῦ τῆς

λογον πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἐκ τοῦ καταλόγου τοῦ περιλαμβανόντος τὰ ὀνόματα τῶν κεκτημένων ἐν γένει τὰ τοῦ ἐνόρκου προσόντα, ὃν καταλληλότερον ὀνομαστέον γ ε ρ ι κ ὀ ν κ α τ ᾱ λ ο γ ο ν. Ὁ ἐν δ' ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ καὶ ἐν τῷ 65 Ὁργ. ἀναφερόμενος ἰ δ ι α λ τ ε ρ ο ς εἶναι ὁ ἐκ τοῦ ἐτησίου καταλόγου συντασσόμενος καὶ περιέχων τὰ ὀνόματα ἐκείνων μόνον τῶν ἐνόρκων, ὅσοι κατοικοῦσιν ἐν τῷ τόπῳ τῶν συνεδριάσεων τοῦ κακούργουδικείου.

(4) Ὁργ. ἄρθρ. 61.

ἐπιδόσεως πρὸς τοῦ ἐγχειρίζοντος τὴν κλῆσιν. Ἐὰν ὁμῶς οὐδεὶς εὐρίσκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κληρώθεντος, τὸ προσκλητήριο ἐγχειρίζεται εἰς τὸν Δήμαρχον, ὅστις ὀφείλει ἄνευ ἀναβολῆς νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἐγχειρίσεως (5).

§ 38.

Περὶ τῶν υποχρεώσεων καὶ δικαιωμάτων τῶν προσκληθέντων ἐνόρκων.

Οἱ κατὰ τὰς ἀνωτέρω διαγεγραμμένας διατυπώσεις προσκληθέντες ἑνόρκοι ὀφείλουσι νὰ ἐμφανισθῶσιν ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐν τῷ προσκλητηρίῳ ἐγγράφῳ ταχθεῖσαν προθεσίαν. Οἱ μὴ ἐμφανισθέντες μηδὲ δικαιολογήσαντες ἀποχρώντως τὴν ἀπουσίαν αὐτῶν καταδικάζονται εἰς πρόστιμον 20—200 δραχμῶν, ἐν ὑποτροπῇ δὲ εἰς 100—500 καὶ στεροῦνται συγχρόνως τῆς ἱκανότητος τοῦ ἐκπληροῦν χρέη ἐνόρκου (1).

Αἱ αὐταὶ ποιναὶ ἐπιβάλλονται καὶ κατὰ τῶν ἐμφανιζομένων μὲν ἐν τῇ ἐνάρξει τῶν συνεδριάσεων τοῦ κακούργιο-δικείου, ἀναχωρούντων ὁμῶς μετὰ ταῦτα ἄνευ νομίμου δικαιολογήματος πρὸς τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἐαυτῶν καθηκόντων (2).

(5) Ὁργ. 62.

(1) Ὁργ. ἀρθρ. 64.

(2) Ὁργ. 65. — Τὰς τοιαύτας ἀποφάσεις τοῦ δικαστηρίου τῶν συνόδων, δι' ὧν ἀπαγγέλλονται αἱ νόμιμοι ποιναὶ κατὰ τῶν μὴ ἐμφανισθέντων ἢ ἄνευ ἀδείας ἀναχωρη-

Ὅσακις ἐπομένως ἔνορκός τις ἀναγκάζεται ν' ἀπομακρυνθῇ πρὸ τῆς λήξεως τῆς συνόδου ἐκ τῆς ἑδρας τῶν συνεδριάσεων, ὀφείλει νὰ αἰτήσῃ πρὸς τοῦτο ἄδειαν παρὰ τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων, προτείνων συγχρόνως τοὺς λόγους τοὺς καθιστῶντας τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ ἀναγκαίαν (3). Τὸ δὲ δικαστήριον τῶν συνέδρων σταθμίζον τὴν βασιμότητα αὐτῶν ἀποφασίζει περὶ τῆς χορηγητέας ἀδείας.

σάντων ἐνόρκων δύναται ν' ἀνακόψῃ ὁ καταδικασθεὶς ἐνορκος. Ἡ ἡμετέρα δικονομία δὲν ὀρίζει ἀνατρεπτικὴν τινα προθεσμίαν πρὸς χρῆσιν τῆς ἀνακοπῆς, ὅθεν ἡ τῶν δικαστηρίων νομολογία παρεδέχθη ὅτι ἡ ἀνακοπὴ δύναται νὰ γέλῃ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς συνόδου, καθ' ἣν ἀπηγγέλθῃ ἡ ἀπόφασις, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἐπομένην, ἀρ' ἀποδεχθῇ ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ὁ ἀναγκαῖος χρόνος ἵνα γέλῃ διαρκούσης τῆς προηγουμένης συνόδου. ὅρ. Εἰρετηρ. τόμ. ΙΖ'. σελ. 58, 60. *Legraverend Legislat. crim.* τόμ. II. σελ. 174. Ἐναντίας γνώμην ἐκφέρει ὁ Carnot art. 596 n.º 9, art. 5, ὅστις, τὸ ἐπιβληθὲν εἰς τὸν μὴ ἐμφανισθέντα ἐνορκον πρόστιμον, οὐχὶ ὡς πολιτικὴν ἀποζημίωσιν ἀλλ' ὡς ποινὴν θεωρῶν, ἐφαρμόζει τὴν προθεσμίαν τῆς ἀνακοπῆς τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων ἐν γένει, ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη τοῦ Carnot, στηριζομένη ἐπὶ τῆς ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμογῆς διατάξεως ἀποκλειούσης τὸν καταδικασθέντα τῆς χρήσεως ἐνδίκου μέσου, δὲν φαίνεται ἀποχρώντως δεδικαιολογημένη *Dalloz v. Instruction n.º 1915*. Ἡ ἀνακοπὴ γίνεται παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων, μετὰ τὴν διάλυσιν δὲ τοῦ δικαστηρίου τῶν κακούργιδικῶν δύναται νὰ γέλῃ παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου τῶν Ἐρετῶν.

(5) Ὡς ἀποχρώντας λόγους ἀπουσίας θεωρεῖ ὁ νόμος α) νόσον δι' ἀπωδείξεως ἱατροῦ πιστοποιουμένην, β) λόγους οἰκιακούς ἢ τῆς ὑπηρεσίας, ἢ ἀλλης ἀστικῆς ἀσχολίας. — Ὅργ. ἀρθρ. 65.

Οἱ ἐμφανισθέντες ἑνόρκοι καὶ προσηκόντως κατὰ τὸ διάστημα τῆς συνόδου τὰ ἑαυτῶν ἐκπληρώσαντες καθήκοντα, δὲν ἐγγράφονται πλέον οὔτε κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος οὔτε κατὰ τὸ ἐπὶ ὄν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν κληρωτέων ἐνόρκων, ἐκτὸς ἐὰν ῥητῶς παραιτηθῶσι τοῦ δικαίωματος τούτου τῆς ἀπαλλαγῆς.

Ὅσοι τέλος ἐκ τῶν ἐνόρκων δὲν κατοικοῦσιν ἐν τῇ ἑδρᾷ τῶν συνεδριάσεων τῶν κακουργιοδικῶν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσωσι τὴν ὀρίζομένην ἀποζημίωσιν διὰ τὰ τῆς τροφῆς καὶ ὁδοιπορίας αὐτῶν ἔξοδα (4).

§ 39.

*Περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν πρὸς συγκρότησιν τοῦ δικαστηρίου
τῶν κακουργιοδικῶν ἐνόρκων.*

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ δωδεκαμελοῦς ἐνόρκου δικαστηρίου πρὸς

(4) Νομ. 22 Μαΐου 1859 περὶ ἀνέξσεως τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἐνόρκων δι' οὗ ἐτροποποιήθη τὸ ἄρθρ. 67 Ὁργ. — α' Ὅστις τῶν ὀρκωτῶν ἐξεπλήρωσε τὰ καθήκοντά του καὶ δὲν κατοικεῖ εἰς τὸν τόπον τῶν συνεδριάσεων λαμβάνει αὐτῶν εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν τροφοδοσίαν του, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐκ τῆς οἰκίας του ἀναγκαίας ἀπουσίας, ἀνὰ δραχμὰς τέσσαρας τὴν ἡμέραν, καὶ παρεκτὸς τούτου, ἀν' ἡ κατοικία του ἀπέχη πλέον τῶν τεσσάρων μυριομέτρων ἀπὸ τὸν τόπον τῶν συνεδριάσεων, λαμβάνει πρὸς ἀφίξιν καὶ ἐπάροδον διὰ πᾶν ἡμιμυριομέτρον τῆς κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν πορείας ἡμίσειαν δραχμὴν».

συγκρότησιν τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν, γίνεται κατὰ τὰς ἐξῆς διατυπώσεις.

Κηρυχθείσης τῆς ἐνάρξεως τῆς συνεδριάσεως ἐκφωνεῖ ὁ γραμματεὺς τὰ ὀνόματα τὰ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν τακτικῶν ἐνόρκων ἐνδιαλαμβανόμενα. Ἀπαιτεῖται δὲ νὰ παρευρεθῶσι τοῦλάχιστον εἰκοσιτέσσαρες ἐξ αὐτῶν ἵνα προβῇ τὸ δικαστήριον εἰς τὴν κλήρωσιν. Μὴ συμπληρωθέντος τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν τακτικῶν ἐνόρκων ἐκφωνοῦνται τὰ ὀνόματα τῶν τεσσάρων ἀναπληρωτικῶν, ἐὰν δὲ καὶ ἐξ αὐτῶν μὴ ἀπαρτισθῇ ὁ νόμιμος ἀριθμὸς ἀναπληροῦνται οἱ ἀπόντες ἐκ τῶν συμπληρωτικῶν καταλόγων τῶν κληρωθέντων ἐνόρκων κατ' ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου τῶν συνόδων ὑπὸ τοῦ προέδρου αὐτῶν μετὰ τὴν ἑναρξιν τῆς συνόδου (1).

(1) Τὸ δικαστήριον τῶν συνόδων κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς συνόδου ἐξετάζει ἐὰν προσῆλθον καὶ εἰσὶ παρόντες ἐν τῷ τόπῳ τῶν συνεδριάσεων ἅπαντες οἱ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν τοῦ ἐνόρκου καθηκόντων διὰ τὴν ἀρχαιμένην σύνοδον κλητευθέντες ἑνόρκοι, ἀποφασίζει δὲ περὶ τῶν ὑποβληθειῶν τυχόν αἰτήσεων ἀπαλλαγῆς, βεβαιοῖ τὴν ἀπουσίαν τῶν ἄνευ λόγου μὴ ἐμφανισθέντων, καὶ διὰ τῶν νομίμων κολλάει αὐτοῖς ποινῶν, ἀποφαίνεται τέλος περὶ τῶν ἐξαιρέσεων ἑνεκεν ἀνικαρότητος ἢ ἄλλου τινὸς κωλύματος πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν τοῦ ἐνόρκου χρεῶν. Ἐὰν μετὰ ταῦτα δὲν ὑπολείπεται ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς ἐνόρκων, ἀναπληροῦνται οἱ ἐλλείποντες διὰ νέας κληρώσεως ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῶν συνόδων ἐνεργουμένης, προηγηθείσης ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου, ἀκροασθέντος καὶ τὴν γνώμην τοῦ Εἰσαγγελέως. Καὶ πρῶτον μὲν γίνεται ἡ κλήρωσις ἐκ τοῦ ἰδιαίτερου καταλόγου, ἐξακολουθῶντος δὲ τοῦτου ἐκ τοῦ γενικοῦ, λαμβανομένων μόνον τῶν ὀνομα-

Ἀπαρτισθέντος τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ θέτει ὁ Πρόεδρος τὰ ὀνόματα τῶν παρόντων ἐνόρκων ἐντὸς κληρωτίδος, καὶ ἐξάγει ἐξ αὐτῆς ἀνὰ ἓν μέχρις οὗ συμπληρωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν δώδεκα ἐνόρκων τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς συγκρότησιν τοῦ δικαστηρίου (2).

Τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ὁσάκις ἕνεκα τῆς σπουδαιότητος τῆς ὑποθέσεως προβλέπει ὅτι ἐνδεχόμενον εἶναι ἢ συνεδρῖσιν νὰ παραταθῇ ἐπὶ πολὺ, ἔχει τὸ δικαίωμα πρὸς τῆς ἐνάρξεως τῆς κληρώσεως νὰ διατάξῃ τὴν κλήρωσιν ἑνὸς

των τῶν ἐνόρκων ὅσοι κατοικοῦσιν ἐν τῇ πόλει ἐνθα ἐδρεύει τὸ δικαστήριον τῶν κακουργιοδικῶν. Ἐπιτρέπεται δὲ γὰρ κληρωθῶσιν οὐχὶ μόνον τόσα ὀνόματα ὅσα ἀπαιτοῦνται πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐλλειπόντων, ἀλλὰ καὶ πλεονα τούτων ἵνα χρησιμεύσωσι πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν τυχόν ἐπελευσομένων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνόδου ἐλλειψέων. Ἀποφ. π. 1851, 75, 86 τοῦ 1865. Πρέπει ὅμως γὰρ φυλάσσειται ἀκριβῶς ἡ τάξις τῆς κληρώσεως ὥστε οἱ ἐπόμενοι γὰρ διαδέχονται τοὺς ἐλλείποντας προηγουμένους. *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. VIII. § 600, σελ. 545. Οἱ συμπληρωτικοὶ οὗτοι κατάλογοι ἐκφωνοῦνται ἐν ἐκάστη συνεδριάσει ἀλληλοδιαδόχως, ἑὰν ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν τακτικῶν καὶ τῶν ἀναπληρωτικῶν μὴ ἀπαρτισθῇ ὁ νόμιμος ἀριθμὸς τῶν εἰκουτεσσάων ἐνόρκων πρὸς ἐνέργειαν τῆς κληρώσεως τοῦ δωδεκαμελοῦς ἐνόρκου δικαστηρίου πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως.

(2) Ὁργ. ἀρθρ. 69, 71, 75. — Ἡ κλήρωσις πρέπει νὰ γίνηται ἀνευ διακοπῆς. Ἐὰν ὅμως μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς κληρώσεως ἀποδειχθῇ ὅτι συνέβη παράλειψις τις τῶν διατεταγμένων τύπων, δύναται ν' ἀκυρωθῇ ἡ γενομένη κλήρωσις καὶ νὰ προβῇ ὁ Πρόεδρος εἰς νέαν κλήρωσιν ὅρ. *Dalloz v. Instruction* n.º 4747.

ἢ δύο παραπληρωματικῶν ἐνόρκων, ὅπως παρασταθῶσι κατὰ τὴν συνεδρίασιν, καὶ ἀναπληρώσωσι τινὰ ἐκ τῶν τακτικῶν ἐνόρκων μὴ δυνάμενον ἐνεκεν ἀπροσδοκίτου τινὸς συμβάντος νὰ διαμείνῃ μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῆς δίκης (3).

Ὁ Πρόεδρος ἐξάγων ἐκ τῆς κληρωτίδος τὰ ὀνόματα τῶν ἐνόρκων κοινοποιεῖ αὐτὰ πρῶτον μὲν εἰς τὸν Εἰσαγγελέα καὶ εἴτα εἰς τὸν συμπαριστάμενον κατὰ τὴν κλήρωσιν κατηγορούμενον, ἐκάτερος δὲ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξαίρεσῃ ἐξ ἐνόρκους, ὡσάκις ὁ ἐν τῇ κληρωτίδι ἀριθμὸς τῶν ὀνομάτων εἶναι ἄρτιος (4). Περιττοῦ δὲ ὄντος τοῦ ἀριθμοῦ, ὁ κα-

(5) Ὁργ. ἀρθρ. 70. — Περὶ τῆς κληρώσεως τῶν τοιούτων παραπληρωματικῶν ἐνόρκων ἀποφασίζει ὁ ἀλλοκληρον τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων καὶ οὐχὶ μόνος ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Π. 7 τοῦ 1846. Εὐρετηρ. τόμ. ΙΖ'. σελ. 69. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. VIII. § 602, σελ. 578—585.

Ὡς ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀρθρ. 65, 70 καὶ 76. Ὁργ. ἐξάγεται δὲν εἶναι ἀναγκαῖον ὅταν πρόκηται νὰ κληρωθῶσιν εἰς ἡ δύο παραπληρωματικοὶ ἐνόρκοι νὰ τεθῶσιν ἐν τῇ κληρωτίδι πλεονα τῶν εἰκοσιτεσσάρων ὀνομάτων. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Π. 81 τοῦ 1852. Εὐρετηρ. τόμ. ΙΖ'. σελ. 68. — Ἐὰν δὲν ἔγερῃ κλήρωσις ἀναπληρωτικῶν ἐνόρκων καὶ ἀρξαμένης τῆς συνεδριάσεως ἐνορκὸς τις ἐκ τῶν τακτικῶν ἐξ ἀπροσδοκίτου τινὸς αἰτίας δὲν δύναται νὰ παρασταθῇ κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, δύναται νὰ γείνῃ νέα κλήρωσις ἐνόρκων πρὸς ἐπανάληψιν τῆς συζητήσεως, ἢ νὰ διαταχθῇ ἡ ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως. *Dalloz Instruction n.º 1805*, κ. ἐξ.

(4) Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξαίρετέων ἐνόρκων ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἐλαττοῦται ἀναλόγως

τηγορούμενος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξαιρέσῃ ἓνα περισσότερον τοῦ Εἰσαγγελέως (5).

Ἐὰν ὑπάρχωσι πλείονες κατηγορούμενοι δὲν αὐξάνεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξαιρετέων ἐνόρκων, ἀλλ' οἱ κατηγορούμενοι ὀφείλουσι νὰ συμφωνήσωσι περὶ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν ἐκ τῆς κληρωτίδος ἐξαγομένων ὀνομάτων, ἄλλως, ἀφ' οὗ προσδιορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν παρ' ἑκάστου ἐξαιρετέων ἐνόρκων, κανονίζεται διὰ κλήρου ἡ τάξις καθ' ἣν ἕκαστος θέλει ἐνεργήσῃ τὸ τῆς ἐξαιρέσεως δικαίωμα (6). Δύνανται

ὁσάκις πρόκειται νὰ κληρωθῶσι παραπληρωματικοὶ ἔνορκοι καὶ ἐν τῇ κληρωτίδι ἐτέθησαν τὰ ὀνόματα 24 μόνον ἐνόρκων. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Π. 84 τοῦ 1852. Εὐρετηρ. τόμ. ΙΖ'. σελ. 68.

(5) Ὁργ. ἀρθρ. 72.

(6) Ὁργ. ἀρθρ. 73. Ἡ παρά τιτος ἐξ αὐτῶν γενομένη ἐξαίρεσις εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τοὺς λοιπούς. — Ἐὰν οἱ κατὰ τὴν τάξιν τῆς κληρώσεως προηγούμενοι μὴ ποιήσωται χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐξαιρέσεως, τὸ δικαίωμα αὐτῶν δὲν μεταβαλεῖ εἰς τοὺς ἀμέσως ἐπομένους. — Ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν κατηγορουμένων ὑπερβαλῇ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐξαιρετέων ἐνόρκων (λ. χ. ὑπάρχωσιν ἐπὶ τὰ κατηγορούμενοι δικαιούμενοι νὰ ἐξαιρέσωσι ἐξ ἐνόρκων), ἐὰν οἱ κατὰ τὴν τάξιν τῆς κληρώσεως προηγούμενοι ποιήσωται χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐξαιρέσεως, ὁ τελευταῖος λαχὼν ἐν τῇ κληρώσει στερεῖται αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐὰν οἱ προηγούμενοι μὴ συμπληρώσωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐξαιρετέων ἐνόρκων, δύναται ὃ ἀναλάβῃ τὸ τῆς ἐξαιρέσεως δικαίωμα ὡς πρὸς τοὺς ὑπολειπομένους ὁ διὰ τῆς κληρώσεως στερηθεὶς αὐτὸ, διότι διὰ τῆς κληρώσεως ἐστερήθη τοῦ δικαιώματος τῆς ἐξαιρέσεως μόνον καθ' ἣν περίπτωσιν οἱ προηγούμενοι αὐτοῦ ἤθελον ποιήσασθαι χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τῶν. ὁρ. *Faustin*

δὲ οἱ κατηγορούμενοι ν' ἀναθέσωσιν εἰς τοὺς συνηγόρους αὐτῶν (7) τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐξαίρέσεων.

Οὔτε ὁ Εἰσαγγελεὺς οὔτε οἱ κατηγορούμενοι, ἢ οἱ συνηγόροι αὐτῶν, ὑποχρεοῦνται ν' ἀναφέρωσι τὸν λόγον τῆς ἐξαίρέσεως, ἢ δ' ἐξαίρεσις ἅμα ἀπαγγελθεῖσα καθίσταται ὁριστικὴ καὶ ἀμετάκλητος (8).

Ἐὰν, διὰ τῶν ἐξαίρέσεων τῶν παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως ἢ τῶν κατηγορουμένων γενομένων, ἔμεινεν ἐν τῇ κληρωτίδι τόσος μόνον ἀριθμὸς ὀνομάτων ἐνόρκων, ὅσος εἶναι ἀναγκαῖος πρὸς καταρτισμὸν τοῦ ὀρκωτοῦ δικαστηρίου, ἀπαγορεύεται πλέον πᾶσα περαιτέρω ἐξαίρεσις, οἱ δ' ἐναπομείναντες ἐν τῇ κληρωτίδι καλοῦνται πρὸς συγκρότησιν τοῦ ὀρκωτοῦ δικαστηρίου.

Hélie Instr. crim. τόμ. VIII. § 604, σελ. 422. — Dalloz v. Instr. crim. n.º 1884, κ. ἐξ.

(7) Ῥητὴ διάταξις περὶ τούτου δὲν ἀπαρτᾶται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ποιν. δικονομίᾳ. ὅρ. Εὐρετηρ. τόμ. ΙΖ'. σελ. 75, ὅπως ἐν τῇ τῶν Γάλλων. *Instr. crim. art. 599. « L'accusé premièrement ou son conseil et le procureur général recuseront tels jurés qu'ils jugeront à propos. — Dalloz v. Instr. crim. n.º 1878. Legraverend Législat. crim. τόμ. II. p. 467. — Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VIII. § 605, σελ. 415.*

(8) Ὅργ. 75. Ἐὰν συνέβη πλὴν τις περὶ τοῦ ἐξαιρετέου ἐνόρκου δύναται ῥ' ἀνακληθῇ ἢ ἐξαίρεσις γινομένης ἀμείσως τῆς δεούσης παρατηρήσεως. Μετὰ τὴν ἐκφώνησιν ὅμως τοῦ ἐπομένου ὀνόματος οὐδέποτε συγχωρεῖται ἡ ἀνάκλησις τῆς ἐξαίρεσις. *Nouguier la Cour d'assises τόμ. II. n.º 1587. Dalloz v. Instr. crim. n.º 1867.*

Περὶ τῶν κατὰ τὰς ἐξαιρέσεις ἀναφυομένων διαταγμῶν καὶ αἰτήσεων ἀποφασίζει τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων (9).

Ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἐξήχθη κατὰ πρῶτον ἐκ τῆς κληρωτίδος θεωρεῖται αὐτοδικαίως ὡς προϊστάμενος τοῦ ἐνόρκου δικαστηρίου. Ἀλλὰ συναινέσει αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἐνόρκων δύναται νὰ ἐκλεχθῇ ἕτερός τις ὡς προϊστάμενος (10).

Ἀφ' οὗ οἱ κληρωθέντες ἑνορκοὶ καταλάβωσι τὰς δι' αὐτοὺς ὠρισμένας θέσεις δίδουσι τὸν νενομισμένον ὄρκον ὃν ἀναγινώσκει ὁ πρόεδρος τῶν συνέδρων, μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ ἕκαστος τῶν ἐνόρκων καλούμενος κατ' ὄνομα ἀνατείνει τὴν δεξιὰν καὶ προσφέρει τὴν λέξιν «ὁμνῶ» (11).

(9) *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VIII. § 605, σελ. 422.*

(10) Ὁργ. ἄρθρ. 72. *Εὐρετηρ. τόμ. Ζ', σελ. 84.*

(11) Ὁργ. ἄρθρ. 78. Ὁ ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἀναγινωσκόμενος ὄρκος ἔχει ὡς ἐξῆς. «Ὁμόσατε καὶ ὑποσχεθῆτε ὅτι θὰ θεωρήσητε μὲ ἀτενῇ προσοχῇ, καὶ θὰ ἐξετάσητε εὐσυνειδήτως κατὰ τὴν προκειμένην δικαστικὴν συζήτησιν τὴν κατὰ τοῦ (δεῖνος) κατηγορίας, καὶ τὴν ὑπεράσπισίν του, ὅτι δὲν θὰ συνετρωθῆτε μὲ κἀνένα περὶ τῆς ἐκδοθησομένης ἀποφάσεως, καὶ ὅτι ἐκπληροῦντες τὰ εἰς ὑμᾶς ὡς ἐνόρκους ἐπιβαλλόμενα καθήκοντα δὲν θὰ πράξητε κατὰ φιλίαν, ἔχθραν, φόβον, χάριν οὔτε πρὸς ἰδιαιτέραν τινα ὠφέλειαν, ἢ δι' ἄλλην τοιαύτην αἰτίαν, ἀλλὰ θὰ ἔχητε πρὸ ὀφθαλμῶν μόνον τὸν Θεόν, τὴν δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ θὰ δώσητε τὴν ψῆφόν σας κατὰ τὴν συνείδησιν, καὶ κατὰ τὴν ἐκ τῶν συζητήσεων προελθοῦσαν ἐλευθέραν πεποιθήσιν σας, προσφερόμενοι κατὰ πάντα πιστῶς καὶ ἀδόλως διὰ τὰ ἔχητε βοηθὸν τὸν Θεόν καὶ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ Εὐαγγέλιον».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων κατ' ἰδίαν.

§ 40.

1). Περὶ τῶν δικαστῶν καὶ τοῦ Προέδρου.

Α'). Δικασταί. — Ὡς εἴρηται ἀνωτέρω (§ 28) τὰ ποινικὰ δικαστήρια δὲν σύγκεινται ἐξ ἰδιαιτέρων δικαστῶν, ἀλλ' οἱ αὐτοὶ δικασταὶ ἐκάστου δικαστηρίου ὅτε μὲν ἐκδικάζουσι πολιτικὰς, ὅτε δὲ ποινικὰς ὑποθέσεις κατὰ τὸν ἰδιαιτέρον κανονισμόν τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ· ἐπομένως τὰ ἐν τῷ Ὁργανισμῷ τῶν δικαστηρίων εἰδικῶς κανονισθέντα περὶ τοῦ διορισμοῦ τῶν προσόντων καὶ τῶν καθηκόντων τῶν παρὰ τοῖς πολιτικοῖς δικαστηρίοις δικαστῶν, ἰσχύουσιν ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ διοργανισμῷ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, οὐδὲ χρῆζουσιν ἰδιαιτέρας ἀναπτύξεως (1).

Β') Πρόεδρος. — Τοῦ δικαστικοῦ συλλόγου προΐσταται ὁ Πρόεδρος, οὗτινος τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα διαγράφει λεπτομερῶς ὁ τῶν δικαστηρίων ὀργανισμὸς ἐν τοῖς ἀρθρ. 81 κ. ἐξ.

(1) Περὶ τῶν προσόντων τῶν δικαστῶν ὅρ. Ὁργ. ἀρθρ. 44: Οἰκονομικοῦ Πολιτικῆς Διοικουσίας τόμ. Α'. § 47. — Περὶ τοῦ διορισμοῦ Ὁργ. ἀρθρ. 40. — *Planck Strafverfahren* σελ. 8.

Ὁ πρόεδρος διαρκούσης μὲν τῆς συνεδριάσεως διευθύνει τὰς συζητήσεις, ἐξετάζει τοὺς μάρτυρας, δίδει τὸν λόγον εἰς τοὺς ἀγορεύειν βουλομένους καὶ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν συζητήσεων δημοσιεύει τὰς ἀποφάσεις (2). Ἐν ταῖς διασκέψεσι δὲ τοῦ δικαστηρίου ὑποβάλλει τοῖς δικασταῖς τὰ ζητήματα, καὶ συλλέγει τὰς ψήφους αὐτῶν ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ νεωτέρου (3).

Ἐν ἐκ τῶν σπουδαιότερων καθηκόντων τοῦ Προέδρου εἶναι ἡ διαχείρισις τῆς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ εὐταξίας, ἐφ' ᾧ ἐχορηγήθη αὐτῷ τὸ δικαίωμα ν' ἀπαγγέλλῃ ποινὴν κρατήσεως εἰκοσιτεσσάρων ὥρων καθ' οἵονδήποτε ὅστις θορυβεῖ ἢ ταράττει τὴν ἡσυχίαν τῶν συνεδριάσεων ἢ θέλει ν' ἀντισταθῇ πρὸς τὰ ληφθέντα μέτρα (4). Ἐὰν δὲ τὸ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ πρᾶχθὲν φέρῃ σπουδαιότερον χαρακτῆρα ἢ εἰσάγεται αὐθωρεὶ πρὸς ἐκδίκασιν ἐνώπιον τοῦ συνεδριάζοντος δικαστηρίου, ἢ βεβαιοῦται προσηκόντως καὶ ὁ αὐτουργὸς τῇ ἐντολῇ τοῦ προέδρου συλλαμβάνεται καὶ παραδίδεται τῷ παρὰ Πρωτοδίκαις Εἰσαγγελεῖ πρὸς ἐνέργειαν τῶν περαιτέρω (5).

(2) Ὁργ. ἀρθρ. 83, 84. Π. Δικ. ἀρθρ. 364, 365, 417.

(3) Ὁργ. ἀρθρ. 84, 85. Ὁ Πρόεδρος ἐσφύητος ὢν πρὸς τοὺς λοιποὺς δικαστὰς ψηφοφορεῖ ὑστατος πάντων.

(4) Ποιν. δικ. ἀρθρ. 181, 182, 367.

(5) Ποιν. δικ. ἀρθρ. 210, 368, 370, 417.

2) Περὶ τῆς Εἰσαγγελίας.

§ 41.

Ἐρ γένοι (1).

Πρὸς ἐπίδλεψιν τῆς ἀκριβοῦς τῶν νόμων τηρήσεως καὶ πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν γενικῶν τῆς πολιτείας συμφερόντων περὶ τὴν διαχείρισιν τῆς δικαιοσύνης ἐγκατεστάθη παρ' ἅπασιν τοῖς δικαστηρίοις ἡ Εἰσαγγελία, ἀρχὴ ὅλως ἀνεξάρτητος τῶν δικαστηρίων καὶ αὐτοτελὴς (2).

Ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ ἰδίως ἡ Εἰσαγγελία παρίσταται ἐν ὀνόματι τῆς πολιτείας ὡς κατήγορος τῶν εἰς κολασίμους πράξεις παρεκτραπέντων, ἐξαιτουμένη τὴν τιμώρησιν αὐτῶν καὶ τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος προελθούσης ζημίας. Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ κυρίου τούτου καθή-

(1) *Ortolan et Ledeau. Le ministère public en France Paris 1854. Massabiau Manuel du ministère public. Paris 1856. Frey Die Staatsanwaltschaft in Deutschland u. Frankreich. 1850. Dalloz v. Ministère Public. Hermann Der Begriff der Staatsanwaltschaft. Archiv. d. Crim. R. 1852, σελ. 289. — Ὅργ. ἀριθρ. 94, κ. ἐξ. Οἰκονομίδου Πολ. Δικονομίας § 19.*

(2) *Walther Stafprocess. § 15, σελ. 17. Καὶ τὰ δικαστήρια ἐνεργῶν λαμβάνουσι μέρος ἐν τῇ διαχείρισει τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἐπομένως περὶ τῶν συμφερόντων τῆς πολιτείας ἐρ γένοι μεριμνῶσιν, ἀλλ' εἰς τὴν Εἰσαγγελικὴν ἀρχὴν εἰδικώτερον ἢ φροντίς τούτου ἀνετέθη. ὅρ. Planck Strafverfahren § 11, σελ. 27.*

κοντος εἰς τὴν Εἰσαγγελικὴν ἀρχὴν ἀνατίθεται ἡ ἐκπλήρωσις διαφόρων ἄλλων οὐσιωδῶν λειτουργημάτων, ἅτινα ἐν τοῖς ἐξῆς θέλομεν ἐρευνήσει, ἀφ' οὗ προηγουμένως τὸν ὀργανισμόν καὶ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς ἐρευνήσωμεν.

§ 42.

Περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Εἰσαγγελίας.

Ἡ Εἰσαγγελία σύγκαιται ἐκ πλειόνων ὑπαλλήλων ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διοριζομένων (1), ἐξ ὧν οἱ μὲν αὐτοτελῆ κατέχουσι θέσιν, οἱ δὲ ὑποτάσσονται εἰς τοὺς προϊσταμένους αὐτῶν, καὶ ἄλλοι πάλιν ὡς βοηθοὶ ἢ ἀναπληρωταὶ τῶν κυρίων προσώπων ἐνεργοῦσι (2).

Ἐν τῇ ἱεραρχικῇ ταύτῃ σχέσει τῶν διαφόρων τῆς Εἰσαγγελίας προσώπων τὴν ἀνωτάτην κατέχει βαθμίδα ὁ τοῦ Ἀρείου Πάγου Εἰσαγγελεὺς (3), ἔπονται δ' αὐτῷ οἱ παρ'

(1) Ἡ περὶ τῆς ἰσοβιότητος καὶ τοῦ ἀμεταθέτου τῶν δικαστῶν διάταξις τοῦ νόμου, ἡ μὴπω παρ' ἡμῖν ἐφαρμοσθεῖσα, δὲν ἰσχύει καὶ περὶ τῶν Εἰσαγγελέων, ἐπομένως δύναται ἡ Κυβέρνησις ἐκάστοτε δυνάμει τοῦ νόμου καὶ κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας τὰ μεταθέτῃ ἢ ῥ' ἀπολύῃ αὐτούς.

(2) Περὶ τῶν προσόντων τῶν εἰς Εἰσαγγελικὰς θέσεις διοριζομένων ὁρ. Ὁργ. ἀρθρ. 11. *Plancie Strafverfahren* § 14, σελ. 45.

(3) Ὁ τοῦ Ἀρείου Πάγου Εἰσαγγελεὺς δὲν εἶναι μὲν ἐκ τῶν ἀμέσως ἐνεργῶν προσώπων ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ, σπουδαιοτάτη ὅμως παρίσταται ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ, διότι ὁ νό-

Ἐφέταις Εἰσαγγελεῖς. Ἀμφότεροι οὗτοι ὑπάγονται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργεῖον καὶ δύνανται ἀμέσως ν' ἀναφέρωνται πρὸς αὐτὸ (4).

Εἰς τοὺς παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελεῖς ὑπάγονται οἱ κατὰ τὴν περιφέρειαν τοῦ δικαστηρίου τῶν Ἐφετῶν Εἰσαγγελεῖς τῶν Πρωτοδικῶν. Τὴν ἐσχάτην τέλος βαθμίδα τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς κατέχουσιν οἱ ἐν τοῖς δικαστηρίοις τῶν πταισματοδικῶν τὰ τοῦ δημοσίου κατηγοροῦ καθήκοντα ἐκπληροῦντες δῆμαρχοι, ἢ δημαρχικοὶ πάρεδροι ἢ ἀστυνομοὶ (5) τοῦ τόπου ἐνθα ἐξετελέσθη ἡ κολάσιμος πρᾶξις, ἢ ἐν περιπτώσει νομίμου αὐτῶν κωλύματος, οἱ ἐν τῇ καθέδρᾳ τοῦ δικαστηρίου τῶν πταισματοδικῶν διατελοῦντες (6).

μος ἐπόπτην αὐτὸν κατέστησε τῶν παρὰ τοῖς λοιποῖς δικαστηρίοις Εἰσαγγελέων, καὶ τὴν φροτίδα αὐτῷ ἀρέθηκε τοῦ ἐξελέγειν αὐτοὺς, ἐὰν ποτε ὀλιγώρως περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθήκόντων αὐτῶν ἔχωσι. *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. II. § 115, σελ. 298.

(4) Ὁργ. ἀρθρ. 95. Περὶ τῆς σχέσεως τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ πρὸς τὴν Εἰσαγγελικὴν ἀρχὴν εἰδικώτερον ὅρ. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. II. σελ. 502, § 114. *Frey Frankreichs Criminalverfassung.* σελ. 208.

(5) Ὁργ. ἀρθρ. 100. II. Α. ἀρθρ. 21.

(6) II. Α. ἀρθρ. 29—351, καὶ 352. — Ὁ ὀργανισμὸς τῶν δικαστηρίων δὲν συγκαταλέγει τοὺς παρὰ τοῖς πταισματοδικαῖς δημοσίους κατηγοροὺς ἐν τῇ ἱεραρχικῇ ἐξαρτήσει τῶν τῆς Εἰσαγγελίας ὑπαλλήλων, διότι δὲν ἀνήκουσιν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν τάξιν τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν. Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ ὅμως τῶν ἀρθρ. 100, 106, 107, 109, κ. ἐξ Ὁργ. καὶ 351, Ποιν. δικ. ἐξάγεται ὅτι ὁ νομοθέτης καὶ τοὺς ὑπαλ-

Παρ' ἐκάστῳ Εἰσαγγελεῖ ὑπάρχουσιν οἱ ἀντεισαγγελεῖς ὡς νόμιμοι αὐτοῦ ἀναπληρωταὶ καὶ συμβοητοί, οἵτινες αὐτεπαγγέλτως ἐκπροσωποῦσιν αὐτὸν κωλυόμενον (7).

Οἱ ἀντεισαγγελεῖς ὑπάγονται ἀμέσως εἰς τοὺς Εἰσαγγελεῖς τῶν δικαστηρίων παρ' οἷς διατελοῦσιν ἐν ὑπηρεσίᾳ, καὶ δύνανται μὲν νὰ ἐνεργῶσιν ἐλευθέρως καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν πεποίθησιν, ὀφείλουσιν ὅμως ὁσάκις διαταχθῶσι παρὰ τοῦ προϊσταμένου αὐτῶν Εἰσαγγελέως νὰ ἐκτελῶσιν ἀκριβῶς τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς παραγγελίαν (8).

Ἄλλους τούτους ἐν μέρει ὡς μέλη τῆς Εἰσαγγελικῆς ἐν γένει ἀρχῆς θεωρεῖ. ὅρ. Ἐγκύκλιον τῆς ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης Γραμματείας τῆς 21 Ἀπριλίου 1858, ὑπὸ τὸ ἄρθρ. 108 Ὁργ. Παρὰ τοῖς Γάλλοις δικονομολόγοις ἀμφισβητεῖται ἡ σχέσις τῶν δημοσίων κατηγορῶν πρὸς τοὺς ἀμέσους προϊσταμένους αὐτῶν Εἰσαγγελεῖς ὅρ. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. II. § 109, σελ. 227. *Mangin Traité de l'action publique* τόμ. I. n.º 102, σελ. 227.

(7) Διὸ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ βεβαιῶνται ἐν τοῖς πρακτικοῖς τὸ κώλυμα τοῦ Εἰσαγγελέως. Ἀποφ. ποιν. Α. Π. 79 καὶ 81 τοῦ 1845. 156 τοῦ 1846. 69 τοῦ 1850. 55 τοῦ 1851. 52. 57. 56 τοῦ 1855. 105 τοῦ 1858. [ὅρ. § 50, σημ. 9.] Ὅσακις ὅ,τε Εἰσαγγελεὺς καὶ οἱ ἀντεισαγγελεῖς κωλύονται ἀναπληροῦνται παρὰ τοῦ νεωτέρου ἐκ τῶν δικαστῶν τοῦ ἐν ᾧ ἐδρεύουσι δικαστηρίου (Ὁργ. ἄρθρ. 27), καὶ ἐν ἐλλείψει τούτου παρ' ἐνὸς ἐκ τῶν παρέδρων ἢ διχηγῶν ὅρ. *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. II. σελ. 195.

(8) Ὁργ. ἄρθρ. 92. «Ἐνεργεῖ ἐλευθέρως κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πεποίθησιν». Οἱ ἀντεισαγγελεῖς δηλονότι δὲν ὑποχρεοῦνται κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνατεθείσης αὐτοῖς ἐργασίας νὰ λαμβάνωσιν ἐκάστοτε τὴν γνωμοδότησιν τοῦ

Μεταξύ τῶν συγκροτούντων τὴν Εἰσαγγελικὴν ἀρχὴν μελῶν ὑπάρχει τοιαύτη τις σχέσις, ὥστε πᾶσα οἰαδήποτε πρᾶξις ἐνεργηθεῖσα παρ' ἐνὸς ἐξ αὐτῶν ἐντὸς τῶν διαγεγραμμένων τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ ὁρίων, εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ἀμετάκλητος οὐδὲ δεῖται ἰδιαίτερας κυρώσεως παρὰ τῶν ἀμέσως προϊσταμένων αὐτοῦ, ἀλλὰ λογίζεται ὡς ἐνεργηθεῖσα παρ' ὁλοκλήρου τοῦ ἡθικοῦ ὡς εἶπεῖν προσώπου τῆς Εἰσαγγελίας. Ἐν ἄλλοις ἡ Εἰσαγγελικὴ ἀρχὴ εἶναι μία καὶ ἀδιαίρετος (9).

προϊσταμένου αὐτῶν, οὐδὲ ὀφείλουσι τὰ ὑποβάλλωσι πρὸς τὸ δικαστήριον αἰτήσεις συμφῶρους πρὸς τὴν γνώμην τοῦ προϊσταμένου αὐτῶν Εἰσαγγελέως, ἐὰν τυχὼν πρὸς αὐτὸν διαφωνῶσιν. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει παρατηρητέον ὅτι ὁ Εἰσαγγελεὺς ἔχει δικαίωμα ν' ἀναλάβῃ αὐτὸς τὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑποθέσεως. — Καθῆκον ὅμως ἔχουσιν οἱ ἀρτεισαγγελεῖς τὰ ἐκτελῶσι πᾶσαν δοθεῖσαν αὐτοῖς παραγγελίαν παρὰ τῶν προϊσταμένων αὐτῶν περὶ τῆς ἐκτελέσεως ὠρισμένης τινὸς πράξεως ἀναγομένης εἰς τὰ καθήκοντα τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς, οἷον ἐὰν ἔλαβον ἐντολὴν τὰ ἐνεργήσωσι προεισαγωγικὴν τινα ἀνάγκησιν μαρτύρων, τὰ ἐκτελέσωσιν αὐτοψίαν ἢ κατάσχεσιν, τὰ ποιήσωσιν χρῆσιν ἐνδίκου τινὸς μέσου κτλ. Τοῦτ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τοὺς παρὰ πλημμελειοδίκαις Εἰσαγγελεῖς ἀπέναντι τῶν προϊσταμένων αὐτῶν παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελέων *Planck Strafverfahren* § 46, σελ. 46. *Rodière Procédure crim.* σελ. 62.

(9) Τὸ ἀξίωμα τοῦτο τοῦ ἀδιαίρετου τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς ἐκφράζει ἡ Γαλλικὴ ποινικὴ δικονομία διὰ τοῦ κατόνοϋ «le ministère public est indivisible». ὅρ. *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. III. σελ. 417. *Mangin Traité de l'action publique* n.º 405. — *Frey Frankreichs Crimi-*

Ἐκ τοῦ ἀξιώματος τούτου περὶ τοῦ ἀδιαιρέτου τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς ἔπεται ὅτι ἕκαστον ἐκ τῶν μελῶν τῆς Εἰσαγγελίας εἶναι ἀρμόδιον νὰ ἐνεργήσῃ ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ πᾶν ὅ,τι καὶ ὁ προϊστάμενος αὐτοῦ, καὶ ὅτι τὰ ἐντὸς ὠρισμένης τινὸς περιφερείας ἐνεργὰ μέλη τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς ὑποκαθίστανται ἀμοιβαίως ἐν παντὶ καιρῷ (40).

§ 43.

Περὶ τῶν καθηκόντων τῆς Εἰσαγγελίας ἐν γένει.

Λίαν δυσχερὲς ἀποβαίνει ἡ διὰ γενικῶν καὶ περιληπτικῶν ὅρων προεισαγωγικῇ, ὡς εἰπεῖν, ἀνάπτυξις τῆς ποικίλης ἐνεργείας τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς εἰς τε τὰς συνεδριάσεις τῶν δικαστηρίων, καὶ ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου, καθόσον πρὸς κατανόησιν ταύτης προαπαιτεῖται ἡ γνῶσις διαφορῶν ἄλλων εἰδικῶν τῆς διαδικασίας τύπων, οὓς παρακατιόντες θέλομεν κατὰ πρῶτον ἐξετάσει. Ὅθεν ἐνταῦθα περιοριζόμεθα νὰ διαγράψωμεν μόνον γενικώτερον τὰ ὅρια τῆς δικαιοδοσίας καὶ νὰ ὑποδείξωμεν τοὺς οὐσιωδεστέρους κανόνας, ἀφ' ὧν τὰ διάφορα τῆς ἀρχῆς ταύτης δικαιώματα

nalverfassung, σε.λ. 214. Walther Strafprocess § 47, σε.λ. 79. Planck. Strafverfahren § 16, σε.λ. 47.

(40) Κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀκυρωτικοῦ τῆς Γαλλίας καὶ διαρκούσης τῆς συζητήσεως τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως δύναται οἱ παρὰ τῷ δικαστηρίῳ Εἰσαγγελεῖς ν' ἀντικατασταθῶσι. ὅρ. *Dalloz v. Ministère Public. n.º 49, κ. ἐξ.*

πηγάζουσι μέλλοντες νὰ πραγματευθῶμεν εἰς τὸ εἰδικὸν μέρος καὶ ἐν οἰκείῳ τόπῳ περὶ ἐκάστης ἰδιαιτέρως τῶν λειτουργιῶν τῆς Εἰσαγγελίας.

Εἰσὶ δὲ τὰ κυριώτερα τῶν καθηκόντων ταύτης τὰδε.

1) Ὡς ἀρχὴ ἐφορῶσα τὴν ἀκριβοῦς τῶν νόμων τήρησιν ἐν τῇ πολιτείᾳ πρώτιστον ἔχει καθῆκον νὰ καταδιώκῃ αὐτεπαγγέλτως πᾶσαν ἀθέμιτον πράξιν, ἥς ὅπωςδὴποτε ἐλάβε γνῶσιν καὶ νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς θεβαιώσεως αὐτῆς καὶ τῆς τιμωρήσεως τῶν ἐνόχων (1).

Ῥητῶς δ' ὁ νόμος ἐξαιρεῖ τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ Εἰσαγγελία δὲν δύναται αὐτεπαγγέλτως νὰ προβῇ εἰς τὴν καταδίωξιν τοῦ ἐνόχου (2).

2) Ἐπειδὴ εἰς αὐτὴν ἀνετέθη ἡ φροντίς τῆς καταδίωξεως τῶν ἀθεμιτῶν πράξεων, ἔχει δικαίωμα καὶ ὀφείλει νὰ διατάττῃ τοὺς ἀρμοδίους ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους ὅπως ἐπιληφθῶσι τῆς ἀνακρίσεως αὐτῶν, νὰ ἐπιβλέπῃ αὐτοὺς κατὰ τὴν διεξαγωγὴν ταύτης, καὶ νὰ διευθύνῃ ἐν γένει τὴν προδικασίαν (3).

(1) Ὅργ. ἀρθρ. 95. Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 20. *Μὰν εἰςφραδῶς ὁ Mangin Traité de l'action publique n.º 106 διαγράφει τὴν ἐνέργειαν ταύτην τῆς Εἰσαγγελίας λέγων. «De tous les droits que la société a confiés à la puissance publique le plus important peut-être est celui de provoquer contre les citoyens la vengeance des lois, et selon que les magistrats à qui ce droit est délégué l'exerceront, les lois pénales seront un frein salutaire, elles réprimeront les passions coupables et affirmeront le bon ordre, ou elles ne seront que de vaines menaces, peut-être même de moyens de persécution».*

(2) Π. Δικ. ἀρθρ. 20—22.

(3) Ὅργ. ἀρθρ. 105—184. — Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 17, 156.

3) Ὡς ἀρχὴ κατηγοροῦσα ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ὀφείλει νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς ἐμφανίσεως τῶν κατηγορουμένων κατὰ τὴν δικάσιμον, νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὸ δικαστήριον τὰς συλλεχθεῖσας ἀποδείξεις καὶ συμφώνως πρὸς αὐτὰς νὰ ἐξαιτῇ τὴν καταδίκην ἢ ἀθώωσιν τῶν κατηγορουμένων (4). Διὸ καὶ οἱ Εἰσαγγελεῖς ὀφείλουσι νὰ παρευρίσκωνται τακτικῶς εἰς τὰς δημοσίας συνεδριάσεις τῶν δικαστηρίων εἰς ᾗ ἀνήκουσιν (5).

4) Εἰς τὴν Εἰσαγγελίαν ἀνετέθη ἡ ἐκτέλεσις τῶν παρὰ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων (6).

5) Οἱ Εἰσαγγελεῖς τέλος ἔχοντες τὴν ὑπερτάτην ἐπιτήρησιν ἀπάντων τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν ὀφείλουσι νὰ συντάττωσι κατὰ τοὺς διαγεγραμμένους τύπους ἐκθέσεις περὶ τῆς διαχειρίσεως τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης παρὰ τοῖς δικαστηρίοις παρ' οἷς ἐδρεύουσι. Τὰς δ' ἐκθέσεις ταύτας μετὰ τῶν ἀναγκαίων αὐτῶν παρατη-

(4) Ὁργ. ἀρθρ. 103, § 2.

(5) Ὁργ. ἀρθρ. 100. Ἡ παρουσία τῶν Εἰσαγγελέων κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῶν ποινικῶν δικαστηρίων εἶναι ἐκ τῶν ἀναγκαίως προαπαιτουμένων ὄρων πρὸς ἔγκυρον συγκρότησιν τοῦ δικαστηρίου. Τὴν ἀρχὴν ταύτην οἱ Γάλλοι δικονομολόγοι ἐκφράζουσι διὰ τοῦ κατόρου «*Le ministère public fait partie integrante des tribunaux*», καὶ ὁλως ἀσκοπος φαίνεται ἡμῖν πᾶσα συζήτησις ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἂν ὁ Εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ δικασθῇ ἐρήμην. Ὁρ. Ortolan *Le ministère public* σελ. 84. — Faustin Hélie *Instruction crim.* τόμ. VII, § 555, σελ. 555. — Walther *Strafprozess* § 18, σελ. 82.

(6) Ὁργ. ἀρθρ. 95, 103, § 3. Planck *Strafverfahren* σελ. 51.

ρήσεων διευθύνουσι πρὸς τὴν ἀμέσως προΐσταμένην αὐτῶν ἀρχήν, ἵνα μεταβιβάσῃ ταύτας πρὸς τὸ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης Ὑπουργεῖον (7).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῶν ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας ἤτοι τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως.

§ 44.

Ἐν γένει.

Ἔργον τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας (1) εἶναι ἡ ἀνίχνευσις τῶν ἀθεμίτων πράξεων, καὶ ἡ συλλογὴ τῶν ἀποδείξεων, αἵτινες χρησιμεύουσι πρὸς βεβαίωσιν αὐτῶν καὶ τῆς ἐνοχῆς

(7) Ὅργ. ἀρθρ. 96, 97, 108. κ. ἐξ. καὶ τὰς ὑπ' αὐτὸ Ἐγκυκλίους τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης γραμματείας τῆς 21 Ἀπριλ. 1858, τοῦ Ἰανουαρίου 1859, καὶ τῆς 21 Φεβρ. 1855. — Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 15. — Mangin *Traité de l'action publique* n.º 109.

(1) Ἡ ἀστυνομία ἐν γένει προώρισται ὅπως μεριμνᾷ περὶ τῆς διατηρήσεως τῆς κοινῆς ἀσφαλείας τῶν πολιτῶν καὶ τῆς προαγωγῆς τῆς εὐημερίας αὐτῶν ὅρ. *Bluntschli Staatsrecht* τόμ. II, σελ. 172ι *Laferrière Droit public et administratif* τόμ. I, σελ. 415. — Διαφεύται δὲ εἰς διοικητικὴν, ἥς καθήκον εἶναι ἡ ἐντὸς τῆς περιφερείας, ἐν ᾗ ἐτάχθη, διατή-

τοῦ κατηγορουμένου. Ἡ δικαστικὴ ἀστυνομία εἶναι κατὰ τὸν *Faustin Hélie* ὁ προόπτης ὁ δίδων ἐκάστοτε τὸ σύνθημα εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχὴν ὅπως ἀναλάβῃ τὴν καταδίωξιν τοῦ ἐνόχου (2). Ὅθεν καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτῆς εἶναι ὅλως προεισαγωγικὴ ἀρχομένη ἀφ' ἧς στιγμῆς λάβῃ ὅπως δῆποτε γνῶσιν τῆς ἐκτελέσεως ἀθεμίτου τινὸς πράξεως, καὶ διαρκοῦσα μέχρις οὗ ὁ ἀρμόδιος δικαστὴς ἢ τὸ δικαστήριον ἐπιληφθῶσι τῆς ὑποθέσεως.

Σύγκειται δ' ἐκ πλειόνων ὑπαλλήλων οἵτινες κατὰ τὴν προδικασίαν μόνον ἐνεργὸν λαμβάνουσι μέρος. Καὶ εἰς τινὰς μὲν ἐξ αὐτῶν ἀνατίθεται ἡ ἀνίχνευσις πασῶν τῶν ἀθεμίτων πράξεων, εἰς ἄλλους δὲ πάλιν ἡ τῶν πταισμάτων ἰδίως ἢ ἐτέρων τινῶν ἀνομημάτων ὑπαγομένων τῇ δικαιοδοσίᾳ αὐτῶν, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ ἰδιάζοντος χαρακτῆρος ὃν ἔχουσιν, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ τόπου ἔνθα ἐξετελέσθησαν. Τοὺς πρῶτους δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν *γενικοὺς ὑπαλλήλους* τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, τοὺς δὲ δευτέρους *εἰδικοὺς*. Οἱ

ρησις τῆς τάξεως καὶ ἀσφαλείας, καὶ εἰς δικαστικὴν. Ὡς ἐκ τῆς διαφορᾶς δὲ τοῦ προορισμοῦ ἐκατέρας αὐτῶν, ἡ μὲν διοικητικὴ ἀστυνομία εἶναι κυρίως ἐνεργὸς πρὸς τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἀθεμιτῶν πράξεων καὶ σκοπεῖ ἰδίως τὴν παρεμπόδισιν αὐτῶν, ἡ δ' ἐνέργεια τῆς δικαστικῆς ἄρχεται μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν. Ὁρ. Διάταγμα 31 Δεκεμβρ. 1856 περὶ δημοτικῆς ἀστυνομίας, ἀρθρ. 20, ἀρθρ. 84, κ. ἐξ. *Instruction crim. art. 4.* — *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IV. σελ. 8.* — *Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 162.*

(2) *Faustin Hélie Instruction crim. τόμ. IV. σελ. 10.*
 «Elle est en outre la sentinelle chargée de donner l'alarme et d'avertir le juge».

πρώτοι διακρίνονται πάλιν εἰς ἀνωτέρους καὶ κυρίους, καὶ εἰς ἐπιβοηθητικούς ἢ παρεπομένους.

Ἐκ τῶν διαφορῶν τούτων ὑπαλλήλων οἱ μὲν ἀποκλειστικῶς ἀνήκουσιν εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχήν, οἱ δὲ εἰς κυρίως διοικητικοὺς ὑπάλληλους, οἵτινες ἐκτὸς τῆς συνήθους αὐτοῖς ὑπηρεσίας, καὶ τὰ τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας ἔργα ἐκπληροῦσιν. Ἄν καὶ ἡ τοιαύτη συγχώνευσις ἑτερογενῶν καθηκόντων ἐν τῷ αὐτῷ προσώπῳ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀντικειμένη ἐν μέρει εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀνεξαρτήτου τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, εἶναι ὅμως ἀναπόφευκτος ὡς ἐκ τῆς στενῆς σχέσεως καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ συνδέσμου ὅστις ὑπάρχει μεταξὺ τῆς διοικητικῆς καὶ δικαστικῆς ἀστυνομίας (3).

§ 45.

Περὶ τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας.

Τοιοῦτοι εἰσὶν

1) Οἱ παρὰ πρωτοδίκαῖς Εἰσαγγελεῖς καὶ οἱ νόμιμοι αὐτῶν ἀναπληρωταὶ οἱ ἀντεῖσαγγελεῖς. Οὗτοι διευθύνουσι τὰ τῆς ἀνακρίσεως ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ δικαστηρίου παρ' ᾧ ἐδρεύουσι δεχόμενοι τὰς παρὰ τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν ἢ παρ' ἰδιωτῶν γενομένας πρὸς αὐτοὺς μηνύσεις (1), δίδοντες τὰς ἀναγκαίας παραγγελίας εἰς τοὺς

(3) *Trébutien Droit criminel* τόμ. II. σελ. 464.

(1) *Ποιν. Δικ.* 149, 152, 153.

ἐπιβοηθητικούς ὑπαλλήλους τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας πρὸς ἐνέργειαν διαφόρων ἀνακριτικῶν πράξεων, προσκαλοῦντες ἐν ἀνάγκῃ τοὺς Εἰσαγγελεῖς ἄλλης τινὸς περιφέρειας ὅπως συμπράξωσι κατὰ τὴν ἐνεργουμένην ἀνάκρισιν (2), καὶ τέλος δικαιούμενοι νὰ ἐνεργῶσι καὶ ἀμέσως ἰδίας ἐξετάσεις, καὶ νὰ παρευρίσκωνται καθ' ὅλας τὰς ὑπὸ τῶν ἀνακριτῶν ἐνεργουμένας ἀνακρίσεις (3).

Οἱ παρ' Ἑρέταις Εἰσαγγελεῖς δὲν δύνανται νὰ συγκαταλεχθῶσι κυρίως μεταξὺ τῶν ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, διότι ὁ νόμος δὲν ἀναθέτει αὐτοῖς ἀμέσως τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν εἰς αὐτὴν ἀναγομένων καθηκόντων (4), ἀλλ'

(2) *Ποιν. Δικ.* 156.

(3) *Ποιν. Δικ.* 157, 204, κ. ἐξ. Κατὰ τὴν Γαλλικὴν Διοκονομίαν τὰ καθήκοντα τοῦ παρὰ πρωτοδικαῖς Εἰσαγγελέως ὡς ὑπαλλήλου τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας εἰσὶ μᾶλλον περιορισμένα, διότι μόνον ἐπὶ τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγκλημάτων καὶ τῶν παραπλησιῶν αὐτοῖς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργῇ ἰδίας ἐξετάσεις *Instr. crim. art. 32, 46*, καθ' ὅλας δὲ τὰς λοιπὰς περιπτώσεις ὀφείλει νὰ διδῇ παραγγελλίαν πρὸς ἐνέργειαν τῆς ἀνακρίσεως εἰς τοὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους *Instruct. crim. art. 47, 61, 71, 87, 94. Faustin Hélie Instruct. crim. τόμ. IV. σελ. 94.*

(4) Τὸ ἀρθρ. 14 *Ποιν. Δικ.* οὐδόπως ἀντίκειται τῇ γνώμῃ ταύτῃ διὰ τῆς διατάξεως ἥν ἐν τῷ ἐδαφίῳ 1 περιέχει. . . . « Νὰ καλῇ ἐνώπιόν του τὸν Εἰσαγγελέα καὶ νὰ ἐπιτρέπῃ εἰς αὐτὸν τὴν προαράκρισιν τῶν μηνυθέντων » διότι ἐὰν ἀντιπαράβωμεν τὴν μετάφρασιν αὐτοῦ πρὸς τὸ Γερμανικὸν κείμενον. « *Den Generalprocurator vorzurufen und ihm die Einleitung der Voruntersuchung in Ansehung*

ἐπόπτας αὐτοὺς τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἐγκατέστησε καὶ ὑπεχρέωσε νὰ λαμβάνωσι γνῶσιν περὶ τῆς ἀκριβοῦς τῆς ὑπηρεσίας των ἐκπληρώσεως καὶ νὰ ἐξελέγχωσιν αὐτοὺς τῶν καθηκόντων των παρεκτρεπομένους (5).

2) Οἱ Ἐπαρχοὶ καὶ Νομάρχαι, οἵτινες ἐπίσης ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς βεβαιώσεως τῶν ἀξιοποίνων πρά-

der denuncirten Thatsachen aufzutragen » παρατηροῦμεν ὅτι εἶναι ἐλλειπής, ἐξοβελισθείσης ἐκ τῆς μεταφράσεως τῆς λέξεως «*Einleitung*» τὴν εἰσαγωγὴν τῆς προανακρίσεως. Ὁθεν ὡς ἀκριβές, κατὰ τὴν ἀρθρὴν ἔννοιαν τοῦ ἀρθρου τούτου, τὸ τῶν Ἐφετῶν δικαστήριον ἐντέλλεται τῷ παρ' αὐτῷ Εἰσαγγελεῖ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς προανακρίσεως τῶν μηνυθέντων, οὗτος ἀναθέτει τὴν ἐνέργειαν ταύτην τῷ παρὰ Πρωτοδίκαις Εἰσαγγελεῖ. — Τὴν ἀρχὴν ταύτην ῥητῶς καθιεροῖ ἡ Γαλλικὴ ποινικὴ δικονομία ἐν τοῖς ἀρθρ. 274, 275, ὁρίζονσα ὅτι γενομένης πρὸς τοὺς παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελεῖς προφορικῆς μηνύσεως ὁφείλουσιν οὗτοι νὰ συντάττωσι τὴν περὶ τῆς μηνύσεως ταύτης ἔκθεσιν καὶ νὰ διευθύνωσιν αὐτὴν πρὸς τὸν ἀρμόδιον παρὰ Πρωτοδίκαις Εἰσαγγελεῖα πρὸς ἐνέργειαν τῶν περαιτέρω. Κατὰ δὲ τὴν νομολογίαν τῶν Γαλλικῶν δικαστηρίων πᾶσα ἀνακριτικὴ πρᾶξις ἐνεργηθεῖσα καθ' ὑπερβολὴν τῶν καθηκόντων ὑπὸ τῶν παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελεῶν θεωρεῖται ὡς ἀκυρωτέα. *Or. Arret de la Cour de Cassation 27 Août 1840. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IV. σελ. 190. Dalloz v. Instruct. n.º 250.*

(5) Τοῦ κανόνος τούτου ἐφαρμόσειν καθιεροῖ τὸ ἀρθρ. 45. Ποιν. Δικ. ἐπιτρέπον εἰς τοὺς παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελεῖς ἀμέσως τὴν προανάκρισιν τῶν πλημμελημάτων καὶ κακούργημάτων τῶν προσώπων τῶν ἀπολαύοντων, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρ. 56 § 3—6, τοῦ προνομίου τῆς ἰδιαζούσης δικαιοδοσίας.

ξεων καὶ τῆς ἀνακρίσεως τῶν αὐτουργῶν αὐτῶν. Ὁ νόμος διαγράφει ῥητῶς τὸν κύκλον τῆς τοιαύτης αὐτῶν ἐξαιρετικῆς δικαιοδοσίας, ὀρίζων ποίας ἐκάστοτε ἀνακριτικῆς πράξεις δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι (6).

Τὴν τοιαύτην δὲ δικαιοδοσίαν αὐτῶν ὡς ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων δὲν πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν συντρέχουσαν μετὰ τῆς τῶν Εἰσαγγελέων καὶ ἀνακριτῶν, ἀλλ' ὑφισταμένην μόνον ἐν ἑλλείψει ἐκείνης (7).

3) Οἱ ἀνακριταί.

(6) Πον. Δικ. ἄρθρ. 18, 155, 157, 159 κτλ.

(7) *Legraverend. Législ. crim. τόμ. I. σελ. 157.* — *Dalloz v. Instruction* ἀριθ. 255. — Τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 18. Πον. Δικ. ἡσανίσθη ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἐκ τοῦ ἄρθρ. 10 τῆς Γαλλικῆς Πον. Δικονομίας, δι' οὗ τὰ πρῶτον μετὰ πολλὰς καὶ πεισματώδεις συζητήσεις τῇ ἐπιμόνῳ προτάσει τοῦ Αὐτοκράτορος Ναπολέοντος Α'. συμπεριελήφθησαν μετὰ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων καὶ οἱ Νομάρχαι καὶ Ἐπαρχοί. *Faustin Hélie Instruct. crim. τόμ. IV. § 225, σελ. 165.* — *Tributien Droit criminel. τόμ. II. σελ. 167.* Ὁ δὲ λόγος ὅστις κυρίως παρεκίνησε τὸν Γάλλον νομοθέτην ὡς καὶ τὸν ἡμέτερον ἔν' ἀναθέωσι τοῖς Νομάρχασι καὶ Ἐπαρχοῖς τοιαῦτα ἀνακριτικὰ καθήκοντα ἦν ὅτι ἀμφότεροι οὗτοι, ὡς ἀνώτεροι προϊστάμενοι τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας, εἶναι πολλάκις εἰς θέσιν νὰ ἐνεργῶσι προσφόρως πρὸς ἐξιχνίασιν τῶν ἀθεμίστων πράξεων καὶ πρὸς ἀνέυρεσιν καὶ πρὸς σύλληψιν τῶν αὐτουργῶν αὐτῶν. Ἡ βραδύτης ἥτις ἠδύνατο νὰ προέλθῃ ἐὰν οὗτοι ἠναγκάζοντο ἐκάστοτε νὰ προσφεύγωσι πρὸς τοὺς ἀρμόδιους Εἰσαγγελεῖς ἤθελε παρεμβάλλει ἐνίοτε ἀνυπερβλήτα προσκόμματα εἰς τὴν ταχέϊαν καὶ σκόπιμον τῆς προδικασίας διαγωγὴν.

§ 46.

Περὶ τῶν ἀνακριτῶν.

Παρ' ἐκάστῳ δικαστηρίῳ πλημμελειοδικῶν εἰς ἣ ἐν ἀνάγκῃ πλείότεροι ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ δικαστῶν διορίζονται διὰ Βασ. διατάγματος κατὰ πρότασιν τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ, ἢ παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ δικαστηρίου, ἐὰν ὁ βασιλεὺς μὴ διορίσῃ τοιούτους, ἀνακριταὶ (1).

(1) Ὁργ. 118. — Ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐνιαύσιος διάρ-
κεια τῆς τοῦ ἀνακριτοῦ ὑπηρεσίας παρετάθη διὰ τοῦ ἀπὸ 14
Ὀκτωβρ. 1855 νόμου εἰς τρία ὁλόκληρα ἔτη.

Ἐπιτρέπεται ἡ ἀνάκλησις τοῦ διορισμοῦ τινὸς ὡς ἀνακριτοῦ
πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς τριετίας ; Ὁ *Mangin de l'instruction
écrite* τόμ. I. σελ. 5, πρεσβεύει ὅτι ἡ διάταξις τοῦ νόμου ἡ ἐπὶ
τριετίαν ὀρίξουσα τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἀνακριτοῦ
δὲν ἀπαγορεύει τὴν ἀνάκλησιν τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ καὶ πρὸ
τῆς παρελεύσεως αὐτῆς, διότι, ὡς λέγει, τὸ τριετὲς τοῦτο
χρονικὸν διάστημα ὠρίσθη ὑπὲρ τοῦ διοριζομένου μόνον δύνα-
μέου μετὰ τὴν λήξιν αὐτοῦ τὰ ζητήσῃ τὴν ἀπαλλαγὴν του.
Ἐναντίαν ταύτης γνώμην ἐκφέρει ὁ *Faustin Hélie Instr. crim.*
τόμ. V. § 512, σελ. 84, δοξάζων ὅτι ἡ διάταξις αὕτη
τοῦ νόμου κύριον ἔχει σκοπὸν τὰ καταστήσῃ, ὅσοι ἔρεσι
πλείοτερον, τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἀνακριτοῦ ἀνεξάρτητον πάσης
Κυβερνητικῆς ἐπετεργείας, καὶ ὅτι ἐπομένως οὐδόλως ἐπιτρέ-
πεται ἡ ἐντὸς τῆς τριετίας παῦσις τοῦ ἀνακριτοῦ.

Μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς τριετίας δὲν θεωρεῖται αὐτοδι-
καίως πεπαυμένος ὁ ἀνακριτὴς, ἀλλ' ὀφείλει τὰ ἐκπληροῦν τὰ
καθήκοντά του μέχρι τῆς ἀρτικαταστάσεώς του. *Dalloz v.*
Instruction n°. 598. — Instr. crim. art. 56, 57.

Καθῆκον αὐτῶν εἶναι ἡ κατὰ παραγγελίαν τοῦ Εἰσαγγελέως, ἡ καὶ αὐτεπαγγέλτως, ὅσας τις συγχωρεῖ τοῦτο ὁ νόμος, ἀνάκρισις τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ δικαστηρίου, οὐτινος εἰσὶ μέλη, διαπραχθέντων ἐγκλημάτων. Διττὸν ἐπομένως οἱ ἀνακριταὶ ἔχουσι χαρακτῆρα, τὸν τοῦ δικαστοῦ, δυνάμενοι νὰ λαμβάνωσι μέρος εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ συμβουλίου ἢ τοῦ δικαστηρίου παρ' ᾧ ἐδρεύουσι (2), καὶ τὸν τοῦ ὑπαλλήλου τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας (3).

Περὶ τῶν ἰδιαιτέρων καθηκόντων αὐτῶν γενήσεται λόγος κατ' ἕκτασιν ἐν τῷ περὶ ἀνακρίσεως, ἐνταῦθα παρατηρήτεον γενικώτερον τὰ ἐξῆς.

1) Παρ' ἐκάστω Πρωτοδικεῖῳ δέον νὰ ὑπάρχῃ εἰς τοῦλάχιστον ἀνακριτῆς.

2) Τὰ τῶν ἀνακριτῶν ἐν γένει καθήκοντα εἰσὶ α) Τὸ νὰ δέχωνται τὰς γενομένας εἰς αὐτοὺς μηνύσεις (4). β) Νὰ

(2) Ἡ παρουσία ὁμως αὐτῶν εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Παρ. 41, 1845. — Βουλ. Ἐφετ. Ναυπλ. 40 τοῦ 1859. — Ἐν ταῖς συνεδριάσει τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων δὲν δύναται νὰ συμπαρακάθωται ὡς δικασταὶ κατὰ τὴν ἐκδίκασιν ὑποθέσεων, ὧν διεξήγαγον τὴν ἀνάκρισιν, ἢ ὁπωσδήποτε μετέσχωρ κατὰ τὴν διεξαγωγὴν ταύτης. Ποιν. Δικ. ἀρβρ. 416, 458, § 4. Ἀποφ. ποιν. Α. Π. 440 τοῦ 1855, 20 τοῦ 1858. — Καλὸν δὲ ἤθελεν εἶσθαι ἀντὶ τῆς ἐξαιρέσεως αὐτῇ τῶν ἀνακριτῶν ἴσχυε καὶ ἐπὶ τῶν συνεδριάσεων τῶν πλημμελειοδικῶν ὅρ. Frey Frankreichs Criminalverfassung σελ. 400.

(3) Ὁργ. 118, Ποιν. Δικ. 17.

(4) Ποιν. Δικ. 17, 452.

ἐνεργῶσι κατὰ τὰς ἐν τῷ νόμῳ ὀριζομένας περιπτώσεις πάσας τὰς τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως πράξεις (5). γ') Νὰ διεξάγωσι τὴν κυρίαν ἀνάκρισιν τῶν ἐγκλημάτων ποιούμενοι πρὸς τοῦτο χρῆσιν πάντων τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου χορηγηθέντων αὐτοῖς μέσων (6).

3) Οἱ ἀνακριταὶ ὡς μέλη τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ προσκαλῶσιν ἀπ' εὐθείας τοὺς δικαστικούς κλητῆρας, τὴν χωροφυλακὴν καὶ ἐν γένει τὴν ἔνοπλον δύναμιν πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν παραγγελιῶν αὐτῶν (7).

4) Ὅφειλousι νὰ κρατῶσι δύο βιβλία, τὸ βιβλίον τῶν εἰσερχομένων, ἐν ᾧ καθ' ἑκάστην ὑπ' αὔξοντα ἀριθμὸν καταχωρίζουσι τὰς παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως ἐγγχειριζομένας αὐτοῖς μηνύσεις, καὶ τὸ βιβλίον τῆς ἀλληλογραφίας, ἐν ᾧ σημειοῦσι τὰ σχέδια τῶν πρὸς ἄλλους ἀνακριτὰς ἢ Εἰρηνοδίκας γενομένων αἰτήσεων, τὰς ἐκδιδόμενας κλήσεις, καὶ τὰ τῆς συλλήψεως καὶ φυλακίσεως ἐντάλματα (8).

Ἐπὶ τέλους δ' ἑκάστης τριμηνίας παραδίδουσιν εἰς τὸν ἀρμόδιον Εἰσαγγελέα συνοπτικὴν ἔκθεσιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν (9).

5) Κωλυομένου τοῦ ἀνακριτοῦ, εἰ μὲν ὑπάρχουσι παρὰ τῷ αὐτῷ δικαστηρίῳ καὶ ἕτεροι, ἀναπληροῦσιν αὐτὸν αὐτο-

(5) Ποιν. Δικ. 157.

(6) Ποιν. Δικ. 185, κ. ἐξ.

(7) Ὅργ. 119, 105, 104.

(8) Ὅργ. 120.

(9) Ὅργ. 121.

δικαίως, εἰδὲ μὴ, διορίζεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἕτερος δικαστῆς ὡς ἀνακριτῆς. Ἐν ἐλλείψει δὲ τακτικῶν δικαστῶν τὰ ἀνακριτικὰ καθήκοντα δύνανται ν' ἀνατεθῶσι καὶ τινι τῶν παρέδρων (10).

§ 47.

Περὶ τῶν ἐπιβοηθητικῶν ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας.

Ἐπιβοηθητικοὶ ὑπάλληλοι τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας εἰσὶν οἱ ἀστυνόμοι, οἱ Εἰρηνοδίκαι, οἱ Δήμαρχοι καὶ οἱ δημαρχικοὶ πάρεδροι, οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ἐν ἐλλείψει αὐτῶν οἱ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς (1).

Οἱ ὑπάλληλοι οὗτοι δέχονται τὰς γενομένας εἰς αὐτοὺς

(10) *Instr. crim. art. 58.* Κωλυομένων καὶ τῶν παρέδρων δύναται τὰ προσκληθῶσιν οἱ δικηγόροι πρὸς ἐκπλήρωσιν ἀνακριτικῶν ἔργων; *Οχι. ὅρ. *Carnot Instruction crim. σελ. 287.* — *Walther Strafprocess. § 21, σελ. 95.* — Ὁ διορισμὸς εἰδικοῦ ἀνακριτοῦ δι' ὠρισμένην τιὰ ὑπόθεσιν ἀντίκειται πρὸς τε τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τοῦ ἡμετέρου νόμου. ὅρ. Ἐγγρ. τῆς Γραμματείας τῆς Δικαιοσύνης ὑπ' ἀριθ. 1003 τῆς 29 Μαρτίου 1858 πρὸς τὸν παρὰ τοῖς ἐν Ναυπλίᾳ Ἐφέταις Εἰσαγγελέα.

(1) *Ποιν. Δικ. 47.* Οἱ ἀπλοὶ χωροφύλακες δὲν συγκαταλέγονται μετὰ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ὅρ. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Παγ. 37 τοῦ 1842.

μηνύσεις τῶν διαπραχθεισῶν κολασίμων πράξεων, καὶ ἐνεργοῦσι τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν τῶν πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων συνήθως μὲν κατὰ πρόσκλησιν τοῦ ἀρμοδίου Εἰσαγγελέως τῶν Πρωτοδικῶν, δύνανται ὅμως καὶ αὐτεπαγγέλτως νὰ ἐπιλαμβάνωνται ταύτης, ἐὰν ἐκ τῆς ἀναβολῆς προέρχεται κίνδυνος ἡ δὲ κακουργήσας συνελήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ (2).

§ 48.

Περὶ τῶν εἰδικῶν ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας.

Εἰδικοὺς ὑπαλλήλους τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας ἀπεκαλέσαμεν ἄνωτέρῳ (§ 32) ἐκείνους, οἷς ὁ νόμος τὴν ἀνάκρισιν ὠρισμένων τινῶν κολασίμων πράξεων ἀνέθηκεν. Εἰσὶ δ' οὗτοι

1) Οἱ δῆμαρχοι, οἱ δημαρχικοὶ πάρεδροι καὶ οἱ ἀστυνομοὶ, ὀφείλοντες νὰ ἐνεργῶσι αὐτεπαγγέλτως τὴν ἀνάκρισιν τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν διαπραχθέντων πταισμάτων (1).

Ὅσάκις οὗτοι δὲν ἐκπληροῦσι συγχρόνως καὶ τὰ ἔργα τοῦ δημοσίου κατηγόρου παρ' ᾧ ἐδρεύουσι πταισματοδικεῖω, ὀφείλουσι νὰ πέμπωσι τὰς παρ' αὐτῶν συντασσομένας ἐκθέσεις τῆς ἀνακρίσεως πρὸς τὸν ἀρμοδίον δημόσιον

(2) Πoir. Δικ. 156, 157. — Τὰς γενομένας πρὸς αὐτοὺς μηνύσεις ὀφείλουσι νὰ πέμπωσι παραχρῆμα πρὸς τοὺς ἀρμοδίους Εἰσαγγελεῖς τῶν Πρωτοδικῶν. Πoir. Δικ. 155, 152 κτλ.

(1) Πoir. Δικ. 155.

κατήγορον, ἵνα ἐπιληφθῇ οὗτος τῆς καταδιώξεως τῶν κατηγορουμένων (2).

2) Οἱ δ α σ ο φ ύ λ α κ ε ς. Διατελοῦντες ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἀρμόδιου παρὰ Πρωτοδικαίς Εἰσαγγελέως ὀφείλουσι νὰ θεβαιῶσι πᾶσαν κολάσιμον πράξιν ἀντιβαίνουσαν εἰς τὰς περὶ δασῶν διατάξεις, νὰ συλλαμβάνωσι καὶ ἀνακρίνωσι τοὺς αὐτουργοὺς αὐτῶν, συλλέγοντες τὰς ἀναγκαίας ἀποδείξεις καὶ ἐνδείξεις περὶ τε τῆς ἐνοχῆς αὐτῶν καὶ περὶ τοῦ εἵδους καὶ τοῦ μεγέθους τῆς προξενήσεως ζημίας, καὶ νὰ πέμπωσι τέλος ἐντὸς ἐπτὰ ἡμερῶν τὰς παρ' αὐτῶν συνταττομένας ἐκθέσεις περὶ μὲν τῶν πταισμάτων εἰς τὸν ἀστυνόμον τοῦ δήμου, ἔνθα ἐδρεύει τὸ Εἰρηνοδικεῖον ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ ὁποῦ διεπράχθη τὸ ἀδίκημα, περὶ δὲ τῶν πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων εἰς τὸν ἀρμόδιον Εἰσαγγελέα (3).

3) Οἱ ἀ γ ρ ο φ ύ λ α κ ε ς. Ἀρμόδιοι ὄντες πρὸς θεβαίωσιν τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ περὶ τὰς φυτείας γενομένων ζημιῶν (4) ὀφείλουσι κατὰ τὸν νεώτερον περὶ ἀγροφυ-

(2) * Ἀρθρ. 84 διατάγματος 51 Ὀκτωβρ. 1856 περὶ δημοτικῆς ἀστυνομίας.

(5) Διάταγμα 10 Ἰουλίου 1856 περὶ τῶν εἰς τὰ δάση γενομένων ἀρομημάτων ἀρθρ. 5, 4, 5.

(4) Τὰ τῆς ἀγροφυλακῆς ἐκάρτισε τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι τὸ ἀπὸ 51 Δεκεμβρίου 1856 διάταγμα, πλὴν ἐπειδὴ πλείστα τῶν διατάξεων αὐτοῦ, ὡς ἐκ τῆς ἐν γένει καταστάσεως τῶν πραγμάτων ἢ ἀτελῶς μόρον ἢ τὸ παράπαν δὲν ἐξηρμόσθησαν, ἐτροποποιήθη τὸ εἰρημένον διάταγμα διὰ τοῦ ἀπὸ 15 Σεπτεμβρίου 1856 μεταγενεστέρου νόμου. Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον οἱ ἀγροφυλάκες ἐκλέγονται παρὰ τῶν ιδιοκτητῶν ἢ τῶν καλλιεργητῶν

λακῆς νόμον, εὐθὺς ἅμα πληροφορηθῶσι περὶ τινος τοιαύτης ζημίας προξενθείσης ὑφ' οἰουδήποτε νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς ἐρεῦνης ταύτης καὶ προσερχόμενοι ἐνώπιον τοῦ δημοσίου κατηγόρου, τοῦ δημάρχου ἢ δημοτικοῦ παρέδρου, παρόντων καὶ δύο μαρτύρων, νὰ καταγγείλῃσι τὸν ἔνοχον καὶ ἐκθέσῃσι τὸ εἶδος καὶ μέγεθος τῆς βεβαιωθείσης βλάβης. Ἐπὶ τῇ θάσει δὲ τῆς τοιαύτης προφορικῆς καταγγελίας τῶν ἀγροφυλάκων, συντάσσεται παρὰ τοῦ δημοσίου κατηγόρου, τοῦ δημάρχου, ἢ τοῦ δημαρχικοῦ παρέδρου, ἡ ἀπαιτουμένη παρὰ τοῦ νόμου ἔγγραφος ἐκθεσις (5).

4) Οἱ ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ ἐπικρατείᾳ διατελοῦντες **Πρόξενοι**, **Ὑποπρόξενοι** καὶ **Προξενικοὶ πράκτορες**, εἰς οὓς δι' εἰδικοῦ νόμου (6) ἀνετέθη ἡ ἀνάκρισις πάντων τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτῶν διαπραχθέντων πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων (7).

ἐθνικῶν κτημάτων ἐκάστης περιφέρειας, ἡ δ' ἐκλογή αὐτῶν ἐπικυροῦται ὑπὸ τοῦ Δημάρχου δυναμένου νὰ τροποποιήσῃ τὰ παρ' αὐτῶν ὑποφασισθέντα μόνον ὡςάκις ἰσχυροὶ πρὸς τοῦτο ὑπάρχουσι λόγοι (ἀρθρ. 2). Ἐὰν ὅμως οἱ ἰδιοκτεῖται μὴ συνέλθωσι πρὸς ἐκλογὴν ἢ μὴ συμφωνήσωσι περὶ τῶν ἐκλεχθῆσομένων, τότε οἱ δήμαρχοι δύνανται νὰ διορίζωσιν ἀπ' εὐθείας, τῇ ἐγκρίσει τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, τοὺς ἀγροφύλακας κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1856 διατάγματος.

(5) * Ἀρθρ. 7 Νομ. 15 Σεπτεμβρίου 1856.

(6) Νομ. 12 Δεκεμβρίου 1844.

(7) Καὶ τὰς ἐπὶ Ἑλληνικῶν πλοῶν ἐλλειμνισμένων ἐν τὸς τῆς περιφέρειας ἐν ἣ προτίστανται διαπραχθείσας ἀθεμίτους πράξεις ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ προανακρίνωσι. Νομ. 29 Ὀκτωβρ. 1859, ἀρθρ. 4.

Ἐπιλαμβάνονται δὲ τῆς ἀνακρίσεως αὐτῶν ἢ τῇ παραγγελίᾳ τῶν ἐντὸς τοῦ κράτους Εἰσαγγελέων ἢ ἀνακριτῶν, ἢ καὶ αὐτεπαγγέλτως, γενομένης πρὸς αὐτοὺς μηνύσεως, ἢ ὅπωςδῆποτε λαθόντες γινῶσιν τῆς ἐκτελέσεως ἀθεμίτου πράξεως, μὴ ἀπαιτουμένης πρὸς τοῦτο ἰδιαιτέρας παραγγελίας τοῦ ἀρμόδιου Εἰσαγγελέως (8).

Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν ὁμῶς τῆς προανακρίσεως ὁρεῖσθαι νὰ πέμπωσι παραχρῆμα πρὸς τὸν ἀρμόδιον Εἰσαγγελέα τὰ τὴν ὑπόθεσιν ἀφορῶντα ἔγγραφα, ὥς καὶ τὸν κατηγορούμενον ἐὰν διατελῇ προφυλακισμένος (9).

(8) Ἀρμόδιος Εἰσαγγελεὺς εἶναι ὁ τῆς τελευταίας κατοικίας ἢ ἐφημέρου διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου, ἢ ἀγνοουμένης ταύτης, ὁ τοῦ ἐν Σύρῳ δικαστηρίου τῶν Πρωτοδικῶν ἄρθρ. 9 Νομ. 12 Δεκεμβρίου 1841, ἄρθρ. 7. «Ὅσακις οἱ ἐκπληροῦντες ἀνακριτικὰ καθήκοντα προξενικοὶ ὑπάλληλοι λαμβάνουν ἀπὸ τούτων ἐν τῷ βασιλείῳ Εἰσαγγελεῖς ἢ ἀνακριτὰς παραγγελίας πρὸς ἐκτέλεσιν ἀνακριτικῆς πράξεως ὁφείλουν νὰ τὴν ἐκτελῶσι μὲ ἀκριβείαν καὶ ἄνευ βραδύτητος, δύνανται δὲ καὶ αὐτοὶ ἀμοιβαίως νὰ διευθύνωσι πρὸς ἀλλήλους ὁμοίας αἰτήσεις ἢ παραγγελίας καὶ ῥ' ἀναθέτωσιν εἰδικῶς εἰς ἄλλους, δόντας τὴν ὅρκον τῆς ὑπηρεσίας, ὑπάλληλους τοῦ γραφείου των τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνακριτικῶν ἔργων, καθόσον πρόκειται νὰ ἐνεργηθῶσιν ἐν τῇ περιφερείᾳ των μὲν ἀλλὰ μακρὰν τῆς ἑδρας αὐτῶν. Τοιαῦται παραγγελίαι δύνανται ῥ' ἀπευθυνθῶσι καὶ πρὸς τοὺς προξενικοὺς ὑπάλληλους, καὶ ἂν οὐ ἢ ὑπόθεσις εἰσαχθεῖσα εἰς τὸ ἀκροατήριον ἀναβληθῇ, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἀποδείξεων».

(9) Νομ. 12 Δεκεμβρίου 1841, ἄρθρ. 8.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τῶν λοιπῶν ἐνεργῶν προσώπων ἐν
τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ.

§ 49.

Περὶ τοῦ γραμματέως.

Πρὸς τελείαν συγκρότησιν παντὸς δικαστηρίου ἀπαιτεῖται ἡ σύμπραξις γραμματέως (Greffier en chef) ἐκτελοῦντος τὰς εἰδικῶς ἀνατεθειμένας αὐτῷ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐργασίας. Δύναται δὲ ὁ γραμματεὺς πρὸς διευκόλυνσιν τῆς διεξαγωγῆς τῆς ὑπηρεσίας νὰ παραλαμβάνῃ ὑπὸ ἀτομικὴν αὐτοῦ εὐθύνην ἓνα ἢ πλείοτέρους ὑπογραμματεῖς (Commis greffiers assermentés) οἷς διανέμεται ἡ τοῦ γραφείου ὑπηρεσία (1).

(1) Ὁργ. ἀρθ. 122. — Περὶ τῶν προσόντων καὶ τῆς παύσεως τῶν ὑπογραμματέων ὁρ. Ὁργ. ἀρθρ. 125, κ. ἐξ. καὶ τὴν ἐκ αὐτὰ ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τῆς 6 Ἰουλίου 1854. Οἱ ὑπογραμματεῖς ἀναπληροῦσιν αὐτεπαγγέλτως τοὺς γραμματεῖς κωλυμένους, μὴ ἀναφερομένου ἐκάστοτε ἐν τοῖς πρακτικοῖς τοῦ κολύματος τοῦ γραμματέως. Ἀποφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου, 156, τοῦ 1846. Εὐρετηρ. ἐν λέξ. Συνθ. § 41, τόμ. ΙΗ'. σελ. 28.

Οἱ γραμματεῖς ὀφείλουσι

1) Νὰ παρευρίσκωνται τακτικῶς ἐν ταῖς συνεδριάσεσι καὶ διασκέψεσι τῶν δικαστηρίων καὶ δικαστικῶν συμβουλίων καὶ νὰ συντάττωσι τὰ πρακτικὰ αὐτῶν, περιέχοντα συντόμως καὶ περιληπτικῶς τὰς αἰτήσεις τῶν δικαζομένων καὶ τοῦ Εἰσαγγελέως, τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων, τὸ περιεχόμενον τῆς ἀποφάσεως, καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι ἄξιον λόγου συνέδῃ κατὰ τὴν συνεδρίασιν (2).

2) Νὰ φυλάττωσι τὰ πρωτότυπα τῶν βουλευμάτων καὶ δικαστικῶν ἀποφάσεων, ὥς καὶ πάντα τὰ λοιπὰ τῆς διαδικασίας ἔγγραφα, ἔχοντες τὴν ἀνωτέραν τοῦ δικαστικοῦ γραφείου ἐπίβλεψιν (3).

3) Νὰ δέχωνται ἀνακοπὰς καὶ ἀναιρέσεις τῶν βουλευμάτων ἢ τῶν ἀποφάσεων τοῦ δικαστηρίου παρ' ᾧ ὑπηρετοῦσιν (4).

4) Νὰ παρευρίσκωνται κατὰ τὰς ὑπὸ τῶν ἀνακριτῶν ἐ-

(2) Ὁργ. ἀρθρ. 126, Πoir. Δικ. ἀρθρ. 80, 247, 249 κ. ἐξ. *Faustin Hélie Instruct. crim.* τόμ. IV. σελ. 67, ὅστις πρεσβεύει ὅτι ἡ παρουσία τοῦ γραμματέως ἐν ταῖς διασκέψεσι τῶν δικαστικῶν συμβουλίων ἀντιβαίνει πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου καθιερωθεῖσαν μυστικότητα αὐτῶν. Τοῦναντίον ὁ Carnot *Instruction crim.* τόμ. I. σελ. 175. ὁ Mangin *Traité de l'action Publique.* τόμ. II. σελ. 40.

(3) Ὁργ. 126, Πoir. Δικ. 90. Ὅσακις παρὰ τοῦ γραμματέως ζητεῖται ἀντίγραφον τῶν εἰρημέρων ἐγγράφων ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως ἢ τινὸς τῶν διαδίκων πληρώνονται αὐτῷ τὰ ἐν τῷ ἀρθρ. 58 τῆς Πoir διατιμήσεως ὁρισμένα διεκπεραιωτικὰ δικαιώματα. ὅρ. καὶ ἀρθρ. 57, 59, κ. ἐξ. αὐτῶν.

(4) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 260, 558.

νεργουμένας ανακρίσεις καὶ νὰ συντάττωσι τὰ πρακτικὰ αὐτῶν (5).

§ 50.

Περὶ τῶν κλητῆρων.

Οἱ κλητῆρες ὅτε μὲν χρησιμεύουσι πρὸς τὴν ἐσωτερικὴν τῶν δικαστηρίων ὑπηρεσίαν ἐπικαλούμενοι κλητῆρες τ ο ὕ ἀ κ ρ ο α τ η ρ ί ο υ, ὅτε δὲ ἀνατίθεται αὐτοῖς ἡ φροντίς τῆς διεξαγωγῆς διαφορῶν ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου ἐνεργουμένων δικαστικῶν πράξεων, καὶ οἱ τοιοῦτοι ὀνομάζονται κλητῆρες κοινοὶ ἢ συνήθεις (1).

Παρ' ἐκάστῳ δικαστηρίῳ Πρωτοδικῶν ὑπάρχει ἀνάλογος ἀριθμὸς κλητῆρων διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῇ προ-

(5) Ὁργ. ἀρθρ. 126. Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 185. — Ὁ γραμματεὺς ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπλοῦς τοῦ ἀνακριτοῦ ὄργανον ἢ χρησιμεύει κυρίως ἵνα προσεπιμαρτυρῇ περὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐνεργουμένων ἀνακριτικῶν πράξεων ; Τὴν τελευταίαν γνώμην παραδέχεται ὁ Faustin Hélie Instruction crim. τόμ. V. σελ. 465. — Ἐρτεῖθαι δ' ἔπεται ὅτι ὁ γραμματεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα, ὡςάκις ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὑπαγορεύει αὐτῷ τὴν ἐν τῇ συντασσομένῃ ἐκθέσει καταχωρίσιν γεγυρότος μὴ ὑπάρχοντος, ν' ἀρνηθῇ τὴν τοιαύτην ψευδῇ βεβαίωσιν, ἐνεκα τῆς εὐθύνης ἣν ἔχει προσυπογράφων καὶ αὐτὸς τὴν ἐκθεσιν.

(1) Οἰκονομίδου Πολιτ. Δικονομία § 55. Frey Frank-reichs Criminalverfassung σελ. 265. — Παῖδες Πολιτ. Δικονομία τόμ. Α'. § 26 σελ. 172.

τάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ μετὰ προηγουμένην γνωμοδότησιν τοῦ ἀρμοδίου Εἰσαγγελέως (2), ἐξ αὐτῶν δὲ παραλαμβάνουσι τὰ ἐντὸς τῆς περιφέρειας τοῦ Πρωτοδικείου τούτου ποινικὰ δικαστήρια τὸν ἀναγκαῖον ἀριθμὸν τῶν κλητῆρων τοῦ ἀκροατηρίου, οἵτινες δέον νὰ ἔχωσι τὴν κατοικίαν αὐτῶν ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐδρεύουσι ταῦτα (3).

Διατελοῦντες οὗτοι ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιτήρησιν τῆς Εἰσαγγελίας ὀφείλουσι κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τῆς ποινικῆς δικονομίας νὰ ἐγχειρίζωσιν αὐτοπροσώπως πρὸς τοὺς κατηγορουμένους, τοὺς μάρτυρας καὶ τοὺς διαδίκους, τὰς κλήσεις, τὰς ἀγωγὰς καὶ λοιπὰς γνωστοποιήσεις, συντάσσοντες ἀπόδειξιν τῆς ἐπιδόσεως αὐτῶν, νὰ ἐπιδίδωσι τὰς ἐρῆμην ἢ κατ' ἀντιμωλίαν ἐκδοθείσας ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων, καὶ νὰ ἐνεργῶσι τέλος τὴν ἐκτέλεσιν τῶν τελεσιδίκων δικαστικῶν ἀποφάσεων τῇ ἐντολῇ μὲν τοῦ Εἰσαγγελέως, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς καταγνωσθείσας ποινὰς, τῇ

(2) Ὁργ. 153, 154. «Κλητὴρ δύναται νὰ διορισθῇ μόνον ὅστις 1) καθυπεβλήθη εἰς τὰς πρὸς τὸ μετέρχεσθαι ἔργα κλητῆρος ἀναγκαίας δημοσίας ἐξετάσεις καὶ 2) ἐγυμνάσθη ἐν ὁλόκληρον ἔτος παρὰ δικηγόρῳ ἢ κλητῆρι».

(3) Ὁργ. 155, 156 κ. ἐξ. "Απαντες οἱ κλητῆρες θεωροῦνται ὡς κλητῆρες Πρωτοδικῶν, δηλονότι μόνον ἐντὸς τῆς περιφέρειας τοῦ δικαστηρίου τούτου δύναται ἐγκύρως νὰ μετέρχωνται τὰ ἔργα αὐτῶν, ἐπομένως ἐὰν κλητὴρ τις προσελήφθῃ παρὰ τικὸς Εἰρητοδικεῖον ἢ Ἐφετεῖον, ἢ παρὰ τοῦ δικαστηρίου τοῦ Ἀρείου Πάγου δὲν συστήλλεται οὐδ' ἐκτείνεται ἐνεκα τούτου ἡ περιφέρεια τῆς ἀρμοδιότητος αὐτοῦ. Ὁργ. 159.

αιτήσῃ δὲ τῶν ἰδιωτῶν ὡς πρὸς τὰς ἐπιδικασθείσας αὐτοῖς πολιτικὰς ἀποζημιώσεις (4).

Οἱ κλητῆρες ἀνήκοντες εἰς τὴν τάξιν τῶν δημοσίων λειτουργῶν ὀφείλουσιν ἄνευ βραδύτητος νὰ ἐκπληρῶσι τὰ τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν καθήκοντα, μόνον ἔνεκεν ὠρισμένου βαθμοῦ συγγενείας ἢ ἄλλου τινὸς ἀποχρῶντος λόγου δυνάμενοι νὰ ἀπαλλαγῶσι τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης (5).

§ 51.

Περὶ τῶν δικηγόρων.

Οἱ δικηγόροι εἰσὶ δημοσίοι ὑπάλληλοι παρὰ τοῦ Βασιλέως τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Υπουργοῦ μετὰ προηγουμένην γνωμοδότησιν τοῦ ἀρμοδίου Εἰσαγγελέως διοριζόμενοι (1).

(4) Ὁργ. ἀρθρ. 162, 163, 96.

(5) Ὁργ. ἀρθρ. 141, 177, 161. Ποιν. Νομ. ἀρθρ. 480, κ. ἐξ. ὅρ. καὶ ἀρθρ. 456, κ. ἐξ. 461, 464, 473.

(1) Περὶ τοῦ διορισμοῦ καὶ τῶν προσόντων αὐτῶν ὅρ. Ὁργ. 151, κ. ἐξ. Διάταγμα 27 Ἰουλίου 1863 περὶ ἐξετάσεως δικηγόρων. Διάταγμα 15 Νοεμβρίου 1847. Ψήφισμα ΕΒ'. (62) τῆς Β'. ἐν Ἀθήναις Ἐθνοσυλλελεύσεως τῆς 16 Σεπτεμβρίου 1863. Τὰ καθέκαστα περὶ δικηγόρων, ὡς καὶ τὰ περὶ κλητῶν καὶ γραμματέων ὅρ. ἐν Οἰκονομικῶν Πολ. Δικονομία §§ 25, 26, 35. Φαῖδερ Πολ. Δικονομία, τόμ. Α'. § 28, σελ. 179, καθόσον ἐνταῦθα ἀναφέρονται μόνον, ὅσα χρειάζονται πρὸς διασάφησιν τῆς ἐνεργείας τῶν προσώπων τούτων ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ.

Καθῆκον δ' ἔχουσι ν' ἀντιπροσωπεύωσιν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων τοὺς ιδιώτας, εἴτε πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῶν κατηγορουμένων, εἴτε πρὸς ἐπιδίωξιν τῶν δικαίων αὐτῶν ὡς πολιτικῶς ἐναγόντων, ἢ ὡς ιδιωτῶν κατηγορῶν.

Οἱ ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων διωρισμένοι δικηγόροι εἰσὶν ἀρμόδιοι πρὸς παράστασιν καὶ ἐνώπιον τῶν ποινικῶν. Πλὴν ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ δὲν ἰσχύει ὁ τῆς πολιτικῆς δικονομίας περιορισμὸς, καθ' ὃν οἱ δικηγόροι δύνανται νὰ παρίστανται μόνον ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων παρ' οἷς διατελοῦσι διωρισμένοι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως (2). Τούναντίον, κατὰ ῥητὴν τοῦ νόμου διάταξιν (3), ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων εἶναι δεκτὸς πᾶς δικηγόρος διωρισμένος παρ' οἰκδῆποτε ἄλλω δικαστηρίῳ.

Ὡσαύτως ἡ συμπαραλαβὴ δικηγόρου ἐπὶ ποινικῶν δικῶν δὲν εἶναι πάντοτε ἀναγκαία, ἀλλ' ἐνώπιον τῶν πταισματοδικῶν καὶ τῶν πλημμελειοδικῶν δύναται ὁ κατηγορούμενος νὰ παρίσταται καὶ μόνος ἄνευ συνηγόρου, ἐνώπιον ὅμως τῶν ἀνωτέρων ποινικῶν δικαστηρίων ὀφείλει νὰ ἔχῃ πάντοτε συνηγόρον, καὶ ὡσάκις στερεῖται τοιούτου, ὁ νόμος χορηγεῖ τῷ Προέδρῳ τοῦ δικαστηρίου τὸ δικαίωμα τοῦ διορίζειν αὐτεπαγγέλτως δικηγόρον πρὸς ὑπεράσπισίν του (4).

(2) Ὁργ. 158.

(3) Ὁργ. 155.

(4) Ὁργ. ἀρθρ. 140. Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 26, 425. Ὡσάκις ὑπάρχουσι πλείονες κατηγορούμενοι δύναται ὁ Πρόεδρος νὰ διορίσῃ καὶ ἕνα μόνον δι' αὐτοὺς δικηγόρον ἢ ὀφείλει νὰ διορίσῃ τόσους ὅσοι καὶ οἱ κατηγορούμενοι; ἄρ. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 96 τοῦ 1836, Εὐρετηρ. τόμ. 5'. σελ. 285. Ὡσάκις

Οἱ δὲ διοριζόμενοι παρὰ τοῦ προέδρου ἐξ ἐπαγγέλματος δικηγόροι μόνον, ἕνεκεν ἀποχρώντων λόγων ὑποβληθέντων τῷ δικαστηρίῳ καὶ ἐγκριθέντων παρ' αὐτοῦ, δύνανται ν' ἀρνηθῶσι τὴν συνδρομὴν των πρὸς τὸν κατηγορούμενον (5).

Οἱ δικηγόροι εἴτε ἐξ ἐπαγγέλματος διοριζόμενοι, εἴτε παρὰ τῶν πελατῶν αὐτῶν παραλαμβανόμενοι, κύριον σκοπὸν τῆς ὑπερασπίσεως αὐτῶν πρέπει νὰ θεωρῶσι τὴν ἔρευνον τῆς ἀληθείας, συμπράττοντες μετὰ τῶν δικαστῶν πρὸς ἐξεύρεσιν καὶ θεδαίωσιν ταύτης, ὀφείλουσιν ἐπομένως ν' ἀποφεύγωσιν, ὅσον ἔνεστι, πάντα δικανικῆς ῥητορείας περιττὸν ὄγκον ἢ ἄκαιρον ἐπίδειξιν, ὁσάκις μάλιστα ἡ ὑπεράσπισις δὲν ἐρείδεται ἐπὶ πραγματικῶν καὶ ἀναμφιέκτων γεγονότων (6) καὶ νὰ μὴ παρεκτρέπωνται ποτὲ κατὰ τὰς ἀγορεύσεις αὐτῶν εἰς ὕβρεις ἢ συκοφαντίας (7).

Πρὸς τοὺς δικαστὰς τέλος καὶ τοὺς δικαστικούς ὑπαλλήλους ὀφείλουσι νὰ φυλάττωσι τὸν δέοντα σεβασμὸν, ὃν καὶ αὐτοὶ ἀμοιβαίως παρ' ἐκείνων ν' ἀπαιτῶσι δικαιοῦνται.

ἡ ὑπεράσπισις τῶν κατηγορουμένων ἐνδέχεται νὰ ᾖται ἀντίθετος ὁ Πρόεδρος ὀφείλει νὰ διορίῃ δι' ἕκαστον κατηγορούμενον ἰδιαιτέρον δικηγόρον.

(5) Ὁργ. 140.

(6) Ὁργ. 146. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ νόμος παρέσχε τοῖς προέδροις τὸ δικαίωμα τοῦ διακόπτειν τοὺς δικηγόρους, ὅταν αἱ ἀγορεύσεις αὐτῶν πρὸς ἀνοφελῇ μόνον τῶν συζητήσεων παράτασιν τείνωσι. Ποιν. Δικ. 565. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Π. 288 τοῦ 1858. Εἰρητηρ. τόμ. V. σελ. 286.

(7) Ὁργ. 147.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

§ 52.

*Περὶ τῆς ἐξαιρέσεως τῶν δικαστῶν καὶ τῶν ἐπὶ τῆς
ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων (1).*

Οἱ δικασταὶ ὡς καὶ οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, ὅσον ἐν γένει καὶ ἂν ὑποθεθῶσιν ἀμερόληπτοι καὶ τοῦ καθήκοντος αὐτῶν αὐστηροὶ φύλακες, ὑπάρχουσιν ὅμως πλεῖσται περιπτώσεις, καθ' ἃς δὲν δύνανται νὰ ἐμπνεύσωσι τοῖς πᾶσιν ἀνεξαιρέτως ἀπόλυτον περὶ τοῦ ἀδεκάστου καὶ ἀμειλίκτου τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν ἐμπιστοσύνην, καὶ νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ὑπερνικήσαντες τὰς ποικίλας τοῦ ἀνθρωπίνου χαρακτῆρος ἀτελείας. Τοῦτο προῖδὼν ὁ νομοθέτης καὶ θέλων ν' ἀποσοδῇσῃ ἐν τοιαύταις περιπτώσεσι πᾶσαν ὑπόνοιαν μεροληψίας ἢ συμπαθείας περὶ τὴν διαχείρισιν τῆς δικαιοσύνης, ὥρισε ποῖοι τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων καὶ διὰ τίνας λόγους ἐξαιρούμενοι ἀπαλ-

(1) *Pour. Δικ. ἄρθρ.* 51—59. *Mittermaier Strafverfahren.* τόμ. I. § 50, σελ. 176. *Walther Strafprocess* § 55, σελ. 134. — *Planck Strafverfahren* § 4, σελ. 9. — *Faustin Hélie Instruct. crim.* τόμ. V. § 515, σελ. 104. — VI. § 422, σελ. 251. — VII. § 551, σελ. 542.

λάττονται τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἐαυτῶν καθηκόντων. (2)

Ἡ ἐξαίρεσις αὕτη τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων δύναται νὰ προταθῇ ἢ παρὰ τῶν ἐν τῇ δίκῃ ἐνδιαφερομένων μερῶν, ἢ παρὰ τῶν ιδίων αὐτῶν οἴκοθεν. Πλὴν κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις ταύτας ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ λόγος τις ἐκ τῶν ἐν τῷ νόμῳ ἀναφερομένων, ἥτοι.

(2) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 51. Ἐκ τοῦ προοιμίου τοῦ ἄρθρου τούτου ἐξάγεται ἀναμφισβητήτως α) ποῖα εἰσὶ τὰ πρόσωπα, ὧν δύναται νὰ αἰτηθῇ ἡ ἐξαίρεσις, ἢ τὰ δικαιούμενα ἀφ' ἐαυτῶν νὰ αἰτήσωσι ταύτην, διότι ῥητῶς μνημονεύονται ὡς τοιαῦτα οἱ Πρόεδροι, οἱ Εἰσαγγελεῖς, οἱ δικασταί, οἱ πάρεδροι καὶ οἱ γραμματεῖς· τὴν τοιαύτην δὲ περιοριστικὴν διάταξιν τοῦ νόμου δὲν δυνάμεθα ἐξ ἀναλογίας νὰ ἐπεκτείνωμεν καὶ ἐπ' ἄλλων μὴ ῥητῶς ἐν αὐτῷ ἀναφερομένων προσώπων. β') Κατὰ ποῖον στάδιον τῆς διαδικασίας ἐν γένει ἐπιτρέπεται νὰ γέλῃ ἡ περὶ ἐξαίρεσεως αἵτησις, ἡγουν ὡςάκις τὰ εἰρημένα πρόσωπα προσκαλοῦνται αεὶ εἰς τὸ νὰ συρρεγῇ ἡ συζήτησις πρὸς ἀνάκρισιν ἢ ἀπόφασιν; ὅθεν ἡ ἐξαίρεσις δύναται νὰ γέλῃ μόνον ἀρχαίᾳ τῆς ἀνακρίσεως, ἢ ὡςάκις ὡς δικασταὶ πρόκειται ν' ἀποφασίσωσι περὶ τῆς ὑποθέσεως, τὰς τῆς προανακρίσεως πράξεις δύνανται καὶ τοι ὑπάρχοντος λόγου τινὸς ἐξαίρεσεως νὰ ἐνεργήσωσιν ἐγκύρως. [ὅρ. Βικέλλα Μελέτας περὶ ποιν. δικονομίας ἐν Θεμυδι, τόμ. Θ'. σελ. 64, § 26]. — Trébutien Droit criminel τόμ. II. σελ. 611. — Ἡ Γαλλικὴ ποινικὴ δικονομία δὲν περιέχει ἰδιαιτέρας περὶ ἐξαίρεσεως τῶν δικαστῶν καὶ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων διατάξεις, ὅθεν τὰ δικαστήρια ἐν ἀνάγκῃ ἐφαρμόζουσι τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 578, κ. ἐξ. τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

α) Ἐμμεσον ἢ ἄμεσον ἴδιον συμφέρον εἰς τὴν ἐκθασιν τῆς δίκης (3).

β) Ὁρισμένη τις συγγένεια τοῦ δικαστικοῦ ὑπαλλήλου μετὰ τοῦ ἀδικηθέντος ἢ τοῦ κατηγορουμένου (4) ἢ ἰδιαιτέρα φιλία, ἢ οἰκειότης, ἢ ἔρις, ἢ ἔχθρα.

γ) Ἀθέμιτος μέλλησις, ἢ ἑτέρα ἀθέμιτος πρᾶξις (5) γενομένη ὑπὸ τοῦ δικαστικοῦ ὑπαλλήλου κατὰ τὴν ἀνάκρισιν τῆς ὑποθέσεως.

δ) Σύμπραξις ἢ συμμετοχὴ τοῦ δικαστικοῦ ὑπαλλήλου

(3) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 54, § 1. Ὡς ἴδιον συμφέρον (*Privatinteresse* κατὰ τὸ Γερμανικὸν κείμενον) πρέπει νὰ θεωρῶμεν οὐ μόνον τὸ ὑλικὸν συμφέρον, ἀλλὰ καὶ παντὸς εἶδους ἄλλα συμφέροντα ἀντικείμενα πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς ἀπολύτου δικαιοσύνης καὶ πρὸς τὸ γενικὸν τῆς πολιτείας συμφέρον. ὅρ. *Walther Strafprocess*. § 53, σελ. 156.

(4) Ἀρθρ. 54 § 2. «Ἐὰν ᾖται συγγενὴς μὲ τὸν ἀδικηθέντα ἢ κατηγορούμενον εἰς ἀνιόντα ἢ κατιόντα βαθμὸν, ἢ μέχρι τοῦ τετάρτου ἐκ πλαγίου βαθμοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ αὐτοῦ, ἢ κηδεστής μέχρι τοῦ δευτέρου βαθμοῦ, ἢ σύζυγος αὐ καὶ χωρισμένος».

(5) Ἡ φράσις ἀθέμιτος μέλλησις δηλοῖ τὴν ἐκ προθέσεως γενομένην κατὰ τὴν ἀνάκρισιν βραδύτητα πρὸς βλάβην ἢ ὠφέλειαν τοῦ ἀνακρινομένου ἢ ἄλλου τρίτου. Πολιτ. Δικ. ἄρθρ. 56 § 6. — Ὡς ἀθέμιτος δὲ πρᾶξις θεωρεῖται οὐ μόνον ἡ τιμωρομένη κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἄλλη ἐκ προθέσεως ἀντιβαίνουσα πρὸς τὰ γενομιμμένα καθήκοντα. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 181 τοῦ 1864, *Εὔρστ.* τόμ. Ζ'. σελ. 27.

ὡς μέλους ἄλλου δικαστηρίου εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἢ ἀπόφα-
σιν τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως (6).

Ἐνταῦθα ἀναφύεται τὸ ζήτημα ἂν οἱ ἐν τῷ ἄρθρῳ 51
τῆς ποιν. δικονομίας ἀναφερόμενοι λόγοι ἐξαιρέσεως πρέ-
πει νὰ περιορισθῶσι μόνον κατὰ τὰς ἐν αὐτῷ ἀπαριθμου-
μένας περιπτώσεις, ἢ ἂν δύνανται ἐξ ἀναλογίας νὰ ἐφαρ-
μοσθῶσι καὶ ἐπ' ἄλλων μὴ ῥητῶς ἐκπεφρασμένων. Νομί-
ζομεν ὅτι μᾶλλον συνάδουσα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νομο-
θέτου εἶναι ἡ ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου τούτου
ἐφ' ὅλων τῶν παρομοίων περιπτώσεων. Οὐδεὶς δὲ φόβος
καταχρήσεως ὑπάρχει, διότι ἡ ἐκτίμησις τῶν προ-
τεινομένων λόγων γίνεται πάντοτε ὑπὸ τοῦ δικαστη-
ρίου (7).

Ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἵτησις δεόν νὰ προτείνηται ἐκάστο-
τε πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς δίκης. Τότε δὲ μόνον συγχωρεῖ-
ται ἡ μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς δίκης πρότασις τῆς αἰτήσεως

(6) Ἀναίρεθισης ἀποφάσεώς τινος δικαστηρίου συνέδρων
καὶ παραπεμφθείσης τῆς ὑποθέσεως πρὸς νέαν συζήτησιν, δυ-
νᾶνται οἱ κατὰ τὴν προηγουμένην σύνοδον δικάσαντες δικα-
σταὶ νὰ λάβωσιν ἐκ νέου μέρος εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ὑπο-
θέσεως ; Ὁχι. Ἐναντίας γνώμην τοῦ Ἀρείου Πάγου ὅρ. ἐν
ποιν. Ἀποφ. 9 Ἰανουαρίου. 1859.

(7) Zachariae Strafprocess τόμ. I. § 52, σελ. 545. —
Ἐναντίας γνώμην παρεδέχθη ὁ Ἀρειος Πάγος περιορίσας
διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 589 ποιν. ἀποφάσεως τοῦ 1859 τοὺς τῆς
ἐξαιρέσεως λόγους εἰς τὰς ῥητῶς ἐν τῷ νόμῳ ἐκπεφρασμένας
περιπτώσεις. — Εὐρέτηρ. τόμ. Ζ'. σελ. 27.

ταύτης, ὅταν ὁ λόγος, ἐφ' οὗ στηρίζεται, ἀνεφύη ἢ ἐγνώσθῃ μεταγενεστέρως (8).

Καὶ ἡ μὲν παρὰ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων οἰκειοθελῶς προτεινομένη αἴτησις ἐξαιρέσεως ὑποβάλλεται τῷ δικαστικῷ συμβουλίῳ, τοῦ παρ' ᾧ διατελοῦσι δικαστηρίου, ὅπερ ἀφ' οὗ ἀκροασθῇ τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ Εἰσαγγελέως ἀποφασίζει περὶ τῆς παραδοχῆς ἢ μὴ ταύτης (9).

Ἡ δὲ παρὰ τῶν διαδίκων γινομένη συντάσσεται ἐγγράφως καὶ παραδίδεται εἰς τὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 55 Ποιν. Δικ. ἀρμόδιον Εἰσαγγελέα (10).

Οἱ λόγοι ἐφ' ὧν ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησις στηρίζεται πρέπει νὰ ἐμπεριέχωνται ἐν αὐτῇ ἀκριβῶς θεβαιωμένοι, διότι ἄλλως ἢ ἀπορρίπτεται τῇ προτάσει τοῦ ἀρμοδίου Εἰσαγγελέως, ἢ ὁ αἰτῶν τὴν ἐξαίρεσιν ὑποχρεοῦται νὰ προσαγάγῃ κρείττονας περὶ αὐτῶν ἀποδείξεις (11).

(8) Ποιν. Δικ. 59.

(9) Ποιν. Δικ. 55. — Οἱ πταισματοδίκαι ὑποβάλλουσι τὴν αἴτησιν αὐτῶν εἰς τὸν παρὰ πρωτοδικαῖς Εἰσαγγελέα, καὶ οὗτος εἰσάγει αὐτὴν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, ὅπερ ἀποφασίζει περὶ ταύτης.

(10) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 55. « Ἡ αἴτησις προκειμένης μὲν ἐξαιρέσεως μέλους πταισματοδικείου παραδίδεται πρὸς τὸν παρὰ τοῖς πλημμελειοδικαῖς Εἰσαγγελέα ὅταν δὲ πρόκειται νὰ ἐξαίρεθῇ τις τῶν πλημμελειοδικῶν, τῶν συνέδρων, τῶν ἐφετῶν, ἢ τῶν δικαστῶν ἐκτάκτου τινὸς στρατιωτικοῦ δικαστηρίου πέμπεται εἰς τὸν παρ' ἐκάστῳ τῶν δικαστηρίων τούτων Εἰσαγγελέα.

(11) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 54 καὶ 57.

Ἡ αἴτησις κατὰ πρῶτον μὲν κοινοποιεῖται εἰς τὸν ἐξαιρούμενον ὑπάλληλον, ὅστις ἀμέσως ὑποχρεοῦται ἐπὶ ποινῇ ν' ἀπέχη πάσης περαιτέρω ἐνεργείας τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ἐν τῇ προκειμένῃ ὑποθέσει, εἴτα δὲ εἰσάγεται παρὰ τοῦ ἀρμοδίου Εἰσαγγελέως πρὸς συζήτησιν ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου παρ' ᾧ ἐδρεύει ὁ ἐξαιρετέος, καὶ τὸ ὁποῖον ἀποφασίζει ἀνεκκλήτως περὶ τοῦ παραδεκτοῦ ἢ μὴ ταύτης (12).

Πολλὰ συνεχῶς ἤθελον παρεμβάλλεσθαι προσκόμματα εἰς τὴν πορείαν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, ἐὰν οὐδεμιᾶς ζημίας πρόξενος ἦν ἡ χρῆσις τοῦ τῆς ἐξαιρέσεως δικαιώματος παρὰ τῶν διαδίκων, ἢ ἡ παράλειψις ταύτης παρὰ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, καὶ τοι ἀποδειχθέντος ὅτι παρὰ μὲν τῶν ἰδιωτῶν ἐγένετο ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησις ἐκ δυστροπίας μόνον καὶ δολιότητος, παρὰ δὲ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἐκ κακῆς προθέσεως ἀπεκρύπτετο ὁ τῆς ἐξαιρέσεως αὐτῶν λόγος. Ἵνα ἐπομένως μετὰ τῆς δεούσης περισκέψεως γίνηται χρῆσις τοῦ δικαιώματος τούτου, καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς προσάγωνται εἰλικρινείας οἱ τε τὴν ἐξαίρεσιν αἰτοῦντες ἰδιῶται, ὡς καὶ οἱ ἐξαιρετέοι δικαστικοὶ ὑπάλληλοι, δια-

(12) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 56. — Κατὰ τὴν Γαλλικὴν νομολογίαν ὅτε πρόκειται περὶ ἐξαιρέσεως ἀνακριτοῦ, αἰτηθείσης παρὰ τοῦ κατηγορουμένου, ἀποφασίζει ὁ Ἄρειος Πάγος, διότι ἡ ἐξαίρεσις αὕτη θεωρεῖται ὡς αἴτησις παραπαισμένη ἀπὸ δικαστηρίου εἰς δικαστήριον. ὅρ. *Trébutien Droit criminel*. τόμ. II. σελ. 612. — *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. V. § 515, σελ. 105.

φόρους ὁ νόμος ἐπιβάλλει ποινὰς καὶ κατὰ τῶν ἰδιωτῶν ὅσοι ψευδεῖς ὅλως καὶ ἀνυποστάτους προτείνουνσιν ἐξαίρεσεως λόγους, καὶ κατὰ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες, καὶ τοὶ συνειδότες αἰτίαν τινὰ ἐξαίρεσεως, ἀποσιωπῶσι ταύτην ἢ ἐξαιρούμενοι ἀρνοῦνται αὐτὴν κακοδοῦλως (13).

Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐξααιρετέων δικαστῶν ἐπὶ πολυμελῶν δικαστηρίων οὐδένα ἔθεσεν ὁ νόμος περιορισμὸν, ὅθεν ἐὰν ὁλόκληρον δικαστήριον ἐξαيرهθῇ ἢ τοσοῦτος ἀριθμὸς δικαστῶν αὐτοῦ, ὥστε νὰ μὴ δύνηται νὰ συγκροτηθῇ νομίμως διὰ τῶν ὑπολειπομένων μελῶν, γίνεται παραπομπὴ τῆς ὑποθέσεως εἰς ἕτερον ὁμοσιδὲς καὶ ὁμοιόδαθμον δικαστήριον (14).

Ἀλλ' ἐὰν τυχὸν ἐπέλθῃ ἐνεκὲν ἐξαίρεσεων τῶν δικαστῶν ἀνικανότης τῶν Ἐφετείων πρὸς ἐκδίκασιν ὑποθέσεως τινος, ὁ Ἀρειὸς Πάγος ἀναλαμβάνων τὰ καθήκοντα Ἐφετείου δικάζει, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἀποφασισθῇ κατὰ νόμον τὸ ἐξαίρεσιμον τῶν Ἐφετείων. Κατὰ τῶν ἀποφάσεων δὲ τοῦ Ἐφετείου δὲν συγχωρεῖται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἢ χρῆσις ἐτέρου τινὸς ἐνδίκου μέσου, ἢ τοῦ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς διαδικασίας καὶ τῆς ἀνακοπῆς.

Μόνον τοῦ δικαστηρίου τοῦ Ἀρείου Πάγου δὲν ἐπιτρέπεται ὁλοκλήρου ἢ ἐξαίρεσις, οὐδ' ἡ κατὰ μέρος ἐξαίρεσις

(13) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 57, 59. Ὁργ. ἀρθ. 292, 293. Π.Ν. ἀρθρ. 465.

(14) Ποιν. Δικον. 60.

τοσούτων δικαστῶν, ὥστε ἐκ τῶν ὑπολειπομένων νὰ καθίσταται ἀνέφικτος ἡ νόμιμος συγκρότησις αὐτοῦ (15).

(15) Νόμος 8 Ἰουλ. 1858 περὶ ἐξαιρέσεως δικαστῶν ἢ ὁλοκληρῶν δικαστηρίων, ἀρθρ. 1, ἀρθρ. 2. «Τοῦ δικαστηρίου τοῦ Ἀρείου Πάγου δὲν συγχωρεῖται ὁλοκληρὸν ἢ ἐξαίρεσις, οὐδ' ἡ κατὰ μέρος ἐξαίρεσις τῶν δικαστῶν, ὥστε ὁ ὑπολειπόμενος αὐτῶν ἀριθμὸς νὰ μὴ ἡμπορῇ ν' ἀποτελέσῃ νόμιμον τὴν σύνθεσιν τοῦ δικαστηρίου. Τοιαῦται τυχερὰ προβλεπθεῖσαι ἐξαίρεσεις θέλουσι θεωρεῖσθαι ἀντοδικαλῶς ἄκυροι. Ἐὰν δὲ κατὰ τὴν δευτέραν τῶν ἀνωτέρω δύο περιπτώσεων, μετὰ τὴν παρὰ τῶν διαδίκων προταθεῖσάν ἐξαίρεσιν ὕλῃ τῶν ἐκτὸς τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ δικαστηρίου τεσσάρων Ἀρειοπαγитῶν, ἐξαίρεθῇ ἀφ' ἐαυτοῦ ἄλλος τις ἢ ἄλλοι τινές, ὁ Ἀρειος Πάγος συμπληρούμενος ἐκ παρέδρων καὶ ἄλλων ἀναπληρωτικῶν δικαστῶν, δικάζει πρῶτον τὰς ἐξαίρεσεις τῶν ἀφ' ἐαυτῶν ἐξαιρουμένων δικαστῶν, μηδὲν λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἐν τοῖς ἀρθροῖς 49 § 1 καὶ 50 τῆς πολιτικῆς καὶ 60 § 1 καὶ 61 τῆς ποινικῆς δικονομίας διατασσομένων, καὶ ἂν αὗται ἐγκριθῶσι, προσκαλοῦνται οἱ ἐξαιρουντες διάδικοι νὰ περιορίσωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν παρ' αὐτῶν ἐξαιρουμένων δικαστῶν, κατὰ τὰ ἐν τῷ παρόντι ἀρθρῷ ὥρισμένα. Ἄν δὲ μὴ ὑπάρχουν πλέον δικασταὶ δυνάμενοι νὰ ἐξαίρεθῶσι, ἕνεκα τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ τακτικῶν μελῶν, ἡ περὶ ἐξαιρέσεως αἰτήσις θεωρεῖται ὡς αὐτοδικαλῶς ἄκυρος. — Τοιαύτη συμπλήρωσις τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐξ ἄλλων ἀναπληρωτικῶν δικαστῶν γίνεται, καὶ ὅταν ἀφ' οὗ ἐγκριθῶσιν αἱ ἐκ μέρος τῶν διαδίκων προταθεῖσαι ἐξαίρεσεις, μέλη τινὰ τοῦ δικαστηρίου ἐξαίρεθῶσιν ἀφ' ἐαυτῶν. — Τὸ αὐτὸ πράττεται καὶ πρὸς ἐκδίκασιν τῆς κυρίας δίκης, ὅταν ὁ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ δικαστηρίου ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς τῶν τακτικῶν μελῶν κολοῦται διὰ τῆς ἐγκρίσεως τῆς αἰτήσεως τῶν ἀφ' ἐαυτῶν ἐξαίρεθέντων.

Ἀρθρ. 5. Εἰς τὰς περιπτώσεις τοῦ προηγουμένου ἀρθρου, οἱ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν δικαστῶν καὶ τοῦ Εἰσαγγελέως, ἢ ἀντεισαγγελέως προσλαμβανόμενοι πάρεδροι, ἢ ἄλλοι ἀναπληρωτικοὶ δικασταί, δὲν ὑπόκεινται εἰς ἐξαίρεσιν, ἐκτὸς ἐὰν ἐξαι-

§ 53.

Περὶ ἀγωγῆς κακοδικίου. (1)

Πάντα τὰ κατὰ τὸν ἐκτεθέντα διοργανισμόν τῶν ποι-

ρεθῶσιν ἀπ' ἐαυτῶν κατὰ τὸ ἀρθρ. 57 τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ἀλλ' ἕκαστος διὰδικος δύναται, εἰς τοὺς οὕτω προσληφθέντας ἀναπληρωτικούς δικαστὰς καὶ κάμῃ παρατηρήσεις περὶ τῶν τυγχόντων ὑπαρχόντων λόγων τῆς ἐξαιρέσεως καὶ καὶ τοὺς παρακινήσῃ καὶ προτείνωσιν ἀπ' ἐαυτῶν τὴν ἐξαίρεσιν τῶν, ἂν ἦναι συνειδότες τῶν τοιούτων λόγων τῆς ἐξαιρέσεως. — Οἱ λαβόντες μέρος εἰς τὴν περὶ ἐξαιρέσεως τῶν Ἀρειοπαγитῶν ἀπόφασιν ἀναπληρωτικοὶ δικασταὶ δὲν δύναται καὶ λάβουν πλέον μέρος εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως, ἂν, ἐγκριθεῖσιν τῶν ἐξαιρέσεων, πρόκειται ἤδη καὶ συμπληρωθῇ τὸ δικαστήριον ἐκ συμπληρωτικῶν μελῶν πρὸς ἐκδίκασιν τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως.

Ἄρθρ. 4. Ἐὰν ἀμφότεροι οἱ διάδικοι κάμουν αἰτήσιν περὶ ἐξαιρέσεως Ἀρειοπαγитῶν, οἱ δὲ ἐξαίρουμενοι ἦναι πλείους τῶν δυναμένων κατὰ τὸ προηγούμενον ἀρθρον καὶ ἐξαίρεθῶσι, τότε ἑκάτερος αὐτῶν ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ ἐξαίρεσιν ἴσον ἀριθμῶν δικαστῶν, ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξαίρεθησομένων ἦναι ἄρτιος· ἐὰν δὲ ἦναι περιττός, ὁ πρῶτος αἰτήσας τὴν ἐξαίρεσιν δύναται καὶ ἐξαίρεσιν ἓνα περισσότερον.

Ἄρθρ. 5. Ἐὰν εἰς τῶν διαδίκων ἡ ἀμφότεροι ὁμοῦ ἐξαίρεσωσι πλείους τῶν δυναμένων κατὰ νόμον καὶ ἐξαίρεθῶσι δικαστῶν, ὁλόκληρον τὸ δικαστήριον, συγκείμενον ἐκ τῶν ἐξαίρεθέντων, καὶ μὴ ἐξαίρεθέντων δικαστῶν, ἀποφασίλει προηγουμένως περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παρ' ἐνὸς ἢ παρ' ἑκατέρων τῶν διαδίκων ἐξαίρεθησομένων δικαστῶν, ἐν δὲ τῇ ἀποφάσει προσδιορίζεται ῥητῶς καὶ ἡ προθεσμία, ἐντὸς τῆς ὁποίας πρέπει καὶ γεῖναι ἡ περὶ ἐξαιρέσεως νέα αἴτησις. — Ὁ παραμελήσας τὴν προθεσμίαν ταύτην διάδικος χάνει τὸ δικαίωμα τῆς ἐξαιρέσεως, τὸ δὲ δικαίωμα αὐτοῦ μεταβαλεῖ αὐτοδικαίως εἰς τὸν ἀντίδικόν του, ἂν οὗτος κάμῃ ἐγκαίρως τὴν περὶ ἐξαιρέσεως αἴτησιν, καὶ καθόσον ὑπάρχονσι δικασταὶ δυνάμενοι καὶ ἐξαίρεθῶσιν.

(1) Περὶ τῆς τοῦ κακοδικίου ἀγωγῆς (Prise à partie Syndi-

Ἄν καὶ ἡ τοῦ κακοδικίου ἀγωγή ἐντελῶς πολιτικὸν φέρει χαρακτῆρα, καθόσον δι' αὐτῆς ἡ ἐπανόρθωσις τῆς προξενήσεως ἐξ ὑπαιτιότητος τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων ζημίας αἰτεῖται (3), δὲν ἀποκλείεται ὅμως δι' αὐτῆς καὶ ἡ ποινικὴ αὐτῶν καταδίωξις (4).

Ἀρμόδια πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ἀγωγῆς ταύτης εἰσὶ, τὸ τῶν πρωτοδικῶν μὲν δικαστήριον, ὅσαςκις πρόκειται νὰ ἐναχθῶσι κλητῆρες καὶ γραμματεῖς τῶν πταισματοδικῶν, ἀστυνόμοι, δήμαρχοι καὶ δημαρχικοὶ πέρεδροι, ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς, εἰρηνοδίκαι, καὶ πάρεδροι Εἰρηνοδικείων· τὸ τῶν Ἐφετῶν δὲ ἐπὶ ἀγωγῶν κατὰ τῶν ἀμέσως ἀνωτέρων τῶν εἰρημένων ὑπαλλήλων, ἥτοι κατὰ τινος τῶν δικαστῶν ἢ καθ' ὀλοκλήρου τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν, κατὰ τῶν παρ' αὐτοῖς Εἰσαγγελέων ἢ ἀντεισαγγελέων. Τέλος ὁ Ἄρειος Πάγος ἐπὶ ἀγωγῆς κατὰ τινος ἐκ τῶν δικαστῶν, ἢ καὶ καθ' ὀλοκλήρου τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων ἢ τῶν Ἐφετῶν. Αἱ κατὰ δικαστῶν ἢ καθ' ὀλοκλήρου τοῦ δικαστηρίου τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀγωγαὶ διευθύνονται εἰς τὸ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης Ὑπουργεῖον, ὅπερ ὀρίζει πρὸς ἐκδίκασιν αὐτῶν ἐν ἐκ τῶν δικαστηρίων τῶν Ἐφετῶν (5).

(5) Διὸ καὶ ἐν τῇ περὶ κακοδικίας διαδικασίᾳ οἱ ὅρισμοι τῆς Πολιτ. Δικονομ. ἐφαρμόζονται. Πoir. Δικ. ἄρθρ. 67, Πολ. Δικ. ἄρθρ. 59—65.

(4) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 65. Πoir. νόμον ἄρθρ. 480, ὅπερ διακοσιόδραχμον ἀπαγγέλλει ποινὴν κατὰ τῶν ἀρνούμενων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐαυτῶν καθηκόντων δι' ὑποαιτιόησιν πρόφασις καὶ ἰδίως ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἀσφαλείας ἢ σωπῆς τῶν νόμων.

(5) Πολ. Δικ. ἄρθρ. 58.

Τῆς ἀγωγῆς κακοδικίου προηγείται πάντοτε ἡ δι' ἀναφορᾶς αἰτησις θεραπείας παρὰ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων ἢ τῶν δικαστηρίων, ὡς καὶ ἡ παρὰ τοῦ ἁρμοδίου πρὸς ἐκδίκασιν ταύτης δικαστηρίου αἰτησις ἀδείας πρὸς εἰσαγωγὴν αὐτῶν εἰς δίκην (6). Τὸ δικαστήριον τοῦτο εἰ μὲν θεωρήσῃ βάσιμον τὴν περὶ ἀδείας αἰτησιν, χορηγεῖ αὐτὴν τῷ αἰτοῦντι, ὅστις ὀφείλει ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως αὐτῷ τῆς ἀδείας νὰ κινήσῃ τὴν τοῦ κακοδικίου ἀγωγὴν, ἄλλως θεωρεῖται ὡς ἐκπροθέσμως γενομένη καὶ ὡς τοιαύτη εἶναι ἀπαράδεκτος. Ἐὰν ὅμως τούναντίον τὸ δικαστήριον θεωρήσῃ ὡς ἀνυπόστατον τὴν περὶ ἀδείας αἰτησιν, ἀπορρίπτει αὐτὴν καὶ καταδικάζει τὸν αἰτοῦντα εἰς χρηματικὴν ποινὴν (7).

Κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης συγχωρεῖται νὰ γείνη ἔφεσις, ἐὰν ὑπάρχῃ κατὰ τὴν ἀνωτέρω προεκτεθεῖσαν τάξιν τῶν περὶ κακοδικίας ἁρμοδίων δικαστηρίων ἀνώτερον τοῦ ἐκδόντος τὴν ἐφεσιβλητέαν ἀπόφασιν δικαστήριον, εἰ δὲ μὴ θεωρεῖται αὕτη ὡς ὀριστικῶς καὶ ἀνεκκλήτως ἐκδοθεῖσα. Αἴτη-

(6) Ἡ αἴτησις αὕτη γίνεταί δι' ἀναφορᾶς πρὸς τὸ ἁρμοδίον δικαστήριον, καὶ ἐν αὐτῇ ἐπισυνάπτονται τὰ ἀναγκαῖα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, ἢ ἐν ἐλλείψει τοιούτων ἐγγράφων πρέπει νὰ βεβαιωθῇ οἱ λόγοι τῆς αἰτήσεως. Διαταγμ. 8 Ἰουλίου 1858, ἄρθρ. 2.

(7) Διάταγμα 8 Ἰουλίου 1858 περὶ ἀγωγῆς κακοδικίου ἄρθρ. 4. Ἡ αἴτησις ἀδείας δικάζεται ἐν συμβουλίῳ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου ἀπὸ τῶν τῶν διαδίκων.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περὶ δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητος τῶν ποινικῶν δικαστηρίων.

§ 54.

Ὅρισμός καὶ εἶδη αὐτῶν (1).

Ἡ παρὰ τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ ἐγκαθησταμένων ποινικῶν δικαστηρίων ἀσκησις κατὰ τοὺς νομίμους τύπους τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας καλεῖται γενικώτερον δικαιοδοσία καὶ περιλαμβάνει ἀφ' ἐνός μὲν τὸ δικαίωμα, ἀφ' ἑτέρου

(1) *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. I. § 36, σελ. 232, καὶ § 51, σελ. 367. — *Walther Strafprocess* § 34, σελ. 140. — *Lowe Strafprocess* σελ. 57. — *Zachariae Strafprocess* τόμ. I. § 34, σελ. 355. — *Dollmann System d. Baier. Strafprocesses* § 10, σελ. 21, § 36, σελ. 65.

δὲ τὴν ὑποχρέωσιν αὐτῶν τοῦ ἀνακρίνειν, ἐκδικάζειν, καὶ τιμωρεῖν τὰς κολασίμους πράξεις.

Δυνάμεθα δὲ εἰδικώτερον ἐξετάζοντες ταύτην νὰ διαίρεσωμεν εἰς τακτικὴν καὶ εἰς ἐξαιρετικὴν ἢ ἰδιόζουσαν. Τακτικὴ δικαιοδοσία καλεῖται ἡ διδομένη εἰς τὰ δικαστήρια ὑπὸ τοῦ νόμου ἐξουσία τοῦ ἀνακρίνειν ἐκδικάζειν καὶ τιμωρεῖν ἐν γένει τὰς ὑπαγομένας αὐτῇ κολασίμους πράξεις· ἐξαιρετικὴ δὲ ἡ ἰδιόζουσα ἢ χορηγουμένη κατ' ἐξαίρεσιν εἰς ὠρισμένα δικαστήρια ἐξουσία τῆς ἐκδικάσεως ἰδιαιτέρου τινὸς εἵδους κολασίμων πράξεων, ἢ τῶν ὑφ' ὠρισμένης τινὸς τάξεως προσώπων διαπραχθέντων ἐγκλημάτων. Ἡ τοιαύτη ἰδιόζουσα δικαιοδοσία ἢ ἀνατίθεται εἰς τινὰ ἐκ τῶν τακτικῆν δικαιοδοσιᾶν κεκτημένων δικαστηρίων ὡς λ. χ. εἰς τὰ Ἐφέτεια ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων τῆς ναυταπάτης καὶ πειρατείας, ἢ ἰδιαιτέρα ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἐγκαθίστανται δικαστήρια οἷον τὰ στρατοδικεῖα, τὰ ναυτοδικεῖα κτλ. (2).

Ἡ τῶν δικαστηρίων δικαιοδοσία δὲν ἀφέθη ἐντελῶς ἀπεριόριστος, ἀλλ' ἡ συνύπαρξις ἐν ἐκάστη πολιτεῖᾳ πολλῶν δικαστηρίων ἐγέννησε τὴν ἀνάγκην τοῦ περιορισμοῦ τῆς δικαιοδοσίας ἐνὸς ἐκάστου ἐντὸς ὠρισμένων γεωγραφικῶν ὁρίων, καὶ τοῦ κανονισμοῦ τῆς σχέσεως τῶν διαφο-

(2) Οργ. ἀρθρ. 29, 50. — *Rauter Droit criminel*, τόμ. II, § 628, σελ. 256. *Weiske Criminalprocess* § 25, σελ. 16 κ. ἐξ. *Carré Compétence*, τόμ. III, σελ. 240, κ. ἐξ. — *Jagemann v. Gerichtsbarkeit*. — Τοιαύτην ἐκτακτὴν δικαιοδοσίαν ἔχει καὶ τὸ κατὰ τὸ ἀρθρ. 80 τοῦ ἡμετέρου συντάγματος σχηματιζόμενον δικαστήριον πρὸς ἐκδικασιν τῶν ὑπὸ τῆς Βουλῆς καταγορευμένων Ἱπουργῶν.

ρων τούτων δικαστηρίων πρὸς τε τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἀ-
θεμίτων πράξεων καὶ πρὸς ἄλληλα. Ἡ δ' ἐν ἐκάστη εἰδικῇ
περιπτώσει ἱκανότης τῶν δικαστηρίων πρὸς ἀσκήσιν τῆς
δικαιοδοσίας αὐτῶν κατὰ τὰς διατάξεις τῶν νόμων κα-
λεῖται ἀρμοδιότης (*fori competentia*, *compétence*,
Zustaendigkeit). Ἡ ἀρμοδιότης ἐπομένως ὀρίζει τὸν κύ-
κλον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὁ δικαστὴς δύναται νὰ ἀσκήσῃ
τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ δικαιοδοσίαν (3), διακρίνεται δὲ εἰς
γενικὴν ἢ συνηθὴ (forum ordinarium) καὶ εἰς ἑκ-
τακτον ἀρμοδιότητα (forum extraordinarium).

Ἡ γενικὴ ἢ συνηθὴς ἀρμοδιότης ὀρίζεται α) ἐκ τοῦ
τόπου τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀθεμίτου πράξεως (forum delicti)
β) ἐκ τοῦ τόπου τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου (fo-
rum domicilii) γ) ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐφημέρου αὐτοῦ δια-
μονῆς (4).

(3) Ἡ λέξις δικαιοδοσία παρατηρητέον ὅτι ἐν τῇ
ἡμετέρᾳ ποινικῇ δικονομίᾳ διττὴν ἔχει σημασίαν, ὡς ἐκ τῆς
μὴ κυριολεκτικῆς μεταφράσεως τοῦ Γερμανικοῦ κειμένου δη-
λοῦσα οὐ μόνον τὴν ἐξουσίαν τῶν δικαστῶν τοῦ δικάζειν ἐν γέ-
ρει τὰς κολασίμους πράξεις, ἥτις Γερμανιστὶ διὰ τῆς λέξεως
Gerichtsbarkheit (*Jurisdiction*) ἐκφράζεται, ἀλλὰ καὶ
τὴν σχέσιν τῶν πολιτῶν πρὸς τὰ δικαστήρια, ὅπερ ἐν τῷ Γερ-
μανικῷ κειμένῳ καλεῖται *Gerichtsstand* [ὅρ. Ποιν. Δικ. ἀρθρ.
514. Ὁργ. ἀρθρ. 252] κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν *Gerichtsbark-
heit*, ἰσοδυναμεῖ δὲ πρὸς τὸ forum τῶν Ῥωμαίων ὅπερ Φόρος
ἐν τοῖς Βασιλικοῖς καλεῖται.

(4) Ἡ ἡμετέρα Ποιν. Δικονομία δὲν διακρίνει ἰδίως, ὡς
αἱ πλείους τῶν Γερμανικῶν δικονομιῶν [ὅρ. Ποιν. Δικ. Βανα-
ρλιας β'. ἀρθρ. 50. — Πρωσίας β'. ἀρθρ. 2. Ἀρροβέρου ἀρθρ.

Ἡ ἑκτακτος ἀρμοδιότης πηγάζει ἀ) ἐκ τῆς συναφείας (forum connexitatis) β) ἐκ τῆς παραπομπῆς ἀπὸ τοῦ ἀρμοδίου εἰς ἕτερον δικαστήριον, ἣτις διατάσσεται ἐν ταῖς ὑπὸ τοῦ ἀρθρ. 60 ποιγ. δικον. ὀριζομέναις περιπτώσεσι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Τακτικὴ δικαιοδοσία.

Α') Περὶ τῆς συνήθους ἀρμοδιότητος.

§ 55.

Περὶ τῆς ἀρμοδιότητος τῶν ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἐκτελέσεως δικαστηρίων.

Ὅσάκις ἐν τῇ περιφερείᾳ ποινικοῦ δικαστηρίου διεπράχθη κολάσιμος τις πράξις ὑπαγομένη εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ, τὸ ἐν αὐτῇ ἐδρεῦον δικαστήριον εἶναι ὑπόχρεον καὶ δικαιοῦται πρὸς ἀνάκρισιν καὶ ἐκδίκασιν αὐτῆς (1).

25. — *Αὐστρίας* ἀρθρ. 45. — *Σαξωνίας* ἀρθρ. 50 κτλ.] καὶ ἡ τῆς *Γαλλίας* [Instruction crim. art. 25, 65, 69.] τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου τοῦ τόπου τῆς συλλήψεως τοῦ κατηγορουμένου (forum apprehensionis), ἀλλὰ συνταυτίζει ταύτην μετὰ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου τῆς ἐφημέρου αὐτοῦ διαμονῆς.

(1) *Ποιν. Δικ.* ἀρθρ. 29.

Ἡ δ' ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης τοῦ νόμου πηγάζουσα ἀρμοδιότης τοῦ δικαστηρίου καλεῖται ἀ ρ μ ο δ ι ό τ η ς τ ο ὗ τ ό π ο υ τ ῆ ς ἐ κ τ ε λ έ σ ε ω ς τ ο ὗ ἐ γ κ λ ή - μ α τ ο ς (forum delicti commissi). Οἱ λόγοι οἱ τὴν καθιέρωσιν τῆς τοιαύτης ἀρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων ὑπαγορεύσαντες εἰσὶ, τὸ μὲν ἡ εὐχέρεια τῆς ἀνακρίσεως τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς συλλογῆς πάντων τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων παρὰ τοῦ δικαστηρίου ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἐξετελέσθη τὸ ἐγκλημα, τὸ δὲ ἡ ἐκ τῆς ἐκδικάσεως καὶ τιμωρήσεως τοῦ ἐγκλήματος, ἐν ᾧ τόπῳ διεπράχθη, προερχομένη τῷ κοινῷ ἐντύπωσιν, ἡ τὴν πεποιθήσιν αὐτοῦ περὶ τῆς αὐστηρᾶς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης ἐν τῇ πολιτείᾳ κραταιοῦσα (2).

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἐγκλήματος, ἥτις ὡς προεῖρηται εἶναι οὐσιώδης ὅρος τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, θεωρεῖται ὑπάρχουσα ὅταν ἡ ἐγκληματικὴ βούλησις τοῦ αὐτουργοῦ ἐξεδηλώθῃ καθ' ὅλοκληρίαν, καὶ πᾶσα ἐπομένως ἐνδεχομένη περὶ αὐτῆς ἀμφιβολία ἐξέλιπεν, εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν αὕτη ἔσχεν ὠρισμένον τι ἀποτέλεσμα, καὶ ποῦ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἐγένετο δῆλον. Ὅθεν κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην ἀρμόδιον εἶναι

α) Ἐπὶ τετελεσμένων ἐγκλημάτων, τὸ δικαστήριον τοῦ τόπου ἐκείνου ἐν ᾧ ἐξετελέσθη ἡ τελευταία πράξις ἡ ἀπαρτίζουσα καὶ συμπληροῦσα καθ' ὅλοκληρίαν τὸ σῶμα

(2) Walther Strafprocessrecht, σελ. 145. Planck. Strafverfahren § 51, σελ. 75. Νεαρά 69 κεφ. α. § 1, ἥτις ὡσαύτως ὡς λόγον τῆς τοιαύτης ἀρμοδιότητος τοῦ ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἐκτελέσεως δικαστηρίου α τ ὁ π ρ ό χ ε ι ρ ο υ τ ῶ ν δ ε λ έ γ χ ω ν μνημονεύει.

τοῦ ἐγκλήματος. Ὁ τόπος ἐνθα ἐνεφανίσθησαν κατὰ πρῶτον τὰ ἀποτελέσματα τῆς πράξεως δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν παρὰ καθ' ἃς περιπτώσεις, διὰ τὰ θεωρηθῇ ὡς τετελειωμένον τὸ ἐγκλήμα, ἀπαιτεῖται ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἀποτελέσματος τούτου (3).

β') Ἐπὶ τῆς ἀποδείρας, τὸ δικαστήριον τοῦ τόπου ἐνθα ἐγένετο ἡ ὑστάτη πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἐγκλήματος ἐνέργεια, ἀλλ' ἡ πραγματοποιήσις αὐτοῦ ἐμποδίσθη ἐκ τῶν ἐπελθόντων τυχαίων καὶ ὅπως ἀπὸ τῆς θελήσεως τοῦ αὐτουργοῦ ἀνεξαρτήτων κωλυμάτων.

γ') Ἐπὶ τῶν κατ' ἐξακολούθησιν ἐγκλημάτων, τὸ δικαστήριον ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἡ τελευταία

(3) *Παρ. νόμον ἀρθρ. 46. Mittermaier Strafverfahren τὸμ. I. § 52, σελ. 372. Wallther Strafprocess σελ. 145. — Planck Strafverfahren § 52, σελ. 76. — Κατὰ τὸν ἐκτεθέντα κανόνα ἐάν τις εὐρισκόμενος ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου Α καὶ πυροβολήσας ἐντεῦθεν ἐφόρευσέ τινα ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου Β εὐρισκόμενος, ἀρμόδιον πρὸς ἀνάκρισιν καὶ ἐκδίκασιν τῆς πράξεως ταύτης εἶναι τὸ δικαστήριον Α ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ ὁποίου, ὡς πρὸς τὸν αὐτουργὸν θεωρεῖται τὸ ἐγκλήμα ὡς τετελειωμένον' ὅρ. Faustin Hélie Instruction crim. τὸμ. V. § 529, σελ. 255. — Ὡσαύτως ἐάν τις κατηγορούμενος ἐπὶ φαρμακείᾳ (Π. Ν. ἀρθρ. 289), ἠγόρασε τὸ δηλητήριον ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ δικαστηρίου Α ἔδωκεν αὐτὸ τιρὲν ἐν τῇ δικαστικῇ περιφερείᾳ Β καὶ οὗτος ἀπεβίωσεν ἐν τῇ δικαστικῇ περιφερείᾳ Γ, τὸ ἐγκλήμα θεωρεῖται ὡς τετελειωμένον ἐν τῇ περιφερείᾳ Β καὶ τὸ ἐν αὐτῇ δικαστήριον εἶναι ἀρμόδιον ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως τῆς πράξεως. Walther αὐτοθ. Dollmann Strafprocessrecht. § 56, σελ. 63.*

τοῦ ἐγκλήματος ἐκτέλεις, διότι ἐκάστη αὐτοῦ ἐπανάληψις ἐπιτείνει τὸν βαθμὸν τοῦ ἀξιοποίνου τοῦ αὐτουργοῦ, ὥστε κυρίως τὸ δικαστήριον τὸ ἐδρεῖον ἐν ᾧ τόπω τελευταῖον ἐξετελέσθη ἢ κολάσιμος πρᾶξις δύναται θεόντως νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἐνοχὴν αὐτοῦ καὶ νὰ ἐπιβάλῃ τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν (4).

Ὡς ἀκίς τέλος ἢ κολάσιμος πρᾶξις ἐξετελέσθη ἐπὶ τοῦ ὁρίου τοῦ διαχωρίζοντος τὴν ἀρμοδιότητα δύο διαφορῶν δικαστηρίων, ἀνὸς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εὑρεθῇ ἀμέσως ποῖον ἐξ ἀμφοτέρων εἶναι ἀρμόδιον, προτιμᾶται τὸ πρότερον ἐπιληφθέν τῆς ὑποθέσεως, μέχρις οὗ διὰ τῆς ἀνακρίσεως βεβαιωθῇ ἀκριβῶς εἰς τίνος ἐξ αὐτῶν τὴν ἀρμοδιότητα ὑπάγεται ἢ ἀθέμιτος πρᾶξις (5).

§ 56.

Περὶ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου τῆς κατοικίας ἢ τῆς ἐφημέρου διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου.

Πολλάκις ἢ ἀνάκρισις καὶ ἐκδίκασις τῶν κολασίμων πράξεων παρὰ τοῦ δικαστηρίου τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν παρίσταται ἀδύνατος ἢ ἐπιζήμιος πρὸς τὸν κατηγορούμενον καὶ διὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς.

(4) Planck Strafverfahren § 52, σελ. 76. — Or. *ἐναρτίαν γνώμην ἐν Zachariae, Strafprocess* τόμ. I, σελ. 370, π.° 21. — Faustin Hélie *Instruction crim.* τόμ. V, σελ. 258. Mittermaier *Strafverfahren* τόμ. I, § 52, σελ. 372.

(5) Walther *Strafprocess* σελ. 144. — Faustin Hélie *Instruction crim.* τόμ. V, σελ. 255.

Καὶ ἀδύνατος μὲν εἶναι ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαπρα-
χθέντων ἐγκλημάτων τῶν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ τιμωρητέων,
ἢ ἐπὶ τῶν ἐν θαλασσοποροῦσαι πλοίοις ἐκτελεσθέντων, ἐπι-
ζήμιος δὲ ὡσάκις ὁ κατηγορούμενος μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς
ἀθεμίτου πράξεως ἀπεμακρύνθη τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως,
ἐπανακάμψας εἰς τὴν μόνιμον αὐτοῦ κατοικίαν ἢ διατρί-
βων ἀλλαχοῦ, διότι ἡ μεταφορὰ τοῦ κατηγορουμένου εἰς
τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως πολλὰ ἐνίοτε παρεμβάλλει
προσκόμματα, ἢ βραδύτητας παρέχει ἀνωφελεῖς πρὸς τα-
χεῖαν τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ ἢ καὶ τῆς ἀθωότητος βεβαίωσιν.

Ὁ νομοθέτης ἐπομένως ἔχων ὑπ' ὄψιν τὰς περιπτώσεις
ταύτας ὥρισεν ὅτι ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἐκτελέσεως
ἐδρευόντων δικαστηρίων, ἀρμόδια ἐπίσης εἰσὶ καὶ τὰ δι-
καστήρια τῆς κατοικίας τοῦ κατηγορουμένου ἔνθα ὑπάρ-
χουσιν οἱ φυσικοὶ ὡς εἶπεῖν αὐτοῦ δικασταί, καὶ οὐ
μόνον ὁ συνήθης βίος, καὶ ἡ προτέρα τούτου διαγωγὴ
τάχιον καὶ ἀσφαλέστερον διαγινώσκονται, ἀλλὰ καὶ ἡ προ-
παρασκευὴ τῶν πρὸς ὑπεράσπισίν του χρησίμων μέσων εὐ-
κολώτερον κατορθοῦται. Ὡς κατοικία δὲ τοῦ κατηγορουμέ-
νου θεωρεῖται ἡ ὑπὸ τοῦ πολιτικοῦ δικαίου ὀριζομένη ἥτοι
ὁ τόπος ἐν ᾧ κυρίως καὶ μονίμως ἐγκατέστη (1).

(1) Ἀστικοῦ νόμου ἀρθρ. 94. «Κατοικίαν ἔχει τις ἐν ᾗ
τόπῳ κυρίως καὶ μονίμως ἐγκατέστη.» *Lex 7. Cod* (40, 39)
Lex 205 (50, 16). — *Καλλιγὰ Ῥωμ. Δίκαιον* τόμ. Α'. σελ.
259. Οἰκορομίδου *Πολ. Δικονομ.* § 46. Μόνον ἡ τῇ οἰκίᾳ
θελήσει ἐγκατάστασις ἐν τινι τόπῳ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μόνι-
μος κατοικία, τοῦναντίον δὲν θεωρεῖται ὡς τοιαύτη ἡ κατ'
ἀνάγκην διαμονή, ὡς *λ. γ.* ἢ ἐν φυλακῇ κράτησις. *Λαίωε*
Strafprocess σελ. 62.

Ἐπειδὴ ὅμως ἐνίοτε δύναται νὰ συμβῇ ἢ ὁ κατηγορούμενος νὰ μὴ ἔχῃ μόνιμον κατοικίαν, ἢ ἡ ὕπαρξις αὐτῆς νὰ διαμφισβητῇται, ὁ νόμος πρὸς ἀποφυγὴν ἐνδεχομένων ἐντεῦθεν ἀτοπημάτων συνεταῦτισε μετὰ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου τῆς κατοικίας τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου τῆς ἐφημέρου διαμονῆς καὶ παρέσχεν αὐτῷ ἴσα δικαιώματα (2).

Ἐὰν ὁ αὐτουργὸς τοῦ ἐγκλήματος μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν μὲν αὐτοῦ, πρὸ τῆς ἐνάρξεως ὅμως τῆς ἀνακρίσεως μετήλλαξε τὴν μόνιμον αὐτοῦ κατοικίαν μεταβάς ἀπὸ μιᾶς δικαστικῆς περιφερείας εἰς ἑτέραν, τότε ὡς ἀρμόδιον δικαστήριον τῆς κατοικίας θεωρεῖται ἐκεῖνο ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ ὁποίου ἔχει τὴν κατοικίαν αὐτοῦ, ὅτε ἐγένετο ἡ μήνυσις ἢ ὅτε ἤρξατο ἡ ἀνάκρισις (3).

Παρατηρητέον δὲ ὅτι ἡ τοιαύτη ἀρμοδιότης τῆς κατοικίας ἢ τῆς ἐφημέρου διαμονῆς τοῦ κατηγορουμένου ἰσχύει μόνον ὡς πρὸς τὰς κολασίμους πράξεις, αἵτινες φέρουσι χαρακτῆρα πλημμελήματος ἢ κακουργήματος, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πταισμάτων πρὸς ἀνάκρισιν καὶ ἐκδίκασιν τῶν ὁποίων ἀρμόδια εἰσὶ μόνον τὰ δικαστήρια τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν (4).

(2) *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. I. § 55, *σελ.* 374. — *Walther Strafprocess* § 38. — *Planck Strafverfahren* § 55, *σελ.* 78.

(3) *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. V. *σελ.* 265. — *Lœwe Strafprocess.* § 19, *σελ.* 64. *Dalloz v. Compétence crim.* n°. 74.

(4) *Pour. Δικ. ἄρθρ.* 29. *Instruct. crim. art.* 159. — *Dalloz v. Compétence crim.* n.º 72.

Β) Περί τῆς ἐκτάκτου ἀρμοδιότητος. ὡς ἐκ τῆς
 § 57.
 1) Ὡς ἐκ τῆς συναφείας.

(*Forum connexitatis.*)

Ὅσακις πρόκειται περὶ ἀνακρίσεως καὶ ἐκδικάσεως συναφῶν πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων, ὁ νόμος θεωρεῖ ὡς ἀρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἐλαφροτέρων τὸ δικαστήριον, εἰς ὃ κατὰ τοὺς προεκτεθέντας κανόνας ὑπάγεται τὸ βαρύτερον, ἢ δὲ τοιαύτη παρέκτασις τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ δικάζοντος δικαστηρίου καλεῖται ἀρμοδιότης ὡς ἐκ τῆς συναφείας (*forum connexitatis*).

Σκοπὸς τῆς τοιαύτης ἐκτάκτου ἀρμοδιότητος ἐστὶν ἡ διευκόλυνσις τῆς ἀνακρίσεως καὶ ἡ ἀκριβὴς στάθμισις τῆς ἐνοχῆς τῶν ἐνεκα συναφῶν ἐγκλημάτων κατηγορουμένων (1).

(1) *Mittermaier Archiv d. Criminalprocess. 1854, σελ. 267. Heffter αὐτοθ. σελ. 590.* — Ἡ τοιαύτη παρέκτασις τῆς ἀρμοδιότητος ὡς ἐκ τῆς συναφείας δὲν ἦτο γνωστὴ ἐν τῷ Ῥωμ. δικαίῳ, ὡς ῥητῶς παρὰτρεῖ ὁ Κυρτυλιανὸς μνημονεύων τὴν κατὰ παράτασιν ἀρμοδιότητα τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων καὶ προσθέτων «*Quod nunc in publicis judiciis non accidit, quoniam Praetor certa lege sortitur*». Οὐδ' ἐν τῷ Μεσαιῶνι ἀνευρίσκομεν αὐτὴν κυριοκῶς ἐφαρμοζομένην. Μόνον ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ τῆς ἐκδικάσεως ἐγκλημάτων ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ προσώπου διαπραχθέντων, ἢ περὶ τῆς ἐκδικάσεως παρεμπιπτόν-

Δύο δὲ εἰσὶν οἱ προαπαιτούμενοι ὅροι πρὸς ὑπαρξιν τῆς ἐκτάκτου ταύτης ἀρμοδιότητος α) Τὰ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα πρέπει νὰ ᾧσι συναφῇ β) ἡ τοιαύτη συν-εκδίκασις αὐτῶν δὲν πρέπει νὰ φέρῃ βλάβην τινά (2).

Ὡς συναφεῖς θεωροῦνται αἱ κολάσιμοι πράξεις ὅσαι πράττονται συγχρόνως ὑπὸ πολλῶν προσώπων καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, ἢ ὅσαι ἐκτελοῦνται ὑπὸ πολλῶν προσώπων κατὰ διαφόρους χρόνους καὶ τόπους, ἀλλὰ μετὰ προηγηθεῖσαν συμφωνίαν μεταξύ των, ἢ τέλος ὅσαι ἐξετελέσθησαν πρὸς διευκόλυνσιν τῆς διαπράξεως ἢ ἀποκρύψεως ἄλλων ἀθεμίτων πράξεων (3).

των ἐν τῇ κυρία κατηγορίᾳ ζητημάτων, παρετέλετο ἡ ἀρμοδιότης τοῦ ἐπιληφθέντος τῆς ἐκδικάσεως τῆς κυρίας κατηγορίας δικαστηρίου. *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. VI. § 459, σελ. 655.

(2) *Ποιν. Δικ.* ἀρθρ. 55. — Ἡ ἐκτίμησις τῆς δυναμένης γὰρ προκλήψῃ βλάβης ἀφίεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου, ὅπερ εἶναι τὸ μόνον κατὰλληλον γὰρ σταθμίσῃ ἐν ἐκάστη εἰδικῇ περιπτώσει ποῖα δύνανται γὰρ ᾧσι τὰ ἀτοπήματα τῆς συν-εκδικάσεως τῶν συναφῶν ἐγκλημάτων.

(3) *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. VI. σελ. 656. *Ποιν. Δικ.* ἀρθρ. 54, «ὥς συναφῇ θεωροῦνται τὰ πλημμελήματα, ὡςάκις πράττονται ὑπὸ πολλῶν ἢτοι συγχρόνως, ἢ καὶ εἰς διαφόρους μὲν χρόνους καὶ τόπους, ἀλλὰ μετὰ προηγηθεῖσαν συμφωνίαν, ἢ ὡςάκις πολλὰ πλημμελήματα ἐκτελοῦνται ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ γὰρ εὐκόλυνθῇ ἄλλο πλημμέλημα, ἢ χάρις εὐστοχωτέρας ἐκτελέσεως ἢ ἀποκρύψεως αὐτοῦ.» ὅρ. *Instr. crim. art.* 226, 227. *Dalloz v. Compétence criminelle n.º 146.*

Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τῆς συναφείας, ὡς ἴσως δηλονότι, πολλοὶ ἀθέμιτοι πράξεις ἐξετελέσθησαν ὑπὸ πολλῶν συγχρόνως καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, δὲν προαπαιτεῖται ὡς ἀναγκαῖον αὐτῆς προσὸν ἢ ὑπαρξίς κοινοῦ σκοποῦ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν (4). Ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει τὸ οὐσιῶδες στοιχεῖον πρὸς ὑπαρξίν τῆς συναφείας εἶναι ἡ μεταξὺ τῶν αὐτουργῶν τῶν διαφόρων πράξεων προηγηθεῖσα συμφωνία (5), ἐν δὲ τῇ τρίτῃ περιπτώσει ἡ μεταξὺ τῶν διαφόρων πράξεων ὑπάρχουσα σχέσις τῆς ἀλληλουχίας (6). Νομίζομεν δὲ ὅτι αἱ διατάξεις τοῦ νόμου δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ ἐπὶ ἄλλων ἐκτὸς τῶν ἐν αὐτῷ ῥητῶς ἀναφερομένων περιπτώσεων.

(4) *Faustin Hélie* αὐτόθ. ἐν αὐτῇ γυνώμην ὅρ. ἐν *Mangin Traité de l'action publ.* τόμ. II. σελ. 456, ὅστις παραδέχεται ὅτι ἡ τυχαία σύμπτωσις τῆς ἐκτελέσεως δύο ἐγκλημάτων παρὰ διαφόρων προσώπων δὲν ἀρκεῖ πρὸς γένεσιν τοῦ συνδέσμου τῆς συναφείας, λ. χ. εἰσέρχονται δύο τινὲς εἰς οἰκίαν τρίτου ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ ἐξυθρίσωσιν ἢ ῥαπίσωσι μόνον αὐτόν, πλὴν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως ὁ ἕτερος αὐτῶν τραυματίζει ἢ φονεύει τὸν οἰκοδεσπότην. Ὁ *Mangin* φρονεῖ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει συνάφεια, ὅπερ ὁμοῦς ἀντίκειται τῷ γράμματι τοῦ τε ἡμετέρου καὶ τοῦ Γαλλικοῦ νόμου art. 227. «*Les délits sont connexes, soit lorsqu'ils ont été commis en même temps par plusieurs personnes réunies, soit lorsque*» etc.

(5) Ὡς λ. χ. ὅταν συνέστη συμμορία κλεπτῶν, οἵτινες διασπείρονται εἰς διαφόρους ἐπαρχίας τοῦ κράτους.

(6) λ. χ. ἐπὶ τῆς κλοπῆς, ἐὰν ἐκ τῶν συνενόχων ἄλλος μὲν φροντίζει περὶ τῆς προμηθείας νομισματοσημάτων ἢ τῆς κατασκευῆς αὐτῶν, ἄλλος δὲ περὶ τοῦ ἀναγκαίου ὕλικου, ἄλλος κατασκευάζει τὰ νόθα νομίσματα, καὶ ἄλλος θέτει αὐτὰ εἰς κυκλοφορίαν.

δυσάκεις παρευσιασθῇ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν δυναμένη νὰ αἰτιολογηθῇ ἀποχρώντως παρὰ τῶν δικαστῶν (7).

Ἐάν μεταξὺ τῶν συγκατηγορουμένων ἕνεκα τῆς ἐκτελέσεως συναφῶν ἐγκλημάτων ὑπάρχουσί τινες ὑπαγόμενοι εἰς δικαστήρια ἰδιαζούσης δικαιοδοσίας, δὲν εἶναι ὁμως δυνατόν ἄνευ βλάβης νὰ χωρισθῇ ἡ ἐκδίκασις τῶν συναφῶν τούτων ἐγκλημάτων, ἡ ἀρμοδιότης τοῦ δικαστηρίου εἰς ὃ οὗτοι ὑπάγονται ἐπεκτείνεται τότε καὶ ἐφ' ὅλων τῶν συνενόχων καὶ συναιτίων αὐτῶν (8).

§ 58.

2) Ὡς ἐκ τῆς παραπομπῆς (1).

Ἐνίοτε τὸ κατὰ τοὺς προεκτεθέντας κανόνας ἀρμόδιον δικαστήριον πρὸς ἀνάκρισιν καὶ ἐκδίκασιν ποινικῆς τιμῆς

(7) *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. VI. σελ. 662. *Trébutien Droit criminel.* τόμ. II. σελ. 202.

(8) *Ποιν. Δικ.* 45. — Ἐξαίρεσιν τῆς ἀρχῆς ταύτης καθιερωτὶ τὸ ἀρθρ. 60 τοῦ Στρατιωτικοῦ *Ποιν. νόμου.* *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. I. § 56, σελ. 588. — *Læwe Strafprocess* σελ. 74. — *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. VI. σελ. 687. *Contra Merlin Repertoire v. Connexité* § 4, ὅρ. καὶ *Dalloz v. Compétence crim.* n.º 470, κ. ἐξ.

(1) *Ποιν. Δικ.* ἀρθρ. 60—64. *Instr. criminelle* art. 542, κ. ἐξ. — *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. IV. σελ. 555. — *Læwe Strafprocess* § 22, σελ. 72. — *Dalloz v. Denvoi* n.º 145, κ. ἐξ.

ὑποθέσεως δὲν δύναται ἕνεκα ῥητῶς ἐν τῷ νόμῳ ὀριζομένων λόγων νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἐκδικάσεως αὐτῆς καὶ ὡς ἐκ τούτου παραπέμπεται αὕτη εἰς ἕτερον δικαστήριον. Ἡ τοιαύτη ἔκτακτος ἀρμοδιότης, ἣτις δίδεται εἰς τὸ δικαστήριον εἰς ὃ παραπέμπεται ἡ ὑπόθεσις, καλεῖται ἀρμοδιότης ὡς ἐκ τῆς παραπομπῆς.

Οἱ λόγοι ἐξ ὧν ἡ ἔκτακτος αὕτη ἀρμοδιότης πηγάζει εἰσὶν οἱ ἐξῆς.

α) Ἐξαίρεσις ὁλοκλήρου τοῦ τακτικῆν ἀρμοδιότητα κεκτημένου δικαστηρίου, ἢ τοῦ πλείστου μέρους τῶν μελῶν αὐτοῦ.

β) Ἐλλειψις τοῦ ἀπαιτουμένου ἀριθμοῦ δικαστῶν κωλυομένων ἕνεκα νόσου ἢ ἕνεκεν ἄλλης τινὸς αἰτίας πρὸς νόμιμον συγκρότησιν τοῦ ἀρχικῶς ἀρμοδίου δικαστηρίου (2).

γ) Ὑπόνοια ὅτι ἐκ τῆς ἐν τινι τόπῳ ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως κινδυνεύει ἡ δημοσία ἀσφάλεια (3).

Καὶ ἕνεκα μὲν τῶν δύο πρώτων λόγων ἡ παραπομπὴ δύναται νὰ αἰτηθῇ παρὰ παντὸς διαδίκου, τουτέστι παρὰ τοῦ κατηγορουμένου, παρὰ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, παρὰ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ καὶ παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως. Ἡ διὰ λόγους ὅμως δημοσίας ἀσφαλείας αἰτήσεις παραπομπῆς, γίνεται διὰ τοῦ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελέως κατὰ παραγγελίαν τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης Ὑπουργείου.

Ἡ περὶ παραπομπῆς αἰτήσεις παρ' οἰουδήποτε καὶ ἂν

(2) Ὡς λ. χ. εἰς τινὲς ἐκ τῶν δικαστῶν προσεκλήθησαν ὡς μάγιστρος, ἢ εἰσὶν εἰς ἁλλήν ὑπηρεσίαν ἀπασχολημένοι.

(3) Πονρ. Δικ. ἀρθρ. 60. — Τὴν ἐκτίμησιν περὶ τοῦ βασιμου τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως ἀφῆκεν ὁ νόμος ἐντελῶς εἰς τὴν κρίσιν τῶν δικαστῶν.

γείνη ἀπευθύνεται πρὸς τὸ δικαστήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅπερ ἀφ' οὗ ἀποχρώντως σταθμίσῃ τοὺς λόγους ἐφ' ὧν στηρίζεται, παραδέχεται, ἐὰν εὖρῃ αὐτοὺς βασίμους, τὴν αἵτησιν, καὶ διατάττει τὴν παραπομπὴν τῆς ὑποθέσεως εἰς ἕτερον δικαστήριον (4).

Ἀπορρίφθεισης ἅπαξ ὡς ἀβασίμου αἰτήσεως τινὸς περὶ παραπομπῆς δὲν κωλύεται ἡ ἐκ νέου ἐπανάληψις ταύτης, ἐὰν μεταγενεστέρως ἀναφανῶσι λόγοι ὑποστηρίζοντες αὐτήν (5).

Παρατηρητέον τέλος ὅτι ἡ παραπομπὴ γίνεται πάντοτε εἰς ἰσόβαθμον καὶ ὁμοειδὲς δικαστήριον.

(4) Μόρον δσάκις πρόκειται περὶ παραπομπῆς ἐνεκεν ἐξαιρέσεως πταισματοδίκου ἀποφασίζει περὶ τῆς αἰτήσεως τὸ δικαστήριον τῶν πλημμελειοδικῶν ὅρ. Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 63, 65 καὶ 58.

Ἐν Γαλλίᾳ ἐγεννήθη ἄλλοτε τὸ ζήτημα ἂν ὁ Ἀρειος Πάγος ἡδύνατο νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἐκτιμήσεως τῶν λόγων, ἐφ' ὧν ἐστηρίχτο ἡ αἵτησις τῆς παραπομπῆς ἐνεκα δημοσίας ἀσφαλείας, ἢ ἂν ὤφειλε νὰ παραδεχθῇ ταύτην ἀνεξέλεγκτως, στηριζόμενος ἐπὶ τῶν διδομένων ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας πληροφωριῶν, ὑπὲρ ὧν συνηγορεῖ ἡ πρόληψις τῆς ἀληθείας. Τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην ὑπεστήριξαν τινὲς τῶν συγγραφέων ἐν οἷς καὶ ὁ Merlin, πλὴν ἀκριβέστερον ἐξεταζομένη ἐξελέγχεται ὅλως ἀνυπόστατος, διότι ἀφ' οὗ ὁ νόμος ἀνέθηκεν εἰς τὸν Ἀρειον Πάγον τὴν ἀπόφασιν περὶ τῆς παραπομπῆς, ἐννοεῖται ὅτι οὗτος ὀφείλει νὰ ἀπαγγέλῃ ταύτην, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἐξελέγξῃ τὸ βάσιμον τῆς αἰτήσεως. — Faustin Hélie Instruc. crim. τόμ. IX. § 759, σελ. 555.

(5) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 64.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἐξαιρετικὴ ἢ ἰδιάζουσα δικαιοδοσία.

Α) Ὡς ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ κατηγορουμένου.

§ 59.

Ex genere.

Εἷς τινὰ πρόσωπα, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ ἰδιάζοντος χαρακτῆρος ὃν φέρουσιν, εἴτε ὡς ἐκ τῆς ἐπισημότητος τῆς θέσεως, ἣν κατέχουσι μεταξὺ τῶν δημοσίων λειτουργῶν, παρεχωρήθη ὑπὸ τοῦ νόμου τὸ δικαίωμα ἅμα δὲ καὶ ἡ υποχρέωσις τοῦ μὴ ἐκδικάζεσθαι παρὰ τῶν κοινῶν δικαστηρίων, ἀλλ' ὑπάγεσθαι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν ἢ ἀνωτέρων τοῦ συνήθους βαθμοῦ, ἢ ἰδιαιτέρων πρὸς ἐκδίκασιν τῶν παραπτωμάτων αὐτῶν ἐγκαθιδρυθέντων δικαστηρίων.

Εἰσὶ δὲ τὰ πρόσωπα ταῦτα α) οἱ στρατιωτικοὶ καὶ οἱ μετ' αὐτῶν ἐξομοιούμενοι ὑπ' ἀλλήλοι, β') οἱ προϊστάμενοι κληρικοὶ καὶ τινες τῶν ἀνωτέρων πολιτικῶν ὑπαλλήλων.

§ 60.

*Περὶ τῶν στρατιωτικῶν.**(forum militare).*

Ἄπαντες οἱ στρατιωτικοὶ καὶ ναυτικοὶ ὡς καὶ οἱ μετ' αὐτῶν ἐξομοιούμενοι, οἱ ὑπ' ἀλλήλοι ἢ ἀκόλουθοι τοῦ στρα-

τοῦ, οἱ αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου, καὶ οἱ ἄλλοδαποὶ οἱ ἐν περιφερείᾳ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ κατεχομένη ἐκτελέσαντες ἀ-
ξιόποιον ἢ τινα πρᾶξιν ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν
ἀρμοδίων στρατοδικείων καὶ ναυτοδικείων, κατὰ τὰς εἰδι-
κωτέρας διατάξεις τῶν περὶ στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς
ποινικῆς νομοθεσίας νόμων (1).

(1) Νομ. τῆς 19 Μαΐου (2 Ἰουνίου) 1860. Περὶ στρα-
τιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας. Νόμος τῆς 5(7) Αὐγούστου 1861,
περὶ ποινικῆς ναυτικῆς νομοθεσίας. — Κατὰ τὸν περὶ στρα-
τιωτικῆς ποιν. νομοθεσίας νόμον εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν διαρ-
κῶν στρατοδικείων ὑπάγονται ἐν καιρῷ μὲν εἰρήνης δι' ἅπαντα
τὰ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα αὐτῶν, ἐκτὸς ὥρισμένων
τινῶν ἐξαίρεσέων ἀρθρ. 42, 45, 60—62, Στρατ. Νόμον.

α) Οἱ παντὸς βαθμοῦ ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοί, μουσικοί,
στρατιῶται καὶ μαθητευόμενοι παῖδες στρατοῦ.

Οἱ ἀξιωματικοί καὶ ὑπαξιωματικοί τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς
ὑγείας τοῦ στρατοῦ.

Οἱ διὰ νόμον μὲ στρατιωτικοὺς ἐξομοιούμενοι.

Ἀπαρτεῖ δὲ ἐφ' ὅσον διατελοῦσιν ἐν ἐνεργείᾳ ἢ εἶναι ἐγγε-
γραμμένοι εἰς τοὺς ἐλέγχους τοῦ στρατοῦ ὡς παρόντες ἢ εἶναι
ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικὴν τινα στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.

β) Οἱ στρατιωτικοί, νεοσύλλεκτοι, κληροῦχοι, ἀντικαταστά-
ται, ἐθελονταὶ καὶ οἱ μὲ στρατιωτικοὺς ἐξομοιούμενοι, νοση-
λεύμενοι εἰς στρατιωτικὰ ἢ πολιτικὰ νοσοκομεῖα, ἢ ὁδοιπο-
ροῦντες ὑπὸ φύλαξιν δημοσίας δυνάμεως, ἢ κρατούμενοι εἰς
κοινὰ ἢ στρατιωτικὰ καταστήματα ἢ φυλακὰς.

γ) Οἱ ἐπ' ἀδείᾳ εἰς τὰς οἰκογενείας αὐτῶν παραλειπόμενοι
νεοσύλλεκτοι κληροῦχοι, οἱ ἐν ἀορίστῳ ἀδείᾳ ἀποστελλόμενοι
ὑπαξιωματικοί καὶ στρατιῶται καὶ οἱ ἐν ἐφεδρείᾳ διατελοῦντες,
ἀφ' ἧς κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν συνέλθωσι πρὸς ἐκτέλεσιν
στρατιωτικῶν γυμνασίων ἢ ἐπιθεωρήσεων.

Τὴν ἰδιάζουσαν ταύτην τῶν στρατιωτικῶν δικαιοδοσίαν,

δ') Οἱ αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου. — Ὁρ. ἄρθρ. 44, κ. ἐξ. Διὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 195—256 μνημονευόμενα ἐγκλήματα.

α) Οἱ ἐν τῷ ἄρθρ. 45 § 1, ἀναγερόμενοι ἐφ' ὅσον διατελοῦσιν ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα πολιτικὴν ὑπηρεσίαν.

β') Οἱ λειποτάκται.

γ') Οἱ στρατιωτικοὶ πάντες βαθμοῦ, οἱ τῆς οἰκονομίας καὶ υὑγείας τοῦ στρατοῦ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ καὶ πάντες οἱ ἐξομοιούμενοι μὲ στρατιωτικὸν, ὅσας εἶναι ἀπόντες ἐπ' ἀδείᾳ ἢ διατελοῦσιν ἐν ἐφεδρείᾳ ἢ δὲ εἶναι μὲν εἰς ἐνέργειαν, λαμβάνουσιν ὅμως ἀποδοχὰς, καὶ μένουσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν καιρῷ δὲ πολέμου εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν διαρκῶν στρατοδικεῶν ἢ τῶν ἐν ἐκστρατείᾳ ὑπάγονται οἱ ἐν τοῖς ἄρθροις 49, κ. ἐξ. τοῦ αὐτοῦ νόμου ὑπαριθμοῦμενοι.

Κατὰ δὲ τὸν περὶ ναυτικῆς ποινικῆς ρομοθεσίας νόμον εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ναυτοδικεῶν ὑπάγονται (ἄρθρ. 4), δι' ἅπαντα τὰ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα αὐτῶν, ἐκτὸς τῶν ἐν τοῖς ἄρθρ. 42, 43, 60 καὶ 62 τοῦ Στρατ. νόμου ἐνδιαλαμβανομένων περιπτώσεων.

α) Οἱ ἐν τῷ βασιλικῷ ναυτικῷ τεταγμένοι ἀξιωματικοὶ, δόκιμοι, ὑπαξιωματικοὶ, ραῦται, ποδηγοὶ, μηχανικοὶ, θερμασταί, ὑπηρεταί, μάγειροι, μουσικοὶ, τυμπανισταί, στρατιῶται, παῖδες, πρὸς τοῦτοις δὲ οἱ βαθμὸν ἀξιωματικοῦ ἢ ὑπαξιωματικοῦ ἔχοντες οἰκονομικοὶ ὑπάλληλοι, ἱατροὶ, φαρμακοποιοὶ, ρανπηγοὶ καὶ πᾶς ἄλλος ὑπάλληλος τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ, διὰ νόμον τοῖς εἰρημέροις ἐξομοιούμενος, ἐν ὅσῳ διατελοῦσιν ἐν ἐνέργειᾳ, ἢ εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τοὺς ἐλέγχους τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ ὡς παρόντες ἢ εἶναι ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα ναυτικὴν ὑπηρεσίαν, ἢ νοσηλεύονται ἐν νοσοκομείῳ, ἢ παραπέμπονται ὑπὸ δημοσίας δυνάμεως, ἢ κρατοῦνται ἐν φυλακῇ δημοσίᾳ.

ἦν καὶ ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων καὶ κατὰ τὸν Μεσαιῶνα ἄ-

β') Οἱ νεοσύλληκτοι, οἱ ἐθελονταί, καὶ οἱ ἀντικαταστά-
ται, ἀφ' ἧς ἔλαβον στρατευομένου διαβατήριον μέχρι τῆς ὀρι-
στικῆς αὐτῶν εἰς τὸ βασιλικὸν ναυτικὸν κατατάξεως, μόνον
ὁμῶς ἔνεχα λειποταξίας, ἣ ἐν ὅσῳ ἐν νοσοκομείῳ νοσηλεύονται,
ἢ ὑπὸ δημοσίας² παραπέμπονται δυνάμεως, ἣ ἐν δημοσίᾳ κρα-
τοῦνται φυλακῇ.

γ') Οἱ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς δημοσίας ναυτικῆς δυνάμεως
υὑάρχοντες αἰχμάλωτοι.

δ') Οἱ βασιλικοῦ πλοίου ἐπιβάται, οἰοιδήποτε ἂν εἶναι, καὶ
οἱ ἐπιβαίνοντες πλοίου ἄλλου, παραπεμπομένου ὑπὸ πλοίου
βασιλικοῦ.

ε') Τὰ εἰς τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν προσορηγμένα στρατιω-
τικὰ σώματα, καὶ οἱ ἐν τῷ βασιλικῷ ναυτικῷ ἐργαζόμενοι
στρατιωτικοί.

ς') Οἱ πλημμελοῦντες ἢ κακούργοι ἐν τῷ βασιλικῷ
ναυστάθμῳ, ἣ ἐν ἄλλῳ δημοσίῳ ναυτικῷ καταστήματι ἐξηρ-
τημένῳ ἐκ τοῦ βασιλικοῦ ναυστάθμου, εἴτε ναυτικοί, εἴτε στρα-
τιωτικοί εἴτ' ἄλλος τις εἶναι, ἐὰν τὸ ὑπ' αὐτῶν πρᾶχθὲν πα-
ράπτωμα προσβάλλῃ τὴν ἀστυνομίαν, τὴν ἀσφάλειαν, ἢ τὴν
ὑπηρεσίαν τὴν ναυτικὴν.

ζ') Οἱ λιμενάρχαι, οἱ ὑπολιμενάρχαι, οἱ ἐπιστάται τῶν
λιμένων, καὶ πᾶς ἄλλος τῆς λιμενικῆς ὑπηρεσίας ὑπάλληλος,
ὑπαξιωματικός, ναύτης, ἂν τὸ ὑπ' αὐτῶν πλημμέλημα ἢ κα-
κούρημα προβλέπηται καὶ τιμωρῆται ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ ποι-
νικοῦ νόμου.

η') Ἀπαρτες οἱ ἐν τῷ βασιλικῷ ναυτικῷ τεταγμένοι, οἱ ἀπὸ
τῶν τάξεων αὐτοῦ ἢ λειποτακτήσαντες, ἢ ἀδελφὰ τῶν προϊστα-
μένων ἀπόρτες, καὶ πᾶς ἄλλος ἐλεύθερος μὲν πάσης ναυτικῆς
ὑπηρεσίας ἐνεργού, ἀπὸ τοῦ δημοσίου ὁμῶς μισθοδοτούμενος καὶ
εἰς τῆς Κυβερνήσεως τὴν διάθεσιν διατελῶν, πρὸς τούτοις δὲ

παντῶμεν (2), ὑπηγόρευσεν εἰς τὸν νομοθέτην ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκδίκασεως τῶν στρατιωτικῶν παραπτωμάτων παρὰ δικαστηρίων, ἐν οἷς ὁμοτίμοι τοῦ κατηγορουμένου ἐδρεύουσι δικασταὶ ἱκανοὶ ὅπως προσηκόντως ἐκτιμήσωσι τὴν ἐνοχὴν αὐτοῦ, ὁδηγούμενοι ἐκ τῆς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ πείρας αὐτῶν καὶ τοῦ πνεύματος ἐν γένει τῆς διεπούσης τὸν στρατὸν νομοθεσίας.

Ἐπειδὴ ἡ χωροφυλακὴ ὡς συμπληρωματικὸν μόνον τοῦ στρατοῦ σώμα θεωρεῖται, ὁ νόμος ἀπέκλεισεν ἐν γένει τῆς ἀρμοδιότητος τῶν στρατοδικαίων τοὺς παρ' αὐτῇ ὡς ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικούς ἢ ὡς χωροφύλακας ὑπηρετοῦντας, ὅθεν τὰ ὑπ' αὐτῶν διαπραχθέντα κοινὰ κακουργήματα, πλημμελήματα καὶ πταίσματα, καὶ ἰδίως ἐκείνα, ὅσα ἐξετέλεσαν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτῶν ὡς ὑπάλληλοι τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, ὑπάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν τακτικῶν δικαστηρίων (3).

οἱ ἀπεσπασμένοι εἰς εἰδικήν τινα μὴ ναυτικὴν ὑπηρεσίαν, εἰς τὸ πλημμέλημα ἢ τὸ κακούργημα τὸ παρ' αὐτῶν πραχθὲν προβλέπεται καὶ τιμωρῆται ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ ποινικοῦ νόμου.

2) *Op. Lex 9 de exhibitione reorum*, (48, 5) *Lex 2, 3, de re militari* (49, 16). Νεαρά Η'. κεφ. 12 § 1. *Geib. Roem. Crim. Process.* σελ. 502, κ. ἐξ. — *Zachariae Strafprocess* § 58, σελ. 586. — *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. VI. § 465, σελ. 750.

(5) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 58. Κανονισμ. Χωροφυλ. Μέρος α. ἀριθμ. 2. Τοῦ κανόνος τούτου ἐξαιρέσει· καθιεροῖ τὸ ἀρθρ. 46 τοῦ Στρατιωτικοῦ ποιν. νόμου. «Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς καὶ οἱ χωροφύλακες ὑπάγονται εἰς τὰ στρατιωτικὰ δικαστήρια μόνον διὰ τὰ πλημμελήματα καὶ*

Ἐπίσης ὡς ἐκ τῆς σπουδαιότητος καὶ τοῦ ἰδιάζοντος χαρακτῆρος ἐγκλημάτων τινῶν, καὶ τοι ὑπὸ στρατιωτικῶν διαπραχθέντων, ἀφῆρεσεν ὁμοῦς ὁ νόμος τὴν ἐκδίκασιν αὐτῶν ἐκ τῆς δικαιοδοσίας τῶν στρατιωτικῶν δικαστηρίων καὶ ἀνέθηκε ταύτην εἰς τὰ συνήθη δικαστήρια. Τὰ ἐγκλήματα ταῦτα εἰσὶν.

α) Τὰ τῆς πειρατείας καὶ νευταπάτης περὶ ὧν δικάζουσιν οἱ Ἐφέται.

β) Αἱ παρὰ στρατιωτικῶν γενόμεναι παραδίσεις τῶν τὰ τελωνεῖα, τοὺς δημοσίους ἢ δημοτικούς φόρους, τὰ δάση καὶ τὰς δημοσίας ὁδοὺς ἀφορώντων νόμων (4).

Δὲν ὑπάγονται τέλος εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν στρατοδικείων ἀλλὰ τῶν κοινῶν δικαστηρίων ἐκεῖναι ἐκ τῶν κολασίμων πράξεων, ὧν οἱ συναίτιοι καὶ συνεργοὶ ἄλλοι μὲν ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν κοινῶν δικαστηρίων ἄλλοι δὲ εἰς τὴν τῶν στρατιωτικῶν (5).

κακουργήματα τὰ προβλεπόμενα καὶ τιμωρούμενα ὑπὸ τοῦ β' τμήματος τοῦ τετάρτου βιβλίου τοῦ παρόντος νόμου ἐξαιρέσει τῶν ἄρθρων 258, § 4, 240, 250 καὶ 252, § 5. — Ἐν τῷ τμήματι τούτῳ δ' ἐμπεριλαμβάνονται εἰδικώτερον τὰ καθαρῶς στρατιωτικὰ κακουργήματα καὶ πλημμελήματα, οἷα ἡ προδοσία, κατασκοπία, καὶ ἀποπλάνησις τῶν στρατιωτικῶν, αἱ παραβάσεις τοῦ στρατιωτικοῦ καθήκοντος, ἡ φυγοστρατεία, ληποταξία καὶ αὐτομολία κτ.λ.

(4) Νόμος περὶ Στρατιωτ. ποιν. νομοθεσίας ἄρθρ. 42.

(5) Στρατ. ποιν. νόμ. ἄρθρ. 60. Ἐξαίρεσις τοῦ κανόνος δρᾷ ἐν ἄρθρ. 61 καὶ 62 τοῦ αὐτοῦ νόμου. Ἐν τισὶ τῶν Γερμανικῶν ἐπικρατειῶν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἀνάκρισις καὶ ἐκδίκασις τῶν τοιοῦτων ἐγκλημάτων γίνεται παρὰ μικτῶν δι-

Ἐὰν ὁ αὐτουργὸς χολασίμου τινὸς πράξεως μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς μετήλλαξε χαρικτῆρα καὶ ἡ ἀπὸ ἀπλοῦ πολίτου μετέβη εἰς τὰς τάξεις τῶν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν στρατοδικεῖων ὑπαγομένων, ἡ τὰνάπαλιν ἐξελθὼν ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ιδιωτικὸν βίον δύναται ν' ἀναφυῇ τὸ ζήτημα εἰς ποίων δικαστηρίων τὴν δικαιοδοσίαν ὑπάγεται, τῶν τῆς τακτικῆς ἢ τῆς ἐξαιρετικῆς δικαιοδοσίας; Κατὰ τὴν ἐπικρατεστέραν γνώμην ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἰδιάζουσα δικαιοδοσία ὑφίσταται ἐφ' ὅσον μόνον τὸ πρόσωπον περὶ οὗ πρόκειται ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τῶν ὑπαγομένων αὐτῇ, ἀποσβέννυται δὲ καὶ ὁ κατηγορούμενος εἰς τὴν συνήθη ὑπάγεται δικαιοδοσίαν ἅμα ἐκ τῆς τάξεως εἰς ἣν ἀνήκεν ἐξῆλθεν. — Ὅθεν ἡ δικαιοδοσία ὀρίζεται ἐκάστοτε ἐκ τῆς καταστάσεως (status) τοῦ κατηγορουμένου (6).

§ 61.

Περὶ τῶν κληρικῶν καὶ τιτῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων.

(Forum privilegiatum ratione personarum)

Ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων καὶ πολλὰ ὕστερον

καστηρίων ἐκ πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν δικαστῶν συγκροτούμενων ὅρ. *Mittermaier Strafverfahren τόμ. I. § 55, σελ. 385.* — *Walther Strafprocess § 41, σελ. 157.* — *Læwe Strafprocess § 7, σελ. 23.* — *Dollmann Strafprocess § 52, σελ. 55.*

(6) *Zachariae Strafprocess § 58, σελ. 383, Læwe Straf-*

ἔτη, οἱ ἐκ τοῦ κλήρου ὑπήγοντο διὰ τὰ κοινὰ αὐτῶν ἐγκλήματα εἰς τὴν συνήθη δικαιοδοσίαν τῶν τακτικῶν δικαστηρίων (1).

Οἱ ἐπίσκοποι εἶχον μόνον τὸ δικαίωμα τῆς τιμωρήσεως τῶν πειθαρχικῶν αὐτῶν παραπτωμάτων, καὶ τῆς καθαιρέσεως τῶν ἐπὶ κοινοῖς ἐγκλήμασι κατηγορουμένων κληρικῶν καὶ παραδόσεως αὐτῶν εἰς τὰ συνήθη ποινικὰ δικαστήρια. Ἐὰν δέ ποτε ἐπείθοντο ὅτι ἡ κατ' αὐτῶν κατηγορία δὲν ἦτο βέβαιος, ἢ ὅτι ἀδίκως κατεδικάσθησαν ἠδύναντο ν' ἀναβάλωσι τὴν καθάρισιν αὐτῶν καὶ ν' ἀναφέρωσι τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ὅστις τελειδίκως ἀπεφάσιζε περὶ ταύτης (2).

Κατὰ τὸν Μεσαιῶνα, ὡς ἐν τῇ ἱστορικῇ προεισχωγῇ ἐξεθέσαμεν, εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων ὑπήγοντο ἅπασαι ἀνεξαιρέτως αἱ παρὰ τῶν κληρικῶν διαπραχθεῖσαι ἀθέμιτοι πράξεις, καὶ τὰ δικαστήρια ταῦτα ἦσαν ἐντελῶς ἀπὸ τῶν κοσμικῶν ἀνεξάρτητα. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων δικαιοδοσία κατηργήθη καθ' ὅλοκληρίαν ἐν τοῖς μεταγενεστέροις χρόνοις. Διὰ τὸ ἐπίσημον ὅμως καὶ σεμνοπρεπὲς ἅμα τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος ἀπενεμήθη τὸ προνόμιον ἰδιαζούσης δικαιοδοσίας εἰς τοὺς προϊσταμένους τοῦ κλήρου, ἥτοι εἰς

process *σελ.* 25. — Schletter *Strafprocess* § 6. — Dollmann, *Strafprocess*, § 52, *σελ.* 55.

(1) *Lex* 25 καὶ 55. *Cod. Theod. (De episcopis) Lex* 1. *Cod. Theod. (De religione) Neap.* 85.

(2) *Neap.* 125, *κεφ. κά.* — Faustin Hélie *Instruction crim.* τόμ. I. *σελ.* 162 καὶ 260. — Zachariae *Strafprocess* § 58, *σελ.* 591. Mejer *Kirchenrecht* § 158, *σελ.* 570.

τοὺς ἐπισκόπους, εἰς τοὺς μητροπολίτας καὶ εἰς τὰ μέλη τῆς ἱερᾶς συνόδου, μετὰ τοῦ παρ' αὐτῇ βασιλικοῦ ἐπιτρόπου τῶν παρέδρων καὶ τοῦ πρώτου γραμματέως (3).

Ἐκτὸς δὲ τῶν κληρικῶν ἰδιόζουσαν δικαιοδοσίαν ἔχουσι

α) Οἱ νομάρχαι, οἱ σύμβουλοι καὶ οἱ γραμματεῖς τῆς ἐπικρατείας.

β) Ἀπαντες οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι ὅσοι εἰσὶ μέλη τῶν δικαστηρίων τῶν πρωτοδικῶν, καὶ τῶν κατὰ βαθμὸν ἀνωτέρων αὐτῶν.

γ) Ὁ πρόεδρος, ὁ ἀντιπρόεδρος, καὶ οἱ ἐλεγκταὶ τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου, ὡς καὶ ὁ παρ' αὐτῷ βασιλικὸς ἐπίτροπος (4).

Δυνάμει τοῦ χορηγηθέντος τούτου προνομίου τῆς ἰδιόζουσης δικαιοδοσίας εἰς τοὺς εἰρημένους κληρικούς, ὡς καὶ εἰς τοὺς πολιτικούς ὑπαλλήλους, τὰ μὲν πταίσματα αὐτῶν ἀνακρίνονται καὶ ἐκδικάζονται ἀνεκκλήτως ὑπὸ τῶν πλημμελειοδικῶν, τὰ δὲ πλημμελήματα ὑπὸ τῶν Ἐφετῶν, τὰ δὲ κακουργήματα τέλος ὑπάγονται μὲν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν κακουργιοδικῶν, προανακρίνονται ὅμως παρὰ τῶν δικαστηρίων τῶν Ἐφετῶν, ἅτινα ἀποφασίζουσι συγχρόνως καὶ περὶ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τῶν κατηγορουμένων (5).

(3) Οἱ ὑποδεέστεροι αὐτῶν, οἱ ἱερεῖς δηλονότι καὶ διάκοιοι, ὡς καὶ πάντες ὅσοι συναριθμοῦνται μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ κλήρου, ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν κοινῶν δικαστηρίων *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 44*.

(4) *Ποιν. Δ. ἄρθρ. 36 § 3, 5 καὶ 6*.

(5) *Ποιν. Δ. ἄρθρ. 40, 44 καὶ 42, ὅρ. καὶ ἄρθρ. 45*.

§ 62.

Β') Περὶ τῆς ἰδιαζούσης δικαιοδοσίας ὡς ἐκ τοῦ
εἵδους τῆς κολασίμου πράξεως.

(*Forum speciale causae*).

Ὑπάρχουσιν εἶδη τινὰ κολασίμων πράξεων, ἅτινα ἡ ἐνεκα τοῦ ἐπικινδύνου αὐτῶν χαρακτῆρος χρήζουσι συντόμου διαδικασίας καὶ αὐστηρᾶς τιμωρίας, ἢ τάνάπαλιν ἡ ἀληθῆς ἐκτίμησις τῆς ἐνοχῆς τῶν αὐτουργῶν αὐτῶν συνδέεται μετὰ τῶν ἐπικρατουςῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ πολιτικῶν δοξασιῶν, ὥστε ἡ παρὰ τῶν τακτικῶν δικαστῶν ἐκδίκασις τῶν κατηγορουμένων ἤθελεν ἴσως πολλάκις διεγείρει ὑπονοίας περὶ τῆς μὴ ἀπροσωποληψίας αὐτῶν. Ἐντεῦθεν ὀρμώμενος ὁ νομοθέτης ἀφῆρσε τὴν ἐκδίκασιν τῶν τοιούτων ὑποθέσεων ἀπὸ τὰ δικαστήρια εἰς ἃ κατὰ κανόνα ἤθελον ὑπάγεσθαι, καὶ ἀνέθηκεν αὐτὴν εἰς ἄλλα δικαστήρια ἀνώτερα τῶν συνήθων.

Αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος κολάσιμοι πράξεις εἰσὶ

α) Τὰ ἐγκλήματα τῆς ναυταπάτης καὶ πειρατείας καὶ τὰ μετ' αὐτῶν συναφῇ πλημμελήματα καὶ κακουργήματα (1), ἅτινα ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν δικαστηρίων τῶν Ἐφετῶν (2).

(1) Νομ. 50 Μαρτίου 1845, περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας ἄρθρ. 14

(2) Ἡ ἀρμοδιότης τῶν δικαστηρίων τῶν Ἐφετῶν πρὸς ἀνάκρισιν καὶ ἐκδίκασιν τῶν ἐνόχων τοιούτων ἐγκλημάτων τῶν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ συλληθέντων καθορίζεται ὑπὸ τῶν ἄρθρ. 29

6') Τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα καὶ τὰ τοῦ τύπου ὁσάκις δὲν ἀφορῶσι τὸν ἰδιωτικὸν βίον, ὑπαγόμενα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν δικαστηρίων τῶν κακούργιοδικῶν (3).

§ 63.

Περὶ τῆς συνδρομῆς τῆς ἀρμοδιότητος πλειόνων δικαστηρίων (4).

Πολλάκις ἐκ διαφόρων λόγων εἰσὶν ἀρμόδια πρὸς ἐκδίκασιν τῆς αὐτῆς πράξεως πλείονα δικαστήρια. Προνοῶν ἐπομένως ὁ νομοθέτης περὶ τῆς ἐντεῦθεν δυναμένης νὰ πηγᾷ συγχύσεως καὶ πρὸς ἀποτροπὴν ταύτης καθιέρωσε τὴν ἀρχὴν τῆς προτιμήσεως καθ' ἣν ἐκ τῶν πολλῶν ἀρμοδίων δικαστηρίων, τὸ δικαστήριον, ὅπερ πρότερον ἐκά-

καὶ 50 Ποιν. Δικ. α' Ὡς πρὸς δὲ τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ καὶ κατὰ θάλασσαν συλλαμβανομένους ὑπαίτους τοιούτων πράξεων ἀρμόδιοι πρὸς μὲν τὸ ἀνακρίνειν εἶναι καὶ οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι εἰς οὓς κατὰ πρῶτον παρεδόθησαν καὶ τὸ αὐτῷ δικαστικῷ συμβούλιον, πρὸς δὲ τὸ ἐκδικάζειν, τὸ δικαστήριον τῶν Ἐφετῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου ἐδρεύουν οἱ ἐπιληφθέντες τῆς ἀνακρίσεως ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι», ἀρθρ. 12, Νομ. 50 Μαρτ. 1845, περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας.

(3) Συνταγμ. ἀρθρ. 95, ὅρ. καὶ § 28, σημ. 14.

(4) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 46, κ. ἐξ. — Zachariae Strafprocess, I. § 57, σελ. 587. — Trébutien Droit criminel. τόμ. II. σελ. 604. — Löwe Strafprocess § 21, σελ. 65.

λεσε τὸν κατηγορούμενον ἢ διέταξε τὴν φυλάκισιν αὐτοῦ, θεωρεῖται ὡς ἀρμόδιον κυρίως πρὸς ἐνέργειαν τῆς ἀνακρίσεως καὶ ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως (2).

Ἀπαραίτητος δὲ ὅρος πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς ταύτης εἶναι ἡ ὁμοιότης τῆς ἀρμοδιότητος τῶν δικαστηρίων, ὅθεν ὁσάκις συντρέχει ἡ ἔκτακτος μετὰ τῆς συνήθους ἀρμοδιότητος δὲν χωρεῖ τοιαύτη τις προτίμησις (3).

Ἐὰν ὁμως πλείονα ἐπίσης ἀρμόδια καὶ μὴ ὑποκείμενα ἀλλήλοις δικαστήρια (4), ἢ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι ἐπελή-

(2) Τὸ ἀρθρ. 54 Ποιν. Δικ. ὁρίζει ὅτι προτιμᾶται «ἡ πρότερον καλέσασα τὸν ἐγκαλούμενον ἢ διατάξασα τὴν φυλάκισιν αὐτοῦ ἀρχή.» Ἐκ τούτου ἐξάγεται ὅτι αἱ παρά τινος δικαστηρίου ἢ δικαστικῆς ἀρχῆς ἐνεργηθεῖσαι ἔρυνται πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ ἐγκλήματος καὶ πρὸς εὑρεσιν τοῦ ἐνόχου δὲν ἀρκοῦσι τὰ χορηγήσωσιν αὐτοῖς τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως. ὅρ. Zachariae Strafprocess τόμ. I. § 57, σελ. 584. — Dollmann Strafprocess § 57, σελ. 64. — Ἡ ἀρχὴ αὕτη τῆς προτιμήσεως ἀρχαιοτάτην ἔχει τὴν καταγωγὴν, ἐρειδομένη ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς διὰ καταλήψεως ἀποκτήσεως τῆς ρομῆς, ἣν ἐξ ἀναλογίας ἐφήρμοσαν κατὰ τὸν Μεσαιῶνα τὰ δικαστήρια ὅπως ῥυθμίσωσι τὰς μεταξὺ αὐτῶν συγρὰς συγκρούσεις τῆς δικαιοδοσίας τὰς προερχομένας ἐκ τῆς ἀμοιβαίας ἀμίλλης πρὸς εὑρυνσιν τοῦ κύκλου τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν, καὶ πρὸς αὐξήσιν τῶν ὑλικῶν ὠφελειῶν, αἵτινες ἐντεῦθεν ἐπήγαγον, ὅρ. Mittermaier Strafverfahren τόμ. I. § 58, σελ. 594. — Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. I. σελ. 495.

(3) Wallther Strafprocess § 46, σελ. 171.

(4) Ὡς μὴ ὑ π ο κ ε ι μ ε ρ α ἀλλήλοις (ne ressortissant pas les uns des autres) δικαστήρια θεωροῦνται ἐν Γαλλίᾳ (Instr. crim. art. 526, 527) ἐκεῖνα, ὧν αἱ ἀποφάσεις δὲν φέρον-

φθησαν συγχρόνως τῆς καταδιώξεως καὶ ἀνακρίσεως τῆς αὐτῆς κολασίμου πράξεως (5) ἢ τὰνάπαλιν ἐκηρύχθησαν ἀναρμόδια καὶ ἀπέσχον πάσης ἐνεργείας, ὑπάρχει σύγκρουσις ἀρμοδιότητος, ἥτις ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει καλεῖται καταφατικὴ (conflict positif) ἐν δὲ τῇ ἐτέρᾳ ἀρνητικὴ (conflict négatif), ἐναπόκειται δὲ εἰς τὸν Ἀρειον Πάγον ἡ ἄρσις τῆς τοιαύτης συγκρούσεως καὶ ὁ κανονισμὸς τῆς ἀρμοδιότητος (6).

ταὶ δι' ἐφέσεως ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ δικαστοῦ. *Faustin Hélie Instruction crim. τόμ. IX. § 755, σελ. 552.* — Κατὰ δὲ τὸν ἡμέτερον νόμον, ἐπειδὴ μᾶλλον περιεσταλμένη ἐστὶν ἡ χρῆσις τοῦ ἐνδίκου τῆς ἐφέσεως μέσου ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ, ὡς ὁδηγὸν τῆς τοιαύτης ἐξαρτήσεως τῶν δικαστηρίων πρέπει νὰ λάβωμεν τὸν δικαστικὸν ὀργανισμὸν ἐν γένει. Οὕτω δὲ ὡς μὴ ὑποκείμενα ἀλλήλοις θεωρητέον τὰ πταιματοδικεῖα μὲν ὡς πρὸς τὰ πλημμελειοδικεῖα, ταῦτα δὲ ὡς πρὸς τὰ Ἐφετεῖα κτλ.

(5) Ἡ κολάσιμος πράξις, ἥς τὰ δικαστήρια ἐπελήφθησαν συγχρόνως τῆς ἀνακρίσεως ἢ ἐκδικάσεως πρέπει νὰ ᾔηται ἡ αὐτὴ, ἢ γοῦν τὸ αὐτὸ πταῖσμα, πλημμέλημα ἢ κακούργημα, ἢ συναφὴς τις πρὸς ταῦτα πράξις, ὅθεν δὲν ὑπάρχει σύγκρουσις ἀρμοδιότητος, ὅταν ὁ κατηγορούμενος κηρυχθῇ ἄθωος διὰ τὴν πρᾶξιν δι' ἣν παρεπέμφθη εἰς δίκην, διαταχθῇ δὲ ἡ κατ' αὐτοῦ κατηγορία δι' ἐτέραν ἐγκληματικὴν πρᾶξιν, ἥτις μεταγενεστέρως ἀνεκαλύφθη, ἢ ὅταν κατὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου ἐνεργῇται ἀνάκρισις ἢ παραπέμπηται εἰς δίκην ἐνεκεν ἐγκλημάτων διαφόρου φύσεως. *Faustin Hélie Instruction crim. αὐτόθ. σελ. 557.*

(6) Καταφατικὴ σύγκρουσις ὑπάρχει λ. χ. ἐὰν τῆς ἀνακρίσεως ἀξιοποιοῦν τινὸς πράξεως ἐπελήφθη συγχρόνως ὁ παρὰ πλημμελειοδικαίς ἀνακριτής, καὶ ἡ στρατιωτικὴ ἀρχή,

Ὁ Ἀρειος Πάγος ἐπιλαμβάνεται τοῦ κανονισμοῦ τῆς ἁρμοδιότητος τῇ αἰτήσῃ τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ Εἰσαγγελέως ἢ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἢ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ. Ἡ δ' αἰτήσεις αὕτη ἥτις πρέπει νὰ ᾖναι θεβαιωμένη, ἡγουν νὰ περιέχῃ τὴν ἀπόδειξιν τῆς καταφατικῆς ἢ ἀποφατικῆς συγκρούσεως, ἀπευθύνεται πρὸς τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελέα, ὅστις παραυτίκα ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς ἐπιλαβομένους τῆς δίκης ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους ἢ δικαστὰς ἵν' ἀπέχῃσι πάσης περαιτέρω ἐν-εργείας κατὰ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν (7).

Κατ' εἰσήγησιν δὲ αὐτοῦ ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει συζη-

ἢ ἐὰν ἀνακριταὶ διαφόρων πλημμελειοδικείων ἐπελήρθῃσαν συγχρόνως τῆς ἀνακρίσεως τῆς αὐτῆς κολασίμου πράξεως, ἢ ἐὰν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἐξεδόθῃσαν βουλευήματα παραπέμποντα ταύτην πρὸς ἐκδικασιν εἰς διάφορα πλημμελειοδικεῖα.—
Ἀ ρ ρ η τ ι κ ῇ σύγκρουσις ἐὰν λ. χ. δύο δικαστικά συμβούλια ἀπέσχωρ νὰ δικάσωσιν ἐπὶ τινος ὑποθέσεως, τὸ μὲν ὡς οὔσης τῆς ὑποθέσεως συναφοῦς πρὸς ἑτέραν παρ' ἄλλῃ ποινικῇ δικαστηρίῳ ἐκκρεμῇ, τὸ δὲ ἔνεκεν ἁναρμοδιότητος, ὡς ἐπικρατοῦσης δῆθεν τῆς ἰδιαζούσης δικαιοδοσίας, ἢ ἐὰν ποινικόν τι κοινὸν δικαστήριον καὶ ἀφ' ἑτέρου στρατιωτικὸν ἀπέσχωρ νὰ δικάσωσι τὸν αὐτὸν κατηγορούμενον ὡς μὴ ὑπαγόμενον τῇ δικαιοδοσίᾳ αὐτῶν.

(7) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 46. Ἡ πρὸς τοὺς δικαστὰς εἰδοποιήσις γίνεται διὰ τοῦ οἰκείου αὐτῶν Προέδρου. Οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι, ὅτινες, καὶ τοὶ εἰδοποιηθέντες προσηκόντως παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου, προχωροῦσι περαιτέρω καταδικάζονται εἰς τὴν πληρωμὴν ὅλων τῶν ἐντεῦθεν προερχομένων ζημιῶν καὶ ἐξόδων ὑποβαλλόμενοι προσέτι καὶ εἰς πειθαρχικὴν ποινὴν, ἄρθρ. 49.

τεῖται ἡ ὑπόθεσις, περὶ ἧς ἀποφασίζει ὁριστικῶς τὸ δικαστήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου (8).

Καὶ εἰ μὲν ὑπῆρξε σύγκρουσις καταφατικῇ ὀρίζεται ἡ πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς δίκης ἀρμοδία δικαστικὴ ἀρχὴ καὶ ἀκυροῦται ἡ παρὰ τῆς ἐτέρας ἐνεργηθεῖσα διαδικασία (9), εἰ δὲ ὑπῆρξε σύγκρουσις ἀποφατικῇ παραπέμπεται ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον (10).

Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ ἀβασίμων αἰτήσεων κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος ἐκ μέρους τῶν ἰδιωτῶν, παρακωλύοντων οὕτως

(8) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 47.

(9) *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. IX. § 758, σελ. 551, *contra Rodière Procédure crim.* σελ. 446, ὅστις πρεσβεύει ὅτι ἂν ἀμφότεραι αἱ δικαστικαὶ ἀρχαὶ ᾗσαν ἐπίσης ἀρμόδιαι, ἡ μὲν λ. γ. ὡς ἡ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐγκλήματος, ἡ δὲ ὡς ἡ τοῦ τόπου τῆς συλληψέως, δὲν εἶναι ὀρθόν ἂν ἀκυρωθῶσιν αἱ παρὰ τῆς ἐτέρας τούτων ἐνεργηθεῖσαι πράξεις, ἀλλὰ πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἰσχύονσαι διὰ τὴν πρὸς ἡν ἐγένετο ἡ παραπομπή.

(10) Συγχωρεῖται ἡ παρὰ τοῦ δικαστηρίου πρὸς τὸ παρεμφερῆ ἢ ὑπὸθεσις ἐξέτασις τῆς ἀρμοδιότητος αὐτοῦ ; Ὁ *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. IX. § 758, σελ. 551, διακρίνει τὴν περίπτωσιν τοῦ κανονισμοῦ τῆς καταφατικῆς συγκρούσεως, καθ' ἣν ἔξεστι τῷ δικαστηρίῳ ἢ τῆς ἀρμοδιότητος αὐτοῦ εἰδικωτέρα ἔρευνα, διότι ἡ τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπόφασις δὲν προδικάζει τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ τὴν περίπτωσιν τῆς ἀρσεως τῆς ἀρνητικῆς συγκρούσεως, καθ' ἣν ὁριστικῶς ἀπαγγέλλεται διὰ τῆς ἀποφάσεως ἡ ἀρμοδιότης τοῦ δικαστηρίου πρὸς τὸ παραπέμπεται ἡ ὑπόθεσις, καὶ τὸ ὅποῖον ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἐξελέγξῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀρμοδιότητα.

ἀσκοπῶς τὴν πορείαν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, ὁ νόμος διαφόρους ἀπαγγέλλει ποινὰς κατ' ἐκείνων ὧν ἡ αἵτησις ἀπερρίφθη ὡς ἀβάσιμος ἢ παράλογος (11).

(11) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 50. «Ἐὰν οἱ ἐξαιτούμενοι τὸν κἀνορισμὸν τῆς ἀρμοδιότητος, εἴτε κατηγορούμενοι εἰσὶν, εἴτε πολιτικῶς ἐνάγοντες, εἴτε ἰδιῶται κατήγοροι, ἀπέτυχον, ὑποβάλλονται διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως εἰς χρηματικὴν ποινὴν πεντήκοντα μέχρι διακοσίων δραχμῶν, καὶ ἐὰν αἱ αἰτήσεις τῶν ἡναι παράλογοι καταδικάζονται προσέτι εἰς κράτησιν μιᾶς μέχρι τριῶν ἡμερῶν, καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ζημιῶν καὶ τῶν ἐξόδων.

ἐπὶ τῇ (Μ) ἀποφαστικῇ ἀποφάσει ὅτι ἡ ἀποφαστικὴ ἀποφάσις
 ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς
 ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς
 ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς

ἐπὶ τῇ (Ν) ἀποφαστικῇ ἀποφάσει ὅτι ἡ ἀποφαστικὴ ἀποφάσις
 ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς
 ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς
 ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς ἀποφαστικῶς

ΤΜΗΜΑ Γ.

Γενικαὶ ἀρχαὶ τῆς διαδικασίας.

Εἰσαγωγή.

§ 63.

Ἀντικείμενον καὶ σκοπὸς τῆς ποινικῆς δικονομίας.

Ἀντικείμενον τῆς ποινικῆς δικονομίας εἶναι ἡ ἀνάκρισις καὶ ἐκδίκασις ἀπασῶν τῶν διαπραχθειῶν κολασίμων πράξεων, αἵτινες τὴν θάσιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀποτελοῦσιν. Οὐδεμίαν δ' ἐν τῷ νόμῳ ἀπαντῶμεν διάκρισιν ὡς ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ αὐτουργοῦ αὐτῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ποινικοὶ νόμοι εἰσι τοῖς πᾶσιν ὑποχρεωτικοί, ἀπαντα τὰ ἐντὸς τοῦ κράτους διαπραχθέντα πταίσματα, πλημμελήματα καὶ κακουργήματα ἐκδικάζονται κατὰ ῥητὴν τοῦ

νόμου διάταξιν ὑπὸ τῶν ἐγγχωρίων δικαστηρίων (1), εἴτε ἐξετελέσθησαν παρ' ἡμεδαπῶν εἴτε παρ' ἄλλοδαπῶν, οἵτινες ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῶν νόμων τῆς ἐπικρατείας ἱστάμενοι ὀφείλουσιν ἐπίσης ὡς καὶ οἱ ἡμεδαποὶ νὰ σέβωνται καὶ τηρῶσιν αὐτούς (2).

Ὡς ἐντὸς τοῦ κράτους διαπραχθεῖσαι ἀξιόποιναι πράξεις θεωροῦνται ὅσαι ἡ ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς χώρας ἐξετελέσθησαν, ἡ ὅσαι διεπράχθησαν ἐν τόποις, ἐφ' ὧν ἡ κυριαρχία τοῦ κράτους παρεκτείνεται, οἷον ἐν τοῖς παραλίοις μέχρι βολῆς κανονίου (3), ἡ ἐν τόποις ἐκτὸς μὲν τῶν ὁρίων τῆς ἐπικρα-

(1) Πονρ. Δικ. ἀρθρ. 4.

(2) Mangin *Traité de l'action publique* n.º 59. — *Tributien Droit criminel* τόμ. II. σελ. 402 καὶ 420. — Τῇ ἀρχῇ ταύτῃ ῥητῶς καθιεροῖ τὸ ἀρθρ. 3 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος. «Οἱ τὴν δημοσίαν τάξιν ἀφορῶντες νόμοι ὑποχρεοῦσι πάντας τοὺς ἐν Ἑλλάδι.»

(3) *La mer territoriale*. Ἡ θάλασσα δὲν δύναται νὰ γένη ἀντικείμενον κυριότητος οὔτε τοῦ δημοσίου, οὔτε τῶν ιδιωτῶν [ὅρ. *Grotius de jure belli ac pacis* Lib. II. c. 3 § 9. *Puffendorf de jure naturae ac gentium* Lib. IV. ch. 5, § 5. *Vattel. Droit des gens* livr. I. ch. 23, § 280]. Τῆς ἀρχῆς ταύτης ὑφ' ἀπάντων τῶν ἐθνῶν ὁμοφώνως ἀναγνωρισθεῖσης καὶ παραδεχθεῖσης, ὑπάρχει ἐξαίρεσις διὰ τὰ γειτνιάζοντα ἀμέσως μετὰ τῆς στερεᾶς μέρη τῆς θαλάσσης τὰ ὑπ' ἐκείνης, ὡς εἰπεῖν, δεσποζόμενα, οὕτως οἱ λιμένες, οἱ ὅρμοι, καὶ οἱ κόλποι θεωροῦνται ὡς ἀποτελοῦντες μέρος τῆς στερεᾶς, καὶ ἡ εἰς ἡν ἀνήκουσιν ἐπικράτεια δύναται κατὰ βούλησιν νὰ ἐπιτρέπη τὸν εἰς αὐτοὺς εἰσπλῶν ἄλλοδαπῶν πλοίων ἢ ν' ἀπαγορεύσῃ αὐτόν. Τὸ αὐτὸ δικαίωμα τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας ἐπεξετάθη καὶ ἐπὶ τῶν παραλίων στηριζόμενον ἐπὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀμύνης

Εἰς τὴν ἐκδοὺς ταύτην ἀποκρίσας ἀπεκρίθη ἡ ἐκδοὺς

τείας κειμένοις, ὑπὸ τὸ κράτος ὁμῶς τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας διατελοῦσιν (4), ἢ ἐν θαλασσοποροῦσι πλοίοις (5).

ἐκάστης ἐπικρατείας. Θεωρεῖται δὲ ὡς παραλλήλῃ τοσοῦτον μέρος τῆς θαλάσσης ὅσον δεσπόζεται ὑπὸ τῆς ξηρᾶς, ὅθεν πάντα τὰ ἐν αὐτῇ διαπραχθέντα ἐγκλήματα ὑπάγονται τῇ δικαιοδοσίᾳ τῶν ἐγχωρίων δικαστηρίων. [ὅρ. Vattel αὐτόθ. Liv. I. ch. 23 § 289. Ortolan Regles internationales τόμ. I. p. 175. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. II. § 426, p. 547. — Fœlix Droit international privé τόμ. II. n.º 542.

(4) Οἷον ἐν ταῖς πρεσβείαις, ἢ ἐν τοῖς προξενείοις, ἢ ἐν στρατιωτικῶς κατεχομένη χώρᾳ.

(5) Καὶ ἐν τοῖς ἐλλιμερισμένοις βασιλικαῖς ἢ ἐμπορικαῖς πλοίοις ἀλλ' ἐν τοῖς ἐμπορικαῖς μόνον ἐὰν ἡ κολάσιμος πράξις ἐξετελέσθῃ παρὰ τινα ἐκ τοῦ πληρώματος κατὰ ὁμοεθνικοῦς αὐτοῦ, ὅρ. Faustin Hélie Instruction crim. τόμ. II. σελ. 540.— Συρθήκης μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας τῆς 27 Μαΐου 1855, ἀρθρ. 25. «Τὰ πλημμελήματα, κακουργήματα ἢ ἀλλοὶ ἀξιοποιοὶ πράξεις, αἵτινες ἤθελονπραχθῇ ἐπὶ τινα τῶν ἐμπορικῶν πλοίων τοῦ ἐνὸς τῶν συμβαλλομένων μερῶν, εὗρισκομένου εἰς ὄρμον ἢ λιμένα τοῦ ἄλλου, παρ' ἐνὸς ἢ πλειόνων ἀνθρώπων τοῦ πληρώματος, καθ' ἐνὸς ἢ πλειόνων ἀνθρώπων τοῦ αὐτοῦ ἢ τοῦ πληρώματος ἄλλου πλοίου, γέροντος τὴν αὐτὴν σημαίαν, ἢ ἐπιβάτας τοῦ αὐτοῦ ἔθνους, δὲν δύναται νὰ καταδιώκωνται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἀρχῶν. Ἡ ἀνάκρισις καὶ ἡ ἐκδίκασις ἀνατίθεται ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς προξένους καὶ τὰς ἄλλας ἀρμοδίας ἀρχὰς ἐκείνου ἐκ τῶν δύο μερῶν, τοῦ ὁποίου ἡ σημαία ἤθελε καλύπτει τὸ πλοῖον συμφώνως μὲ τὸν νόμον τῶν δύο ἐπικρατειῶν. Τὸ αὐτὸ θέλει πράττεσθαι καὶ ἐπὶ πάσης ἄλλης οἰασδήποτε διαφορᾶς ἐγερθησομένης μεταξὺ τῶν μη-σθέντων προσώπων».

Τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀπαντῶμεν τὰς ἐπομένας ἐξαιρέσεις καθ' ἃς παρὰ τῶν ἡμεδαπῶν δικαστηρίων ἐκδικάζονται πράξεις ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαπραχθεῖσαι.

1) Ὅταν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διεπράχθῃ παρ' ἀλλοδαπῶν ἔγκλημα καθ' ὑπηκόου Ἑλλήνος, ἢ ὅταν ἀλλοδαποὶ, ὡς αὐτουργοὶ ἢ συνεργοὶ τοῦ ἐγκλήματος τῆς ἐσχάτης προδοσίας κατὰ τῆς Ἑλλάδος, τῆς νοθεύσεως ἢ παραποιήσεως ἐθνικῶν νομισμάτων ἐν κυκλοφορίᾳ ἢ τῆς σφραγίδος τοῦ κράτους κατηγοροῦνται. Πλὴν ἡ ἐκδίκασις καὶ τιμώρησις τῶν τοιούτων ἀθεμίτων πράξεων γίνεται μόνον ὅταν παραδοθῶσιν εἰς τὴν ἐγχώριον ἀρχὴν οἱ αὐτουργοὶ αὐτῶν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τῆς χώρας εἰς ἣν προσέφυγον, ἢ συλληφθῶσιν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ (6).

(6) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 2. Berner Wirkungskreis des Strafgesetzes nach Zeit Raum u. Personen § 40, σελ. 173. — Heffter Völkerrecht σελ. 149. — Faustin Hélie Instruction crim. τόμ. II. § 452, σελ. 659.*

Μεγίστη ὑπάρχει παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι διαφωνία περὶ τῆς δικαιολογικῆς βάσεως τοῦ ἀξιοπολίου τῶν αὐτουργῶν τῶν τοιούτων ἐγκλημάτων, καὶ τινες μὲν θεωροῦσι τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐρειδομένην ἐπὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀμύνης (*jus defensionis*) τῆς πολιτείας, ἄλλοι δὲ ἐπὶ τοῦ ἐμφύτου τῇ πολιτεία δικαιώματος τοῦ τιμωρεῖν τὰ ἀδικήματα (*jus puniendi con-natum*). Πλὴν ἀμφοτέραις τὰς δικαιολογικὰς βάσεις τῆς τιμωρήσεως τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ παρ' ἀλλοδαπῶν διαπραχθέντων ἐγκλημάτων δὲν πρέπει νὰ ἐκλάβωμεν ἐν τῇ ὑπολύτῳ αὐτῶν ἐννοίᾳ, ἵνα μὴ ὡς ἐκ τούτου εἰς ἄτοπα παρολισθῶμεν συμπεράσματα. Οὕτως ἐὰν ἀπλῶς ὡς βάσιν τὸ τῆς ἀμύνης δικαίωμα παραδεχθῶμεν ἢ τιμώρησις τῶν τοιούτων ἐγκλημάτων ἠθέλησιν εἶναι ἀδικαιολόγητος μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν, π. χ. ὑποτε-

2) Ἕλληνες, καίτοι ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γενόμενοι ἔνοχοι ἀθεμίτου πράξεως, δὲν παραδίδονται ποτὲ εἰς τὰς ἀρχάς τοῦ τόπου ἐνθα ἐξετελέσθη τὸ ἔγκλημα, ὅπως δικασθῶσι καὶ τιμωρηθῶσι παρ' αὐτῶν, ἀλλὰ δικάζονται καὶ τιμω-

θελθῶ ὅτι ὑπήκοός τις τῆς ἐπικρατείας Α, ἐκτελεῖ φόνον ἐν τῇ ἐπικρατεῖα Β, καθ' ὑπὸν τῆς ἐπικρατείας Γ, μετὰ δὲ τὴν ἐκτέλεισιν ἐπιστρέφει εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ τὴν ἐπικράτειαν Α, ἣτις κατὰ τοὺς νόμους αὐτῆς δὲν τιμωρεῖ τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαπραχθέντα ἔγκλήματα, ὅθεν μένει ἀκαταδίωκτος, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον διαβαλὼν ἐκ τῆς ἐπικρατείας Γ, ἥς ἐφόρευσεν τὸν ὑπὸν συλλαμβάνεται παρὰ τῆς ἐγκρατείας ἀρχῆς. Ἡ τιμωρῆσις αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἐπικρατείας Γ, ὥς ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀμύνης εἶναι ὅλως ἄδικος, διότι ἀμυνα δὲν δύναται νὰ ὑποτεθῇ ἐπὶ τετελεσμένων ἀδικημάτων καὶ μὴ ὑπάρχοντος ἐπικειμένου κινδύνου. Ἐπὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀμύνης στηριζομένη ἐπικράτειά τις ἠδύνατο νὰ τιμωρῇ καὶ τὰ παρ' ἀλλοδαπῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κατ' ἀλλοδαπῶν διαπραχθέντα ἔγκλήματα, διότι ἡ ἀμυνα ἐπιτρέπεται οὐ μόνον πρὸς ἰδίαν ὑπεράσπισιν ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀποτροπὴν ἐπικειμένου κατ' ἀλλῶν κινδύνου. Ἐπίσης καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς τιμωρῆσεως τῶν τοιούτων ἐγκλημάτων, ἡ ἐπὶ τοῦ ἐμφύτου δικαιώματος τῆς πολιτείας τοῦ κολλάειν ἐν γένει τὰ ἀδικήματα ἐρεϊδομένα, φέρει εἰς ἄτοπον ἀπολύτως ἐφαρμοζομένα. Ἀντάμει ταύτης ἡ πολιτεία ἐδικαιοῦτο νὰ τιμωρῇ ἅπαντα τὰ παταχού τῆς οἰκουμένης διαπραχθέντα ἀδικήματα, οὕτω δὲ ἡ ποινικὴ αὐτῆς δικαιοδοσία ἠθελε κατασταθῇ παγκόσμιος. Ἀμφοτέρως λοιπὸν τὰς δικαιολογικὰς βάσεις τῆς τιμωρῆσεως τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ παρ' ἀλλοδαπῶν διαπραχθέντων ἐγκλημάτων δεόν νὰ περιστελλώμεν ἐντὸς τῶν ὅρων τοῦ ἰδίου τῆς πολιτείας συμφέροντος, ὅπερ ἐκ τῆς ἀνάγκης αὐτῆς πηγάζει τοῦ μεριμνᾶν περὶ τῆς ἰδίας αὐτῆς ὑπάρ-

ρουνται κατὰ τοὺς ἐγγωρίους νόμους ἐν τῇ ἡμεδαπῇ. Στηρίζεται δὲ ἡ ἐξαίρεσις αὕτη ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅτι οἱ ποινικοὶ νόμοι εἰσὶ θεσμοὶ προσωπικοὶ (*Statut personnel*) ὑποχρεούντες καὶ τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ παρεπιδημοῦντας ἰθαγενεῖς πρὸς ἀκριβῆ αὐτῶν τήρησιν (7).

Περὶ τῶν ἀλλοδαπῶν τούναντίον, οἵτινες ἀφ' οὗ ἐξετέλε-

ξεως. Ἡ πολιτεία ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι εὐρίσκεται ἐν τῇ αὐτῇ θέσει ἐν ᾗ ἐν τῇ ἀρχηγόνῳ τῶν κοινοῶν καταστάσει ὁ ἀδικοῦμενος ἀπέναντι τοῦ ἀδικοῦντος αὐτόν· ὅπως ἐκεῖνος ἡγαγάλετο ἢ ν' ἀποκρούσῃ διὰ τῆς βίας πᾶσαν ἀδικον κατ' αὐτοῦ προσβολὴν, ἢ νὰ ἐπιληψῇ δι' ἀτομικῆς ἐκδικήσεως τὴν προσήκουσαν αὐτῷ ἱκανοποίησιν, οὕτω καὶ ἡ πολιτεία, ἀπέναντι πολιτείας μὴ τιμωρούσης τὰ παρὰ τῶν ὑπηκόων αὐτῆς κατὰ τῆς ἐτέρας ἀμέσως ἢ τῶν ὑπηκόων ἐκείνης διαπραττόμενα ἀδικήματα, ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπιληψῇ ἢ ἰδίᾳ τῆς τιμωρήσεως αὐτῶν πρὸς ἱκανοποίησιν ἑαυτῆς καὶ ἐκαστάσιν. *Berner Wirkungskreis d. Strafgesetzes § 55, σελ. 140.*

(7) Ἡ ἀρχὴ τῆς μὴ παραδόσεως τῶν ἰθαγενῶν καθιερώθη ἐν ἀπάσαις ταῖς νομοθεσίαις τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν. Ἡ παράδοσις αὐτῶν καὶ πρὸς τὸ αἶσθημα τῆς ἐθνικῆς τιμῆς ἤθελεν ἀντιβαίνει, καὶ ἐπ' οὐδενὸς νομίμου λόγου ἠδύνατο νὰ στηριχθῇ, διότι ὡς εἴρηται οἱ ποινικοὶ νόμοι εἰσὶ θεσμοὶ προσωπικοὶ ὑποχρεούντες πρὸς τήρησιν αὐτῶν καὶ τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διατρίβοντας ὑπηκόους ἐπικρατείας τινὸς καὶ ἐπομένως χορηγοῦντες αὐτῇ τὸ δικαίωμα τῆς τιμωρήσεως τῶν παραβάτων αὐτοῦς. *Trébutien Droit criminel τόμ. II, σελ. 127. — Berner Wirkungskreis d. Strafgesetzes § 50, σελ. 128. — Vattel Droit des gens Liv. I, § 255. — Liv. II, § 77. — Félix Droit international privé § 570, p. 580.*

σαν κολάσιμόν τινα, πρᾶξιν ἓν τινι ἐπικρατεία προσφεύγουσιν εἰς ἄλλην ἐπικράτειαν, ἐπεκράτησεν ἀνέκαθεν ἢ ἐναντία ἀρχή τῆς παραδόσεως αὐτῶν, ἐὰν ἡ πρᾶξις δι' ἣν κατηγοροῦνται κοινῶς παρὰ πάντων θεωρῆται ὡς ἀξιόποινος, καὶ ὡς τοιαύτη χαρακτηρίζεται ἐν ταῖς νομοθεσίαις τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν (*delictum juris gentium*) (8).

Ἡ ἀρχὴ αὕτη, ἥτις διὰ διαφορῶν ἐπεκυρώθη συνθηκῶν (9), καὶ θεωρητικῶς βασανιζομένη, ἀποδείκνυται σύμφωνος καὶ συνεπῆς πρὸς τὰ γενικὰ τῆς τοῦ δικαίου ἐπιστήμης ἀξιώματα, διότι κύριος σκοπὸς πάσης πολιτείας θεωρεῖται ἡ τῆς δικαιοσύνης πραγματοποίησις, ἥτις ἐπιτυγχάνεται ὅταν αὕτη, οὐ μόνον ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ κράτους, ἀλλὰ καὶ ὡς μέλος τῆς οἰκογενείας τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν συντελῇ καὶ συμπράττῃ πρὸς τοῦτο. Πλὴν πῶς ἔσεται τοῦτο δυνατὸν ἐὰν πολιτεία τις παρέχῃ τὸ τῆς ἐπικρατείας ἔδαφος ἀσφαλές ἄσυλον τοῖς παρὰ τῶν ἄλλων καταδιωκομένοις ἐπὶ ἐκτελέσει κολασίμων πράξεων; Ἡ πολιτεία ἡ τοιοῦτον

(8) *Fœlix Droit international* τόμ. II. § 609, σελ. 525. *Berner Wirkungskreis*, § 44, σελ. 188. — *Robert Mohl Monografien, Die völkerrechtliche Lehre vom Asyl.* — *Marquardsen «Auslieferung»* ἐν *Welcker's Staatslexicon*. τόμ. II. σελ. 40. — *Hefstler Völkerrecht*. § 65.

(9) *Fœlix Droit internat.* τόμ. II. § 609. *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. II. § 154, σελ. 681. — *Διάταγμα* 4 Φεβρουαρίου 1854. Περὶ ληστειῶν καὶ ἄλλων κακούργημάτων πραττομένων παρὰ ὑπηκόων Ἑλλήνων εἰς τὸ Τουρκικὸν κράτος καὶ περὶ ἀποδόσεως τῶν καταφευγόντων κακούργων. *Συνθήκη* μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας τῆς 27 Μαΐου 1855, ἀρθρ. 24, καὶ Σύμβασις τῆς 8 (20) Ἀπριλίου 1856.

τι ἐπιτρέπουσα δύναται δικαίως νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀντιστρα-
τευομένη πρὸς τὴν ἐν γένει ιδέαν τῆς δικαιοσύνης. Ὅθεν
κατὰ τὰς γενικὰς περὶ δικαίου ἀρχὰς ἔχει καθῆκον ἐκάστη
πολιτεία, ὅσάκις δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ νομίμως τῆς
τιμωρῆσεως τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀδικησάντων καὶ
εἰς αὐτὴν προσφυγόντων, νὰ ἐνεργήσῃ τὴν σύλληψιν καὶ
παράδοσιν αὐτῶν εἰς τὰς ἀρμοδίας πρὸς τιμώρησιν Κυ-
βερνήσεις. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ἐκάστη πολιτεία ἔχει ἰδιαί-
τερον συμφέρον πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς τοιαύτης ἀμοιβαίας
παραδόσεως καὶ τιμωρῆσεως τῶν ἀδικούντων. Ἐὰν οἱ ἀ-
δικοῦντες ἐγίνωσκον ὅτι δραπετεύοντες εἰς ἄλλην ἐπικρά-
τειαν ἤθελον εὐρίσκει αὐτόθι ἄσυλον ἀπαραβίαστον, ὁ ἀ-
ριθμὸς τῶν ἐγκλημάτων, ἐκλειπούσης οὕτω τῆς διὰ τῆς
βεδαίας τιμωρῆσεως αὐτῶν ἐκφοβίσεως, ἔμελλε πρὸς ζη-
μίαν τῶν ἐπικρατειῶν νὰ ὑπεραυξήσῃ, τὸ ἐγκλημα ἤθε-
λεν ὑποσκάπτει ἀκωλύτως τὰ θεμέλια τῶν κοινωνιῶν,
ἡ δὲ χεὶρ τῆς δικαιοσύνης ἤθελε μένει ἀδρανὴς καὶ ἀκί-
νητος ἀπέναντι τῆς ἀμοιβαίας ταύτης προστασίας πρὸς
τοὺς κακούργους τῆς παρὰ τῶν ἐπικρατειῶν χορηγουμέ-
νης. Ὅθεν πᾶσα πολιτεία, συντρέχουσα τὰς λοιπὰς πρὸς
τιμώρησιν τῶν ἀδικησάντων, τὴν ἰδίαν ἑαυτῆς ὑπαρξίν καὶ
εὐημερίαν ἐξασφαλίζει (10).

(10) *Berner Wirkungskreis d. Strafgesetzes* § 42, *σελ.* 180.
—*Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. II. § 152, *σελ.* 656
καὶ 664. «Le crime a ses espérances et ses illusions; il aime à
réver l'hospitalité d'une terre étrangère; il nourrit ses projets
de la pensée qu'il trouvera quelque asile contre les atteintes de
la justice. Si cet espoir lui est enlevé, si la crainte d'être par-
tout arrêté lui apparaît à l'avance, si la certitude d'être l'objet

Ἐξάίρεσιν τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀπαντῶμεν ἐπὶ τῶν πολιτικῶν καλουμένων ἐγκλημάτων, ὧν οἱ αὐτουργοὶ διὰ τὸ

dans quelque lieu qu'il se réfugie, des mêmes investigations, lui est démontrée ne sera-ce pas là le plus sûr moyen d'intimidation? Chaque peuple est donc également intéressé à concourir à la punition des malfaiteurs qui se réfugient sur son territoire, pour que, par une juste réciprocité, un égal concours lui soit accordé : l'extradition est donc une loi de sa conservation, puisqu'elle est un moyen d'exécution des actes de sa propre justice».

Ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ κατὰ τὸν Μεσαιῶνα ἡ ἀρχὴ τῆς παρὰ δόσεως τῶν ἀλλοδαπῶν ἡλὲν σπαρτίως ἐφηρημύζετο ὥς ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος τότε δικαίου τοῦ ἀσύλου, παραχθέντος μὲν ἐκ τῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν τῶν χρόνων ἐκεῖνων, ἐπὶ πολλὰ δὲ κατὰ διαδοχὴν διατηρηθέντος ἕτη ἔρεκα τῆς ἐκρύβτου καταστάσεως τῶν κοινωσιῶν. Δύο δὲ εἶδη ἀσύλων διεκρίνοντο, τὰ μερικὰ περιλαμβάνοντα ναοὺς τινας, ἢ τόπους ἀφιερωμένους εἰς τὴν θέλειαν λατρείαν, καὶ τὰ γενικὰ ἐκτενρόμενα ἐφ' ὅλοκληρων χωρῶν. Τὰ ἀσυλα ταῦτα, ἅτινα κατ' ἀρχὰς ἐχρησίμευον πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἀδίκως καταδιωκόμενων, (ὄρ. Αἰσώρου Βιβλ. ΙΓ', κεφ. 29. Cicero de inventione lib. II. c. 56. «Eorum misereri oportere, qui propter fortunam, non propter malitiam in miseriis sint».) ἐγέροντο κατ' ὀλίγον τὸ καταγύγιον πάντων τῶν ἐπὶ βαρυτάτοις ἐγκλήμασι κατηγορουμένων. Taciti Ann. lib. III. c. 60. «Crebrescebat Graecas per Urbes licentia atque impunitas asyla statuendi complebantur templa pessimis sevitiorum, eodem subsidio obaerati adversus creditores suspectique capitalium criminum receptabantur.» Ἡ ἐκκλησία παρέλαβε παρὰ τῆς Εἰδωλολατρείας τὸν θεσμόν τοῦτον, ἐφ' ὅσον δὲ ὁ θρησκευτικὸς ζῆλος τῶν Χριστιανῶν Αὐτοκρατόρων ἀνεξωπυρεῖτο κατὰ τοσοῦτον καὶ τὸ δίκαιον

ἀμφίβολον καὶ ἀόριστον τῆς ἐννοίας αὐτῶν οὐδέποτε παρὰ-
δίδονται ὑπὸ τῆς ἐπικρατείας εἰς ἣν προσέφυγον. (14)

τῆς αὐτοκρατίας ἐξετίετο. *Lex. 4. 6. Cod. De his qui ad eccles. confugiunt (1, 42.)* «nullos penitus, cujuscumque conditio-
nis sint, de sacrosanctis ecclesiis orthodoxae fidei expelli,
aut tradi vel protrahi confugas, nec pro his venerabiles
episcopos vel religiosos œconomos exigi, quae ab ipsis de-
beantur.» *Cod. Theod. de his qui ad eccles. prof. (9. 45.)*
Ἐπειδὴ δὲ ὡς ἐκ τοῦτου πλείσται θεοὶ προήρχοντο καταχρή-
σεις, ὁ Ἰουστινιανὸς ἠναγκάσθη νὰ περιορίσῃ αὐτὸ ἐξαιρέσας
εἶδη τινὰ ἐκ τῶν βαρυτέρων ἐγκλημάτων τῆς τοῦ αὐτοῦ προ-
στασίας. ὅρ. Νεαρ. 17 κεφ. ζ'. «Οὐτε δὲ ἀνδροφόνους οὔτε
μοιχοὺς οὔτε παρθένων ἄρπαξιν ἀμαρτάνουσι τὴν ἐκ τῶν ὁ-
ρῶν φυλάξεις ἀσφάλειαν, ἀλλὰ κάκειθεν ἐξελάσεις καὶ τιμω-
ρίαν αὐτοῖς ἐπάξεις. Οὐ γὰρ τὰ τῶν τοιούτων ἀμαρτανόρων
προσέχει φείδεσθαι.» Ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ Μεσαιῶνι ἀπαρτῶ-
μεν ἐν ἰσχυρῇ τὸ δίκαιον τῆς αὐτοκρατίας, ὅπερ τὰ μάλιστα ἐχρη-
σίμευσε πρὸς περιστολὴν τῶν ἐκ τῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκεί-
νην ἐπικρατοῦσης ἀτομικῆς ἐκδικήσεως προερχομένων ἀποπημά-
των. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἔκτοτε ἄρχεται ὁ κατ' ὁλί-
γον περιορισμὸς αὐτοῦ, ἐπὶ τέλους δὲ ἐντελῶς κατηργήθη ὡς
ἄλλως ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰς γενικὰς τοῦ δικαίου ἀρχάς, ἃς
ὁ πολιτισμὸς τῶν νεωτέρων χρόνων ἀνέγραψε.

(14) *Faustin Hélie Instr. crim. tom. II. § 154, σελ. 686.*
Berner Wirkungskreis d. Strafgesetzes § 44, σελ. 188.

Ἐὰν πρὸς τινα ἐπικρατείας γενῇ συγχρότως αἰτησις
περὶ παραδόσεως κατηγορουμένου ἐπὶ κοινῷ ἐγκλήματι,
καὶ παρὰ τῆς ἐπικρατείας ἥς εἶναι ὑπόθεσις ὁ αὐτουργὸς
αὐτοῦ, καὶ παρὰ τῆς ἐπικρατείας ἐνθα ἐξετελέσθη τὸ ἔγ-
κλημα, προτιμητέα ἐστὶν ἡ τελευταία. *Faustin, Hélie αὐτόθ.*

3) Κατὰ τὴν ἐν τῷ διεθνεί δικαίῳ ἐπικρατοῦσαν ἀρχὴν τοῦ ἀπαρabiάστου τῶν πρέσβεων καὶ διπλωματικῶν ἀπεσταλμένων, αἱ παρ' αὐτῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἐν ᾗ διατελοῦσιν ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς ἐπικρατείας εἰς ἣν ἀνήκουσιν ἐκτελεσθεῖσαι ἀξιόποιοι πράξεις δὲν δικάζονται ἐν γένει οὐδὲ τιμωροῦνται παρὰ τῶν ἐγχωρίων δικαστηρίων, ἀλλ' ὑπάγονται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν ἡμεδαπῶν δικαστηρίων (12).

§ 155, σε.λ. 675, — *contra Berner Wirkungskreis* αὐτόθ. σε.λ. 187.

Ἐὰν δύο ἐπικράτειαι αἰτῶσι τὴν παράδοσιν τινὸς δραπετοῦ συγχρότως ἐν ἀμφοτέραις κακουργήσαυτος, ἐὰν ἡ ἐτέρα αὐτῶν ᾗται ἡ πατρὶς τοῦ κατηγορουμένου προτιμᾶται αὕτη, εἰ δὲ μὴ ἐκεῖνη ἐν ᾗ διεπράχθη τὸ βαρύτερον ἐγκλημα. *Faustin Hélie* αὐτόθ. σε.λ. 677. — Ἐὰν αἱ ἐν ἀμφοτέραις διαπραχθεῖσαι κολάσιμοι πράξεις ὧσιν ἐπίσης βαρεῖται προτιμᾶται ἡ ἐπικράτεια ἡ πρότερον αἰτήσασα τὴν παράδοσιν «*Prior tempore, potior jure.*» *Berner* αὐτόθ. σε.λ. 187.

(12) *Grotii de jure belli ac pacis lib. II. c. 18. Vattel Droit. des gens Liv. IV. ch. 7. Mangin Traité de l'action publique n.º 79. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. II. § 127 σε.λ. 527, δρ. Lex 17, de legationibus (50, 7) «Sancti habentur legati. Τὸ προνόμιον τοῦτο τῶν πρέσβεων ἐκτελεῖται καὶ ἐπὶ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας αὐτῶν, δὲν ἰσχύει ὁμως ὑπὲρ τῶν προξένων δρ. Mangin αὐτόθ. n.º 85.*

Οἱ ἐν ταῖς πρεσβείαις γραμματεῖς εἰ μὲν προσελήφθησαν ὑπὸ τῶν πρέσβεων καὶ παρ' αὐτῶν ἀμέσως μισθοδοτοῦνται δὲν ἀπολαμβάνουσι τοῦ προνομίου τῆς ἀλλοδικίας, τούναντίον δὲ ἐὰν ὧσι διορισμένοι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ὡς ὑπάλληλοι τῶν πρεσβειῶν, *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. II. § 127, σε.λ. 550. — Dalloz v. Agent diplomatique.*

Σκοπὸς τῆς ποινικῆς διαδικασίας εἶναι ἡ ἀκριβοὺς καὶ δικαία ἐφαρμογὴ τῆς ποινῆς, ὅπερ ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς βεβαιώσεως ἀπάντων τῶν γεγονότων, ἅτινα τὴν ἔννοιαν τῆς διαπραχθείσης κολασίμου πράξεως ἀποτελοῦσι, τὴν ἐνοχὴν τῶν συμμετασχόντων κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ταύτης ὑποδεικνύουσι, καὶ τὸν ἐκ ταύτης ἀπορρέοντα προσδιορισμὸν τοῦ μέτρου τῆς ἐφαρμοστέας ποινῆς παρέχουσιν.

Ἐν τοῖς ἐπομένοις λοιπὸν ἀφ' οὗ πρῶτον πραγματευθῶμεν περὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἥτις ἐκ τῆς κολασίμου ἀμέσως πηγάζει πράξεως, ὡς καὶ τῆς μετ' αὐτῆς ἐνίοτε συνδεομένης πολιτικῆς ἀγωγῆς, θέλομεν μεταβῆ εἰς τὴν ἔρευναν τῶν ἀποδείξεων ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ, δι' ὧν ἡ βεβαίωσις τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν ἐγκληματικὴν πρᾶξιν γεγονότων ἐπιτυγχάνεται, καὶ ἐν τέλει θέλομεν προσθέσει τινὰ περὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν ποινικῶν δικαστηρίων συμπληροῦντες οὕτω τὸ γενικὸν μέρος τῆς θεωρίας τῆς ποινικῆς δικονομίας.

§ 64.

Διαίρεσις τῆς ποινικῆς διαδικασίας.

Ἡ ποινικὴ διαδικασία καθόλου εἰς δύο οὐσιωδῶς ἀπ' ἀλλήλων διακεκριμένα στάδια διαιρεῖται, εἰς τὸ τῆς προδικασίας καὶ τὸ τῆς ἐπὶ ἀκροατηρίου διαδικασίας. Τὸ πρῶτον τούτων περιλαμβάνει τὴν ἀνάκρισιν ἐν γένει καὶ τὴν ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν συμβουλίων μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν ταύτης διαδικασίαν, ἣν προπαρασκευαστικὴν διαδικασίαν δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν, τὸ δὲ δεύτερον τὴν ἐπὶ ἀκροα-

τηρίου διαδικασίαν. Ἐν ἐκάστω δὲ τῶν σταδίων τούτων ἰδιαίτερον ἐπιδιώκει σκοπὸν ἢ δικαστικὴ ἀρχὴ καὶ συμφῶνως πρὸς αὐτὸν ρυθμίζεται ἡ ἐνέργεια αὐτῆς.

α) Ἡ ἀνάκρισις προτίθεται κυρίως τὴν βεβαιώσιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν κολασίμων πράξεων, τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὴν στοιχείων, καὶ τὴν ἀνεύρεσιν τῶν δεουσῶν ἐνδείξεων ἢ ἀποδείξεων, ἐφ' ὧν δύναται νὰ στηριχθῇ ἡ καθ' ὠρισμένον τινὸς προσώπου ὑπόνοια, διεξάγεται δὲ ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας καὶ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ (1).

β) Ἡ προπαρασκευαστικὴ διαδικασία γίνεται ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν συμβουλίων, ἅτινα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διεξαχθεῖσων ἀνακρίσεων, ἃς ὑποβάλλει αὐτοῖς ὁ Εἰσαγγελεὺς μετὰ τῶν προτάσεών του, ἀποφαίνονται ἂν πρέπει νὰ εἰσαχθῇ ὁ κατηγορούμενος εἰς δίκην καὶ ὀρίζουσι τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως (2).

γ) Τῆς ἐπὶ ἀκροατηρίου διαδικασίας, ἥτοι τῆς κυρίας διαδικασίας, σκοπὸς εἶναι ἡ ὁριστικὴ τῆς ὑποθέσεως ἐκδίκασις, κατὰ τοὺς νεομισμένους τύπους, καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς παρὰ τοῦ νόμου καταγινωσκομένης ποινῆς, ἂν ἀποδειχθῇ ἡ ἐνοχὴ τῶν κατηγορουμένων (3).

(1) Πον. Δικ. ἀρθρ. 69, κ. ἐξ. ἀρθρ. 17 καὶ 18.

(2) Πον. Δικ. ἀρθρ. 250, κ. ἐξ. 267 καὶ 268.

(3) Πον. Δικ. ἀρθρ. 76, 350, 365, 409, κ. ἐξ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς.

§ 65.

Ἐρ γέρει (1).

Ποινικὴν ἀγωγὴν καλοῦμεν τὴν ἐπ' ὀνόματι τῆς πολιτείας διὰ τῶν ἀρμοδίων αὐτῆς λειτουργῶν, ἢ ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτῶν ἐποπτείαν (2), εἰσαγομένην ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, καὶ σκοποῦσαν τὴν ἐπανόρθωσιν τοῦ προσβληθέντος δικαίου διὰ τῆς τιμωρήσεως τῶν ἐνόχων κολασίμων πράξεων (3).

Περὶ ταύτης παρατηρητέον εἰδικώτερον τὰ ἐξῆς.

1) Τὴν βάσιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀποτελεῖ ἡ ἀθέτη-

(1) Mangin *Traité de l'action publique et de l'action civile*. Bruxelles 1859, § 49, σελ. 117.

(2) Συνήθως ὡς ἀνωτέρω εἴρηται ἡ Εἰσαγγελικὴ ἀρχὴ εἰσάγει τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων. Πλὴν καὶ εἰς τὸν ἀδικηθέντα συγχωρεῖ ὁ νόμος τὰ εἰσάγειν τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν καὶ τὰ ἐνεργῇ ὡς ιδιώτης κατήγορος, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιτήρησιν τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς, τὰ πρὸς καταδίωξιν τοῦ ἀδικήσαντος ἀπαιτούμενα. Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 24, 280, 285, κ. ἐξ.

(3) Mangin *Traité de l'action publique* n.º 1. Planck *Strafverfahren*. § 49, σελ. 118.

οις τοῦ ποινικοῦ νόμου. Πότε δ' ἐν ἐκάστῃ εἰδικῇ περιπτώσει ὑπάρχει τοιαύτη τις ἀθέτησις ἀφίεται εἰς τὴν Εἰσαγγελικὴν ἀρχὴν ὡς ἀποφασίῃ κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ (4) οὐ-

(4) *Ποιν. Δικ.* 279 καὶ 280. — *Planck Strafsverfahren* § 54. — Ἐν Γαλλίᾳ ἐγεννήθη τὸ ζήτημα ἂν ὁ Εἰσαγγελεὺς εἴται ὑπόχρεος γενομένης πρὸς αὐτὸν ἐγκλήσεως νὰ προβῇ εἰς τὴν καταδίωξιν τῆς δι' αὐτῆς καταγγελλομένης πράξεως, ἢ ἂν τούτῳ οὐκ ὀφείλῃ δύναιται πειθόμενος ὅτι ἡ ἐν αὐτῇ περιεχομένη πράξις δὲν φέρει ἀξιοποιον χαρακτῆρα ὡς ἀπορρίψῃ ταύτην. — Τὴν πρὸς καταδίωξιν τῆς καταγγελλομένης πράξεως ὑποχρέωσιν τοῦ Εἰσαγγελέως ὑπεστήριξαν ὁ Carnot [*De l'instr. crim.* τόμ. I. p. 295], ὁ Legraverend (*Législation crim.* τόμ. I. p. 7), καὶ ὁ Bourguignon (*Jurisp. des Cod. crim.* τόμ. I. p. 166), ἐπικαλούμενοι τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρ. 47. «Sera tenu de requerr le juge d'instruction d'ordonner qu'il en soit informé.» ἀρθρ. 64. *Les plaintes... seront transmises au juge d'instruction avec son requisitoire.* ἀρθρ. 70. *Instr. crim.* καὶ τὰς σχετικὰς διατάξεις τῆς προγενεστερᾶς νομοθεσίας. Πλὴν ἀνταμφισβητήτως ὀρθότερα εἶναι ἡ γνώμη τοῦ Mangin τόμ. I. n.º 16, p. 25, καὶ Faustin Hélie *Instruction crim.* τόμ. II. σελ. 257, καθ' ἣν ἐναπόκειται εἰς τὸν Εἰσαγγελέα νὰ ἐκτιμήσῃ τὸν ἀξιοποιον χαρακτῆρα τῆς καταγγελλομένης πράξεως, καὶ ἐπομένως ὡς ἀρνηθῇ τὴν καταδίωξιν αὐτῆς, ἔαν πεισθῇ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ πρὸς κατηγορίαν, διότι τὰ ἀρθρα ἐφ' ὧν στηρίζουσιν οἱ ἀντιδοξοῦντες συγγραφεῖς τὴν γνώμην αὐτῶν δὲν πραγματευοῦνται κυρίως περὶ τῆς τοιαύτης ὑποχρέσεως τῶν Εἰσαγγελέων, ἀλλ' ὀρίζουσιν μόνον τὴν σχέσιν αὐτῶν πρὸς τὰς ἀνακριτικὰς ἀρχάς, οὐδεμίαν δὲ ἀπαρτῶμεν ἐν τῷ νόμῳ διάταξιν καθιεροῦσαν ῥητῶς τοιαύτην τιρὰ τῶν Εἰσαγγελέων ὑποχρέωσιν, καὶ ὀρίζουσιν τὰς συνεπείας τῆς ἀρνήσεως αὐτῶν.

δὲ ὑποχρεοῦται διὰ τῆς γενομένης πρὸς αὐτὴν ἐγκλήσεως νὰ προβῇ εἰς τὴν καταδίωξιν τῆς καταγγελλομένης πράξεως, καὶ τοι θεωροῦσα αὐτὴν ὡς μὴ ἀξιόποινον.

2) Ἡ ἀθέτησις μόνη τοῦ ποινικοῦ νόμου ἀρκεῖ κατὰ κανόνα πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, πλὴν κατ' ἐξαίρεσιν εἰς τὰς ἐπομένους περιπτώσεις ἀπαιτοῦνται πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ ἕτεροὶ τινες ὅροι ἥγουν.

α) Ἀθέμιτοί τινες πράξεις, αἵτινες εἴτε τὰς οἰκογενειακὰς τῶν πολιτῶν σχέσεις προσβάλλουσιν, εἴτε τὰ ἀτομικὰ μᾶλλον τοῦ παθόντος συμφέροντα ἢ τὰ τῆς πολιτείας ἀφορῶσι, καταδιώκονται ποινικῶς τότε μόνον, ὡςάκις ὁ ἀδικηθεὶς ἐγκαλέσῃ τὸν ἀδικήσαντα (5).

Τὸ ζήτημα τοῦτο ἔλυσε ὀριστικῶς ἡ ἡμετέρα ποινικὴ δικονομία ἄρθρ. 278, κ. ἐξ. χρηρήσασα εἰς τὸν Εἰσαγγελία τὸ δικαίωμα τῆς βασάνου τῆς γενομένης ἐγκλήσεως, εἰς δὲ τὸν ἐγκαλοῦντα τῆς προσφυγῆς πρὸς τὸν παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελεῖα κατὰ τοῦ ἀπορρίπτοντος τὴν ἐγκλησιν αὐτοῦ προδουλείματος τοῦ παρὰ Πρωτοδικαίς Εἰσαγγελέως, ἐπιτρέπουσα δὲ αὐτῷ, ἐὰν καὶ ὑπὸ τοῦ παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελέως ἀπορριφθῇ ἡ ἐγκλησις, νὰ παρασταθῇ ὡς ιδιώτης κατήγορος.

(5) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 22. Αἱ δὲ πράξεις πρὸς καταδίωξιν τῶν ὁποίων προαπαιτεῖται τοιαύτη ἐγκλησις εἰσὶν αἱ ἐξῆς. 1) Ἡ ἐξυβρισὶς διὰ πλημμελημάτων ἢ κακούργημάτων τοῦ τύπου, τοῦ ἀξιώματος συλλόγου τινός, ἐνόρκου δικαστηρίου ἢ αὐστηρίου. Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 22, § 2. — 2) Ἡ ἐξυβρισὶς ἐνῶν ἡγεμόνων καὶ κυβερνήσεως, τῶν διπλωματικῶν αὐτῶν πρακτόρων καὶ ἄλλων ἀρχῶν, — ἄρθρ. 13 τοῦ περὶ ἐξυβρίσεων

Γενομένης ὁμως ἐγκλήσεως ἡ Εἰσαγγελία ἐπιλαμβάνεται τῆς καταδίωξεως, καὶ ὁ παθὼν δὲν δύναται πλέον νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πρόοδον τῆς ποινικῆς δίκης καὶ τὴν τιμώρησιν τοῦ κατηγορουμένου ἀνακαλῶν τὴν δοθεῖσαν ἔγκλησιν (6).

6') Πρὸς καταδίωξιν προσώπων τινῶν προαπαιτεῖται ἡ συναίνεσις τοῦ σώματος οὗτινος εἰσὶ μέλη (7).

καὶ περὶ τούτου νόμον. — 3) Ἡ ψευδὴς καταμήνυσις, ἡ συγκοφαντία, καὶ ἡ ἐξέθρισις καὶ προσβολὴ τῆς τιμῆς (ἄρθρ. 36 τοῦ αὐτοῦ νόμου. Πoir. Νόμ. ἄρθρ. 692). — 4) Ὁ βιασμός καὶ ἡ ἀποπλάνησις εἰς ἀσέλγειαν, (ἄρθρ. 280, Π. Ν.). — 5) Ἡ μοιχεία (Π. Ν. ἄρθρ. 286). — 6) Αἱ ἀπρομελετήτως καὶ ἐξ ἀμελείας προερχόμεναι αἱκλαὶ καὶ σωματικαὶ βλάβαι τῶν ἄρθρ. 508, § 2—4, 509, § 2—4, καὶ 510. Π. Ν. καθόσον ὁμως δι' αὐτῶν δὲν ἐπῆλθε διατάραξις τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ εὐταξίας, (ἄρθρ. 517), ὡς καὶ αἱ ἐκ προμελέτης, αἱ φέρουσαι χαρακτῆρα πταίσματος (ἄρθρ. 688. Διαταγμ. 26 Ἰουνίου 1856, ἄρθρ. 689, Π. Ν.). — 7) Ἡ παράκομος κατακράτησις (ἄρθρ. 522, Π. Ν.). — 8) Ἡ ἀπαγωγὴ, ἐὰν ὁμως ὁ ἀπαγωγὼν ἐνυμφεῖθῃ τὴν ἀπαχθεῖσαν, ἀφ' οὗ ὁ γάμος κηρυχθῇ ἄκυρος (Πoir. Ν. 551—555). — 9) Πᾶσα φθορὰ καὶ βλάβη ξένης ιδιοκτησίας ἐκτὸς τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 422, § § 1—4 καὶ 424 ἀναγερομένων. (Π. Ν. ἄρθρ. 426). — 10) Ἡ τοκογλυφία. (Π. Ν. ἄρθρ. 454). — 11) Αἱ ὑπὸ προμηθεντῶν τοῦ δημοσίου γερόμεναι ζημίαι. (Π. Ν. ἄρθρ. 441). — 12) Ἡ διὰ πάραβιάσεως ξένων ἀπορρήτων προσελθούσα βλάβη. (Π. Ν. ἄρθρ. 445). — 13) Ἡ παραβίασις τοῦ δικαιώματος τῆς ἀλλείας. (Π. Ν. ἄρθρ. 448). Mangin Traité de l'action publique, n.º 151.

(6) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 25.

(7) Συντάγματος ἄρθρ. 65. «Βουλευτῆς διαρκείας τῆς βου-

3) Ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀπευθύνεται κατὰ τοῦ αὐτουργοῦ τῆς ἀξιοποίνου πράξεως προσωπικῶς (8).

4) Ἡ ἐκδίκασις τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς προηγεῖται κατὰ γενικὸν κανόνα πάσης μετ' αὐτῆς συνδεομένης, ἢ ἀπὸ ταύτης πηγάζουσας πολιτικῆς δίκης (9), κατ' ἐξαίρεσιν ὅμως

λευτικῆς συνόδου δὲν καταδιώκεται οὐδὲ συλλαμβάρεται ἢ φυλακίζεται ἄνευ ἀδείας τοῦ σώματος εἰς δ' ἀνήκει. Δὲν ἀπαιτεῖται ὅμως τοιαύτη ἀδεία διὰ τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματα». Σαρμπόλου Συνταγματ. δικαιοσ. τόμ. I. σελ. 475. — Ἡ τοῦ ἄρθρου 28 Πoir. Δικ. διάταξις καθ' ἣν δὲν ἐπετρέπετο ἡ εἰς δίκην εἰσαγωγὴ τῶν διοικητικῶν ὑπαλλήλων ἄνευ ἀδείας τῆς Κυβερνήσεως ὥς καὶ αἱ σχετικαὶ διατάξεις τῶν ἄρθρων 522—529, Πoir. Δικ. [ὅρ. περὶ αὐτῶν Mangin Traité n.º 251. Faustin Hélie Instruction crim. τόμ. III. § 157, σελ. 265, κ. ἐξ.] καταργήθησαν διὰ τοῦ ἄρθρ. 19 Συνταγμ. 1864 ὁρίζοντος ὅτι «οὐδεμία προηγουμένη ἀδεία τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς ἀπαιτεῖται πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς δίκην τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν ὑπαλλήλων διὰ τὰς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἀξιοποίνους πράξεις αὐτῶν, ἐκτὸς τῶν περὶ Ἱπουργῶν εἰδικῶς διαταγμένων» ἐλήφθη δὲ ἡ διάταξις αὕτη τοῦ ἡμετέρου Συνταγματος ἐκ τοῦ ἄρθρ. 24 τοῦ Βελγικοῦ. —

(8) Ὅθεν εἰς τὸ πρόσωπον ὅπερ ἐξετέλεσεν ἀξιοποιῶν τινα πράξιν δὲν εἶναι ὑπεύθυνος ὥς ἐκ τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἡγουν δὲν συνεπλήρωσε τὸ 10 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἢ διὰ γὰρ τὸ 10—14 ἔτος ἐθεωρήθη ὥς ἐνεργῆσαι ἄνευ διακρίσεως [Ἀστικ. Κώδ. ἄρθρ. 2], ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ δὲν ἀπευθύνεται κατὰ τῶν προσώπων ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐξουσίαν τῶν ὁποίων διατελεῖ. Dalloz v. Instruction crim. n.º 71.

(9) Πολ. Δικ. ἄρθρ. 10, Πoir. Δικ. ἄρθρ. 8, 94. Τὸν κατὰ τούτου ἐκφράζουσιν οἱ Γάλλοι διὰ τοῦ ἀξιωματος «Le

τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀναβάλλεται καὶ προηγείται ἡ πολιτικὴ δίκη, ὡςάκις αὕτη περιέχει προδικαστικὸν ζήτημα ἀμέσως ἀφορῶν τὴν ποινικὴν δίκην (10).

§ 66.

Περὶ τῶν λόγων δι' οὓς ἀποσβέννυται ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ.

Ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ ἀποσβέννυται καὶ οὐδεμίᾳ περαιτέρω καταδίωξις γίνεται ἐν ταῖς ἐξῆς περιπτώσεσι.

1) Τελευτήσαντος τοῦ κατηγορουμένου. Ἐν τοιαύτῃ

criminel tient le civil en état Instr. crim. art. 3. Trébutien. Droit criminel. τόμ. II. σελ. 46.

(10) Πολ. Δικ. ἀρθρ. 11. — «Μόνον ὅταν ἡ πολιτικὴ δίκη περιέχει προδικαστικὸν ζήτημα ἀφορῶν τὴν ποινικὴν διαδικασίαν, ἀποφαίνονται κατ' ἐξαιρέσειν πρῶτα τὰ πολιτικὰ δικαστήρια περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς».

Προδικαστικὰ δὲ ζητήματα καλοῦνται ἐν γένει ἐν τῇ ποιν. δικονομίᾳ τὰ ἀναστέλλοντα τὴν εἰσαγωγὴν εἰς δίκην πρᾶξεώς τινος, ἢ τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἐπιληφθέντος τῆς ἐκδικάσεως δικαστηρίου μέχρι τῆς βεβαιώσεως προγενεστέρου τινὸς γεγονότος, οὗτινος ἡ ὑπαρξίς θεωρεῖται ὡς οὐσιῶδες στοιχεῖον τοῦ ἀξιοποῖναι αὐτῆς. — Κατὰ τὴν Γαλλικὴν νομοθεσίαν τὰ προδικαστικὰ ζητήματα (*les questions préjudicielles*) διαίρουνται εἰς δύο κατηγορίας, εἰς προδικαστικὰ ζητήματα τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐν γένει, (*questions préjudicielles à l'action elle même*) καὶ εἰς προδικαστικὰ ζητήματα προηγούμενα τῆς ἀπογάσεως τῶν ποινικῶν δικαστηρίων (*questions préjudicielles au jugement*).

περιπτώσει ἡ ποινικὴ δίκη ἐν οἷωδήποτε καὶ ἂν εὐρίσκειται σταδίῳ πρὸ τῆς ἀποδιώσεως αὐτοῦ καταργεῖται, οἱ δὲ κλη-

Τὰ πρῶτα καθιστῶσιν ἀναρμόδιον τὸ ποινικὸν δικαστήριον τὰ ἐπιληφθῇ ὡπωσδήποτε τῆς ἐκδικάσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, πρὶν ἢ ἀποφανθῇ τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, τοιαῦτα δ' εἰσὶ τὰ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν προσώπων προδικαστικὰ ζητήματα (*Questions d'état*), τὰ τὴν πατρότητα καὶ υἰότητα μόνον ἀφορῶντα (*Questions de filiation*). Ἐὰν π. χ. κατηγορῇται τις ἐπὶ πλαστογραφίᾳ τῶν ληξιαρχικῶν βιβλίων διότι παρυσίασε καὶ ἐνέγραψεν ὡς γνήσιον τέκνον του γεννηθῆναι ἐκ τῆς τομίου συνύγου του, τέκνον ὅπερ ἐγεννήθη δὲ ἀθεμίτου συμβιώσεως αὐτοῦ μετ' ἄλλης τινὸς γυναικός. Ἐνταῦθα τὸ ζήτημα τῆς γνησιότητος τοῦ τέκνου εἶναι προδικαστικὸν καὶ ὑπάγεται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου. Ὡσαύτως ὁσάκις γυνὴ τις κατηγορηθεῖσα ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συνύγου της παρέστη ὡς μητὴρ τέκνου ὑποβολιμαίου, δὲν δικάζεται ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου πρὶν ἢ λυθῇ τὸ ζήτημα τῆς καταστάσεως τοῦ τέκνου τούτου. Τὰ δευτέρα ἵγουν αἱ *questions préjudicielles au jugement*, δὲν κωλύουσι μὲν τὸ ποινικὸν δικαστήριον τὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἐκδικάσεως τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἀλλ' ὅμως προαπαιτεῖται ἡ ἐκδίκασις αὐτῶν πρὸ τῆς συζητήσεως περὶ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, διότι ἐκ τῆς λύσεως τῶν προδικαστικῶν τούτων ζητημάτων ἐξήρτηται ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ἀληθοῦς χαρακτήρος τῆς ἀξιοποίνου πράξεως, ὅρ. *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. *III.* § 161. σελ. 186. Τοιαῦτα δ' εἰσὶ α) τὰ περὶ κυριότητος ζητήματα καὶ τὰ περὶ ἐμπραγμάτων δικαιῶν ἐπὶ ἀκινήτων, οὐχὶ δὲ ἐπὶ κινητῶν, λ. χ. κατηγορούμενός τις ἔρεκα ἀφαιρέσεως τῶν καρπῶν ἀμπέλου, προτελεῖ τὴν ἐροτασιν τῆς κυριότητος τῆς ἀμπέλου ταύτης, ἢ κατηγορούμενος ἔρεκα καταστροφῆς ἢ ζημίας προξενηθείσης ἐπὶ ἀγροῦ προ-

ρονόμοι τοῦ ἀποδιώσαντος, τότε μόνον ὑποχρεοῦνται εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν καταψηφισθεισῶν χρηματικῶν ποινῶν

τελεῖται πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ ὅτι ὁ ἀγρὸς οὗτος τῷ ἀνήκει. Διὰ τὰ ἐπέλθῃ ὁμοῦ διακοπὴ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀπαιτεῖται ἡ ἐξ αὐτῶν ἀπορρέουσα ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου ἔνστασις καὶ προταθῇ ὀριστικῶς ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἦναι τοιαύτης φύσεως ὥστε καὶ ἀφαιρεθῇ ἐκ τῆς καταδιωκομένης πράξεως τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀξιοποίνου, καὶ τὸ δικαίωμα τέλος τοῦ κατηγορουμένου ἐξ οὗ ἡ ἔνστασις πηγάζει καὶ ἦναι προσωπικὸν πιθανὸν καὶ συνωδευμένον δι' ἀρχῆς ἐγγράφου ἀποδείξεως. — β') Τὰ περὶ καταστάσεως προσώπων ζητήματα τὰ μὴ ἀναφερόμενα εἰς τὴν προεκτεθεῖσαν κατηγορίαν. — γ') Τὰ ζητήματα ὅσα δι' εἰδικῶν νόμων ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς τοιαῦτα, οἷα τὰ ἀναφερόμενα εἰς παραβάσεις τῶν περὶ ἐμμέσων φόρων νόμων, (ὅρ. *Loi 28 Ventose an XII. titre 5, art 88*, ἡ τῶν νόμων τῶν περὶ εἰσαγωγικῶν τελῶν *Loi 2 Vendémiaire an VIII. art. 1, 2, 5, Ordonnance 9 Decembre 1815 art. 14*). ἡ τὰ ἀναφερόμενα κατὰ τὴν ἐκδίκασιν τοῦ ἐγκλήματος τῆς συκοφαντίας καὶ ἀγορεύτα τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας ἢ τοῦ ψεύδους τῶν προσαφθεισῶν εἰς τὸν καταμνησθέντα πράξεων. *Mangin Traité de l'action publique n.º 226*. — Ἡ νομολογία αὕτη τῶν Γαλλικῶν δικαστηρίων στηρίζεται ἐπὶ τινος μυστικῆς ὁδηγίας (*note secrète*) ἢ τὸ ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας ἐν ἔτει 1815 συνέταξε συναρμολογήσαν τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ, ποινικοῦ καὶ δασονομικοῦ Κώδικος (ὅρ. *Code civil. art. 526, 527. Code Pénal art. 540, 557*), ὡς καὶ τοῦ περὶ ἀλιείας ἐν ποταμοῖς νόμου (ὅρ. *Loi de 15 Avril 1829 sur la pêche fluviale art. 59*).

Ἐὰν ὁδηγοῦμενοι ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς Γαλλικῆς νομολογίας προδῶμεν εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν σχετικῶν ἐπὶ τοῦ ζητή-

ἢ τῶν προστίμων καὶ δικαστικῶν ἐξόδων, ὅταν ζῶντος τοῦ

ματος τούτου διατάξων τῶν ἡμετέρων νόμων [ᾧ. ἄρθρ. 10 § 2 καὶ 11. Πολ. Δικονομίας, ἄρθρ. 8, 94 ποιν. δικονομίας, ἄρθρ. 555 καὶ 559 Π. Ν.] γίνεται ὅτι παρ' ἡμῶν κατὰ γενικὴν καὶ τὸ ποινικὸν δικαστήριον εἶναι ἀρμόδιον καὶ ἐπιληφθῇ τῆς ἐκδικάσεως ἀπάντων τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων τῶν ἐν τῇ ποινικῇ δίκῃ ἀναγνωμένων, εἴτε ταῦτα ἀφορῶσι τὴν προσωπικὴν κατάστασιν τῶν προσώπων εἴτε περιστρέφονται εἰς ἐνστάσεις περὶ κυριότητος ἀκινήτων, διότι οὐδεμίᾳ διάκρισις τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων ἀπαρτάζεται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ νομοθεσίᾳ, ὅθεν οὐδέποτε ἔρεκεν αὐτῶν ἀναβάλλεται ἡ ποινικὴ δίκη διὰ τὰ προσηγῆ ἢ τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου ἀποφασίς. [Πολ. δικ. ἄρθρ. 10. Ποιν. δικ. ἄρθρ. 94] Ἐξαιρέσις τοῦ κανόνος τούτου γίνεται ἐν ταῖς ἐξῆς μόνον περιπτώσεσιν, ἥτοι α) ἐὰν, κατὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 555 καὶ 559 Ποιν. νόμου εἰδικῶς ὁρισμένα, πρόκηται ὡς ἀποφασισθῇ ἡ ἀκύρωσις παρανόμως τελεσθέντος γάμου. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δὲν δύναται καὶ γείνη ποινικὴ καταδίωξις πρὶν ἢ ὑπὸ τοῦ ἀρμόδιου πολιτικοῦ δικαστηρίου κηρυχθῇ ἀκύρος ὁ γάμος. β) Ὅσακις ἡ πολιτικὴ δίκη, ἢ τὸ προδικαστικὸν ζήτημα τῆς ποινικῆς ἀφορῶσα, ὑπάρχει ἤδη ἐκκρεμῆς ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου (Ὅτω λ. χ. ἐὰν παρὰ τῷ ποινικῷ δικαστηρίῳ εἰσαχθῇ κατηγορία κατὰ τινα, ἔρεκεν ὑπεξαίρεσεως παρακαταθήκης, ἢ ἔρεκα διγαμίας ἢ ἔρεκα δολλας χρεωκοπίας, τότε μόνον ἀναστέλλεται ἡ ἐκδικασίς αὐτῶν ἐὰν παρὰ τῷ πολιτικῷ δικαστηρίῳ ὑπάρχῃ ἐκκρεμῆς δίκη περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς παρακαταθήκης, περὶ τοῦ κύρους τοῦ πρώτου γάμου κτλ.) ἢ ὁσάκις κινήθῃ πολιτικὴ ἀγωγή διαρκούσης τῆς ποινικῆς δίκης, καὶ ἀποδεχθῇ ὅτι ὁ κατηγορούμενος οὐχὶ ἀνεν βασίμου λόγου, καὶ πρὸς ἀναστολὴν μόνον τῆς ποινικῆς δίκης ἐκίνησε τὴν πολιτικὴν ταύτην ἀγωγήν. Πολ. δικ. ἄρθρ. 11. Ποιν. δικ.

κατηγορουμένου ἐξεδόθη ὀριστικὴ ἀπόφασις, ἥτις πρὸ τῆς ἀποβιώσεως αὐτοῦ κατέστη τελεσίδικος (1).

2) Παραγραφείσης τῆς ἀξιοποίνου πράξεως (2). Ἐὰν

ἀρθρ. 8. ὁρ. Φέδερ Πολ. Δικονομίας § 58, σε.λ. 529. Οἰκο-
νομίδου Πολ. δικονομίας § 72. Εὐρέτηρ. τόμ. Η'. σε.λ. 5
κ. ἐξ. Περὶ τῶν σχετικῶν διατάξεων ἐν τῷ Ρωμ. δικαίῳ καὶ τῆς
μεταγενεστέρας τροποποιήσεως αὐτῶν ὁρ. Planck Die Mehr-
heit d. Rechtsstreitigkeiten § 52, σε.λ. 250, § 65, σε.λ. 516.

(1) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 5, 528. Lex 1, 6, Cod. Si reus vel
accusator mortuus fuerit (9, 6). «Crimen morte finitum est.»
Ἀλλὰ τοῦ καρότος τούτου ὑπῆρχον ἐξαιρέσεις ἐπὶ τινῶν
ἐγκλημάτων. Οὕτω λ. γ. διὰ τὸ ἐγκλημα τῆς ἐσχάτης προδο-
σίας (crimen majestatis) ὡς καὶ διὰ τὸ ἐγκλημα τῆς δωρολη-
ψίας (crimen repetundarum) ἠδύνατο τὰ καταδιωχθῶσι καὶ οἱ
κληρονόμοι τοῦ ἀποβιώσαντος. Lex 5. Cod. (9, 6). «Excepto
repetundarum et majestatis judicio quae etiam mortuis reis,
cum quibus nihil actum est, adhuc excerceri placuit, ut bona
eorum fisco vindicentur, Lex 2, ad leg. Jul. repetund. (48,
11). Παρομοίαι ἐξαιρέσειν ἀπαρτῶμεν καὶ κατὰ τὸν Με-
σαιῶνα ὅτε συνεπεία τοῦ ὑβιώματος, «male tractando mortuos
terremus et viventes» ἔσχυσεν ἡ ἀρχὴ τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς
ποιικῆς δίκῃς κατὰ τοῦ πτώματος τοῦ κατηγορουμένου ἢ τῆς
μηρμῆς αὐτοῦ, ἔὰν ἐπ' ἐσχάτῃ προδοσίᾳ, ἐπ' αὐτοχειρίᾳ, ἐπὶ
στάσει καθ' ἣν ἐφορευθῇ κατηγορεῖτο.

Ἐὰν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐγκλήματος τινα συμμετέσχωρ
πλείονες, ὁ θάνατος τοῦ αὐτουργοῦ δὲν συνεπάγεται τὴν ἀπό-
σβεσιν τῆς ποιικῆς ἀγωγῆς ὡς πρὸς τοὺς συνεργούς. Mangin
Traité de l'action publ. n.º 288. — Dalloz v. Instruction
crim. n.º 208.

(2) Περὶ τῆς παραγραφῆς ἐν τῇ ποιικῇ νομοθεσίᾳ ἐν γέ-

δηλονότι μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἀθεμίτου τινὸς πράξεως παρῆλθε τὸ πρὸς παραγραφὴν ταύτης ἀπαιτούμενον χρονικὸν διάστημα, χωρὶς νὰ κινήθῃ ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ, ἢ ἀφ' οὗ ἐκινήθῃ αὕτη παρῆλθεν ἐπίσης ἡ τῆς παραγραφῆς προθεσμία (3).

* Ἀρχεται δὲ ἡ παραγραφὴ ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐγκλήματος καὶ λήγει τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἐκείνης καθ' ἣν συνεπληρώθῃ τὸ πρὸς παραγραφὴν αὐτοῦ ἀπαιτούμενον χρονικὸν διάστημα (4). Διακόπτεται δὲ διὰ πάσης νο-

ρει ὁρ. E. van Hoorebeke, *Traité des prescriptions en matière pénale. Bruxelles 1847.* — J. L. Cousturier, *Traité de la prescription en matière criminelle* αὐτόθ. 1849. — O. Dam-bach, *Beitrag z. Lehre v. Criminalverjährung. Berlin 1860.*

(5) Πoir. Δικ. 5 § 3. — Πoir. N. 120. « Αἱ προθεσμίαι τῆς παραγραφῆς εἶναι. α) Εἰς τὰ κακουργήματα τὰ ὅποια μόνον κατ' αἵτησιν τοῦ ἀδικοῦμένου δύναται γ' ἀνακριθῶσι δύο ἔτη, εἰς ὅλα δὲ τὰ λοιπὰ κακουργήματα δέκα ἔτη. β') εἰς τὰ πλημμελήματα τῶν ὁποίων ἡ ἀνάκρισις γίνεται μόνον κατ' αἵτησιν τοῦ παθόντος ἐν ἔτος, εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ πλημμελήματα *δύο* πέντε ἔτη. γ') εἰς τὰ πτασμάτα ἐν ἔτος. — Ἐν τῷ Ῥωμ. δικαίῳ ἵσχυε κατὰ κανόνα ἡ εἰκοσαετὴς παραγραφὴ Lex 5, de requir. vel absent. (48, 17), Lex 12. Cod. ad leg. Corn. de falsis, (9, 22). Ἐξαιρετικῶς δὲ ἐπὶ τινῶν ἐγκλημάτων ἡ πενταετής Lex 7, ad leg. Jul. peculat. (48, 15). Lex 15, ad SC. Silan. (29, 5). Lex 29 § 6 ad leg. Jul. de adult. (48, 5).

(4) Πoir. N. 121. Ἡ παραγραφὴ τῶν ἀποπειραθέντων ἐγκλημάτων ἀρχεται ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἐκτελέσεως τῆς τελευταίας πράξεως τῆς ἀποτελούσης τὴν ἐννοίαν τῆς ἀποπειρας αὐτῶν, τῶν δὲ κατ' ἐξακολουθήσιν ἢ κατ' ἐπανάληψιν ἀπὸ

μίμου ἀνακριτικῆς πράξεως (5), ἡ διὰ τῆς ἐκτελέ-

τῆς ἐκτελέσεως τῆς τελευταίας πράξεως τῆς συναπαρτιζούσης τὴν ἐννοίαν αὐτῶν. *Tributien Droit crim* τόμ. II. σελ. 150. *Mangin Traité de l'action publique*, n.º 520.

(5) *Pour. N. 121*. Ὡς τοιαῦται δὲ λογίζονται αἱ ἐκθέσεις τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων αἱ βεβαιῶσαι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν κολασιμῶν πράξεων, αἱ κλήσεις τῶν κατηγορουμένων, τὰ ἐντάλματα τῆς συλλήψεως ἢ φυλακίσεως αὐτῶν κτλ. *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. III. § 194, σελ. 725.

Μεγίστη ὑπάρχει διαφωνία παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι περὶ τῆς τύχης τῆς παραγραφῆς ἀρθέτου τοῦ αἵτου τοῦ διακοφάντος αὐτήν. *Tirés* φρονοῦσιν ὅτι ἡ παραγραφή διαρκούσης τῆς ἀνακριτικῆς πράξεως δι' ἧς διεκόπη ὑπνώττει, ἐξακολουθεῖ δὲ πάλιν εὐθὺς ἀφ' οὗ παύσῃ πᾶσα κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐνέργεια ἐκ μέρους τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, ὅθεν ἡ παραγραφή συμπληροῦται προσθετομένου τοῦ χρόνου τοῦ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀνακριτικῆς πράξεως καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν παρελθόντος. *Unterholzner Verjährungslehre* τόμ. II. σελ. 474—475. — *Zachariae ἐν Archiv d. Crim. R.* 1842, σελ. 204—207. Ἄλλοι πρεσβεύουσιν ὅτι ἡ ἀπαξ διακοπεῖσα παραγραφή, οὐδέποτε πλέον χωρεῖ ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου. *Heffter Lehrb. d. Strafrechts.* § 189. *Martin Lehrb. d. Criminalprocess*, σελ. 66, ὅρ. καὶ *Pour. Κώδ.* Ἀρροθέριον ἀρθρ. 88. — *Πρωτοίας* § 47. — Ὁλδ. ἀρθρ. 45. Ἄλλοι τέλος παραδέχονται ὅτι ἡ διακοπεῖσα παραγραφή ἐξαφανίζεται, ἀρχεται δὲ ἐκ νέου τὰ λογίηται ὁ πρὸς συμπλήρωσιν αὐτῆς ἀπαιτούμενος χρόνος ἀπὸ τῆς τελευταίας ἀνακριτικῆς πράξεως. — *Feuerbach Lehrb.* § 67. — *Kästlin System* τόμ. I. σελ. 502—506. *Gründler ἐν Archiv d. Crim. R.* 1841, σελ. 528. Τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ γνώμῃ κυβερτοῦ καὶ ὁ ἡμέτερος ποιν. νόμος ἐν τοῖς ἀρθρ. 121, 122.

σεως νέου τινὸς πλημμελήματος ἢ κακουργήματος (6).

Ἡ ἐκ τῆς παραγραφῆς πηγάζουσα ὑπὲρ τοῦ κατηγο-
ρουμένου ἔνστασις ἀπαραδέκτου τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς εἴ-
ναι δημοσίας τάξεως, ὅθεν οὐ μόνον κατὰ πᾶσαν τῆς δι-
κῆς στάσιν δύναται νὰ προταθῇ, ἀλλὰ καὶ ὁ δικαστὴς αὐ-
τὸς δύναται νὰ λάβῃ ταύτην ὑπ' ὄψιν αὐτεπαγγέλτως, οὐδ'
ἐπιτρέπεται τῷ κατηγορουμένῳ νὰ παραιτηθῇ ταύτης (7).

3) Δοθείσης ἀμνηστείας. Διὰ τῆς ἀμνηστείας ῥίπτεται
πέπλος λήθης ἐπὶ τῶν πεπραγμένων, ἐξαλείφεται πᾶν ἴ-
χνος τῆς ἐγκληματικῆς πράξεως (8), καὶ ἐπομένως κω-
λύεται ἡ νόμιμος ἐνέργεια τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, πρὸς
καταδίωξιν, τιμωρησιν, ἢ ἐκτέλεσιν τῶν ἀπαγγελλομένων
ποινῶν κατὰ τῶν ἐνόχων μιᾶς ἢ καὶ πολλῶν εἰδῶν ἀξιο-
ποίνων πράξεων. Ἡ ἀμνηστεία στηριζομένη ἐπὶ λόγων ὅ-
λως πολιτικῶν, ἃς ἡ ἀνάγκη αὐτῇ τῶν πραγμάτων πολι-
τείας τινὸς δύναται νὰ ὑπαγορεύσῃ, σκοπεῖ τὴν δι' ἐπιει-
κειᾶς καὶ πραότητος ἀποτροπὴν τῶν ἐκ τῆς αὐστηρίας τοῦ
νόμου ἐφαρμογῆς ἐπικειμένων κινδύνων, καὶ θεωρεῖται ὡς
δικαίωμα τοῦ ἀνωτάτου ἐν τῇ πολιτείᾳ ἄρχοντος (9).

Ἐπὶ τέλους παρατηρητέον ὅτι αἱ ἀκέρως ἐνεργηθεῖσαι ἀνα-
κριτικαὶ πράξεις δὲν ἰσχύουσιν πρὸς διακοπὴν τῆς παραγραφῆς
«*Quod nullum est, nullum producit effectum*».

(6) *Pour. N.* 119, 120.

(7) *Mangin Traité de l'action publique* n.º 287. — *Kas-
tlin System* τόμ. I. § 150.

(8) Ὅθεν καὶ ἡ μεταγενεστέρα ἐκτέλεσις τῆς αὐτῆς κολα-
σίμου πράξεως δὲν θεωρεῖται ὡς ὑποτροπή. *Dalloz Annistie*
n.º 118.

(9) Τὸ δικαίωμα τοῦ χορηγεῖν ἀμνηστείας ἦν γνωστὸν ἀπὸ

Δύναται δὲ νὰ δοθῇ ἐν οἰωδήποτε σταδίῳ εὐρίσκεται ἡ καταδίωξις κολασίμου τινὸς πράξεως, καὶ πρὸ τῆς ἐνάρεξως ἔτι αὐτῆς, καὶ νὰ ᾖναι ἡ γενικὴ ὅτε περιλαμβάνει οὐ μόνον τὴν κυρίαν πράξιν, ἀλλὰ καὶ ἀπάσας τὰς μετ' αὐτῆς συναφεῖς ὡς καὶ τοὺς ὅπωςδῆποτε περὶ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν συμμετασχόντας, ἢ νὰ περιέχῃ αἵρεσιν τινα ἢ ἄλλους

τῶν ἀρχαιοτάτων ἔτι χρόνων ὡς μαρτυρεῖ ὁ Valerius Maximus lib. IV. c. 1, λέγων περὶ τοῦ Θρασυβούλου ὅτι «Plebiscitum interposuit, ne quae praeteritarum rerum mentio fieret. Hoc oblivio quam Athenienses ἀμνηστία vocant, concussum et labentem civitatis statum in pristinum habitum revocavit». Ἐπίσης ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ νομοθεσίᾳ ὑπῆρχεν ἐν χρήσει ἡ Abolitio (Paulus R. Sent. V. 17. «Abolitio est delatio oblivio, vel extinctio accusationis») χορηγουμένη πρὸ τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τοῦ κατηγορουμένου (Διορ. Ἀλικ. Ε'. κεφ. 13, 57. Livii III. 54, VII. 41. Sueton. Jul. Caesar. c. 75), κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Ῥωμαίων, εἶτα δὲ ὑπὸ τῆς Συγκλήτου, καὶ τέλος ὑπὸ τῶν Αὐτοκρατόρων Lex 12 ad SC. Turpil. (48, 16). «Si interveniente publica abolitione ex Senatus consulto ut fieri assolet» Lex 2 § 1 de cust. reor. (48, 3). Lex 2. Cod. de gener. abolitione (9, 43). Geib Criminalpr. d. Ræmer. p. 572), διέφερον ὅμως τῆς καθ' ἡμᾶς καλουμένης ἀμνηστίας, διότι ἀπέστελλε μόνον τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑπαρχούσης κατηγορίας, δὲν ἐκώλυεν ὅμως τὴν ἐκ νέου εἰσαγωγὴν τῆς δίκης, εἰς τυχὸν ἐνεφανίξετο ἕτερος κατηγορος ἐντὸς τριάκοντα ἡμερῶν (utiles dies) μετὰ παρέλευσιν τῶν ὁποίων παρεγράφετο ἡ κατηγορία, Lex 11, De accusat. et inscript. (48, 2), Lex 7 pr. 17, ad SC. Turpi. (48, 16). Paulus R. Sent. V. 17, 2. Lueder. Das Souverænetätsrecht der Begnadigung. Leipzig 1860. Geib Lehrbuch d. Strafrechts

περιοριστικούς όρους (10), ούδέποτε δὲ δύνανται νὰ παραιτηθῶσιν οἱ πρὸς οὓς ἐδόθη τῶν εὐεργετημάτων αὐτῆς, διότι ὡς εἴρηται ἡ ἀμνηστία στηρίζεται ἐπὶ λόγων τῇν

τόμ. II. § 85, σελ. 158. — Ἐν τῷ Μεσαιῶνι ἂν καὶ ἡ πλήρης ἀνάπτυξις τοῦ θεσμοθετήματος τούτου δὲν ἦτορ ἐφικτὴ ὡς ἐκ τοῦ ἰδιάζοντος χαρακτῆρος τῆς ποινικῆς νομοθεσίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καθ' ἣν ἡ τιμώρησις τοῦ ἀδικήσαντος ἐσκοπεῖ κυρίως τὴν ἱκανοποίησιν τοῦ παθόντος, οὐχ ἦτορ ὅμως ἀπὸ τῆς ἐποχῆς Καρόλου τοῦ Μεγάλου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ συγχρόνως ἀπαρτῶμεν ὅτι ἐγίνετο χρῆσις τῆς ἀμνηστίας. Ἐπὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπανάστασεως ὑπῆρχεν ὡσαύτως ἐν ἰσχυρί, ἡ δὲ συντακτικὴ τῶν Γάλλων συνέλευσις δι' ἐπαρειλημμένων ψήφισμάτων ἐχορήγησεν ἀμνηστίας πρὸς κατὰπαντα διαφόρων ἐμφυλίων πολέμων ἀπειλούντων τὴν ὑπαρξίν αὐτῇν τοῦ κράτους. *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. III. § 195, σελ. 742. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν ἀνεγύη τὸ ζήτημα ἂν τὸ δικαίωμα τοῦ ἀπονέμειν ἀμνηστίας εἶναι ἰδιάζον προνόμιον τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας ἢ ἂν ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο ἡ ἐκδοσις νόμου. Ἐν τοῦτοις οἱ βασιλεῖς θεωροῦντες τὴν ἀμνηστίας συναφὴ πρὸς τὴν χάριτα ἐξηκολούθουν ποιούμεναι χρῆσιν τοῦ προνομίου τούτου μέχρις οὗ διὰ τοῦ Συντάγματος τῆς 4 Νοεμβρίου 1848 ὠρίσθη ρητῶς ὅτι ἀμνηστία ἡδύνατο νὰ χορηγηθῇ μόνον διὰ νόμον, ἀλλ' ἡ διάταξις αὕτη κατηργήθη μετὰ τὴν παλιννόρθωσιν τῆς Αὐτοκρατορίας ὅρ. *Sénatus-consulte constitut.* 25(50) Δεκεμβρίου 1852, δι' οὗ ἀπερριμθῆναι τῷ Αὐτοκράτορι τὸ προνόμιον τοῦ χορηγεῖν ἀμνηστίας. Κατὰ τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα ἀρθρ. 59, τὸ δικαίωμα τοῦ ἀπονέμειν ἀμνηστίας ἀρτῆκει τῷ βασιλεῖ, περιορισθὲν ὅμως ἐπὶ τῶν πολιτικῶν μόνον ἐγκλημάτων ἐξαιρεθέντων τῶν κοινῶν.

(10) *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. III. § 196, σελ. 751.

δημοσίαν ἀφορώντων τάξιν, ὅθεν καὶ ὅλως ἀνεξάρτητος πρέπει νὰ ᾖ ἀπὸ τῆς ἀτομικῆς θελήσεως τῶν ιδιωτῶν (11).

4) Ὅσακις ὑπάρχει δεδικασμένον, ἤγουν περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἐξεδόθη ἤδη τελεσίδικος καταδικαστικὴ ἢ ἀθωωτικὴ ἀπόφασις παρὰ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου, κατὰ τὸν κανόνα «non bis in idem» (12).

§ 67.

Περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς.

Πολιτικὴν ἀγωγὴν (action civile) καλοῦμεν τὴν ὑπὸ τοῦ παθόντος διὰ τῆς ἐκτελέσεως κολασίμου πράξεως εἰσαγομένην κατὰ τοῦ ἐνόχου αὐτῆς καὶ σκοποῦσαν τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς προξενθείσης αὐτῷ ζημίας (1). Βάσις τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς εἶναι ἡ ἐκ τῆς κολασίμου πράξεως προελθοῦσα ζημία. Πλὴν ἡ ζημία αὕτη δεόν νὰ

(11) *Lueder Begnadigung*. § 20, σελ. 222. *Dalloz v. Amnistie* n.º 125. — *Geib Strafrecht* τόμ. II. § 83, σελ. 164.

(12) *Lex*. 9, 12. *Cod. de accusat. et inscript.* (9, 2). *Pour. Δικ.* 84, 502. *Instr. crim. art.* 360, 246. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. II. § 174—180, σελ. 526. — *Planck Strafverfahren* § 56. Ἐκ τῆς ἀρχῆς «non bis in idem» πηγάζει ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου ἡ ἐρστασις τοῦ δεδικασμένου ἢ ὁ δικαστὴς αὐτεπαγγέλτως δύναται νὰ ἐξετάσῃ. *Mangin Traité* ἀριθ. 572. Περὶ τοῦ δεδικασμένου εἰδικώτερον γερήσεται λόγος ἐν τῷ περὶ τελεσιδικίας τῶν ἀποφάσεων.

(1) *Mangin Traité de l'action publique* n.º 1. *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. II. § 213, σελ. 684.

ἡ ἄμεσος τοῦ ἐγκλήματος συνέπεια πραγματικὴ καὶ οὐχὶ ἐνδεχομένη, ἀφορῶσα τὴν περιουσίαν ἢ τὴν ἡθικὴν ὑπόληψιν τοῦ παθόντος προσωπικῶς, ἢ τῶν ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτοῦ ἐξουσίαν διατελούντων (2).

Διαφέρει δὲ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς καὶ ὥς ἐκ τοῦ εἰσαγγόντος ταύτην προσώπου, ὅπερ ὥς εἴρηται εἶναι ὁ διὰ τῆς κολασίμου πράξεως ζημιωθείς ιδιώτης, καὶ ὥς ἐκ τοῦ σκοποῦ αὐτῆς, ὅστις ἐστὶν ἡ ἐπανόρθωσις τῆς εἰς τὸν παθόντα προσγενομένης ζημίας, διὰ χρηματικῆς αὐτοῦ ἀποζη-

(2) Οἷον τὴν γυναῖκα, τὰ ἀνηλικα τέκνα κτλ. Εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ παθόντος μεταβαίνει ἡ πολιτικὴ ἀγωγή, ἔαρ ζῶντος αὐτοῦ εἰσέλχθη, τούτάρτιον δὲ μόνον ὁσάκις ἐκ τῆς κολασίμου πράξεως προέκυψε καὶ δι' αὐτοὺς προσωπικῶς ζημία. *Propter causam doloris* ἔνεκα δηλ. τῆς διὰ τὴν στέρησιν τοῦ συγγενοῦς αὐτῶν προελεύσης λύπης, δὲν δύναται γὰρ εἰσαγαῶσιν αὐτὴν οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀποθιάσαντος, ὁσάκις ἐκ τοῦ θανάτου αὐτοῦ δὲν ἐπήγασε πραγματικὴ ζημία. *Tributien Droit criminel* τόμ. II, σελ. 25, 29. — *Mangin* αὐτόθ. n.^ο 125. "Ἐνεκεν ἀποτυχοῦσης ἀποπείρας ἐγκλήματος τίνος λ. γ. πυροβολεῖ τις κατὰ τιμὸς ἀλλ' ἀποτυγχάνει, δύνανται γὰρ εἰσαχθῇ πολιτικὴ ἀγωγή; Ὁ νόμος ἡμῶν δὲν ὀρίζει ποιοῦν εἶδους ἐν γένει πρέπει γὰρ ἢ ἡ ζημία (ἄρθρ. 6 Πoir. Δικ.) πρὸς παραδοχὴν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, ὅθεν καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει δύναται μὲν ὁ καθ' οὗ ἐγένετο ἀπόπειρα γὰρ παρασταθῇ ὡς πολιτικὸς ἐνάγων, ἐναπόκειται δὲ εἰς τὸ δικαστήριον γὰρ ἐρευνήσῃ καὶ γὰρ βεβαιώσῃ τὸ εἶδος καὶ μέγεθος τῆς προσγενομένης πραγματικῶς τῷ ἐνάγοντι ζημίας ὅρ. ἐναρτίαν γράμην ἐν *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. II, § 416 σελ. 547. *Dalloz Instr.* n.^ο 84.

μίσσεως (3). Ἐκ τοῦ τοιούτου προορισμοῦ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἰδιωτικῶν συμφερόντων, ἔπεται ὅτι ὁ παθὼν δύναται νὰ παραιτηθῇ ταύτης κατὰ πᾶσαν τῆς δίκης στάσιν, ὥςπερ καὶ πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς αὐτῆς, ἥ καὶ νὰ συμβιβασθῇ μετὰ τοῦ ἐναγομένου (4).

Περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς παρατηρητέον εἰδικώτερον τὰ ἑξῆς.

1) Ἡ πολιτικὴ ἀγωγή εἰσάγεται ἡ ἐνώπιον τοῦ πεινικοῦ δικαστηρίου τοῦ δικάζοντος περὶ τῆς ἀξιοποίνου πράξεως καὶ συνδέεται μετὰ τῆς ποινικῆς δίκης, ἡ ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου πολιτικοῦ δικαστηρίου (5). Ὁ εἰσαγωγὼν ὁμῶς ταύτην ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου δὲν δύναται μετέπειτα, παραιτούμενος τῆς ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τούτου ἐκδικάσεως αὐτῆς, νὰ παρασταθῇ ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου κατὰ τὸν κανόνα «*electa una via recluditur regressus ad alteram*» (6).

(3) *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. II. § 404, σελ. 466, κ. ἑξ.

(4) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 44, 506. Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. II. § 422, σελ. 458.

(5) Εἰσαγομένης τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων ἀπαιτεῖται νὰ προσηγῇ ἀπόπειρα συμβιβασμοῦ; ὅρ. *Εὐρετηρ. τόμ. Β'.* σελ. 560. Νομίζομεν ὅτι πρέπει νὰ προσηγῇται. Ἐὰν οἱ πολιτικῶς ἐνάγοιτες ὥσιν ἄλλοδαποὶ ὑποχρεοῦνται εἰς ἐγγυοδοσίαν δυνάμει τοῦ ἀρθρ. 78, πολιτ. δικ. οὐδ' ἀπαλλάσσονται ταύτης ἐὰν καὶ ὁ ἐναγόμενος ᾖ ἄλλοδαπός. *Dalloz Instr. n.º 89, 90.*

(6) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 6, 7. Instruction crim. art. 3, 53.— Trébutien Droit crim.* τόμ. II. σελ. 54. — *Mangin Traité*

Ἡ ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων εἰσαγομένη πολιτική ἀγωγή πρέπει νὰ κοινοποιῇται εἰς τὸν κατηγοροῦ-

ν.º 54. Τῆς ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου εἰσαχθελοῦσα πολιτικῆς ἀγωγῆς δύναται νὰ παραιτηθῇ ὁ ἐνάγων κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης πρὸ τῆς ἀπαγγελίας τῆς ἀποφάσεως (Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 306). Ἐπιτρέπεται δ' αὐτῷ ἡ μεταγενεστέρα εἰσαγωγή ταύτης ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου; Περὶ τοῦτου δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ νόμῳ εἰδική τις ἀπαγορευτικὴ διάταξις ὡς ἡ τοῦ ἄρθρ. 7 Ποιν. Δικ. Εἰκάζοιτες ὅμως ἐξ ἀναλογίας τοῦ ἄρθρ. 345 Ποιν. Δικ. κατὰ τὸ ὅποσον ὁ μὴ ἐμφανισθεὶς πολιτικῶς ἐνάγων ἐνώπιον τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου καὶ δικασθεὶς ἐρήμην δύναται νὰ εἰσαγάγῃ μετὰ ταῦτα τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου (ὅρ. καὶ ἄρθρ. 85), δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς παραιτήσεως τὸ αὐτὸ κρατεῖ. Ἡ δὲ ὑποχρέωσις τοῦ ἐνάγοντος πρὸς πληρωμὴν πάσης ἐκ τῆς παραιτήσεως του προσελθούσης ζημίας, ὡς καὶ τῶν δικαστικῶν ἐξόδων ἐπαραφέρουσα τὸν ἐναγόμενον εἰς ἣν ἦτο πρὸ τῆς ἀγωγῆς θέειν, ἀσφαλίζει ἀρκούντως αὐτὸν, ὥστε οὐδόλως ἀναγκαῖα παρίσταται ἡ περιστολὴ τοῦ ἐκλεκτικοῦ δικαιώματος τοῦ ἐνάγοντος ἐφαρμοζομένου τοῦ ἀξιώματος *electa una via recluditur regressus ad alteram* καὶ ὅταν πρόκηται ἀπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου νὰ μεταβιβασθῇ εἰς τὸ πολιτικὸν ἡ ἀγωγή τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος. Ἐν τῇ Γαλλικῇ ποινικῇ δικονομίᾳ δὲν ὑπάρχουσι ρηταὶ διατάξεις περὶ τῶν περιπτώσεων τούτων, ὅθεν ἡ νομολογία ἐκ τῶν γενικωτέρων ἀρχῶν τοῦ δικαίου ὁρμωμένη ἠ ἀνεπλήρωσε τὰ κενὰ ταῦτα τῆς νομοθεσίας. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. II. § 125, σελ. 474, 481. — Mangin Traité n.º 57. Dalloz v. Instruction n.º 150, 154. — Rodière Procédure crim. σελ. 60.

μενον πρὸ τῆς εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου κλήσεώς του (7).

Τὸ δ' ἔγγραφον τῆς ἀγωγῆς ταύτης συντάσσεται καὶ ἐπιδίδοται κατὰ τοὺς ἐν τῇ πολιτικῇ δικονομίᾳ διαγραφομένους τύπους (8).

2) Ἡ πολιτικὴ ἀγωγή ἀπευθύνεται κατὰ τοῦ αὐτουργοῦ αὐτοῦ τῆς ἀξιοποίνου πράξεως, ἢ κατὰ τῶν νομίμων αὐτοῦ ἀντιπροσώπων, ἐὰν ὁ αὐτουργὸς μὴ ἔχῃ τὴν ἱκανότητα τοῦ παρίστασθαι μόνος ἐπὶ δικαστηρίου (9).

3) Τὸ ποινικὸν δικαστήριον τότε μόνον ἀποφαίνεται περὶ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, ὅταν ᾖ αἰ ἀρμοδίον νὰ ἐπιληφθῇ

(7) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 275—465. Ἡ νομολογία παρεδέχθη πρὸ τριῶν ἡμερῶν. — Πoir. Δικ. ἀρθρ. 620.

(8) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 505. — Πολ. Δικ. ἀρθρ. 535, 456, 458, 440. — Ἀπλὴ ἐγκλησις ἢ προφορικὴ δηλώσεις δὲν ἀρκοῦσιν ὅρ. Εὐρετηρ. τόμ. Α'. σελ. 55. Β'. σελ. 197.

(9) Οὕτω λ. γ. ἐπὶ ἀνηλικῶν κατηγορουμένων ἡ πολιτικὴ ἀγωγή ἀπευθύνεται καὶ κατὰ τῶν γονέων ἢ ἐπιτρόπων αὐτῶν. Dalloz v. Instruction ἀριθμ. 116. Τινὲς δυσχερίσθησαν ὅτι ἡ παρουσία τοῦ ἐπιτρόπου εἶναι ὁλως περιττὴ ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ, διότι ἡ ὑπεράσπισις κατὰ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς συντασσέται μετὰ τῆς ὑπερασπίσεως κατὰ τῆς ποινικῆς. Ἀλλως ἡ παρουσία τοῦ Εἰσαγγελέως, εἰς ὃν ὁ νόμος τὴν ἀνωτέραν ἐποπτείαν τῶν συμπερόντων τῶν ἐπὶ κηδεμονίαν εὐρισκομένων ἀνέθηκε, παρέχει ἀποχρώσας ἐγγυήσεις περὶ τῆς προστάσεως τῶν συμπερόντων αὐτῶν. Προνοῦμεν ὅμως ὅτι ἀπέναντι τῆς ρητῆς διατάξεως τῶν ἀρθρ. 74 καὶ 75, τῆς ἡμετέρας πολ. δικονομίας οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον δύναται νὰ ὑποστηριχθῶσιν αἱ σκέψεις αὗται.

καὶ ἐπελήφθη τῆς ἐκδικάσεως τῆς ποινικῆς δίκης, ἥς πα-
ρεπόμενον εἶναι ἡ πολιτικὴ ἀγωγή. Ἀλλως παραπέμπε-
ται ἡ πολιτικὴ ἀγωγή εἰς τὸ ἀρμόδιον πολιτικὸν δικα-
στήριον (10).

(10) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 6, 85. Ἐμπορ. Νόμ. ἄρθρ. 598.
Mangin Traité n.º 56. Κατὰ τὴν Γαλλικὴν Πoir. Δικονομίαν
τὰ ποινικὰ δικαστήρια ἐπιλαμβάνονται ἀνεξαιρέτως τῆς ἐκδικά-
σεως τῆς ἐνώπιόν τω ἐκκρεμοῦς πολιτικῆς ἀγωγῆς, ἐὰν ἐξεδόθῃ
καταδικαστικὴ ἀπόφασις. Ἐὰν ὅμως ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστη-
ρίου ἦναι ἀθωωτικὴ, τότε τὸ μὲν δικαστήριον τῶν συνέδρων
δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἐκδικάσεως τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, τὰ
δὲ δικαστήρια τῶν Πλημμελειοδικῶν καὶ Πταισματοδικῶν
εἰσὶν ἀναρμόδια νὰ δικάσωσι περὶ ταύτης, ἢν ὀφείλουσι νὰ πα-
ραπέμψωσι εἰς τὸ ἀρμόδιον πολιτικὸν δικαστήριον [δρ.
Instr. crim. art. 159, 194, 212, 558, 566. Faustin
Hélie Instr. crim. τόμ. VII. § 518, σελ. 478. — Tré-
butien Droit crim. τόμ. II, σελ. 452. — Ὅλως ἀντίθετον
τῆς ἐν τῷ κειμένῳ παραδεδειγμένης ἀρχῆς πρæσβεῖ οὗ Φέδερ
[Πολιτ. Δικ. § 45, σελ. 508], λέγων ὅτι ἀθωωθέντος τοῦ κα-
τηγορουμένου ὁ ποινικὸς δικαστὴς ἐν γένει δὲν δύναται νὰ ἐπι-
ληφθῇ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς. Στηρίζει δὲ τὴν γνώμην αὐτοῦ
ἐπὶ τῶν ἄρθρ. 6, 7, 12, 85, 86, 502, 546, 599, 447—452.
Πoir. Δικ. ἐξ ὧν τὰ μὲν ἄρθρα 6, 85, 449, θεωρεῖ ὅτι προῦ-
ποθέτουσι ἀποφάσεις καταδικαστικὰς, τὰ δὲ ἄρθρ. 86, 447 καὶ
448, τὰ εἰς ἀθωωτικὰς ἀποφάσεις ἀναγόμενα, θεωροῦσι ἀρμό-
διον τὸ ποινικὸν δικαστήριον νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἐκδικάσεως τῶν
πολιτικῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἀθωωθέντος κατηγορουμένου, καὶ
οὐχὶ τοῦ πολιτικῶς ἐράγοτος. Προνοῦμεν ὅμως ὅτι ἡ γνώμη
αὕτη τοῦ Φέδερ δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ἀπέναντι τῆς ἐν
τῇ διατάξει τῶν ἄρθρ. 85. «Εἰς π α σ α ν π ο ι ν ι κ ῆ ς

4) Οἱ ἐξαλείφοντες τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν λόγοι δὲν ἰσχύουσι πρὸς ἀπόσβεσιν τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς· ὅθεν αὐτὴ καὶ ἀμνηστευθέντος (11) ἢ ἀποδιώσαντος τοῦ κατηγορουμένου δύναται νὰ κινηθῇ κατ' αὐτοῦ ἢ τῶν κληρονόμων καὶ διαδόχων τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, καὶ ἡ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς παραγραφή δὲν ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῆς πολιτικῆς, ἣτις παραγράφεται κατὰ τὰς προθεσμίας τοῦ πολιτικοῦ δικαίου (12).

ἀπόφασιν, ἀποφασίζονται ἐν ταύτῃ καὶ αἱ γενόμεναι ἰδιωτικαὶ ἀπαιτήσεις», καὶ 546. «Καταδικασθέντος ἢ ἀθωωθέντος τοῦ κατηγορουμένου ἀποφασίζεται τότε κατὰ τοὺς γενικοὺς ὁρισμοὺς τὸ περὶ τῶν ἐξόδων [Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 82, 86,] τῆς ἀποδόσεως τῆς δημύσεως καὶ τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων».

(11) Ὅτι διὰ τῆς ἀμνηστείας δὲν ἀποσβέννεται τὸ δικαίωμα τῶν πολιτικῶν ἀποζημιώσεων, ἐξ οὗ ἡ πολιτικὴ πηγάζει ἀγωγὴ ἀπαρτεσ σχεδὸν ὁμοφώνως παραδέχονται οἱ συγγραφεῖς. *Lueder Begnadigung* § 15, σελ. 205. *Mangin Traité* n.º 446. *Dalloz Amnistie* n.º 158. *Moroc* ὁ *Legraverend Législation crim.* τόμ. II. σελ. 764, ἐκφέρει ἐναρτέλαν γράμην. Δύναται ὅμως ἐν ἀνάγκῃ νὰ ὁρισθῇ εἰδικῶς ὅτι διὰ τῆς ἀμνηστείας ἀποσβέννεται πᾶν δικαίωμα πολιτικῆς ἀποζημιώσεως, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται νόμος ἰδιαιτερός (*Rauter Droit criminel* τόμ. II. § 868. *Mangin* αὐτόθι) καὶ δὲν δύναται νὰ συμπεριληφθῇ ἀπλῶς ἡ εἰδικὴ αὕτη ἐξαίρεσις τῆς ἀρχῆς τῆς μὴ ὀπισθερεργοῦ δυνάμεως τῶν νόμων ἐν τῷ περὶ ἀμνηστείας βασιλικῷ διατάγματι, ὡς φησὶ ὁ *Tribunien Droit criminel* τόμ. I. σελ. 555.

(12) *Ποιν. Δικ.* ἄρθρ. 8, 40, 44. — Κατὰ τὴν Γαλλικὴν ποιν. δικονομίαν ἡ πολιτικὴ ἀγωγὴ παραγράφεται κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα καθ' ὃ καὶ ἡ ποινικὴ. *Instr. art.* 637, 638 καὶ 640.

5) Ἡ πολιτικὴ ἀγωγή ἢ ἔκ τινος κολασίμου πράξεως πηγάζουσα δύναται νὰ εἰσαχθῇ ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου οὐ μόνον ἐὰν παρὰ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἐξεδόθῃ ἀπόφασις καταδικαστικὴ, ἀλλὰ καὶ ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἠθωώθῃ. Καὶ εἰ μὲν ἐξεδόθῃ ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἀπόφασις καταδικαστικὴ, αὕτη ἀείποτε ἔχει ἰσχὺν δεδικασμένου ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, ὅπερ ἐπὶ ταύτης στηριζόμενον δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὸν προσδιορισμὸν τῶν παρὰ τοῦ παθόντος αἰτουμένων πολιτικῶν ἀποζημιώσεων, εἰ δὲ τοῦναντίον ἐξεδόθῃ ἀπόφασις ἀθωωτικὴ τότε μόνον ἀποτελεῖ δεδικασμένον ὅταν τὸ ποινικὸν δικαστήριον ἀποφαίνεται δι' αὐτῆς, ὅτι τὸ ἀδίκημα δὲν ἐξετελέσθη τὸ παράπαν ἢ ὅτι ὁ κατηγορούμενος δὲν εἶναι αὐτουργὸς αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν ἠθωώθῃ οὗτος διὰ λόγον τινὰ ἀπαλλάσσοντα αὐτὸν τῆς κατηγορίας (13).

(13) *Μεγίστη ἐν γένει ἐπικρατεῖ ἀμφισβήτησις περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἰσχύος τῆς ἀποφάσεως τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἐπὶ τῆς πολιτικῆς δίκης τῆς ἐκ τοῦ ἀδικήματος πηγαζούσης. Τίτλος ἐκ τῶν συγγραφεῶν δισχυρίζονται ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου δὲν ἔχει ἰσχὺν δεδικασμένου ἐν τῇ πολιτικῇ δίκῃ, ὅθεν οὔτε ὁ ἐράγων δύναται στηριζόμενος μόνον ἐπὶ τῆς καταδικαστικῆς ποινικῆς ἀποφάσεως νὰ αἰτήσῃ τὴν ἐπιδίκασιν τῶν διὰ τῆς ἀγωγῆς του αἰτουμένων πολιτικῶν ἀποζημιώσεων, οὔτε ὁ ἐραγόμενος τὰνάπαλιν νὰ προτείνῃ ἔστασιν ἀπαρδέκτου κατὰ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς ἀρνούμενος ταύτην ἐκ τῆς ἀθωωτικῆς ἀποφάσεως τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου. ὅρ. Toullier *Droit civil*. τόμ. VIII. n.º 50. X. n.º 240. — *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. III. § 292, σελ. 774. *Rauter Droit criminel**

τόμ. II. n.º 666. Zachariae Strafprocess τόμ. II. § 85, σελ. 100. Mittermaier Strafverfahren τόμ. I. § 40, σελ. 46. — M. Schaeffer Ueber den Einfluss des Criminalurtheiles auf den Civilpunkt. — Archiv für die Civilistische Praxis τόμ. XXXIX. Hest. 1, σελ. 1. — Gustav Simon Von der Wirkung des criminalurtheiles auf die Entscheidung des Civilpunktes, αὐτόθ. Hest. 2, σελ. 247.

Τούτῳ ἄλλοι ἀποκροῦντες τὴν γνώμην ταύτην παραδέχονται τὴν τελεσιδικίαν τῶν ἀποφάσεων τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἐν τῇ πολιτικῇ δίκῃ, ὅρ. Merlin Répertoire. v. Chose jugée § 45. Questions v. faux. § 6. Dollmann Strafprocess. § 82, σελ. 141. Φέδερ Πολιτ. Δικονομ. § 62, σελ. 356. — Οὐδ' ἐν τῇ ἡμετέρᾳ νομοθεσίᾳ λύνεται τὸ ζήτημα τοῦτο διὰ διατάξεων ἀνεπιδέκτων ἀμφισβητήσεως περὶ τὴν ἐρμηνείαν αὐτῶν δοῦναι ἐν ᾧ ἐν τῷ ἄρθρῳ 12 τῆς Πολ. Δικονομ. ὀρίζεται ὅτι «ἀποφασισθέντος ἅπαξ τοῦ προκαταρκτικοῦ ζητήματος παρὰ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου δὲν δύναται πλέον τὸ ἄλλο δικαστήριον εἶτε πολιτικόν, εἶτε ποινικόν ἢ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀνάκρισιν τοῦ αὐτοῦ ζητήματος», ἐν τῷ ἄρθρῳ 12 τῆς Πόιν. Δικονομ. διατάσσεται ὅτι «Ἡ ἀθροτικὴ ἢ καταδικαστικὴ ἀποφασίς δὲν ἐμποδίζει τὸν παθόντα τοῦ ἡ καμῆ τὰς ἰδιωτικὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου». Ἐπεὶ οὖν σφοδρὰ ἠγέρθη ἕως παρ' ἡμῶν περὶ τῆς σχέσεως καὶ τῆς ἀληθοῦς ἐρροίας τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων τούτων, καὶ ὁ μὲν Οἰκονομίδης (Σόλωνος Φυλλ. Θ'. καὶ Γ'. 1860. Νομ. Μελλοσης Φυλλ. ΞΑ'. 45 Φεβρ. 1861.) ἀποκροῦν ἐν γένει τὴν ἀρχὴν τῆς τελεσιδικίας τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων ἐπὶ τῆς πολιτικῆς δίκης, ἔτα ἄρῃ τὴν μεταξὺ τῶν πυραυθευμένων ἄρθρων ἀντιρροίαν πρεσβεύει ὅτι τὸ ἐν τῷ ἄρ-

θρω 12 Πολιτ. Δικ. μνημονευόμενον προδικαστικὸν ζήτημα δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀναφερόμενον εἰς τὴν ποινικὴν ἐν γένει δίκην τὴν προηγηθεῖσαν τῆς περὶ ἀποζημιώσεως πολιτικῆς ἀγωγῆς, διότι προδικαστικὸν ζήτημα λέγεται κυρίως «τὸ χωριστὸν καὶ ἐξ ἰδιαιτέρων στοιχείων (πραγματικῶν καὶ νομικῶν) συνιστάμενον, οὗτινος ἡ λύσις ἔχει ἐπιρροὴν εἰς τὴν τῆς κυρίας ὑποθέσεως διάγνωσιν», ὅθεν ἡ τοῦ άρθρου τούτου διάταξις δὲν ἀντίκειται τὸ παράπαν εἰς τὴν διάταξιν τοῦ άρθρου 12 Πον. Δικον. καθ' ὃ εἶτε ἀθωωτικὴ εἶτε καταδικαστικὴ ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἀπόφασις ὁ παθὼν δύναται νὰ φέρῃ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου, ὅπερ οὐδόλως δεσμεύεται ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου. Ὁ δὲ Καλλιγᾶς (Νομ. Μελλοσης, φυλλ. Ν'. 1 Δεκεμβρίου 1860, φυλλ. ΞΔ'. 1 Ἀπριλίου 1861), ὑποστηρίζων τὴν ἀρχὴν τῆς τελεσιδικίας τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων ἐν τῇ πολιτικῇ δίκῃ, θεωρεῖ ὅλως ἀνυπόστατον τὴν εἰρημέρην ἐρμηνείαν τοῦ άρθρου 12 Πολιτ. Δικονομίας ὅπερ, κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ, καθιεροῦ τὴν γενικῶς παραδεγμένην ἀρχὴν ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἔχει ἰσχὺν δεδικασμένου ἐν τῇ συναφεῖ πολιτικῇ δίκῃ, διότι ἡ ποινικὴ δίκη ἀποτελεῖ πάντοτε προδικαστικὸν ζήτημα τῆς πολιτικῆς. Ἀν δ' ἐν τούτοις ἐν τῷ ἄρθρ. 12 Πον. Δικονομ. λέγεται ὅτι ἡ ἀθωωτικὴ ἢ καταδικαστικὴ ἀπόφασις δὲν ἐμποδίζει τὸν παθόντα νὰ κάμῃ τὰς ἰδιωτικὰς ἀπαιτήσεις του ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου, δὲν καταστρέφεται ἐκ τούτου ἡ διάταξις τοῦ άρθρου 12 Πολ. Δικ. διότι ἐπὶ μὲν τῶν ἀθωωτικῶν ποινικῶν ἀποφάσεων, καθιεροῦ ὁ νομοθέτης ἐξαίρεσιν τοῦ γενικοῦ περὶ τελεσιδικίας κανόνος παρέχωρ εἰς τὸ πολιτικὸν δικαστήριον τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐκτιμῇ τὴν πολιτικὴν εὐθύνην τοῦ ἀθωωθέντος κατηγορουμένου ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου, ἐπὶ δὲ τῶν καταδικαστικῶν τὴν ἀρχὴν ὅτι διὰ τῆς καταδίκης δὲν ἐξαλειφονται αἱ συνέπειαι

τοῦ ἀδικήματος, ἀλλ' ἔξεστι τῷ παθόντι τὰ ἐπιδιώξῃ τὰς ἐκ τοῦ ἀδικήματος ἐπελθούσας αὐτῷ ζημίας ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου καὶ τοι μὴ παρασταθεὶς ἐν τῇ ποινικῇ δίκῃ ὡς πολιτικῶς ἐνάγων. [ὅρ. καὶ Στυλ. Παππαχρήστου δεδικασμένου ἔνστασις εἰς ποινικ. ὑποθέσεις ἐν Θεμιδ. τομ. Θ'. σελ. 265. Παππαρρήγοπούλου, Ἀστυκὸν δίκαιον τόμ. Β'. § 526, σελ. 159].

Πρὸς ἀσφαλεστέραν ἐρμηνείαν τοῦ ἄρθρου 12 Ποιν. Δικον. φηροῦμεν ὅτι δόγματι τὰ συντελέσῃ ἢ ἀντιπαράθεσις αὐτοῦ μετὰ τοῦ γερμανικοῦ κειμένου, ἐν τῷ ὅποίῳ ὁ ρομοθέτης ποιῆται χρῆσιν τῆς λέξεως «*ή απαλλάττουσα-της κατηγορίας απόφασις*» (*Ein Erkenntniss durch welches die Entbindung von der Anklage ausgesprochen worden ist*), ὅπερ Ἑλληνιστὶ μετεφράσθη «*ἀθωωτικὴ ἀπόφασις*», ἐν ᾧ παρατηροῦμεν ὅτι ἐν τῇ Ποιν. Δικονομίᾳ ὁπουδήποτε ἀλλαγῇ γίνεται λόγος περὶ ἀθωωτικῆς ἀποφάσεως καλεῖται αὕτη Γερμανιστὶ *Freisprechungsurtheil*, (ἄρθρ. 598, 480—542 κτλ.).

Ὅθεν δυνάμεθα τὰ συμπεράνωμεν ὅτι οὐχὶ ἄνευ σκοποῦ μετεφράσθη ὁ ρομοθέτης ἐν τῷ ἄρθρ. 12 Ποιν. Δικ. τὴν διάφορον ταύτην ἔκφρασις, ἵνα δὲ αὐτῆς δηλώσῃ ἀπάσας τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ὁ κατηγορούμενος ἀθωοῦται διὰ λόγον τινὰ ἀπαλλάσσοντα αὐτὸν τῆς κατηγορίας, οἷον εἰς ἐπικαλεσθῇ τὴν ἑλλειψὶν ἐγκλίσεως, τὴν ἔνστασιν τῆς παραγραφῆς, τὴν δοθεῖσαν ἀμνηστειαν, εἰς ἰδιώτης κατήγορος μὴ ἐμφανισθῇ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας (ἄρθρ. 542 Ποιν. Δικ.) κτλ. Ταῦτας δ' ἔχον ἐπ' ὅλῳ τὰς περιπτώσεις τὸ ἄρθρ. 12 Ποιν. Δικον. ὀρθῶς ὅτι ἡ ἀπαλλάττουσα τῆς κατηγορίας ἀπόφασις δὲκ ἐμποδίζει τὴν ἐπιδιώξιν τῶν πολιτικῶν ἀπαιτήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ ἀποδείξεως καὶ ἀποδεικτικῶν μέσων.

§ 68.

Ὁρισμός (1).

Ἐκ τοῦ προορισμοῦ τῆς ποινικῆς διαδικασίας, ὅστις, ὡς εἴρηται, εἶναι ἡ ἐξιχνίασις τῶν κολασίμων πράξεων, ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἐνοχῆς τῶν αὐτουργῶν, ὡς καὶ ἡ προσήκουσα ἐφαρμογὴ τῆς καταγνωστέας ποινῆς, ἐπεται ὅτι κύριον αὐτῆς μέλημα πρέπει νὰ ᾖναι ἡ βεβαίωσις τῶν γεγονότων, ἅτινα τὰ στοιχεῖα τῶν κολασίμων πράξεων ἀποτελοῦσι, καὶ τὴν ἐνοχὴν τοῦ αὐτουργοῦ αὐτῶν ἐμφαίνουσιν. Ἐπιτυχάνεται δὲ τὸ τοιοῦτον διὰ τῆς ἀποδείξεως, ἥτις ἐν τῇ ἐκτενεστέρᾳ τῆς λέξεως σημασίᾳ δηλοῖ τὸ σύνολον τῶν λόγων (argumenta), οἵτινες ὑποστηρίζουσι τὴν ἀλήθειαν γεγονότος τινός (2). Πάντα δὲ τὰ πρὸς γέννη-

(1) *Bonnier Traité théorique et pratique des preuves. Paris 1862. 3e edit. Mittermaier Die Lehre vom Beweise in d. Strafprocesse.*

(2) *Mittermaier Strafverfahren τόμ. I. § 87, σελ. 529, τοῦ αὐτοῦ Lehre v. Beweise § 6; σελ. 57. Henke Criminalrecht τόμ. V. § 65, σελ. 400. — Heffter Strafrecht. § 614, σελ. 502.*

σιν καὶ διάγνωσιν τῶν λόγων τούτων συντελοῦντα καλοῦνται ἀποδεικτικὰ μέσα.

Πλὴν ἡ λέξις ἀπόδειξις δηλοῖ προσέτι καὶ τὴν προσαγωγὴν τῶν διαφορῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, ὡς καὶ τὴν ὑπαρξιν ἀπάντων τῶν λόγων, οἵτινες ὑποστηρίζουσι καθ' ὁλοκληρίαν τὴν ἀλήθειαν γεγονότος τινὸς οὕτως ὥστε ἐντεῦθεν γεννᾶται βεβαιότης.

Ἡ συνείδησις τῆς τοιαύτης βεβαιότητος καλεῖται πεποίθησις, ἥτις ἐὰν πηγάζῃ ἐκ τῆς ἀμέσου καὶ ἐλευθέρας ἐξ ὑποκειμένου διαγνώσεως τῆς ἐκ τῆς συνήθους ἀπορρέουσας πείρας καὶ τῆς σκέψεως ἀποτελεῖ τὴν καλουμένην ἠθικὴν ἀπόδειξιν, κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὴν νομικὴν ἀπόδειξιν, ἥτις στηρίζεται ἐπὶ κανόνων ῥητῶς ἐν τῷ νόμῳ διαγεγραμμένων, καὶ χρησιμευόντων πρὸς ὁδηγίαν τῶν δικαστῶν, ἵνα ἐπὶ τῇ δάσει αὐτῶν προβῶσιν εἰς τὸν καταρτισμὸν τῆς ἀποφάσεώς των.

Νῦν ἐπικρατεῖ ἡ ἀρχὴ καθ' ἣν ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ ἡ ἠθικὴ ἀπόδειξις θεωρεῖται ἀρκοῦσα πρὸς καταρτισμὸν τῆς ἀποφάσεως τῶν δικαστῶν, οὐδὲ ἐμπεριέχουσιν αἱ νεώτεραι ποινικαὶ νομοθεσίαι κανόνας ὠρισμένους πρὸς σχηματισμὸν δικανικῆς ἀποδείξεως, ἀλλ' ὡς ἐγγύησιν ἀποχρῶσαν θεωροῦσι τὴν ἐνδόμυχον τῶν δικαζόντων πεποίθησιν, ἣν ἐκ τῶν συζητήσεων σχηματίζουν, ὁδηγούμενοι ὑπὸ τῆς ἰδίας αὐτῶν συνειδήσεως καὶ τῆς πείρας (3).

(5) Ἐρροεῖται ὅμως οἰκοθεν ὅτι ἡ τοιαύτη χειραφέτησις τῶν δικαστῶν ἐκ τῶν τυπικῶν ἀποδείξεων δὲν συνεπάγεται καὶ τὴν κατάργησιν τῆς ὑποχρέωσεως αὐτῶν πρὸς ἐξέλεγχον τῶν ἀποδείξεων κατὰ τοὺς κανόνας τῆς λογικῆς καὶ τῆς πε-

Ἡ ἀπόδειξις ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ διαφέρει οὐσιωδῶς τῆς ἐν τῇ πολιτικῇ δικονομίᾳ, ἡ δὲ διαφορὰ αὕτη πηγάζει ἐκ τοῦ ἰδιόζοντος προορισμοῦ αὐτῆς ἐν ἑκατέρᾳ τούτων. Ἐν τῇ πολιτικῇ διαδικασίᾳ ἡ ἀπόδειξις σκοπὸν ἔχει τὴν βεβαίωσιν γεγονότων ἀναφερομένων εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἐννόμους σχέσεις τῶν πολιτῶν ἐκ τῆς οἰκείας αὐτῶν βουλήσεως ἐξαρτωμένας, καὶ ἐκάστοτε κατὰ τὸ αὐτοῖς συμφέρον τροποποιουμένας. Ὅθεν ἀρκούσα θεωρεῖται ἡ κατὰ τύπους μόνον οὐχὶ δὲ καὶ κατ' οὐσίαν βεβαίωσις τῶν γεγονότων τούτων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν τοῖς

ρας οὐδὲ χορηγεῖ αὐτοῖς τὸ δικαίωμα, ἐκ προκαταλήψεως μόνον ἀτομικῆς ὁρμώμενοι τὰ προβαλόντων εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς ἀποφάσεώς τωρ, ὅρ. *Schwarze in Goldammer's Archiv* V. σελ. 510. — Τὴν ἀρχὴν ταύτην καὶ ἡ ἡμετέρα καθιεροὶ δικονομία ἐν τοῖς ἄρθρ. 92 καὶ 455, ὡς καὶ ἡ Γαλλικὴ (ἄρθρ. 542), πλὴν ἐν ᾧ ἡ ἡμετέρα γενικῶς καθιεροὶ ταύτην, ἐν τῇ Γαλλικῇ Ποιν. Δικον. ὑπάρχει ρητῶς ἐκπεφρασμένη μόνον διὰ τὴν ἐνώπιον τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων διαδικασίαν, ἡ νομολογία ὅμως ἐφήρμοσε ταύτην καὶ ἐπὶ τῆς διαδικασίας τῶν ἄλλων δικαστηρίων. *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. V. § 542 καὶ 544, σελ. 450. — Ἐν τῷ Μεσαιῶρι καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς ἔτι τῶν μεταγενεστέρων χρόνων ἐπεκράτει ἡ ἀντιθετος ἀρχὴ τῶν τυπικῶν ἀποδείξεων, κατὰ πρῶτον δὲ ἀπὸ τῆς Γαλλικῆς ἐπαραστάσεως καὶ ἰδίως μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων ἐπεκράτησε τὸ νῦν ἰσχύον σύστημα, ὅπερ καὶ ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ ἀπαρτῶμεν ὡς λ. γ. ἐν τῇ διαδικασίᾳ τῶν Ἀττικῶν δικαστηρίων. ὅρ. *Hefster Athenaische Gerichtsverfassung* σελ. 351, καὶ ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ ὅρ. *Cicero pro Fonteio* c. 6. *Geib Criminalprocess der Römer* σελ. 156, 527, 610.

διαδίχοις παραγομένων δικαιωμάτων, τούναντίον ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ ἡ ἀπόδειξις ἐπιζητεῖ τὴν βεβαίωσιν γεγονότων, ὧν ἡ ὑπαρξις καὶ ὁ χαρακτήρ ἐνδιαφέρουσιν οὐσιωδῶς τῇ δημοσίᾳ τάξει πρὸ πάντων, μόνος δὲ ὁ ἀκριβὴς αὐτῶν προσδιορισμὸς δύναται νὰ καθοδηγήσῃ τὸν δικαστὴν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς πεποιθήσεως αὐτοῦ περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου. Διὸ καὶ ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ ἐπιζητεῖται ἡ κατ' οὐσίαν ἐξακρίβωσις αὐτῶν καὶ ἀνεύρεσις τῆς ἀληθείας.

Ἐκτὸς τούτου ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ δὲν διακρίνονται κατὰ τὴν περὶ ἀποδείξεως διαδικασίαν δύο διαφορὰ στάδια, καθ' ἃ ἐν τῷ μὲν πρόκειται περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν ἀποδεικτέων θεμάτων, ἐν τῷ δὲ περὶ τῆς διεξαγωγῆς τῆς ὀριοθείσης ἀποδείξεως, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς κύριος σκοπὸς τῆς κατηγορίας εἶναι ἡ συλλογὴ τῶν ἀναγκαίων ἀποδείξεων, καὶ ὁ συνδυασμὸς αὐτῶν πρὸς ἐξεύρεσιν τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου (4).

§ 69.

Περὶ τῶν διαφορῶν εἰδῶν τῆς ἀποδείξεως.

Τῆς ἀποδείξεως ὑπάρχουσι τὰ ἑξῆς εἶδη.

1) Ἡ ἀπόδειξις ὡς ἐκ τοῦ ἀντικειμένου αὐτῆς περιτρέφεται ἢ εἰς γεγονότα ὑποστηρίζοντα τὴν ἐνοχὴν τοῦ

(4) *Mittermaier Lehre v. Beweise* § 5, σελ. 50. *Strafverfahren* τόμ. I. σελ. 551. — *Bauer Strafprocess* § 105. — *Henke Criminalrecht* τόμ. V. σελ. 401. — *Walther. Archiv d. Crim. R.* 1851, σελ. 225.

κατηγορουμένου καὶ τὴν τιμώρησιν αὐτοῦ συνεπαγόμενα, (*probatio aggressiva s. offensiva*) τὴν δὲ ἀπόδειξιν ταύτην ὀφείλει νὰ προσαγάγῃ ὁ διώκων, ἢ εἰς περιστατικά πρὸς ἀθώωσιν, ἢ πρὸς ἐλάφρυνσιν τῆς ποινῆς αὐτοῦ τείνοντα (*probatio defensiva*) (1).

2) Ὡς ἐκ τοῦ σκοποῦ αὐτῆς ἡ ἀπόδειξις εἶναι ἡ κυρία ἀπόδειξις προτιθεμένη τὴν βεβαίωσιν τῶν λόγων, οἵτινες τὴν ὑπαρξίν γεγονότος τινὸς ὑποστηρίζουσιν, ἡ ἀνταπόδειξις σκοποῦσα τὴν ἀναίρεσιν τῆς ὑπάρξεως τῶν γεγονότων, ἅτινα ἐβεβαιώθησαν διὰ τῆς κυρίας ἀποδείξεως, ἡ ἀπόδειξις ἐνστάσεως τείνουσα ὅπως ἐξαφανίσῃ τὰς ἐκ τῆς ἀποδείξεως τῆς κατηγορίας προκυπτούσας συνεπείας (2).

(1) Ἡ *probatio offensiva* συνίσταται εἰς τὴν βεβαίωσιν τοιαύτων γεγονότων ὅτινα τὴν καταδίκην καὶ τιμώρησιν τοῦ κατηγορουμένου συνεπάγονται, ὅλον τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος, τῆς ἐροχῆς τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τούτου, ὡς καὶ ἀπάντων τῶν περιστατικῶν δι' ὧν ὁ βαθμὸς τῆς ἐροχῆς αὐτοῦ καταδεικνύεται. *Dollmann Strafprocess* § 53, σελ. 89. — Ἡ δὲ *probatio defensiva* περιστρέφεται εἰς τὴν βεβαίωσιν τῶν λόγων, οἵτινες ἀποκλείουσιν ἐντελῶς ἢ ἐλαφρύνουσι τὴν ἐροχὴν τοῦ κατηγορουμένου, ὅλον τῆς μὴ ὑπάρξεως τοῦ ἐγκλήματος, ἢ τῆς μὴ ὑπαιτιότητος τοῦ κατηγορουμένου κτλ. *Bauer Strafprocess* § 97.

(2) Ὅλον ἡ ἀπόδειξις τῆς παραγραφῆς, τῆς ἀληθείας τῶν προσαφθεισῶν πράξεων παρὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐπὶ ψευδεῖ καταμηνύσει ἢ συκοφαντίᾳ ἀρθρ. 52 Ποιν. Νόμ. τῆς ἀμέλειας, τῆς καταστάσεως ἀνάγκης κτλ. *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. II. σελ. 209, 313, 708. — *Bauer Lehrbuch d. Strafprocess* § 99, σημ. 2.

3) Ὡς ἐκ τῶν λόγων, ἐφ' ὧν ἡ ἀπόδειξις στηρίζεται διακρίνεται εἰς ἄμ ε σ ο ν καὶ κα τ' ε ὕ θ ε ῖ α ν, ἐὰν ἡ ἀλήθεια γεγονότος τινὸς προκύπτῃ ἀμέσως ἐκ τῶν τῆς ἀποδείξεως μέσων, καὶ εἰς ἔ μ μ ε σ ο ν ἢ δι' ἐ π α γ ω γ ῆ ς ἐὰν ἐκ τῶν προσαχθέντων ἀποδεικτικῶν μέσων προκύπτωσι γεγονότα, ἐξ ὧν, συνδυαζομένων μετ' ἀλλήλων δύναται τις εὐλόγως νὰ συμπεράνῃ περὶ τῆς υπάρξεως ἐτέρων γεγονότων τὴν ἐκτέλεσιν ἢ μὴ τῆς ἀξιοποίνου πράξεως καὶ τὴν ἐνοχὴν ἢ ἀθωότητα τοῦ κατηγορουμένου ἐπιμαρτυρούντων. Τὰ τοιαῦτα γεγονότα καλοῦνται εἰδικώτερον ἐ ν δ ε ῖ ξ ε ι ς ἢ τ ε κ μ ῆ ρ ι α (indicia) (3).

§ 70.

Περὶ τῶν ἐνδείξεων.

Αἱ ἐνδείξεις δὲν ἀποτελοῦσιν ἀπόδειξιν, ἀλλὰ θεωροῦνται ὡς ἀποχρῶντες λόγοι ἀποδείξεως ἢ ὡς μέσα ἀποδείξεως κατὰ τὴν ἡμετέραν ποινικὴν δικονομίαν (1).

Ἐν τῇ πρὸς τὸ ἀποδεικτέον θέμα σχέσει αὐτῶν εἰ-

(3) *Mittermaier Strafverfahren II. § 177, σελ. 441. Heffter Strafrecht § 659, σελ. 519.* — Ἡ ἔμμεσος ἀπόδειξις περιστρέφεται, ὡς ἐκ τῶν ἐν τῷ κειμένῳ εἰρημέτων ἐξάγεται, εἰς τὴν ἐπαλθῆναι πρῶτον μὲν τῶν γεγονότων ἅπαντα τὸ κύριον θέμα τῆς ἀποδείξεως ἀποτελοῦσι, καὶ δεύτερον τῶν γεγονότων ἐκείνων ἐξ ὧν δι' ἐπαγωγῆς συμπεράνῃ τις περὶ τῆς υπάρξεως τῶν πρώτων. *Bauer Strafprocess § 100.*

(1) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 93. — Bauer Strafprocess § 160.*

σιν ἢ ἐνδείξεις κατηγορίας, δηλονότι πηγάζουσιν ἐκ γεγονότων ἅτινα ὑποστηρίζουσι τὴν κατηγορίαν, καὶ ἐπομένως παρέχουσι τὴν βεβαιώσιν τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος, ἢ τῆς ἐνοχῆς τοῦ αὐτουργοῦ τῆς πράξεως, ἢ καὶ ἀμφοτέρων τούτων (2) ἢ εἰσὶν ἐνδείξεις πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἐπομένως προκύπτουσιν ἐκ γεγονότων, ἅτινα τὴν ἔλλειψιν τοῦ καταλογισμοῦ ἢ τὴν ἀθωότητα ἐν γένει τοῦ κατηγορουμένου μαρτυροῦσι (3).

Ἡ ποιότης τῶν ἐνδείξεων ἐξήρτηται κυρίως ἐκ τῆς συν-

(2) Τοιαῦται ἐνδείξεις πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας εἰσὶν ὅσαι ἢ ὡς ἀφορμὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἐγκλήματος χρησιμεύουσιν, ὅσον ἐγκληματικὴ διάθεσις τοῦ κατηγορουμένου, ἔχθρα ἢ προσηγηθεῖσαι ἀπειλαὶ ἐκ μέρους αὐτοῦ κατὰ τοῦ παθόντος κτλ. ἢ ὡς συνέπειαι τοῦ ἐγκλήματος δύναται γὰρ θεωρηθῶσιν, ὅσον ἡ ἐξέγερσις τῶν κλοπιμαίων παρὰ τινι προσώπῳ, δραπέτευσίς αὐτοῦ ἢ ἀπόκρυψις μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἀξιοποιοῦν τινὸς πράξεως, ἢ τέλος ὡς ὅροι τῆς ἐκτελέσεως ἐγκληματικῆς τινος πράξεως χρησιμεύουσιν, ὅσον ἡ παρουσία τοῦ κατηγορουμένου ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἐκτελέσεως, ἢ τοῦναντίον ἡ ἀπουσία αὐτοῦ ἀπὸ τῶν συνήθη τῆς διαμονῆς τόπων, ἢ προσσκευὴ τῶν ὀργάνων τῆς ἐκτελέσεως, ἢ ἰδιάζουσα ἐπιτηδεύουσα τοῦ κατηγορουμένου ἢ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως ἀναγκαίως προαπαιτούμενη. *Bauer Strafprocess* § 164—166. *Mittermaier Strafverfahren* I. § 177, σελ. 441.

(3) Τοιαῦται εἰσὶν αἱ ἀμέσως ἀντίθετοι πρὸς τὰς ἐνωτέρω εἰρημέρας ἐνδείξεις τῆς κατηγορίας, ὅσον ἔλλειψις συμφέροντος πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου, ἀπουσία αὐτοῦ ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως, μὴ ἐμφάνισις παρ' αὐτῷ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ἐγκλήματος κτλ. *Bauer* αὐτόθ. § 167.

εμφείας, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ ἀρχικοῦ γεγονότος καὶ τοῦ δι' αὐτοῦ κατὰ φυσικὸν λόγον συμπεραινομένου. Οἱ ἐκ τῶν ἐνδείξεων προσερχόμενοι συμπερασμοὶ καλοῦνται ὑπόνοιαι, αἵτινες κατὰ τοσοῦτον εἰσὶν ἰσχυρότεραι καθόσον αἱ ἐνδείξεις εἰσὶ μείζονες.

§ 71.

Περὶ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων.

Τὴν γνῶσιν τῆς ὑπάρξεως γεγονότος τινὸς ἀποκτῶμεν ἢ δι' ἐρεύνης ἀμέσου καὶ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, ἢ δι' ἀνακοινώσεως ταύτης παρ' ἄλλων ἀξιοπίστων προσώπων, ἃτινα ἀντελάβοντο τοῦ γεγονότος, ἢ δι' ἐγγράφων θεβαιούντων τοῦτο ἢ δι' ἐπαγωγῆς ἐκ τῶν γνωστῶν περὶ τῶν ἀγνώστων, ἐντεῦθεν ἔπεται ὅτι καὶ τὰ μέσα τῶν ἀποδείξεων, ἐκτὸς τῶν ἐνδείξεων, περὶ ὧν ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος, εἰσὶ τὰ ἑξῆς.

1) Ἡ δικαστικὴ αὐτοψία.

2) Ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνωμόνων καὶ ἐμπειροτεχνῶν.

3) Ἡ ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου.

4) Οἱ μάρτυρες.

5) Τὰ ἔγγραφα (1).

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ποινικῆς διαδικασίας, ἡ ἀπόδειξις γεγονότος τινὸς δὲν διεξάγεται δι' ὠρισμένου ἐκάστοτε εἶδους ἀποδεικτικῶν μέσων, ἀλλὰ συγχωρεῖται ἡ χρῆσις ἀκωλύτως οἰουδήποτε ἐξ αὐτῶν, ἢ καὶ πλειόνων συγχρό-

(1) Dollmann System d. Strafprocesses § 55, σελ. 93.

νως. Πρὸς πλείονα δὲ μόνον ἀσφάλειαν τῶν τε δικαζόντων καὶ δικαζομένων ὁ νομοθέτης ὥρισε διαφόρους τύπους κανονίζοντας τὴν προσαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων καὶ χρησιμεύοντας ὡς ἐγγυήσεις τῆς προσηκούσης αὐτῶν ἐκτιμήσεως.

Τοῦ εἰρημένου κανόνος τῆς ἀπεριορίστου χρήσεως ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ οἰουδήποτε ἀποδεικτικοῦ μέσου, ὑπάρχει ἐξαίρεσις, ὅταν ἡ βάση τῆς ἀθμείτου πράξεως ἦναι ιδιωτικὴ τις ὑποχρέωσις, καθ' ἣν περίπτωσιν τὸ ποινικὸν δικαστήριον ὀφείλει νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς περὶ ἀποδείξεως ταύτης ἐν τῇ πολιτικῇ διαδικασίᾳ ἰσχυούσας ἀρχάς (2).

§ 72.

Α') Περὶ τῆς αὐτοψίας.

Αὐτοψία γενικώτερον καλεῖται ἡ ἄμεσος ἔρευνα περὶ τῆς ἀληθείας συγκεκριμένων πραγμάτων δι' ἰδίας ἀντιλήψεως τοῦ δικαστοῦ ἢ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων (1).

(2) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 94, ὡς λ. χ. ὅτε πρόκειται περὶ τοῦ κύρους ἢ τῆς υπάρξεως τῆς παρακαταθήκης ἐπὶ κατηγορίας ἐνεκα ὑπεξαίρεσεως ἢ περὶ τῆς υπάρξεως τοῦ δανείου ἢ τῆς ὑφειλῆς τῆς ὑπερβαίνουσης τὸ ποσὸν τῶν 50 δραχ. ἐπὶ κατηγορίας ἐπὶ ψευδορκίᾳ κτλ. *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. V. § 562, σελ. 657, τόμ. VII. § 556, σελ. 718.

(1) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 96. "Ἐν καὶ ἡ λέξις αὐτοψία κυ-

Λαμβάνει δὲ χώραν ὁσάκις πρόκειται περὶ τῆς βεβαιώσεως γεγονότος τινὸς χρησίμου πρὸς διάγνωσιν τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος, ἢ τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὸ στοιχείων ἢ τῆς ἐνοχῆς τοῦ αὐτουργοῦ ἢ ὁσάκις παρίσταται ἡ ἀνάγκη τῆς βεβαιώσεως τῶν ὑπαρχουσῶν ἀποδείξεων ἢ ἐνδείξεων.

Ἡ αὐτοψία δύναται νὰ γείνη εἰς ἀνθρώπους, ἢ εἰς πράγματα, εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς κολασίμου πράξεως ἢ εἰς ὠρισμένον τινὰ τόπον πρὸς γνῶσιν αὐτοῦ (2).

Ὅφειλousι δὲ οἱ ἐπιχειροῦντες αὐτοψίαν ὑπάλληλοι νὰ συντάττωσιν ἀκριβῆ καὶ περιεκτικὴν ἔκθεσιν περὶ αὐτῆς κατὰ τοὺς νομίμους τύπους (3).

ριολεκτικῶς τὴν δι' ὁράσεως ἀντίληψιν ἐμφαλρεῖ (*inspectio ocularis*) ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅπως δηλοῦ καὶ τὴν δι' οἰαδήποτε ἄλλης αἰσθήσεως γενομένην ἀντίληψιν. *Planck Strafverfahren* § 86, σελ. 225. — *Zachariae Strafprocess* τόμ. II. § 102, σελ. 216. — *Mittermaier Lehre v. Beweise* § 21, σελ. 164. — Καὶ παρὰ μὲν τῶν δικαστῶν ἡ αὐτοψία γίνεται ὁσάκις ἐπὶ δικαστηρίου πρὸς ἀπόδειξιν τῆς κολασίμου πράξεως, ἢ τῆς ἐνοχῆς τοῦ αὐτουργοῦ, προσάγονται αὐτοῖς τὰ ὄργανα τοῦ ἐγκλήματος ἢ τὰ λοιπὰ πειστήρια, οἷον τὰ ἐνδύματα τοῦ παθόντος, ἐφ' ὧν κηλίδες αἵματος, ἢ ἕτερα ἢνα σημεῖα διασώζονται. *Mittermaier Strafverfahren* I. § 90, σελ. 558. Παρὰ δὲ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἐνεργεῖται συνήθως ἅμα ὁπωσδήποτε λάβωσι γνῶσιν τῆς ἐκτελέσεως κολασίμου πράξεως. *Ποιν. Δικ. ἀρθρ.* 156, 156, κ. ἐξ.

(2) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ.* 97.

(3) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ.* 75. — *Instr. crim. art.* 52, 49, 62.

Ἡ Γαλλικὴ ποινικὴ δικονομία δὲν ὀρθεῖ εἰδικῶς τὰ περὶ τῆς αὐτοψίας. Πλὴν ἡ νομολογία τῶν δικαστηρίων ἐν Γαλλίᾳ, ἐν

§ 73.

Β') Πραγματογνώμονες καὶ ἐμπειροτέχναι.

Ἐάν πρὸς ἀπόδειξιν γεγονότος τινὸς ἀπαιτοῦνται ἰδιό-
ζουσαι πρακτικαὶ ἢ ἐπιστημονικαὶ γνώσεις, οἱ δικάσται ἢ
οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι δύνανται νὰ ἐπικαλε-
σθῶσι τὴν συνδρομὴν εἰδημόνων ἀνδρῶν, οἵτινες, πρὸς θε-
βαίωσιν καὶ ἀκριβῆ ἐκτίμησιν τοῦ ἀποδεικτέου γεγονότος
(1) χρησιμεύουσι. Καλοῦνται δὲ οὗτοι π ρ α γ μ α τ ο -
γ ν ὡ μ ο ν ε ς ἢ ἐ μ π ε ι ρ ο τ έ χ ν α ι (2).

μέρει μὲν ἐπὶ τῶν διατάξεων τῶν προσημειωθέντων ἄρθρων τῆς
ποινικῆς δικονομίας ἐρειδυμένη, ἐν μέρει δὲ ἐπὶ τῶν σχετικῶν
διατάξεων τῆς πολιτικῆς δικονομίας, συνεπλήρωσε τὰ κεφάλαια τοῦ
κώδικος τῆς ποινικῆς δικονομίας. *Bonnier Traité des preuves*
τόμ. I. σελ. 125.

(1) Οἱ ὅς ὁσάκις πρόκειται περὶ τῆς ἐξιχνιάσεως τῆς ὑπάρ-
ξεως δηλητηρίων οὐσιῶν ἐν τῷ σώματι τοῦ τεθνεώτος, περὶ
τῆς βεβαίωσεως τοῦ εἶδους τῶν πληγῶν, περὶ τῆς ιδιότητος
τῶν ὀργάνων τοῦ θρόνου, περὶ τῆς ποιότητος τῶν ἐξευρεθεισῶν
κηλίδων ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων τῶν παθόντων κτλ.

(2) Ἡ διὰ πραγματογνωμόνων ἀπόδειξις εἶναι νῦν ἐν ἐκ-
τῶν συρρησεστέρων ἀποδεικτικῶν μέσων, ἡ δὲ ἀνάγκη τῆς χρή-
σεως αὐτῆς καθίσταται ὅσημέραι ἀναπόφευκτος καθόσον αἱ φυ-
σικαὶ καὶ πειραματικαὶ ἐπιστῆμαι ἀναπτύσσονται καὶ δι' αὐτῶν
ἡ λύσις ποικίλων ζητημάτων ἐπιτυγχάνεται. Ἐν τῇ Ῥωμ.
ποινικῇ διαδικασίᾳ δὲν εἶναι γνωστὸν ἡμῖν παράδειγμα τι τῆς
ἐφαρμογῆς τοῦ ἀποδεικτικοῦ τούτου μέσου, οὗτος ἐν τῇ πολι-
τικῇ τῶν Ῥωμαίων διαδικασίᾳ ἐγίνετο ἐρίοτε χρήσις. Προϊόν

Περὶ αὐτῶν εἰδικώτερον παρατηρήτέον τὰ ἑξῆς.

1) Τὸ δικαστήριον ὡς καὶ πᾶς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διορίζῃ πραγματογνώμονας (3).

2) Ὁ ἀριθμὸς τῶν πραγματογνώμόνων δὲν ὀρίζεται ἐκ τῶν προτέρων, ἀλλὰ τὸ δικαστήριον ἢ ὁ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλος δύναται ἐκάστοτε κατὰ βούλησιν νὰ προσδιορίσῃ αὐτόν, μόνον δὲ ὁσάκις πρόκειται περὶ τῆς λύσεως ζητήματος ἀπαιτοῦντος πείραν ἰδιαίτεραν ἢ γνῶσιν ἐπιστήμης τινὸς ἢ τέχνης πρέπει νὰ διορίζωνται τοῦ-

τος τοῦ χρόνου καὶ ἰδίως κατὰ τὸν Μεσαιῶνα ἐγίνετο χρῆσις τῆς διὰ πραγματογνώμωνων ἀποδείξεως καὶ ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ. Διαφέρει δὲ ἡ πραγματογνώμοσύνη οὐσιαστικῶς τῆς διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως, διότι 1) περιστρέφεται εἰς πράγματα παρόντα καὶ σκοπεῖ τὴν διασάφησιν αὐτῶν καὶ ἐπιστημονικῇ ἐξέλεγχῃ, ἐν ᾧ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις ἔχει ἀντικείμενον γεγονότα παρωχημένα ἀσχολούμενῃ εἰς τὴν ἐνώπιον τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς παράστασιν αὐτῶν· 2) οἱ πραγματογνώμονες ἐκλέγονται ἐκάστοτε ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς κατὰ βούλησιν, καὶ δύναται ἢ ἀντικατασταθῶσιν, ἐν ᾧ οἱ μάρτυρες εἰσὶν ἐκ τῶν προτέρων ὀρισμένοι, οὐδ' εἶναι ἐγκλητὴ ἕνεκα τούτου ἡ ἀντικατάστασις αὐτῶν. Ὡσαύτως διαφέρει καὶ τῆς ἀντοφίας δρ. *Bonnier Traité des preuves* τόμ. I. § 144, σελ. 128. — *Mittermaier Strafverfahren*. I. § 92, σελ. 545. — *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. V. § 564, σελ. 650. — *Dalloz v. Expert. art. 8.*

(5) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ.* 99. — Ὅσακις ὑπάρχουσιν οἱ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διορισμένοι ὑπάλληλοι πρὸς ἐπιχειρήσιν ὀρισμένων δικαστικῶν παρατηρήσεων ὡς λ. χ. οἱ τομοῖαι τοὶ διὰ τὰς δικαστικοῦατρικὰς γνωμοδοτήσεις, [Διαταγμ. 50 Ὀκτωβρ.

λάχιστον δύο πραγματογνώμονες, καὶ ἐν διχοψηφίᾳ αὐτῶν τρίτος ἐπικριτὴς (4).

3) Οἱ διορισθέντες πραγματογνώμονες δύνανται νὰ ἐξαίρωνται παρὰ τῶν διαδίκων διὰ τὴν ὑπαρξιν τινὸς τῶν ἐν τῷ νόμῳ ῥητῶς μνημονευομένων λόγων ἐξαίρέσεως (5).

Εἰσὶ δ' ἐλεύθεροι νὰ δεχθῶσιν, ἢ ν' ἀποπριθῶσιν ἄνευ αἰτιολογίας τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς εἰς αὐτοὺς ἀνατεθείσης ἐργασίας, διὰ καὶ οὐδεὶς ἀπαντᾶται ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ καταναγκασμὸς κατὰ τῶν πραγματογνωμόνων ἢ ἐμπειροτεχνῶν τῶν ἀποποιουμένων τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνατεθείσης αὐτοῖς πραγματογνωμοσύνης (6).

1833. *Περὶ συστάσεως ἱατρῶν κατὰ τομὸς καὶ περὶ τῶν καθηκόντων αὐτῶν*, ἢ οἱ ὑπάλληλοι τοῦ σφραγιστηρίου πρὸς ἐξέλεξιν τῆς γνησιότητος τοῦ σφραγιστοῦ χάρτου [*Διαταγμ. 17 Αὐγούστου 1836, περὶ τοθεύσεως τοῦ σφραγιστοῦ χάρτου*], αἱ δικαστικαὶ ἀρχαὶ ὀφείλουσι νὰ καλῶσιν αὐτοὺς ὡς πραγματογνώμονας.

(4) *Ποιν. Δικ.* ἀρθρ. 98, 107.

(5) *Ποιν. Δικ.* ἀρθρ. 100. — Οἱ πραγματογνώμονες δύνανται νὰ ἐξαίρωνται παρὰ τῶν διαδίκων διὰ τε τοὺς αὐτοὺς λόγους δι' οὓς καὶ οἱ μάρτυρες [ἀρθρ. 114] καὶ προσέτι ἐὰν ἔχωσιν ἔμμεσον ἢ ἄμεσον ἰδιωτικὸν συμφέρον, ἢ καὶ πόρρωθεν, εἰς τὴν ἐκκῆσιν τῆς ὑποθέσεως, ἢ ἂν ἡ ἐνεστῶσα κατάστασις τοῦ εἰς αὐτοφύλιαν προκειμένου ἀνθρώπου ἢ πράγματος παρήχθῃ διὰ συμπράξεως αὐτῶν, ἰδίως δὲ ἂν ὡς ἱατροὶ ἔδωκαν εἰς τὸν ἀποθαρύοντα τὴν ἀπὸ τῆς τέχνης τῶν βοήθειαν.

(6) *Faustin Hélie Instruction crim.* τόμ. V. § 336, σελ. 636. — *Τὴν τοιαύτην ἀνατιολόγητον ἀποποίησην τῆς ἐκπληρώσεως τῆς ἀνατεθείσης τιμῆς πραγματογνωμοσύνης καταχρῆται ὁ Bonnier Traité des preuves τόμ. I. § 126 σελ. 148.*

4) Οἱ πραγματογνώμονες πρὶν ἀναλάβωσι τὰς ἐργασίας των, δίδουσι ἐνώπιον τοῦ διορίσαντος αὐτοὺς ὑπαλλήλου τὸν νενομισμένον ὅρκον (7), ἐκτὸς ἐὰν ἐφάπαξ ὀρκίσθησαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοιούτων καθηκόντων ὡς λ. χ. οἱ νομοῖατροί, οἱ ἀστυνομικοὶ ἱατροὶ κτλ. (8).

5) Ἐὰν, ὑπαρχόντων πλείονων πραγματογνώμων, ἐπέλθῃ διχογνωμία ἐπικρατεῖ ἡ πλειονοψηφοῦσα γνώμη. Ἰσοψηφίας δ' αὖσης προστίθενται εἰς τοὺς ὑπάρχοντας καὶ ἑτεροὶ δύο, οἵτινες συνδιασκεπτόμενοι μετ' ἐκείνων ἀποφαίνονται περὶ τοῦ διαμφισβητουμένου ζητήματος. Ἐὰν ὁμως καὶ αὐθις ὑπάρξῃ ἰσοψηφία, προτιμᾶται ἡ μᾶλλον ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου ρέπουσα γνώμη (9).

6) Οἱ πραγματογνώμονες ὀφείλουσι νὰ συντάττωσιν ἡτισλογημένην γνωμοδότησιν, ἣν ὑπογράφοντες παραδίδουσι πρὸς τὸ δικαστήριον ἢ τὸν ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον, ὅστις ἐπιβεβαιοῖ ὑπὸ τὸ ἔγγραφον τὴν παράδοσιν αὐτοῦ (10). Πρέπει δὲ ἡ γνωμοδότησις αὕτη τῶν πραγματογνώμων νὰ ᾖ εὐκρινὴς, πλήρης καὶ θετικὴ, νὰ

(7) Περὶ τοῦ τύπου τοῦ δοτέου ὅρκου δὲν ἀναφέρει τι τὸ ἀρθρ. 101 Πoir. Δικονομ. ὅθεν ἐξ ἀναλογίας δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρ. 103.

(8) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 101. Διάταγμ. 50 Ὀκτωβρ. 1855, ἀρθρ. 1 § 1. — Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγου 41 τοῦ 1851.

(9) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 105.

(10) Μόνον ἐπὶ χρηματικῶν ἐκτιμήσεων δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχωσιν ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν πραγματογνώμωνων αἰτιολογίαι. Ἐὰν δὲ προκειμένης περὶ τούτου πραγματογνωμοσύνης ὑπάρξῃ διαφωνία ὡς βάσις λαμβάνεται ἡ ἐλαχίστη τῶν προβληθεισῶν ὑπ' αὐτῶν ποσοτήτων, ἀρθρ. 104.

περιέχῃ δὲ τὰς δεούσας διασαφήσεις περὶ πάντων τῶν τεθέντων αὐτοῖς ζητημάτων, ἄλλως ἐπιστρέφεται πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ὑπαρχουσῶν ἐλλείψεων (11). Ἡ κατὰ τοὺς νομίμους δὲ τύπους συντεταγμένη ἀποτελεῖ τελείαν ἀπόδειξιν ὑποχρεωτικὴ οὖσα διὰ τὰ δικαστήρια (12).

7) Οἱ πραγματογνώμονες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ λαμβάνειν ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ αὐτῶν τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένην ἀποζημίωσιν ἀναλόγως τοῦ εἶδους τῆς ὑπηρεσίας ἣν παρέσχον (13).

(11) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 102 καὶ 106. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. V. § 567, σελ. 665.

(12) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 107. — Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 11 τῆς 27 Ἰουλίου 1855. *Εὐρετηρ.* τόμ. ΙΓ'. σελ. 155. — Ἀποφ. ποιν. Ἀρείου Πάγου 8, τοῦ 1855. — Τὸν ἀρτίον κατὰ τὴν Γαλλικὴν νομολογίαν ἡ γνωμοδότησις τῶν πραγματογνώμων δὲν δεσμεύει τοὺς δικαστὰς, ὅρ. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. VII. § 500, σελ. 525. *Mittermaier Lehre v. Beweise* § 50, σελ. 215.

(13) Ποινικῆς διατιμῆσεως ἄρθρ. 15, κ. ἐξ. Οἱ ἱατροὶ καὶ χειρουργοὶ λαμβάνουσι δι' ἐκάστην ἐπίσκεψιν γενομένην κατὰ παραγγελίαν δικαστικῆς ἢ ἀνακριτικῆς ἀρχῆς δραχ. 2, διὰ τὴν ἀνατομὴν ἀνθρωπίνων σωμάτων δραχ. 4, ἐπιφυλαττομένου αὐτοῖς τοῦ δικαιώματος νὰ ζητήσωσι μὲλλον ἀποζημίωσιν ἕνεκα ἐπιπόνων ἐργασιῶν καὶ ὅταν τὰ ἐξόδα ᾖται εἰς βάρος τῶν ιδιωτῶν εὐποροῦντων πρὸς ἀπότισιν αὐτῶν. — Αἱ μύαι λαμβάνουσι δραχ. 1. — Οἱ λοιποὶ πραγματογνώμονες διὰ πᾶσαν ἐρασχόλησιν τριῶν ὥρῶν καὶ διὰ πᾶσαν γνωμοδότησιν συνταχθεῖσαν ἐγγράφως δραχ. 2, ἐν καιρῷ νυκτός δραχ. 3. Πoir. διατιμ. ἄρθρ. 16, 19, 21, κ. ἐξ.

§ 74.

Γ.) Μάρτυρες.

α.) Ἐγγέρει.

Μάρτυρες λέγονται ὅσοι προσκαλοῦνται παρὰ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς ἵνα δώσωσι τὰς ἀπαιτούμενας πληροφορίας περὶ παντὸς πράγματος, ὅπερ ἰδίαις αἰσθήσεσιν ἀντελάβοντο. Ἡ δὲ κατάθεσις αὐτῶν καλεῖται μαρτυρία (1).

Ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ καθ' ἣν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρόκειται περὶ τῆς θεβαιώσεως πράξεων μὴ δυναμένων νὰ ἀποδειχθῶσι δι' ἐγγράφων, ἡ ἐμάρτυρος ἀπόδειξις εἶναι δεκτὴ καθ' ὅλας τὰς περιπτώσεις μὴ ὑποκειμένη εἰς περιορισμούς τινας, ὅπως ἐν τῇ πολιτικῇ διαδικασίᾳ. Ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος τούτου ὑπάρχειν ὅταν τὴν θάσιν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἥτις ἀπὸ τινος πταίσματος, πλημμελήματος ἢ κακουργήματος πηγάζει, ἀποτελῇ ἰδιωτικὴ τις ὑποχρέωσις (2).

(1) *Pour. Δικ.* ἀρθρ. 112. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. V., § 555, σελ. 552. — *Dalloz v. Temoïn. Zachariae Strafprocess.* τόμ. II., § 98, σελ. 184.

(2) *Pour. Δικ.* ἀρθρ. 14, *Πολιτ. Δικον.* ἀρθρ. 500—504. Ὡς π. λ. γ. δόκιμος πρόκειται περὶ ὑπεξαίρεσεως παρακαταθήκης καθ' ἣν περιπτώσει ἀπαιτεῖται ἡ διὰ δημοσίου ἐγγράφου θεβαιώσις αὐτῆς, ἡ περὶ ἀπάτης ἐπὶ χρηματικῆς καταβολῆς, ἥς τὸ πᾶν ὑπερβαίνει τὰς 50 δραχμάς, ἡ περὶ ὑπεξαίρεσεως ἀντικειμένων παραχωρηθέντων τιμῶν πρὸς χρῆσιν. *Faustin Hé-*

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις, σκοποῦσα ὡς εἴρηται τὴν βεβαίωσιν παρεληλυθότων πραγμάτων παρὰ τῶν ὅπωςδὴποτε ἀντιληφθέντων αὐτὰ προσώπων, ἡδύνατο εὐκόλως νὰ παρασύρῃ τὴν δικαστικὴν ἀρχὴν εἰς ἐσφαλμένα συμπεράσματα, ὡς ἐκ τῆς πλάνης, τῆς ἀπειρίας ἢ τῆς προσωποληψίας τῶν πρὸς μαρτυρίαν καλουμένων προσώπων, ἅπασαι αἱ νεώτεραι νομοθεσίαι πρὸς ἀποτροπὴν τοιούτων ἐνδεχομένων ἀτοπημάτων, διὰ ποικίλων περιέβαλον διατυπώσεων τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀποδεικτικοῦ τούτου μέσου.

§ 75.

Υποχρέωσις πρὸς μαρτυρίαν.

Ἐκαστος πολίτης δύναται νὰ ἐξετασθῇ ὡς μάρτυς καὶ εἶναι ὑπόχρεος προσκαλούμενος παρὰ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς νὰ ἐμφανίζηται αὐτοπροσώπως καὶ ἐγκαίρως καὶ νὰ καταθέτῃ περὶ πάντων ὅσα ἤθελεν ἐρωτηθῇ (1), κατὰ δὲ

lie Instr. crim. τόμ. VII. § 556, σελ. 718. — Mangin Traité de l'action publique n.º 474, κ. ἐξ. Θεμίδος τόμ. Α'. σελ. 38, κ. ἐξ.

(1) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 112.* Ἐκαστος ἀνεὺ διαστολῆς τῆς τάξεως καὶ γέροντος ὑποχρεοῦται συνήθως ζητούμενος νὰ μαρτυρῇ ἐπὶ δικαστηρίου περὶ παντὸς πράγματος τοῦ ὁποίου ἀρτελάβετο διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ αἰσθησέων. *Instr. crim. art. 80, 304, 355.* Κατὰ τὸ Ῥωμ. δίκαιον τῆς πρὸς μαρτυρίαν ὑποχρέωσης ἐξηγοῦντο τάξεις τινὲς πολιτῶν ὡς λ. γ. οἱ προστάται κατὰ τῶν πελατῶν αὐτῶν (*Patroni contra clientes*) καὶ τὰνάπαλιρ, ὅρ. Πλουταρχ. Ῥωμυλ. κριφ.

τῶν ἀνευ εὐλόγου αἰτίας ἀπολειπομένων (2) ἢ ἐμφανιζομένων μὲν, ἀλλ' ἀρνούμενων νὰ μαρτυρήσωσιν, ἐπιβάλλει ὁ νόμος ποινὴν λειπομαρτυρίου, καὶ παρέχει τῇ δικαστικῇ ἐξουσίᾳ τὸ δικαίωμα τῆς διὰ βίας προσαγωγῆς αὐτῶν (3).

13. «Καταμαρτυρεῖν τε πελάτου προστάτην ἢ προστάτου πελάτην οὔτε νόμος οὔτε οὔτε ἀρχὴν ἠγάχαλ». Ὡσαύτως αἱ γυναῖκες. Πλουτάρχου Πουβλ. κερ. 8. Gellius VI. 7, πλὴν αὐταὶ προϊόντος τοῦ χρόνου ἐγένοντο δεχταὶ πρὸς μαρτυρίαν Theophili. Paraph. II. 10, 6. Lex 18, de testibus. (22, 5). Ἐπίσης δὲν ἠδύνατο ἀναγκαστικῶς νὰ προσκληθῶσιν ὡς μάρτυρες οἱ Publicani, Lex 19 de testibus (22, 5), οἱ γέροντες, οἱ πάσχοντες, οἱ στρατιῶται κτλ. Lex 8 αὐτόθ. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 554, σελ. 545. — Planck Straßverfahren § 129, σελ. 562. Dollmann Strafprocess. § 65.

(2) Ποῖαι αἰτίαι δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀποχρῶσαι πρὸς δικαιολόγησιν τῆς ἀπουσίας τοῦ μάρτυρος δὲν ὀφίλει ἡ ἡμετέρα δικαιονομία ρητῶς, ἀλλ' ἡ ἐκτίμησις αὐτῶν ἀφεται εἰς τὴν τῶν δικαστῶν κρίσιν. Ἐν πάσῃ ὁμῶς περιπτώσει τὰ αἷτια τῆς ἀπουσίας τοῦ μάρτυρος πρέπει νὰ ᾧσι τοιαῦτα ὥστε νὰ καθιστῶσιν ἀδύνατον πάντῃ τὴν προσέλευσιν αὐτοῦ, οἷον ἀγροία τῆς γενομένης κλήσεως, ὑσθέθεια, ἐλλείψις τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, προσωπικὴ αὐτοῦ κράτησις κτλ. Faustin Hélie Instr. crim. V. § 555, σελ. 547.

(3) Οἱ ἐνώπιον τῶν ἀνακριτῶν ἢ τοῦ δικαστηρίου τῶν πταισματοδικῶν κλητευθέντες μάρτυρες, ἀλλὰ μὴ ἐμφανισθέντες, ἢ ἐμφανισθέντες μὲν, ἀλλ' ἀρνούμενοι νὰ μαρτυρήσωσι, καταδικάζονται εἰς πρόστιμον 5—50 δραχμῶν καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν πάσης ἐκ τῆς μὴ ἐμφανιστέως τῶν προσεληθόντος ζημιᾶς (ἀρθρ. 195, 554), οἱ ἐνώπιον τῶν πλημμελειοδικῶν ἢ τοῦ δικαστηρίου τῶν κακούργιοδικῶν κλητευθέντες μάρτυρες καὶ μὴ

Τῆς τοιαύτης πρὸς ἐμφάνισιν ὑποχρεώσεως ἀπήλλαξεν ὁ νόμος πρόσωπά τινα ἐν γένει, ἢ ἐν τισι περιπτώσεσι μόνον. Εἰσὶ δὲ ταῦτα

(α) Οἱ βασιλόπαιδες, οἵτινες δὲν ἐπιτρέπεται νὰ προσκληθῶσιν ὡς μάρτυρες ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἄνευ βασιλικῆς ἀδείας, ἀλλ' ἐξετάζονται ἐνόρκως κατ' οἶκον, ἡ δὲ μαρτυρία αὐτῶν ἀναγιώσκεται ἐπὶ ἀκροατηρίου (4).

ἐμφανιζόμενοι ἢ ἀρνούμενοι νὰ καταθέσωσι καταδικάζονται εἰς πρόστιμον 10—200 δραχμῶν ὡς καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐκ τῆς μὴ ἐμφανισέως τῶν προελθόντων ἐξόδων τῆς διαδικασίας (ἄρθρ. 581). Κατὰ τῶν τοιούτων μαρτύρων δύναται πρὸς τοῦτοις καὶ ποινικὴ καταδίωξις νὰ λάβῃ χώραν κατὰ τὸ ἄρθρ. 267, Ποιν. Νόμου. ὅρ. *Instruction crim. art. 80, 157.*

Ἡ παρὰ τῶν ἀνακριτῶν ἀπαγγελλομένη χρηματικὴ ποινὴ κατὰ τῶν μὴ ἐμφανιζομένων ἐνώπιον αὐτῶν ἄνευ νομίμου κωλύματος μαρτύρων, αἶρεται παρὰ τῶν ἰδίων εἰὰν ὁ καταδικασθεὶς μάρτυς δικαιολογήσῃ μετέπειτα ἀποχρώντως τὴν μὴ ἐμφάνισιν του. Ἡ δὲ παρὰ τῶν δικαστηρίων εἰς δι' ἀνακοπῆς γινομένης ἐντὸς 14 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, ὑποβάλλῃ ὁ καταδικασθεὶς μάρτυς εἰς τὸ ἐκδῶσαν τὴν ἀπόφασιν ταύτην δικαστήριον τὴν προσήκουσαν δικαιοσύνην τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ. Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 196, 354, 582, 425.

(4) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 116. — Ἐν Γαλλίᾳ τὸ προνόμιον τοῦτο ἀπολαμβάνουσι καὶ οἱ Ὑπουργοὶ ὅρ. *Decret 4 Μαΐου 1812.* Εἰὰν ὁ Αὐτοκράτωρ μὴ χορηγήσῃ τὴν ἀδειαν τῆς κλήσεως αὐτῶν ὡς μαρτύρων, ἐξετάζονται παρὰ τοῦ Προέδρου τῶν Ἐφετῶν εἰὰν διατρίβωσιν ἐν τῇ ἔδρᾳ Ἐφετείου τιτὸς, ἢ παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Πρωτοδικείου ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὁποίου διατρίβουσιν, αἱ δὲ καταθέσεις αὐτῶν ἐσφραγισμέναι πέμπονται πρὸς τὸν ἀρμόδιον ἀνακριτὴν. *Instruction crim. art. 510.*

β') Οἱ γραμματεῖς τῆς ἐπικρατείας, οἱ στρατάρχαι, οἱ Εἰσαγγελεῖς, οἱ νομάρχαι, οἱ πρέσβεις καὶ οἱ λοιποὶ διπλωματικοὶ ἢ προξενικοὶ ὑπάλληλοι αἵτινες δὲν κλητεύονται ὡς μάρτυρες, οὐδ' ὑποχρεοῦνται νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐν τῇ δημοσίᾳ συνεδριάσει οἰουδὴποτε ποινικοῦ δικαστηρίου, ἐκτὸς τοῦ τῶν κακουργιοδικῶν, μὴ ἐδρεύοντος ἐν τῷ τόπῳ ἔνθα οὗτοι ἔχουσι τὴν μόνιμον αὐτῶν κατοικίαν, ἢ προσωρινῶς διατρίβουσιν. Ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν κλητευθέντες δύνανται ν' ἀπαλλαγῶσι τῆς πρὸς ἐμφάνισιν ὑποχρεώσεώς των διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος (5).

(5) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 120. — Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου προτίθεται τὴν παρεμπόδισιν παντὸς ἐνδεχομένου κωλύματος περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σπουδαίων καὶ σοβαρῶν καθηκόντων τῶν ὑπαλλήλων τούτων, αἵτινες δὲν πρέπει ἄνευ ἀναποδράστου ἀνάγκης ν' ἀπομακρύνωνται τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἐδρεύουσιν. Ἡ ἐξέτασις αὐτῶν γίνεται κατὰ τὸν ἐν τῷ ἄρθρ. 119 τῆς Πoir. Δικονομίας διαγραφόμενον τρόπον, ἥτοι οἱ μὲν γραμματεῖς τῆς ἐπικρατείας, οἱ στρατάρχαι, οἱ Εἰσαγγελεῖς καὶ οἱ Νομάρχαι ἐξετάζονται κατὰ τοὺς συνηθεῖς νομίμους τύπους παρὰ τῶν τακτικῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἐδρεύουσιν, οἱ δὲ πρέσβεις καὶ οἱ λοιποὶ διπλωματικοὶ πρᾶκτορες ὡς καὶ οἱ πρόξενοι ὑπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης διοριζομένων ὑπαλλήλων καὶ αἱ ἐκθέσεις τῆς ἐξετάσεως αὐτῶν πέμπονται πρὸς τοὺς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλους, οἵτινες ἐζήτησαν τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν.

§ 76.

Περὶ τῶν ἀνικάνων καὶ ἐξαιρετέων μαρτύρων.

Τῆς προεκτεθείσης ἀρχῆς, καθ' ἣν πᾶς τις δύναται νὰ ἐξετασθῇ ὡς μάρτυς, ὑπάρχουσιν ἐξαιρέσεις τινὲς ἕνεκα λόγων καθιστώντων πρόσωπά τινα ἢ ἐν γένει ἀνίκανα πρὸς μαρτυρίαν, ἢ ἐν δεδομέναις περιπτώσεσι τὴν ἀπαλλαγὴν αὐτῶν ἀπὸ τῆς ὑποχρέωσεως τοῦ μαρτυρεῖν δικαιολογοῦσαι.

Α') Περὶ τῶν ἀνικάνων πρὸς μαρτυρίαν. — Ὁ νόμος θεωρεῖ ἀνικάνους ἐν γένει πρὸς μαρτυρίαν ἕνεκα τῆς διανοητικῆς αὐτῶν καταστάσεως τοὺς βλάκας, τοὺς παράφρονας καὶ τοὺς μαινομένους, διὸ οὔτε κατὰ τὴν προδικασίαν οὔτε κατὰ τὴν ἐπὶ ἀκροατηρίου συζήτησιν συγχωρεῖ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν ἐπὶ ποινῇ ἀκυρώσεως τῆς διαδικασίας (1).

Β') Τῆς ὑποχρέωσεως πρὸς μαρτυρίαν ἀπαλλάττει ὁ νόμος.

1) Πάντας τοὺς ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν γινώσκοντας γεγονότα ἀφορῶντα τὸ ἀποδεικτέον θέμα, τοιοῦτοι δὲ εἰσὶν α) οἱ ἐκ τοῦ κλήρου ὡς πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐκ τῆς ἐξομολογήσεως γινώσκουσι· β) οἱ συνήγοροι ἢ δικαστικοὶ ἀντιλήπτορες δι' ὅσα διεπιστεύθησαν αὐτοῖς οἱ πελάται αὐτῶν· γ) οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι (2).

Ποικίλαι ἀφορμαὶ ὑπηγόρευσαν τῷ νομοθέτῃ τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην διάταξιν. Καὶ διὰ μὲν τοὺς δημοσίους λειτουργοὺς ὁ λόγος τῆς ἐξαιρέσεως εἶναι πρόχειρος ἐάν τις

(1) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 113.

(2) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 115. Lex 25 de testibus (22, 5).

ἐναλογισθῇ ὅτι ἡ διακοίνωσις τῶν τῆς ὑπηρεσίας ἡδύνατο ν' ἀποδῇ ἐνίοτε λίαν ἀλυσιτελὴς πρὸς τὰ κοινὰ συμφέροντα. Διὰ τοὺς κληρικούς δὲ, τοὺς συνηγόρους καὶ τοὺς δικαστικούς ἀντιλήπτορας καθιερώθη ἡ ἐξαίρεσις αὕτη, διότι ἡ ἀπόλυτος ἐχεμυθία συντελεῖ κυρίως πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν, ὅπερ ὑπὸ τὸν ἀδιάρρηκτον τῆς μυστικότητος πέπλον τὴν ἡθοποίησιν τῆς κοινωνίας ἀπεργάζεται ἢ τὴν ὑπεράσπισιν ἢ συνδιαλλαγὴν προσβαλλομένων ἢ συγκρουομένων συμφερόντων καὶ δικαιωμάτων ἀσφαλέστερον ἐπιτυχᾷνει (3).

2) Τοὺς μετὰ τοῦ κατηγορουμένου (4) διὰ δεσμῶν συγ-

(5) Τὸ προνόμιον τοῦτο τῶν κληρικῶν καθιεροῖ ρητῶς καὶ τὸ *Kanonisch d. Aikion* ὅρ. can. 2. Dist. VI. de Pœnitentia. Cap. 12, V. 5, 58. De Pœnitentia. Andres über das Beichtsiegel N. Archiv d. crim. R. Vol. I. n.º 25, Vol. II. n.º 6. — Zachariae Strasprocess τόμ. II. § 98, σελ. 194, σημ. 12. — Ἐφαρμόζεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν λουθηρανῶν καὶ διαμαρτυρομένων ἱερέων. ὅρ. Richter Kirchenrecht § 246.

Περὶ τῶν συνηγόνων ὅρ. *Lex 25 de testibus* (22, 5). «*Man-datis cavetur, ut Praesides attendant ne patroni in causa cui Patrocinium praestiterunt, testimonium dicant*». — *Fau-stin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 557, σελ. 564.* Κατὰ τὴν Γαλλικὴν μάλιστα νομολογίαν ἀπαλλάττονται τῆς ὑποχρέω-σεως πρὸς μαρτυρίαν καὶ οἱ ἱατροὶ, αἱ μαῖαι, οἱ φαρμακοποιοὶ καὶ οἱ συμβολαιογράφοι δι' ὅσα ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν γινώσκουσιν. *Code Pénal art. 378.*

(4) Ἐὰν ὑπάρχωσι πλείονες συγκατηγορούμενοι ἕνεκα τῆς αὐτῆς κολοσίμου πράξεως καὶ τινες ἐκ τῶν κλητευθέντων μαρτύρων ᾧσι μεθ' ἐνὸς ἐξ αὐτῶν συγγενεῖς εἰς βαθμὸν ἐν ᾧ

γενείας συνδεομένους, τὸ μὲν ἵνα μὴ εἰς ἀντίθεσιν ἐμβῶλῃ τὰ ἔμφυτα τῆς συγγενικῆς στοργῆς αἰσθημάτων πρὸς τὰ τοῦ πολίτου ἐν γένει καθήκοντα, τὸ δὲ διότι ἡ μαρτυρία τῶν τοιούτων δύναται ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπονοίας περὶ τοῦ ἀξιόπιστου αὐτῆς νὰ παράσχη (5). Εἰσι δὲ εἰδικώτερον τοιοῦτοι.

α) Οἱ ἀνιόντες καὶ κατιόντες (6).

τὸ τῆς ἐξαιρέσεως δικαίωμα χορηγεῖται, δύνανται οἱ μάρτυρες οὗτοι νὰ προσαχθῶσι κατὰ τῶν λοιπῶν κατηγορουμένων; Ἡ Γαλλικὴ νομολογία ἔλυσεν ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα τοῦτο χορηγοῦσα τὸ δικαίωμα τῆς ἐξαιρέσεως τῶν μαρτύρων οὔτινες εἰσι συγγερεῖς « *de l'accusé ou de l'un des accusés présents et soumis au même débat.* » Instr. crim. art. 322. — Faustin Hélie τόμ. VIII. § 636, σελ. 694, κ. ἐξ. Dalloz *Temoins* n.º 112. Ἐπίσης δὲ δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἔαρτινες ἐκ τῶν συγκατηγορουμένων διὰ τὴν αὐτὴν κολάσιμον πρᾶξιν δικάζονται ὡς φυγόδικοι, οἱ μετ' αὐτῶν συγγενεῖοντες μάρτυρες δύνανται νὰ ἐξαιρεθῶσι ὑπὸ τῶν παρόντων.

(5) Τὸ δικαίωμα τοῦτο πρὸς ἀπαλλογήν τῶν πλησιεστέρων συγγενῶν ἀπὸ τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ μαρτυρεῖν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων ἀπαρτῶμεν καὶ ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ δικαίῳ καθιερωμένων ὅρ. Lex 4, 5, 6, 9. de testibus (22, 5). Lex 6. Cod (4, 20). « *Parentes et liberi invicem adversus se nec volentes ad testimonium admittendi sunt.* » Ὁ δὲ λόγος τῆς διατάξεως ταύτης ἦν κατὰ τὸν Παῦλον Sentent. Recept. Lib. V. tit. 15 § 5. « *Quia rei verae testimonium necessitudo personarum corrumpit.* » — Instr. crim. art. 156, 521. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VII. § 499, σελ. 295, τόμ. VIII. § 536, σελ. 694.

(6) Ἡ ἔκφρασις τοῦ νόμου εἶναι γενικὴ ὥστε φηροῦμεν ὅτι

β') Οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαί.

γ') Οἱ πατριοὶ, αἱ μητριοὶ καὶ οἱ προγονοί.

δ') Ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή.

ε') Ὁ πενθερὸς καὶ ἡ πενθερά.

ς') Οἱ γυναικάδελφοι καὶ αἱ γυναικαδέλφαι ὥς καὶ οἱ ἀνδράδελφοι καὶ αἱ ἀνδραδέλφαι.

ζ') Οἱ γαμβροὶ ἐπ' ἀδελφῇ, ἡ αἱ νύμφαι ἐπ' ἀδελφῷ.

Πάντες οὗτοι ἐξαιροῦνται τῇ αἰτήσει τοῦ κατηγορουμένου, τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ ἢ τοῦ Εἰσαγγελέως. Πλὴν ἡ μὴ ἐξαίρεσις αὐτῶν δὲν καθιστᾷ ἄκυρον τὴν διαδικασίαν, ὥςπερ ἡ ἐν τῷ προηγούμενῳ ἐδάφει ἐξέτασις τῶν ἀνικάνων πρὸς μαρτυρίαν. Ἐν τούτοις οἱ ἐξαιρετέοι μάρτυρες κατὰ τὴν ἐπὶ ἀκροατηρίου διαδικασίαν δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν ἐν τῇ προδικασίᾳ πρὸς διασάφησιν τῆς ὑποθέσεως (7).

§ 77.

Κλητεῦσις τῶν μαρτύρων.

Μάρτυρας δύνανται νὰ κλητεύσωσιν οἱ ἀνακριταί, ὥς καὶ οἱ ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπάλληλοι, οἱ Εἰσαγγελεῖς, οἱ δη-

δύνανται νὰ θεωρηθῶσι συμπεριλαμβανόμενοι ἐν αὐτῇ οὐ μόνον οἱ νόμιμοι ἀνιδόντες καὶ κατιόντες, ἀλλὰ καὶ οἱ φυσικοί. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VIII, § 636, σελ. 696. Dalloz v. Temoïn n.º 101.*

(7) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 114.* — Κατὰ τὴν Γαλλικὴν ποινικὴν δικονομίαν ἄρθρ. 522 μετὰ τῶν ἐξαιρετέων μαρτύρων

μόσιοι κατήγοροι, οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες, οἱ ἰδιῶται κατήγοροι (1), καὶ αὐταὶ τέλος οἱ κατηγορούμενοι (2).

Ἡ κλήσις τῶν μαρτύρων συντάσσεται ἐγγράφως παρὰ τοῦ καλοῦντος αὐτοὺς πρὸς ἐμφάνειαν καὶ ἐπαδίδοται αὐτοῖς διὰ κλητῆρος, χωροφύλακος, ἢ ἄλλου τινὸς ἐκ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως (3), εἰκοσιτέσσαρας τοῦλάχιστον ὥρας πρὸ τῆς

συναριθμοῦνται καὶ οἱ μηνυταὶ ἀξιοποτρυν πράξεων, ὑπὲρ ὧν ὁ νόμος ὁρίζει ἀμοιβὴν τινα.

(1) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 144, 165, 189, 295, 295.

(2) Οἱ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου προσκαλούμενοι μάρτυρες ἢ κλητεύονται ἀπ' εὐθείας ὑπ' αὐτοῦ τούτου, ἢ διὰ τῆς Εἰσαγγελίας γενομένης πρὸς αὐτὴν ἐγγράφου αἰτήσεως περιεχομένης τὰ διὰ τῶν κλητευτέων μαρτύρων ἀποδειχθησόμενα ἀρτικέμενα. Καὶ εἰ μὲν εἶναι ἡ αἴτησις αὕτη βάσιμος, ἡ Εἰσαγγελία ὀφείλει νὰ κλητεύσῃ αὐτεπαγγέλτως τοὺς προταθέντας μάρτυρας, ἄλλως προσκαλεῖ τὸν αἰτοῦντι νὰ καταθέσῃ τὰ τῆς κλητεύσεως ἔξοδα, μεθ' ὃ ἐκδίδει τὰς κλήσεις καὶ φροντίζει περὶ τῆς ἐπιδόσεως αὐτῶν. Πoir. Δικ. ἄρθρ. 165, 190, 192.

(3) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 145—190. Instr. crim. art. 72. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. σελ. 544.* Οἱ τῇν προεσαγωγικὴν ἀνάκρισιν ἐνεργοῦντες ἐπάλληλοι δύνανται καὶ προφορικῶς μόνον νὰ κλητεύσωσι τοὺς μάρτυρας. Πoir. Δικ. ἄρθρ. 158, 157. Ὡς πρὸς τοὺς χωροφύλακας ἐτροποποιήθη ἐν μέρει ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 490, διὰ τοῦ ἄρθρ. 29 τοῦ μεταγενεστέρου νόμου περὶ κατοντισμοῦ τῆς χωροφυλακῆς, ὁρίζοντος ὅτι οἱ χωροφύλακες μόνον ἐν περιπτώσει κατεπειγούσης ἀνάγκης δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι ὡς κομισταὶ δικαστικῶν διατάξεων. Ὁρ. Ἐγγράφον τοῦ τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν Εἰσαγγελέως ὑπ' ἀριθμ. 284 τοῦ 1859, ἐν Εὐρητηρίῳ τόμ. Ζ'. σελ. 188.

εἰς ἐμφάνισιν προθεσμίας. Ἐγχειρίζεται δὲ εἴτε εἰς τὸν κλητευόμενον αὐτοπροσώπως, εἴτε ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ εἰς τινα ἐκ τῶν συνοίκιων ἢ γειτόνων. Πρέπει δὲ πάντοτε νὰ συντάσσῃται ἀπόδειξις παρὰ τῶν ἐγχειρισάντων τὴν κλήσιν περιέχουσα τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν, τὸν τόπον καὶ τὸ πρόσωπον πρὸς ὃ ἐγένετο ἡ ἐπίδοσις (4).

Ἡ ἐπίδοσις τῆς κλήσεως τῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς ἢ θαλάσσης διατελούντων γίνεται διὰ τοῦ διοικητοῦ τοῦ τόπου τῆς ἐφεδρείας, ἢ διὰ τοῦ πλοιάρχου ἢ τοῦ νομίμου αὐτοῦ ἀντιπροσώπου (5).

Ὅσακις δὲ πρόκειται νὰ κλητευθῶσιν ἀξιωματικοὶ τοῦ ναυτικοῦ, διευθύνται πλοίων, ἢ μοίραρχοι, ἢ διευθύνται μοιραρχίας, ἢ κλήσις αὐτῶν πρέπει ν' ἀπευθύνηται πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν Ὑπουργεῖον ἢ πρὸς τὸ Ἀρχηγεῖον τῆς χωροφυλακῆς (6).

§ 78.

Ἐξέτασις τῶν μαρτύρων.

Τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἐπὶ τοῦ ἀποδεικτέου θέματος προηγείται ἡ βεβαίωσις περὶ τῆς ταυτότητος αὐτῶν, καὶ περὶ τῆς μὴ ὑπάρξεως λόγου τινὸς καθιστῶντος αὐτοὺς ἀνικάνους πρὸς μαρτυρίαν. Διὰ τοῦτο ἐν πρώτοις ἐρωτῶνται περὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ἐπωνύμου, τοῦ

(4) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 144, κ. ἐξ. 165, 166, 187, 191.

(5) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 174, 192.

(6) Ἐγκυκλ. τοῦ Ὑπουργ. Δικαιοσύνης 16 Αὐγούστου τοῦ 1857, καὶ 12 Μαΐου τοῦ 1859.

τόπου τῆς γεννήσεως, τῆς κατοικίας, τῆς ἡλικίας καὶ τοῦ θρησκευματός αὐτῶν (1).

Ἀφ' οὗ δὲ βεβαιωθῶσι ταῦτα τότε οἱ μὲν ἐν τῇ προανα-
κρίσει ἐξεταζόμενοι μάρτυρες δίδουσι συνήθως διὰ χειρα-
ψίας ὑπόσχεσιν ὅτι θέλουσιν εἰπεῖ τὴν ἀλήθειαν· κατ' ἐξαί-
ρεσιν δὲν συγχωρεῖται ἡ ὀρκισις αὐτῶν (2).

Οἱ δ' ἐπὶ ἀκροατηρίου ἐξεταζόμενοι μάρτυρες προσκα-
λοῦνται νὰ δώσωσι δημοσίᾳ τὸν νενομισμένον ὅρκον (3) ἐπὶ

(1) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 125. — Ἡ ἐν τοῖς πρακτικοῖς ἐλ-
λειψίᾳ τῆς σημειώσεως τῆς ἡλικίας τοῦ ἐξετασθέντος μάρτυ-
ρος δὲν ἐπιφέρει ἀναίρεσιν ὅρ. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγου, 114
τοῦ 1846, 68 τοῦ 1847. Εὐρετηρ. τὸμ. Γ. σελ. 150.

(2) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 124. Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἡ ἐν τῇ
προδικασίᾳ ὀρκισις τῶν μαρτύρων συγχωρεῖται ὅταν ἐξετά-
ζονται ὡς μάρτυρες βασιλόπαιδες ἢ γραμματεῖς τῆς ἐπικρα-
τείας, στρατάρχαι, Εἰσαγγελεῖς, Νομάρχαι, Πρόσβαιοι ἢ δι-
πλωματικοὶ καὶ προξενικοὶ ὑπάλληλοι, διατρίβοντες ἐκτὸς τοῦ
τόπου ἐνθα ἐδρεύει τὸ ἀρμόδιον πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως
δικαστήριον. ὅρ. Πoir. Δικ. ἄρθρ. 116, 119, 120. Πρὸς τού-
τοις συγχωρεῖται ἡ ὀρκισις «ὅταν ἐκ τῆς ἀναβολῆς ἐπληκται
κρίθηνος, ἢ διὰ βαρεῖαν νόσον, ἢ διὰ τὸ βαθὺ γῆρας τῶν μαρ-
τύρων, ἢ ὅταν ἡ εἰς τὸ ἀκροατήριον ἐμφάνισις αὐτῶν ᾖται ἀτέ-
μικτος διὰ τὴν ἐκ τῆ ἀλλοδαπῇ διατρίβην τῶν ἢ δι' ἄλλα
τοιαῦτα κωλύματα.

(3) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 121. Instr. crim. art. 155. Lex 9,
16, 19. Cod. de testibus, (6, 20). «Juris jurandi religione
testes, priusquam perhibeant testimonium, jamdudum arctari
praecepimus». — Ὁ ὅρκος χρησιμεῖν ὡς ἐγγύησις τοῦ αξιο-
πίστου τῆς τῶν μαρτύρων καταθέσεως, καὶ ἐπομένως θεωρεῖται
ὡς οὐσιῶδες στοιχεῖον ἐκάστης μαρτυρίας, οὕτως ἢ παρὰ λεψίμω

τοῦ ἱεροῦ μὲν Εὐαγγελίου οἱ τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν πρεσβεύοντες, οἱ δὲ ἀλλόθρησκοι κατὰ τὰ ἐν τῇ θρησκείᾳ αὐτῶν εἰθισμένα (4).

Τῆς διὰ χειραψίας ὑποσχέσεως κατὰ τὴν προανάκρισιν καὶ τῆς ὁρκίσεως ἐπὶ ἀκροατηρίου ἀπαλλάσσονται ὅσοι ἐκ τῶν μαρτύρων,

ἐπιφέρει τὴν ἀκύρωσιν αὐτῆς. ὅρ. *Mittermaier N. Archiv d. Crim. R.* τόμ. VI. σελ. 463. — *Strafverfahren* τόμ. II. § 153. — *Zachariae Strafprocess* τόμ. II. § 101, σελ. 208. Περὶ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν εἶναι καταλληλότερον γὰρ δίδηται ὁ ὅρκος τῶν μαρτύρων τουτέστιν ἐν τῇ προδικασίᾳ ἢ ἐν τῇ ἐπὶ ἀκροατηρίου διαδικασίᾳ ἐπάρχει διαφωνία παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν. ὅρ. *Zachariae* αὐτόθ. σελ. 212, κ. ἐξ. Ἐν τῇ Γαλλικῇ ποινικῇ δικονομίᾳ ἀπαρτῶμεν ἐξαιρέσιν τοῦ εἰρημένου κανόνος τῆς ἡμετέρας δικονομίας περὶ τῆς ἀπολύτου ἀνάγκης τῆς ὁρκίσεως τῶν μαρτύρων κατ' αὐτὴν ὁ Πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων καὶ ἀρξαμένης ἤδη τῆς δίκης ἔχει τὸ δικαίωμα γὰρ καλὴν μάρτυρας, οἱ τοιοῦτοι ὁμως δὲν ὁρκίζονται, ἀλλ' ἡ κατάθεσις αὐτῶν χρησιμεύει ὡς ἀπλῇ διασάφησις. *Instr. crim. art. 269. Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. VII. § 599, σελ. 502.

(4) Οἱ ἱερεῖς τοῦ Ἀρατολικοῦ καὶ Λυτικοῦ δόγματος δίδουσι μόρον τὸν ἐπὶ τῇ διαβεβαίωσει τῆς ἱερωσύνης αὐτῶν ὁρισθέντα ὅρκον, ὅρ. *Καταστατικὸν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 9 Ἰουλίου 1852*, ἀρθρ. 23. — Νόμον τῆς 51 Μαΐου 1860. Περὶ ὁρκοδοσίας τῶν ἀρχιερέων καὶ λοιπῶν κληρικῶν τῆς Ῥωμαιο-καθολικῆς Ἐκκλησίας. — Ὁ ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου διδόμενος ὅρκος πρέπει ἐκάστοτε γ' ἀπαγγέλλεται κατὰ τὸν ἐν τῷ νόμῳ ὁρισμένον τύπον [ἀρθρ. 121], καὶ γὰρ σημειοῦται ἐν τοῖς πρακτικοῖς ὅτι ἐτηρήθη ὁ τύπος οὗτος ἀδόντος τοῦ μάρτυρος τὸν ἐν τῷ ἀρθρ. 121, διαγραφόμενον ὅρκον». ὅρ. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. VII. § 499, σελ. 508, κ. ἐξ.

- α) δὲν συνεπλήρωσαν τὸ 14 ἔτος τῆς ἡλικίας των.
 β') κατεδικάσθησαν ἕνεκα κακουργήματος ἢ πλημμελή-
 ματος ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἀρθροῖς 22 καὶ 23 τοῦ Ποινικοῦ νό-
 μου ἀναφερομένων.
 γ') Οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες ἢ οἱ νομίμως ἐκπροσωποῦν-
 τες τὰ συμφέροντα αὐτῶν (5).

Ἐκαστος ἐκ τῶν μαρτύρων ἐξετάζεται κατ' ἰδίαν. Καὶ
 ἐν μὲν τῇ προανακρίσει ἡ ἐξέτασις γίνεται μυστικῶς,
 ὥστε οὔτε ὁ κατηγορούμενος οὔτε οἱ προεξετασθέντες
 μάρτυρες δύνανται νὰ συμπαρίστανται κατ' αὐτήν. Ἐν
 τῇ ἐπὶ ἀκροατηρίου ὁμως διαδικασίᾳ καθ' ἣν ἡ δημο-
 σιότης ἐπικρατεῖ, ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων γίνεται ἐνώπιον
 τοῦ κατηγορουμένου, οἱ δὲ προεξετασθέντες μάρτυρες δια-
 μένουσιν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ. Ἐὰν δὲ ὑπάρξῃ διαφωνία
 μεταξὺ τῆς καταθέσεως διαφόρων μαρτύρων, ἢ μεταξὺ τῆς
 καταθέσεως τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῶν μαρτύρων, συγ-
 χωρεῖται ἡ κατ' ἀντιπαράστασιν ἐξέτασις αὐτῶν (6).

Ῥητῶς δὲ ἀπαγορεύει ὁ νόμος τὸ ἀπευθύνειν πρὸς τοὺς
 μάρτυρας παραπειστικὰ ἐρωτήσεις (7).

(5) Ποιν. Δικον. ἀρθρ. 122, § 3, ὡς λ. χ. ἡ μήτηρ ἐνά-
 γουσα ὡς φυσικὸς ἐπίτροπος τοῦ ἀνηλικίου τέκνου της. Ἀποφ.
 Ποιν. Ἀρ. Πάγου 158 τοῦ 1846. Ὁ δικαστικὸς ἐπίτροπος.
 Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγου 55 τοῦ 1847. Εὐρετηρ. τόμ. 1.
 σελ. 170, κ. ἐξ. Πλὴρ ἄν τις ἐξ αὐτῶν ὀρκισθῇ οὐδεὶς ἐναν-
 τιουμένον, ἡ διαδικασία δὲν θεωρεῖται ἕνεκα τούτου ἄκυρος.
Instr. crim. art. 79. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VII.
 § 499, σελ. 295.

(6) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 126.

(7) Ποῖαι θεωροῦνται ὡς παραπειστικαὶ ἐρωτήσεις (Que-

Ὅσακις οἱ μάρτυρες εἶναι κωφοὶ ἢ ἄλαλοι, ἄπειροι δὲ τοῦ γράφειν, ἢ μὴ ἐγκρατεῖς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης διορίζονται ὑπὸ τοῦ προέδρου τοῦ δικαστηρίου ἐν τῇ δημοσίᾳ συνεδριάσει ἢ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἐν τῇ προδικασίᾳ ἐρμηνεῖς (8).

Οἱ ἐρμηνεῖς δὲν πρέπει νὰ ὦσιν ἐκ τῶν κατηγορουμένων, ἐκ τῶν συνηγόρων, ἐκ τῶν μαρτύρων, ἢ ἐκ τῶν δικαστῶν. Ὑποχρεοῦνται δὲ πρὶν ἢ ἐπιληφθῶσι τοῦ ἔργου αὐτῶν νὰ ὀρκισθῶσι περὶ τῆς πιστῆς διερμηνεύσεως τῶν εἰς αὐτοὺς προταθησομένων ἐρωτήσεων, ὡς καὶ τῶν δοθησομένων ἀπαντήσεων (9).

Οἱ αὐτοὶ λόγοι τῆς ἐξαιρέσεως τῶν πραγματογνωμό-

slions suggestives ἢ captieuses) ὀρεῖ τὸ ἀρθρ. 127, ποιν. διοικονομίας χαρακτηρίζον ὡς τοιαύτας ἐκείτας, δι' ὧν ἀποκρίθεται ἢ ἐκλαμβάνονται ὡς ἀληθῆ πράγματα μὴκω ὁμολογηθέντα παρὰ τοῦ κατηγορουμένου ἢ μηκέτι εἰρημένα παρὰ τοῦ μάρτυρος, ἢ αἱ ὁποῖαι διὰ τὴν διττὴν αὐτῶν σημασίαν δύναται νὰ παρεξηγηθῶσι». *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 559, σελ. 608.*

(8) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 150. *Instr. crim. art. 552, 553.* Ἐὰν οἱ τοιοῦτοι κωφάλαλοι μάρτυρες γνωρίζωσι νὰ γράψωσι, τότε αἱ ἐρωτήσεις καὶ ἐν τῇ προδικασίᾳ καὶ κατὰ τὴν ἐπὶ ἀκροατηρίου συζήτησιν δίδονται αὐτοῖς ἔγγραφοι παρὰ τοῦ γραμματέως, καὶ ὀφείλουσι ν' ἀπαντήσωσιν εἰς ταύτας ἐγγράφως. Ἐὰν ὁ Πρόεδρος ἢ ὁ ἀνακριτὴς μὴ προβῶσιν εἰς τὸν διορισμὸν ἐρμηνέως, ὥτε Εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ κατηγορούμενος ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ αἰτήσωσι τὸν διορισμὸν τοιοῦτον. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VIII. § 629, σελ. 658.*

(9) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 151, 155.

νῶν ἰσχύουσι πρὸς ἐξαίρεσιν τῶν ἐρμηνέων. Περὶ δὲ τῆς ἐξαίρέσεως αὐτῶν ἀποφασίζει ἐν τῇ προανακρίσει μὲν ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος, ἐν τῇ δημοσίᾳ δὲ συνεδριάσει τὸ δικαστήριον (10).

Ὅπως οἱ πραγματοποιώμενες οὕτω καὶ οἱ μάρτυρες διακαιοῦνται νὰ αἰτήσωσι τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένην ἀποζημίωσιν διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ὁδοιπορίας, τῆς τροφῆς καὶ χρονοτριβῆς αὐτῶν (11).

(10) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 400, 414, 452. — Ἡ ἐξαίρεσις πρέπει νὰ αἰτῇται ἅμα τῇ γνωστοποιήσει τοῦ διορισμοῦ αὐτῶν.

(11) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 128. — Διάταγμα. 21 Σεπτεμβρίου 1857, δι' οὗ ἐδόθη ἐπίσημος ἐρμηνεῖα τοῦ ἁρθρου τούτου καθόσον πολλοὶ κατὰ γράμμα ἐρμηνεύοντες τὴν ἐν αὐτῷ γράσιν «τὸ ποσὸν προσδιορίζεται εὐθὺς μετὰ τὴν εξέτασιν» ἡρνοῦντο τὸ δικαίωμα τῆς ἀποζημιώσεως εἰς τοὺς προσελθόντας μάρτυρας, ἀλλ' ἀνεξαρτήτως ὅπως ἐκ τῆς θελήσεώς των μὴ εξέτασθέντας. ὁρ. Ποιν. διατιμήσεως ἁρθρ. 25. «Ἐκαστος αὐτεπαγγέλτως προσκληθεὶς ἢ προσαχθεὶς μάρτυς [ἄρθρ. 72 καὶ 128, ποινικ. δικονομίας], λαμβάνει διὰ πᾶσαν ἡμέραν καθ' ἣν παραιτεῖ τὰ ἔργα ἢ τὰς ὑποθέσεις του δραχμὴν 4. » — Γυναῖκες καὶ παῖδες ἡλικίας κατωτέρω τῶν 15 ἐτῶν λαμβάνουσι 50 λεπτά, (ἄρθρ. 24). Τοιοῦτον δικαίωμα πρὸς ἀποζημιώσιν ἔνεκα χρονοτριβῆς δὲν ἔχουσιν οἱ ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικοὶ ὡς καὶ οἱ ὑπάλληλοι οἱ μισθοδοτούμενοι παρὰ τοῦ Δημοσίου Ταμείου, ἄρθρ. 26, 27, ἀλλὰ δύναται μόνον νὰ αἰτήσωσι α) τὰ ἔξοδα τῆς πορείας των κατὰ τὸ ἄρθρ. 66 § 3. β') Ἀποζημιώσιν διὰ τὴν κατ' ἀνάγκην διατριβήν των ἔνεκα κωλυμάτων ἐξ ἀνωτέρας βίας ἐπελθόντων κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν ἄρθρ. 69, § 3, γ') ἀποζημιώσιν διὰ τὴν διατριβήν των εἰς τὸν τόπον ὅπου προσῆλθον ἄρθρ. 70, § 2. Τὴν ἀποζημιώσιν ταύτην δύ-

§ 79.

Δ') Ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου.

Μεταξὺ τῶν διαφορῶν ἀποδεικτικῶν μέσων παρεδέχθη ὁ ἡμέτερος νομοθέτης καὶ τὴν ὁμολογίαν τοῦ κατηγορουμένου, ἥτοι τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἔκθεσιν ἢ παραδοχὴν γεγονότων συντελούντων πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν κολασίμου τινὸς πράξεως (1).

Ἡ ὁμολογία ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ φέρει χαρακτηριστικῶς ὅλως διαφορὰν τῆς ὁμολογίας ἐν τῇ πολιτικῇ δικονομίᾳ ἔνθα, ἰσχύοντος τοῦ ἀξιώματος *confessus pro judicato est*, ἡ ὁμολογία ἀποτελεῖ τελείαν κατὰ τοῦ ὁμολογοῦντος ἀπόδειξιν καὶ ἐπέχει τόπον δικαστικῆς ἀποφάσεως. Προέρχεται δὲ ἡ διαφορὰ αὕτη ἐκ τοῦ ὅλως ἰδιάζοντος προορισμοῦ τῆς ἀποδείξεως ἐν τῇ πολιτικῇ καὶ ἐν τῇ ποινικῇ

γίνεται καὶ οἱ διὰ βίας προσαχθέντες νὰ αἰτήσωσι. Δὲν δικαιοῦνται ὅμως πρὸς ἀποζημίωσιν οἱ ἐκ τῶν φυλακῶν τῶν ὑποδίκων ἢ καταδίκων προσαγόμενοι, ὅρ. Παππαρτωνοπούλου Ἐγχειρίδιον περὶ τῶν ἐξόδων τῆς ποιν. δικαιοσύνης σελ. 40, κ. ἐξ.

(1) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 111. Dollmann *Strafprocess* § 59, σελ. 27. — Ἐν τῇ Γαλλικῇ ποινικῇ δικονομίᾳ δὲν ἀπαρτίζονται τὸ ἀποδεικτικὸν τοῦτο μέσον. Ἡ νομολογία ὅμως τῶν δικαστηρίων ὁρμωμένη ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθρ. 542. *Instr. crim.* ὅπερ ὡς ἀρκοῦσαν βάσιν τῆς ἀποφάσεως τῶν δικαστῶν θεωρεῖ *leur intime conviction*, παρεδέχθη καὶ τὴν ὁμολογίαν ὡς ἀποχρῶντα ἀποδεικτικὸν λόγον πρὸς καταρτισμὸν τῆς ἀποφάσεώς των. ὅρ. *Faustin Hélie Instr. crim.* τομ. V. § 572, σελ. 729.

δίκη. Ὅθεν ἡ ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ χρησιμεύει ὡς ἀπόδειξις.

α) Ἐὰν γείνη ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ἡ ἐνώπιον τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων, καὶ ἦναι σαφὴς καὶ ῥητὴ (2). Ἡ ἐξώδικος ὁμολογία, ἣν ὁ κατηγορούμενος δὲν ἐπανελάβεν ἐνώπιον τῶν εἰρημένων ἀρχῶν, ἡ ἀνεκάλεσεν, οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιρροήν (3).

β) Ὅταν ἦναι ἐκουσία καὶ μὴ ἐξαναγκάζεται ὁ κατηγορούμενος πρὸς δήλωσιν αὐτῆς δι' ἀπειλῶν, βίας, ἢ ἄλλως πως.

γ) Ὅταν μὴ ἀντίκηται πρὸς τὰς λοιπὰς πληροφορίας καὶ ἀποδείξεις τοῦ ἐγκλήματος· ὅθεν ἐὰν ὁ κατηγορούμενος καταγγέλλῃ ἑαυτὸν ὡς αὐτουργὸν ἀθεμίτου τινὸς πράξεως, πλὴν οὐδεμία ἄλλη ἀπόδειξις ὑπάρχῃ, προσεπιμαρτυροῦσα τὴν ἐνοχὴν αὐτοῦ, ἡ τοιαύτη τοῦ κατηγορουμένου ὁμολογία καθ' ἑαυτὴν δὲν ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν, ἀλλ' ὡς τεκμήριον μόνον ἐνδεχομένης ἐνοχῆς αὐτοῦ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ. Τὴν διάταξιν ταύτην ὑπηγόρευσεν εἰς τὸν νομοθέτην ἡ δικαία ὑπόνοια μὴ τις ἐνίοτε ὑπὸ αἰσθημάτων παραλόγων ὀρμώμενος, ἢ δολιευόμενος τὴν δικαστικὴν ἀρχὴν, πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀληθῶς ἐνόχων καὶ οὐχὶ ὑπείκων εἰς τῆς συνειδήσεως τοὺς ἐλέγχους, καὶ τὸ πρὸς τὴν ἀλή-

(2) Ἡ σιωπηλὴ ὁμολογία ἡ ἐξ εἰκασίας προκύπτουσα δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποχρῶν λόγος ἀποδείξεως. βρ. *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. II. § 163, σελ. 349.

(3) *Bonnier Traité des preuves* τόμ. I. n.^ο 367, σελ. 474. *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. II. § 155. σελ. 366.

θειαν σέβας, ψευδῶς ἑαυτὸν ὡς ἔνοχον κολασίμου τινὸς πράξεως ὁμολογεί (4).

(4) Ἐκ τῆς ιδέας ταύτης ἐπήγαγεν ὁ κατ' ὄν « *Nemo audit perire volens aut propriam turpitudinem allegans* ». Τὴν ἐν τῷ κειμένῳ ἐκτεθεῖσαν ἀρχὴν ἀπαρτῶμεν ἰσχύουσαν ἡδὴ καὶ ἐν τῷ Ῥώμ. δικαίῳ, ὅπερ ὡσαύτως ἀπαιτεῖ ὁμολογίαν συνάδουσαν πρὸς τὰς λοιπὰς ἀποδείξεις· ὅρ. *Lex 1, § 27, de quaestioñibus* (48, 48). *Lex 1, § 77, Cod. eod.* (9, 41). Μετὰ τὴν ἐπικράτησιν ὅμως τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας ὑπερῶχυνσεν ἡ ὅλως ἀντίθετος ἀρχὴ καθ' ἣν ἡ ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ κυριωτέρα τῶν ἀποδείξεων καὶ διὰ τοῦτο ἅπανα ἡ διαδικασία πρὸς ἐπιτυχίαν ταύτης ἔτεινεν, ὅρ. *Bonnier Traité des preuves* τόμ. I. n.º 564, σελ. 467. — Κατὰ τὴν Ἀγγλικὴν ποινικὴν δικονομίαν ὅλως διάφορον ἔχει ἀποτελεσματὶ ἡ ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου ἐνώπιον τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων, διότι κατὰ τὴν ἐναρξίν τῆς συνεδριάσεως ἐρωτᾶται ὁ κατηγορούμενος ὑπὸ τοῦ Προέδρου, ἂν θέλει τὰ δικασθῆναι ὡς ἔνοχος (*guilty*) τῆς διὰ τοῦ ἐγκλητηρίου ἀποδιδομένης αὐτῷ πράξεως ἢ ὡς ἀθῶος (*or not guilty*). Καὶ ἐὰν μὲν ὁ κατηγορούμενος ὁμολογήσῃ ἑαυτὸν ἔνοχον παραλείπεται ὡς ὅλως περιττὴ ἡ παρὰ τῶν ἐνόρκων ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως, καὶ ὁ δικαστὴς ἀπαγγέλλει αὐθωρεὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου, μόνον δὲ ἐὰν ἀπαρτήσῃ ἀποφατικῶς ἢ ἐὰν σιωπήσῃ, διατάσσεται ἡ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐνόρκων συζήτησις τῆς ὑποθέσεως. Περὶ τῆς ἀφορμῆς πρὸς καθιέρωσιν τῆς διατάξεως ταύτης ἐν τῇ Ἀγγλικῇ δικονομίᾳ ὑπάρχει ἀμφισβήτησις μεταξὺ τῶν συγγραφέων, διότι τινὲς μὲν παραδέχονται ὅτι ἡ διάταξις αὕτη εἶναι ἄμεσος συνέπεια τῆς θεσμοθεσίας αὐτῆς τῶν ὁρκωτῶν δικαστηρίων, ὧν ἡ ἐτυμολογία ἐκφράζει τὴν συνείδησιν αὐτῆν τοῦ κατηγορουμένου περὶ τῆς ἐνο-

Οὐδεμία δ' ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ ἀπαντᾶται διάταξις ὑπὲρ τοῦ ἀδαιρέτου τῆς ὁμολογίας, διότι ὡς εἴρηται ἀνω-

τῆς αὐτοῦ, ὅθεν ἀποβαίνει ὅλως περιττὴ ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ὁμολογήσῃ τὴν ἐνοχλήν αὐτοῦ ἐκουσίως. (ὅρ. Kæstlin Das geschworenengericht, σελ. 195. — Der Wendepunkt d. Deutschen Strafverfahrens σελ. 384). — "Ἄλλοι δὲ, ἐν οἷς καὶ οἱ πλείστοι τῶν Ἀγγλῶν συγγραφέων φρονοῦσιν ὅτι πηγάζει ἐκ τῆς ἐπικρατούσης ἀρχῆς τῆς κατηγορητικῆς διαδικασίας ἐν τῇ Ἀγγλικῇ ποιν. δικονομίᾳ. Κατ' αὐτὴν δὲ θεωρητέον ὅλως ματαλαί τὴν ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ προσαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων ὁμολογήσαντος τοῦ κατηγορουμένου τὴν ἐνοχλήν αὐτοῦ. [ὅρ. Hepp. Archiv des Crim. R. 1850, σελ. 368. — Biener Abhandlungen II. σελ. 125. — Mittermaier Englisches Strafverfahren § 25, σελ. 552].

Τὴν διάταξιν ταύτην παρεδέχθησαν ἐκ τῶν τῆς Ἑπειρωτικῆς Εὐρώπης νομοθεσιῶν ἡ ποινικὴ δικονομία τῆς Βυρτεμβέργης 14 Αὐγούστου 1849, ἀρθρ. 90, τῆς Πρωσίας, V. O. 5. Jan. 1849 § 98. Gesetz. v. 5 Mai 1852, art. 74, 75. κτλ. Læwe Der Preuss. Strafprocess σελ. 291.

Τὸ Ἀγγλικὸν τοῦτο σύστημα δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ συνᾶν πρὸς τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς νεωτέρας ποινικῆς διαδικασίας, διότι ἀφ' οὗ, ὡς εἴρηται, αὕτη ἐπιζητεῖ τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας κατ' οὐσίαν, πρέπει καὶ ἡ ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου νὰ ἐξελέγχηται διὰ τῆς ἀντιπαραβολῆς μετὰ τῶν λοιπῶν ἀποδείξεων, ἢ δ' ἐξελεγχθεὶς αὕτη δέον νὰ γίνηται παρὰ τῶν ἐνόρκων, ὅτινες μόνου εἰσὶν ἀρμοδίαι ν' ἀποφανθῶσι περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου, ὅθεν οὐδόλως δύναται νὰ δικαιολογηθῇ ἡ ἀναστολὴ τῆς συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως ἐνώπιον τῶν ἐνόρκων, ὁμολογούντος τοῦ κατηγορουμένου τὴν ἐνοχλήν αὐτοῦ.

τέρω - ἐν αὐτῇ δὲν ἰσχύουσιν οἱ τῆς πολιτικῆς δικονομίας περὶ τυπικῶν ἀποδείξεων κανόνες, ὅθεν ἡ ὁμολογία δύναται καὶ ἀδιαίρετως καὶ διηρημένη νὰ ἐκλαμβάνηται. Ἀλλ' ὅσα-κις ἡ ὁμολογία ἀφορᾷ ἰδιωτικὴν ὑποχρέωσιν, ἥτις ἀποτε-λεῖ τὴν βάσιν τῆς ἀθεμίτου πράξεως, διέπεται ὑπὸ τῶν ὀρι-σμῶν τῆς πολιτικῆς δικονομίας (5).

§ 80.

Ε') Ἐγγραφα.

Καὶ τὰ ἔγγραφα τέλος δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ἐν τῇ περὶ ἀποδείξεως διαδικασίᾳ ὡς ἀποδεικτικὰ μέσα. Δύο δὲ εἶδη ἐγγράφων διακρίνει ἡ ἡμετέρα ποινικὴ δικονομία, τὰς ἐκθέσεις ἢ τὰ πρωτόκολλα τὰ παρὰ τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων συντασσόμενα, καὶ τὰ λοιπὰ ὑπομνήματα ἢ ἔγ-γραφα τὰ παρ' οἵουδήποτε προσαγόμενα ἐνώπιον τῆς δι-καστικῆς ἀρχῆς ἵνα χρησιμεύσωσιν ὡς μέσα ἀποδείξεως (1).

(5) *Bonnier Traité des preuves* τόμ. I. n.º 368, σελ. 474. — *Faustin Hélie Instruct. crim.* τόμ. V. § 377, σελ. 752.

(1) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 154, Πολιτ. Δικονομίας ἀρθρ. 154 καὶ 400. Dollmann Strafprocess.* § 60. — Οἷον ἔγγραφα περιέ-χοντα τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος, ὡς λ. χ. ἐπιστολαὶ περιέ-χουσαι προκλήσεις πρὸς ἐκτέλεσιν κολασίμων πράξεων, χει-ρόγραφα πραγματειῶν ἐπιληψίμων, ἢ ἔγγραφα μαρτυροῦντα τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀξιοπολίου πράξεως, ἢ τὴν ἐνοχλήν τοῦ αὐτουργοῦ κτλ.

Πλὴν ἀναγκαῖον προαπαιτούμενον τῆς παραδοχῆς τῶν ἐγγράφων πρὸς ἀπόδειξιν εἶναι ἡ ἀναμφισβήτητος γνησιότης αὐτῶν, ὅθεν ὑπαρχούσης ἀμφιβολίας δύνανται ἐκαστοτε νὰ διαταχθῶσιν αἱ νόμιμοι ἀποδείξεις πρὸς βεβαίωσιν ταύτης (2).

§ 81.

Περὶ τῶν ἐγγράφων ἐκθέσεων καὶ τοῦ τύπου αὐτῶν.

Πρῶτόκολλον ἢ ἐκθέσις καλεῖται ἡ κατὰ τοὺς διαγεγραμμένους τύπους γενομένη ἐγγραφὸς σημείωσις παντὸς ὅπερ ὅπωςδὴποτε ἀντελήφθησαν οἱ ἀρμόδιοι ὑπάλληλοι ἐνεργοῦντες ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Ἐκ τῶν ἐκθέσεων δὲ τούτων αἱ μὲν συντάσσονται διαρκούσης τῆς προδικασίας, ἥτις ὡς εἴρηται γίνεται ἐγγράφως, αἱ δὲ κατὰ τὴν ἐπὶ ἀκροατηρίου διαδικασίαν, καλούμεναι εἰδικώτερον πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων (1).

Αἱ ἐν τῇ προδικασίᾳ συντασσόμεναι ἐκθέσεις περιέχουσι συνήθως.

α) Τὴν βεβαίωσιν τῆς ἐκτελέσεως ἀθεμίτου τινὸς πράξεως καὶ τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὴν στοιχείων.

(2) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 316, κ. ἐξ. Planch Strafverfahren § 133, σελ. 377.* Πρέπει δὲ ὅσοι τὸ δυνάτοιν μετὰ προσοχῆς νὰ γίνηται χρῆσις τῆς διὰ πραγματογνωμῶν ἀποδείξεως, ἥτις πολλαχὺς ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτῇ ἐπισημάνθη ἀπεδείχθη ὅρ. *Bonnier Traité des preuves τόμ. II. n.º 764, σελ. 341.*

(1) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 79, 80, 88, 345.*

β') Τὸν χαρακτῆρα, εἰ δυνατόν, αὐτῆς, τὸν χρόνον τὰς περιστάσεις ὡς καὶ τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως.

γ') Τὰς πληροφορίας ἃς ἔδωκαν περὶ πάντων τῶν εἰς τὴν πράξιν ταύτην ἀναφερομένων γεγονότων οἱ ἐκουσίως πρὸς τὸν δημόσιον ὑπάλληλον προσελθόντες μηνυταί, ἢ οἱ ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τούτῳ προσκληθέντες μάρτυρες.

δ') Τὰς καταθέσεις τῶν παρὰ τοῦ ἀρμοδίου ὑπαλλήλου ἐξετασθέντων ὡς ὑπόπτων ἢ κατηγορουμένων.

ε') Τὴν περιγραφὴν τῶν πειστηρίων, ἅτινα κατεσχέθησαν ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου, ἢ ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἐκτελέσεως, ἢ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.

ς') Τὸ ἐξαγόμενον τῆς ἐνεργηθείσης κατ' οἶκον ἐρεύνης καὶ τὴν γνωμοδότησιν τῶν προσκληθέντων πραγματογνωμόνων.

ζ') Τὸν χρόνον τῆς συλλήψεως ἢ φυλακίσεως τοῦ ὑπόπτου.

Περὶ τοῦ τύπου τῶν ἐκθέσεων δὲν ἀπαντᾶται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ποινικῇ δικονομίᾳ διάταξις γενικῶς ὀρίζουσα αὐτὸν, ἀλλ' ἐν ἐκάστῃ εἰδικῇ περιπτώσει διαγράφονται οἱ ἀπαιτούμενοι πρὸς καταρτισμὸν αὐτῶν τύποι. Περὶ τούτων δὲ παρατηρητέον γενικώτερον τὰ ἐξῆς.

α') Ἐκάστη ἐκθεσις πρέπει νὰ συντάσσεται παρὰ τῶν ἀρμοδίων ὑπαλλήλων (2), νὰ φέρῃ βεβαίαν χρονολογίαν

(2) Ἐκθεσις παρ' ὑπαλλήλου ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ συντεταγμένη, οἷον παρὰ δασοφύλακος περὶ πταισμάτων ἀναγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν λοιπῶν ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, εἶναι ἄκυρος. ὅρ. *Bonnier Traité des preuves* τόμ. II. n.º 582, σελ. 163.

τῆς συντάξεως αὐτῆς (3) καὶ νὰ δηλοῦται ἐν αὐτῇ ὁ τόπος ἐνθα συνετάχθη, ὡς καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὰ λοιπὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ συντάσσοντος αὐτὴν ὑπαλλήλου (4) ἵν' οὕτω πρόχειρος καθίσταται ἡ ἐξελέγξις τῆς ἀρμοδιότητος αὐτοῦ, ἥτις προαπαιτούμενόν ἐστὶ τῆς ἀποδεικτικῆς ἰσχύος τῆς ἐκθέσεως. Ὅσακις αἱ ἐκθέσεις περιέχουσι δηλώσεις τρίτων προσώπων πρέπει νὰ σημειοῦται ἐν αὐταῖς πρὸς τούτοις ἀκριβῶς τὸ ὄνομα, τὸ ἐπάγγελμα, ἡ ἡλικία καὶ ἡ καταικία τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος προσώπου (5).

(3) Ὁ χρόνος ἐντὸς τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ συντάσσῃται ἡ ἐκθεσις δὲν ὀρίζεται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ποινικῇ δικονομίᾳ. Μόνον ἐν τῷ ἄρθρῳ 40 τοῦ Διατάγματος τῆς 31 Δεκεμβρίου 1856 διατάσσεται γενικώτερον ὅτι ἡ παρὰ τῶν ἀγροφυλάκων συντακτέα ἐκθεσις πρέπει νὰ γίνηται « πα ρ ε ν θ ὶ ς » ἀφ' οὗ οὗτοι λάβωσι γνῶσιν τῆς συμβάσεως βλάβης εἰς τὰς φυτείας καὶ σποράς. Ὅθεν ἐπειδὴ οὐτ' ἐν τῷ διατάγματι τούτῳ οὔτε ὑλλοῦ τοῦ νόμου ὀρίζεται ἀνατρεπτικὴ τις προθεσμία δὲν δυνάμεθα νὰ ἰσχυρισθῶμεν, ὅτι ἡ μὴ σύνταξις τῆς ἐκθέσεως εὐθὺς ἅμα λαβόντος τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου γνῶσιν τῆς ἐκτελέσεως ἀξιοποίνου τινὸς πράξεως, ἐξασθετοῖ τὸ ἀξιόπιστον τοῦ περιχομένου αὐτῆς. — Περὶ τῆς Γαλλικῆς Ποιν. Δικονομίας ὁρ. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IV. § 269, σελ. 474. — *Dalloz v. Procès Verbal* n.º 99.

(4) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 129—191. — Οἱ λόγοι τῆς ἐξαιρέσεως τῶν δικαστῶν καὶ μαρτύρων ἰσχύουσι πρὸς ἐξαίρεσιν καὶ τῶν συντασσόντων τὰς ἐκθέσεις δικαστικῶν ὑπαλλήλων ; ἴδ. ἀποφατικὴν λύσιν ἐν *Bonnier Traité des preuves* τόμ. II. n.º 582, σελ. 164.

(5) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 97.

β') Ἡ ἔκθεσις πρέπει νὰ ὑπογράφηται παρὰ τῶν συντασσόντων αὐτὴν ὑπαλλήλων, καὶ παρὰ τῶν συμπαραυρισκομένων τυχὸν μαρτύρων (6).

γ') Αἱ ἐκθέσεις αἱ περιέχουσai δηλώσεις τρίτων προσώπων ἢ καταθέσεις μαρτύρων πρέπει μετὰ τὴν σύνταξιν αὐτῶν ν' ἀναγινώσκωνται πρὸς αὐτοὺς, καὶ νὰ γίνηται μνεῖα τοῦτου ἐν αὐτῇ τῇ ἐκθέσει, ὑπογραφομένη μετὰ τοῦτο ὑπ' αὐτῶν καὶ τοῦ γραμματέως. Ἀρνούμενων δὲ ἢ μὴ δυναμένων νὰ ὑπογράψωσι δεόν ν' ἀναφέρηται ὡσαύτως ἐν αὐτῇ ὁ λόγος τῆς μὴ προσυπογραφῆς αὐτῶν (7).

δ') Αἱ παρεισγραφαὶ εἰσὶν ἄκυροι, αἱ δὲ διαγραφαὶ καὶ αἱ ἐν τῷ περιθωρίῳ σημειώσεις πρέπει νὰ βεβαιῶνται διὰ τῶν ὑπογραφῶν τῶν ἐν τέλει τῆς ἐκθέσεως ὑπογραψάντων προσώπων (8).

(6) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 75, 146, 175, 183.*—*Κανονισμ. χωροφυλακῆς, ἄρθρ. 90.* — *Οἱ συνυπογράφοιτες μάρτυρες πρέπει νὰ ἔχωσι ἡλικίαν τοῦλάχιστον δεκαοκτῶ ἐτῶν, νὰ ᾔναι ἄρρενες, καὶ νὰ μὴ ἔχωσι συμφέρον εἰς τὴν ἐκβασιν τῆς δίκης.* ἄρθρ. 75 *Ποιν. Δικονομίας.*

(7) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 75, 74, 198, 260, ἀριθ. 4 Διαταγμ. 10 Ἰουλίου 1856, περὶ τῶν εἰς τὰ δόση γερομένων ἀνομημάτων.*

(8) *Περὶ τοῦτου δὲν ὑπάρχει ρητὴ ἐν τῷ νόμῳ διατάξις, ἐξάγεται ὅμως ἐκ τῶν ὁρισμῶν τοῦ ἄρθρ. 75 ποιν. δικονομίας, διότι ἄλλως οὐδεμία ἡδύνατο νὰ ὑπάρξῃ ἐγγύησις περὶ τῆς γνησιότητος τῶν διαγραφῶν καὶ τῶν προσθηκῶν. Ὅθεν εἰς αἱ τοιαῦται ἀνυπόγραφοι διαγραφαὶ καὶ προσθήκαι ἀλλοιωσι τὴν ἔννοιαν τοῦ κειμένου τῆς ἐκθέσεως, ἀφορῶσαι οὐσιώδεις λέξεις ἢ φράσεις, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἐπιφέρουσι τὴν ἀκύρωσιν αὐτῆς.* *Dalloz v. Procès Verbal n.º 71, 75.*

§ 82.

Περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς ἰσχύος τῶν ἐκθέσεων.

Μόνον αἱ ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὑπαλλήλων κατὰ τοὺς προσήκοντας τύπους συντεταγμέναι ἐκθέσεις ἔχουσιν ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ἰσχὺν ἀποδείξεως (1), καὶ ὁ δικαστὴς ὑποχρεοῦται νὰ παραδεχθῇ ὡς ἀληθῆ τὰ ἐν αὐταῖς βεβαιούμενα περιστατικά ἐφ' ὅσον δὲν ἀποδειχθῇ τὸ ἐναντίον (2).

Ἡ παράλειψις οὐσιώδους τινὸς τύπου κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἐκθέσεων, ἀποστερεῖ αὐτὰς πάσης ἀποδεικτικῆς ἰσχύος καὶ ὁ αἵτιος τῆς τοιαύτης παραλείψεως ὑπάλληλος τιμω-

(1) Αἱ ἐκθέσεις ὡς εἶδομεν περιέχουσι τὴν περιγραφὴν γεγο-
νότων, ὧν ἀντιλήφθησαν οἱ συντάσσοντες ταύτας, ὥστε καὶ ἡ
ἐκφρασις τοῦ ἀρθροῦ 154 ποιν. δικονομίας «ὅτι ἔχουν ὡς πρὸς
τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ἰσχὺν ἀποδείξεως» πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ὡς
ἀναγερομένη εἰς τὰ πραγματικὰ γεγονότα τὰ ἀμέσως ἀντιλη-
φθέντα παρὰ τῶν συντακτῶν αὐτῶν, καὶ οὐχὶ εἰς ὅσα οὗτοι
ἐξ εἰκασιῶν καὶ καθ' ὑπόθεσιν ἐν αὐταῖς παρενέρουσιν. ὅρ.
ἀρθρ. 10, Διαταγμ. 51 Δεκεμβρίου 1856. Περὶ προφυλά-
ξεως τῶν δεινδροφυτειῶν. Bonnier Traité des preuves τόμ. II.
n.º 595, σελ. 175. — Βικέλλα Μελέτας τῆς ποινικῆς δικο-
νομίας § 54, ἐν Θέμ. τόμ. Θ'. σελ. 84.

(2) Ἡ ποινικὴ δικονομία ἥττοτα παρέχουσα ἀποδεικτικὴν
ἰσχὺν εἰς τὰς ἐκθέσεις τῆς ὑπὸ τῆς πολιτικῆς δικονομίας χορη-
γουμένης ἀπαιτεῖ τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἐναντίου μόνον, ἐν ᾧ ἡ
πολιτικὴ δικονομία θεωρεῖ ταύτας ὡς πλήρη ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν
ἐχούσας μέχρις οὗ ἡ πλυστογραφησις ἢ νόθουσις αὐτῶν ἀπο-
δειχθῇ, ὅρ. Πολιτ. Δικον. ἀρθρ. 153, 154. Ποιν. Δικ. 154.

ρεῖται διὰ πρροστίμου 10—100 δραχμῶν, δύναται δὲ προσέτι νὰ καταδικασθῇ εἰς ἀποζημίωσιν καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτοῦ προσελθόντων ἐξόδων (3).

(3) Πονρ. Δικ. ἀρθρ. 74. Ἡ ἀκυρότης τῶν ἐκθέσεων δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσας στάσεις τῆς δίκης, ἢ καλύπτεται διὰ τῆς σιωπῆς τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν ; ὅρ. *Bonnier Traité des preuves* τόμ. II. n.º 591, σελ. 170. Ἀποφ. Πονρ. Ἀρ. Πάγου ὑπ' ἀριθ. 52 τοῦ 1845 καὶ 111 τοῦ 1846 ἐν Εὐρετηρ. τόμ. 5. σελ. 495.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν τῶν ἐκθέσεων, τρεῖς εἶδη αὐτῶν δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν ἐν τῇ Γαλλικῇ ποινικῇ δικονομίᾳ α) τὰς ἐκθέσεις ὧν τὸ περιεχόμενον ἔχει πλήρη ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν μέχρι τῆς ἀποδείξεως τῆς πλαστογραφίσεως ἢ νοθεύσεως αὐτῶν, καὶ τοιαῦται εἰσὶν αἱ ἐκθέσεις εἰδικῶν τιμῶν ὑπαλλήλων ὅς ἀνατίθεται ἡ βεβαίωσις ὠρισμένων πταισμάτων καὶ πλημμελημάτων, ἥτοι αἱ τῶν ὑπαλλήλων ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν ἐμμέσων φόρων, καὶ τῶν τελωνείων, αἱ τῶν ἐλεγκτῶν τῶν ἐκ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ἐμπορευμάτων, τῶν δασοφυλάκων κτλ. ὅρ. *Instr. crim. art. 154*. « *Nul ne sera admis à peine de nullité à faire la preuve par témoins outre ou contre le contenu aux procès-verbaux ou rapports des officiers de police ayant reçu de la loi le pouvoir de constater ces délits ou contraventions jusqu'à inscription de faux*. β') Τὰς ἐκθέσεις ὧν τὸ περιεχόμενον ἔχει πλήρη ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντιοῦ, καὶ τοιαῦται εἰσὶν αἱ ἐκθέσεις τῶν ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας κατὰ τὴν βεβαίωσιν τῶν πταισμάτων καὶ πλημμελημάτων. (art. 154). γ') Τὰς ἐκθέσεις αἵτινες οὐδέποτε ἔχουσιν ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν ἀλλ' ὡς πληροφορίαι μόνον χρησιμεύουσι, καὶ τοιαῦται εἰσὶν αἱ περὶ κακούργημάτων συντασσόμεναι.

Ἐκτὸς τῶν ἐκθέσεων δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀποδεικτικὰ μέσα ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ καὶ πάντα τὰ ἔγγραφα, ὧν ἡ γνησιότης εἶναι ἀναμφισβήτητος (4).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν ποινικῶν δικαστηρίων.

§ 83.

Ὅρισμός καὶ εἶδη τῶν ἀποφάσεων.

Ἄποφαισις γενικώτερον καλεῖται ἡ παρὰ τῶν δικαστῶν ἀπαγγελλομένη διάγνωσις καὶ ἐκτίμησις τῶν ὑπο-

μεναι ἢ αἱ παρὰ τῶν μὴ ἀρμοδίων ὑπαλλήλων ἢ αἱ παρὰ τῶν ἀρμοδίων μὲν ὑπαλλήλων, ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν συντασσόμεναι. ὅρ. *Trébutien Droit criminel* τόμ. II. σελ. 184. — *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IV. § 284, σελ. 590, κ. ἐξ.

(4) *Ποιν. Δικ.* ἀρθρ. 154, 172, 174, 177, κ. ἐξ. Ἐν τῷ ἀρθρ. 154, οὐδεμίᾳ παρατηροῦμεν ὅτι γίνεσθαι διάκρισις μεταξὺ ἰδιωτικῶν καὶ δημοσίων ἐγγράφων, διότι ὡς ἐν ἀρχῇ εἶδομεν ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ οἱ δικασταὶ ἀποφασίζουσι κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν πεπολθῆσιν μὴ δεσμευόμενοι ὑπὸ νομικῶν κατ' ὄντων ἀποδείξεως, ὅπως ἐν τῇ πολιτικῇ δικορομίᾳ, (*Ποιν. Δικ.* ἀρθρ. 92).

βαλλομένων αὐτοῖς ζητημάτων, ἅτινα ἢ τὴν πρόοδον τῆς ὑποθέσεως κανονίζουσιν, ἢ τὴν τελειωτικὴν αὐτῆς παρὰ τοῦ δικαστηρίου διεκδίκασιν ἀφορῶσιν (1). Αἱ ἀποφάσεις διακρίνονται.

Α') Ὡς ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν.

α) Εἰς ὀριστικὰς δι' ὧν ἀμετακλήτως ἀποφασίζει τὸ δικαστήριον. Ὀριστικὴ δὲ ἡ ἀπόφασις καλεῖται οὐ μόνον ὅταν τὸ δικαστήριον περὶ τῆς κατηγορίας ἐν γένει ἀποφασίζῃ καὶ τὴν ἀθώωσιν ἢ καταδίκην τοῦ κατηγορουμένου ἀπαγγέλλῃ, ἀλλὰ καὶ ὅταν περὶ τῶν προταθεισῶν ἐνστάσεων ἢ περὶ τῶν παρεμπιπτόντων ζητημάτων (*incidents*) τελειωτικῶς ἀποφάνηται· (2) καί.

β') Εἰς προδικαστικὰς ἀποφάσεις αἵτινες ἐκδίδονται ἐν τῷ μέσῳ τῆς διαδικασίας καὶ χρησιμεύουσιν ὅπως διευκολύνωσι τὴν πρόοδον αὐτῆς. Εἰσὶ δὲ αὗται ἡ

(1) *Bauer Lehrbuch d. Strafprocess.* § 190, *σελ.* 317.—*Heffter Lehrbuch d. Strafrechts* § 679, *σελ.* 545.—*Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VII.* § 514, *κ. ἐξ.* Οἱ Γάλλοι διαφοροτρόπως ἀποκαλοῦσι τὰς ἀποφάσεις ὡς ἐκ τοῦ ἐκδόντος αὐτὰς δικαστηρίου, οὕτως ἡ λέξις *judement* ἢ τις γενικώτερον ἐμψαίνει πᾶσαν ἀπόφασιν ἐκδοθεῖσαν παρὰ τῶν δικαστηρίων, ἐν τῇ συνήθει τῶν νομικῶν διαλέκτῳ δηλοῖ τὰς παρὰ τῶν ὑποδεεστέρων δικαστηρίων ἐκδυθείσας ἀποφάσεις, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἀποφάσεων τῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων τῶν *Épécies* δηλοῦντι καὶ τοῦ *Αἰελοῦ Πάγου*, αἵτινες καλοῦνται *arrêts*, ὅρ. *Senatus—Consulte du 28 Floréal an 12, art. 154. Dalloz v. jugement.*

(2) *Mittermaier Strafverfahren τόμ. II.* § 489, *σελ.* 549,

προπαρασκευαστικά ὅταν ἀφορῶσι τὴν ἀνάκρισιν μόνον τῆς ὑποθέσεως, οὐδεμίαν ἔχουσαι ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως, ἢ προδικαστικά ἰδίως τὴν πρόοδον τῆς διαδικασίας κανονίζουσαι καὶ πρὸς κατάρτισμόν τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως συντελοῦσαι.

Β') Ὡς ἐκ τῆς ἀναφορᾶς αὐτῶν πρὸς τοὺς διαδίκους εἰσὶν ἢ ἀποφάσεις κατ' ἀντιμωλίαν, ἐκδιδόμεναι μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν κατηγορουμένων ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου καὶ τὴν δημοσίαν συζήτησιν, ἢ κατ' ἐρήμην ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει.

Γ') Ὡς ἐκ τῆς ἰσχύος αὐτῶν πρὸς ἐκτέλεσιν, εἰσὶν ἢ ἀνεπίδεκτοι ἐκτελέσεως ἐφ' ὅσον συγχωρεῖται ἢ χρῆσις ἐνδίκων μέσων κατ' αὐτῶν, ἢ τελεσίδικοι καὶ ἐκτελεστέαι.

Βουλεύματα καλοῦνται εἰδικώτερον αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστικῶν συμβουλίων αἱ ἀφορῶσαι τὴν προδικασίαν τῆς ὑποθέσεως (3).

§ 84.

Κατάρτισμός καὶ δημοσίευσις τῶν ἀποφάσεων.

Αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων καταρτίζονται μετὰ τὸ πέρας τῶν συζητήσεων ἐν μυστικῇ συνδιασκέψει διὰ τῆς ψήφου τῶν δικαστῶν, οἵτινες ἀπαιτεῖται νὰ παρίστανται

(3) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 249, 250. Περὶ αὐτῶν εἰδικώτερον γενήσεται κατωτέρω λόγος. Παρατηρητέον μόνον ὅτι αἱ περὶ συντάξεως τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων ἰσχύουσαι ἐν γένει διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ ἐπ' αὐτῶν.

ἐν ταῖς συνεδριάσεσι τῶν δικαστηρίων ὅπως αὐταὶ ἔχωσι κύρος (1). Ὑπαρχούσης διχοψηφίας ἐπικρατεῖ ἡ γνώμη τῶν πλειόνων (2), ἰσοψηφίας δὲ οὔσης ἐπικρατεῖ ἡ ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου εὐνοϊκώτερα γνώμη (3).

(1) Πoir. Δικ. ἀριθρ. 595, 594.

(2) Πoir. Δικ. ἀριθρ. 595. Sonnenfels Ueber die Stimmenmehrheit in Criminalurtheilen. Wien 1808. — Mittermaier Strafverfahren τόμ. II. § 190, σελ. 524.

(3) Ἰσοψηφία δὲ δύναται καὶ ὑπάρξῃ οὐ μόνον ὅταν εἰς δύο ἴσα μέρη διαιρεθῶσι αἱ ψῆφοι τῶν δικαστῶν, ἀλλὰ καὶ ὅταν ὑπάρξῃ τοιαύτη τις διαίρεσις τῶν ψήφων, ὥστε δὲν δύναται καὶ βεβαιωθῇ ἡ κλειροψήφοῦσα γνώμη. ὅρ. Οἰκορομίδου το.τετ. δικορομίας § 105, σημ. 4. Τοῦτου δοθέντος πρέπει καὶ παραμύχῃται ὁ κανὼν. « In aequalitate vocum et opinionum opinio aut vox mitior vincit. » Τῇ ἀρχῇ ταύτῃ, καὶ τοῖς ῥητῶς ἐν τῇ ἡμετέρα ποινικῇ δικορομία ἐκπερασμένην, πρέπει καὶ παραδεχθῶμεν ὡς συνάδουσαν πρὸς τὸ πρῶμα τῆς ποινικῆς ἐν γένει νομοθεσίας, καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς ἀδιαλείπτως ἐν ἀπάσαις ταῖς νομοθεσίαις ἐπικρατήσασαν. ὅρ. Lex 58, de re iudicata (42, 1). Βασίλ. νομ. 58, (9, 5). « Εἰ ἐξ ἴσων δικαστῶν ἐναντία γένηται ψῆφοι ἐπὶ μὲν ἐλευθερίας τὰ ὑπὲρ αὐτῆς φατεῖ, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων, καὶ ἐγκλήματα ᾧσι τὰ ὑπὲρ τοῦ ἡγουμένου, εἰ δὲ εἰς διαφόρους ποσότητας κατεδίκασαν ἡ ἐλάττω κρατεῖ. » Mittermaier Strafverfahren τόμ. II. § 170, σελ. 526. Legraverend Législation crim. τόμ. II. chap. I. σελ. 5. — Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VII. § 552, σελ. 547. — Berriat-Saint-Prix. Cours de Droit criminel. σελ. 116. Contra Merlin Répertoire v. Partage d'opinion. Jugement. — Ὅλος ἄντικθτος ἀρχὴ ἐπικρατεῖ ἐν τῇ πολιτικῇ δικορομία, ὅρ. 178.

Αἱ ἀποφάσεις τῶν ποινικῶν δικαστηρίων δημοσιεύονται παραχρῆμα μετὰ τὸ πέρας τῶν συζητήσεων ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει τοῦ δικαστηρίου παρὰ τοῦ προέδρου. (4).

Ὁφείλει δὲ ὁ πρόεδρος ν' ἀπαγγέλλῃ οὐ μόνον τὸ διατακτικὸν τῆς ἀποφάσεως, ἀλλὰ καὶ τὸ αἰτιολογικὸν αὐτῆς (5).

§ 85.

Τύπος τῆς συντάξεως τῶν ἀποφάσεων καὶ περιεχόμενον αὐτῶν.

Αἱ ὑπὸ τοῦ προέδρου ἀπαγγελλόμεναι ἀποφάσεις συν

α' Ἐὰν κατὰ τὴν ψηφοφορίαν σχηματισθῶσι πλεονεξίαι τῶν δύο γνώμων, οἱ δικασταὶ οἱ ἔχοντες ἴδιαν ἑκάστος γνώμη ἢ ἀποτελοῦντες τὴν ἀσθερεστέραν μειονοσίαν ὀφείλουσι νὰ συμφωνήσουν μὲ μίαν τῶν γνώμων τὰς ὁποίας ἀπήγγειλα τὰ δύο ἐπικρατέστερα μέρη» (ἄρθρ. 179).

α' Ἰσοψηφίας οὐσης συμπαραλαμβάνεται νέος δικαστὴς, καὶ τούτου μὴ ὑπάρχοντος εἰς τῶν παρέδρων, μὴ ὄντος δὲ καὶ τοῦ τοιούτου, εἰς τῶν παρὰ τῷ δικαστηρίῳ διωρισμένων δικηγόρων, καὶ οὕτω συζητεῖται ἡ ὑπόθεσις ἐκ νέου ἐν τῷ ἀκροσθηδίῳ. Πλὴν τὴν ἐξ ἀναλογίας ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τούτων τῆς πολιτικῆς δικονομίας ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ θεωροῦμεν διὰ τὸν εἰρημέρον ἀνωτέρω λόγον ἀπαράδεκτον.

(4) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 397, 398. — Καὶ ὅσακι αἱ συζητήσεις, ἐν ταῖς περιπτώσεσι τοῦ ἄρθρ. 78 ποιν. δικονομίας, δὲν ἐγένοντο δημοσίᾳ, ἡ ἀπαγγελία τῶν ἀποφάσεων πρέπει νὰ γίνῃται δημοσίᾳ, ἀναιρομένων τῶν θυρῶν καὶ σιχωρουμένης τῆς προσελύσεως εἰς τοὺς ἀκροατὰς, (ἄρθρ. 77).

(5) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 397. — Dalloz v. Jugeant n.º 842.

τάσσονται ἐγγράφως ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ δικαστηρίου καὶ ὑπογράφονται παρὰ τῶν ἐκδόντων αὐτὰς δικαστῶν (1).

Διαιροῦνται δὲ εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ μὲν πρῶτον περιέχει.

1) Τὸ ἱστορικὸν μέρος ἦτοι α) τὴν βεβαίωσιν τῆς νομίμου συγκροτήσεως τοῦ δικαστηρίου (2), β') τὰ ὀνόματα τῶν κατηγορουμένων καὶ σύντομον ἱστορικὴν ἔκθεσιν τῶν περιστατικῶν ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ κατηγορία, γ') τὴν βεβαίωσιν τῆς ἐρεῦνης τῶν προσαχθεῖσων ἀποδείξεων, καὶ τῆς ἀκροάσεως τῶν κατηγορουμένων καὶ τῶν λοιπῶν διαδίκων.

2) Τὸ αἰτιολογικὸν μέρος ἐν ᾧ ἀναλύονται οἱ λόγοι ἐφ' ὧν ἐστηρίχθη τὸ δικαστήριον πρὸς σχηματισμὸν τῆς πεποιθήσεώς του (3).

(1) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 79, 88.* — Ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρ. 88, ὁρίζεται ὅτι αἱ ἀποφάσεις δέον τὰ ὑπογράφονται ἐντὸς 24 ὥρῶν παρὰ τῶν δικαστῶν καὶ τοῦ γραμματέως ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν ὀριστικῶν μόνον ἢ καὶ ἐπὶ τῶν προδικαστικῶν ἀποφάσεων ; Τὸ πρῶτον εἶναι πιθανώτερον· ὅρ. *Tribunien Droit crim. τόμ. II. σελ. 461. Instruction crim. art. 570.*

(2) Τὰ ὀνόματα δηλ. τῶν ἀπαρτιζόντων τὸ δικαστήριον δικαστῶν, τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ γραμματέως, ὡς καὶ τὴν ἡμέραν τῆς συνεδριάσεως.

(3) *Brinkman Ueber die rechtlichen Entscheidungsgründe. Kiel 1826. Mittermaier Strafverfahren τόμ. II. § 191, σελ. 528, Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 92, 597.* — Ἄπασαι αἱ νομοθεταὶ ὁμογῶνως ἐκτὸς τῆς τοῦ Λουκάτου τοῦ Βουρσθίκου [ὅρ. *Ποιν. Δικονομ. τῆς 22 Αὐγούστου 1848*] ἀρεγνώρισαν τὴν ἀνάγκην τῆς αἰτιολογίας τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων παρ' οἷς

3) Τὴν ἀπόφασιν εἰδικώτερον τοῦ δικαστηρίου, δι' ἧς ἡ ἀπαγγέλλεται τὸ ἀπαράδεκτον τῆς κατηγορίας, ἐὰν ὑπάρχῃ λόγος τις ἀποκλείων τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς, ἡ κηρύσσεται ὁ κατηγορούμενος ἔνοχος ἡ ἀθῶος τῆς εἰς αὐτὸν ἀποδιδομένης πράξεως (4).

ἐδρεύουσι τακτικοὶ δικασταί, διότι α) αἱ αἰτιολογίαι αὐταὶ θεωροῦνται ὡς δικαίωμα τοῦ δικαστοῦ ὅστις δι' αὐτῶν ἐμφανίζει τοὺς λόγους ἐφ' ὧν ἐστηρίχθη πρὸς καταρτισμὸν τῆς ἀποφάσεως, καὶ τὴν ἐξέλεξιν τῶν λόγων τούτων τοῖς πᾶσι καθιστᾷ ἐφικτήν. β) "Ενεκεν αὐτῶν τὸ δικαστήριον ἀναγκάζεται ὅπωςδήποτε νὰ σταθμίσῃ μετὰ πλεονος περισκέψεως τὰς διαφόρους ἀποδείξεις, ὅπως ἐντεῦθεν ἀρυσθῇ λόγους ἀποχρῶντας πρὸς καταρτισμὸν τῆς ἀποφάσεώς του. — Ἐν ταῖς ἀποφάσεσι τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν τὴν θέσιν τοῦ αἰτιολογικοῦ κατέχει ἡ ἐτυμῆγορία τῶν ἐνόρκων, οἵτινες ὡς γνωστὸν ἀνεν αἰτιολογιῶν ἀποφαινόμενοι περὶ τοῦ πραγματικοῦ μέρους τῆς κατηγορίας. Ἐν Ἀγγλίᾳ μόνον οἱ ἐνόρκοι ὑποχρεοῦνται ὡςάκις κηρύττουσι τινα ἀθῶον ἔνεκα παραφροσύνης ν' ἀναφέρωσιν ἐν τῇ ἐτυμῆγορίᾳ αὐτῶν τὸν λόγον τούτου τῆς ἀθώωσης, ἵνα συνεπείᾳ αὐτοῦ παραπεμφθῇ ὁ ἀθώωσις εἰς τι γρεγοκομεῖον. ὁρ. *Mittermaier* *Englisches Strafverfahren* σελ. 487. *Walther* *Strafprocess*. § 84, σελ. 328.

(4) Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης δὲν παραδέχεται τὴν ἐν τισι τῶν νομοθεσιῶν ὑπάρχουσαν διάκρισιν μεταξὺ τῆς ἀπολύσεως τῶν κατηγορουμένων ἐκ τῆς κατηγορίας καὶ τῆς ἀθώωσης αὐτῶν, ἀλλὰ ῥητῶς ὀρίσεται ἐν τῷ ἄρθρ. 84 ὅτι « ἐν τῇ δημοσίᾳ συνεδριάσει ἀπαγγέλλεται μόνον ἡ καταδίκη ἡ ἡ ἀθώωσις » ἀπαγορεύει δὲ τῷ δικαστῇ νὰ διατάτῃ ἀπλῶς τὴν παῦσιν τῆς περαιτέρω καταδιώξεως, ἀποκρούων τὸ ἐπικρατήσαν ἄλλοτε ἐν Γερμανίᾳ σύστημα καθ' ὃ διεκρίνετο ἡ ἀπόλυσις ἐνεκεν ἐλλεί-

Τὸ δὲ δεύτερον μέρος περιέχει τὴν ἐφαρμογὴν τῆς καταγνωστέας ποινῆς, ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἐκηρύχθῃ ἐνοχος, παρατιθεμένων ἐκάστοτε αὐτολεξεῖ τῶν ἄρθρων τοῦ ποινικοῦ νόμου ἅτινα ὀρίζουσι ταύτην (5). Τὴν εἰς τὰ ἔξοδα καταδίκην τοῦ κηρυχθέντος ἐνόχου, τὴν ἀπόδοσιν τῶν πειστηρίων εἰς τὸν ἰδιοκτήτην παρ' οὗ ἀφηρέθησαν, ἢ τὴν δήμευσιν αὐτῶν, καθ' ἃς περιπτώσεις ὀρίζει τοῦτο ὁ νόμος κτλ. (6).

ψευδὲς ἀποδείξεων ἢ προσαγωγῆς ἀσθετῶν μόνον ἀποδεικτικῶν μέσων, ἀπὸ τῆς ἀπολύσεως ἐρεκεν ἐναργοῦς ἀποδείξεως τῆς ἀσφάτου τοῦ κατηγορουμένου. *Müllermaier Strafverfahren* τόμ. II. § 192, σελ. 551, κ. ἐξ.

(5) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 81, 549, περὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν Πταισματοδικῶν, ἄρθρ. 595, περὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν Πλημμελειοδικῶν, καὶ ἄρθρ. 420, περὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν κακοργιοδικῶν, ἰδ. καὶ ἄρθρ. 84, 88, 94. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἀποφάσεις τῶν Πταισματοδικῶν ὁ Ἀρειος Πάγος (ἔρ. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγου 59 τοῦ 1845. Εὑρετηρ. τόμ. Γ'. σελ. 191), παρεδέχθη ὅτι ἡ ἡμετέρα δικονομία δὲν καθιεροῖ ρητῶς τὴν διαστολὴν τῶν ἀποφάσεων τούτων εἰς δύο διακεκριμένα μέρη, τὸ μὲν περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, τὸ δὲ περὶ τῆς ἐφαρμοστέας ποινῆς.

(6) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 82, 85. Τὰ πειστήρια παρακατατίθενται ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς ἀνακρίσεως καὶ διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν ἀμείνον ἐπιτήρησιν τοῦ γραμματέως τοῦ δικαστηρίου ἄρθρ. 90. Πότε διατάσσεται ἡ δήμευσις αὐτῶν ὀρίζουσι τὰ ἄρθρ. 20, 216, 245, 260, 264, κ. ἐξ. Πoir. Δικονομ.

§ 86.

Τελεσιδικία.

Αἱ ὀριστικαὶ ἀποφάσεις τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, καθ' ὧν δὲν συγχωρεῖται πλέον ἢ χρῆσις ἐνδίκου τινὸς μέσου καθίστανται τελεσιδικοί. Ἀμεσοὶ τῆς τελεσιδικίας ταύτης συνέπειαι εἰσὶ

Α') τὸ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῶν χορηγούμενον δικαίωμα καὶ ὡς πρὸς τὴν τῆς καταγνώσθειας ποινῆς ἐφαρμογὴν, καὶ ὡς πρὸς τὸ πολιτικὸν μέρος αὐτῶν τὸ ὀρίζον τὰς ἐπιδικασθείσας πολιτικὰς ἀποζημιώσεις (1).

Β') Ἡ τοῦ δεδικασμένου ἔνστασις (2), ἣτις ὑφίσταται ὅταν συντρέχωσιν οἱ ἐξῆς ὅροι.

(1) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 351, 405.* — Ἐρροεῖται δὲ ὁ κωθεὶν ὅτι μόνον αἱ παρὰ τῶν ἡμεδαπῶν δικαστηρίων ἐκδοθεῖσαι ὀριστικαὶ ἀποφάσεις εἰσὶν ἐπιδεκτικαὶ ἐκτελέσεως, τοῦναντίον αἱ τῶν ἀλλοδαπῶν δικαστηρίων οὐδεμίαν ἔχουσιν ἰσχὺν οὔτε ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς δι' αὐτῶν καταγινωσκομένης ποινῆς, οὔτε ὡς πρὸς τὰς ἐκ τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς συνεπείας. ὅρ. *Fœlix Droit international privé τόμ. II. n.º 604*, σελ. 512 καὶ τοὺς παρ' αὐτῷ μνημονευομένους. — *Berner Wirkungskreis d. Strafgesetzes § 37*, σελ. 165. — *Hefster Lehrbuch d. Strafrechtes § 27*, σελ. 51. Ὡς πρὸς τὰς ἐπιδικαζομένας πολιτικὰς ἀποζημιώσεις παρὰ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων τῆς ἀλλοδαπῆς αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν εἰσὶν ἐπιδεκτικαὶ ἐκτελέσεως ἐν τῇ ἡμεδαπῇ; ὅρ. *Fœlix ἀντόθ. n.º 605*, ὅστις καταφατικῶς λύει τὸ ζήτημα.

(2) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 84.* — «Ὅταν ἡ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἀπαγγελλθεῖσα καταδικαστικὴ ἢ ἀθροτικὴ ἀπόφασις καυσοταθῇ

1) Ἀπόφασις τελεσίδικος καταδικαστικὴ ἢ ἀθωωτικὴ.

2) Ταυτότης τῶν προσώπων.

3) Ταυτότης τῆς πράξεως, ἢ δεδικασμένη πρᾶξις.

Περὶ ἐκάστου τῶν ὄρων τούτων παρατηρητέον εἰδικώτερον τὰδε.

1) Ἀπόφασις. — Μόνον αἱ παρ' ἡμεδαπῶν δικαστηρίων ἐκδοθεῖσαι ἀποφάσεις ἀποτελοῦσι δεδικασμένον οὐχὶ δὲ αἱ παρ' ἀλλοδαπῶν (3), ἢ αἱ παρὰ διοικητικῶν ἢ στρα-

ἀμετάκλητος δὲν συγχωρεῖται πλέον ἢ εἰς τὴν δεδικασμένην πρᾶξιν ἐπαρόδος». *Instruction crim. art. 246 καὶ 560.* — Τὴν ἀρχὴν ταύτην καὶ ἐν τῷ Ῥωμ. δικαίῳ ἀπαρτῶμεν ἤδη ἰσχύοντα ὅρ. *Lex 14, (48, 2, de accusationibus)* «*Senatus censuit ne quis ob idem crimen pluribus legibus reus fieret*». *Lex 9 Cod. eod. (9, 2).* «*Qui de crimine in accusatione deductus est, ab alio super eodem crimine deferri non potest*». *Lex 7 § 2 (48, 2, eod.)* «*Jisdem criminibus quibus liberatus est, non debet Praeses pati eundem accusari*». ὅρ. *Zachariae Strasprocess. τόμ. II. § 85, σελ. 82.* — *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. III. § 174, σελ. 526.* — Καὶ τὸ *Karorixὸν δίκαιον* παρεδέχθη αὐτὴν, ὅρ. *Decret. Pars II. quæst. 4, c. 25.* «*De his criminibus quibus absolutus accusatus, non potest iterum accusatio replicari*». Ἐκ τῆς ἀρχῆς δὲ ταύτης ἐσχηματίσθη ἐν τῷ *Μεσαιῶρι* τὸ ἀξίωμα «*Non bis in idem*».

(5) Περὶ τοῦ ζητήματος ἂν ἡ ἐνστάσις τοῦ δεδικασμένου χωρεῖ καὶ ὅταν ἡμεδαπὸς δι' ἐγκληματικὴν πρᾶξιν ἐκτελεσθεῖσαι ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ κατεδιώχθη καὶ ἐδικάσθη ὑπὸ τῶν αὐτῶν δικαστηρίων δὲν περιέχει εἰδικήν τινα διατάξιν ἢ ἡμετέραν ποινικὴν δικονομίαν ὥσπερ ἡ Γαλλικὴ, ἥτις διευκολύνει τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ἐν μέρει ὀρίκονσα ὅτι ὁ ἡμεδαπὸς τότε μόνον καταδιώκεται διὰ τὸ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρᾶξιν ὑπ'

τιωτικῶν ἀρχῶν αἱ ἐπιβάλλουσαι πειθαρχικὰς ποινὰς (4).

αὐτοῦ ἀδίκημα. « S'il n'a pas été poursuivi et jugé en pays étranger, et si le Français offensé rend plainte contre lui ». Ἐρτεῦθεν ὁρμώμενοι οἱ Γάλλοι δικορομολόγοι παραδέχονται ὑπὲρ τοῦ ἡμεδαποῦ τὴν ὑπαρξιν τῆς ἐνστάσεως τοῦ δεδικασμένου ὡςάκις παρ' ἀλλοδαποῦ δικαστηρίου ἐξεδόθη ὀριστικὴ ἀπόφασις τελεσιδικίᾳ καταστῆσα, οὐδόλως λαμβάνοντες ἐπ' ὅψιν ἂν αὕτη ἐξετελέσθη ἢ οὐ. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. III. § 184, σελ. 665. — Παρ' ἡμῖν ὅμως ἐπειδὴ τοιαύτη τις διάταξις δὲν ὑπάρχει ὁ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ δικασθεὶς οὐδέποτε δύναται ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀλλοδαποῦ δικαστηρίου στηριζόμενος ὡς ἀρυσθῇ τὴν ἐνστάσιν τοῦ δεδικασμένου. Ἐὰν ὅμως ὁ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ δικασθεὶς κατεδικάσθη, καὶ ἀπέτισε τὴν ἐπιβληθεῖσαν αὐτῷ νόμιμον ποινὴν εἶναι δίκαιον τὰ εἰσαχθῇ ἐκ νέου εἰς δίκην ἐν τῇ ἡμεδαπῇ διὰ τὴν αὐτὴν πράξιν; Ἐὰν ἐπὶ τῆς αὐστηρᾶς ἐρμηνείας τοῦ ἄρθρ. 84 στηριχθῶμεν πρέπει βεβαίως τὰ παραδεχθῶμεν τὴν καταφατικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος. Ἄλλ' ἐπειδὴ αὕτη ἔσεται ἀντίθετος πρὸς τὴν γενικὴν τοῦ δικαίου ἀρχὴν ὅτι διὰ τῆς ποινῆς ἐξαιλεῖται τὸ ἀδίκημα, ἐπειδὴ ὁ κατηγορούμενος τὴν προτεινομένην ἐνστάσιν τῆς παραγραφῆς θέλει στηρίξει οὐχὶ ἐπὶ ἀπλῶν δικορομικῶν τύπων, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ τετελεσμένου γεγονότος τῆς ἀποτίσεως τῆς καταγνωσθείσης διὰ τῆς ἀποφάσεως ποινῆς, ἐπειδὴ προσέτι ἡ παραδοχὴ τῆς ἐναντίας γνώμης ἤθελε δώσει ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀμοιβαιότητος παρὰ τῶν λοιπῶν ἐπικρατειῶν ὡς πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀδικήσαντας καὶ μετὰ τὴν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἀπότισιν τῆς ποινῆς αὐτῶν, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ συλληφθέντας, προτιμότεραν νομίζομεν τὴν ἀποφατικὴν αὐτοῦ λύσιν. ὅρ. *Berner Wirkungskreis d. Strafgesetzes* § 57, σελ. 165. — *Wallther Strafprocess.* § 44, σελ. 166. Ὁρ. *Εἰσαγωγ.* τόμ. IΘ'. σελ. 245, κ. ἐξ.

(4) *Mangin Traité* n.º 595. — *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. III. § 177, σελ. 545.

Πρέπει δὲ νὰ ὦσι καταδικαστικαὶ ἢ ἀθωωτικαί, ὅθεν αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστικῶν συμβουλίων, δι' ὧν λύονται ζητήματα ἀφορῶντα τὴν προδικασίαν, καὶ κανονίζεται ἡ πρόοδος αὐτῆς δὲν παράγουσι τὴν ἔνστασιν ταύτην. Ἐὰν ὅμως δι' αὐτῶν ὀριστικῶς ἀποφαίνεται τὸ συμβούλιον ὅτι δὲν πρέπει νὰ γείνη κατὰ τινος κατηγορία, ἐπειδὴ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ δικαστήριον ἐπὶ τῆς οὐσίας αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως ἀποφασίζει, ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ ἔχει ἰσχὺν δεδικασμένου καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐκ νέου καταδίωξις τοῦ ἀπολυθέντος (5).

Τέλος ἀναγκαῖον προσὸν τῶν ἀποφάσεων πρὸς παρα-

(5) Πότε ἀποφαίνεται τοῦτο τὸ συμβούλιον θέλομεν ἐξετάσει κατωτέρω ἐρμηνεύοντες τὴν ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν συμβουλίων διαδικασίαν ἀρθρ. 250, 251. — Ἐὰν ἐν τῷ βουλευματι διατάσσεται ἡ πρὸς καιρὸν παῦσις τῆς καταδίωξεως δύναται αὕτη νὰ ἐπαραληφθῇ ἐν ταῖς περιπτώσεσι τοῦ ἀρθρ. 255. — Ἐν τῇ Γαλλικῇ ποινικῇ δικονομίᾳ (art. 246), δὲν ὑπάρχει ἡ ἐν τῷ ἀρθρ. 251 τῆς ἡμετέρας διαστολὴ τῶν περιπτώσεων τῆς § 1, καὶ τῆς § 2, ὅθεν οἱ πλείστοι τῶν Γάλλων συγγραφέων ἀποδίδουσιν ἰσχὺν δεδικασμένου καὶ εἰς τὰ βουλευματα τὰ περιέχοντα τὴν περίπτωσιν τῆς § 2 τοῦ ἀρθρ. 251, ἐν ὅσῳ δὲν ἐμφανισθῶσι νέαι ἀποδείξεις, (ὅρ. *Mangin Traité* n.º 586. — *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. III. § 181, σελ. 617. *Legraverend Législ. crim.* τόμ. I, σελ. 400, κ. ἐξ.) Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ δικονομίᾳ ἀκριβέστερον ὁ νομοθέτης τὰ διάφορα εἶδη τῶν βουλευμάτων ὡς ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτῶν διέκρινε, θεωροῦμεν ὀρθότερον νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ τοῦ δεδικασμένου ἔνστασις ὑπάρχει κυρίως μόνον ἐν τῇ § 1 τοῦ ἀρθρ. 251.

χωγὴν τῆς ἐνστάσεως τοῦ δεδικασμένου εἶναι ἡ τελεσιδικία αὐτῶν, ἐν ᾧσω ἐπομένως διαρκοῦσιν αἱ ταχθεῖσαι προθεσμίαι πρὸς χρήσιν τῶν ἐνδίκων μέσων, ἡ τοῦ δεδικασμένου ἔνστασις εἶναι ἀπαράδεκτος. Ἐξαίρεσις τῆς ἀρχῆς ταύτης ὑπάρχει ἐπὶ τῶν ἐρήμην ἐκδοθεῖσων ἀποφάσεων, δι' ὧν ἀπαγγέλλεται ἡ ἐντελής ἀθώωσις τοῦ κατηγορουμένου, ὡς μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς ἀνακοπῆς αὐτῶν (6).

(6) Τὴν ἐρήμην ἀθωωτικὴν ἀπόφασιν δὲν δύναται ῥ' ἀνακοπῆ οὔτε ὁ Εἰσαγγελεὺς, διότι δι' αὐτὸν παρόντα ἐν τῇ δίκῃ ἡ ἀπόφασις εἶναι κατ' ἀντιμωλίαν, οὔτε ὁ κατηγορούμενος, διότι κατὰ τὰ ἄρθρα 557, 558 καὶ 470 Ποιν. Δικον. τοῦ ἐνδίκου τῆς ἀνακοπῆς μέσου δύναται γὰ ποιήσεται χρῆσιν μόνον ὁ καταδικασθεὶς κατηγορούμενος.

Ἐὰν διὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως ἐκδοθείσης συνεπέα κατηγορίας περιλαμβανοῦσης διαφόρους κολασίμους πράξεις κηρύσσεται ὁ κατηγορούμενος ἀθῶος μὲν τινος ἐξ αὐτῶν ἔροχος δὲ τῶν λοιπῶν, ἐπεὶ μόνον κατὰ τῶν κεφαλαίων τῆς ἀποφάσεως τῶν καταδικαστικῶν ἐπιτρέπεται ἀνακοπὴ, τὰ ἀθωωτικὰ τηροῦσι τὸ κύρος αὐτῶν καὶ παράγουσι τὴν ἔνστασιν τοῦ δεδικασμένου ἐπὶ τοῦ ἀθωωθέντος. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. III. § 478, σελ. 558.*

Ἐὰν διὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως τὸ δικαστήριον ἀποφανθῇ ὅτι δὲν ὑπάρχουσι διάφορα ἐπιβαρυντικά κατὰ τοῦ κατηγορουμένου περιστατικά, καὶ ἐπομένως δώσῃ ἐλαφρότερον χαρακτηῖρα εἰς τὴν πράξιν, δύναται ὁ κατηγορούμενος ἐν τῇ μετὰ τὴν ἀνακοπὴν συζητήσει γὰ προτείνει τὴν ἔνστασιν τοῦ δεδικασμένου, ἀρνούμενος αὐτὴν ἐκ τῶν κεφαλαίων τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως δι' ὧν τὸ δικαστήριον ἀπέκρουσε τὴν ἔπαρξιν τῶν ἐπιβαρυντικῶν τούτων περιστατικῶν; Ὁ μὲν *Merlin Rep. v. Contumace § 3*, λέει ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα ὅρ. *Mangin Traité n.º 597.*—

2) Ταυτότης τῶν προσώπων. — Ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ ἡ τοιαύτη ταυτότης τῶν προσώπων ἐξεταστέα ἐστὶ μόνον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς κατηγορουμένους, διότι τὸ πρόσωπον τοῦ ἐγκαλοῦντος ἀείποτε διαμένει τὸ αὐτὸ, ἥτοι ἡ Εἰσαγγελικὴ ἀρχή, εἰς ἣν ὁ νόμος ἀνέθηκε τὴν τῶν ἀδικημάτων ἐν γένει καταδίωξιν καὶ ἣτις εἶναι ἀδιαίρετος (7).

Ἐν τισιν ὁμως περιπτώσεσι καὶ ἄνευ τῆς ὑπάρξεως τῆς τοιαύτης ταυτότητος τῶν προσώπων τῶν κατηγορουμένων δύναται κατ' ἐξαιρέσιν τοῦ γενικοῦ κανόνος νὰ προταθῇ ἡ τοῦ δεδικασμένου ἔνστασις, ὡς ὅτις δηλονότι ἐξεδόθη ἀποφασίς, δι' ἧς ἀποφαίνονται οἱ δικασταὶ ὅτι, ἡ τὸ ἐγκλήμα δι' ὃ ἀπηγγέλθη κατὰ τινος κατηγορίαν, καὶ ἐφ' ᾧ μετα-

Ὁ δὲ *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. III. § 178, σελ. 560*, φρονεῖ ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἐὰν τὰ ἐπιβαρυντικὰ περιστατικὰ εἰσὶν ἀδιασπάστως συνδεδεμένα μετὰ τῆς κυρίας κατηγορίας ἢ οὐ, καὶ εἰ μὲν τὸ πρῶτον, ἡ τοῦ δεδικασμένου ἔνστασις εἶναι ἀπαράδεκτος, εἰ δὲ τὸ δεύτερον, ὁ κατηγορούμενος δύναται νὰ στηρίξῃ ταύτην ἐπὶ τῶν κεφαλαίων τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως τῶν ἀποκρουόντων τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν. Κατὰ τὴν ἡμετέραν ὁμως ποινικὴν δικονομίαν ἕνεκα τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθρ. 559, « ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις καθίσταται ἀκυρὸς ἐξαιρουμένων τῶν ἐξόδων τῆς κατ' ἐρήμην διαδικασίας » δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ἡ τελευταία αὕτη γνώμη.

(7) *Planck Strafverfahren § 57, σελ. 157. Mangin Traité n.º 599.* — Καὶ ἐὰν ἡ κατηγορία παρ' ἰδιώτου εἰσάγεται κατηγοροῦ οὐδεμιᾶν τοῦτο δύναται νὰ ἔχῃ ἐπιβρόχον, διότι πάντοτε ἡ εἰσαγγελικὴ ἀρχὴ ἔχει τὴν ἀνωτέραν ἐπιβλέψιν καὶ διεύθυνσιν.

γενεστέρας εισάγεται ἕτερον πρόσωπον εἰς δίκην δὲν ἔξετελέσθη τὸ παράπαν, ἢ ὅτι ἡ πράξις αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν δὲν φέρει ἀξιόποιον χαρακτῆρα (8).

3) Ταυτότης τῆς πράξεως ἡ δεδικασμένη πράξις ὑπάρχει, ὅταν ἡ κατηγορία στηρίζεται

α) Ἐπὶ γεγονότων τὰ ὅποια ὑπεβλήθησαν τῷ δικαστηρίῳ ὡς οὐσιώδη ταύτης συστατικὰ στοιχεῖα (9).

(8) *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. III. § 179, σελ. 574*, ὅστις ἐνεκα τῶν ἐξαιρέσεων τούτων δὲν παραδέχεται ἐν γένει τὴν ὑπαρξιν τῆς τοιαύτης ταυτότητος τῶν προσώπων ὡς ἀναγκαῖον προσὸν τῆς ἐνστάσεως τοῦ δεδικασμένου. ὅρ. *Trébutien Droit criminel τόμ. II. σελ. 650*. — Ἐν ἀμφοτέρας ταῖς ἐν τῷ κειμένῳ εἰρημέναις περιπτώσεσιν ἠθέλην εἶσθαι ὁλως παράλογος ἡ ἐκ γένου εἰσαγωγὴ τινος εἰς δίκην ἀφ' οὗ ἐν προγενεστέρα κατ' ἄλλων δίκῃ τὸ δικαστήριον ἀπεφήγατο ἢ ὅτι ἡ πράξις δὲν εἶναι ἀξιόποινος ἢ ὅτι δὲν ἔλαβε παντάπασι χώραν. — Κατηγορεῖται λ. γ. ὁ Α ἐπὶ δολῆα χρεωκοπία καὶ τὸ δικαστήριον ἀποφαινεται ὅτι δὲν ὑπῆρξε τοιαύτη, ἐὰν ὑστερον καταδιωχθῇ ὁ Β ὡς συνεργὸς τῆς δολίας ταύτης χρεωκοπίας, δύναται γ' ἀποκρούσῃ τὴν κατηγορίαν προτείνων τὴν ἐνστάσιν τοῦ δεδικασμένου, (ὅρ. *Mangin Traité n.º 400*), ἢ ἐὰν κατεδιώχθη τις ὡς ἐνοχος διγαμίας διότι ἐν γνώσει τῆς ὑπάρξεως τοῦ πρώτου γάμου συνῆλθεν εἰς δεύτερον γάμον, ἐὰν τὸ δικαστήριον ἀποφανθῇ ὅτι δὲν ὑπῆρξε διγαμία, τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου ταύτην δύναται γὰρ ἐπικαλεσθῇ προτείνουσα τὴν ἐνστάσιν τοῦ δεδικασμένου ἢ γυνή, μεθ' ἧς συνήλθη ὁ δεύτερος γάμος, ἐὰν μετέπειτα κατηγορηθῇ ὅτι εἴχε γνῶσιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ πρώτου γάμου. (Π. Ν. ἀρρ. 283, 284). *Dalloz v. Chose jugée n.º 500*.

(9) *Trébutien Droit criminel. τόμ. II. σελ. 645. Planck*

β') Ἐπὶ γεγονότων μετὰ τῶν εἰρημένων συνυπαρχόντων ἢ καὶ ἀμέσως συνδεομένων, τὰ ὅποια ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας μὴ παραλλάσσοντα τὴν ἀρχικὴν βάσιν αὐτῆς, ἀλλὰ τροποποιούντα

Strafverfahren § 57, σελ. 158. — Οὕτω λ. χ. ὁ ἐπιτεθείς καθ' ὁδοιπόρου τινὸς θρ. συνέλαβε καὶ κατεκράτησε μέχρι πληρωμῆς λύτρων, ἐὰν ἐτιμωρήθῃ ὡς ἔνοχος ληστείας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἰσαχθῇ ἐκ νέου εἰς δικὴν ἐπὶ ἐκδίσει ἢ ἐπὶ παρανόμῳ κατακρατήσῃ (Π. Ν. ἀρθρ. 565, 568, 522), ἢ ἐπὶ παρανόμῳ βία καὶ ἀπειλῇ (Π. Ν. ἀρθρ. 580), διότι ἡ βία καὶ ἡ ἀπειλὴ θεωροῦνται ὡς συστατικὰ στοιχεῖα τοῦ ἐγκλήματος τῆς ληστείας. Ἐπίσης ὁ κηρυχθεὶς ἔνοχος κλοπῆς γενομένης ἐντὸς οἰκίας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἰσαχθῇ μετὰ ταῦτα εἰς δικὴν ἐπὶ διαταράξει τῆς οἰκιακῆς εἰρήνης. (Π. Ν. ἀρθρ. 204, 576). — *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. III. § 179, σελ. 585. — Πρὸς ἀκριβῆ δὲ ἐξεύρεσιν τῆς ταυτότητος τῶν γεγονότων πρέπει νὰ διακρίνωμεν ἀκριβῶς ταῦτα ἀπὸ τῶν μέσων αὐτὰ πρὸς ἀπόδειξιν αὐτῶν χρησιμεύονσι καὶ διὰ τῶν ὁποίων οὐδόλως ἀλλοιοῦνται ὁ ἀρχικὸς χαρακτὴρ τῆς πράξεως. Αἰὶδ' ἐὰν μετὰ τὴν ἐκδίκεσιν κολαστέμου τινὸς πράξεως ἀνευρεθῶσι νέοι λόγοι ἀποδείξεως, οὐδόλως ἰσχύουσι πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς ἐκ τῆς τελεσιδικίας παραγομένης ἐνστάσεως τοῦ δεδικασμένου. Ἡ συνεργία λ. χ. πρὸς ἐκτέλεσιν ἐγκλήματός τινος διήγεται ῥ' ἀποτελεῖται ἐκ διαφόρων πράξεων ὧν κοινὸς σκοπὸς εἶναι ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ, καὶ αἱτινες χρησιμεύουσι πρὸς ἀπόδειξιν τούτου, δὲν δυνάμεθα ὅμως ἐκάστην αὐτῶν ὡς ἴδιον θεωροῦντες ἐγκλημα καὶ ἀποχωρῶντες ἐκ τῆς κυρίας πράξεως νὰ στηρίζωμεν ἐπ' αὐτῆς κατηγορίαν· ἐὰν ἐπομένως κατεδικάσθῃ τις ὡς συνεργὸς δηλητηριάσεως διότι ἐχορήγησε τῷ αὐτουργῷ τὸ δηλητήριον καὶ ὑπεστήριξεν αὐτόν.

μόνον τὸν βαθμὸν τῆς ἐνοχῆς καὶ τὸ ἀξιόποινον τοῦ κατηγορουμένου (10).

κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως δὲν δύναται ἡ κατηγορηθῆ ἐκ νέου ὡς ἔροχος ἀπάτης ἐὰν βεβαιωθῇ μετὰ ταῦτα ὅτι τὸ δηλητήριον ἐπρομηθεύθη δι' ἀπάτης παρά τινας φαρμακοποιῶν. Ὡσαύτως ἐὰν τις καταδικασθῇ ὡς ἔροχος ἐλευθερώσεως φυλακισμένου ἐπὶ παραβάσει τοῦ ἄρθρ. 181. Π. Ν. δὲν δύναται ἡ εἰσαχθῆ ἐκ νέου εἰς δίκην ἐπὶ παραβάσει τοῦ ἄρθρ. 459. Π. Ν. ἐὰν ἀποδειχθῇ μεταγενεστέρως ὅτι ἐνήργησε ταύτην διὰ δωροδοκίας.

(10) Ἡ περὶ πτωσις αὕτη πηγάζει ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν τῆς ποινικῆς δικορομίας ἄρθρ. 53, 54, 555, 547, 573, 596, 430, 458, καὶ τοῦ Π. Ν. ἄρθρ. 109, 110, κατὰ τὰ ὁποῖα ὁ δικαστὴς ἔχει τὸ δικαίωμα οὐ μόνον ἡ ἐξετάσει τὴν πράξιν κατὰ τὸν διὰ τοῦ ἐγκλητηρίου ἐγγράφου διδόμενον αὐτῇ χαρακτῆρα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐρευνήσῃ ἀπάσας τὰς ἐλαφρυντικὰς ἢ ἐπιβαρυντικὰς περιστάσεις τὰς συνοδευούσας αὐτήν, ὡς καὶ ἅπαντα τὰ γεγονότα τὰ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ταύτης λαβόντα χώραν καὶ διὰ τῆς συζητήσεως βεβαιωθέντα, ἵνα δώσῃ αὐτῇ τὸν κατάλληλον χαρακτηρισμὸν κηρύσσων ἄλθρον ἢ ἔροχον αὐτῆς τὸν κατηγορούμενον. Ὅθεν ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου ἔχει ὑπὲρ ἑαυτῆς τὸ τεκμήριον ὅτι ἡ πράξις ἡρευνήθη ὑφ' ὅλας αὐτῆς τὰς ἐπὶ φύει, διὰ καὶ ὁσάκις δὲν ἐγένετο συζήτης καὶ δὲν ἀπεφάνθη τὸ δικαστήριον εἰδικῶς περὶ ὥρισμένου τινὸς γεγονότος, δὲν δύναται ἡ ἐπιτραπὴ ἢ ἔνεκεν αὐτοῦ μεταγενεστέρᾳ καταδίωξις τοῦ ἤδη εἰσαχθέντος εἰς δίκην, διότι ὑποτίθεται ὅτι ἐὰν τὸ γεγονός τοῦτο ἦν ἀληθές ἤθελε ληθῆ παρὰ τοῦ δικαστηρίου ὑπ' ὅψιν. Τοῦτ' αὐτὸ δὲ χωρεῖ καὶ ἐπὶ τῶν συναφῶν πράξεων ὁσάκις αὗται συνεξεδικάσθησαν. Ὅθεν κατὰ τὰ εἰρημέγα ὑπάρχει δεδικασμένον, ἐὰν καταδιωχθῇ ὡς ἔρα-

Δὲν χωρεῖ ἐπομένως ἡ ἔνστασις τοῦ δεδικασμένου ὁσάκις ἡ κατηγορία στηρίζεται ἐπὶ γεγονότων νέων ἢ διακριμένων καὶ ὅλως ἀσχέτων πρὸς τὰ ἤδη ὑποβληθέντα τῷ δικαστηρίῳ (11).

χρος ἀνθρωποκτονίας ἐξ ἀμελείας, ἢ ἐπὶ ἀναιρέσει, ὁ κηρυχθεὶς ἀθῶος τοῦ φόρου τοῦ αὐτοῦ προσώπου, ἢ ἔὰν τις κατηγορηθεὶς ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπία καὶ ἀθῶως καταδιωχθῇ ὕστερον ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ (Ἐμπορ. Νόμ. ἀρθρ. 586, κ. ἐξ. 595, κ. ἐξ.) Ἐπίσης ἐπὶ τῶν συναφῶν πράξεων τῶν συνεκδικασθεισῶν ὑπάρχει δεδικασμένον ἔὰν ὁ ἐπὶ ἀπάτῃ διὰ πλαστογραφίας κατηγορηθεὶς καὶ κηρυχθεὶς ἀθῶος καταδιωχθῇ ὕστερον ὡς ἔνοχος πλαστογραφίας, οὐχὶ ὅμως καὶ ἔὰν ἐν τῇ περὶ ἀπάτης δίκῃ μὴ ὑπεβλήθῃ τῷ δικαστηρίῳ τὸ περὶ πλαστογραφίας ζήτημα.

(11) Οὕτω λ. χ. ὁ σύζυγος ὁ ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ κατηγορηθεὶς ἐπὶ μοιχείᾳ μετὰ τῆς Α, ἔὰν μετὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς κατηγορίας ταύτης κατηγορηθῇ ὡς ἔνοχος τοιαύτης πράξεως μετὰ τῆς Β, δὲν δύναται ρὰ προτελεῖν τὴν τοῦ δεδικασμένου ἔνστασιν. Ὁ καταδικασθεὶς ὡς συνεργὸς κλοπῆς ἐπὶ παραβάσει τοῦ ἀρθρ. 72, 571 καὶ 573 Π. Ν. δύναται ρὰ εἰσαχθῇ ἐκ νέου εἰς δίκην ἔὰν ἀποδειχθῇ ὅτι μετὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως ἐγένετο ἔνοχος τῆς αὐτῆς πράξεως καὶ ἂν τὰ κλοπιμαῖα ἦσαν ἐκ τῶν, κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ αὐτουργοῦ ἐκτελεσθεῖσαν προηγουμένως κλοπὴν, ἀφαιρεθέντων πραγμάτων.

Ἐν τῇ Γαλλικῇ δικονομίᾳ μεγίστη ἐπικρατεῖ διαφορά περὶ τὸν προσδιορισμὸν τῆς τοιαύτης ταυτότητος τῆς πράξεως, διὸ ἡ Γαλλικὴ νομολογία δὲν δύναται ρὰ χρησιμεύειν ἡμῶν ὡς ἀσφαλὲς ὁδηγός. Ἀφορμὴ δὲ τῆς διαφοράς ταύτης τῶν συγγραφέων εἶναι ἡ διάφορος ἐρμηνεία τοῦ ἀρθρ. 560. Instr.

Ἡ τοῦ δειδικασμένου ἐνστάσις δύναται νὰ προταθῇ κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς δίκης, καὶ νὰ ἐξετασθῇ αὐτεπαγγέλ.

crim. « Toute personne acquittée légalement ne pourra plus être reprise ni accusée à raison du même fait. Tirés ex τῶν συγγραφέων πρεσβεύουσιν ὅτι πρέπει ν' ἀποδώσωμεν τὴν αὐτὴν σημασίαν εἰς τὰς λέξεις τοῦ ἄρθρου τούτου, ἢν εἶχον καὶ ἐν τῷ νόμῳ τοῦ 1791 ὡς καὶ ἐν τῷ Κώδικι τῆς 3 Brumaire ἔτους Α'. [art. 241, 255] καὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἐλήφθη, ἥτοι πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὑπάρχει δειδικασμένων ὁσάκις ἡ μεταγενεστέρα κατηγορία στηρίζεται ἐπὶ τῶν αὐτῶν γεγονότων, ἅτινα ὑπεβλήθησαν τῷ δικαστηρίῳ ἢ εἴδῃ νὰ ὑποβληθῶσιν » ὅρ. Carnot Instr. crim. τόμ. II. art. 360. — Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. III. § 180, σελ. 602. Τοῦτ' ἄρτιον ὅμως ἄλλοι διατελοῦνται ὅτι αἱ λέξεις « à raison du même fait » τοῦ ἄρθρου 360 ἀναφέρονται μόνον εἰς τὴν ἐκδικασθεῖσαν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ὑπόθεσιν, διότι ὁ νῦν ισχύων Κώδικς τῆς ποινικῆς δικονομίας, ἐτροποποίησε τὸ σύστημα τοῦ Κώδικος τῆς 3 Brumaire ἔτους Α'. ὅστις ἐπέτρεπε τοῖς δικασταῖς νὰ ἐξετάσωσι τὴν ἀξιόποιον πρᾶξιν καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς μορφάς, περιορίσας τὴν ἀπόφασιν τῶν δικαστῶν μόνον ἐπὶ τῆς διὰ τοῦ ἐγκλητηρίου ἐγγράφου ἀπαγγελλομένης κατηγορίας. "Οθεν κατὰ τὴν γνώμην αὐτῶν ὁ ἐπὶ φόνῳ λ. χ. κατηγορηθεὶς καὶ ἀθωωθείς, δύναται νὰ καταδιωχθῇ ἐπὶ ἀναιρέσει ἢ ἐπὶ ἀνθρωποκτονίᾳ ἐξ ἀμελείας » [ὅρ. Mangin Traité n.º 409, Legraverend Législation crim. τόμ. I. p. 446. — Bourguignon τόμ. II. p. 364. — Ὡς ἐκ τῶν ἐν τῇ προηγουμένῃ σημειώσει ἐκτεθέντων γίνεται ὁλοκλήρως ὅτι ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἠκολούθησε μᾶλλον τὸ σύστημα τοῦ Κώδικος τῆς 3 Brumaire ἔτους Α'.

τως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ὡς ἀφορῶσα τὴν δημοσίαν
τάξιν (12).

(12) *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. II. § 176, σελ.*
539. — Δύναται ὁ κατηγορούμενος νὰ παραιτηθῇ ταύτης;
Οὐχί, διότι *nemo auditur perire volens* ὅρ. *Mangin Traité*
n.º 372.

... (12) ...

... (12) ...

αὐτοῦ δὲ τὸ ἀντικείμενον τῆς προδικασίας ἐστὶν τὸ ἀντικείμενον τῆς
ἀνάκρισης καὶ τῆς ἐξέτασης καὶ τῆς ἀποφασίσεως καὶ τῆς ἐκτέλεσης
τῆς δικαστικῆς πράξεως καὶ τῆς ἀντικειμένου τῆς ἀνάκρισης καὶ τῆς ἐξέτασης
καὶ τῆς ἀποφασίσεως καὶ τῆς ἐκτέλεσης τῆς δικαστικῆς πράξεως καὶ τῆς ἀντικειμένου
τῆς ἀνάκρισης καὶ τῆς ἐξέτασης καὶ τῆς ἀποφασίσεως καὶ τῆς ἐκτέλεσης τῆς δικαστικῆς πράξεως

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

BIBLION ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ τῆς προδικασίας.

§ 87.

Προδιάθεσις.

Εἶδομεν ἤδη (§ 64) ὅτι ἡ προδικασία περιλαμβάνει τὴν ἀνάκρισιν ἐν γένει καὶ τὴν ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν συμβουλίων προπαρασκευαστικὴν διαδικασίαν μεταβαίνοντες νῦν εἰς τὴν ἐξέτασιν ἐκάστου τῶν μερῶν τούτων κατ' ἰδίαν ἀρχόμεθα ἀπὸ τοῦ πρώτου ἥτοι τῆς ἀνακρίσεως.

Ἡ ἀνάκρισις ἐν τῇ γενικωτέρᾳ αὐτῆς σημασίᾳ περιλαμβάνει ἀπάσας τὰς δικαστικὰς πράξεις, αἵτινες σκοποῦσι τὴν ἀνίχνευσιν καὶ βεβαίωσιν τῶν γεγονότων, ὅσα ὡς οὐσιώδη στοιχεῖα τοῦ ἐξ ὑποκειμένου καὶ ἐξ ἀντικει-

μένου σώματος τοῦ ἐγκλήματος παρίστανται. Τὸ σύνολον δὲ τῶν διατάξεων ἐν τῷ νόμῳ, αἵτινες τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας αὐτῆς κανονίζουν, ἀποτελεῖ τὴν ἀνακριτικὴν ἐν γένει διαδικασίαν.

Σκοπὸς ταύτης εἶναι τὸ μὲν νὰ διευκολύνῃ τὴν ἐργασίαν τοῦ δικαστηρίου ἐν τῇ ἐπ' ἀκροατηρίῳ συζητήσει, παρέχουσα αὐτῷ προχείρους τὰς ἀποδείξεις, ἐφ' ὧν θέλει στηριχθῇ ἵνα σχηματίσῃ τὴν ἐαυτοῦ πεποίθησιν, τὸ δὲ ἵνα προστατεύσῃ τὸν πολίτην ἐναντίον πάσης ἀνυποστάτου κατηγορίας, καὶ ἀπαλλάξῃ αὐτὸν τῶν κινδύνων ἐσπευσμένου δικαστικοῦ ἀγῶνος (1).

Ἡ ἀνάκρισις σύγκειται ἐκ δύο διακεκριμένων μερῶν, ἐκ τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, καὶ ἐκ τῆς κυρίως ἀνακρίσεως.

(1) *Walther Strafprocess.* § 48, σελ. 179. *Lowé Strafprocess.* § 56, σελ. 126.

ΤΜΗΜΑ Α΄.

α) Περὶ τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως.

§ 88.

Ἐν γέρει.

Ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις προτίθεται κυρίως τὴν βεβαίωσιν τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος, καὶ τὴν συλλογὴν τῶν ἀναγκαίων πληροφοριῶν περὶ τῆς ἀνακριτέας πράξεως, μὴ ἀσχολουμένη ἰδίως εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χαρακτῆρος εἰδικώτερον τῆς κολασίμου πράξεως, καὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ αὐτουργοῦ (1).

(1) Πονρ. Δικ. ἀρθρ. 135, 136, 69. — Zachariae Strafprocess. τόμ. II. § 79, σελ. 61. Mittermaier Strafverfahren τόμ. II. § 111, σελ. 8, 17. — Κατὰ τοῦτο κυρίως διαφέρει ἡ

Ἐνεργεῖται δὲ παρὰ τῶν ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, ἐγγράφως καὶ συνοπτικῶς, ἀποπερατουμένη ἢ δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου, ἢ ἀναφερομένου τοῦ Εἰσαγγελέως πρὸς τὸν ἀνακριτὴν ἢ τὸ δικαστικὸν συμβούλιον (2).

§ 89.

Περὶ τῶν ἀφορμῶν πρὸς ἐπιχειρήσιν τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως.

Ἡ καταδίωξις τῶν ἀθεμίτων πράξεων λαμβάνει χώραν ὡσάκις δύναται νὰ κινηθῇ κατὰ τοῦ ἐνόχου ἢ ποινικῆ ἀγωγῆς. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀπαιτεῖται.

α) Ἡ πράξις ἢ ἡ παράλειψις τοῦ κατηγορουμένου νὰ προβλέπηται καὶ τιμωρῆται ὑπὸ τοῦ Ποινικοῦ Νόμου. (Nullum crimen [nulla inquisitio] sine lege).

β) Νὰ μὴ ὑπάρχῃ λόγος τις ἀποκλείων τὸ ἀξιόποινον, οἷον χορήγησις ἀμνηστείας, ἢ συμπλήρωσις τῆς παραγραφῆς κτλ.

προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις τῆς κυρίως ἀνακρίσεως. Οἱ ἀρχαιοτέροι δικονομολόγοι διέκρινον τὴν *inquisitio generalis*, πρὸς ἣν ἀντιστοιχεῖ ἡ περὶ ἧς λόγος προεισαγωγικῆς ἀνάκρισις, ἀπὸ τῆς *inquisitio specialis* ἥτοι τῆς νῦν καλουμένης κυρίως ἀνακρίσεως. Προέταττον δὲ ἀμφοτέρων τὴν *inquisitio summaria* σκοποῦσαν κυρίως τὴν ἐξιχνίασιν τῶν κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἀποδείξεων. *Lex 6 § 1 de custod. reorum* (48, 3).

(2) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 160, 75.

γ') Ὁ κατηγορούμενος νὰ μὴ ᾔῃ ἐγνωσμένως ἀνεπίδεκτος καταλογισμοῦ (1).

Ἀρχεται δὲ ἀπὸ τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, ἥς ἐπιλαμβάνονται οἱ ἀρμόδιοι ὑπάλληλοι ἢ

α) αὐτεπαγγέλτως (ex officio) ἕνεκα τῆς ἐπικρατοῦσης κατὰ τινος κοινῆς φήμης, ἢ ἕνεκα τῆς ἐπ' αὐτοφώρῳ συλλήψεως τοῦ πράξαντος τὸ ἔγκλημα (2).

β') Ἐπὶ τῇ μηνύσει τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἢ τῶν ιδιωτῶν.

γ') Ἐπὶ τῇ ἐγκλήσει τοῦ παθόντος.

δ') Ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ἀδικηθέντος παρισταμένου ὡς ιδιώτου κατηγοροῦ.

§ 90.

α) Περὶ τῆς κοινῆς φήμης.

Ἡ κοινὴ φήμη, ὡς λόγος τῆς ἐξ ἐπαγγέλματος καταδιώξεως τῶν ἐγκλημάτων, εἶναι, καθ' ἃ εἴρηται ἐν τῇ εἰσαγωγῇ, προῖδὼν τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας καὶ ἐξ αὐτῆς μετηνέχθη εἰς τὴν νεωτέραν ποινικὴν διαδικασίαν (1).

(1) *Waltier Strafprocess.* § 49, *σελ.* 187. — *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. II. § 115.

(2) *Pour. Aix.* ἀρθρ. 155, 156, 149, 156.

(1) Ἡ κοινὴ φήμη (*infamatio, notoriété publique*), ἀρτικατέστησεν ἐν τῇ ἐξεταστικῇ διαδικασίᾳ τὴν παρουσίαν κατηγοροῦ, ἥτις ἐν τῇ κατηγορητικῇ διαδικασίᾳ ἦν ἀναγκαία ὅπως γένηται καταδίωξις κατὰ τινος. Ἐθεωρεῖτο δὲ αὕτη κατ' ἀρχὰς ὑπάρχουσα, ὅταν διὰ τῆς ἐκτελέσεως ἀξιοπολίνου

Ἐνεκεν ὁμως τῆς ἀβεβαιότητος καὶ τοῦ ἐπισηφαλοῦς τῶν ἐξ αὐτῆς πηγαζουσῶν ἐνδείξεων περὶ τοῦ αὐτουργοῦ πρέπει οἱ ἀρμόδιοι ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι μετὰ πλείστης ὁσῆς συνέσεως καὶ μερίμνης ὑπὲρ τῆς ὑπολήψεως τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν νὰ προβαίνωσιν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνακριτικῶν αὐτῶν καθηκόντων. Πρὶν δὲ ἐπιληφθῶσι τῆς καταδιώξεως τῶν ὑπὸ τῆς κοινῆς φήμης ὡς ἐνόχων ἀξιοποίνων πράξεων καταδεικνυομένων ὀφείλουσιν ἐρευνῶντες αὐστηρῶς καὶ μετ' ἐπιστάσις, πότεν ἡ κοινὴ αὕτη φήμη ἐπήγαγεν, ἂν ἔχεται ἐν γένει ὑποστάσεως, καὶ ποῖα τὰ πρόσωπα δι' ὧν διεθρυλήθη, νὰ ἐξελέγχωσι τὸ βάσιμον αὐτῆς ἀνευρίσκοντες τὴν ἀρχικὴν τῆς γενέσεως ταύτης ἀφορμὴν. (2).

§ 91.

β') Περὶ τῆς ἐπ' αὐτοφώρῳ πράξεως (1).

Κατὰ τὴν ἡμετέραν ποινικὴν δικονομίαν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἔγκλημα ὑπάρχει.

τινὸς πράξεως δημοσίᾳ, ἐσχηματίζετο κοινὴ περὶ τῆς ἐνοχῆς προσώπου τινὸς πεπολθῆσις. Προϊόντος ὁμως τοῦ χρόνου παρήλαξε καὶ ἡ ἔρροια αὐτῆς. ὅρ. *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. II. § 114, σελ. 28. — *Kleinschrod Archiv d. Crim. R.* τόμ. IV. § 2, σελ. 15.

(2) *Walther Strafprocess.* § 50, σελ. 194. — *Dalloz v. Instr. crim.* n.º 324. — *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. II. § 119.

(1) Ἡ ἔρροια τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγκλήματος ἀπαρτάζεται ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἤδη χρόνων. Παρὰ Ῥωμαίους τὸ ἐπ' αὐτοφώρῳ

α) ὅταν τὸ κακούργημα ἢ πλημμέλημα εἶναι ἐν τῷ πράττεσθαι ἢ ἐπράχθη ἀρτίως.

β') ὁ κατηγορούμενος εὑρέθη ἐν καιρῷ τῆς κολασίμου πράξεως ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου αὕτη ἐτελέσθη μὲ πράγματα, ἐργαλεῖα, ὅπλα καὶ ἄλλα πειστήρια ἢ δειγμάτων.

γ') ὁ κατηγορούμενος ἐδιώχθη διὰ δημοσίας κραυγῆς(2).

πόρῳ ἐγκλημα ἐκαλεῖτο *Delictum manifestum*, καὶ ὑπῆρχεν ὡςάκις οἱ αὐτουργοὶ συνελαμβάνοντο κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῇ τῆς πράξεως « *Ubi inventi fuerint in ipsa rapina et adhuc flagranti crimine comprehensi* ». *Lex 1 Cod. de raptu virginum*, (9, 15). *Lex 2 § 2, 19, pr. ad leg. Jul. de adulteriis* (48, 5). *Inst. § 5, de obligat. quae ex delict.* (4, 1). *Lex 5, de furtis* (47, 2). *Lex 16. Cod. de pænis*, (9, 47). Καὶ ἐν τῷ Κανονικῷ δικαίῳ, ὡς καὶ ἐν ταῖς ποινικαῖς τοῦ Μεσαιῶνος νομοθεσίαις, ἀπαρτῶμεν ἰδιαιτέρας περὶ τῆς καταδιώξεως τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγκλημάτων διατάξεις· ὅρ. *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. II, § 145, σελ. 51. — *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. I. σελ. 358.

(2) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 168. Κανονισμ. Χωροφυλ. ἀρθρ. 95.*

Ὁ πρῶτος ὅρος τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγκλήματος οὐδεμίαν παρέχει δυσχέρειαν περὶ τὴν ἐρμηνείαν αὐτοῦ, τοῦταρτίον ὅμως ἐκ τῆς ἐπομένης ἀμέσως αὐτοῦ ἐκφράσεως « ἢ ἐπράχθη ἀρτίως » δύναται ἐνίοτε νὰ προκλήψῃ σπουδαῖαι ἀμφιβολαί, καθόσον τὸ τοιοῦτον ἀφίεται εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν εἰδικῶν ἐκάστοτε περιστάσεων, καὶ ἐπομένως τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα μετὰ τὴν πράξιν δύναται νὰ ὑποτεθῇ περιλαμβάνον στιγμὰς τινὰς μόνον ἢ καὶ ὥρας ἢ καὶ ἡμέρας. Μᾶλλον ὅμως συνάδουσα πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν διατάξεων τοῦ νόμου καὶ τὸν σκοπὸν αὐτῶν φαίνεται ἡ περιστολὴ τῆς ἐννοίας τοῦ αὐτοφώρου ἀδικήματος ἐν βραχυτέρῳ ὅσον ἐνεστὶ χρονικῷ

Ἐπὶ τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγκλημάτων οἱ ὑπάλληλοι τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας ὀφείλουσιν αὐτεπαγγέλτως νὰ ἐπι-

διαστήματι μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ. Ἐπίσης καὶ τὸ τρίτον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου τούτου εἶναι κατὰ τι ἀόριστον, καθόσον κατὰ τὸ γράμμα αὐτοῦ δύναται εὐκόλως νὰ ἐκληθῇ ὡς ἐπ' αὐτοφώρῳ κλέπτῃς τρίτος τις, ὅστις συναρτήσας τὸν κλέπτην ἐξερχόμενον ἐκ τῆς οἰκίας παρέλαβε παρ' αὐτοῦ καλὴ τῇ πλῆσται τὰ κλοπιμαῖα, ἣ νὰ θεωρηθῇ ὡς φορεὺς ὁ εὐρὼν τὸ ἐγγχειρίδιον τοῦ πραγματικοῦ φορέως ἐγγὺς τῆς οἰκίας ὅπου ἐτελέσθη ὁ φόρος, καὶ λαβὼν αὐτὸ εἰς χεῖρας ἐκ περιεργίας. Ἐν τῇ Γαλλικῇ δικονομίᾳ ἀντὶ τοῦ τόπου ἐτέθη ὡς συμπληρωτικὸς ὅρος τῆς περιπτώσεως ταύτης, ἡ σύλληψις τοῦ αὐτουργοῦ ἐν βραχεὶ χρονικῷ διαστήματι μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως «*ad ans u n t e m p s v o i s i n*», ὅπερ ἐπίσης εἶναι *Mar ἀμφίβολον* διὸ ἐν τῇ συζητήσει τοῦ νομοσχεδίου ἐπροτάθη ὑπὸ τοῦ *Berlier* νὰ ὀρισθῇ ὁ χρόνος εἰς 24 ὥρας, ἀλλ' ἀπερρίχθη ἡ τροποποιοῖς αὕτη ὡς ἀλυσιτελής. ὁρ. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IV. § 295, σελ. 684. — Ἐν τῷ *Karotισμῷ* τῆς *Χωροφυλακῆς*, ὅστις οἱ συντάκται ἡράρθησαν ἀπάσας σχεδὸν τὰς διατάξεις ἐκ τῆς Γαλλικῆς νομοθεσίας, ἀπαρτῶμεν κατὰ λέξιν μετάφρασιν τοῦ ὀρισμοῦ τῆς Γαλλικῆς ποινικῆς δικονομίας περὶ αὐτοφώρου ἐγκλήματος, ὅθεν καὶ ἡ § 4 τοῦ ἄρθρ. 95 ἀντὶ τοῦ ὅρου «*ἐ γ γ ὺ ς τ ο ὗ τ ὅ π ο υ*» περιέχει τὸν ὅρον «*ἀ μ α σ υ μ β ῆ τ ὃ π τ α ἰ σ μ α*» πρὸς χαρακτηρισμὸν τοῦ αὐτοφώρου ἐγκλήματος. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ποινικὴ δικονομία εἶναι μεταγενεστέρα τοῦ *Karotισμοῦ* τῆς *Χωροφυλακῆς* ἐπικρατέστεραι πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν αἱ διατάξεις αὐτῆς. Τὸ τέταρτον ἐδάφιον ὑποθέτει τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ αὐτουργὸς ἅμα τῇ ἐκτελέσει τοῦ ἐγκλήματος καταδιώκεται παρὰ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ καταδεικνύοντων διὰ τῶν κραυγῶν αὐτῶν τὸν αὐ-

χειρήσωσι τὰς διαφορὰς τῆς ἀνακρίσεως πράξεις, κατ' ἐξαίρεσιν τῶν γενικῶν κανόνων τῆς προδικασίας.

§ 92.

γ') Περὶ τῆς μηνύσεως.

Μήνυσις καλεῖται ἡ γινομένη πρὸς τὰς ἀρμοδίας ἀρχὰς ἀνακοίνωσις τῆς ἐκτελέσεως ἀθεμίτου τινὸς πράξεως, εἴτε ἀναφερομένου τοῦ ὀνόματος τοῦ αὐτουργοῦ αὐτῆς εἴτε μὴ (1).

Δύναται δὲ νὰ γείνη παρ' ἐκάστου, καὶ παρ' αὐτῶν ἔτι τῶν μηδὲν ἄμεσον ἢ προσωπικὸν ἐχόντων συμφέρον πρὸς καταδίωξιν τῆς ἀθεμίτου πράξεως (2). Καὶ αἱ μὲν στρα-

τουργὸν τοῦ ἐγκλήματος. — Τὴν δημοσίαν κραυγὴν πρέπει νὰ διακρίνη τις ἀπὸ τῆς κοινῆς φήμης δι' ἧς διαβρυλεῖται μόνον δημοσίᾳ τὸ ὄνομα τοῦ αὐτουργοῦ. Κατὰ τὴν Γαλλικὴν ποιν. δικονομίαν (art. 41), ὁ ὀρισμὸς τῶν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐγκλημάτων εἶναι πολὺ τῆς ἡμετέρας ἐνδύτερος, ὅρ. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IV. § 295, σελ. 679. Trébutien Droit crim. τόμ. II σελ. 246.*

(1) *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 354, σελ. 306. Trébutien Droit criminel τόμ. II. σελ. 208. Rauter Droit criminel τόμ. II. σελ. 357, § 692. Walther Strafprocess. § 50, σελ. 191.*

(2) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 150. — Οἱ ἀνήλικοι ἢ οἱ ἀπηγορευμένοι δύνανται νὰ παρασταθῶσιν αὐτοπροσώπως ὡς μηνυταί; Ὁ Mangin (de l'instr. écrite p. 92) ἀπρεῖται αὐτοῖς τὸ δικαίωμα τοῦτο. Ὁρθότερα ὅμως εἶναι ἡ καταφατικὴ τοῦ ζητήματος λύσις. Dalloz v. Instr. n.º 479.*

τιωτικά ἢ πολιτικά ἀρχαὶ ἔχουσιν αἰείποτε καθήκον νὰ ἀνακοινώνωσι πρὸς τὸν ἀρμόδιον Εἰσαγγελέα πᾶσαν ἀθέμιτον πράξιν, ἥς ὅπωςδὴποτε ἔλαβον γνῶσιν (3).

Οἱ δὲ ἰδιῶται λαβόντες γνῶσιν ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως τῆς ἐκτελέσεως ἀξιοποίνου πράξεως ὀφείλουσι νὰ μηνύωσι τοῦτο ἐγγράφως ἢ προφορικῶς πρὸς τὰς ἀρμοδίας ἀρχάς, ἐν τισὶ δὲ περιπτώσεσιν ἢ παράλειψις τοῦ καθήκοντος τούτου συνεπάγεται τὴν τιμώρησιν αὐτῶν (4).

(5) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 149. — *Κανονισμ. Χωροφυλακῆς* ἀρθρ. 27. Ἡ εἰδοποίησις αὕτη γίνεται κατὰ τὸν συνήθη τύπον τῶν διαμεμβομένων μεταξὺ τῶν ἀρχῶν ἐγγράφων.

(4) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 150. — Οἱ ἰδιῶται εἰσὶν ὑπόχρεοι νὰ μηνύωσιν εἰς τὴν ἀρχὴν πάντα τὰ ἐν τοῖς ἀρθροῖς 125—128 Π. Ν. ἐνδιαλαμβανόμενα ἐγκλήματα, ἥγουν τὰ ἐγκλήματα τῆς ἐσχάτης προδοσίας, τῆς συνωμοσίας, τῆς προδοσίας τῆς πατρίδος κτλ. περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ὁποίων ἤθελον λάβει ὅπωςδὴποτε γνῶσιν. Οἱ δὲ μὴ πράξαντες τοῦτο ἐντὸς 24 ὥρῶν ἀφ' οὗ ἔλαβον τὴν περὶ αὐτῶν εἶδησιν τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν τοῦλάχιστον δύο ἐτῶν καὶ μὲ χρηματικὴν ποινὴν 1—4000 δραχμῶν, καὶ ἐὰν τὸ σχέδιον ἢ ἡ ἐννοσία ἐπερατώθῃ μὲ εἰρκτὴν. Μόνον ὁ σύζυγος ἢ ἡ σύζυγος τοῦ κακούργου ἡσυχαστοῦ προσώπου, οἱ ἐξ αἵματος ἀνιόντες καὶ κατιόντες συγγενεῖς, οἱ ἀδελφοὶ, καὶ οἱ τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας συγγενεῖς ἀπαλλάττονται τῆς ποινῆς ταύτης Π. Ν. ἀρθρ. 150. — Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγου 447 τοῦ 1860. — Ἐν Γαλλίᾳ συζητεῖται ἂν οἱ ἐν ταῖς μηνύσεσιν ἐν γένει ἰσχύοντες τύποι ἐφαρμόζονται καὶ δοάκις οἱ ἰδιῶται ὑποχρεοῦνται ὑπὸ τοῦ νόμου νὰ καταγγέλλωσι τὰς ἀξιοποίνους πράξεις, ὧν ἔλαβον γνῶσιν. Τὴν ἀπορατικὴν τοῦ ζῆ-
τήματος τούτου λίσιν παραδέχεται ὁ Faustin Hélie Instr.

Ἡ μήνυσις γίνεται ἀμέσως πρὸς τὸν Εἰσαγγελέα ἢ καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλους (5).

crim. τόμ. V. § 555, σελ. 514. — Carnot Instr. criminelle. τόμ. I. p. 222, κ. ἐξ. Ὁρβοτέρα ὁμῶς δύναται τὰ θεωρηθῆναι ἢ τῶν ἀντιδοξούντων γνώμη, καθ' ἣν αἱ παρ' ἰδιωτῶν καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει γερόμεναι μὴνυσεις δέον τὰ ὡς κατὰ τοὺς ἐν γένει περὶ αὐτῶν διαγεγραμμένους τύπους, διότι τὰ ἄρθρα 29 καὶ 50 τῆς Γαλλικῆς ποινικῆς δικονομίας δὲν μετέβαλον καθ' ὁλοκληρίαν τὴν ἐν τῷ νόμῳ τῆς 16—29 Σεπτεμβρίου 1791 καὶ ἐν τῷ Κώδικι τῆς 5 Brumaire ἔτους 4'. (ἄρθρ. 85 καὶ 90) ἐξ οὗ ἐλήφθησαν ὑπάρχουσιν διάκρισιν μεταξὺ τῆς *D en o n c i a t i o n o f f i c i e l l e* γινομένης παρὰ τῶν δημοσίων λειτουργῶν ἄνευ τινὸς διατυπώσεως, ἀλλὰ δι' ἐπιστολῶν ἢ καθ' οἰονδήποτε ἄλλον τρόπον, καὶ τῆς *d e n o n c i a t i o n c i v i l e* τῆς παρ' ἰδιωτῶν γινομένης. ὁρ. Mangin Instr. écrite n.º 48. — Trébutien Droit criminel. τόμ. II. σελ. 208. — Dalloz v. Instr. ἀριθ. 469. Τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην παρεδέχθη ἡ ἡμετέρα ποινικὴ δικονομία, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἄρθρ. 150, 152, 155 κτλ.

(5) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 152. — Τὸ ἄρθρον τοῦτο ὀρίκει ὅτι αἱ μήνυσις γίνεται πρὸς τοὺς ἀρμοδίους ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλους, ἔπεται ἄρα ἐκ τούτου ὅτι ἡ πρὸς ἀναρμοδιῶν τινα ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων γενομένη μὴνυσις πρέπει τὰ θεωρηθῆναι ὡς ἄκυρος; Τοιαύτην ἀκυρότητα οὐδαμοῦ ἀπαγγέλλει ὁ νόμος. Ἄλλως ἡ τοιαύτη ἀναρμοδίως γενομένη μὴνυσις αὐδεύων δύναται τὰ ἔχον ἐπιρροήν, καθ' ἃς περιπτώσεις μάλιστα συγχωρεῖται ἡ ἐξ ἐπαγγέλματος καταδωχὲς τῆς ἀξιοποτρύχεις πράξεως. ὁρ. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. σελ. 551. — Dalloz v. Instr. n.º 481.

Εἶναι δὲ ἡ *προφορικὴ*, ὅτε συντάσσεται παρὰ τῶν ὑπαλλήλων οἷς ἀνακοινοῦται ἔκθεσις κατὰ τοὺς νομίμους τύπους, ἡ *ἐγγραφός*. Ἡ ἐγγραφὸς μὴνυσις ἐγχειρίζεται ὡσαύτως πρὸς τὸν Εἰσαγγελέα, ἢ τοὺς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλους, οἵτινες παραλαμβάνοντες αὐτὴν μονογραφοῦσιν ἀνὰ πᾶν φύλλον (6), καὶ συντάττουσι *παράχρημα* ἔκθεσιν περὶ τῆς ἐγχειρίσεως ταύτης προσαρτῶντες ἐν αὐτῇ τὴν μὴνυσιν. Ἡ ἔκθεσις περὶ τῆς προφορικῆς μὴνύσεως, ἡ περὶ τῆς ἐγχειρίσεως τῆς ἐγγράφου, πρέπει νὰ συντάσσεται ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ μηνυτοῦ, τοῦ ὑπαλλήλου πρὸς ὃν ἐγένετο ἡ μὴνυσις, ἥτοι τοῦ Εἰσαγγελέως, τοῦ ἀνακριτοῦ, τοῦ δημάρχου ἢ δημαρχικοῦ παρέδρου, τῶν ἀξιωματικῶν ἢ ὑπαξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, καὶ ἐνὸς δικαστικοῦ γραμματέως, ἢ ἐτέρου ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, ἢ ἐν ἐλλείψει αὐτῶν ἐνώπιον δύο μαρτύρων (7).

(6) Ἡ *μονογράφησις* τῆς μὴνύσεως ὑπὸ τοῦ παραλαμβανόντος αὐτὴν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλου σκοπὸν ἔχει τὴν κωλύσιν πᾶσαν ἐνδεχομένην μεταγενεστέραν προσθήκην ἢ ἀφαίρεσιν ἐκ τοῦ κειμένου αὐτῆς. Ἐὰν δὲ τυχόν ἐπέλθῃ ἀνάγκη τῆς τροποποιήσεως τῶν ἐκ τῆ ἐγγράφῳ μὴνυσι περιεχομένων, ἢ τῆς προσθήκης παραλειφθέντων γεγονότων, αἱ μεταβολαὶ αὗται καὶ προσθῆκαι δὲν πρέπει νὰ γίνωνται ἐν τῇ μὴνύσει, ἀλλ' ἐν τῇ συντακτέᾳ κατὰ τὴν παράδοσιν αὐτῆς ἐκθέσει. Πoir. Δικονομίας ἀρθρ. 154.

(7) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 72, 73. — Οἱ προσκαλούμενοι ὡς μάρτυρες πρέπει νὰ ἔχωσι τὰ ἐν τῷ ἀρθρ. 73 § 2 ὀριζόμενα προσόντα. [ὁρ. § 8 σημ. 6.] Ἐὰν ἐν ᾧ τόπῳ ἐγένετο ἡ μὴνυσις πρὸς τινα ἀνακριτικὸν ὑπαλλήλον δὲν εὐρίσκεται δικα-

Δύναται δὲ ἡ μήνυσις νὰ γείνη ἢ παρὰ τοῦ μηνύοντος αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου κατὰ τοὺς προσήκοντας τύπους διορισθέντος, ὅστις ὀφείλει νὰ ἐπιδείξῃ καὶ παραδῶσῃ τὸ ἔγγραφον τῆς πληρεξουσιότητος, ὅπερ προσαρτᾶται ἐν τῇ περὶ μηνύσεως ἐκθέσει (8).

Ἡ παρὰ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων συνταχθεῖσα ἐκθεσις τῆς προφορικῶς γενομένης μηνύσεως ἢ περὶ τῆς ἐγγράφως ἐγχειρισθείσης πέμπεται παραχρῆμα πρὸς τὸν ἀρμόδιον παρὰ Πρωτοδικαίς Εἰσαγγελέα (9).

§ 93.

Περὶ τῆς ἐγκλήσεως.

Ἐγκλήσις καλεῖται ἡ μήνυσις δι' ἧς ὁ διὰ τῆς ἐκτελέσεως κακούργήματος, πλημμελήματος, ἢ πταίσματος παθὼν, ἢ οἱ νόμιμοι αὐτοῦ ἀντιπρόσωποι (1) ἐπικα-

στικὸς γραμματεὺς ἢ ἕτερός τις ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος ὅπως συμπράξῃσι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς ἐκθέσεως, ἐλλείπουσι δ' ἐπίσης οἱ ἐν ἀπουσίᾳ αὐτῶν προσληπτέοι δύο μάρτυρες, ὁ πρὸς θρ ἐγένετο ἡ μήνυσις ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος συντάσσει τὴν ἀπαιτουμένην ἐκθεσιν μόνος αὐτὸς μνημονεύων ἐν αὐτῇ τὴν ἀπουσίαν τῶν εἰρημένων προσώπων. Πoir. Δικονομίας ἀρθρ. 74.

(8) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 152. — Τὸ τῆς πληρεξουσιότητος ἔγγραφον πρέπει νὰ ἦ δημόσιον, συντεταγμένον κατὰ τὸ ἀρθρ. 95. Πολ. Δικ. καὶ νὰ ἀναφέρῃ ρητῶς τὴν πρᾶξιν δι' ἧς δίδεται ἐντολὴ μηνύσεως τῷ πληρεξουσίῳ.

(9) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 155.

(1) Οὕτω λ. χ. Ὁ πατήρ, οἱ ἐπίτροποι καὶ οἱ κηδεμόνες

λοῦνται τὴν παρὰ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς καταδίωξιν καὶ τιμώρησιν τοῦ αὐτουργοῦ (2).

Ἡ ἐγκλησις συντασσομένη κατὰ τοὺς αὐτοὺς τύπους καθ' οὓς καὶ αἱ μηνύσεις (3), γίνεται παρὰ τοῦ ἀδικηθέντος μόνον καὶ ἀπευθύνεται πρὸς τὸν ἀρμόδιον Εἰσαγγελέα (4), ὅταν πρόκηται περὶ κακουργήματος ἢ πλημμελή-

δύναται νὰ ἐγκαλέσῃ τὸν ἐνοχον ἀδικήματος κατὰ τῶν ὑπὸ τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν, ἢ ὑπὸ τὴν ἐπιτροπείαν αὐτῶν διατελούντων. Ὁ σύζυγος τὸν ἀδικήσαντα τὴν ἑαυτοῦ σύζυγον κτλ.

(2) *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 536, σελ. 316. — Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 209. — Mittermaier Strafverfahren τόμ. II. § 118, σελ. 45. Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 278, Instr. crim. art. 65.* — Ἐπιφέρει δὲ τὴν καταδίωξιν καὶ ὁσάκις δὲν ὑπάρχει ῥητὴ περὶ τιμωρίας αἰτήσεις. Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγον 518 τοῦ 1859. — Καὶ ἡ δόλωσις μόνη τοῦ παθόντος, ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ γένη καταδίωξις, ἢ περιχομῆν ἔν τιμι ἀνακριτικῇ ἐκθέσει ὀδύνηται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐγκλησις. — Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγον 552 τοῦ 1859.

(3) Ὡς προφορικῶς ἢ ἐγγράφως, δύναται δὲ νὰ γένη καὶ διὰ πληρεξουσίου. Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγον 142 τοῦ 1857.

(4) Ἐὰν γένη ἐνώπιον ἄλλου Εἰσαγγελέως καὶ παρ' αὐτοῦ διαβιβασθῇ πρὸς τὸν ἀρμόδιον Εἰσαγγελέα δὲν ὑπάρχει ἔνεκα τούτου λόγος ἀκυρότητος τῆς ἐγκλήσεως κατὰ τὰς ὑπ' ἀριθ. 221 καὶ 224. Ἀποφ. Ἀρ. Πάγον τοῦ 1858. ὅρ. Εὐρετηρ. τόμ. I. σελ. 190, 192. — *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 537, σελ. 551, τόμ. III. § 145, σελ. 55, 56.* — Αἱ ἐγκλήσεις αἱ περιέχουσαι ἀκυρότητας ἀν μὲν πρὸς καταδίωξιν τῆς πράξεως ὡς ἀπολύτως ἀναγκαῖαι ἐπιφέρουσι τὴν ἀκύρωσιν τῆς ὅλης διαδικασίας, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει.

ματος, ἢ πρὸς τὸν ἀστυνόμον ἢ τὸν παρὰ πταισματοδίκαις δημόσιον κατήγορον, ἐὰν ἡ περὶ ἧς ἡ ἔγκλησις πράξις φέρῃ χαρακτηρὰ πταισματος (5).

Ὁ λαβὼν τὴν ἔγκλησιν ἐξετάζει ἐπισταμένως αὐτὴν, καὶ εἰ μὲν εὖρῃ νομίμως γενομένην ἐνεργεῖ· τὰ ἐν τοῖς ἀρθρ. 156 κ. ἐξ. Ἄλλως εἰδοποιεῖ περὶ τῆς μὴ παραδοχῆς τυχύτης τὸν ἐγκαλοῦντα, ὅστις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προσφύγῃ εἰς τὴν ἀμέσως προῖσταμένην ἀρχὴν πρὸς ἀναθεώρησιν τοῦ ἀπορρίπτοντος τὴν ἔγκλησιν βουλευμάτος (6).

Ἡ ἔγκλησις χωρεῖ οὐ μόνον ὅταν ἐξετελέσθῃ ἀθεμίτος τις πράξις τῇ αἰτήσῃ τοῦ παθόντος καταδιωκομένη, ἀλλὰ καὶ ὅταν αὕτη ἐξ ἐπαγγέλματος ἄνευ ἐγκλήσεως δύναται νὰ καταδιωχθῇ (7).

Ὁ ἅπαξ ἐγκαλέσας τινὰ ἐπὶ ἀθεμίτῳ τινὶ πράξει δὲν δύναται μετὰ ταῦτα παραιτούμενος τῆς ἐγκλήσεως, ἢ ἀνακαλῶν αὐτὴν ν' ἀναχαιτίσῃ τὴν πρόσδον τῆς ἀρξαμένης κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ποινικῆς διαδικασίας, καὶ ν' ἀπαλλάξῃ οὕτως αὐτὸν τῆς καταδιώξεως (8).

Ἡ ἔγκλησις τέλος οὐδὲν παρέχει δικαίωμα εἰς πολιτικὰς ἀποζημιώσεις, αἵτινες τότε μόνον δύναται νὰ ἐπιδικασθῶσι τῷ παθόντι, ὅταν δι' ἰδίας ἀγωγῆς αἰτήσῃ ταύτας.

Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. III. § 145, σελ. 56, κ. ἐξ. Ποιν. Δικονομίας ἀρθρ. 155, 278.

(5) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 278, 282.*

(6) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 279, ὅρ. § 54, σημ. 4.*

(7) *Περὶ τῶν συνεπειῶν ἐγκλήσεως μόνον καταδιωκτέων πράξεων ὅρ. § 65 σημ. 15. Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 29, 281.*

(8) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 25.*

Γενομένης ἐγκλήσεως περὶ συκοφαντίας ἢ περὶ ἐξυβρίσεως ὁ ἐγκαλούμενος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναστολὴν τῆς καταδίωξεως, ὅπως ἐπὶ μὲν τῆς συκοφαντίας ἀποδειχθῇ προηγουμένως δι' ἀνακρίσεως ἐνεργουμένης παρὰ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου (9), ὅτι ἡ προσαφθεῖσα αὐτῷ πράξις ἦν ψευδής, ἐπὶ δὲ τῆς ἐξυβρίσεως τῆς τιμῆς ἵνα δυνηθῇ ν' ἀποδείξῃ, καθ' ἃς τοῦτο ἐπιτρέπεται περιπτώσεις, τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀποδοθείσης εἰς τὸν ἐγκαλοῦντα πράξεως (10).

§ 94.

Ἰδιωτικὴ κατηγορία.

Ἐκτὸς τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς εἰς ἣν εἰδικῶς ἀνατίθῃσιν ὁ νόμος τὴν καταδίωξιν τῶν ἐγκλημάτων, ἔχει

(9) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 307.* Ἀρμόδιον δικαστήριον θεωρεῖται ἐκεῖνο ὅπερ ὡς ἐκ τοῦ νόμου ἐδικαιοῦτο νὰ ἐπιληφθῇ τῆς καταδίωξεως τῆς προσαφθείσης εἰς τὸν ἐγκαλοῦντα ἐπὶ συκοφαντικῇ πράξεως κατὰ τὸν ἐν τῇ ἐγκλήσει δοθέντα αὐτῇ χαρακτηρισμόν.

(10) Τὴν διαδικασίαν εἰδικώτερον, δι' ἧς ἐνεργεῖται ἡ τοιαύτη τῆς ἀληθείας ἀπόδειξις ἐπὶ τῶν ἐξυβρίσεων τῆς τιμῆς, διαγράφουσι τὰ ἄρθρ. 309—315 ποινικῆς δικονομίας. Παρατηρητέον ὅμως ὅτι πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1837 νόμου περὶ ἐξυβρίσεων καὶ περὶ τύπου ἐπετρέπετο ἐν γένει ἡ ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας ἐπὶ τῶν ἐξυβρίσεων τῆς τιμῆς, ἐκτὸς μόνον ὡσάκις αὗται εἴχον ἀντικείμενόν τὸν ἰδιωτικὸν βίον τῶν πολιτῶν ὅρ. Π. Ν. ἄρθρ. 336—338—340. Ἐκ τῶν

τὸ δικαίωμα καὶ πᾶς ἰδιώτης, ἀδικηθεὶς διὰ τῆς ἐκτελέσεως κολασίμου τινὸς πράξεως, ν' ἀναλάβῃ αὐτὸς ἀπ' εὐθείας τὴν καταδίωξιν τοῦ ἐνόχου προκαλῶν τὴν ἐνέργειαν πασῶν τῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἀπαιτουμένων ἀνακριτικῶν πράξεων, καὶ ἐξαιτούμενος τὴν τιμώρησιν αὐτοῦ ἀποδειχθείσης τῆς ἐνοχῆς. Τοῦ δικαιώματος τούτου δὲν στερεῖται ὁ ἀδικηθεὶς, καὶ ὅταν προηγουμένως ἐγκαλέσῃ τὸν κατηγορούμενον, ἢ δ' ἐγκλησὶς αὐτοῦ κηρυχθῇ ἀπαράδεκτος (1).

διατάξεω δὲ τούτῳ τοῦ ποιν. νόμου ὀρμώμενος ὁ νομοθέτης διέγραψεν ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ (ἄρθρ. 509—515) τὸ ἐφαρμοστέον σύστημα τῆς διαδικασίας. Πλὴν διὰ τοῦ εἰρημέτου νόμου ἐτροποποιήθησαν αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ ποιν. νόμου. Ἐν τῷ ἄρθρ. 52 αὐτοῦ, ὅπερ ἀντικατέστησε τὸ ἄρθρ. 540 Π. Ν. ὡς καὶ ἐν τῷ προσθέτῳ ἄρθρ. 55 ἡ ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας ἐπιτρέπεται μόνον εἰς τὸν ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἐγκαλούμενον οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὸν ἐπὶ ἐξυθρίσει, ἐκτὸς ἐὰν ἡ προσβολὴ ἀπεινύνεται εἰς δημόσιον ὑπάλληλον ἢ ὑπηρετήν τοῦ Κράτους, καὶ ἀφορᾷ σχέσιν τινα τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας του, ἀλλὰ καὶ τότε ἡ διὰ μαρτύρων ἀπόδειξις δὲν εἶναι δεκτὴ. Ἐρτεῦθεν ἔπεται ὅτι αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 509—515 τῆς ποινικῆς δικονομίας πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀταργηθεῖσαι ἐφ' ὅσον αὗται καθορίζουσι τὸν τρόπον τῆς προσαγωγῆς τῆς ἐμμαρτύρου ἀποδείξεως.

(1) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 24, 280, 285. — Planck Strafverfahren § 51, σελ. 122, § 62, σελ. 160. — Zachariae Strafprocess τόμ. II. § 75, σελ. 58.

Ἐν τῇ Γαλλικῇ ποινικῇ δικονομίᾳ δὲν ὑπάρχει κυρίως ἡ τοιαύτη ἰδιωτικὴ κατηγορία τῆς ἡμετέρας. Ἐν αὐτῇ διακρίνεται ἡ μήνυσις (denonciation) δι' ἧς ἀπλῶς εἰδοποιεῖται ἡ δικαστικὴ ἀρχή

Ἀπαραίτητος ὁμως ὁρος πρὸς παραδοχὴν τῆς ιδιωτικῆς κατηγορίας εἶναι ἡ παρὰ μὲν τῶν ἡμεδαπῶν καὶ ἀξιοχρέων δῆλωσις ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου τῆς διαμονῆς των, ὅτι ἀναλαμβάνουσι τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων

περὶ τῆς ἐκτελέσεως κολασίμων τινος πράξεως, ἀπὸ τῆς ἐγκλήσεως (plainte) ἣτις ἐστὶν ἡ παρὰ τοῦ παθόντος γενομένη πρὸς αὐτὴν μήνυσις. Ἐὰν δὲ ἡ ἐγκλησις περιέχῃ συγχρότως αἰτήσεις περὶ ἀποζημιώσεως ὁ ἐγκαλῶν δύναται καὶ παρασταθῆ καὶ ὡς πολιτικῶς ἐράγων (partie civile) Instr. crim. art. 66, 116, 135, 136, 162, 191, 194, 558, 559, 568. ὁρ. *Faustin Hélie* Instr. crim. τόμ. V. § 554, σελ. 506. «Le dénonciateur est celui qui révèle à la justice l'existence d'un crime ou d'un délit dont il n'a éprouvé aucun préjudice personnel. Le plaignant est celui qui dénonce un crime ou délit dont il a éprouvé un préjudice personnel, sans demander aucune réparation. La partie civile est un plaignant, qui demande réparation du dommage qui a éprouvé et se constitue partie au procès. Ὁ πολιτικῶς ἐράγων δύναται καὶ εἰσαγῶν ἐπὶ πταισμάτων καὶ πλημμελημάτων ἀπ' εὐθείας (par citation directe) ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων πταισματοδικῶν καὶ πλημμελειοδικῶν τῇ ἐγκλησὶν αὐτοῦ τὴν περιέχουσαν τὰς περὶ ἀποζημιώσεως αἰτήσεις του. Instr. crim. art. 182. — *Faustin Hélie* αὐτόθ. τόμ. III. § 103, σελ. 157. — Ἐπὶ τῶν κακουργημάτων ὁμως δὲν ἐπιτρέπεται τοιαύτη ἀπ' εὐθείας κλήσις ἀλλ' ὁ ἐγκαλῶν ὀφείλει καὶ ἀνευθύρῃ τὴν ἐγκλησὶν αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀνακριτὴν, ὅστις ἀφ' οὗ εἰδοποιήσῃ τὸν Εἰσαγγελέα ἐπιλαμβάνεται τῆς ἀνακρίσεως. Ἐὰν δὲ ἀρνηθῇ καὶ ἐνεργήσῃ τὰς δεούσας ἀνακρίσεις, ἀποφανθεὶς περὶ τῆς ἐγκλήσεως ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτος, ὁ ἐγκαλῶν ἔχει τὸ δικαίωμα ἀνακόπτων τὸ τοιοῦτον βούλευμα αὐτοῦ καὶ φέρῃ τὴν ὑπόθεσιν ἐνώ-

καὶ ἱμνίων ἐν ἀποτυχίᾳ τῆς γεννησομένης ὑπ' αὐτῶν κατηγορίας, παρὰ δὲ τῶν ἀλλοδαπῶν ἢ μὴ ἀξιοχρέων ἢ καταβολῇ ἀναλόγου ἐγγυήσεως (2), συνισταμένης ἢ εἰς παροχὴν χρηματικοῦ ποσοῦ, ἢ ἐνεχύρου, ἢ ὑποθήκης, ἢ εἰς προσαγωγὴν ἀξιοχρέου ἐγγυητοῦ (3). Δίδεται δὲ αὕτη ἐπὶ ἰδιωτικῆς μὲν κατηγορίας ἐνώπιον τῶν Πταισματοδικῶν τῷ γραμματεῖ τοῦ Εἰρηνοδικοῦ, ἐπὶ ἰδιωτικῆς δὲ κατηγορίας ἐνεκα πλημμελήματος ἢ κακουργήματος τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου τῶν Πλημμελειοδικῶν (4).

Τὸ ποσὸν τῆς ἐκάστοτε χορηγητέας ἐγγυήσεως πρέπει νὰ ὀρίζεται ἀναλόγως τῆς ἐπαπειλουμένης κατὰ τοῦ

πιον τοῦ συμβουλίου τῶν Ἑρετῶν (*chambre des mises en accusation de la cour Imperiale*), Instr. crim. art. 63. — Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 59. Ἐκ τῶν εἰρημέρων ἐξάγεται ὅτι κατὰ τὴν Γαλλικὴν ποινικὴν δικονομίαν τότε μόνον συγχωρεῖται τῷ ἐγκαλοῦντι νὰ παρασταθῇ ὡς ἰδιώτης κατήγορος ὅταν ἐκίνησε κατὰ τοῦ ἀδικήσαντος πολιτικὴν ἀγωγὴν περὶ ἀποζημιώσεως, ὥστε κυρίως διὰ τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ ἀγωγῆς εἰσάγεται καὶ ἡ δημοσία, οὐδέποτε ὅμως δύναται οὗτος ἀναλαμβάνων τὰ τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς δικαιώματα νὰ ἐρασκήσῃ τὴν δημοσίαν μόνον ἀγωγὴν.

(2) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 285. — Τῆς ἐγγυοδοσίας ἀπαλλάσσονται οἱ ἡμεδαποὶ ὡς ἀξιώχρεοι ὡσάκις ἔχουσιν ἀρχοῦντα ἀκλήτητα κτήματα, ἢ μετέρχονται ἐπιτήδευσά τι ἢ διαχειρίζονται δημοσίαις ὑπηρεσίαις. Περὶ τῆς δηλώσεως συντάσσεται ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου ὑπὸ τοῦ γραμματέως ἑκθεσις ὑπογραφομένη παρ' αὐτῶν τε καὶ τοῦ ἰδιώτου κατηγοροῦ.

(5) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 285.

⌊ (4) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 286, 287.

ἐνόχου ποινῆς, καὶ τῶν ἐνδεχομένων ζημιῶν καὶ ἐξόδων, οὐδέποτε ὁμῶς δύναται νὰ ᾔηται ἔλασσον τῶν πεντήκοντα δραχμῶν. Ἀποφασίζεται δὲ ἡ ποσότης ἢ τὸ ἀξιόχρεον τῆς ἐγγυήσεως ὑπὸ τοῦ δημοσίου κατηγοροῦ, ἢ τοῦ Εἰσαγγελέως, καὶ τυχούσης διαφωνίας μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ, ὑπὸ τοῦ Εἰρηνοδίκου ἢ τοῦ συμβουλίου τοῦ δικαστηρίου τῶν Πλημμελειοδικῶν (5).

Ἐὰν ὁ ιδιώτης κατηγορὸς δὲν κατοικῇ ἐν τῇ καθέδρᾳ τοῦ δικαστηρίου ὀφείλει νὰ διορίσῃ αὐτόθι ἀντίκλητον, πρὸς ὃν γίνονται αἱ κατὰ τὴν διαδικασίαν ἀναγκαῖαι προσκλήσεις καὶ ἐπιδόσεις. Ἡ παράλειψις τοιούτου διορισμοῦ ἀποστερεῖ αὐτὸν τοῦ δικαιώματος νὰ προσβάλλῃ οἰανδήποτε πρᾶξιν, περὶ ἧς ἐδίκαιοῦτο νὰ προειδοποιηθῇ, ὡς ἄκυρον διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ἐγένετο ἡ ἀπαιτούμενη κοινοποίησις τῶν ἐγγράφων ἢ ἡ πρόσκλησις πρὸς ἐμφάνισιν. (6).

Τῆς εἰσαχθείσης κατηγορίας δύναται ὁ ιδιώτης κατῃ-

(5) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 286, 287. Περὶ τῆς καταθέσεως τῆς ἐγγυήσεως συντάσσεται ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ γραμματέως ἑκθεσις ὑπογεγραμμένη παρ' αὐτοῦ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ, τοῦ Εἰσαγγελέως, ἢ τοῦ δημοσίου κατηγοροῦ ἢ τοῦ δημαρχικοῦ παρέδρου, ἄρθρ. 288.

(6) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 294, 27. — Οὕτω λ. χ. ὁ ιδιώτης κατηγορὸς ἔχει δικαίωμα νὰ παρίσταται εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ὡς καὶ εἰς πᾶσαν ἀνακριτικὴν πρᾶξιν ἄρθρ. 204, 276 ἐφ' ᾧ δέον νὰ προειδοποιῇται, ἀ.λ.λ. ἐὰν, μὴ κατοικῶν ἐν τῇ καθέδρᾳ τοῦ δικαστηρίου, παρέλειψε τὸν διορισμὸν ἀντικλήτου, ἢ πρόσκλησις αὐτοῦ δὲν εἶναι ἀναγκαῖα. Πoir. Δικονομ. ἄρθρ. 248—557, 564, κ.λ.

γορος νὰ παραιτηθῇ κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς προδικασίας μέχρις οὗ γείνη ἡ κλήσις τῶν κατηγορουμένων πρὸς ἐμφάνισιν εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ δικαστηρίου. Ἐν τοιαύτῃ ὁμῶς περιπτώσει ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ τὰς γινόμενας μέχρι τῆς ἀνακλήσεως τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας δαπάνας καὶ τὰς ἐξ αὐτῆς προελθούσας τῷ κατηγορουμένῳ ζημίας. Δύναται δὲ καὶ μετὰ τὴν παραίτησιν τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας νὰ ἐγκαλέσῃ ἐνώπιον τοῦ Εἰσαγγελέως τὸν κατηγορούμενον (7).

§ 95.

Παρὰ τίτῳ καὶ πῶς ἐνεργεῖται ἡ προεισαγωγικὴ ἀράκρισις.

Προεισαγωγικὰς ἀνακρίσεις δύνανται ἐν γένει νὰ ἐνεργήσωσιν ἅπαντες οἱ τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας ὑπάλληλοι, ἥτοι οἱ ἀνακριταί, οἱ εἰρηνοδίκαι, οἱ δήμαρχοι ἢ δημαρχικοὶ πάρεδροι ἢ οἱ ἀστυνόμοι, οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυ-

(7) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 504. Ἐὰν ὁμῶς ὁ ἰδιώτης κατήγορος εἴχῃ ἤδη ἐγκαλέσει τὸν κατηγορούμενον, καὶ ἡ ἐγκλησις αὐτοῦ ἀπερρίφθῃ ὡς ἀβάσιμος δὲν δύναται μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἰδιωτικῆς κατηγορίας παραίτησιν τοῦ νὰ ἐπιδώσῃ νέαν ἐγκλησιν. Ὁ Εἰσαγγελεὺς παραιτηθέντος τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου τῆς κατηγορίας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν καταδίωξιν Πoir. Δικονομ. ἄρθρ. 27, 504. — Περὶ τῶν καθέκαστα δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων τοῦ ἰδιώτου κατηγόρου, ἐν τε τῇ προδικασίᾳ καὶ ἐν τῇ κυρίᾳ διαδικασίᾳ γενήσεται λόγος κατωτέρω, ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῶν περὶ αὐτῶν εἰδικῶν διατάξεων.

λακῆς καὶ ἐν ἀπουσίᾳ αὐτῶν οἱ ὑπαξιωματικοί, οἱ Νομάρχαι καὶ οἱ Ἐπαρχοὶ (1).

Δὲν ἐπιτρέπεται ὁμῶς τοῖς εἰρημένοις ὑπαλλήλοις νὰ ἐπιλαμβάνωνται ἐκάστοτε κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, ἀλλ' εἰδικῶς ὀρίζεται ἐν τῷ νόμῳ ἡ ἐνέργεια αὐτῶν ἐν ἐκάστη περιπτώσει. Οὕτως ἐπὶ τῶν πταισμάτων μὲν ἀρμόδιοι εἰσὶν οἱ ἀστυνόμοι, οἱ δήμαρχοι, ἢ οἱ δημαρχικοὶ πάρεδροι, οἵτινες ὀφείλουσιν εὐθὺς ἅμα ὅπωςδῆποτε λάβωσι γνῶσιν τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν νὰ ἐπιλαμβάνωνται τῆς ἀνακρίσεως (2). Ἐπὶ τῶν πλημμελημάτων δὲ καὶ κακουργημάτων οὔτε οἱ εἰρημένοι οὔτε οἱ λοιποὶ τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας ὑπάλληλοι δύνανται οἰκοθεν νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως,

(1) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 47, 18, 155, 157, 156, ὁρ. § 54, κ. ἐξ. Τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ κατὰ τὰ δάση συμβαινόντων ἀνομημάτων ἀνέθηκεν ὁ νομοθέτης δι' εἰδικῶν νόμων εἰς τοὺς δασοφύλακας καὶ ἀγροφύλακας, τῶν δ' ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ Ἐπικρατείᾳ ἐγκλημάτων εἰς τοὺς Προξένους, Ὑπόπροξένους καὶ Προξενικοὺς Πράκτορας.

(2) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 156 Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ ἀρθρου τούτου, ἐν ᾧ διαξενκτικῶς μνημονεύονται τὰ εἰρημένα πρόσωπα, μετὰ τῶν ἀρθρ. 10, 84 καὶ 85 τοῦ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1856, διατάγματος περὶ δημοτικῆς ἀστυνομίας ἐξάγεται ὅτι δὲν δύνανται συγχρόνως ἅπαντες νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, ἀλλ' ἡ παρουσία τοῦ ἀστυνόμου καθιστᾷ περιττὴν τὴν ἐνέργειαν τοῦ δημάρχου, κωλυμένου δὲ αὐτοῦ ὡς καὶ τοῦ ἀστυνόμου ἀναλαμβάνει τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν ὁ δημαρχικὸς πάρεδρος.

ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ δοθῇ αὐτοῖς παραγγελία ὑπὸ τοῦ παρὰ Πρωτοδίκαις Εἰσαγγελέως (3).

Μόνον ἐὰν ἐκ τῆς ἀναβολῆς δύναται νὰ προέλθῃ κίνδυνος ἢ ἐὰν ὁ αὐτουργὸς τῆς κολασίμου πράξεως συνελήφθῃ ἐπ' αὐτοφώρῃ ἐπιτρέπεται αὐτοῖς νὰ ἐπιχειρήσωσι προεισαγωγικὰς ἀνακρίσεις καὶ ἄνευ προηγουμένης προσκλήσεως τοῦ Εἰσαγγελέως, ὁφείλουσιν ὅμως νὰ εἰδοποιήσωσι παραυτίκα τὸν Εἰσαγγελέα (4).

(3) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 156. — Ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ δὲν ἀναφέρεται μεταξὺ τῶν ἄλλων προσώπων, αἵτινα ὁ Εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ προσκαλέσῃ πρὸς ἐνέργειαν προεισαγωγικῶν ἀνακρίσεων, καὶ ὁ ἀνακριτὴς, διότι εὐθὺς ἅμα οὗτος λάβῃ τοιαύτην παραγγελίαν παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως ἐνεργεῖ τὴν κυρίαν ἀνάκρισιν. Πoir. Δικονομ. ἄρθρ. 184, 185. — Ἐντεῦθεν ἐπεταὶ ὅτι προεισαγωγικὰς ἀνακρίσεις δύναται νὰ ἐνεργήσωσιν οἱ ἀνακριταὶ μόνον ἐν ταῖς περιπτώσεσι τοῦ ἄρθρου 157. Πoir. Δικονομίας.

(4) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 157. — Καρτισμ. Χωροφυλακῆς ἄρθρ. 94. — Διάταγμ. 51 Δεκεμβρίου 1856, περὶ δημοτ. Ἀστυνομίας ἄρθρ. 84, 86. — Ἐν τῷ νόμῳ δὲν ὀρίζονται αἱ περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ ἀναβολὴ δύναται νὰ ᾖ ἐπικίνδυνος, ἀλλ' ἀγρίεται ἡ ἐκτίμησις τούτου εἰς τὸν ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον, ὅστις ἐὰν πεισθῇ ἐκ τῶν πληροφοριῶν ἃς ἔλαβεν ὅτι μέχρ' οὗ εἰδοποιήσῃ ὁ Εἰσαγγελεὺς καὶ λάβῃ παρ' αὐτοῦ πρόσκλησιν νὰ ἐνεργήσῃ προεισαγωγικὰς ἀνακρίσεις εἶναι ἱκανὸν ἵ' ἀφανισθῶσιν ἢ νὰ κατασταθῶσιν ἐλλειπεῖς αἱ ἀποδείξεις τῆς κολασίμου πράξεως, ἐπιλαμβάνεται ἀμέσως τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως. Οὕτω λ. χ. κατεπελγουσα εἶναι ἡ ἐνέργεια προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως ἐπὶ ἀνθρωποκτονίας, ἐπὶ

Ὅσάκις δ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐπελήφθησαν συγχρόνως τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως τῆς αὐτῆς κολασίμου πράξεως διάφοροι ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, ὄντες ἐπίσης ἄρμόδιοι, προτιμᾶται πρὸς ἐξακολούθησιν ταύτης ὁ πρότερον καλέσας τὸν ἐγκαλούμενον ἢ διατάξας τὴν σύλληψιν αὐτοῦ, ἐκτὸς ἂν ὁ Εἰσαγγελεὺς μετὰ τὴν εἰς αὐτὸν γενομένην εἰδοποίησιν διατάξῃ ἄλλως (5).

Ἐκτὸς τῶν μνησθέντων ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας δύνανται καὶ οἱ Εἰσαγγελεῖς αὐτοὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἐνεργῶσι προεισαγωγικὰς ἀνακρίσεις (6).

Αἱ κυριώτεραι τῶν ἐργασιῶν τῆς προεισαγωγικῆς ἀνακρίσεως, περὶ ὧν κατωτέρω λεπτομερῶς γενήσεται λόγος, εἰσιν αἱ ἑξῆς:

1) Ἡ συλλογὴ τῶν ἀναγκαίων πληροφοριῶν περὶ τῆς ἀνακριτέας πράξεως καὶ τοῦ πράξαντος, (ἄρθρ. 136).

2) Ἡ μετάβασίς τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων συμπαραλαμβάνοντων, εἰ χρεῖα, μεθ' ἑαυτῶν καὶ ἐμπειροτέχνας εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐγκλήματος (7).

θανατηφόρων τραυμάτων, ἐπὶ κλοπῶν δι' ἐξωτερικῆς ἢ ἐσωτερικῆς ῥήξεως ἢ ἀναβάσεως, ἐπὶ ἐμπρησμῶν κτλ.

(5) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 158, 51.

(6) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 156—156—158—157—159.—
Frey. Die Staatsanwaltschaft. σελ. 66.

(7) Ἡ συμπαραλαβὴ ἐμπειροτεχνῶν οἷον ἰατρῶν, χειρουργῶν, χημικῶν καὶ ἄλλων ἐπιτηδείων πρὸς τὸν σκοπὸν παραματογνωμόνων εἶναι ἀναγκαῖα ὅσάκις ὑπάρχουσι μηνύσεις περὶ βιαιῶν θανάτων, πληγώσεως, ἢ ἄλλης οἰασθήποτε βλάβης ἀνθρώπων ἢ πραγμάτων. Πoir. Δικ. ἄρθρ. 157.—
Κανονισμ. Χωροφ. ἄρθρ. 107.

3) Ἡ συνοπτικὴ ἐξέτασις μαρτύρων καὶ τοῦ κατηγορουμένου (8).

4) Αἱ κατ' οἶκον ἔρευναι, αἱ κατασχέσεις τῶν πειστηρίων καὶ ὁ διορισμὸς φυλάκων (9).

5) Ἡ σύλληψις καὶ φυλάκισις τῶν υπόπτων, καθ' ἃς ἐπιτρέπεται τοῦτο ὑπὸ τοῦ νόμου περιπτώσεις (10).

(8) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 156—157. — Οἱ μάρτυρες ὡς καὶ ὁ κατηγορούμενος δὲν κλητεύονται ἐγγράφως ἐν τῇ προεισαγωγικῇ ἀνακρισεὶ, ἀλλὰ καλοῦνται προφορικῶς νὰ ἐμφανισθῶσι, κατὰ δὲ τῶν ἀγρουμένων νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην δύναται νὰ διαταχθῇ ἢ διὰ βίας προσαγωγή (ἄρθρ. 158, ποιν. δικορομίας).

(9) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 156, 157, 159, 156, 157, ἄρθρ. 4. Διάταγμ. 15 Μαΐου 1835 περὶ τῆς προξενουμένης εἰς τοὺς ἀγροὺς βλάβης ὑπὸ τὸ ἄρθρ. 696. Ποιν. Νόμον, ἄρθρ. 14 Διάταγμ. 4 Δεκεμβρίου 1836 περὶ ὑλοτομίας καὶ φόρου ξυλίας. Καρονισμ. Χωροφ. ἄρθρ. 99. — Φύλακας δύναται νὰ διορίσωσιν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐν ταῖς περιπτώσεσι τοῦ ἄρθρ. 52 Ποιν. διατιμήσεως, ἥτοι πρὸς φύλαξιν α) δικαστικῶς ἐπιτεθειμένων σφραγίδων (ἄρθρ. 156, 157, 157, 172, 174, 177, 178. Ποιν. Δικορομ.) β) ἰχνῶν περατωθείσης ἀξιοποίρου πράξεως (ἄρθρ. 157. Ποιν. Δικορομ.) γ) οἴκου τιτὸς ἀποκλεισθέντος ἐν περιπτώσει οἰκιακῆς ἐπισκέψεως (ἄρθρ. 176. Ποιν. Δικορομ.) δ) τὰν δὲν δύναται νὰ ἐπιτραπῇ εἰκότως τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τοὺς κατοίκους τοῦ οἴκου. Ὁ δὲ φύλαξ οὗτος λαμβάνει ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν δραχμὴν 4. Καρονισμ. Χωροφυλ. ἄρθρ. 99 § 3.

(10) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 140—141—159. — Καρονισμ. Χωροφυλ. ἄρθρ. 104.

Οἱ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν ἐπιχειρήσαντες ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ὀφείλουσι νὰ συντάττωσιν ἐκθέσεις κατὰ τοὺς νομίμους τύπους καὶ νὰ πέμπωσιν αὐτὰς παραχρῆμα πρὸς τὸν παρὰ Πρωτοδικαῖς Εἰσαγγελεῖα, ὡς καὶ τοὺς συλληφθέντας καὶ ὑπόπτους τῆς ἐκτελέσεως τῆς κολασίμου πράξεως, καὶ τὰ ἐπ' αὐτῶν εὑρεθέντα πράγματα καὶ ἔγγραφα μετὰ τῶν λοιπῶν κατασχεθέντων ἀντικειμένων (11).

Ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις ἐνεργεῖται πάντοτε συνοπτικῶς καὶ ἐπὶ μὲν τῶν πταισμάτων δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἐνέργεια περὶ τὴν ἀνακρίσεων, ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις εἰσάγεται ἀμέσως εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ ἀρμοδίου πταισματοδικείου πρὸς συζήτησιν (12). Ἐπὶ δὲ πλημμελημάτων ἐν μὲν ταῖς περιπτώσεσι τοῦ ἀρθρ. 186 ἡ ὑπόθεσις παραπέμπεται πρὸς τὸν ἀνακριτὴν, ἄλλως δὲ εἰσάγεται ὡσαύτως ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ δικαστήριον τῶν πλημμελειοδικῶν πρὸς συζήτησιν. Ἐπὶ κακουργημάτων τέλος διατάσσεται πάντοτε ἡ παραπομπὴ τῆς ὑποθέσεως πρὸς τὸν ἀνακριτὴν (13).

(11) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 156, 157, 159, 226, ἀρθρ. 86. Διαταγμ. 31 Δεκεμβρίου 1856, περὶ δημοτ. ἀστυνομίας. Καταρισμ. Χωροφυλ. ἀρθρ. 111, 124.

(12) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 142. — Ἐπὶ πταισμάτων καὶ αὐτὴ ἡ προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις δὲν θεωρεῖται ἀπολύτως ἀναγκαία, ἀλλ' ὁ δημόσιος κατήγορος καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ καλέσωσιν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ δικαστηρίου τῶν πταισματοδικῶν τοὺς τε κατηγορουμένους, καὶ τοὺς μάρτυρας. Τοῦτο μάλιστα ὀρίζεται ὡς κατὰ τὸν Πoir. Δικον. ἀρθρ. 145.

(13) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 160, 185, 186. — «Τοιαύτη πρότασις ἐκ μέρους τοῦ Εἰσαγγελέως (δηλ. παραγγελλία πρὸς τὸν

β'). Περὶ τῆς ἀνακρίσεως.

§ 96.

Σκοπὸς αὐτῆς καὶ ἐνέργεια.

Ἡ ἀνάκρισις κύριον ἔχει σκοπὸν, συλλέγουσα καὶ συνδυάζουσα μετ' ἀλλήλων τὰς περὶ τῆς πράξεως καὶ τοῦ πράξαντος ἀποδείξεις, νὰ διασαφηνίσῃ τὸν χαρακτήρα αὐτῆς καὶ νὰ ὀρίσῃ τὴν ἐνοχλὴν τῶν κατηγορουμένων.

Ἐνεργεῖται δὲ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ συμπαραλαμβάνοντος πάντοτε δικαστικὸν γραμματέα προσηκόντως ὠρκισμένον (1).

ἀνακριτὴν) γίνεται, 1) Ἐὰν εὗρσκη τὰς ἀμέσως ἢ διὰ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων συλλεγείσας ἀποδείξεις μὴ ἀρκούσας πρὸς στήριξιν κατηγορίας ἐναρτίον ὠρισμένου ἀνθρώπου, καὶ νομίῃ πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένην τὴν ἐπιβεβαίωσιν τῶν πληροφοριῶν, καθὼς καὶ τὴν τακτικὴν συνάθροισιν τῶν πρὸς ἐξακρίβωσιν τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος καὶ πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ ἐξέλεγξιν ἢ δικαιολόγησιν τοῦ πράξαντος χρησίων ἀποδείξεων καὶ τέλος τὴν τακτικὴν ἐξέτασιν τοῦ κατηγορουμένου. 2) Ἐὰν, ἐκτὸς τῆς ἐν τοῖς ἀρθρ. 159 καὶ 210 περιπτώσεως, πρόκηται νὰ ἐκδοθῇ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου συλλήψεως, ἢ κατὰ τὸ ἀρθρ. 228 φυλακίσεως ἔνταλμα. 3) Ἐπὶ κουρρημάτων.

(1) Ἡ παρουσία τοῦ γραμματέως κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἐνεργουμένην διεξαγωγὴν τῶν ἀνακριτικῶν ἐργασιῶν θεωρεῖται ὡς ἀναγκαῖος ὅρος τοῦ κύρους αὐτῶν [ἀρθρ. 183]. Ἡ δὲ συντασσομένη ἐκάστοτε περὶ πάσης ἀνακριτικῆς πράξεως ἔκθεσις πρέπει νὰ ὑπογράφηται παρ' ἀμφοτέρων [ἀρθρ. 75],

Ἐπιλαμβάνεται δὲ ταύτης ἡ

α) Κατὰ παραγγελίαν τοῦ Εἰσαγγελέως, ὅστις ἐὰν μὴ εὕρισκε τὰς κατὰ τὴν προεισαγωγικὴν ἀνάκρισιν συλλεγείσας ἀποδείξεις ἀποχρώσας πρὸς ὑποστήριξιν κατηγορίας, ἢ ἐὰν πρόκειται νὰ φυλακισθῇ ὁ κατηγορούμενος, ἢ ἐὰν ἡ πράξις φέρη χαρακτῆρα κακουργήματος, ὀφείλει ἀείποτε νὰ παραπέμπῃ τὴν ὑπόθεσιν πρὸς τὸν ἀνακριτὴν (2).

Ἄλλως ἀπαγγέλλεται κατὰ τοῦ ἀντιβαλντοτος εἰς τὴν διάταξιν ταύτην ὑπαλλήλου πειθαρχικῆ ποιτῆ προστίμου 10—200 δραχμῶν, καὶ δύναται νὰ υποχρεωθῇ εἰς ἀποζημίωσιν, καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξ ὑπαιτιότητός του προσλθόντων (ἄρθρ. 74) ἐξόδων.

(2) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 184, 186. — Ἡ τῷ ἀνακριτῇ παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως διδομένη παραγγελία πρὸς ἀνάκρισιν κολασίμου τινας πράξεως δύναται νὰ γένη κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς προανακρίσεως, καὶ εὐθὺς ἅμα λάβῃ ὁ Εἰσαγγελεὺς τὴν περὶ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς μῆνυσιν (ἄρθρ. 185).

Ὁ ἀνακριτὴς λαβὼν παραγγέλλαν παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως πρὸς ἐνέργειαν ἀνακριτικῆς τιμῆς πράξεως δύναται ἀπλῶς ῥ' ἀρνηθῇ τὴν ἐκτέλεσιν δισχυριζόμενος ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ εὐλογος πρὸς καταδίωξιν; Ἐὰν ὁ ἀνακριτὴς ἐκέκτετο τοιοῦτόν τι δικαίωμα ἤθελεν αὐτὸς κυρίως ἀποφασίζει ἐκάστοτε περὶ τῆς τύχης τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς δυνάμενος νὰ παραλὴν αὐθαιρέτως τὴν προσήκουσαν ἐνέργειαν τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς, ἀλλ' ἀφ' ἐτέρου ἤθελεν εἶσθαι ἄτοπον ἐὰν ὀφείλει, ὑπείκων τῇ παραγγελίᾳ τοῦ Εἰσαγγελέως, νὰ ἐπιλαμβάνηται ἐναντίον τῆς πεποιθήσεώς του τῆς ἀνακρίσεως. Τὴν ἐνδεχομένην ταύτην διαφωρίαν θέλων νὰ ἄρῃ ὁ νόμος διατάσσει ἐν τῷ ἄρθρ. 250 ὅτι ὅσάκις ὁ ἀνακριτὴς δὲν θεωρεῖ εὐλογον ἢ βάσιμον πρότασιν τινα τοῦ Εἰσαγγελέως ὀφείλει νὰ φέρῃ αὐτὴν ἐνώπιον τοῦ δικαστικοῦ

Ὁ ἀνακριτὴς λαβὼν τοιαύτην παραγγελίαν παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως ἐπιχειρεῖ τὰς πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς πράξεως καὶ πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ πράξαντος ἀναγκαίας ἐργασίας. Ἀλλ' ἐὰν ἤδη ἐνηργήθησαν προεισαγωγικαὶ ἀνακρίσεις παρὰ τῶν ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, ὁ ἀνακριτὴς τότε μόνον ἐπιχειρεῖ ἐκ νέου τὰς ἤδη γενομένας ἀνακριτικὰς πράξεις ὅταν ἢ δὲν διεξήχθησαν κατὰ τοὺς νομίμους τύπους, ἢ εἰσὶν ἐλλειπεῖς (3).

6') Κατ' ἐντολὴν τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἄτινα καθ' ὠρισμένας περίπτωσεις δύνανται νὰ παραπέμψωσιν ὑπόθεσιν τινα πρὸς τὸν ἀνακριτὴν (4).

γ') Κατ' αἴτησιν τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ (5).

Ἡ ποινικὴ δικονομία δὲν ἐμπεριέχει ἰδιαιτέρους κανόνας περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὁ ἀνακριτὴς ὀφείλει νὰ προβαίῃ εἰς τὴν συλλογὴν τῶν ἀποδείξεων τοῦ σώματος τοῦ ἐγκλήματος, καὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ αὐτουργοῦ, ἀλλ' ἀφίησιν αὐτὸν ἐλεύθερον νὰ κανονίσῃ ἐκάστοτε κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ κρίσιν τὴν πορείαν τῆς ἀνακρίσεως (6).

Αἱ κυριώτεραι τῶν ἀνακριτικῶν ἐργασιῶν εἰσὶν αἱ κατ' οἶκον ἔρευναι, αἱ κατασχέσεις τῶν πειστηρίων, αἱ αὐτοψίαι,

συμβουλίου ὅπερ ἀποφασίζει περὶ τοῦ πρακτέου. ὅρ. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 519, σελ. 156, κ. ἐξ. Dalloz v. Instr. n.º 446.*

(3) *Pour. Δικ. ἀρθρ. 187, 188.*

(4) *Pour. Δικ. ἀρθρ. 254, 271.* — Ὅττω λ. γ. ἐὰν διαταχθῇ παρὰ τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου ἡ συμπλήρωσις τῆς ἀνακρίσεως, ἢ ἡ ἐπιχέρησις ὠρισμένων ἀνακριτικῶν πράξεων.

(5) *Pour. Δικ. ἀρθρ. 296.* — *Instr. crim. art. 65.*

(6) *Trébutien Droit criminel τόμ. II. σελ. 227. Dalloz v. Instr. n.º 448.*

αἱ ἀκροάσεις μαρτύρων, ὁ διορισμὸς πραγματογνωμόνων, αἱ συλλήψεις καὶ φυλακίσεις τῶν ὑπόπτων κτλ. περὶ ἐκάστης δὲ αὐτῶν γενήσεται λεπτομερέστερον κατωτέρω λόγος. Ἐνταῦθα παρατηρητέον μόνον ὅτι ὁ ἀνακριτὴς δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τὰς εἰρημένας ἀνακριτικὰς πράξεις ἢ αὐτοπροσώπως, ἢ ν' ἀναθέσῃ τὴν ἐνέργειάν τινος ἐξ αὐτῶν εἰς τινα τῶν Εἰρηνοδικῶν τῆς περιφερείας αὐτοῦ, ἢ ἐὰν πρόκηται νὰ ἐνεργηθῇ ἀνακριτικὴ τις πράξις εἰς τόπον κείμενον ἐκτὸς τῆς περιφερείας αὐτοῦ νὰ προσκαλέσῃ πρὸς τοῦτο τὸν ἐν αὐτῇ ἀνακριτὴν, ὅστις ἐπίσης δύναται ν' ἀναθέσῃ ταύτην εἰς τινα τῶν Εἰρηνοδικῶν τῆς περιφερείας του (7).

Πᾶς ὅμως ἀνακριτὴς πρὶν ἢ ἐπιληφθῇ οἰασθήποτε ἀνακριτικῆς πράξεως ὀφείλει νὰ εἰδοποιῇ τὸν Εἰσαγγελέα ὅπως παριστάμενος κατ' αὐτὴν ὑποβάλλῃ τὰς αἰτήσεις του (8).

Ἡ ἀνάκρισις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ περατωθεῖσα εἰμὴ μόνον δι' ἀποφάσεως τοῦ συμβουλίου τῶν ἀρμοδίων Πλημμελειοδικῶν (9).

(7) Οἱ παρὰ τοῦ ἀνακριτοῦ προσκληθέντες Εἰρηνοδίκαι ἢ ἀνακριταὶ ἄλλης περιφερείας πρὸς ἐνέργειαν ἀνακριτικῆς τινος πράξεως, ὀφείλουσι νὰ πέμψωσι τὴν περὶ αὐτῆς συντακτέαν ἔκθεσιν εἰς τὸν δόγον τὴν ἐντολὴν αὐτοῖς ἀνακριτὴν. ἄρθρ. 203. Instr. crim. art. 83, 84. Dalloz v. Instr. n.º 574. Faustin Hélie Instr. V. § 569, σελ. 671.

(8) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 204. — Ὁ Εἰσαγγελεὺς δύναται νὰ παρενδύσκηται ἢ αὐτοπροσώπως ἢ νὰ παραγγέλλῃ ἀνακριτικόν τινα ὑπάλληλον γ' ἀντιπροσωπεύον αὐτόν (ἄρθρ. 17, 205). Ἐὰν ἀνακριτὴς τις μέλλῃ νὰ ἐνεργήσῃ ἀνακρίσεις κατ' ἐντολὴν ἄλλου ἀνακριτοῦ ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ τούτου τὸν Εἰσαγγελέα τῆς ἰδίας αὐτοῦ περιφερείας ἄρθρ. 204.

(9) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 206.

ΤΜΗΜΑ Β:

Περὶ τῶν διαφορῶν ἀνακριτικῶν πράξεων εἰδικώτερον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

§ 97.

Περὶ τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης.

Ἡ κατ' οἶκον ἐρευνα (visite domiciliaire) προτίθεται τὴν ἀνακάλυψιν ὑπόπτων προσώπων, τὴν ἐξιχνίασιν ἀποδείξεων τοῦ ἐγκλήματος, καὶ τὴν κατάσχεσιν ὑφαιρεθέντων πραγμάτων ἢ πειστηρίων (1).

(1) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 169. — Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 349. Mittermaier Strafverfahren τόμ. I. § 65, σελ. 420. Jagemann Archiv d. Criminal R. 1837, σελ. 418.*

Ἐπειδὴ δὲ ἡ κατοικία ἐκάστου πολίτου εἶναι ἄσυλος κατὰ τὸν θεμελιώδη τοῦ ἡμετέρου πολιτεύματος νόμον, οὐδεμία κατ' οἶκον ἔρсуна συγχωρεῖται ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ρητῶς ὀριζομένων περιπτώσεων, καθ' ἃς ὁ ἐνεργῶν ταύτην ὑπάλληλος ὀφείλει νὰ τηρῇ ἀκριβῶς τοὺς πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς διαγραφομένους τύπους (2).

Ἀρμόδιοι πρὸς ἐπιχείρησιν τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης εἰσὶν οἱ Εἰσαγγελεῖς ὥς καὶ ἅπαντες οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, οἵτινες ἐνεργοῦσι ταύτην ἢ κατὰ παραγγελίαν, ἢ ἐξ ἐπαγγέλματος (3).

(2) *Συνταγμ. ἀρθρ. 12.* — Τὴν ἀρχὴν ταύτην τοῦ ἀπαρabiάστου τῆς κατοικίας καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἀνευρίσκομεν ἰσχύουσιν, (ὄρ. *Cicero pro domo c. 44.* «*Quid enim sanctius, quid omni religione munius quam domus unuscujusque civium*»), καὶ ἐν ἀπάσαις ταῖς νομοθεσίαις τῶν νεωτέρων ἐθνῶν καθιερωθεῖσαν. Ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐν τῇ νομοθεσίᾳ τῆς ὁποίας ὑπερέχει ἀνέκαθεν ὁ ἀπεριόριστος σεβασμὸς πρὸς τὴν ἀτομικὴν τῶν πολιτῶν ἐλευθερίαν καὶ τὸ ἀπαρabiάστον αὐτῆς, ἀπαρτιῶμεν πρὸ πολλῶν ἡδὴ αἰώνων τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐκπεφρασμένην διὰ τοῦ ἀξιώματος «*A man's house is his castle*» ὅπερ καὶ οἱ Γερμανοὶ παραφράζοντες λέγουσι «*Jeder ist Herr in seinem Hause*».

(3) Ἀτεπαγγέλτως ἐνεργοῦσι κατ' οἶκον ἐρεῦνας οἱ ἀνακριταὶ ἀρξαμένης τῆς κυρίας ἀνακρίσεως, ἐν τῇ προεισαγωγικῇ δὲ ἀνακρίσει οὗτοι ὥς καὶ οἱ λοιποὶ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι, ἦτοι οἱ Εἰρηνοδίκαι, οἱ δῆμαρχοι ἢ δημαρχικοὶ πάρεδροι, οἱ ἀστυνόμοι, οἱ ἀξιωματικοὶ ἢ ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς, οἱ Νομάρχαι καὶ οἱ Ἐπαρχοι, ὅταν ἐκ τῆς ἀναβολῆς ἐπικηται κίνδυνος ἢ ὁ κατηγορούμενος συνελήφθῃ ἐκ' αὐτοφώρῳ Πον. Δικ. ἀρθρ. 156, 159, 173, 187, 189. — Περὶ τῶν

Κατ' οίκον ἔρευνα δύναται νὰ γείνη

α) Ὅταν ἀπαιτήσῃ ταύτην ὁ κάτοικος τῆς οἰκίας.

β) Ἐὰν εἶναι ὑπόπτος τινὸς τῶν ἐν τῷ νόμῳ ὀριζομένων πταισμάτων, ἢ πλημμελήματος, ἢ κακουργήματος (4).

γ) Ἐὰν-ὁ χαρακτήρ καὶ ἡ προτέρα διαγωγή τοῦ κατοί-

ἀξιωματικῶν μόνον καὶ τῶν ὑπαξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς παρατηρητέον ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται αὐτοῖς ἡ κατ' οἶκον ἄλλου τινὸς ἐκτὸς τοῦ κατηγορουμένου ἔρευνα. Καταρισμ. χωροφυλακῆς ἀρθρ. 100. — Πρὸς τοῦτοις δύναται νὰ ἐνεργήσῃ κατ' οἶκον ἐρεύνας καὶ οἱ δασονομικοὶ ὑπάλληλοι, ἐπὶ παρουσίᾳ ὁμῶς πάντοτε τοῦ Εἰρηροδίκου, τοῦ παρέδρου αὐτοῦ, τοῦ ἀστυνόμου, τοῦ δημάρχου ἢ τοῦ δημαρχικοῦ παρέδρου (ἀρθρ. 4 Διαταγμ. 10 Ἰουλίου 1856 περὶ τῶν εἰς τὰ δάση γινομένων ἀρομημάτων, Instr. crim. art. 87, 88). — Ἐν Γαλλίᾳ ὡς ἐκ τῆς ἀσαφοῦς τοῦ νόμου ἐκφράσεως ἐγεννήθη τὸ ζήτημα, ἂν ὁ ἀνακριτὴς ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀναθέτῃ τὴν ἐνέργειαν τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης καὶ εἰς τινα τῶν λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, ἢ τούτων τινος ὀφείλει νὰ ἐνεργῇ ταυτὴν αὐτοπροσώπως. ὁρ. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 549, σελ. 480. — Τὸ ζήτημα τοῦτο λύει ρητῶς ἡ ἡμετέρα ποινικὴ δικονομία ὀρίζουσα ἐν ἀρθρ. 204, ὅτι τὴν κατ' οἶκον ἐρεύναν δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ ὁ ἀνακριτὴς εἰς τινα Εἰρηροδίκην τῆς περιφερείας του. (4) Ποιν. Δικ. ἀρθ. 170 § 2. — Τὰ πταίσματα τὰ χορηγοῦντα τὸ δικαίωμα τῆς κατ' οἶκον τοῦ ὑπόπτου ἐρεύνης εἰσὶν α) Ἡ κατάχρησις τοῦ τύπου καὶ τῆς βιβλιομπορίας (ἀρθρ. 47 τοῦ ἀπὸ 25 Νοεμβρ. 1837 περὶ ἐξυθρίσεως νόμου), β) ἡ ἀπάτη (ἀρθρ. 673. Π. Ν.). γ) ἡ κλοπὴ, ἡ ὑπεξαίρεσις καὶ ἡ ἐκ προθέσεως βλάβη ἢ καταστροφὴ ξένης ιδιοκτησίας, (ἀρθρ. 693. Π. Ν.) δ) τὰ πταίσματα τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀνασκαφὴν καὶ διατήρησιν τῶν ἀρχαιοτήτων, (ἀρθρ. 701 καὶ 702. Π. Ν.).

κου δύνανται νὰ παράσχωσιν εὐλόγους ὑπονοίας τῆς ἔχτε-
λέσεώς τινων ἐκ τῶν εἰρημένων πράξεων.

δ') Ἐὰν ὑπάρχει ἀφορμὴ γενικῆς ἐρεύνης εἰς ὁλοκλή-
ρους τόπους, πόλεις ἢ χωρία πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ ἐνόχου.

ε') Ἐὰν ὑπάρχει ὑπόνοια ὅτι ἐν τινι οἰκίᾳ ὑποκρύπτονται
ἐνοχοὶ ἀξιοποίνων πράξεων, ἢ ὑποπτα πράγματα.

Οἱ ἐνεργοῦντες τὴν κατ' οἶκον ἔρευναν ἀνακριτικοὶ
ὑπάλληλοι ὀφείλουσι νὰ συμπαραλαμβάνωσι πάντοτε
μεθ' ἑαυτῶν ἐκτὸς τοῦ δικαστικοῦ γραμματέως καὶ ἑτερόν
τινα ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον (5).

Καὶ ἐν μὲν ταῖς κατοικίαις τῶν ἰδιωτῶν ἢ κατ' οἶκον
ἔρευνα πρέπει νὰ γίνηται μόνον ἐν καιρῷ τῆς ἡμέρας, ἐν
ξενοδοχείοις ὅμως καὶ ἐν ἄλλοις δημοσίοις οἰκοῖς ἐν παντὶ
καιρῷ (6).

(5) Πον. Δικ. ἀρθρ. 159, 173. — Ὁ νόμος ὁρᾷ τὴν
τοιαύτην σύμπραξιν τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ἐν τῇ κατ'
οἶκον ἐρευνῇ, ὅπως ὅσον ὁδὸν τε πλείοτεται ὑπάρχωσι ἐγγυή-
σεις κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς.

(6) Ῥητὴ διάταξις ἀπαγορεύουσα τοῖς ἀνακριτικοῖς ὑπαλλή-
λοις τὴν ἐν καιρῷ νυκτὸς εἰσοδὸν εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας πρὸς
ἐνέργειαν ἐρεύνης δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ πον. δικονομίᾳ, ἀλλ' ἐκ
τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ ἀρθρ. 174 ταύτης μετὰ τοῦ ἀρθρ. 122,
Κανονισμ. χωροφυλακῆς προκύπτει ἡ ἐν τῷ κειμένῳ ἐκτεθεῖσα
διαστολή. — Ἐκ τοῦ ἀρθρ. 122 Κανονισμ. χωροφυλακῆς ὁρί-
ζοιτο ὅτι ἡ νύξ ἀρχεται ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου μέχρι τῆς 31 Μαρ-
τίου ἀπὸ τῆς 8 ὥρας τῆς ἑσπέρας, καὶ λήγει τὴν 6 τῆς πρωίας,
ἀπὸ δὲ τῆς 1 Ἀπριλίου μέχρι τῆς 30 Σεπτεμβρίου ἀπὸ τῆς
9 τοῦ ἑσπέρας μέχρι τῆς 5 τῆς πρωίας, ἐξάγεται ἡ διάρκεια
τῆς ἡμέρας. Πάντες δὲ οἱ συγγραφεῖς ὁμοφώνως παραδέχονται

Περὶ τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης ὀφείλουσι νὰ συντάσσωσι πάντοτε οἱ ἐνεργήσαντες αὐτὴν ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι λεπτομερῆ ἔκθεσιν περιέχουσιν τοὺς λόγους οἵτινες ἔδωκαν ἀφορμὴν πρὸς ἐπιχείρησιν ταύτης, καὶ ἀκριβῆ σημεῖωσιν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀνευρεθέντων ὑπόπτων πραγμάτων ἑγγράφων καὶ λοιπῶν πειστηρίων. Ἡ ἔκθεσις αὕτη ὑπογράφεται παρὰ τῶν ἐν αὐτῇ ἀναφερομένων ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ὡς καὶ παρὰ τῶν ὑπόπτων καὶ λοιπῶν διαδίκων, εἰς οὓς συγχωρεῖται νὰ παρευρίσκωνται αὐτοπροσώπως ἢ διὰ τῶν νομίμων αὐτῶν ἀντιπροσώπων κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης (7).

ὅτι ἡ ἐν καιρῷ ἡμέρας ἀρξαμένη κατ' οἶκον ἐρευνα δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ λθοῦσης τῆς νυκτός. *δρ. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 550, σελ. 496, Dalloz v. Instr. n.º 542.*

Ἐπὶ τῆς εἰς ξενοδοχεῖα καὶ εἰς ἄλλους δημοσίους οἴκους ἐρεύνης, οἷον εἰς καφετεῖα, οἰνοπωλεῖα κτ.λ. οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς ὑποστηρίζουσιν ὅτι ἡ εἰσοδος ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἀνακριτικούς ὑπαλλήλους ἐν καιρῷ νυκτός ἐφ' ὅσον ταῦτα εἰσὶν ἀνεφγμένα, ἀλλ' ἀφ' οὗ κλείσωσι τὰς θύρας αὐτῶν δὲν δύναται οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι νὰ εἰσέλθωσι. Τὸ ἀρθρ. 174 τῆς ἡμετέρας ποινικῆς δικονομίας λέγει ὅτι ἐπιτρέπεται ἡ εἰσοδος ἐν π α ρ τ ῖ και ρ ῶ, ὅθεν γρονοῦμεν ὅτι εἰς τοιαῦτα καταστήματα δύναται οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι νὰ εἰσέλθωσι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς νυκτός. Δὲν ἐννοοῦμεν δὲ τὸν λόγον τῆς τοιαύτης διακρίσεως τῶν Γάλλων δικονομολόγων ἀφ' οὗ δὲν πρόκειται νὰ παραβιασθῇ τὸ ἄσυλον τῆς κατοικίας κυρίως τοῦ πολίτου.

(7) *Ποιν. Δικ.* ἀρθρ. 173. — Τὴν παρουσίαν τῶν ὑπόπτων καὶ λοιπῶν διαδίκων κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης ἐθεώρησεν ὁ νομοθέτης ἀναγκαίαν, διότι καὶ τὴν διεξαγω-

§ 98.

Περὶ τῆς κατασχέσεως τῶν πειστηρίων.

Πειστήρια καλοῦνται πάνθ' ὅσα δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀποδείξεις τῆς ἐκτελέσεως ἀξιοποίνου πράξεως καὶ πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου συντελοῦσι (1).

Ὅθεν οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι οἱ ἐνεργοῦντες τὴν κατ' οἶκον ἔρευναν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ κατὰσχωσι πᾶν ὅ,τι τοιοῦτον εὔρωσι κατ' αὐτὴν, ν' ἀνοίγωσι δὲ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐν ἀνάγκῃ καὶ διὰ τῆς βίας πάντα τὰ κλεισμένα δοχεῖα, κιθώτια ἢ ἔπιπλα, ἐὰν ἔχωσιν ὑπονοίας ὅτι ἐν αὐτοῖς κρύπτονται τοιαῦτα πράγματα (2).

Δὲν ἐξαιροῦνται δὲ τῆς τοιαύτης κατασχέσεως οὐδὲ τὰ ἔγγραφα τὰ εὑρισκόμενα εἰς χεῖρας τοῦ ὑπόπτου, ἢ τρίτου τινὸς ἔχοντος ἄμεσον συμφέρον εἰς τὴν μὴ κοινοποίη-

γὴν ταύτης δύναται νὰ διευκολύνῃ, καὶ τὴν ἐπεράσπισιν αὐτῶν, δυναμένων ἐν ἐκάστῃ εἰδικῇ περιπτώσει νὰ προτείνωσιν αὐθωρεῖ τὰς πρὸς ἀπολογίαν αὐτῶν χρησίμους πληροφορίες, καθιστᾷ εὐχερεστέραν, διὸ ὥρισεν ὅτι ἐκάστοτε πρέπει εἰδοποιούμενοι ἐγκαίρως νὰ προσκαλῶνται ὅπως παρευρεθῶσι. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 550, σελ. 495.*

(1) *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 551, σελ. 499.*—Τοιαῦτα εἰσὶ λ. χ. ἐν περιπτώσει ἀνθρωποκτονίας, τὰ ὅπλα, ἢ τὰ λοιπὰ θανατηφόρα ὄργανα δι' ὧν ἐπῆλθεν ὁ θάνατος, ἐν περιπτώσει κινδυνείας αἱ μηχαναὶ πρὸς ἐκτύπωσιν νομισμάτων, ἐν περιπτώσει συνωμοσίας, τὰ διάφορα ἔγγραφα καὶ αἱ ἐπιστολαὶ κτλ.

(2) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 172, 175.*

σιν αὐτῶν, ἐκτὸς μόνον ὁσάκις ταῦτα ἐμπιστευτικῶς παρακατετέθησαν εἰς χεῖρας προσώπων ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν ἀπαλλαττομένων τῆς ὑποχρεώσεως πρὸς μαρτυρίαν, οἷον συμβολαιογράφων, δικηγόρων, ἱατρῶν κτλ. (3).

Ἐκ τῆς ἐν τῷ Συντάγματι καθιερωθείσης ἀρχῆς τοῦ ἀπαραβιάστου τοῦ ἀπορρήτου τῶν ἐπιστολῶν ἀπολύτως ἔπεται ὅτι ἡ ἀποσφράγις αὐτῶν, εἴτε ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶν ἰδιωτῶν, εἴτε ἐν τοῖς ταχυδρομείοις κατασχευεῖσιν, ἀπαγορεύεται (4).

(5) *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 551, σελ. 505, κ. ἐξ. Trébutien Droit criminel. τόμ. II. σελ. 246, κ. ἐξ.*

(4) Τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀπαραβιάστου τοῦ ἀπορρήτου τῶν ἐπιστολῶν καθιεροῦσιν ἅπασαι αἱ νομοθεσίαι τῶν εὐνομιμμένων πολιτειῶν. ὁρ. Βελγικοῦ Συντάγμ. ἀρθρ. 22. «*Le secret des lettres est inviolable*». Ὡσαύτως ἐν Γαλλίᾳ Decret 10—14 Août 1790. Code Pénal. art. 187.

Ἐν τούτοις οἱ πλεῖστοι τῶν συγγραφέων ὥς καὶ ἡ νομολογία τῶν ἀλλοδαπῶν δικαστηρίων παρεδέχθησαν ὅτι ἐξαίρεσις τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης δύναται γὰρ γεῖν πρὸς τὸ συμφέρον αὐτὸ τῆς πολιτείας καὶ τῶν ἰδιωτῶν, ὅταν ἐλπίζεται διὰ τῆς κατασχέσεως καὶ ἀποσφραγίσεως τῶν ἐπιστολῶν ἡ ἀνακαλυφθῆ καλὰσιμὸς τις πράξις ἢ γὰρ βεβαιωθῇ ἡ ἐνοχὴ τοῦ αὐτουργοῦ αὐτῆς. Οὕτω λ. χ. τὸ ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας ἐν τῇ ἀπὸ 21 Ἰανουαρίου 1855 ἀποφάσει αὐτοῦ [ὁρ. Trébutien Droit criminel τόμ. II. σελ. 247] παρεδέξατο ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀπαραβιάστου τοῦ ἀπορρήτου τῶν ἐπιστολῶν οὐδόλως κατισχύει πρὸς παρεμπόδισιν τῆς κατασχέσεως αὐτῶν παρὰ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων ὁσάκις ὑπάρχει πιθανότης τῆς δι' αὐτῶν ἀνακαλύψεως κολασίμων πράξεων. Τὴν ὅλως ἀδικαιολόγητον ταύτην

Τὰ κατασχεθέντα πράγματα περιγράφονται ἀκριβῶς ἐν τῇ συντασσομένῃ ἐκθέσει παρὰ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλή-

γρώμῃ τοῦ Ἀκυρωτικοῦ προσεπάθησε νὰ κολλᾷ ἐν μέρει ὁ *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 551, σελ. 511, 519*, διακρίνων μεταξὺ τῶν ἐπιστολῶν τῶν ὑπὸ τῶν κατηγορουμένων ἐγχειρισθεισῶν τοῖς ταχυδρομείοις, ἢ πρὸς αὐτοὺς ἀπευθυνομένων, αἵτινες ὅπως καὶ αἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῶν εὐρεθεῖσαι ἐπιστολαὶ δύναται νὰ κατασχεθῶσι, καὶ μεταξὺ τῶν ἐπιστολῶν τρίτων προσώπων, περὶ ὧν πρεσβεύει ὅτι δὲν πρέπει νὰ κατασχωνται. Πλὴν καὶ ἡ γνώμῃ αὕτη τοῦ *Faustin Hélie* προσκρούει ἀμέσως εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀπαραισίστου τοῦ ἀπορήτου τῶν ἐπιστολῶν, καὶ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτῆς δύναται εὐκόλως νὰ παράσχη ἀφορμὰς ποικίλας ἀποτημάτων. "Ὅθεν μᾶλλον συνάδουσιν πρὸς τὴν εἰρημέρην ἀρχὴν θεωρητέον τὴν γνώμην τοῦ *Mittermaier* (*Strafverfahren* τόμ. I. § 66, σελ. 451. *N. Archiv d. Crim. R. τόμ. II. n.º XXII. Neue Folge. 1855, σελ. 447*), καὶ *Abbeg* (*Archiv. d. Criminalr. 1842, XXI. σελ. 555*), καθ' ἣν μόνον αἱ ἐπιστολαὶ αἱ παρὰ προσώπων ὑπόπτων ἐγκλήματος, καθ' ὧν διετάχθη προσωπικὴ κράτησις ἢ ἀπηγγέλη κατηγορία, παραδοθεῖσαι εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, ἢ πρὸς αὐτοὺς ἐπιτελλόμεναι δύναται νὰ κατασχεθῶσιν οὐχὶ δὲ αἱ ἐπιστολαὶ προσώπων περὶ ὧν ἀπλῇ μόνον ὑπόνοια ὑπάρχει περὶ ἐκτελέσεως ἀξιοποίνου πράξεως, ἢ συγγενῶν, φίλων, ἢ σχετικῶν τῶν κατηγορουμένων. Ἡ δὲ ἀποσφράγις αὐτῶν, καθ' ἃς ὡς εἴρηται περιπτώσεις συγχωρεῖται ἢ κατὰσχασις, πρέπει νὰ γίνῃται προηγηθείσης ἀποφάσεως τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου. Παρ' ἡμῖν, ὡς ἐκ τῆς γενικωτέρας ἐκφράσεως τοῦ παρατεθέντος ἀρθρ. 22 τοῦ Συντάγμ. δὲν δύναται νὰ γείνη λόγος περὶ τῶν εἰρημέρων ἐξαιρέσεων, διότι ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει συγχωρεῖται ἢ ἀποσφράγισις τῶν ἐπιστολῶν.

λων καὶ τιθέμενα ἐντὸς περικαλύμματος, σάκκου, ἢ οἴου-
δήποτε ἄλλου δοχείου, σφραγίζονται παρ' αὐτοῦ δι' ἐπι-
σήμου σφραγίδος, συγχωρεῖται δὲ καὶ εἰς τοὺς συμπαρι-
σταμένους κατηγορουμένους ἢ τοὺς λοιποὺς ἐνδιαφερομέ-
νους νὰ ἐπιθέσωσι πρὸς πλείονα ἀσφάλειαν τὰς σφραγίδας
αὐτῶν καὶ, εἰ χρεῖα, διορίζονται φύλακες πρὸς φρούρησιν
τῶν κατασχθέντων ἀντικειμένων (5).

Κατὰ ῥητὴν τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος διάταξιν ἀπα-
γορεύεται ἡ κατάσχεσις ἐφημερίδων ἢ ἄλλων ἐντύπων
διατριβῶν εἴτε πρὸ εἴτε μετὰ τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν.
Ἐξαίρεσις δὲ τῆς ἀρχῆς ταύτης καθιεροῦται μόνον ἐν περι-
πτώσει προσβολῆς διὰ τοῦ τύπου κατὰ τῆς Χριστιανικῆς
θρησκείας ἢ κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως, ὅτε συγ-
χωρεῖται ἡ κατάσχεσις τῶν ἐφημερίδων ἢ διατριβῶν μετὰ
τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν, ἥτις ὅμως δὲν διαρκεῖ πλέον τῶν
εἴκοσι καὶ τεσσάρων ὥρων, ἀλλ' αὐτοδικαίως αἱρεται, ἐὰν μὴ
ἀποφανθῇ περὶ τῆς διατηρήσεως ταύτης τὸ ἀρμόδιον δικα-
στικὸν συμβούλιον τῇ προτάσει τοῦ Εἰσαγγελέως ὀφείλον-
τος νὰ ὑποβάλῃ αὐτῷ τὴν ὑπόθεσιν ἐντὸς τῆς εἰρημένης
προθεσμίας (6).

(5) Πον. Δικ. ἄρθρ. 174—176. — Ποινικῆς διατιμῆσεως
ἄρθρ. 52.

(6) Συνταγμ. ἄρθρ. 14. Κατὰ τοῦ βουλευματος τοῦ συμ-
βουλίου συγχωρεῖται ἀνακοπὴ μόνον τῷ κατηγορουμένῳ οὐχὶ
δὲ καὶ τῷ Εἰσαγγελεῖ. Διὰ τοῦ 41 ἄρθρ. τοῦ Συντάγμ. κα-
τηργήθησαν αἱ σχετικαὶ διατάξεις τῶν ἄρθρ. 177—180 τῆς
ποινικῆς δικονομίας.

§ 99.

Περὶ τῆς αὐτοψίας πραγματογνωμοσύνης καὶ ἀκροάσεως μαρτύρων.

Ἐκτὸς τῆς κατ' οἶκον ἐρεύνης καὶ τῆς κατασχέσεως τῶν πειστηρίων οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἔχουσι καθήκον καὶ δικαιοῦνται νὰ προβαίνωσιν ὡςάκις παρίσταται ἀναγκαῖον εἰς αὐτοψίας, νὰ διορίζωσι πραγματογνώμονας, ἢ καλοῦντες ἐνώπιόν των μάρτυρας νὰ ἐξετάζωσιν αὐτοὺς περὶ πάντων τῶν τὴν ἀνάκρισιν ἀφορῶντων. Κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν τοιούτων καθηκόντων αὐτῶν ὀφείλουσι νὰ συμμορφῶνται πρὸς τοὺς ἐν τῷ περὶ ἀποδείξεως κεφαλαίῳ λεπτομερῶς ἐκτεθέντας κανόνας. Ἐὰν αἱ διάφοροι αὗται ἀνακριτικαὶ πράξεις ἐνηργήθησαν ἐν τῇ προεισαγωγικῇ ἀνακρίσει οἱ ἀνακριταὶ ἀπαλλάττονται τῆς ἐκ νέου ἐπαναλήψεως αὐτῶν, τότε δὲ μόνον ἐπαναλαμβάνουσιν αὐτάς, ὅταν εἰσὶν ἐλλιπεῖς ἢ δὲν συνετάχθησαν κατὰ τοὺς προσηκόντας τύπους (1).

§ 100.

Περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν κατηγορουμένων.

Οἱ ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι ἐκτὸς τῶν μαρτύρων ὀφείλουσι νὰ ἐξετάζωσιν ἐκάστοτε καὶ τοὺς κατηγορουμένους. Ἡ ἐξέτασις αὕτη διττὸν ἔχει σκοπὸν, ἀφ' ἐνὸς μὲν χρησιμεύει πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῶν, παρέχουσα ἀφορμὴν ὅπως ἐξ ὑπαρχῆς τὰς πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀθωότητός των παραστήσωσιν ἀποδείξεις, ἀφ' ἐτέρου πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς ἐνο-

(1) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 187, 188.

χῆς τῶν κατηγορουμένων εἶναι λυσιτελεστάτῃ προκαταλαμβάνουσα αὐτοὺς ἔτι ἀπαρασκευάστους πρὸς ἐξόφανσιν καὶ συμπλοκὴν ἐντέχνων καὶ πλαστῶν λόγων ὑπερασπίσεως (1).

Περὶ τῆς ἀκροάσεως τῶν κατηγορουμένων ἰσχύουσι γενικώτερον οἱ ἐξῆς κανόνες.

α) Ὁ κατηγορούμενος ἐξετάζεται παρεχθῆναι παρὰ τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἂν ἅμα λαβὼν τὴν κλήσιν ἐμφανισθῇ, ἂν δὲ τούναντίον ἐξεδόθῃ ἔνταλμα συλλήψεως, τὸ πολὺ ἐντὸς εἴκοσι καὶ τεσσάρων ὥρῶν ἀπὸ τῆς κρατήσεώς του (2).

(1) *Faustin Hélie Instruction crim. tom. V. § 373, σελ. 699. Mittermaier Strafverfahren tom. I. § 400, σελ. 586.* Ἡ ἐν τῇ προδικασίᾳ ἐξέτασις τῶν κατηγορουμένων εἶναι προῖδὸν τῆς μυστικῆς διαδικασίας καὶ παρὰ Ῥωμαίους ἤδη ἐν χρήσει, ἀφ' ἧς ἐποχῆς παρ' αὐτοῖς τὰ πρῶτα ἔχρη τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας ἠρξάντο ὡς ἀναγράφεται ὅρ. *Lex 6 § 4 de custodia reor.* (48, 3). *Divus Pius quum provinciae Asiae praeerat sub Edicto proposuit ut Irenarchae quum apprehenderint latrones, interrogent eos de sociis et receptatoribus, et interrogationes literis inclusas atque obsignatas ad cognitionem magistratus mittant.* Ἐφ' ὅσον δὲ ἀρεπτύσσετο ἡ μυστικὴ διαδικασία κατὰ τοσοῦτον καὶ οἱ τὴν ἐξέτασιν τῶν κατηγορουμένων καυορίζοντες τύποι ἀπέβαινον ποικιλωτέροι. Δὲν πρέπει δὲ νὰ συγχύσωμεν ταύτην μετὰ τῆς ἐξετάσεως τῶν κατηγορουμένων ἐν τῇ κατηγορητικῇ διαδικασίᾳ γινομένης δημοσίᾳ, καὶ ἐρειδομένης ἐπὶ τοῦ αξιώματος ὅτι οὐδεὶς ἀναπολόγητος δύναται νὰ καταδικασθῇ «*neque inaudita causa quemquam damnari aequitatis ratio patitur*». *Lex t pr. de requirendis vel absentibus damnandis* (48, 17).

(2) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 138, 140, 212. Instr. crim. art*

β') Κατὰ τὰς ἐξετάσεις τῶν κατηγορουμένων δύναται νὰ παρευρίσκηται ὁ Εἰσαγγελεὺς, ἢ τις τῶν παρ' αὐτοῦ λαβόντων ἐντολὴν ὑπαλλήλων, καὶ ν' ἀπευθύνῃ πρὸς τὸν κατηγορούμενον τὰς ἀναγκαίας ἐρωτήσεις (3).

γ') Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀκροάσεων τῶν κατηγορουμένων δὲν ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐπειδὴ, ὡς εἴρηται, χρησιμεύουσι πρὸς ἐξέλεγχιν τῆς ἐνοχῆς αὐτῶν, δύναται νὰ ἐπαναληφθῶσιν ὡσάκις ὁ τὴν ἀνάκρισιν ἐπιτετραμμένος νομίσῃ τοῦτο ἀναγκαῖον (4).

Ἐν γένει ὁμοῦς ὁ ἀνακριτὴς ὀφείλει ν' ἀκολουθῇ τὰς ὁδηγίας τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ νὰ ἐπιλαμβάνηται τῆς ἐξετάσεως τοῦ κατηγορουμένου ὡσάκις οὗτος αἰτήσῃ.

δ') Κατὰ τὰς περιπτώσεις τῶν ἀρθρῶν 129—133 διορίζονται παρὰ τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου ἐρμηνευταί.

ε') Ὁ ἀνακριτικὸς ὑπάλληλος δὲν πρέπει νὰ ἐκδιάξῃ τὴν ὁμολογίαν τοῦ κατηγορουμένου, ποιῶν χρῆσιν ἐξαναγκαστικῶν μέσων, ἀπαγορεύεται δὲ νὰ προβάλλῃ τῷ κατηγορουμένῳ ζητητικὰς ἢ παραπειστικὰς ἐρωτήσεις, ἢ τοιαύτας, αἵτινες διὰ τὴν διττὴν αὐτῶν σημασίαν δύναται νὰ παρεξηγηθῶσι (5).

93. — *Massabiau Ministère Public*. τόμ. III. σελ. 269, n° 1787 κ. ἐξ.

(3) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ.* 204, 205. Τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῦ Εἰσαγγελέως θεωροῦσιν ἀντιβαῖον πρὸς τὴν μυστικότητα τῆς ἀνακρίσεως οἱ πλείστοι τῶν Γάλλων δικονομολόγων ὅρ. *Legraverend Législ. crim.* τόμ. I. p. 249. — *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. V. § 375, p. 706. — *Dalloz v. Instr.* n° 620.

(4) *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. V. § 375, σελ. 704.

(5) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ.* 111, 127.

ς') Ὁ ἀνακριτὴς συντάσσει ἐκάστοτε περὶ τῆς ἐξετάσεως τῶν κατηγορουμένων ἑκθεσιν κατὰ τοὺς νομίμους τύπους, περιέχουσαν λεπτομερῆ σημείωσιν τῶν γινομένων παρ' αὐτοῦ ἐρωτήσεων, ὡς καὶ τῶν δοθεισῶν παρὰ τοῦ κατηγορουμένου ἀπαντήσεων καὶ διασαφήσεων περὶ τῶν διαφορῶν κεφαλαίων τῆς κατηγορίας (6).

Ἡ ἑκθεσις αὕτη ἀναγινώσκεται τῷ κατηγορουμένῳ, ὅστις προσκαλεῖται νὰ συνυπογράψῃ αὐτὴν μετὰ τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ τοῦ γραμματέως (7).

ζ') Ἐὰν ὦσι πλείονες κατηγορούμενοι πρέπει ἕκαστος νὰ ἐξετάζηται κατ' ἰδίαν, ἵνα μὴ ἡ σύγχρονος αὐτῶν ἐξέτασις ἐπιφέρῃ τὴν συναρμολόγησιν ὁμοιομόρφου συστήματος ὑπερασπίσεως. Πλὴν ἢ κατ' ἀντιπαράστασιν αὐτῶν ἐξέτασις, χρείας τυχούσης, δὲν ἀπαγορεύεται (8).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῆς κλήσεως, συλλήψεως καὶ προφυλακίσεως τῶν κατηγορουμένων.

§ 101.

Ἐν γένει.

Ἡ προσαγωγή τῶν κατηγορουμένων ἐνώπιον τῆς ἀνα-

(6) *Faustin Hélie Instruct. crim.* τόμ. V. § 375, σελ. 712. — *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. I. § 105, σελ. 612.

(7) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ.* 185, 198. Ἐὰν μὴ συνυπογράψῃ ὁ κατηγορούμενος πρέπει ν' ἀναγένηται ἐν τῇ ἑκθεσὶ ὁ λόγος δι' ἃν δὲν ἠθέλησεν ἢ δὲν ἠδυνήθη νὰ υπογράψῃ.

(8) *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. V § 375, σελ. 707.

κριτικῆς ἀρχῆς ἐπιτυγχάνεται ἢ δι' ἀπλῆς αὐτῶν κλήσεως, ἢ διὰ συλλήψεως. Καθ' ἃς δὲ περιπτώσεις ὁ χαρακτήρ τῆς ἁξιοποίνου πράξεως παρέχει ὑπονοίας τῆς ἀποδράσεως τῶν ὑπόπτων δύναται νὰ διαταχθῇ μετὰ τὴν σύλληψιν αὐτῶν ἡ προφυλάκισίς των (1).

Ἄν καὶ ἡ σύλληψις καὶ προφυλάκισις τῶν ὑπόπτων φαίνεται ἐκ πρώτης ἐπόψεως ἀντικειμένη πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀπαραιτήτου τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν, ἣν οἱ θεμελιώδεις τῶν νεωτέρων πολιτειῶν νόμοι διὰ παντοδαπῶν καθιέρωσαν ἐγγυήσεων (2), ἀνέκαθεν ὁμως ἐθεωρήθη ὡς ἀναγκαῖος ὅρος πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ τελικοῦ σκοποῦ τῆς ποινικῆς διαδικασίας, διότι διὰ μὲν τῆς συλλήψεως κατορθοῦται ἡ ἐνώπιον τῶν ἀνακριτικῶν ἀρχῶν ἐμφάνισις τῶν ὑπόπτων καὶ ἐξέτασις αὐτῶν, οὕτω δὲ ἐπιτυγχάνεται ἀσφαλέστερον ἢ βεβαίως τῆς ἐνοχῆς αὐτῶν, ἐὰν πραγματικῶς αὐτουργοὶ τῆς καταδιωκτέας πράξεως ὑπῆρξαν. Διὰ δὲ τῆς προφυλακίσεως διευκολύνεται ἡ πρόοδος τῶν ἀνακρίσεων, διότι ὁ κατηγορούμενος ἀποστερεῖται διὰ τοῦ μέσου τούτου πάσης εὐκαιρίας ὅπως ἐπιρρέαση τοὺς μάρτυρας, ἢ ἀπακρύψῃ τὰ ἔχνη τῆς κολασίμου πράξεως, ἢ δι' οἰουδήποτε ἄλλου τρόπου ἐμβάλλῃ προσκόμματα εἰς τὴν πορείαν τῆς ἀνακρίσεως. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἐξασφαλίζεται ἡ κοινὴ ἡσυχία, διότι ὁ αὐτουργὸς κολασίμου πράξεως ἀφιεμένος μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς ἐλευθερὸς δύναται εὐκόλως ἐνεκα διαφόρων λόγων νὰ παρεκτραπῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐτέρων, ἢ νὰ γείνῃ ἀφορμὴ τῆς ἐκτελέσεως

(1) Mittermaier Strafverfahren τόμ. I. § 70, σελ. 449.

(2) Ὁρ. Συνταγμ. ἀρθρ. 4, 5.

τοιούτων παρ' ἄλλων. Τέλος δὲ ἀσφαλίζεται διὰ τοῦ μέσου τούτου ἡ ἐκτέλεσις τῆς καταγνωσθησομένης ποινῆς (3).

Προκειμένου δὲ λόγου περὶ τῆς ἀποστερήσεως ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ συμφέροντος τοῦ τοσοῦτον πολυτίμου ἐκάστῳ πολίτῃ δικαιώματος τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας, ὁ νομοθέτης ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ κανονίσῃ λεπτομερῶς τὰς πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ μέσου τούτου ἀπαιτουμένας διατυπώσεις, ὧν ἡ παράβασις οὐ μόνον τὴν εἰς ἀποζημίωσιν ὑποχρέωσιν τῶν ὑπαιτίων ὑπαλλήλων, ἀλλὰ καὶ τὴν πειθαρχικὴν αὐτῶν τιμώρησιν, ἣ ἔστιν ὅτε τὴν ποινικὴν αὐτῶν καταδίωξιν συνεπάγεται (4).

§ 102.

α) Περὶ τῆς κλήσεως.

Κ λ ῆ σ ι ς καλεῖται ἡ ἐγγραφος ἐντολὴ ἡ παρὰ τοῦ

(3) *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 579, σελ. 748.*
Ἡ προφυλάκισις τῶν ὑπόπτων καὶ ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ ἤδη δικαίῳ ἀπαρτᾶται. Ἐπικρατοῦντος τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος ἦν μᾶλλον ἐν χρήσει ἡ *custodia libera* καθ' ἣν ὁ κατηγορούμενος παρεδίδοτο τιμὴ ἐκ τῶν Γερουσιαστῶν ἢ ἐκ τῶν ἀρχόντων πρὸς φύλαξιν, πλὴν κατ' ὀλίγον προήχθη ἡ *custodia publica* ἥτοι ἡ ἐν δεσμοτηρίῳ φυλάκισις, ὡς καὶ ἡ *custodia militaris* καθ' ἣν ὁ ὑπόπτος ἐφυλάσσετο ὑπὸ στρατιωτῶν. ὅρ. *Geib. Criminalprocess* σελ. 449, 564, 562. *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. I. § 74, σελ. 455, κ. ἐξ. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 578, σελ. 756.* — Ἐπίσης καὶ ἐν τῷ Μεσαιῶνι διετάσσετο ἡ προφυλάκισις τῶν ὑπόπτων ἥς συνηθέστερον ἐγίνετο χρήσις, μάλιστα μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἐξεταστικῆς διαδικασίας.

(4) Πον. Δικ. ἀρθρ. 255. Συναγμ. ἀρθρ. 5.

ἀνακριτοῦ πρὸς τὸν κατηγορούμενον ἐπιστελλομένη, καὶ ὀρίζουσα τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ἐνώπιόν του ἐμφανίσεως (1).

Ἡ κλήσις περιέχουσα τὴν εἰς ἀνάκρισιν προκειμένην κολάσιμον πρᾶξιν ὑπογράφεται ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ παρ' αὐτῷ γραμματέως (2). Ὁ Εἰσαγγελεὺς πρὸς ὃν παρὰ τοῦ ἀνακριτοῦ ἐγχειρίζεται ἡ κλήσις φροντίζει περὶ τῆς ἐπιδόσεως ταύτης διὰ κλητῆρος, χωροφύλακος (3) ἢ ἄλλου τινὸς ἐκ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως, εἴτε πρὸς τὸν κλητευόμενον αὐτοπροσώπως, εἴτε κατ' οἶκον αὐτοῦ εἰς τινα τῶν συνοίκων ἢ γειτόνων, εἴκοσι καὶ τέσσαρας τοῦλάχιστον ὥρας πρὸ τῆς πρὸς ἐμφάνισιν ὀριζομένης ἐν αὐτῇ προθεσμίας.

Ὁ δὲ τῇ ἐπιδόσει τῆς κλήσεως ἐπιτετραμμένος ὑπάλληλος συντάσσει ἐκθεσιν λεπτομερῇ περιέχουσαν τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τῆς ἐπιδόσεως, τὸν τόπον καὶ τὸ ὄνομα τοῦ

(1) *Trébutien Droit crim.* τόμ. II. σελ. 255. — *Rauter Droit crim.* τόμ. II. σελ. 545. — *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. V. § 580, σελ. 764. — Ἐν τῇ προεισαγωγικῇ ἀνακρίσει ἡ κλήσις τῶν κατηγορουμένων δύναται νὰ γείνη καὶ προφορικῶς ὥς καὶ ἡ τῶν μαρτύρων. ὅρ. Πoir. Δικ. ἄρθρ. 158.

(2) *Πoir. Δικ.* ἄρθρ. 190, 185.

(3) *Κανον. χωροφυλ.* ἄρθρ. 29. «Οἱ χωροφύλακες εἴμπορὸν νὰ χρησιμεύουν ὡς κομιστὰι δικαστικῶν διατάξεων μόνον εἰς περίπτωσιν κατεπειγούσης καὶ ἀναποφεύκτου ἀνάγκης.» Τὸ ἄρθρον τοῦτο περιώρισε τὴν γενικωτέραν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 190, *Πoir. Δικ.* ὅρ. Εὐρετηρ. τόμ. Ζ'. σελ. 188 ἐν λ. ἐπιδόσεις.

προσώπου τοῦ λαβόντος τὴν κλήσιν, ὑπογράφει αὐτὴν καὶ παραδίδει πρὸς τὸν ἐγχειρίσαντα αὐτῷ τὴν κλήσιν (4).

Ἡ κλήτευσίς τῶν ἐκὺπηρεσίᾳ ἀξιωματικῶν, στρατιωτικῶν ὑπαλλήλων, ἢ στρατιωτῶν γίνεται δι' ἐγγράφου αἰτήσεως τοῦ Εἰσαγγελέως πρὸς τὸν διοικητὴν τοῦ τόπου τῆς ἐφεδρείας. Ἐὰν δ' οὗτοι εὐρίσκωνται ἐπὶ πλοίου, ἢ ἐὰν πρόκηται περὶ κλητεύσεως ἐν ὑπηρεσίᾳ ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ, ναυτῶν ἢ ναυτικῶν ὑπαλλήλων ἢ ἐγγράφως αἰτήσις τοῦ Εἰσαγγελέως διευθύνεται πρὸς τὸν οἰκεῖον πλοίαρχον, ἢ τὸν ἐκπληροῦντα τὰ τοῦ πλοίαρχου χρέη (5).

Ὅλως ἰδιάζουσαι διατυπώσεις ἰσχύουσι περὶ τῆς κλητεύσεως τῶν ἀπόντων κατηγορουμένων, ὧν ἀγνοεῖται ὁ τόπος τῆς διαμονῆς. Ἐν τοιαύτῃ δηλονότι περιπτώσει ἐκδίδεται κατ' αὐτῶν κλητήριον ἐπίκριμα, ὅπερ τοιχοκολλᾶται δι' ἐπιμελείας τοῦ Εἰσαγγελέως εἰς τὴν τελευταίαν γνωστὴν κατοικίαν τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἐν τῇ καθέδρᾳ τοῦ ἀνακριτοῦ κατὰ τὸν διὰ τὰς δημοσίας τοιχοκολλήσεις προσδιωρισμένον τόπον, δύναται δὲ νὰ κοινοποιηθῇ τῇ διαταγῇ τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου, καὶ δι' ἐνὸς ἢ πλείονων δημοσίων φύλλων (6).

(4) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 191.

(5) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 192. Ἐὰν ἦται ἀνάγκη νὰ κλητευθῶσι διευθυνταὶ πλοίων, ἢ κλησίς θεορ νὰ γίνηται διὰ τῆς ἐπὶ τῶν ναυτικῶν γραμματείας. (ἴδ. ἐγκύκλ. τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης γραμματείας τῆς 16 Αὐγούστου 1857). Ὡσαύτως διὰ τοῦ Ἀρχηγείου τῆς Χωροφυλακῆς θεορ νὰ κλητεῦνται οἱ μοίραρχοι καὶ οἱ διοικηταὶ μοιραρχιῶν ἀξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς. Ἐγκύκλ. τῆς ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης γραμματείας τῆς 12 Μαΐου 1859.

(6) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 193, 194.

Ἐν αὐτῷ πρέπει ν' ἀναφέρηται ὡς καὶ ἐν τῷ κλητηρίῳ θεσπίσματος τὸ ὄνομα τοῦ πρὸς ἐμφάνισιν καλουμένου, ὡς καὶ τὸ ἀδίκημα δι' ὃ κατηγορεῖται. Χορηγεῖται δ' αὐτῷ τρίμηνος προθεσμία πρὸς ἐμφάνισιν. Ἐὰν ὁ πρὸς ὃν ἐπεδόθη ἡ κλήσις ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ καλέσαντος αὐτὸν ἀνακριτοῦ, ὀφείλει οὗτος νὰ ἐξετάσῃ αὐτὸν παραχρῆμα, μεθ' ὃ ἡ ἀπολύεται ἢ ἐὰν ὑπάρχωσι κατ' αὐτοῦ ἀφορμαὶ βασίμων ὑπονοιῶν καὶ ἐπιτρέπεται ἡ προφυλάκισις ἐκδίδεται ἐνταλμα φυλακίσεως (7).

§ 103.

β') Περὶ τῆς συλλήψεως.

Ἐν τῇ προεισαγωγικῇ ἀνακρίσει ἐπιτρέπεται ἐν γένει ἡ σύλληψις τῶν αὐτουργῶν κολασίμων πράξεων ὁσάκις οὗτοι ἐλήφθησαν ἐπ' αὐτοφώρῳ, καὶ ἡ πρᾶξις φέρει χαρακτηριστικὰ κακούργηματος ἢ πλημμελήματος, οὗτινος ὁ αὐτουργὸς δύναται νὰ προφυλακισθῇ, ἢ πταίσματος τιμωρουμένου διὰ κρατήσεως (1).

(7) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ.* 212, 207, 208. *Dalloz Instr. crim.* n° 618. *Instr. crim. art.* 95.

(1) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ.* 140, 159, 208, 209. Τοιαῦτα διὰ κρατήσεως τιμωρούμενα πταίσματα εἰσὶν ἡ ἀθέμιτος χωρομετρία (ἀρθρ. 519, Π. Ν.) ἡ συγκοινωνία πρὸς ἐχθρὰς τῇ ἐπικρατείας, (ἀρθρ. 520, 524), ἡ ἀθέμιτος σχέσις πρὸς ξένην δημοσίαν ἀρχὰς (ἀρθρ. 526), ἡ ἀθέμιτος ἔξοδος ἐκ τῆς χώρας (ἀρθρ. 527, 528), ἡ ἀποδοχὴ μισθοῦ καὶ ἄλλων διακριτικῶν σημείων παρὰ ξένης δυνάμεως (ἀρθρ. 529), ἡ ἀντιποίηση

Ἀρξαμένης δὲ τῆς ἀνακρίσεως ἡ σύλληψις τῶν κατηγορουμένων διατάσσεται, ὡς αἰεὶ οὗτοι λαβόντες τὴν παρὰ τοῦ ἀνακριτοῦ ἐκδοθεῖσαν κλήσιν δὲν ἐμφανίζονται ἐνώ-

ἰδιαιτέρων δικαιωμάτων (ἄρθρ. 551, 554), τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸν τύπον καὶ τὴν βιβλιοποιίαν (ἄρθρ. 47—50 καὶ 52 τοῦ ἀπὸ 23 Νοεμβρίου 1837 περὶ τύπου νόμου), ἡ ἀσυχώρητος δημοσίευσις νόμων καὶ διαταγμάτων (ἄρθρ. 550), ἡ σύγχυσις τῆς κοινῆς ἡσυχίας (ἄρθρ. 552, 555), αἱ ἀπειλαὶ (555), ἡ κατάχρησις δηλητηρίων, ἰατρικῶν, καὶ τῶν περὶ δημοσίας ὕλης διατάξεων. (ἄρθρ. 558, 560, 564, 567, 570, 567), ἡ παραμέλησις τῆς δημοσίας καθαριότητος (ἄρ. 577), τὰ ἐπαπειλοῦντα τὰς ζωτροφίας (ἄρθρ. 582, 584), τὰ παρέχοντα ἀφορμὰς δημοσίων δυστυχημάτων (ἄρθρ. 589, 594, 602, 605, 610, 612, 617, 624, 639, 652, 655), ἡ παραμέλησις τῆς ὀφειλομένης βοηθείας καὶ συμπαθείας (ἄρθρ. 634, 636, 639, 645), τὰ πρὸς τεθνηκότας καὶ νεκροφανεῖς (ἄρθρ. 645, 649), αἱ παραβιάσεις τῶν ἰδιαιτέρων διατάξεων τῶν ἄρθρ. 651, 657, τὰ κατὰ τῶν ἡθῶν (ἄρθρ. 658, 660), ἡ φθογοποιία, ἐπαιτεία, ἀγροτεία καὶ γοητεία (ἄρθρ. 611, 666), ἡ συλλαγή ἐνόπτων πραγμάτων (ἄρθρ. 668 καὶ 669), τὰ ἀναγόμενα εἰς τὰ μέτρα καὶ σταθμὰ (ἄρθρ. 572), ἡ ἀπάτη (ἄρθρ. 673), ἡ ἄρρησις τῆς παραδόσεως εἰς τὴν ἀρχὴν ἐπισήμων ἐγγράφων ἢ σφραγίδων (ἄρθρ. 679), τὰ ἀναγόμενα εἰς δάνεια δι' ἐρεχθῶν καὶ ἀπηγορευμένα τυχερὰ παίγνια (ἄρθρ. 682, 684, 686), τὰ ἀφορῶντα ἀνθρωποκτονίας, αἰκίας καὶ προσβουλῆς τῆς τιμῆς (ἄρθρ. 687, Διαταγ. 26 Ἰουνίου 1836), κλοπὰς καὶ ὑπεξαίρεσεις (ἄρθρ. 693, 694), τὰ κατὰ τῆς ἀρχῆς καὶ τῶν διαταγῶν αὐτῆς (ἄρθρ. 697, 699), ἡ ἐκ πλεονεξίας ἢ πρὸς ἐξαπάτησιν τῆς ἀρχῆς παράδοσις τῶν καθηκόντων τῶν ὑπηρετῶν τῆς ἀστυνομίας (ἄρθρ. 704).

πίον του ἀπειθοῦντες καὶ συγχωρεῖται ἡ προφυλάκισις αὐτῶν κατὰ τὰς ἐν τῷ ἄρθρῳ 207 ἐνδιαλαμβανομένας περιπτώσεις (2). Διὰ τὰ ἐκτελεσθῆ ἡ σύλληψις ἀπαιτεῖται κατὰ κανόνα ἡ ἐκδοσις ἐντάλματος συντεταγμένου κατὰ τοὺς νομίμους τύπους, τουτέστι περιέχοντος τὸ ὄνομα τοῦ συλληφθησομένου, ἀκριβῆ αὐτοῦ χαρακτηρισμὸν, τοὺς λόγους δι' οὓς διετάχθη ἡ σύλληψις, καὶ φέροντος τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐκδόντος αὐτὸ καὶ τὴν ἐπίσημον σφραγίδα· (3).

Ἐκδίδονται δὲ τὰ ἐντάλματα συνήθως παρὰ τοῦ ἀνακριτοῦ μετὰ προηγουμένην ἀκρόασιν τοῦ Εἰσαγγελέως, εἰ δὲ πρόκειται περὶ συλλήψεως αὐτουργῶν ἀξιοποίνων πράξεων ἐπ' αὐτοφώρῳ λαμβανομένων ἐπιτρέπεται ἡ ἐκδοσις ἐντάλματος συλλήψεως καὶ παντὶ ἄλλῳ ἀνακριτικῷ ὑπαλλήλῳ (4).

Παρατηρητέον ὅμως ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δύνα-

(2) *Ποιν. Δικ.* ἄρθρ. 197, 211 καὶ 207. «Ὅσοι κατοικοῦν τακτικῶς ἐντὸς τοῦ βασιλείου καὶ, ἔχοντες ἱκανὰ ἀκέρητα κτήματα ἢ μετερχόμενοι βιομηχανίας, εἶναι καταστημένοι ἐν αὐτῷ φυλακίζονται μόνον ἐπὶ κακουργήματι, ἐπὶ δὲ πλημμελήματι εἰς μόνας τὰς ἐν τῷ ἐπομένῳ ἄρθρῳ 208 ὠρισμένας περιπτώσεις».

(3) *Ποιν. Δικ.* ἄρθρ. 214, *Συνταγμ.* ἄρθρ. 5. Ἡ ἐλλείψις τινος τῶν εἰρημένων τύπων ἐν γένει ἐπιφέρει τὴν ἀκυρότητα τοῦ ἐντάλματος, καὶ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ συλληφθέντος ἄρθρ. 225 § 2. — Ὡς πρὸς τὸ ὄνομα καὶ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ συλληφθησομένου παρατηρητέον ὅτι ἐλλείψεις τοιαῦται ὥστε ἐξ αὐτῶν γὰ μὴ δύναται γὰ προέλθῃ σύγχυσις περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ προσώπου δὲν καθιστῶσιν ἄκυρον τὸ ἐντάλμα *δρ. Rodière Procédure crim.* σελ. 91.

(4) *Ποιν. Δικ.* ἄρθρ. 215, 210.

ται καὶ ἄνευ ἐντάλματος νὰ ἐνεργηθῇ ἡ σύλληψις τοῦ αὐτοργοῦ παρά τε τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, καὶ παρὰ παντὸς ἰδιώτου (5).

Τὸ ἐντάλμα τῆς συλλήψεως προσηκόντως ἐκδεδομένον, εἶναι ἐκτελεστὸν καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν, ἢ δ' ἐκτέλεσις αὐτοῦ γίνεται τῇ αἰτήσει καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ Εἰσαγγελέως διὰ κλητῆρος, χωροφύλακος ἢ ἄλλου τινὸς ἐκ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως (6).

Ὅσακις πρόκειται νὰ συλληφθῶσι στρατιωτικοί, εἰ μὲν οὗτοι εἰσιν ἀξιωματικοὶ διατρίβοντες ἔνθα ὑπάρχει ἐφεδρεία, ἡ σύλληψις αὐτῶν ἐνεργεῖται διὰ τοῦ στρατιωτικοῦ δικικητοῦ, εἰ δὲ στρατιῶται ἐν ὑπηρεσίᾳ, ἡ σύλληψις αὐτῶν ἐνεργεῖται μὲν ἀπ' εὐθείας παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως,

(5) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 209* *Συνταγμ. ἄρθρ. 5* δι' οὗ κατηργήθησαν τὰ ἐδάφ. 3 καὶ 4 τοῦ ἄρθρ. 209 κατὰ τὰ ὁποῖα δόακις ὁ κατηγορούμενος συνελαμβάνετο ἐπὶ διαδρομῆς διαταχθείσης παρὰ τῆς ἀρχῆς, ἢ ἐνεφανίζετο μόνος, δὲν ἦτον ἀναγκαῖα ἡ ἐκδοσις ἐντάλματος συλλήψεως. Τὸ ἐδάφ. 2 θεωρητέον ὡς καταργηθὲν ἐφ' ὅσον δὲν ἐμπεριέχεται ἐν τῷ ἐδάφ. 3 τοῦ ἄρθρ. 168 τοῦ ὀρίζοντος τὸ αὐτοφῶρον ἐγκλημα.

(6) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 215, 103 § 4 216.* Ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 215. α' *Ἐντάλμα συλλήψεως ἢ φυλακίσεως ἐκ δ ε δ ο μ έ ρ ο ρ κα τὰ τ ὸ ρ π ρ ο σ ῆ κ ο ρ τ α τ ὸ π ο ρ εἶναι ἐκτελεστὸν καθ' ὅλον τὸ βασίλειον ὃ δύνανται τις εὐλόγως νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἡ παράλειψις τινος τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 214 ὀριζομένων διατυπώσεων ἢ καθιστῶσα κατὰ τύπους πλημμελὲς τὸ ἐντάλμα χορηγεῖ τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῆς δημοσίας δυνάμεως ν' ἀρνηθῶσι τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ. ὅρ. *Tribunien Droit criminel* τόμ. II. σελ. 272. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. V. § 382, σελ. 795, σημ. 3.*

δέον ὅμως νὰ εἰδοποιῇται περὶ ταύτης παραχρῆμα ὁ στρατιωτικὸς διοικητὴς τῆς ἐφεδρείας (7).

Ἡ σύλληψις τῶν καθ' ὧν ἐξεδόθη τὸ ἔνταλμα ἐκτελεῖται διὰ κοινοποιήσεως τούτου πρὸς αὐτοὺς, ὅπου ὁῦποτε εὐρεθῶσι, σὺν τῇ προσκλήσει νὰ πορευθῶσι μετὰ τῶν συλλαβόντων ὑπαλλήλων ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας ἀνακριτικῆς ἀρχῆς (8).

Μόνον δ' ἐν ταῖς ἐξῆς δύο περιπτώσεσιν ἀναστέλλεται ἡ ἐκτέλεσις, α) ὡςάκις ὁ συλληφθησόμενος εὕρισκεται ἐντὸς οἰκοδομήματος ἀφιερωμένου εἰς δημοσίαν λατρείαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἱεροτελεστίας, β') ἐν καιρῷ νυκτὸς ἐντὸς ἰδιωτικῆς οἰκίας, ἐκτὸς μόνον ἐὰν ὁ κάτοικος τῆς οἰκίας ζητήσῃ τοῦτο, ἢ ἐὰν μετὰ τῶν ὑπηρετῶν τῆς δημοσίας δυνάμεως συμπορευθῇ καὶ ὁ Εἰρηνοδίκης ἢ τις τῶν ὑπηρετῶν τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, ἥτοι ὁ δήμαρχος, δημαρχικὸς πάρεδρος, ἀστυνόμος κλπ. (9).

Ἐπειδὴ ἡ σύλληψις τῶν ὑπόπτων κύριον ἔχει σκοπὸν τὴν προσαγωγὴν αὐτῶν ἐνώπιον τῶν ἀνακριτικῶν ἀρχῶν, οἱ τῇ συλλήψει ἐπιτετραμμένοι δημόσιοι ὑπάλληλοι πρέπει νὰ προσφέρωνται πρὸς τοὺς συλληφθέντας μεθ' ὅλης τῆς ἐνδεχομένης προσηνείας, καὶ τότε μόνον νὰ προσφεύγωσιν

(7) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 217. — Ἐγκύκλιος τῆς ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης γραμματείας τῆς 6 Ἀπριλίου 1858.

(8) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 218. Συνταγμ. ἀρθρ. 5. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. V. § 585, σελ. 798. Χορηγεῖ δὲ ὁ νόμος τὸ δικαίωμα εἰς τὸν συλλαμβανόμενον νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ ἀντίγραφον τοῦ περὶ συλλήψεως ἐντάλματος.

(9) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 225.

εἰς βίαια μέσα ὅταν οἱ συλλαμβανόμενοι ἀπειθῶσιν ἢ ὑπάρχη κίνδυνος ἀποδράσεως αὐτῶν (10).

Ὁ συλληφθεὶς πρέπει ἐντὸς εἴκοσι καὶ τεσσάρων τὸ πολὺ ὡρῶν ἀπὸ τῆς συλλήψεως νὰ ἐξετασθῇ παρὰ τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅστις ἐὰν μὲν ὑπάρχωσιν ἀποχρῶσαι ὑπόνοιαι περὶ τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ διατάσσει τὴν φυλάκισίν του, ἄλλως δὲ ὀφείλει ἐντὸς τριῶν τὸ πολὺ ἡμερῶν ν' ἀπολύσῃ τὸν συλληφθέντα ἀφ' οὗ προηγουμένως συνεννοηθῇ περὶ τούτου μετὰ τοῦ Εἰσαγγελέως (11).

Ἄλλ' ἐὰν ἐντὸς τῆς τριημέρου ταύτης προθεσμίας ὁ ἀνακριτὴς μὴδὲν τούτων πράξῃ, ἡ κράτησις αἵρεται αὐτοδικαίως καὶ ἕκαστος στρατιωτικὸς ἢ πολιτικὸς ὑπάλληλος ὀφείλει ν' ἀπολύσῃ τὸν συλληφθέντα, τιμωρούμενος ἐπὶ παρανόμῳ κατακρατῇ, ἐὰν αὐθαιρέτως θελήσῃ νὰ παρατείνῃ πέρα τῆς τριημέρου προθεσμίας τὴν κράτησιν τοῦ συλληφθέντος (12).

Ἐὰν ἡ σύλληψις τῶν ὑπόπτων ἐξετελέσθῃ ἐκτὸς τῆς ἔδρας τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου τοῦ ἐκδόντος τὸ τῆς συλλήψεως ἐνταλμα, ὁ συλληφθεὶς ὀδηγεῖται πρὸς τινὰ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων τοῦ τόπου τῆς συλλήψεως. Οὗτος ἐξετάσας παραχρῆμα τὸν κατηγορούμενον συντάσσει ἔκθεσιν ἐν ᾗ βεβαιοῦται ἡ ταυτότης τοῦ συλληφθέντος καὶ ἡ τήρησις τῶν διατεταγμένων περὶ συλλήψεως τύπων, συγχρόνως δὲ γίνεται μνεῖα τῶν ἐπ' αὐτοῦ εὑρεθέντων ὑπόπτων πραγμάτων, ἅτινα ἀφαιροῦνται. Ἡ ἔκθεσις αὕτη

(10) *Pour. Δικ.* ἀρθρ. 224. *Walther Strafprocess* § 58, σελ. 225. *Faustin Hélie Instr.* τόμ. V. § 585, σελ. 799.

(11) *Pour. Δικ.* ἀρθρ. 212, 213, 140, 159.

(12) *Συνταγμ.* ἀρθρ. 5.

πέμπεται μετὰ τῶν κατασχθέντων πειστηρίων καὶ τοῦ συλληφθέντος πρὸς τὴν αἰτήσασαν τὴν σύλληψιν ἀνακριτικὴν ἀρχήν (13).

Ὁ συλληφθεὶς ἐὰν μὴ ἐξετασθῇ, εὐθὺς μετὰ τὴν σύλληψιν αὐτοῦ παρὰ τοῦ ἀνακριτοῦ, φυλάσσεται ἐν τῷ μετὰ ξύχρονικῷ διαστήματι ἀπὸ τῆς συλλήψεως μέχρι τῆς ἐξετάσεως ἢ ἐν τῇ φυλακῇ τῶν ὑποδίκων, ἢ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ κατοικίᾳ (14) ἐὰν ὁ Εἰσαγγελεὺς ἕνεκα σπουδαίων λόγων συγχωρήσῃ τοῦτο.

§ 104.

Περὶ τῆς συλλήψεως ἀπόντων, κρυπτομένων ἢ φυγάδων.

Ἐνίοτε δύναται νὰ συμβῇ ὥστε οἱ ἔνοχοι τῆς ἐκτελέσεως ἀξιοποίνου τινὸς πράξεως ἢ ν' ἀπεκρύβωσαν ἐν τῷ τόπῳ αὐτῷ ἔνθα διεπράχθη τὸ ἔγκλημα, ἢ ν' ἀπῆλθον μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως καὶ τὴν ἑναρξιν τῆς ἀνακρι-

(13) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 226, 225.

(14) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 227. Πoir. διατιμ. ἄρθρ. 36. Ὁ φυλάττων τὸν συλληφθέντα ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ χωροφύλαξ ἢ ὑπάλληλος πληρώνεται παρὰ τοῦ συλληφθέντος δραχμὴν 1 διὰ πᾶν διάστημα 24 ὥρῶν. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 385, σειλ. 799, ὅστις δικαίως ἀποδοκιμάζει τὴν ἐν ταῖς φυλακαῖς τῶν ὑποδίκων τήρησιν τῶν συλληφθέντων, ὡς προσβάλλουσαν καιρῶς τὸ αἶσθημα τῆς φιλοτιμίας τῶν ἀφῶν πολιτῶν, καὶ προτείνει ὡς καταλληλοτέραν τὴν ἐν τιμῇ δωματίῳ τοῦ δικαστικοῦ καταστήματος κράτησιν τῶν συλληφθέντων μέχρι τῆς ἐξετάσεως αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἀνακριτοῦ. Dalloz Instr. crim. n° 674.

σεως εἰς ἑτέραν τινὰ δικαστικὴν περιφέρειαν, ἢ τέλος νὰ ἐφυγαδεύθησαν καὶ ν' ἀγνοῇται ἐντελῶς ὁ τόπος τῆς διαμονῆς αὐτῶν, περὶ ἑκάστης τῶν ἐνδεχομένων τούτων περιπτώσεων προοίδων ὁ νομοθέτης διέταξε τὰ εἰκότα, ἥτοι ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει, καθ' ἣν οἱ καταδιωκόμενοι ἐκρύβησαν ἐν τῇ αὐτῇ δικαστικῇ περιφερείᾳ τοῦ ἐκδόντος τὸ ἔνταλμα ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου, δύναται νὰ διαταχθῇ παρ' αὐτοῦ κατ' οἶκον ἔρευνα καθ' ὅλα τὰ μέρη ἐνθα ὑπάρχει πιθανότης τῆς ἀνακαλύψεως αὐτῶν (1). Ἐνεργεῖται δὲ αὕτη κατὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας κανόνας.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ δὲ περιπτώσει, ἥτοι ἐὰν οἱ καταδιωκόμενοι προσέφυγον ἢ ἀποκρύπτονται ἐν τῇ δικαστικῇ περιφερείᾳ ἑτέρας τινὸς παρὰ τὴν ἐκδοῦσαν τὸ ἔνταλμα ἀνακριτικὴν ἀρχήν, τὸ ἔνταλμα τῆς συλλήψεως πέμπεται πρὸς τινὰ ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον τοῦ τόπου τῆς διατριβῆς τοῦ ὑπόπτου, καὶ διατάσσεται ἡ ἐκτέλεσίς του ἢ προσκαλεῖται ἀμέσως ἡ χωροφυλακὴ ἢ ἡ λοιπὴ ἐνοπλος δύναμις πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ.

Τέλος, ἐὰν οἱ ὑποπτοὶ ἐφυγαδεύθησαν καὶ ἀγνοεῖται ὁ τόπος τῆς διαμονῆς αὐτῶν συγχωρεῖται δὲ κατὰ νόμον ἡ φυλάκισις, ἐκδίδεται παρὰ τοῦ ἀρμοδίου ἀνακριτοῦ κατὰ τὸν ὁρισμὸν (2) ὅπερ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ περὶ συλλήψεως ἐν-

(1) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 220.

(2) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 221—222. *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. I. § 78, σελ. 486, ὅρ. Νεαρ. 154, κεφ. ε'. Τὰ κατασχετήρια ἐκδίδονται μόνον ὡσάκις συγχωρεῖται ἡ φυλάκισις τοῦ καταδιωκόμενου, ἥτοι ὑπάρχει περίπτωσις τις τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 207 καὶ 208 περιεχομένων. Καθ' ἃς περιπτώσεις δὲν συγχωρεῖται ἡ διὰ συλλήψεως φυλάκισις τῶν ὑπόπτων ἐκδίδεται κλητήριον ἐπίκριμα, ὅρ. ἄρθρ. 193, 194.

ταλμα καὶ συντάσσεται κατὰ τοὺς αὐτοὺς καθ' οὓς καὶ ἐκεῖνο τύπους. Περιέχει δὲ ἀκριβῆ περιγραφὴν τοῦ ἀναστήματος, τῆς μορφῆς, τῆς διαλέκτου, τοῦ ἐνδύματος καὶ ἄλλων ἐξωτερικῶν διακριτικῶν σημείων τοῦ συλληφθησομένου, πρὸς εὐχερεστέραν αὐτοῦ ἀνακάλυψιν, ὡς καὶ πρόσκλησιν πρὸς ἀπάσας τὰς στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς ἀρχὰς ἐπὶ τῷ συλλαβεῖν τὸν καταδικώμενον καὶ παραδοῦναι αὐτὸν πρὸς τὸν ἐκδόντα τὸ κατασχετήριον ἀνακριτικὸν ὑπάλληλον.

Ἡ τῶν κατασχετηρίων ἐκτέλεσις ἐνεργεῖται ὅπως καὶ ἡ τῶν ἐνταλμάτων τῆς συλλήψεως, πρὸς πλείονα δ' αὐτῶν γνωστοποίησιν διατάσσεται ἡ τοιχοκόλλησις των ἐν τῇ τελευταίᾳ κατοικίᾳ τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἐν τῷ διὰ δημοσίας τοιχοκολλήσεις ὠρισμένῳ τόπῳ ἐν τῇ ἑδρᾷ τοῦ ἀνακριτοῦ, ὡς καὶ ἡ δημοσίευσίς των διὰ τῶν ἐφημερίδων (3).

§ 105.

Προφυλάκισις τῶν ὑπόπτων.

Σκοπὸς τῆς προφυλακίσεως, ὡς ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, εἶναι ἡ ἐξασφάλισις τοῦ ὑπόπτου κατὰ πάσης ἐνδεχομένης ἀποδράσεως, καὶ ἡ διευκόλυνσις τῆς ἀνακρίσεως, διὸ διατάσσεται ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς ἔκ τῆς σοβαρότητος τῆς πράξεως, καὶ τῆς ἐπαπειλουμένης κατὰ τοῦ ἐνόχου ποινῆς, ὡς ἐκ τῆς προτέρας διαγωγῆς καὶ τῆς κοινωνικῆς αὐτοῦ καταστάσεως, εἰκάζεται μετὰ πιθανότητος ὅτι ὁ κα-

(5) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 222, 194.

τηγορούμενος θέλει προσπαθήσει διὰ τῆς δραπετεύσεως αὐτοῦ ἢ ν' ἀποφύγῃ τὸν ἔλεγχον τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, ἢ διὰ παντοίων ἄλλων μέσων νὰ ματαιώσῃ τὴν ἐνέργειαν ταύτης πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ ἐγκλήματος. Ὅθεν εἰς προφυλάκισιν ὑποβάλλονται διαρκούσης τῆς προδικασίας ἅπαντες ἀνεξιρέτως οἱ ἐπὶ κακουργήματι κατηγορούμενοι, οἱ δ' ἐπὶ πλημμελήματι μόνον ἐν ταῖς ἐξῆς περιπτώσεσι.

α') Ἐὰν ἐτιμωρήθῃσαν ἤδη ἅπαξ ἕνεκα πλημμελήματος ἢ κακουργήματος.

β') Ἐὰν ὣσιν ἀγύρται ἢ ξένοι.

γ') Ἐὰν ἀρξαμένης τῆς ἀνακρίσεως ἀπομακρύνονται αὐτογνωμόνως ἢ προσπαθοῦσι ν' ἀπομακρυνθῶσι.

δ') Ἐὰν ὣσιν ὑποπτοι ὅτι συνήρῃσαν πρὸς ἐκτέλεσιν κακουργήματος, ἀν καὶ ἡ συνέργεια αὐτῶν ὡς πλημμέλημα μόνον τιμωρεῖται.

ε') Ἐὰν ὑπάρχῃ κατ' αὐτῶν ὑπόνοια τῆς ἐκτελέσεως τινὸς τῶν ἐν τῷ ἐδαφίῳ 6 τοῦ ἄρθρ. 208 ἀναφερομένων πλημμελημάτων. Πλὴν κατ' ἀμφοτέρας τὰς τελευταίας ταύτας περιπτώσεις ἡ προφυλάκισις ἐπιτρέπεται μόνον καθ' ὅσον ὑπάρχει φόδος τῆς συνεντεύξεως τῶν ὑπόπτων μετ' ἄλλων συναιτίων (1).

(1) Ἡ διάταξις αὕτη εἶναι κατὰ τι ἀδριστες παρέχουσα τῇ δικαστικῇ ἐξουσίᾳ τὸ δικαίωμα τῆς κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῇ ἐφαρμογῆς τῆς προφυλακίσεως, ὅρ. Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 207, 208. Ἐκ τῆς ἀντιπαραθέσεως τῶν δύο τούτων ἄρθρων ἡδυνάτο τις νὰ εἰκάσῃ ἐυλόγως, ὅτι εἰς τοὺς ἐπὶ πλημμελήματι κατηγορουμένους ἡ προφυλάκισις ἀπαγγέλλεται, ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων τοῦ ἄρθρ. 208 καὶ ὁσάκις οὗτοι δὲν κατοικοῦν μοτίμως ἐντὸς τοῦ κράτους, καὶ δὲν κέκτηνται ἀκίνητον περιουσίαν, ἢ δὲν

Διατάσσεται δὲ ἡ προφυλάκισις τῶν ὑπόπτων μόνον δι' ἐντάλματος τοῦ ἀνακριτοῦ ἐκδιδομένου μετὰ τὴν εξέτασιν τῶν συλληφθέντων ὑπόπτων, ἐὰν δι' αὐτῆς μὴ διασκεδασθῶσιν αἱ κατ' αὐτῶν ὑπάρχουσαι ὑπόνοιαι. Πρὸς ἔκδοσιν δὲ τοῦ ἐντάλματος παρὰ τοῦ ἀνακριτοῦ ἀπαιτεῖται ἡ ἀκρόασις τοῦ Εἰσαγγελέως (2).

Τὸ ἐντάλμα τῆς προφυλάκισεως συντάσσεται κατὰ τοὺς αὐτοὺς τύπους καθ' οὓς καὶ τὸ τῆς συλλήψεως, πρὸς τοῦτοις δὲ ὀφείλει νὰ περιέχῃ ἀκριθεῖς σημειώσιν τοῦ πλημμελήματος ἢ κακουργήματος τοῦ ἀποδιδομένου τῷ κατηγορουμένῳ, ὡς καὶ τοῦ ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου, δυνάμει τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ καταδίωξις. Ἡ ἐκτέλεσις αὐτοῦ ἐνεργεῖται τῇ αἰτήσει καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ Εἰσαγγελέως διὰ τῶν αὐτῶν ὑπαλλήλων, δι' ὧν καὶ τὸ ἐντάλμα τῆς συλλήψεως (3).

μετέρχονται ἐπιτηδευμά τι, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἄρθρ. 208 ὀρίζει λεπτομερῶς τὰς περιπτώσεις τῆς προφυλάκισεως, μετὰ τῶν ὁποίων ἀπαντῶμεν εἰδικώτερον χαρακτηριζομένην τὴν περίπτωσιν ταύτην ἐν τοῖς ἐδ. 2 καὶ 3 αὐτοῦ, ἔπεται ὅτι ἡ εἰσαγωγή τοῦ ἄρθρ. 207, δὲν καθιεροῖ ἰδιαιτέραν τινὰ περίπτωσιν τῆς προφυλάκισεως.

(2) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 228.

(3) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 229, 215 καὶ 223. Instr. crim. art. 91 κ. ἐξ. Κατὰ τὴν γαλλικὴν ποινικὴν δικονομίαν τέσσαρα εἶδη ἐνταλμάτων διακρίνονται α) le mandat de comparution ἦτοι ἡ καθ' ἡμᾶς κλήσις ἢ τὸ κλητήριον ἐπίκριμα, β) le mandat d'amener ἦτοι τὸ ἐντάλμα τῆς συλλήψεως, δι' οὗ ὁ κατηγορούμενος ὁδηγεῖται ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ παρὰ τινα τῶν ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας. γ) Le mandat de

Ἡ προφυλάκισις τῶν κατηγορουμένων παύει μόνον δι' ἀποφάσεως τῶν δικαστικῶν συμβουλίων (4).

Ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων ἡ προφυλάκισις οὐδέποτε δύναται νὰ παραταθῇ πέρα τῶν δύο μηνῶν ἄνευ δικαστικοῦ βουλευµατος, παύει δὲ αὐτοδικαίως μετὰ παρέλευσιν τριῶν μηνῶν (5).

§ 106.

Περὶ τῶν φυλακῶν τῶν ὑποδίκων.

Ἐν ἀπάσαις ταῖς εὐνομουμέναις πολιτεταῖς εἰδικαὶ ὑπάρ-

δέονται δι' οὗ ὁ κατηγορούμενος ἐγκλείεται προσωρινῶς εἰς ἀνακριτικὴν τινα φυλακὴν, ἐξ ἧς ἀπολύεται πάλιν δι' ἀπλῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀνακριτοῦ. Συγκρίνεται δὲ κατὰ τοὺς αὐτοὺς τύπους τοῦ περὶ συλλήψεως ἐντάλματος. δ') *le mandat d'arrêt* δι' οὗ ἀπαγγέλλεται ὀριστικῶς παρὰ τοῦ ἀνακριτικοῦ ὑπαλλήλου μετὰ προηγουμένην ἀκρόασιν τοῦ Εἰσαγγελέως ἢ προφυλάκισις τοῦ ὑπόπτου. *Rodière Procédure crim. σελ. 90. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 580, σελ. 764, § 581, σελ. 775.*

(4) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 259.* — Ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθρου τούτου ἔπεται ὅτι δὲν συγχωρεῖται τῷ ἀνακριτῇ τῷ ἐκδόντι τὸ τῆς φυλακίσεως ἐντάλμα νὰ διατάξῃ εἴτε μόνος εἴτε τῇ συναινέσει τοῦ Εἰσαγγελέως τὴν ἀπόλυσιν τοῦ φυλακισθέντος, καθ' ὅσον τὸ ἐντάλμα τῆς φυλακίσεως ἐκδίδεται μόνον ἐν ταῖς ρητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομέναις περιπτώσεσι μετὰ προηγουμένην ἀκρόασιν τοῦ κατηγορουμένου καὶ ἐξέτασιν τῶν λοιπῶν ἀποδείξεων, ἀποτελεῖ δὲ ἀπόφασιν ὀριστικὴν τοῦ ἀνακριτοῦ, ἧς ἡ ἀνάκλησις δὲν πρέπει νὰ συγχωρῇται αὐτῷ κατὰ τὸ δοκοῦν. *δρ. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 587 σελ. 841. Dalloz v. Instr. crim. n°. 642.*

5) *Συνταγμ. ἀρθρ. 6.*

χουσι φυλακαὶ πρὸς κράτησιν τῶν ὑποδίκων, τοῦθ' ὅπερ καὶ ὁ ἡμέτερος προβλέπων νόμος ὀρίζει τὴν ἰδρυσιν ἰδιαιτέρων φυλακῶν πρὸς εἰσαγωγὴν τῶν δι' ἐντάλματος συλλήψεως ἢ φυλακίσεως κρατουμένων (1).

Πρὸς παραδοχὴν τῶν φυλακιστέων ἀπαιτεῖται ἡ ἐπίδειξις τοῦ οἰκείου ἐντάλματος τῆς συλλήψεως ἢ φυλακίσεως τῷ δεσμοφύλακι, ὅστις ὀφείλει ἐκάστοτε νὰ σημειοῖ ἐν τοῖς ἐπὶ τούτῳ κρατουμένοις ὑπ' αὐτοῦ βιβλίοις τὸ ἔνταλμα, καὶ νὰ βεβαιοῖ τὴν παράδοσιν τοῦ προφυλακισθέντος (2).

Ἡ ἐν τῇ φυλακῇ διαίτα τῶν ὑποδίκων πρέπει συμφῶνως πρὸς τὸν προορισμὸν τῆς προφυλακίσεως νὰ ῥυθμίζεται, ἐπομένως ἐκτὸς τοῦ περιορισμοῦ τῆς ἐλευθερίας εἰς ὃν κατ' ἀνάγκην ὑποβάλλονται οἱ προφυλακισθέντες, δὲν

(1) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 250, 552. — Ἡ ἐν ταῖς φυλακαῖς τῶν καταδίκων κάθειρξις τῶν ὑποδίκων ἀντιβαλεῖ ὅλως πρὸς τὸν ἀνωτέρω ἐκτεθέρτα σκοπὸν τῆς προφυλακίσεως.

(2) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 251. «Ὁ δεσμοφύλαξ ὀφείλει ἐπιδεικνύμενος αὐτῷ ἐντάλματος συλλήψεως ἢ φυλακίσεως νὰ παραδεχθῇ τὸν συλληφθέντα. Περὶ τῆς παραδοχῆς ἔχει διπλοῦν βιβλίον, ἐγγράφων εἰς μὲν τὸ ἐν τὰ τῆς συλλήψεως ἐντάλματα, εἰς δὲ τὸ ἄλλο τὰ τῆς φυλακίσεως, καὶ βεβαιῶν ὑποκάτω τὴν παράδοσιν τοῦ συλληφθέντος. (Instr. crim. art. 607). » Ἀρθρ. 252. Οἱ δεσμοφύλακες οἱ εἰσδεχόμενοι τινα ἐν τῷ δεσμοφυλίῳ ἄνευ ἐπιδείξεως τοῦ οἰκείου ἐντάλματος τῆς συλλήψεως ἢ φυλακίσεως τιμωροῦνται δι' ἐξαμήνου φυλακίσεως. Ποιν. νόμου ἄρθρ. 528. Διορίζονται δὲ οἱ δεσμοφύλακες τῶν φυλακῶν τῶν ὑποδίκων παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης. Πoir. Δικ. ἄρθρ. 555.

πρέπει ν' ἀποστερῶνται τῶν λοιπῶν τοῦ συνήθους βίου ἀνέσεων, ἀλλὰ ν' ἀφίνηται αὐτοῖς ἐλευθέρα ἡ ἐκλογή τῆς διαίτης. Εὐχερέστερον δ' ἐπιτυχάνεται τοῦτο διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἐν ταῖς φυλακαῖς τῶν ὑποδίκων τοῦ συστήματος τῆς ἀπομονώσεως, ὅπερ ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῆς πείρας, εἰς μὲν τοὺς ἀμέμπτων ἡθῶν ὑποδίκους πλείονα παρέχει ἀνακούφισιν, ἀπαλλάττων αὐτοὺς τῆς καταναγκαστικῆς συμβιώσεως μετ' ἀνθρώπων ἀγνώστων καὶ διαφόρου κοινωνικῆς τάξεως, εἰς δὲ τοὺς ἀμφιβόλων ἡθῶν ἀνυπέρβλητα παρεμβάλλει προσκόμματα κατὰ τῶν ἐνδεχομένων αὐτῶν παρεκτροπῶν. Ὁ πρὸς ἐργασίαν καταναγκασμὸς ὁ ἐν ταῖς φυλακαῖς τῶν καταδίκων συνήθως ἐφαρμοζόμενος, ἐννοεῖται οἰκοθεν ὅτι ἐν ταῖς φυλακαῖς τῶν ὑποδίκων δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν, ἐν τοσοῦτῳ πρέπει νὰ χορηγῇται τοῖς ὑποδίκοις ἐὰν αἰτήσωσι πᾶν εἶδος ἐργασίας, μὴ ἀντικείμενον πρὸς τὸν ἐσωτερικὸν τοῦ καταστήματος διοργανισμόν (3).

Ὡσαύτως καὶ ἡ συγκοινωνία αὐτῶν μετὰ τῶν οἰκείων ἢ φίλων δὲν πρέπει ν' ἀπαγορευῇται, εἰ μὴ ἐφ' ὅσον ἡ ἀνάγκη τῆς ἀνακρίσεως ἀπαιτεῖ τοῦτο, αἰείποτε ὁμῶς δεόν νὰ λαμβάνωνται αἱ ἀναγκαῖαι προφυλάξεις πρὸς ἀποτροπὴν συνεννοήσεων αὐτῶν, καὶ ματαιώσιν τῶν ἐνεργειῶν τῆς ἀνακρίσεως· διὸ καὶ ὁ ἡμέτερος νόμος ὀρίζει ὅτι πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ὑποδίκων ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια τοῦ ἀνακριτοῦ ἢ τοῦ Εἰσαγγελέως, κατὰ δὲ τὰς ἐπισκέψεις ταύτας πρέπει πάντοτε νὰ ᾖ παρὼν εἰς ἐκ τῶν ἐπιστατῶν τῆς φυλακῆς (4).

(3) Ὁρ. τὰς περὶ φυλακῶν μελέτας μου. Μέρος Α'. σελ. 106.

(4) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 254. — *Faustin Hélie Instr. crim. τῆμ. V. § 384, σελ. 818.*

Αἱ φυλακαὶ τῶν ὑποδίκων διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτεῖαν τῶν Εἰσαγγελέων, οἵτινες ὀφείλουσι νὰ φροντί-
ζωσι περὶ τῆς ἐν αὐταῖς διαχειρίσεως τῆς εὐταξίας, νὰ
ἐπισκέπτωνται αὐτὰς ἐκ διαλειμμάτων, καὶ ἐξελέγχοντες
τὴν κατάστασιν αὐτῶν νὰ συντάττωσι καὶ κοινοποιῶσι τὰς
ἀναγκαίας ὁδηγίας (5).

Ἡ ἐξοδος τῶν φυλακισμένων βεβαιοῦται ἐκάστοτε ὑπὸ
τῶν ἀπολυόντων αὐτούς (6).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῆς προσωρινῆς ἀπολύσεως δι' ἐγγυήσεως.

§ 107.

Σκοπὸς καὶ περιπτώσεις τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς.

Ἐπειδὴ, ὡς εἴρηται, ἡ προφυλάχισις δὲν θεωρεῖται ὡς
ποινὴ, ἀλλὰ κυρίως συντελεῖ ὡς προφυλακτικὸν μέσον
κατὰ τῆς ἀποδράσεως τῶν ὑπόπτων καὶ πρὸς διευκόλυνσιν
τῆς ἀνακρίσεως, ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς παρίσταται ὅλως ἄλυ-
σιτελῆς, καὶ προσδύλλουσα συνάμα τὸ δικαίωμα τοῦ ἀπα-
ραδιάστου τῆς ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν, ὅσakis ἡ ἐπιτυχία
τοῦ σκοποῦ ταύτης δι' ἄλλων ἐπίσης προσφόρων μέσων δύ-
νεται νὰ ἐπιτευχθῇ. Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ταύτης ὀρμώμενος ὁ
νομοθέτης εἰσήγαγε τὴν προσωρινὴν ἀπόλυσιν τῶν προ-

(5) Πον. Δικ. ἀρθρ. 557, 558.

(6) Πον. Δικ. ἀρθρ. 233.

φυλακισθέντων δι' ἐγγυήσεως δι' ἧς ἐξασφαλίζεται ἡ ἐμφάνις τοῦ κατηγορουμένου ἐν παντὶ καιρῷ ἐνώπιον τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς καταγνωσθησόμενης ποινῆς. Πρὸς μείζονα δὲ διευκόλυνσιν τῆς ἀνακρίσεως δύναται, εἰ χρεῖα, νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸν κατηγορούμενον ὁ περιοριστικὸς ὅρος τοῦ νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸν προσδιορισθέντα αὐτῷ τόπον διαμονῆς διὰ βουλευμάτος τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου (1).

Ἡ προσωρινὴ ἀπόλυσις δι' ἐγγυήσεως ἐπιτρέπεται καθ' ἀπάσας τὰς μὴ ῥητῶς ἐν τῷ νόμῳ ἐξηρημένας περιπτώσεις. Ἀπαγορεύεται δὲ

α) Ἐπὶ κακουργημάτων ἐξαιρέσει τῶν πολιτικῶν, διότι ἡ σπουδαιότης τῆς ἀποδιδομένης εἰς τὸν προφυλακισθέντα κατηγορίας δύναται εὐκόλως νὰ παροτρύνῃ αὐτὸν ὅπως προτιμήσῃ πᾶσαν χρηματικὴν θυσίαν, ἐὰν μάλιστα εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐπορούντων ἀνήκῃ, παρὰ νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὴν ἀμφίβολον ἔκθεσιν τῆς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως (2).

(1) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 258.

(2) Ἡ περίπτωση αὕτη δύναται νὰ παράσχη ἀφορμὴν εἰς πολλὰς ἀμφιβολίας καθ' ὅσον ἡ αἴτησις περὶ προσωρινῆς ἀπολύσεως δύναται νὰ γένη κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς προδικασίας, ἐὰν ἐπομένως δὲν ὑπεβλήθῃ ἔτι ἡ ἀνάκρισις τῷ δικαστικῷ συμβουλίῳ πόθεν θέλει ἐκτιμήσῃ αὐτὸ τὸν χαρακτηῖρα τῆς πράξεως; Ἐρτεῦθεν προήλθε μεγίστη παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι περὶ τοῦ ζητήματος τούτου διαφωνία, καὶ ὁ μὲν *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. V. § 587, σελ. 843, πρεσβεύει ὅτι τὸ δικαστικὸν συμβούλιον πρέπει νὰ ζητήσῃ τὰς δεούσας πληροφορίας ἐν ταῖς διεξαχθεῖσαις ἀνακρίσεσι, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν

β') Ἐὰν οἱ κατηγορούμενοι ὧσιν ἀγύρται, ἢ ἄλλως ἄγνωστοι, ἢ ὡς ἐκ τοῦ βίου αὐτῶν καὶ τοῦ χαρακτήρος ἐπικίνδυνοι εἰς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν, καὶ ἰδιαιτέρως ἀνθρωποὶ καταδικασθέντες ἤδη ἔνεκα βαρέων πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων. Ἡ δ' ἐκτίμησις τῶν πραγματικῶν γεγονότων τῶν ἀναφερομένων εἰς τοὺς λόγους τῆς ἐξαιρέσεως ταύτης ἀφίσταται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου.

γ') Ἐὰν τυχόντες πρότερον ἄλλης ἀπολύσεως μετεχει-

ν' ἀποφανθῇ. Πλὴν ἐὰν δὲν ἐγένοντο ἐτι τοιαῦται ἀνακρίσεις δυνατόμεναι νὰ ὀδηγήσωσι τὸ δικαστικὸν συμβούλιον; Τὴν περὶ τῶσιν ταύτην ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὁ *Carnot Instr. crim.* τόμ. I. σελ. 442 καὶ ὁ *Mangin Instr. écrite* τόμ. I. σελ. 295, ἀπεφάνθησαν ὅτι τὸ δικαστικὸν συμβούλιον πρὸς διάγνωσιν τοῦ χαρακτήρος τῆς πράξεως πρέπει νὰ στηρίζηται ἐπὶ τοῦ ἐντάλματος τῆς φυλακίσεως· ὅρ. *Trebutien Droit crim.* τόμ. II. σελ. 282. — Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐν Γαλλίᾳ δὲν ἔχει πλέον τὴν σήμερον οὐδεμίαν πρακτικὴν σημασίαν, διότι διὰ τῆς ἐν ἔτει 1856 τροποποιήσεως τοῦ ἀρθροῦ 144 τῆς ποινικῆς δικονομίας τὸ δικαίωμα τῆς χορηγήσεως τῆς ἀδείας πρὸς προσωρινὴν ἀπόλυσιν μετενέχθη ἀπὸ τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου εἰς τὸν ἀνακριτὴν. — Ὁρθότερον ἦθελεν εἶσθαι ἐὰν ἢ δι' ἐγγυήσεως προσωρινὴ ἀπόλυσιν ἐξετείνετο καὶ ἐπὶ τιμῶν ἐτι κακουργημάτων, ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ ἔνθα τὸ δικαστήριον τὸ καλούμενον *Kings-bench* δύναται καὶ ἐπὶ βαρυτέρων ἐγκλημάτων νὰ συγχωρήσῃ τὴν δι' ἐγγυήσεως προσωρινὴν ἀπόλυσιν. *Mittermaier Strafverfahren* τόμ. I. § 76, σελ. 475. Παρ' ἡμῶν δύναται τοῦ ἀρθρ. 6 τοῦ Συντάγματος ἐπιτρέπεται ἡ προσωρινὴ ἀπόλυσιν δι' ἐγγυήσεως ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων καὶ ὅσακις αὐτὰ γέρονσι χαρακτῆρα κακουργήματος.

ρίσθησαν αὐτὴν κακῶς, καθ' ὅσον ἡ τοιαύτη αὐτῶν διαγωγὴ δύναται νὰ παράσχη εὐλόγους ὑπονοίας ὑποτροπῆς.

δ') Ὅσῳκις ὑπάρχει βάσιμος ὑπόνοια ὅτι ἡ ἀπόλυσις τοῦ προφυλακισθέντος δύναται ν' ἀποβῇ ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν πρόοδον τῶν ἀνακρίσεων (3).

§ 108.

Ἑγγυοδοσία.

Ἡ περὶ προσωρινῆς ἀπολύσεως αἵτησις δύναται νὰ γείνη παρὰ τοῦ προφυλακισθέντος κατὰ πᾶσαν στάσιν τῆς διαδικασίας, μέχρι τῆς κλήσεως αὐτοῦ εἰς τὸ ἀκροατήριον, ἢ τῆς διὰ βουλεύματος παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον (1). Ἀπευθύνεται δὲ πρὸς τὸ δικαστικὸν συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν, ὅπερ λαβὼν ὑπ' ὄψιν τὴν αἵτησιν καὶ ἀκροασάμενον τὴν γνώμην τοῦ Εἰσαγγελέως δύναται νὰ παραδεχθῇ ἢ ν' ἀπορρίψῃ αὐτήν (2).

(3) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 256. — Walther Strafprocess § 59, σελ. 228.*

(1) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 257, 75.*

(2) Ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ ἄρθρ. 257 τῆς ἡμετέρας ποιν. δικονομίας ὁρῶμεν ὅτι «τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν . . . δύναιται νὰ διατάξῃ τὴν δι' ἀξιοχρέου ἐγγυήσεως ἀπόλυσιν» ἐξάγεται ὅτι ἡ χορήγησις τῆς ἀδείας πρὸς προσωρινὴν ἀπόλυσιν ἢ ἡ ἀρνήσις αὐτῆς ἐξήρηται ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου, ὅπερ δὲν ὑποχρεοῦται νὰ παράσχη ταύτην ἐν ταῖς μὴ ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου ἐξαιρεθείσαις περιπτώσεσι. Παρομοίαν διάταξιν ἀπαντῶμεν καὶ ἐν τῷ ἄρθρ. 114. *Instr. crim. «Le juge d'instruction pourra ordonner*

Τὸ ποσὸν τῆς δοθησομένης ἐγγυήσεως προσδιορίζεται παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως (3) ἀναλόγως τῆς εἰς τὴν κολάσιμον πράξιν ἐπιβληθησομένης ποινῆς, τῶν ἐνδεχομένων πολιτικῶν ἀποζημιώσεων (4) καὶ τῶν δικαστικῶν ἐξόδων.

ner que le prevenu sera mis provisoirement en liberté. Ὡς ἐμφαίνεται δ' ἐκ τῶν συζητήσεων κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ἄρθρου τοῦτου τῆς Γαλλικῆς ποινικῆς δικονομίας, τὴν διάταξιν ταύτην ὑπηγόρευσε ὁ λόγος ὅτι ἐρίοτε εἰς ἐξαιρετικὰς τινὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς δὲν ἀπαγορεύεται ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου ἡ προσωρινὴ ἀπόλυσις, δύναται ἡ χορήγησις αὐτῆς νὰ κατασταθῇ ἄλλαν ἐπιβλαβή. ὅρ. *Trebutien Droit crim.* τόμ. II. σελ. 280. *Dalloz Instr. crim.* n°. 706. Ἡ περὶ προσωρινῆς ἀπολύσεως αἰτήσεις πρέπει νὰ ἀνακοινῶται καὶ εἰς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα ἐὰν παρέστη ἡδὴ ἐν τῇ προδικασίᾳ. *Ποιν. Δικ.* ἄρθρ. 505. Ἐὰν ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δὲν κατοικῇ ἐν τῇ ἑδρᾷ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἡ κοινοποίησις τῆς αἰτήσεως γίνεται πρὸς τὸν ὑπ' αὐτοῦ διορισθέντα ἀντίκλητον. *Ποιν. Δικ.* ἄρθρ. 27. *Dalloz v. Instr. crim.* n°. 726.

(3) Κατὰ τὸ ἄρθρ. 6 τοῦ Συνταγμ. τὸ ποσὸν τῆς δοθησομένης ἐγγυήσεως παρὰ τῶν κατηγορουμένων διὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα ὀρίζεται διὰ δικαστικοῦ βουλεύματος τοῦ ἀρμοδίου συβουλίου.

(4) Τὸ ποσὸν τῶν ἐνδεχομένων πολιτικῶν ἀποζημιώσεων πρέπει νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς δοθησομένης ἐγγυήσεως καὶ ὅταν ὁ παθὼν δὲν παρέστη ὡς πολιτικῶς ἐνάγων; Περὶ τοῦ ζητήματος τοῦτου ὑπάρχει διαφωνία ἐν τῇ Γαλλικῇ νομολογίᾳ. Καὶ ὁ μὲν *Legraverend* *Législ. crim.* τόμ. I. σελ. 549 ὑποστηρίζει τὴν καταφατικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, ὡς ἐκ τῆς γενικῆς ἐκφράσεως τοῦ ἄρθρ. 149. *Instr. crim.* (*Ποιν. Δικ.* ἄρθρ. 240), καὶ διότι ὁ νόμος ἐπιφυλάσσει τῷ πολιτικῶς ἐνάγοντι τὸ δικαίωμα νὰ κί-

Οὐδέποτε ὁμως τὸ ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως δύναται νὰ ᾖναι ἔλαττον τῶν πεντήκοντα μὲν δραχμῶν, ὡσάκις πρόκειται περὶ ἀπολύσεως κατηγορουμένου ἐπὶ πταίσματι, τῶν τετρακοσίων δὲ ἂν ὁ κατηγορούμενος προεφυλακίσθῃ διὰ πλημμέλημα ἢ κακούργημα (5).

Ἐὰν ὑπάρξῃ διαφωνία περὶ τοῦ ποσοῦ τῆς ἐγγυήσεως μεταξὺ τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ προφυλακισθέντος, φέρεται τὸ ζήτημα ἐνώπιον τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου, ὅπερ ὀριστικῶς ἀποφαίνεται περὶ τούτου.

Ἡ προσφερομένη ἐγγύησις συνίσταται ἢ ἐκ χρημάτων ἢ ἐκ πραγμάτων ἀνταξίων χρημάτων, ἢ εἰς ὑποθήκην ἀκινήτων, μέχρι συμπληρώσεως τοῦ ὀρισθέντος ποσοῦ, ἢ εἰς

ρήση τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ καὶ μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς προδικασίας. Ὁ δὲ Mangin n°. 118 καὶ ὁ Duverger τόμ. III. n°. 463 παραδέχονται ὅτι τὸ ποσὸν τῶν ἐνδεχομένων πολιτικῶν ἀποζημιώσεων πρέπει νὰ λαμβάνηται ἐπ' ὄψιν μόνον ὡσάκις ὁ παθὼν παρέστη ὡς πολιτικῶς ἐνάγων, εἰδ' ἄλλως πρέπει νὰ θεωρῇται ὅτι παρητήθη τοῦ δικαιώματος τῆς αἰτήσεως ἀποζημιώσεως. Ὁ Carnot τόμ. I. σελ. 459, καὶ ὁ Bourguignon τόμ. I. σελ. 251, πρὸς τὰς προεκτεθείσας γνώμας ἀντιδοξοῦντες πρεσβεύουσιν ὅτι ἡ ἐκτίμησις τῶν αἰτηθησομένων πολιτικῶν ἀποζημιώσεων πρέπει ν' ἀγίνηται εἰς τὴν κρίσιν τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, ἥτις ἐὰν ὑπάρχῃ πιθανότης τῆς αἰτήσεως αὐτῶν δύναται νὰ λάβῃ ταύτας ἐπ' ὄψιν. Ἐκ τῶν νεωτέρων Γάλλων δικορομολόγων ὁ Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. V. § 389, σελ. 868, ὡς καὶ ὁ Trébutien αὐτοθ. σελ. 288 ὑποστηρίζουσι τὴν γνώμην τοῦ Legraverend τὴν ὁποίαν καὶ ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ἐν τῷ ἄρθρ. 240 Ποιν. Δικ. ἠκολούθησε.

(5) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 141, 240.

ἐγγύησιν προσωπικὴν προσφερομένην παρ' ἀξιοπίστων καὶ ἐντὸς τοῦ βασιλείου ἐγκαταστημένων πολιτῶν (6).

Ἡ ἐγγύησις δίδεται ἐνώπιον τοῦ γραμματέως τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ὅστις συντάσσει περὶ ταύτης ἔκθεσιν, ἣν μετ' αὐτοῦ συνυπογράφουσιν ὁ Εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ κατηγορούμενος (7).

Ὅσακις ὁ προσωρινῶς ἀπολυθεὶς δραπετεύσας δὲν ἐμφανισθῇ ἐκὼν, ἢ δὲν πρόσαχθῇ ὑπὸ τοῦ ἐγγυητοῦ αὐτοῦ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς γενομένης πρὸς αὐτὸν κλήσεως, ἢ δοθεῖσα ἐγγύησις, ἀφοῦ προαφαιρεθῶσι τὰ ἔξοδα τῆς ἀνακρίσεως τῆς χρηματικῆς ποινῆς καὶ τῆς ἀποζημιώσεως, ἀνῆκει εἰς τὸ δημόσιον, ὅθεν ἐὰν αὕτη συνίστατο ἐξ ἐνεχυριασθέντων κινητῶν πραγμάτων, ἢ ἐξ ἀκινήτων δοθέντων εἰς ὑπόθηκην, ἐκπλειστηριάζονται ταῦτα, καὶ ἐκ τοῦ τιμήματος αὐτῶν κρατεῖται τὸ πρὸς ἐγγύησιν ὀρισθὲν ποσόν, τὸ δὲ περισσεύμα ἐπιστρέφεται πρὸς τὸν ἰδιοκτήτην. Ἐὰν δὲ ἐδόθῃ ἐγγυητῆς ὑποχρεοῦται εἰς τὴν πληρωμὴν πρὸς τὸ δημόσιον τῆς δοθείσης πρὸς ἐγγύησιν ποσότητος, στερούμενος πάσης ἐνστάσεως, καὶ ἐπιφυλασσόμενος μόνον τὸ δικαίωμα τῆς ἀποζημιώσεως παρὰ τοῦ κατηγορουμένου ἢ τῶν κληρονόμων του (8).

§ 109.

Παῦσις τῆς προσωρινῆς ἀπολύσεως.

Ἡ προσωρινὴ ἀπόλυσις παύει ἐν ταῖς ἐπομέναις περιπτώσεσι.

(6) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 259.

(7) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 241.

(8) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 240.

α) Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἄνευ ἀποχρώντων λόγων κωλύοντων αὐτὸν μὴ ἐμφανίζεται καὶ τοι προσηκόντως κλητευθεὶς.

β) Ἐὰν ἀποπειραθῇ νὰ δραπετεύσῃ ἢ ἐὰν ἐγκαταλείπη ἄνευ ἀδείας τοῦ ἀνακριτοῦ τὸν ὀρισθέντα αὐτῷ τόπον τῆς διαμονῆς.

γ) Ἐὰν ἀναφανῇ κατ' αὐτοῦ ὑπόνοια νέου κακουργήματος ἢ πλημμελήματος συνεπαγόντων τὴν σύλληψιν αὐτοῦ, εἰς ἃ δὲν ἐκτείνεται ἡ δοθεῖσα ἐγγύησις.

δ) Ἐὰν ἐγερθῇ κατ' αὐτοῦ ὑπόνοια ὅτι ὁπωσδήποτε ἀποπειράται ν' ἀποκρύψῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀξιοποίνου πράξεως, ἢ νὰ καταστήσῃ ἀνέφικτον τὴν ἀνακάλυψιν αὐτῆς παρεμβάλλων προσκόμματα εἰς τὴν πρόσδον τῆς ἀνακρίσεως.

ε) Δημοσιευθείσης τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως.

Ἄμεσος συνέπεια τῆς παύσεως τῆς προσωρινῆς ἀπολύσεως εἶναι ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς δοθείσης ἐγγυήσεως, καὶ ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ ἐγγυητοῦ ἀπὸ τῆς ὑποχρεώσεως ἣν ἀνεδέχθη (1).

(1) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 246.

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Περὶ τῆς ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν
συμβουλίων διαδικασίας.

§ 110.

Εἰσαγωγή.

Ἐν ἐκ τῶν ὠφελιμωτέρων θεσμοθετημάτων τῆς νεωτέρας ποινικῆς διαδικασίας εἶναι ἡ ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν συμβουλίων προπαρασκευαστικὴ διαδικασία, ἥτις ὡς ἐγγύησις χρησιμεύει πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν πολιτῶν κατὰ πάσης ἐνδεχομένης ἀδίκου καταδίωξεως, καὶ ὡς φραγμὸς ἀποσοβῶν ἀπὸ τῶν δικαστηρίων κατηγορίας ὅλως ἀνυποστάτους καὶ μὴ στηριζομένας ἐπὶ πιθανῶν ἀποδείξεων, διότι τὰ δικαστικά συμβούλια παραλαμβάνοντα τὰς συλλεχθείσας ἐν τῇ ἀνακρίσει ἀποδείξεις ἐξελέγχουσιν αὐτὰς ἐπισταμένως, καὶ ἀφοῦ ἐρευνήσωσι περὶ τῆς ἐγκύρου καὶ κατὰ τύπους ἐκτελέσεως τῶν πρὸς συλλογὴν αὐτῶν ἐνεργηθειῶν ἀνακριτικῶν πράξεων, ἐκδίδουσι τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν, δι' ὧν ἡ περαιτέρω ἐνέργεια τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς κανονίζεται ὡς πρὸς τὴν καταδίωξιν τῆς κολασίμου πράξεως καὶ τὸν αὐτουργὸν αὐτῆς (1).

(1) *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VI. § 592, σελ. 5.*

Δύο δὲ εἰσὶ τὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καθιδρυθέντα

Ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ τῆς ἀρχαιότητος καὶ τοῦ Μεσαιῶνος δὲν ἀπαρτάζεται ἡ τοιαύτη προπαρασκευαστικὴ διαδικασία, ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις μετὰ τὴν συλλογὴν τῶν ἀναγκάλων ἀποδείξεων εἰσήγето ἀπ' εἵθελας ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου πρὸς συζήτησιν. Ὡς ἐγγύησις δὲ κατὰ τοῦ ἀνυποστάτου τῆς κατηγορίας ἐχρησίμευεν ἡ ἔγκρισις τοῦ εἰσαγγότου τὴν κατηγορίαν ἀρχοτος, ἣ ἡ τῶν κατηγορῶν εὐθύρη ἀποδεχθείσης ἀνυποστάτου τῆς κατηγορίας. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VI. § 393, σελ. 7 κ. ἐξ.*

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἀντὶ τῶν δικαστικῶν συμβουλίων ὑπάρχει τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων τῆς κατηγορίας, ἡ τὸ μέγα ὄρκωτὸν δικαστήριον (*Grand Jury*) συγκελμενον ἐξ εἴκοσι καὶ τεσσάρων τοῦλάχιστον εὐπολὴπτων πολιτῶν (*freeholders*) ἐκάστης κομητείας ἐκλεγομένων κατὰ τριμηνίαν ὑπὸ τοῦ *Scheriff*, ὁσάκις συνέρχεται ἐν αὐτῇ τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων. Οἱ τοιοῦτοι ἑταῖροι τῆς κατηγορίας συνερχόμενοι κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν πρὸς συνεδριάσιν ὀρχίζονται καὶ ἐκλέγουσι τὸν προϊστάμενον αὐτῶν. Εἰς τὸν κατηγορούμενον χορηγεῖται τὸ δικαίωμα τῆς ἐξαίρεσεως τῶν ἐκλεχθέντων ἐνόρκων ἕνεκα ῥητῶς ἐν τῷ νόμῳ ὀριζομένων λόγων. Ἐπιλαμβάνεται δὲ τὸ ὄρκωτὸν τοῦτο δικαστήριον τῆς ἐκδικάσεως τῶν ὑποθέσεων ἢ συνετελεῖ ἐγγράφου καταγγελίας εἰσαγομένης παρ' ἰδιωτῶν κατηγορῶν (*indictement*) ἢ συνετελεῖα μηνύσεως γινομένης ἐξ ἐπαγγέλματος παρὰ τιμὸς τῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου τούτου (*Presentment*). Αἱ συνεδριάσεις αὐτῶν γίνονται μυστικῶς ἀρχόμεναι ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ κατηγορητηρίου, μεθ' ὃ ὁ προϊστάμενος ἐξετάζει τοὺς ἐγκαλοῦντας ὥς καὶ τοὺς μάρτυρας τῆς κατηγορίας. Ὁ κατηγορούμενος αὐτὸς ἢ μάρτυρες τῆς ὑπερασπίσεως δὲν ἐξετάζονται, ἐπίσης δὲν τηρεῖται πρωτόκολλον τῶν καυθέσεων τῶν ἐξεταζομένων μαρτύρων, ὅπερ παρέχει ἐντοτε ἀγορμὴν πρὸς καταχρήσεις, διότι καθιστᾷ τὴν ἐπὶ ψευδοκρίαι κατηγορίαν τῶν ψευ-

συμβούλια, τὸ συμβούλιον τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν καὶ τὸ τῶν ἐφετῶν.

δομένων μαρτύρων ἀνέφικτο. Μετὰ τὴν συνοπτικὴν ἐρευναν τῶν προσαγομένων ἀποδείξεων πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας, εἰ μὲν δώδεκα ἐκ τῶν συνεδρευόντων ἐνόρκων ἀποφανθῶσιν ὅτι ἐξ αὐτῆς ἐπέλοθησαν περὶ τῆς ἐνδεχομένης ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου, παραπέμπεται οὗτος ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐνόρκων, ἡ δὲ τοιαύτη αὐτῶν ἀπόφασις βεβαιοῦται ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου ἐγγράφοτος κάτωθι τοῦ κατηγορητηρίου ἐγγράφου *true bill*, εἰ δὲ τὸν *artio* ἀποφανθῶσιν ὅτι δὲν ὑπάρχει ὁπορμὴ πρὸς κατηγορίαν ἐγγράφεται ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου ἐπὶ τοῦ κατηγορητηρίου *en on true bill, not found*, ἡ *ignoramus*, καὶ ὁ κατηγορούμενος δυνάμει τῆς τοιαύτης ἐτυμῆγορας ἀπολύεται· ὅρ. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. VI. § 594, σελ. 14. *Mittermaier Englisches Strafverfahren* § 16, σελ. 263. *Strafverfahren* τόμ. II. § 137, σελ. 169.

Ἐν Γαλλίᾳ μετὰ τὴν ἐπαράστασιν τοῦ 1789 ἐγένετο δεκτὸν τὸ ἐν Ἀγγλίᾳ ἰσχύον σύστημα τῶν ἐνόρκων τῆς κατηγορίας (*Jury d'accusation*), τὸ ὅποσον ὁμῶς διαφόρους ὑπέστη ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ κατὰ καιροὺς τροποποιήσεις, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς σκοπιμωτέρας αὐτοῦ ἐφαρμογῆς. Οὕτω λ. χ. τοῦ ὅρκωτοῦ τούτου δικαστηρίου συνισταμένου ἐξ ὅκτῳ μόνον μελῶν κληρονόμων ἐκάστοτε δημοσίᾳ ἐκ καταλόγου περιέχοντος τριάκοντα ὀνόματα πολιτῶν κεκτημένων τὰ προσόντα τοῦ ἐκλογέως προστατο εἰς τακτικὸς δικαστῆς *Directeur du Jury* καλούμενος. Οὗτος ἂν μὲν ἡ πρᾶξις ἔφερε χαρακτῆρα πταλοματος ἢ πλημμελήματος παρέπεμπε τὸν αὐτουργὸν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν πταισματοδικῶν ἢ πλημμελειοδικῶν, ἂν ὁμῶς ἡ πρᾶξις ἐθεωρεῖτο ὡς κακούργημα εἰσήγε τὴν ὑπόθεσιν ἐνώπιον τοῦ ὅρκωτοῦ δικαστηρίου, οὗ προϊστατο, ὅπερ ἀπεφάσισε περὶ τῆς εἰς

§ 111.

Περὶ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν.

Τὸ συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν εἶναι τριμελὲς συγκαίμενον ἐκ τοῦ ἀνακριτοῦ καὶ δύο ἐτέρων δικαστῶν. Διὰ τὰ ἔχῃσι δὲ κύρος αἱ συνεδριάσεις αὐτοῦ ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τῶν εἰρημένων δικαστῶν, τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ ἐνὸς γραμματέως (1).

Ἐν ἑλλείψει τινὸς ἐκ τῶν τακτικῶν δικαστῶν δύναται νὰ λάβῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ ὁ ἀμέσως ἀναπληρῶν αὐτόν, ἢ τις ἐκ τῶν παρὰ τῷ δικαστηρίῳ ὑπαρχόντων παρέδρων, ἢ δικηγόρων.

Τὸ δικαστικὸν συμβούλιον ἐπιλαμβάνεται τῆς συζητή-

σίαν εἰσαγωγῆς ἢ μὴ τοῦ κατηγορουμένου. Εἰς τὸν κατηγορούμενον δὲν ἐχορηγεῖτο τὸ δικαίωμα τῆς ἐξαιρέσεως τῶν κληρωθέντων ὀρκωτῶν (ὁρ. Loi 16—29 Septembre 1791, titr. X). Διὰ δὲ τοῦ νόμου τῆς 7 Pluviose ἔτους IX. ἀγηρέθη ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου τούτου τῶν ὀρκωτῶν ἡ ἀκρόασις τῶν ἐγκαλούντων καὶ τῶν μαρτύρων τῆς κατηγορίας, ὧν ἡ ἐξέτασις ἀντετέθη τῷ ἀνακριτῇ, καὶ ὁ κύκλος τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ περιορίσθη εἰς μόνην τὴν ἐξέλεγχιν τῶν ἐγγράφων αὐτῶν καταθέσεων.

Ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ νῦν ἰσχύοντος Κώδικος τῆς ποινικῆς δικονομίας σφοδρὰ ἠγέρθη ἀμφισβήτησις περὶ τῆς παραδοχῆς ἢ μὴ τοῦ συστήματος τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων τῆς κατηγορίας, ὡς πλείστας ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτοῦ παρέχοντος ἀφορμὰς καταχρήσεων, μετὰ μακρὰς δὲ περὶ τούτου συζητήσεως ἀπεφασίσθη ἡ κατάργησις αὐτοῦ καὶ ἡ ἀντικατάστασις διὰ τοῦ νῦν ἰσχύοντος συστήματος τῶν δικαστικῶν συμβουλίων. ὁρ. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VI. § 393.

(1) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 247.

σεως τῶν ὑποθέσεων κατ' αἵτησιν τοῦ Εἰσαγγελέως, ἢ τοῦ ἀνακριτοῦ, τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἢ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ, καὶ ἀποφασίζει περὶ πάντων τῶν τὴν προδικασίαν τῆς ὑποθέσεως ἀφορώντων, καὶ ἰδίως περὶ τῆς ἀποπερατώσεως ἢ ἐξακολουθήσεως τῆς ἀνακρίσεως ἢ περὶ τῆς παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον (2).

Αἱ συνεδριάσεις αὐτοῦ δὲν γίνονται δημοσίᾳ, ὅθεν εἰς οὐδένα συγχωρεῖται ἡ εἴσοδος ἐκτὸς μόνον εἰς τὸν ιδιώτην κατήγορον ὅστις, ὥσπερ ὁ Εἰσαγγελεὺς, ὑποβάλλει προτάσεις πρὸς τὸ δικαστικὸν συμβούλιον, διὸ δέον νὰ εἰδοποιηται εἴκοσι καὶ τέσσαρας τοῦλάχιστον ὥρας πρὸ τῆς συνεδριάσεως (3).

(2) *Ποιν. Δικ.* ἄρθρ. 250, 206. Τὸ ἄρθρον 250 γενικώτερον ὀρίζει τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐπιλαμβάνεται τὸ δικαστικὸν συμβούλιον τῆς ἐκδικάσεως τῶν ὑποβαλλομένων αὐτῷ ὑποθέσεων, ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ δὲ τοῦ § 4 τοῦ ἄρθρου τούτου μετὰ τοῦ ἄρθρ. 206 ἔπεται ὅτι ὁσάκις πρόκειται ν' ἀπογραφῇ τὸ δικαστικὸν συμβούλιον περὶ τῆς ἀποπερατώσεως ἢ ἐξακολουθήσεως τῆς προανακρίσεως, ἢ ὑπόθεσις εἰσάγεται ἐνώπιον αὐτοῦ παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως πρὸς ὃν ἐγχειρίζει ὁ ἀνακριτὴς τὰ ἐγγράφα, ὁ δὲ νόμος χορηγεῖ αὐτῷ τριήμερον προθεσμίαν νὰ ἐπισυνάψῃ τὴν γνωμοδότησίν του. *Ὁργ. ἄρθρ. 150. Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 296.*

(3) *Ποιν. Δικ.* ἄρθρ. 248. Ἡ εἰδοποίησις αὕτη δύναται νὰ γείνη προφορικῶς ἢ ἐγγράφως διὰ κλητῆρος καὶ εἰ μὲν ὁ ιδιώτης κατήγορος ἦναι παρὼν εἰς τὴν καθέδραν τοῦ δικαστηρίου πρὸς αὐτὸν τούτον, εἰ δὲ μὴ πρὸς τὸν παρ' αὐτοῦ ἔνεκα τούτων κοινοποιήσεως εἰς τὸν τόπον τῶν συνεδριάσεων διαρρίθμενον ἀντίκλητον. Ἐὰν ὁ ιδιώτης κατήγορος μὴ διώρισε ἀντίκλητον δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἢ πρόσκλησις (ἄρθρ. 291).

Αἱ ἀποφάσεις αὗς ἐκδίδει καλοῦνται β ο υ λ ε ύ μ α τ α, καταρτιζόμενα διὰ τῆς πλειονοψηφίας τῶν δικαστῶν διασχεπτομένων κατ' ἰδίαν ἀφοῦ ἀποχωρήσῃ τῆς συνεδριάσεως ὁ Εἰσαγγελεὺς, ὡς καὶ ὁ ἰδιώτης κατήγορος, ἀν παρῆσθη τοιοῦτος (4)

§ 112.

Βουλευματα τοῦ συμβουλίου τῶν Πλημμελειοδικῶν.

Διὰ τοῦ βουλευματος ἀποφαίνεται τὸ δικαστικὸν συμβούλιον α') περὶ τοῦ ἀν ὑπάρχῃ ἢ οὐ ἀφορμῇ πρὸς κατηγορίαν, β') περὶ τῆς ἐξακολουθήσεως ἢ προσωρινῆς παύσεως τῆς ἀνακρίσεως, γ') περὶ τῆς παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον (1). Περὶ ἐκάστης τῶν περιπτώσεων τούτων παρατηρητέον εἰδικώτερον.

α.) Ἐὰν τὸ δικαστικὸν συμβούλιον εὕρῃ ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν ἀποχρῶσαι ἐνδείξεις καθιστῶσαι πιθανὴν τὴν ἐνοχὴν τοῦ κατηγορουμένου (2), ἢ ὅτι τούναντίον ὑπάρχουσι

(4) Πον. Δικ. ἀρθρ. 248, 249.

(1) Πρὶν ἢ τὸ δικαστικὸν συμβούλιον ἐπιληφθῇ τῆς ἐρεύνης τῆς ὑποθέσεως κατ' οὐσίαν ἔχει τὸ δικαίωμα τὰ ἐξετάσῃ τὴν ἰδίαν ἐαυτοῦ ἀρμοδιότητα, οὐδόλως δεσμευόμενον ἐκ τῆς γενομένης πρὸς αὐτὸ αἰτήσεως τοῦ ἀνακριτοῦ ἢ τοῦ Εἰσαγγελέως, καὶ ἐὰν πεισθῇ ὅτι δὲν εἶναι ἀρμόδιον, εἴτε διότι ὁ κατηγορούμενος ὡς ἐκ τοῦ εἴδους τῆς πράξεως, ἢ ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ ἀπολαβεῖ τοῦ προνομίου ἰδιαζούσης δικαιοδοσίας, εἴτε διότι ἡ καλὰ σίμος πρᾶξις δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἀρμοδιότητά του, ὁφείλει ῥ' ἀποφαιθῇ ἐαυτὸ ἀναρμόδιον ἀπέχον πάσης περαιτέρω ἐνεργείας. Dalloz Instr. n°. 804.

(2) Σημειωτέον δὲ ὅτι πρὸς ὑποστήριξιν κατηγορίας κατὰ

λόγοι ἀναιροῦντες τὴν ποινὴν ἢ κωλύοντες τὴν καταδίωξιν τοῦ κατηγορουμένου (3), διατάσσει τὴν παῦσιν πάσης περαιτέρω κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἀνακρίσεως καὶ τὴν ἀπόλυσιν αὐτοῦ ἐὰν τυχὸν διετέλει προφυλακισμένος (4).

β.) Ἐὰν ἡ ἐνεργηθεῖσα ἀνάκρισις δὲν περιέχῃ μὲν ἀρκούσας ἐνδείξεις καθιστώσας ἀναμφίλεκτον τὴν ἀθωότητα τοῦ κατηγορουμένου, ἐκ τῶν συλληχθεῖσων ὁμῶς ἀνακρίσεων δὲν ἦναι δυνατόν νὰ γείνη κατηγορία κατὰ τοῦ ὑπόπτου τῆς ἀξιοποίνου πράξεως, διατάσσεται ἡ προσωρινὴ παῦσις τῆς περαιτέρω ἀνακρίσεως καὶ ἀπολύεται ὁ κατηγορούμενος ἐὰν ἐτύγχανε προφυλακισμένος, δὲν συγχωρεῖται δὲ ἡ ἐκ νέου καταδίωξις ἐνεκα τῆς αὐτῆς πράξεως, παρ' ὅταν αἱ κατ' αὐτοῦ ὑπάρχουσαι ὑπόνοιαι

τινος δὲν ἀπαιτοῦνται γεγονότα ἀποτελοῦντα πλήρη ἀπόδειξιν τῆς ἐροχῆς (*preuves de culpabilité*) ἀλλ' ἀρκοῦσιν ἀπλᾶς μόνον ἐνδείξεις ταύτης (*des circonstances propres à faire soupçonner la culpabilité*).

(3) Ὡς λ. χ. ἐὰν ἡ πράξις μὴ φέρῃ ἀξιοποιήσαντα χαρακτῆρα ἢ ἐδόθῃ ἀμνηστία, ἢ συνεπληρώθῃ ὁ τῆς παραγραφῆς χρόνος, ἢ δὲν ὑπάρχῃ ἐγκλησις καθ' ἃς περιπτώσεις ἀπαιτεῖται π.λ. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VI. § 407, σελ. 420. Dalloz Instr. n°. 1062, 1066.*

(4) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 252, 259.* — Ἡ ἀπόλυσις ἐνεργεῖται παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως, μετὰ παρέλευσιν ὁμῶς εἴκοσι καὶ τριῶν ὥρων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλευματος, αἵτινες χρηγοῦνται ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς ἀνακοπὴν αὐτοῦ. *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 260, 261.* — *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VI. § 413, σελ. 164.*

ἐνισχυθῶσι διὰ νέων ἀποδείξεων μὴ προϋποβληθεῖσων εἰς τὴν δοκιμασίαν τοῦ δικαστηρίου, καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς ζητήσῃ καὶ λάβῃ τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν παρὰ τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου (5).

γ.) Ὅσακις τὸναντίον αἱ τῶ δικαστικῷ συμβουλίῳ ὑποβληθεῖσαι ἀνακρίσεις θεωρηθῶσιν ἀτελεῖς, καὶ ὑπάρχῃ πιθανότης ὅτι συμπληρωθεῖσαι δύνανται νὰ παράσχωσιν ἀρκούσας ἐνδείξεις πρὸς ὑποστήριξιν κατηγορίας κατὰ τοῦ ὑπόπτου, τὸ δικαστικὸν συμβούλιον δύνανται νὰ διατάξῃ τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἀνακρίσεων (6).

δ.) Τέλος ἐὰν ἐκ τῆς ἐνεργηθείσης ἀνακρίσεως προκύπτωσιν ἀρκούσαι ἐνδείξεις πρὸς ὑποστήριξιν κατηγορίας, τὸ δικαστικὸν συμβούλιον ἀποφαίνεται περὶ τῆς παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον ἀναλόγως τοῦ χαρακτῆρος, ὃν ἀπέδωκεν εἰς τὴν καταδικωτέαν πράξιν. Ἡ τοιαύτη ὅμως παραπομπὴ τῆς ὑποθέσεως δὲν καθίσταται κατ' ἀνάγκην ἀρμόδιον τὸ δικαστήριον εἰς ὃ ἐγένετο, ἀλλὰ δύνανται τοῦτο νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν πράξιν ἄλλως πως ἢ ἐν τῷ περὶ παραπομπῆς βουλεύματι, καὶ ἐπομένως νὰ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον ἐὰν ἡ κολάσιμος πράξις ὥς ἐκ τοῦ

(5) *Pour. Δικ.* ἀρθρ. 253. — *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. VI. § 441, σελ. 152.

(6) *Pour. Δικ.* ἀρθρ. 254. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ ὀρίζονται ἐν τῷ βουλεύματι τὰ χρήζοντα συμπληρώσεως μέρη τῆς ἀνακρίσεως ὡς καὶ τὸ εἶδος, εἰ δυνατόν, τῶν ἐπιχειρημάτων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτο ἀνακριτικῶς πράξεως. *Dalloz Instr.* n°. 802.

δοθέντος αὐτῇ χαρακτηρισμοῦ διαφεύγει τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ (7).

Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὡς καὶ ἐν τῇ ἀμέσως προηγουμένη διατάσσεται ἐν τῷ βουλευματι συγχρόνως ἡ ἐξακολούθησις τῆς προφυλακίσεως τοῦ κατηγορουμένου, ἐὰν ὑπάρχωσιν οἱ ἀπαιτούμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὅροι πρὸς ἐφαρμογὴν ταύτης (8).

(7) *Trébutien Droit criminel*. τόμ. II. σελ. 505. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. VI. § 452, σελ. 582. Ἐὰν τὸ δικαστικὸν συμβούλιον παρέπεμψε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ δικαστηρίου τῶν πταισματοδικῶν ἢ πλημμελειοδικῶν ἀποφανθὲν ὀριστικῶς περὶ τῆς μὴ ὑπάρξεως γεγονότων τινῶν ἐπιβαρυντικῶν, ἐχόντων οὐσιώδη ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς πράξεως, τὸ δικαστήριον εἰς ὃ παρεπέμθη ἢ ὑπόθεσις δὲν δύναται, ἐὰν μὴ ἀναφανῶσι γένοι ἀποδείξεις, ἀλλ' ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀποδείξεων τῶν ἐνῶπιον τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου προσαχθεῖσιν στηριζόμενον, τὰ παραδεχθῇ τὴν ὑπαρξίν τῶν γεγονότων τούτων καὶ τὰ κηρυχθῇ ἐπομένως ἀναρμόδιον, ὡς ἐκ τῆς δι' αὐτῶν ἀλλοιώσεως τοῦ χαρακτῆρος τῆς πράξεως, διότι ἡ περὶ αὐτῶν ἀπόφασις τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου ἀποτελεῖ δεδικασμένον. Οὕτω λ. χ. ἐὰν ἐν τῷ βουλευματι ἡ κλοπὴ ἢ τὰ τραύματα χαρακτηρίζονται ὡς πλημμέλημα, ἀποφανθέντος τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν αἱ δεῖνα ἐπιβαρυντικαὶ περιπτώσεις, τὸ πλημμελειοδικεῖον δὲν δύναται στηριζόμενον ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀποδείξεων τὰ παραδεχθῇ τὴν ὑπαρξίν τῶν ἐπιβαρυντικῶν τούτων περιπτώσεων, καὶ τὰ κηρυχθῇ ἐπομένως ἀναρμόδιον. — *Dalloz v. Instr. n.º 856, v. Chose jugée n.º 446.*

(8) *Pour. Δικ. ἀρθρ. 259, 207, 208, 141.* Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος δὲν ἦτο προφυλακισμένος δύναται τὰ ἐνεργηθῇ ἢ

§ 113.

Ἀνακοπὴ τῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου
τῶν Πλημμελειοδικῶν.

Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν συγχωρεῖται τὸ ἔνδικον μέσον τῆς ἀνακοπῆς, δι' ἧς εἰσάγεται ἡ ὑπόθεσις ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν, ὅπερ δικάζει ὀριστικῶς καὶ ἀνεκκλήτως (1).

προφυλάκισις αὐτοῦ διὰ τοῦ βουλεύματος δι' οὗ ἐδόθη εἰς τὴν πρᾶξιν τοιοῦτός τις χαρακτήρ ὥστε τὰ συνεπιγένη τὴν προφυλάκισιν τοῦ αὐτουργοῦ ; Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν σχετικῶν διατάξεων τῆς ἡμετέρας νομοθεσίας, ἄρθρ. 5 Συνταγμ. «Οὐδεὶς συλλαμβάνεται ἢ φυλακίζεται ἄνευ ἠτιολογημένου δικαστικοῦ ἐντάλματος», καὶ ἄρθρ. 228 Ποιν. Δικ. «Μόρος ὁ ἀνακριτὴς ἐκδίδει κατὰ τοῦ συλληφθέντος ἔνταλμα φυλακίσεως ἀκούσας πρῶτον τὸν Εἰσαγγελέα» ἐξάγεται ἀδυστάκτως ἡ ἀποφατικὴ λύσις τοῦ ζητήματος. Mangin Instr. crim. τόμ. II. n°. 56, οὐδὲ δύναται τις ἐξ ἐπαγωγῆς συμπεραίνειν τὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἀφοῦ τὸ συμβούλιον ἀποφαίνεται περὶ τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς προφυλακίσεως κατὰ μεῖζονα λόγον ἐπιτρέπεται ἡ διὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ βουλεύματος αὐτοῦ προφυλάκισις τοῦ μήπω προφυλακισθέντος. Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 300, σημ. 16. Dalloz v. Instr. n°. 821, Legraverend Législ. crim. τόμ. I. σελ. 395. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἀπελύθῃ προσωρινῶς τῆς προφυλακίσεως δι' ἐγγυήσεως, ἡ δὲ πρᾶξις δι' ἧς κατηγορεῖται ἐχαρακτηρίσθῃ ὥς οὐσα ἐξ ἐκείνων δι' ἃς δὲν ἐπιτρέπεται προσωρινὴ ἀπόλυσις, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει χωρεῖ ἡ διάταξις τοῦ § 2, τοῦ ἄρθρ. 245.

(1) Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 305. Faustin

Τὸ βούλευμα τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν δικαιούται ν' ἀνακόψῃ ὁ κατηγορούμενος, ὁ Εἰσαγγελεὺς, ὁ ιδιώτης κατήγορος, καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων καθ' ὅλας τὰς ἐν τοῖς § 1, 2 καὶ 4 τοῦ ἄρθρ. 251 ἀναφερομένας περιπτώσεις (2).

Ἡ τῆς ἀνακοπῆς προθεσμία εἶναι εἴκοσι καὶ τεσσάρων ὥρων ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος, διὰ τοὺς κατὰ τὴν συζήτησιν παρευρεθέντας, ἡ ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τοῦ βουλεύματος, καὶ λήγουσα τὴν

Hélie Instr. crim. τόμ. VI. § 416, σελ. 485. *Planck. Strafverf.* § 195, σελ. 589.

(2) Ἡ ἀνακοπὴ δηλοῦσι ἐπιτρέπεται ὡσάκις ἡ ὑπόθεσις παραπεμπταὶ εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον, ἡ ἀποφαίνεται τὸ δικαστικὸν συμβούλιον, ὅτι δὲν δύναται νὰ γέλῃ κατὰ τιμὸς κατηγορία, ἡ διατάττει τὴν παῦσιν τῆς περαιτέρω καταδιώξεως. Τοῦναντίον δὲν συγχωρεῖται ἐὰν τὸ δικαστικὸν συμβούλιον διδάτῃ τὴν περαιτέρω ἀνάκρισιν. *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 251 § 3. Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγον ρπε. (185) τοῦ 1837.* — Κατὰ τὸ ἄρθρον 155 τῆς Γαλλ. *Ποιν. Δικον.* τὸ τῆς ἀνακοπῆς τῶν βουλευμάτων δικαίωμα χορηγεῖται εἰς τὸν παρὰ πλημμελειοδικαίᾳ Εἰσαγγελέα (*procureur imperial*) ἀλλὰ πολλοὶ τῶν συγγραφέων (ὁρ. *Trébutien Droit crim.* τόμ. II. σελ. 306, *contra Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. VI. § 418, σελ. 499), παρέδεδξαντο ὅτι τὸ αὐτὸ δικαίωμα ἔχει καὶ ὁ παρ' ἐφέταις Εἰσαγγελεὺς (*procureur général*) τὴν γνώμην δὲ ταύτην ἀκωλύτως δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ἐφαρμοστέαν καὶ παρ' ἡμῶν, καθ' ὅσον μάλιστα ἡ ἡμετέρα ποιν. δικονομία ἀνεῦ διακρίσεως ἀπονέμει τὸ τῆς ἀνακοπῆς δικαίωμα εἰς τοὺς Εἰσαγγελεῖς εἴτε παρευρεθέντας εἰς τὴν συζήτησιν εἴτε μὴ.

ἐπομένην ἡμέραν, παρατείνεται δ' ἐν ἀνάγκῃ ἀναλόγως ἕνεκα τῆς ἀποστάσεως (3).

Ἡ ἀνακοπὴ ἢ γίνεται ἐγγράφως, καὶ παραδίδεται ἐντὸς τῆς ἀνωτέρω προθεσμίας τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειᾶδικῶν, ἢ προφορικῶς ἐμφανιζομένου τοῦ ἔχοντος δικαίωμα πρὸς ἀνακοπὴν ἢ τοῦ πληρεξουσίου αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ γραμματέως, ὅστις συντάσσει περὶ τοῦτου ἑκθεσιν ὑπογεγραμμένην παρ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀνακόπτοντος (4).

(3) Ἡ τῆς ἀνακοπῆς προθεσμία δὲν ὑπολογίζεται ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν, ἀλλὰ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ὅρ. Πολιτ. Δικ. ἄρθρ. 495. Εὐρετηρ. τόμ. 5, σελ. 548, 552. Ἐὰν ἡ ἐπομένη ἡμέρα ἐκεῖνη καθ' ἣν ἐξεδόθη ἢ ἐκοινοποιήθη τὸ βούλευμα ἦται ἑορτάσιμος ἢ προθεσμία πρέπει νὰ παραταθῇ μέχρι τῆς ἐπομένης. *Erartlar* ἀρχὴν ὑποστηρίζει ὁ *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. VI. § 419, σελ. 220, (ὅρ. *Dalloz Instr. n°. 851*). Ἄν καὶ ὁ νόμος δὲν ὀρίζει ῥητῶς ὅτι ἡ τῆς ἀνακοπῆς προθεσμία ἄρχεται νὰ ὑπολογίζεται ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τοῦ βουλεύματος, ἡ τομολογία ὅμως τῶν δικαστηρίων ἅπαν ὁρθῶς ποιῶσα καθιέρωσε τὴν ἀρχὴν ταύτην, διότι ἄλλως ἤθελεν ἀποβῇ ὅλως μάταιον καὶ ἰδιαιτὸν διὰ τοὺς διαδίκους τὸ χορηγούμενον αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ νόμου δικαίωμα τῆς ἀνακοπῆς ὅρ. *Αποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγ.* 455 τῆς 8 Ἰουλ. 1840, Εὐρετηρ. τόμ. Ε'. σελ. 550. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Εἰσαγγελεῖς δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἢ τοιαύτη κοινοποιήσεις, διότι οὗτοι παρόντες κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῶν δικαστικῶν συμβουλίων, καὶ ἐπιτετραμμένοι τῇ ἐκτελέσει τῶν βουλευμάτων λαμβάνουσιν ἐκαστοτε ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας των γινώσκοντες αὐτῶν.

(4) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ.* 260. Ὅσακις ἡ ἀνακοπὴ γίνεται διὰ πληρεξουσίου, ἀπαιτεῖται εἰδικὴ πρὸς τοῦτο πληρεξουσιότης,

Ἡ ἀνακοπὴ ἔχει δύναμιν οὐ μόνον μεταβιβαστικὴν ἀλλὰ καὶ ἀνασταλτικὴν, μεταβιβαστικὴν μὲν καθ' ὅσον ἡ ὑπόθεσις φέρεται ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν, ἀνασταλτικὴν δὲ καθ' ὅσον αἱ διατάξεις τοῦ ἐκδοθέντος βουλευμάτος ἡρεμοῦσι μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλευμάτος τοῦ συμ-

καλ. πρέπει νὰ προσάγῃται ἀντίγραφον τοῦ πληρεξουσίου, ὅπερ ἐπισυνάπτεται ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἀνακοπῆς. Ἐν τῷ νόμῳ δὲν ἀπαρτᾶται ρητὴ τις διάταξις περὶ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελλέως ἢ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ ἢ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος γενομένης ἀνακοπῆς πρὸς τὸν κατηγορούμενον, ἵνα λάβῃ γνῶσιν αὐτῆς καὶ προπαρασκευάσῃ τὰ πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ χρήσιμα μέσα κατὰ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ὑποθέσεως ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν. Μ' ὅλον τοῦτο φρονοῦμεν ὅτι οἱ Εἰσαγγελεῖς ἔχοντες ἀεὶποτε ὑπ' ὄψιν τὸ τοσοῦτον σπουδαῖον δικαίωμα τῆς τῶν κατηγορουμένων ὑπερασπίσεως, οφείλουσι νὰ φροντίσωσι περὶ τῆς εἰς αὐτοὺς κοινοποιήσεως τῆς γενομένης ἀνακοπῆς. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VI. § 420, σελ. 252.* — Ἐκτὸς τῆς ἀνακοπῆς ὁ κατηγορούμενος ὁ ιδιώτης κατηγορὸς καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δύναται νὰ ὑποβάλλωσι τῷ συμβουλίῳ τῶν ἐφετῶν ὑπόμνημα, ἐν ᾧ ἀναπτύσσονται ἐκτενέστερον οἱ τῆς ἀνακοπῆς λόγοι. Ἄρ καὶ δὲν ὑπάρχει διάταξις ρητὴ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ *Ποιν. Δικονομία*, ἡ νομολογία ὁμῶς τῶν δικαστηρίων παρεδέξατο τοῦτο κατ' ἀπομίμησιν τῆς *Γαλλ. Ποιν. Δικονομ.* ἀρθρ. 217, ὁρ. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VI. § 435, σελ. 342.* Ἐν οὐδεμίᾳ ὁμῶς περιπτώσει δύναται νὰ ἐπιτραπῇ τῷ κατηγορουμένῳ νὰ λάβῃ γνῶσιν τῶν τῆς προδικασίας ἐγγράφων, πρὸς σύνταξιν τοῦ ὑπομνήματος τούτου, καθ' ὅσον μόνον μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τοῦ ἐγκλητηρίου, παύει ἡ μυστικότης τῆς προδικασίας ὁρ. *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 273, 165.*

βουλίου τῶν ἐφετῶν, ὅθεν ἐὰν ὁ κατηγορούμενος διετέλει προφυλακισμένος, ἐξεδόθη δὲ βούλευμα διατάττον τὴν ἀπόλυσίν του, δὲν ἐκτελεῖται αὐτὴ πρὶν ἢ παρέλθῃ ἡ τῆς ἀνακοπῆς προθεσμία, ἢ ἐὰν ἐγένετο ἀνακοπὴ πρὶν ἢ ἐκδοθῇ ἡ ἀπόφασις τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν (5).

Τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν συγκροτεῖται ἐκ πέντε δικαστῶν συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ προέδρου, διὰ νὰ ἔχωσι δὲ κῦρος αἱ ἀποφάσεις αὐτοῦ ἀπαιτεῖται ἢ κατὰ τὰς συνεδριάσεις παρουσία τοῦ παρὰ τῷ δικαστηρίῳ τούτῳ Εἰσαγγελέως καὶ ἐνὸς γραμματέως. Ἡ παρὰ τῷ συμβουλίῳ τῶν ἐφετῶν ἰσχύουσα διαδικασία εἶναι ὁμοία τῆς τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν (6).

Ἐπιλαμβάνεται δὲ τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν τῆς ἐκδικάσεως τῶν ὑποθέσεων ἢ α) συνεπείᾳ τῆς ἀνακοπῆς τῶν ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν ἐκδοθέντων βουλευμάτων, καθ' ἣν περίπτωσιν τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν δικάζει ὡς δευτέρου βαθμοῦ δικαστήριον. β') Τῇ αἰτήσῃ τοῦ παρ' ἐφέταις Εἰσαγγελέως, πρὸς ὃν χορηγεῖ ὁ νόμος τὸ δικαίωμα, ὁσάκις πεισθῇ κατὰ τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως τῶν πλημμελειοδικῶν συνταχθέν-

(5) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 261, 262. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἀπελύθῃ προσωρινῶς δι' ἐγγυήσεως, ἐν δὲ τῷ βουλευματι τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν ὅπερ ἀνέκοψεν ἐθεωρήθῃ ὡς ὑποπτος τῆς ἐκτελέσεως πράξεως μὴ ἐπιτρεπούσης τὴν προσωρινὴν αὐτοῦ ἀπόλυσιν, δὲν δύναται ὡσαύτως νὰ ἐνεργηθῇ ἡ προφυλάκισις αὐτοῦ πρὸ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ βουλεύματος ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν.

(6) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 262, 248, 259. — Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VI. § 422, σελ. 240.

τος ἐγκλητηρίου ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐκδοθέντος βουλευµατος, ἢ ὅτι δὲν ὑπάρχει κακούργημα, ἢ ὅτι τὸ κακούργημα δὲν ἐχαρακτηρίσθη προσηκόντως, ἢ ὅτι ἡ κατηγορία δὲν εἶναι βάσιμος ἢ προσηκόντως ἀποδεδειγµένη, νὰ φέρῃ τὴν ὑπόθεσιν ἐντὸς τριημέρου προθεσμίας ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τούτου (7).

Τὸ δικαστικὸν συμβούλιον τῶν ἐφετῶν λαμβάνον ὑπ' ὄψιν τὰς ἐνεργηθείσας ἀνακρίσεις, αἵτινες ὑποβάλλονται αὐτῷ μετὰ τῶν σχετικῶν ἐγγράφων ὑπὸ τοῦ παρ' ἐφέταις Εἰσαγγελέως ἐπισυνάπτοντος ἔγγραφον γνωμοδότησιν, εἰ μὲν παραδεχθῇ τὴν γνώμην τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν ἐπικυροῖ τὸ βούλευµα καὶ παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν ἐνώπιον τοῦ ἀρµοδίου δικαστηρίου πρὸς ἐκδίκασιν, εἰ δὲ μὴ μεταρρυθµίζον τὸ ἐκδοθὲν βούλευµα, ἢ διατάττει τὴν παῦσιν πάσης περαιτέρω καταδιώξεως, ἐὰν πεισθῇ ὅτι ὁ κατηγορούµενος δὲν εἶναι ἔνοχος, καὶ δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῆς γενοµένης ἀνακρίσεως κατηγορία κατ' αὐτοῦ, ἢ διατάττει τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἀνακρίσεως πρὸς συμπλήρωσιν αὐτῆς, εἰ χρεῖα, ἢ τέλος χαρακτηρίζει προσηκόντως τὴν ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, τυχὸν ἐσφαλμένως, χαρακτηρισθεῖσαν κολάσιμον πρᾶξιν, ἥτις ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ νέου τούτου βουλευµατος παραπέμπεται εἰς τὸ ἀρµόδιον δικαστήριον. Δύναται δὲ τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, καὶ ὁσάκις ὁ κατηγορούµενος αὐτὸς εἰσῆγαγε δι' ἀνακοπῆς τὴν ὑπόθεσιν ἐνώπιον αὐτοῦ, νὰ μεταρρυθµίσῃ τὸ βούλευµα τῶν πλημμελειοδικῶν ἐπὶ

(7) Πονρ. Δικ. ἀρθρ. 266, 267, κ. ἐξ.

τὸ χεῖρον καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν κατηγορούμενον, καὶ νὰ ἐπιβαρύνῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ (8).

(8) Ἐν τῇ νομολογίᾳ τῶν ἡμετέρων δικαστηρίων ἐγεννήθη τὸ ζήτημα ἀν τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν, μόνον ὁσάκις ὁ Εἰσαγγελεὺς δι' ἀνακοπῆς του εἰσάγει ἐνώπιόν του ὑπόθεσιν τινα, δύναται ν' ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἀξιοποῖτον πράξεως ὅτι φέρει χαρακτηριστικὰ σπουδαιότερον τοῦ ἐν τῷ βουλευματι τῶν πλημμελειοδικῶν περιχομένου, καὶ ἐπιβαρύνοντα τὴν τύχην τοῦ κατηγορουμένου, ἢ καὶ ὁσάκις ὁ κατηγορούμενος αὐτὸς ἀνέκοψε τὸ βούλευμα τῶν πλημμελειοδικῶν. Ἐραντῆς τῆς ἐν τῷ κειμένῳ παραδεδειγμένης γνώμης ἐξήνεγκεν ὁ Ἀρειος Πάγος ἐν τῇ ὑπ' ἀριθμ. 489 τῆς 17 Δεκεμβρίου 1840 ἀποφάσει αὐτοῦ διατεινόμενος ὅτι ἡ ἀνακοπὴ ἔχουσα τὰ τῆς ἐφέσεως ἐν γένει προσόντα (πολιτ. δικ. ἀρθρ. 779), δὲν δύναται οὐδέποτε νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐπιβαρυντικὸν τῆς θέσεως τοῦ κατηγορουμένου μέσον, οὐτις τὴν χρῆσιν ἐχορήγησεν αὐτῷ ὁ νόμος πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν δικαιωμάτων του. Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ἐξελέγχεται ἀνυπόστατος ὅταν ἀναλογισθῶμεν ὅτι

α.) Ἡ Ποιν. Δικονομία δὲν περιέχει οὐδαμοῦ διάταξιν τινα φητὴν ὅσα ἢ τοῦ ἀρθρ. 779 τῆς Πολ. Δικ. δι' ἧς ἀπαγορεύεται ἢ ἐπὶ τὸ χεῖρον διὰ τὸν ἐκκαλοῦντα τροποποιήσεις τῶν ἀποφάσεων. Ἀλλ' ὁ ὁρθὸς χαρακτηρισμὸς δὲν δύναται κυρίως νὰ θεωρηθῇ ὡς καθιστῶν πραγματικῶς χεῖρονα τὴν τύχην τοῦ κατηγορουμένου, διότι διὰ τῶν βουλευμάτων δὲν ἐπέρχεται ὀριστικὴ καταδίκη αὐτοῦ.

β.) Διὰ τοῦ ἀρθρ. 262 ποιν. δικ. χορηγεῖται ἐν γένει τῷ συμβουλῷ τῶν ἐφετῶν ἡ αὐτὴ ἐξουσία ὅσα καὶ τῷ συμβουλῷ τῶν πλημμελειοδικῶν πρὸς χαρακτηρισμὸν κατὰ τὸ δοκοῦν τῆς πράξεως.

γ.) Ὡς ἐκ τῶν ἀρθρ. 267, 272 ποιν. δικ. ἐξάγεται τὸ συμ-

Τὰ βουλευμάτα τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν καταρτίζονται καὶ συντάσσονται κατὰ τοὺς αὐτοὺς τύπους, καθ' οὓς καὶ τὰ βουλευμάτα τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν.

§ 114.

Ἀναρσεις τῶν βουλευμάτων τῶν δικαστικῶν συμβουλίων.

Κατὰ τῶν ὀριστικῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν ὡς καὶ τοῦ τῶν ἐφετῶν συγχωρεῖται ἡ χρῆσις τοῦ ἐνδίκου τῆς ἀναιρέσεως μέσου, δι' οὗ ἡ ὑπόθεσις εἰσάγεται πρὸς ἐκδίκασιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ Ἀρείου Πάγου (1).

βούλιον τῶν ἐφετῶν, καὶ ἄνευ ἀνακοπῆς, ἀλλ' εἰσαγομένης εἰς αὐτὸ τῆς ὑποθέσεως διὰ τοῦ παρ' ἐφέταις Εἰσαγγελέως δύναται γὰρ χαρακτηρίσῃ κατὰ τὸ δοκοῦν τὸ κακούργημα, ὅπερ ἐχαρακτήρισεν ἐσφαλμένως τὸ βούλευμα τῶν πλημμελειοδικῶν.

δ'.) Τὸ συμφέρον τέλος τῆς κοινωρίας ἀπαιτεῖ γὰρ γίνῃται αὐστηρὰ ἐξέλεγχις τῶν ἀξιοποκτῶν πράξεων. — Ὁρ. Βουλευμ. 102 τοῦ 1840 καὶ 81 τοῦ 1844 τῶν ἐν Ναυπλίῳ ἐφετῶν ἐν Εὐρετηρ. τόμ. Ε'. σελ. 551.

(1) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 265, 479, κ. ἐξ. Planck Strafverfahren, § 194, σελ. 582. Κατὰ τῶν μὴ ὀριστικῶν ἀλλὰ προ-
παρασκευαστικῶν μόνον βουλευμάτων δὲν συγχωρεῖται τὸ ἐν-
δικον τῆς ἀναιρέσεως μέσον, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ
τῶν ἀρθρ. 251, 260, 265 καὶ 479, Πoir. Δικ. ὅρ. Ἀποφ.
Πoir. Ἀρ. Πάγου 17 τοῦ 1848. — Faustin Hélie Instr.
crim. τόμ. VI. § 446, σελ. 512. Κατὰ τῶν ἀθροιστικῶν βου-
λευμάτων συγχωρεῖται αἰτήσεις ἀναιρέσεως ; Νal. ὅρ. Πoir.
Δικ. ἀρθρ. 265, 479, 480, 84, 502, 542. Ἀποφ. Πoir.

Πάντες οἱ ἐν τῷ ἄρθρ. 260 ἀναφερόμενοι ὡς ἔχοντες δικαίωμα πρὸς ἀνακοπὴν, ἤτοι οἱ Εἰσαγγελεῖς, οἱ ἰδιῶται κατήγοροι, οἱ κατηγορούμενοι καὶ οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες, δύνανται νὰ προσφύγωσιν ἐν γένει εἰς τὸ ἐνδίκον μέσον τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως (2).

Οἱ λόγοι δὲ ἐφ' ὧν ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως ὀφείλει νὰ στηρίζεται διαγράφονται εἰδικῶς ἐν τῷ νόμῳ (3).

Εἰσὶ δὲ οἱ ἐξῆς.

α.) Ἡ μὴ προσήκουσα σύνθεσις τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου (4).

β.) Ἡ μὴ ἀκριβοὺς παράθεσις ἐν τῷ βουλευματι ἢ ἡ ἐντελής παράλειψις τοῦ προσήκοντος ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου, δι' οὗ καταδιώκεται ἡ ἐν λόγῳ κολάσιμος πράξις.

γ.) Ψευδὴς ἐρμηνεία ἢ ἐσφαλμένη ἐφαρμογὴ τοῦ ποινικοῦ νόμου (5).

Ἀρ. Πάγου 145 τῆς 21 Ὀκτωβρίου 1846, 17 τοῦ 1848. Εὑρε-
τηρ. τόμ. Ε'. σελ. 366.

(2) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 265.

(3) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 265.

(4) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 247, 262, π. χ. ἐὰν ὁ ἀνακριτὴς δὲν ἔλαβε μέρος εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, ἢ ἐὰν ἐν τῷ συμβουλίῳ τῶν ἐφετῶν ἔλαβε μέρος ὡς δικαστὴς ἐκεῖνος, ὅστις ἐκήρυξε τὴν ἀνάκρισιν τῆς ὑποθέσεως, ἢ ὅστις συνεδρίασεν ἐν τῷ συμβουλίῳ τῶν πλημμελειοδικῶν κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως. Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 51, § 5 κτλ.

(5) Τοιαύτη ψευδὴς ἐρμηνεία ἢ ἐσφαλμένη ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου ὑπάρχει μ. χ. ἐὰν πράξις τις ἐκ πλάνης χαρακτηρισθῇ ὡς ἀπόπειρα ἐγκλήματος ἐν ᾧ δὲν εἶναι τοιαύτη, ἢ ὡς συνέρ-

Ἡ πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμία ἄρχεται ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τοῦ βουλευματος εἰς τοὺς διαδίκους, καὶ μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας ὡσάκις πρόκειται περὶ αἰτήσεως ἀναιρέσεως βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν, διαρκεῖ δὲ εἴκοσι καὶ τέσσαρας ὥρας, καὶ ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἢ τις τῶν λοιπῶν διαδίκων δὲν

γεια ἐν ᾧ πραγματικῶς οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ ἐγκλημα, ἢ ὡς ἀξιόποιρος ἐν ᾧ ὑπάρχουσι λόγοι ἀναιροῦντες τὸ ἀξιόποιον αὐτῆς, ὅταν συνεπληρώθῃ ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς ἢ ὑπάρχει δεδικασμένον. — Κατὰ τὴν ἐρευναν τοῦ βουλευματος περὶ τῆς ὁρθῆς ἢ μὴ ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου ὁ Ἄρειος Πάγος ἀναγκαστικῶς φέρεται εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν γεγονότων ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ κατηγορία καὶ τὸ περὶ αὐτῆς ἐκδοθὲν βούλευμα. Ἐρτεῦθεν ἐγεννήθη τὸ ζήτημα ἐὰν ὁ Ἄρειος Πάγος δύναται νὰ ἐπεμβῇ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν γεγονότων τούτων, καὶ ἐξελέγχων τὸν ὑπὸ τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου δοθέντα αὐτοῖς χαρακτηρισμόν, νὰ ἀκυρώσῃ τὰς περὶ αὐτῶν διατάξεις τοῦ βουλευματος. Τὸ ζήτημα τοῦτο λύει ὁ *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VI. § 445, σελ. 482* παραδεχόμενος ὅτι ὁ Ἄρειος Πάγος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξετάσῃ τὴν γῆσιν καὶ τὸν χαρακτήρα τῶν γεγονότων ἐφ' ὧν ἡ κατηγορία στηρίζεται, καὶ ἐπομένως ὁ ἐσφαλμένος χαρακτηρισμὸς αὐτῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς λόγος πρὸς ἀναίρεσιν διὰ τὴν ἐρτεῦθεν προσερχομένην κακὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου. Περὶ τῆς ὑπάρξεως ὅμως ἢ μὴ τῶν τοιούτων γεγονότων δὲν δύναται οὐδέποτε νὰ γείνῃ συζήτησις ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου. — Διὰ τὴν κακὴν ἐφαρμογὴν ἢ ἐρμηνείαν τῶν δικονομικῶν ἐν γένει διατάξεων συγχωρεῖται ἀναίρεσις; Ὁχι. Ἀποφ. Πoir. Ἄρ. Πάγου 27. (305) τοῦ 1859. Εὐρετηρ. τόμ. Ε', σελ. 558. Τούτων ἐν Γαλλίᾳ. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VI. § 446, σελ. 515.*

εὑρίσκεται ἐν τῇ ἑδρᾷ τοῦ δικαστηρίου παρατείνεται ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως (6).

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων ἀνωτέρω προσώπων, ἅτινα διὰ τοὺς ἐκτεθέντας λόγους δύνανται νὰ ἐπικαλεσθῶσι τὴν ἀναίρεσιν τῶν βουλευμάτων, ὁ νόμος ἐχορήγησεν εἰς τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελέα τὸ δικαίωμα τοῦτο καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς νομίμου προθεσμίας ἐν ταῖς ἐξῆς περιπτώσεσι.

α.) Ἐνεκεν ἀναρμοδιότητος προερχομένης εἴτε ἐκ τῆς παρ' ἀναρμοδίου δικαστικοῦ συμβουλίου ἐρεῦνης τῆς προδικασίας εἴτε ἐκ τῆς παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς ἀναρμόδιον δικαστήριον.

β.) Ἐνεκεν ὑπερβάσεως καθηκόντων (7).

γ.) Διὰ πᾶσαν ἄλλην αἰτίαν, ἀλλὰ μόνον ὑπὲρ τοῦ νόμου διατηρουμένων ἀπαραμειώτων τῶν δικαιωμάτων τῶν διαδίκων (8).

(6) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 263, 163. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγου 36 τοῦ 1862.

(7) Τοιαύτη ἐπέμβασις καθηκόντων ὑπάρχει ἐὰν λ. χ. δικαστικόν τι συμβούλιον δὲν περιορισθῇ νὰ κηρῶξῃ μόνον ἐαυτὸ ἀναρμόδιον ἐπὶ τινος ὑποθέσεως μὴ ὑπαγομένης εἰς τὴν ἀρμοδιότητά του, ἀλλὰ συγχρόνως παραπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν ὡρισμένως εἰς ἄλλο δικαστήριον ὡς ἀρμόδιον. ὁρ. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. 13, καὶ 39 τοῦ 1863. Πoir. Δικ. ἀρθρ. 35, 477.

(8) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 477, 481. Ὡς λ. χ. ἐὰν ἀπελθῇ τις τῆς κατηγορίας ὡς μὴ ὑπαρχούσης ἐν τῷ Πoir. Νόμῳ διατάξεως τιμωροῦσης τὴν πράξιν, ἢ διότι ἐθεωρήθῃ ἀναγκαῖα ἡ ὑπαρξίς ἐγκλήσεως ἐν ᾧ κατὰ τὸν νόμον δὲν ἀπαιτεῖται τοιαύτη, ἢ διότι ἡ πράξις ἐθεωρήθῃ ὡς ἀμνηστευθεῖσα ἐν ᾧ δὲν

Ἡ περὶ ἀναίρεσέως αἰτήσις γίνεται ἐνώπιον τοῦ γραμματέως τοῦ ἐκδόντος τὸ βούλευμα δικαστηρίου (9), ἢ τοῦ γραμματέως τοῦ Ἀρείου Πάγου ὡσάκις τὴν αἴτησιν ἀναίρεσέως εἰσάγει ὁ παρὰ τῷ δικαστηρίῳ τούτῳ Εἰσαγγελεύς. Πρὸς βεβαίωσιν δὲ ταύτης συντάσσεται ἐκάστοτε ἔκθεσις ὑπογραφομένη ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τοῦ ἀναιρεσειόντος ἐὰν γινώσκῃ νὰ γράφῃ, ἢ τοῦ νομίμου αὐτοῦ πληρεξουσίου.

Ὡς ἀναγκαῖοι ὅροι πρὸς παραδοχὴν τῆς αἰτήσεως ἀναίρεσέως θεωροῦνται ἡ παρακατάθεσις ἐκ μέρους τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἢ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ πεντηκονταδράχμου παραδόλου, καὶ ἡ προσαγωγὴ πιστοποιητικοῦ τοῦ δεσμοφύλακος βεβαιούντος τὴν ἐν τῇ φυλακῇ κράτησιν τοῦ κατηγορουμένου, καθ' ἣν περὶ πτωσιν διατάσσεται διὰ τοῦ βουλευματος προφυλάκισις (10).

συμπεριλήφθη ἐν τῇ ἀμνηστειᾷ κατὰ ὅρ. Ἀποφ. Πουρ. Ἀρ. Πάγου 68 τοῦ 1846. Εὐρετηρ. τόμ. Ε'. σελ. 555.

(9) Πουρ. Δικ. ἀρθρ. 482. Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος διατελῇ προφυλακισμένος ἐν τῇ περιφερείᾳ ἄλλου τινὸς δικαστηρίου, φρονοῦμεν ὅτι καὶ παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου τούτου δύναται νὰ αἰτήσῃ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ βουλευματος. ὅρ. Εὐρετηρ. τόμ. ΙΕ'. σελ. 549.

(10) Ἀμφοτέρους τοὺς ὅρους τούτους ἐγήγρημον ἡ νομολογία τῶν δικαστηρίων ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ἀναίρεσέως βουλευμάτων, ἐρειδομένη ἐπὶ τῶν διατάξεων τῶν ἀρθρ. 485, 486 κ. ἐξ. τῶν πραγματευομένων περὶ τῆς ἀναίρεσέως τῶν ἀνεκκλήτων καὶ τελεσιδικῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων. Πλὴν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἕτερον τῶν ὁρῶν τούτων τὸν περὶ προσαγωγῆς δη-

Ἡ αἵτησις ἀναιρέσεως μετὰ τῶν σχετικῶν ἐγγράφων τῆς δίκης πέμπεται παρὰ τοῦ γραμματέως παρ' οὗ συνετάχθη πρὸς τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελέα, ὅστις εἰσάγει αὐτὴν πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου (11).

Τὸ δικαστήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐὰν εὕρῃ βάσιμον,

λονότι πιστοποιητικοῦ τοῦ δεσμοφύλακος περὶ κρατήσεως τοῦ ἀναιρεσέοντος φηροῦμεν, ὅτι τὸ γράμμα τοῦ νόμου ἀντίκειται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως ταύτης ἐξ ἀναλογίας καὶ ἐπὶ τῶν βουλευμάτων, δίδωσι ὁ § 2 τοῦ ἀρθρ. 485, ἐμπεριέχει τὰς λέξεις. «Ἐὰν τις καταδικασθῇ εἰς ποινὴν φυλακισέως», αἵτινες ἀναφέρονται ἀποκλειστικῶς εἰς δικαστικὰς ἀποφάσεις, καὶ οὐχὶ βουλευματα. Ὅλος δὲ ἀδικαιολόγητος φαίνεται ἡμῖν ἡ ὑπ' ἀριθμ. 56 τοῦ 1855. Ἀποφ. Πoir. Ἀρείου Πάγου, καθ' ἣν καὶ ἂν δὲν ἐπεδόθη τῷ κατηγορουμένῳ τὸ βούλευμα, ὀφείλει μ' ὅλον τοῦτο τὰ προσαγὰγῃ πιστοποιητικὸν τῆς φυλακισέως του πρὸς παραδοχὴν τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως, ὅρ. Ἐξρετης. τόμ. ΙΕ'. σελ. 545.

(11) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 482. — Ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἀναιρέσεως πρέπει τὰ ἐπισυνάπτεται ἀντιγραφὸν τῆς ἀναιρεσιβαλλομένης ἀποφάσεως, πάντα τὰ τὴν ἀνάκρισιν τῆς ὑποθέσεως ἀφορῶντα ἐγγράφα, καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς δίκης.

Ἡ παρὰ τοῦ πολιτικῶς ἐράγοντος γενομένη αἴτησις ἀναιρέσεως δέον τὰ κοινοποιῆται ἐμπροθέσμῳ τῷ κατηγορουμένῳ κατὰ τὰς περὶ ἐπιδόσεως διατάξεις τῆς πολιτικῆς δικονομίας Πoir. Δικ. ἀρθρ. 484. Πολ. Δικ. ἀρθρ. 819, 820, 158.

Ἡ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου διαδικασία ἐπὶ αἰτήσεως ἀναιρέσεως βουλευμάτων, εἶναι ἡ αὐτὴ ὡς καὶ ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων, περὶ ἧς παρακατιόντες ποιησόμεθα λόγον.

καὶ κατὰ τοὺς νομίμους τύπους γενομένην τὴν αἴτησιν ἀναιρέσεως ἢ α') ἀποφαίνεται περὶ τῆς ἐκ νέου παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς ὁμοειδὲς καὶ ἰσοβάθμιον δικαστικὸν συμβούλιον ἄλλο παρ' ἐκεῖνο τοῦ ὁποίου ἀνηρέθη τὸ βούλευμα, ὡσάκις ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως στηρίζεται ἐπὶ τῆς μὴ προσηκούσης συνθέσεως αὐτοῦ (12), ἢ β') μεταβρύθμίζει τὸ βούλευμα καὶ χαρακτηρίζει ὀρθῶς τὴν ἀξιοποιον προᾶξιν, ἢ παραθέτει τὸ ἐφαρμοστέον ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐὰν αἰτῇται ἀναίρεσις διὰ τινὰ τῶν λόγων τούτων (13), ἢ γ') παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον, γινομένης αἰτήσεως ἀναιρέσεως ἐνεκὲν ἀναρμοδιότητος (14).

(12) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 498, 265 § 1.

(13) Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἐὰν μὲν ἡ καταδιωχθεῖσα προᾶξις δὲν ᾖ καὶ κολάσιμος, ἀπολύεται ὁ κατηγορούμενος. Ἐὰν τοὐναντίον εὐρεθῇ φέρουσα βαρύτερον χαρακτηῖρα τοῦ δοθέντος αὐτῇ ὑπὸ τοῦ βουλευματος τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν, δύναται ὁ Ἀρειὸς Πάγος τὰ χαρακτηριστὰ αὐτῆς προσηκότως καὶ ὡσάκις ἡ αἴτησις ἀναιρέσεως ἐγένετο ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου. Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 500. Walther Strafprocess § 68 σελ. 266.

(14) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 497.

BIBLION TRITON.

Περὶ τῆς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων
διαδικασίας.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Διαδικασία ἐνώπιον τῶν Πταισματοδικῶν.

§ 115.

Κλήσις τῶν κατηγορουμένων καὶ μαρτύρων.

Τὰ πταισματοδικεῖα ἐπιλαμβάνονται τῆς ἐκδικάσεως τῶν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα αὐτῶν ὑπαγομένων ἀξιοποίνων πράξεων.

α) δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως τῶν κατηγορουμένων ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἢ ἰδιώτου κατηγοροῦ, (1) ἢ τοῦ Εἰσαγγελέως.

β.) Συνεπείᾳ παραπομπῆς τῶν ὑποθέσεων δυνάμει βουλεύματος δικαστικοῦ συμβουλίου.

(1) Πον. Δικ. ἄρθρ. 145, 295. Ἡ ἀπ' εὐθείας κλήσις εἰς τὰς περὶ πταισμάτων δίκας θεωρεῖται μάλιστα ὡς κατῶν.

γ'.) Δι' ἐκουσίας ἐμφανίσεως τῶν κατηγορουμένων ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου (2).

Τὴν φροντίδα τῆς κλήσεως τῶν κατηγορουμένων πρὸς ἐμφάνισιν κατὰ τὴν δικάσιμον ἀνέθηκεν ὁ νόμος εἰς τοὺς ἀρμοδίους ἀστυνόμους, δημάρχους ἢ δημαρχικοὺς παρέδρους καὶ Εἰσαγγελεῖς, ὡς καὶ εἰς τὸν ἰδιώτην κατήγορον (3).

Τὸ ἐγγράφον δι' οὗ καλοῦνται οἱ κατηγορούμενοι πρὸς ἐμφάνισιν καλεῖται κλητήριο θεσπισμα, δέον δὲ νὰ στηρίζεται ἡ α') ἐπὶ τῶν ἐκθέσεων τῶν πρὸς τὸν δημόσιον κατήγορον ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας ἀπευθυνομένων, ἡ β') ἐπὶ τῶν ἐκθέσεων αὐτοῦ τοῦ δημοσίου κατηγόρου τῶν κατὰ τὴν βεβαίωσιν τῶν πταισμάτων συντασσομένων, ἡ γ') ἐπὶ τῶν γενομένων εἰς τὸν δημόσιον κατήγορον μηνύσεων ἢ ἐγκλήσεων, δ') ἐπὶ τῆς δοθείσης εἰς τὸν δημόσιον κατήγορον ἐντολῆς παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως, ἀπαγγέλλοντος κατηγορίαν εἴτε δυνάμει τῶν ἐκθέσεων τὰς ὁποίας αὐτὸς οὗτος συνέταξε κατὰ τὴν βεβαίωσιν κολασίμου τινὸς πράξεως, εἴτε συνετεία ἀποφάσεως τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου.

Τὸ κλητήριο θεσπισμα συντάσσεται ἐγγράφως καὶ ὑπο-

(2) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 148. Instr. crim. 147. Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 525, κ. ἐξ. Faustin Hélie τόμ. VII. § 490, κ. ἐξ. Dalloz Instr. n°. 867. Τοιαύτη ἐκουσία ἐμφάνισις τοῦ κατηγορουμένου δύναται νὰ λάβῃ χώραν ὅταν ἡ ὑπόθεσις εἰσάγηται ἐνώπιον τῶν πταισματοδικῶν παρ' ἰδιώτου κατηγόρου. Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 295.*

(3) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 145, 144, 292.*

γράφεται καὶ σφραγίζεται διὰ τῆς ἐπισήμου σφραγίδος ὑπὸ τῶν ἐπιτετραμμένων τῇ κλήσει προσώπων (4).

Περιέχει δὲ ἀκριβῆ σημείωσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ κατηγορουμένου, τοῦ πταίσματος ἐφ' ᾧ κατηγορεῖται καὶ τῆς ὁρισθείσης δικασίμου.

Ἡ ἐπίδοσις γίνεται εἰς τὸν κλητευόμενον αὐτοπροσώπως ἢ ἐν τῇ κατοικίᾳ αὐτοῦ διὰ τῶν τοῦ Εἰρηνοδικοῦ κλητῆρων εἴκοσι καὶ τέσσαρας τοῦλάχιστον ὥρας πρὸ τῆς πρὸς ἐμφάνισιν ὀριζομένης ἐν τῇ κλήσει δικασίμου ἡμέρας (5).

Περὶ τῆς ἐπίδοσεως δὲ συντάσσεται ἀπόδειξις ὑπογραφομένη ὑπὸ τοῦ ἐνεργήσαντος τὴν ἐπίδοσιν κλητῆρος καὶ περιέχουσα ἀκριβῆ σημείωσιν τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας, τοῦ τόπου καὶ τοῦ προσώπου πρὸς ὃ ἐγένετο ἡ ἐπίδοσις (6).

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας γίνεται καὶ ἡ κλήτευσις τῶν μαρτύρων.

§ 146.

Κατ' ἀντιμωλίαν συζητήσεις καὶ ἀποφασίς.

Ἐμφανισθέντων κατὰ τὴν δικάσιμον τῶν κατηγορουμέ-

(4) Ὅσακις ἡ κλήσις τῶν κατηγορουμένων γίνεται ἐπιμελεία τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ, τὸ κλητήριον θέσπισμα σχεδιάζεται μὲν καὶ ὑπογράφεται παρ' αὐτοῦ, διὰ τὰ γένη ὅμως ἐκτελεστὸν ἀπαιτεῖται ἡ προσυπογραφή τοῦ δημοσίου κατηγοροῦ καὶ ἡ ἐπίθεσις τῆς σφραγίδος αὐτοῦ, ἀρθρ. 292, 293.

(5) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 144. Ἐρροεῖται δὲ ὅτι ἡ προθεσμία αὕτη παρατείνεται ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως, ἀρθρ. 163.

(6) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 146. Ἡ κλήτευσις τῶν στρατιωτικῶν γίνεται κατὰ τὸν ἐν τοῖς ἀρθρ. 192, κ. ἐξ. ὀριζόμενον τρόπον.

νων, ἢ τῶν νομίμων αὐτῶν ἀντιπροσώπων, καθ' ἃς περιπτώσεις ἢ διὰ πληρεξουσίου παράστασις συγχωρεῖται (1), προβαίνει τὸ πταισματοδικεῖον εἰς τὴν κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως (2).

Ἡ συζήτησις αὕτη κύριον ἔχει σκοπὸν τὴν προσαγωγὴν καὶ ἐξέλεγχσιν τῶν διαφορῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, δι' ὧν ὁ δικαστὴς ὀδηγούμενος θέλει δυνηθῇ νὰ καταρτίσῃ τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου. Ὅθεν κατ' αὐτὴν

α) ἀναγινώσκονται ὑπὸ τοῦ γραμματέως αἱ διαφοροὶ ἐκθέσεις δι' ὧν βεβαιοῦται ἢ ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἐκτελέσεις τοῦ πταίσματος, καὶ δύναται νὰ προσδιορισθῇ ὁ βαθμὸς τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ.

β.) Ἐξετάζονται οἱ μάρτυρες, κατὰ πρῶτον μὲν τῆς κατηγορίας, εἰτα δὲ τῆς ὑπερασπίσεως. Οἱ διάδικοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἀπευθύνωσι πρὸς τοὺς μάρτυρας διαφοροὺς ἐρωτήσεις πρὸς διασάφησιν τῶν καταθέσεων αὐτῶν (3).

γ.) Προσάγονται ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τὰ λοιπὰ τῆς πράξεως πειστήρια.

(1) Ἡ διὰ πληρεξουσίων δικηγόρων παράστασις συγχωρεῖται μόνον εἰς τοὺς κατηγορουμένους ἐπὶ πτασμοῦ τιμωρομένην διὰ χρηματικῆς ποινῆς ἢ προστίμου, ἄρθρ. 25, 336. Instr. crim. art. 152. Πλὴν καὶ ἐν ταιαύτῃ περιπτώσει δύναται τὸ δικαστήριον νὰ διατάξῃ τὴν προσωπικὴν ἐμφάνισιν τοῦ κατηγορουμένου.

(2) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 344, 350. Ὁργ. ἄρθρ. 31.

(3) Ὁ τρόπος τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων, ὡς καὶ ἡ ἰκανότης αὐτῶν πρὸς μαρτυρίαν καυονίκεται ὑπὸ τῶν γενικῶν διατάξεων τῶν ἄρθρ. 112, κ. ἐξ. (ἄρθρ. 345).

Μετὰ τὴν τοιαύτην τῶν διαφόρων ἀποδείξεων ἔρευναν καὶ τὴν ἐξέτασιν τοῦ κατηγορουμένου (4), ἄρχεται ἡ ἀνάπτυξις τῆς κατηγορίας ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἢ ιδιώτου κατηγοροῦ, ἐὰν παρέστη τοιοῦτος.

Τὰ τοῦ δημοσίου κατηγοροῦ ἔργα ἐνώπιον τοῦ πταισματοδικείου ἐκπληροῖ ὁ ἀστυνόμος, ὁ δήμαρχος ἢ δημορχικὸς πάρεδρος τοῦ τόπου ἐνθα ἐξετελέσθη τὸ πταῖσμα, ἢ, τούτων κωλυομένων, ὁ τοῦ τόπου ἐνθα ἐδρεύει τὸ πταισματοδικεῖον (5).

Μετ' αὐτὸν ἀναπτύσσει ὁ πολιτικῶς ἐνάγων τὴν ἀγωγὴν του, ἂν ὑπάρχῃ τοιοῦτος, ἀπαντᾷ δὲ ὁ κατηγορούμενος ἀπολογούμενος. Ἐξαντληθείσης τῆς συζητήσεως μετὰ τὰς ἀλληλοδιαδόχους τῶν διαδίκων ἀγορεύσεις ἀπαγγέλλει ὁ πταισματοδίκης τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ δι' ἧς ἡ ἀποφαινεται ὀριστικῶς περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου καὶ τοῦ βασίμου καὶ παραδεκτοῦ τῶν αἰτουμένων πολιτικῶν ἀποζημιώσεων (6), ἢ ἐὰν ἐκ τῶν συζη-

(4) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 344.* Ἐν τῇ Γαλλικῇ Δικονομίᾳ ἡ ἐξέτασις τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τὴν ἐρώπιον τῶν πταισματοδικῶν διαδικασίαν δὲν θεωρεῖται οὐσιωδῶς ἀναγκαῖα δρ. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VII. σελ. 502, § 551.*

(5) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 344, 351, 29, 155, 352. Instr. crim. art. 144, 166.*

(6) Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἀθωωθῇ εἴτε διότι δὲν ἐξετέλεσεν οὐδαμῶς τὴν πράξιν, εἴτε διότι ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἐκτελεσθεῖσα πράξις δὲν εἶναι κολάσιμος, ἔχει τὸ δικαίωμα τὰ ζητήσῃ ἀποζημιῶσιν παρὰ τοῦ ἐγκαλέσαντος αὐτὸν ιδιώτου, καὶ περὶ τῆς αἰτήσεως ταύτης ἀποφασίζει τὸ πταισματοδικεῖον *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 346, § 2, 86. Instr. crim. art. 159.* Ἀλλὰ περὶ μὲν

τήσεων προέκυψεν ὅτι ἡ πρᾶξις δι' ἣν κατηγορεῖται φέρει χαρακτῆρα δεινότερον τοῦ πταισματος ἀποφαίνεται ἑαυτὸν ἀναρμόδιον, καὶ παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀρμόδιον παρὰ πρωτοδίκαις Εἰσαγγελέα, ἢ τέλος, ἐὰν ἡ ἀξιόποινος πρᾶξις δὲν ἀπεδείχθη προσηκόντως, δύναται νὰ διατάξῃ τὴν προσαγωγὴν νέων ἀποδείξεων ἀναβάλλων τὴν ἔκδοσιν τῆς ὀριστικῆς αὐτοῦ ἀποφάσεως (7).

§ 117.

Μὴ ἐμφάνισις τῶν διαδίκων.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος, καὶ τοὶ προσηκόντως κλητευθεῖς, μὴ ἐμφανισθῇ αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου, ἢ ἐμφανιζόμενος μὴ συναινέσῃ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως (1), καθ' ἧς ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν διατυπώ-

τῶν αἰτηθεισῶν ἀποζημιώσεων ὑπὸ τοῦ παθόντος ἀποφαίνεται τὸ δικαστήριον ἐν τῇ περὶ τῆς κατηγορίας ἐκδιδομένῃ αὐτοῦ ἀποφάσει, περὶ δὲ τῶν ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου αἰτηθεισῶν ἐκδίδει ἰδιαιτέραν ἀπόφασιν. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VII. § 485, σελ. 177.*

(7) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 544, 546, 547, κ. ἐξ.*

(1) Κατὰ τὸν παθόντος τοῦ κατηγορουμένου δύναται νὰ προβῇ τὸ δικαστήριον τῶν πταισματοδικῶν εἰς τὴν ἐρήμην συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἐμφανισθεὶς προτείνῃ λ. χ. τὴν ἀναρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου, ἢ τὴν ἀναβολὴν τῆς δίκης, ἀπορρίψθαι δὲ τῶν προτάσεων αὐτοῦ τὸ δικαστήριον ἀποφασίσῃ τὴν πρόοδον τῆς δίκης, ὁ δὲ κατηγορούμενος ἀποσυρθῇ τῆς συζήτησεως, ὅρ. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VII. § 516, σελ. 464. Arrêt de la Cour de Cassation 25*

σεις, τὸ δικαστήριον προβαίνει εἰς τὴν ἐρήμην ἐκδίκασιν ταύτης, καὶ ἂν εὖρη βεβαιουμένην διὰ τῶν προσαχθεῖσιν ἀποδείξεων ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἢ ιδιώτου κατηγοροῦ τὴν ἐνοχὴν τοῦ κατηγορουμένου, καταδικάζει αὐτὸν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένην ποινὴν, καὶ εἰς τὰς αἰτουμένας ὑπὸ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἂν παρέστη τοιοῦτος, πολιτικὰς ἀποζημιώσεις (2).

Ἐὰν δὲ ὁ ιδιώτης κατηγορὸς ἢ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δὲν ἐνεφανίσθησαν κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν δικάσιμον, ἀπορρίπτεται ἡ ἐγκλησις τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ, ἢ ἡ ἀγωγή τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, καὶ καταδικάζονται συγχρόνως εἰς τὰ τῆς δίκης ἔξοδα (3).

Ἐν τούτοις μὴ ἐμφανισθέντος κατὰ τὴν δικάσιμον τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ χορηγεῖ ὁ νόμος τὸ δικαίωμα εἰς τὸν δημόσιον κατήγορον, εἰς ὃν ἐν γένει τὴν φροντίδα τῆς καταδίωξεως τῶν πταισμάτων ἀνέθηκε, ν' ἀναλάβῃ αὐτεπαγγέλτως τὴν κατηγορίαν. Δύναται δὲ νὰ πράξῃ τοῦτο, ἢ ἐπὶ τῆς αὐτῆς συνεδριάσεως ἂν ἔχῃ προχείρους τὰς ἀποδείξεις, ἢ νὰ αἰτήσῃ τὸν προσδιορισμὸν ἑτέρας τινὸς ἡμέρας πρὸς συζήτησιν, ἵνα, εἰ δέον, ἐνεργήσῃ τὰς δεούσας προανακρίσεις (4).

Février 1857. «Attendu qu'un jugement doit être réputé par défaut et susceptible d'opposition toutes les fois que le prévenu, bien qu'il est comparu sur la citation n'a présenté aucun moyen de défense ni pris aucune conclusion expresse sur ce qui en est le sujet».

(2) *Pour. Δικ. ἀρθρ. 336.*

(3) *Pour. Δικ. ἀρθρ. 342.*

(4) *Pour. Δικ. ἀρθρ. 345.*

Κατὰ τῶν οὕτως ἐρήμην ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων χρη-
γεῖ ὁ νόμος τῷ καταδικασθέντι τὸ ἔνδικον τῆς ἀνακοπῆς
μέσον, δι' οὗ ἀναστέλλεται ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν καὶ ἡ ὑπό-
θεσις εἰσάγεται ἐκ νέου πρὸς συζήτησιν (5).

(5) Παν. Δικ. ἀρθρ. 537, 542, § 2.

ΤΜΗΜΑ Β΄.

Διαδικασία ενώπιον τῶν πλημμελειοδικῶν.

Α΄.) Κλήσις τῶν κατηγορουμένων.

§ 118.

Τὰ πλημμελειοδικεῖα ἐπιλαμβάνονται τῆς ἐκδικάσεως τῶν εἰς τὴν ἀρμοδιότητα αὐτῶν ὑπαγομένων κολασίμων πράξεων, (ὅρ. § 28) ἢ δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως τῶν κατηγορουμένων ὑπὸ τοῦ παρὰ πρωτοδικαῖς Εἰσαγγελέως ἢ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ (1), ἢ κατὰ παραπομπὴν τῆς ὑποθέ-

(1) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 160, 161, 575, 294. Τὴν τοιαύτην ἀπ' εὐθείας κλήσιν τῶν κατηγορουμένων ὑπὸ τῶν ἐγκαλούντων ἐθεώρησαν πολλοὶ ἐν Γαλλίᾳ ὡς δυναμένην ἀφ' ἑνὸς μὲν γὰρ πολλαπλασιασθῆναι ἀσκόπως τὴν ἐργασίαν τῶν δικαστηρίων, εἰσαγομένων ἐνώπιον αὐτῶν ὅλως ἀνυποστάτων ἐγκλήσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ γὰρ χρησιμεύειν ἐνίοτε ὡς μέσον ἐπονειδίστου κερδοσκοπίας πρὸς ἐκφόβισιν τῶν φιλησύχων πολιτῶν, οἵτινες ἐν' ἀποφύγῳ τοῦ δικαστικοῦ ἀγῶνος τὰς περιπλοκάς θέλουσι προτιμήσει πᾶσαν χρηματικὴν θυσίαν πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς παραιτήσεως τοῦ ἐγκαλούντος ἀπὸ τῆς ἐγκλήσεώς του. "Οθεν πρὸς

σεως δυνάμει βουλευμάτων τῶν δικαστικῶν συμβουλίων (2).

Ἡ ἀπ' εὐθείας κλήσις τῶν κατηγορουμένων εἰς τὸ ἀκροατήριον δὲν εἶναι συνήθης ἐπὶ τῶν πλημμελημάτων, ὅπως ἐπὶ τῶν πταισμάτων, ἀλλὰ συγχωρεῖται μόνον ὁσάκις ὁ

ἀποτροπὴν τῶν ἐνδεχομένων τούτων ἀποπημάτων ὑπεστήριξαν τὴν τροποποίησιν τῶν περὶ αὐτῆς διατάξεων τῆς Ποιν. Δικονομίας ἄρθρ. 182, 183. Π.λὴν διὰ σπουδαίων ἐπιχειρημάτων καὶ στατιστικῶν πληροφοριῶν ἀνέσχευσε τὴν ἰδέαν ταύτην ὁ Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VII, § 545, σελ. 602. Κατὰ τὴν ἡμετέραν Ποιν. Δικονομίαν διὰ τῶν περὶ ιδιωτικῆς κατηγορίας εἰδικῶν διατάξεων [ὅρ. § 94] προλαμβάνεται πᾶν τοιοῦτον ἐνδεχόμενον ἀτόπημα.

(2) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 257. Ἡ νομολογία τῶν Γαλλικῶν δικαστηρίων παρεδέχθη καὶ τρίτον τινὰ τρόπον τῆς ἐνώπιον τῶν πλημμελειοδικῶν εἰσαγωγῆς τῶν ὑποθέσεων, τὴν ἐκουσίαν δηλονότι ἐμφάνισιν τῶν κατηγορουμένων, ἐφαρμοζούσα ἐξ ἀναλογίας τὴν περὶ αὐτῆς διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 147. Instr. crim. τὴν εἰς τὰ πταισματοδικεῖα ἀναφερομένην. ὅρ. Trébutien Droit criminel. τόμ. II. σελ. 484. Καὶ ἡ ἡμετέρα δικονομία παραδεχθεῖσα τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 147 τῆς Γαλλικῆς Δικονομίας ἐπὶ τῆς ἐνώπιον τῶν πταισματοδικῶν διαδικασίας (ἄρθρ. 148), οὐδέμιαν ποιεῖται ταύτης μείαν ἐπὶ τῶν πλημμελημάτων, ἐκ τῆς σιωπῆς δὲ ταύτης τοῦ νομοθέτου δύναται τις εὐλόγως καὶ συμπεράνῃ περὶ τῆς μὴ ἐφαρμογῆς τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 148 καὶ ἐπὶ τῶν πλημμελημάτων, καθ' ὅσον μάλιστα ῥητῶς μνημονεύονται ἐν τοῖς ἄρθροισι τοῖς πραγματευομένοις περὶ τῆς ἐνώπιον τῶν πλημμελειοδικῶν διαδικασίας αἱ ισχύονσαι ἐπ' αὐτῆς σχετικαὶ διατάξεις τῶν ἄρθρων τῶν περὶ τῆς ἐνώπιον τῶν πταισματοδικῶν διαδικασίας πραγματευομένων.

κατηγορούμενος είναι παρών, ἢ ὅσας τὸ πλημμέλημα ὑπόκειται εἰς τοὺς πλημμελειοδικὰς (3).

Σκοπὸς δὲ τῆς διατάξεως ταύτης εἶναι ἡ ἐπιτάχυνσις τῆς ἐκδικάσεως τῶν ὑποθέσεων ἐκείνων, αἵτινες πρόχειρα παρέχουσι τὰ μέσα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἐνοχῆς τοῦ αὐτουργοῦ αὐτῶν, καὶ ἐπομένως ὅπως περιττὴν καθιστῶσι τὴν ἐπιχείρησιν περαιτέρω ἀνακρίσεων.

Ἐνεργεῖται δὲ ἡ κλῆσις τῶν κατηγορουμένων παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως ἢ παρὰ τοῦ ἰδιώτου κατηγοροῦ, ἐάν παρέστη τοιοῦτος (4), ἐπιδιδομένου αὐτοῖς, τρεῖς τοῦλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς ὀρισθείσης δικασίμου, κλητηρίου θεσπίσματος, δι' οὗ καλοῦνται πρὸς ἐμφάνισιν (5).

(3) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 161.* Ἡ γράσις τοῦ ἀρθρ. τούτου εἰς τὸ πλ η μ μ έ λ η μ α ὑ π ό κ ε ι τ α ι ε ι ς τ ο ῦ ς π λ η μ μ ε λ ε ι ο δ ι κ α ς» ἐμφαίνει τὴν περιπτώσιν καθ' ἣν οὐδεμία δύναται γὰρ ὑπάρξῃ ἀμφισβήτησις περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς πράξεως, (ὅρ. *Instr. crim. art. 182. Circulaire du ministère de la justice du 25. Sept. 1842. Dalloz Instr. n°. 916. Carnot. τόμ. II. p. 20*), καὶ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου. Δὲρ συγχωρεῖται ὅμως τοιαύτη ἀπ' εὐθείας κλῆσις ἅμα ὁ ἀνακριτὴς ἐπελήφθη τῆς ὑποθέσεως. *Dalloz Instr. n°. 918 καὶ 788.*

(4) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 161, 295.*

(5) Ἡ τριήμερος αὕτη προθεσμία παρατείνεται ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως προστιθεμένης μιᾶς ἡμέρας δι' ἀπόστασιν τεσσάρων μυριομέτρων (ἀρθρ. 163, 257). Ἐὰν τὸ κλητήριο θεσπίσμα χορηγῇ προθεσμίας πρὸς ἐμφάνισιν βραχυτέρας τῆς νομίμου, ὁ δὲ κατηγορούμενος μὴ ἐμφανισθεὶς δικαιωθῇ ἐρήμην, ἢ ἐμφανισθεὶς ἐρίσταται εἰς τὴν πρόοδον τῆς δίκης, καὶ μ' ὁ-

Τὸ κλητήριον θέσπισμα περιέχον τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τοῦ κατηγορουμένου, ὡς καὶ τὴν πρᾶξιν ἐφ' ἣ κατηγορεῖται, σφραγίζεται καὶ ὑπογράφεται παρὰ τοῦ ἐκδόντος αὐτὸ Εἰσαγγελέως (6).

Ἡ δὲ ἐπίδοσις αὐτοῦ ἐνεργεῖται διὰ κλητῆρος, χωροφύλακος ἢ ἄλλου τινὸς ἐκ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως συντάσσοντος τὴν προσήκουσαν ἐκθεσιν περὶ τῆς ἐπιδόσεως.

Μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τῆς κλήσεως ἔχει ὁ κατηγορούμενος τὸ δικαίωμα νὰ λάβῃ γνῶσιν τῶν περὶ τὴν ἀνάκρισιν ἐγγράφων ἢ καὶ ἀντίγραφα αὐτῶν, εἰ χρεῖα (7), ὅπως δυνηθῇ ἐν γνώσει τῆς κατηγορίας νὰ προπαρασκευάσῃ τὴν ὑπεράσπισιν αὐτοῦ. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ δὲ τούτῳ χορηγεῖ αὐτῷ ὁ νόμος καὶ τὸ δικαίωμα νὰ αἰτήσῃ παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως τὴν κλήτευσιν νέων μαρτύρων τῆς ὑπερασπίσεως (8).

Λογ' τοῦτο προβῇ τὸ δικαστήριον εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως ἢ διαδικασία ἀκυροῦται. Τότε δὲ μόνον δύναται τὸ δικαστήριον νὰ ἐπιληθῇ ἐγκύρως τῆς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως, ὡς ὅτις ὁ κατηγορούμενος ἐμφανισθεὶς οὐδεμίαν προτείνει ἀντίρρησην κατὰ τοῦ προώρου τῆς κλήσεως αὐτοῦ, ἀρθρ. 164. *Tributien Droit criminel*. τόμ. II. σελ. 484.

(6) Ὅσακις τὸ κλητήριον θέσπισμα ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ ἰδιώτου κατηγοροῦ ὑπογράφεται μὲν παρ' αὐτοῦ, πλὴν μόνον διὰ τῆς συνυπογραφῆς καὶ σφραγίσεως τοῦ Εἰσαγγελέως καθίσταται ἐκτελεστὸν, ἀρθρ. 259. *Ποιν. Δικ.*

(7) Διὰ νὰ ληφθῶσιν ἀντίγραφα ἀπαιτεῖται ἡ ἔγκρισις τοῦ παρ' ἐφέταις Εἰσαγγελέως, ἀρθρ. 43. *Ποιν. διατιμῆσεως*.

(8) *Ποιν. Δικ.* ἀρθρ. 165, 166. Ἡ αἰτήσις αὕτη γίνεται ἐγγράφως πρὸς τὸν ἀρμόδιον Εἰσαγγελέα περιέχουσα ἀκριβῆ σημειώσεις τῶν διὰ τῶν κλητευθησομένων μαρτύρων ἀποδεί-

Β.) Κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις.

§ 119.

Προεισαγωγή.

Ἐμφανισθέντος τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν διὰ τῆς κλήσεως δικάσιμον (1), ἄρχεται ἡ κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις τῆς ὑποθέσεως. Καὶ ἐν πρώτοις μὲν βεβαιοῦται ὑπὸ τοῦ προέδρου ἡ ταυτότης αὐτοῦ (2), μετὰ

κτέων γεγονότων Ὁ δ' Εἰσαγγελεὺς εἰς τὴν εὐρὴν βάσιμον τὴν αἰτησὶν ταύτην κλητεύει αὐτεπαγγέλλως τοὺς προταθέντας μάρτυρας, ἄλλως διατάττει τὴν δι' ἐξόδων τῶν κατηγορουμένων κλήτευσιν αὐτῶν κατὰ τὰ ἄρθρ. 490 καὶ 492, προσυπογράφων μόνον τὰς κλήσεις καὶ τὴν ἐπίδοσιν αὐτῶν ἐντελλόμενος.

(1) Ὁ κατηγορούμενος ὀφείλει νὰ παρίσταται αὐτοπροσώπως. Ἡ διὰ πληρεξουσίου παράστασις αὐτοῦ τότε μόνον ἐπιτρέπεται ὡς ὅτις πρόκειται περὶ πλημμελήματος τιμωρουμένου διὰ χρηματικῆς ποινῆς. *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 25, 374. Instr. crim. art. 185.* Κατὰ τὴν νομολογίαν τῶν Γαλλικῶν δικαστηρίων καὶ ὡς ὅτις δυνάμει τοῦ παρατεθέντος ἁρθρου ἀπαιτεῖται ἡ ἐμφάνισις τοῦ κατηγορουμένου, ἡ παρουσία αὐτοῦ θεωρεῖται ἀναγκαία μόνον ἐπὶ τῆς κατ' οὐσίαν συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως, ὅθεν ἐπιτρέπεται ἡ διὰ πληρεξουσίου παράστασις κατὰ τὴν συζήτησιν τῶν προδικαστικῶν ζητημάτων. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη ἑρμηνεῖα τοῦ νόμου ἀντίκειται ὅλως εἰς τὰς σαφεῖς διατάξεις τῶν ἁρθρ. 25, 339, 403, 375 τῆς ἡμετέρας *Ποιν. Δικονομίας. Dalloz Instr. n°. 955.*

(2) Ἐπὶ τούτῳ ἐρωτᾶται ὑπὸ τοῦ Προέδρου περὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ἐπωνύμου αὐτοῦ, περὶ τῆς ἡλικίας, τῆς θρησκείας,

τοῦτο δὲ ἀπαγγέλλει ὁ Εἰσαγγελεὺς συνοπτικῶς τὴν κατηγορίαν (3), καὶ ἐκφωνοῦνται ὑπὸ τοῦ κλητῆρος τὰ ὀνόματα τῶν κλητευθέντων μαρτύρων τῆς τε κατηγορίας καὶ ὑπερχσπίσεως κατὰ τὸν ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως εἰς τὸν Πρόεδρον ἐγχειριζόμενον κατάλογον, καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου, εἰς ὃν συγχωρεῖται καὶ ἐπὶ ἀκροατηρίου εἶτι νὰ προσαγάγῃ μάρτυρας ὑπερασπίσεως.

Πρὶν ἢ ἀρχίσῃ ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων προτείνονται ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ Εἰσαγγελέως ἅπασαι αἱ ἀνατρεπτικαὶ ἢ ἀναβλητικαὶ ἐναστάσεις, οἷαι ἡ τῆς ἀναρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου, αἱ ἐπὶ ἀκυροτήτων τῆς διαδικασίας στηριζόμεναι, αἱ περὶ ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως κτλ. περὶ ὧν ἀποφασίζει τὸ δικαστήριον (4). Πρὸς τοῦτοις τὸ δικαστήριον ἐπιλαμβάνεται οἰκοθεν τῆς ἐρεύνης ἀπασῶν τῶν ἐναστάσεων, ὥς ἐξ ἐπαγγέλματος δύναται νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν, καὶ ἐπομένως νὰ διατάξῃ τὴν πρόοδον ἢ ἀναστολὴν τῆς δίκης (5).

§ 120.

**Ερευνᾷ τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων.*

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ κατηγορουμένου ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ

τοῦ γενηθέντος τόπου, τῶν γονέων, τῆς τάξεως ἢ τοῦ ἐπιτηδεύματος καὶ τῆς κατοικίας του.

(3) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 377.

(4) *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VII. § 559, σελ. 741.*

(5) Τοιαῦται ἐξ ἐπαγγέλματος ἐξεταστῆαι ἐναστάσεις εἶσιν ἡ τῆς παραγραφῆς, ἡ τοῦ δεδικασμένου, ἡ τῆς ἀμνηστίας κτλ. δι' ὧν ἀποσβέννυται ἡ ποινικὴ ἀγωγή. ὁρ. *Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 494.*

λόγος ἀναβολῆς τῆς δίκης προβαίνει τὸ δικαστήριον εἰς τὴν ἐξέλεγχιν τῶν μέσων τῆς ἀποδείξεως, ἀρχόμενον ἀπὸ τῶν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας προσαγομένων. Ἦτοι

α) ἀκροᾶται τῶν μαρτύρων τῆς κατηγορίας, περατωθείσης δὲ τῆς ἐξετάσεως αὐτῶν μεταβαίνει εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων τῆς ὑπερασπίσεως. Οἱ μάρτυρες ἐξετάζονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου κατ' ἰδίαν ἕκαστος κατὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ὀρισθεῖσαν τάξιν (1). Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ συνεννοήσεων μεταξὺ αὐτῶν διατάσσεται ἡ ἀποχώρησις εἰς ἰδιαίτερα ἐπὶ τούτῳ δωμάτια καὶ, εἰ δέον, λαμβάνονται πάντα τὰ προφυλακτικὰ μέσα κατὰ πάσης ἐνδεχομένης ἀθεμίτου συνεντευξέως. Ἐκτὸς τοῦ προέδρου, ἔχουσι δικαίωμα ὁ Εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ ἰδιώτης κατήγορος ὡς καὶ ὁ κατηγορούμενος καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων ν' ἀπευθύνωσι πρὸς τοὺς μάρτυρας ὅσας νομίζουσιν ἀναγκαίαις ἐρωτήσεις πρὸς διασαφίσιν τῶν καταθέσεων αὐτῶν ἢ ἐξέλεγχιν τοῦ ἀξιοπίστου τῆς μαρτυρίας των (2).

(1) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 578. — *Peri tōn ischnousōn diatupōseōn katà tēn ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων* ἀρ. § 67.

(2) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 586, 588. *Ῥητῶς δὲ ἀπαγορεύεται καὶ ἐπὶ ποινῇ ἡ κατὰ τὴν ἐξέτασιν ταύτην ἐξέδρισις τῶν μαρτύρων ὑπὸ τῶν κατηγορουμένων ἢ τῶν συνηγῶν αὐτῶν*, ἀρθρ. 587. *Οἱ μάρτυρες μετὰ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν ὀφείλουσι νὰ διαμένωσιν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, καθ' ὅσον μέχρι οὗ κηρυχθῇ περατωμένη ἡ συζήτησις ὀνύται νὰ διαταχθῇ ἡ ἐκ γένου ἐξέτασις αὐτῶν*. Πoir. Δικ. ἀρθρ. 592, 564, 565, 578, 588. *Εὗρετρη. τόμ. Γ'. σελ. 151. — Μόνον τῇ ἀδελφῇ τοῦ Προέδρου καὶ μὴ ὑπαρχούσης ἀντιρρήσεως ἐκ μέρους τῶν διαόλων δύναται νὰ ἀπέλθωσι*.

β'.) Ἀναγινώσκονται ὑπὸ τοῦ γραμματέως αἱ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς κολασίμου πράξεως χρήσιμοι ἐκθέσεις.

γ'.) Ἐξετάζονται οἱ διορισθέντες πραγματογνώμονες καὶ ἐμπειροτέχναι, ἧ ἀναγινώσκονται αἱ ἐκθέσεις αὐτῶν.

δ'.) Ἐξετάζονται πάντα τὰ πειστήρια καὶ ἐπιδεικνύονται πρὸς τὸν κατηγορούμενον ἢ τοὺς μάρτυρας πρὸς ἀναγνώρισιν (3).

Ἀπασαὶ δὲ αἱ κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν διαφόρων τούτων ἀποδεικτικῶν μέσων προκύπτουσαι ἀμφισβητήσεις διαλύονται, εἰ δέον, διὰ παρεμπιπτουσῶν ἀποφάσεων τοῦ δικαστηρίου.

Ἐὰν τὸ δικαστήριον μετὰ τὴν ἔρευναν τῶν εἰρημένων ἀποδεικτικῶν μέσων πεισθῇ ὅτι δὲν δύναται ἕνεκα διαφορῶν αὐτῶν ἐλλείψεων νὰ σχηματίσῃ βεβαίαν πεποιθήσιν περὶ τῆς κατηγορίας ἔχει τὸ δικαίωμα, ἀναβάλλον τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, νὰ διατάξῃ τὴν προσαγωγὴν πληρεστέρων ἀποδείξεων (4).

(3) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 393.

(4) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 399, 348. — Ἐκ τῇ δικονομίᾳ δὲν ὑπάρχει εἰδικὴ τις διάταξις ὀρίζουσα παρὰ τίνων καὶ πῶς ἐνεργεῖται ἡ τοιαύτη συμπλήρωσις τῶν ἀποδείξεων. Τὴν αὐτὴν ἐλλείψιν ἀπαρτῶμεν καὶ ἐκ τῇ Γαλλικῇ Πoir. Δικονομίᾳ, ἐν ἣ ὠδὲ μνηία κἂν γίνεται περὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ δικαστηρίου τοῦ διατάξαι κρείττονας ἀποδείξεις. Τὸ κενὸν ὅμως τοῦτο τῆς Γαλλικῆς νομοθεσίας ἀνεπλήρωσεν ἡ νομολογία τοῦ Ἀκυρωτικοῦ, περὶ ἧς ὁρ. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. VII, § 560, σελ. 756. Ἐπειδὴ ἐκ τοιαύτης περιπτώσεως τὸ πλημμελειοδικεῖον ἐπιληθὲν ἀπαξ τῆς ὑποθέσεως δὲν δύναται νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐκδικάσεως αὐτῆς καὶ νὰ διατάξῃ τὴν ἐνέργειαν ἀνακρίσεων ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅστις, εἰ μὲν ἡ ὑπόθεσις εἰσῆχθη συνεπελὴ βον-

§ 121.

Ἀγορεύσεις τῶν διαδίκων.

Μετά τὴν ἔρευναν τῶν διαφόρων ἀποδεικτικῶν μέσων ἄρχεται ἡ προφορικὴ συζήτησις τῆς ὑποθέσεως. Πρῶτος λαμβάνει τὸν λόγον ὁ Εἰσαγγελεὺς, ὅστις ἀναπτύσσει τὴν κατηγορίαν, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ πολιτικῶς ἐνάγων ἐὰν ὑπάρχῃ τοιοῦτος, ὅστις ἐξαιτεῖται τὴν παραδοχὴν τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ, στηριζόμενοι ἀμφοτέρω εἰς τὰς ἐκ τῆς ἐρεῦνης τῶν διαφόρων ἀποδεικτικῶν μέσων προκυπτούσας ἀποδείξεις τῆς ἐνοχῆς τῶν κατηγορουμένων. Μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος δίδεται ὁ λόγος εἰς τὸν κατηγορούμενον ἢ τὸν συνήγορον αὐτοῦ πρὸς ἀπολογία. Προνοῶν δὲ ὁ νομοθέτης περὶ τῆς ὅσον ἐνεστὶ τελειοτέρας τῶν κατηγορουμένων ὑπερασπίσεως, ἐκανόνισεν οὕτω τὴν τάξιν τῶν ἀγορεύσεων τῶν διαδίκων, ὥστε ὁ κατηγορούμενος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀγορεύῃ ὕστατος

λέυματος ἀπεξεδύθη πάσης δικαιοδοσίας, εἰ δὲ δι' αὐτὴν εὐθείας κλήσεως δὲν δύναται πλέον νὰ ἐνεργήσῃ ἀνακρίσεις (ὅρ. *Dalloz Instr. n°. 950, 969*), νομίζομεν ὅτι τὸ δικαστήριον αὐτὸ δ-φείλει νὰ προνοήσῃ περὶ τῶν ἀναγκῶν νὰ προσαχθῶσιν ἀποδείξεων καὶ νὰ διατάξῃ αὐτὰς διὰ τῆς ἀποφάσεώς του, ἥς ἡ ἐκτέλεσις ἀνατίθεται τῇ Εἰσαγγελικῇ ἀρχῇ. Ἐὰν δὲ παρίσταται ἀνάγκη τῆς ἐξετάσεως μαρτύρων εἰς ἄλλον τινὰ τόπον ἐδριοσκομένων, ὧν ἡ ἐμφάνισις εἶναι ἀδύνατος, ἡ τῆς ἐνεργείας ἄλλης τινὸς ἀνακριτικῆς πράξεως, δύναται ν' ἀναθῇ τὴν ἐκτέλεσιν ταύτης εἰς τινὰ ἐκ τῶν παρ' αὐτῷ δικαστῶν, ὡς εἰσηγητὴν, ἢ νὰ προσκαλέσῃ πρὸς τοῦτο τινὰ τῶν δικαστῶν τοῦ πλημμελειοδικείου τῆς περιφέρειας, ἐν ᾗ πρόκειται νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ διὰ τῆς ἀποφάσεως ὁρισθεῖσα ἀνακριτικὴ πράξις.

πάντων, διό, ἐὰν μετὰ τὴν ἀπολογίαὶν τοῦ κατηγορουμένου ὁ Εἰσαγγελεὺς ἢ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων ἐπιχειρήσωσι τὴν ἀνασκευὴν τῆς ὑπερασπίσεως αὐτοῦ, δίδονται καὶ αὖθις τῷ κατηγορουμένῳ ὁ λόγος, οὕτω δὲ ἀλληλοδιαδόχως ἀγορεύουσιν οἱ διάδικοι, μέχρις οὗ ὁ Πρόεδρος κηρύξῃ περατωθεῖσαν τὴν συζήτησιν (1).

§ 122.

Ἀποφασίς τοῦ δικαστηρίου καὶ δημοσίευσίς αὐτῆς.

Περατωθείσης τῆς συζήτησεως προβαίνει τὸ δικαστήριον εἰς τὸν καταρτισμὸν τῆς ἀποφάσεώς του, διασκεπτομένων τῶν δικαστῶν μυστικῶς ἐπὶ τῶν ἐδρῶν αὐτῶν, ἢ ἐν ἰδιαιτέρῳ ἐπὶ τούτῳ δωματίῳ, ὅσας τις σπουδαῖαι ὑπάρχουσι μετὰ αὐτῶν διαφωνίαι ἢ δὲ ὑπόθεσις συντόνου χρήζει διασκέψεως. Ὁ Πρόεδρος διευθύνει τὰς διασκέψεις ὑποβάλλων τοῖς δικασταῖς τὰ διάφορα ζητήματα περὶ ὧν πρόκειται ν' ἀποφανθῶσιν, ἥτοι πρῶτον μὲν ἂν ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἐνοχος τῆς ἀθεμίτου πράξεως ὡς αὐτουργὸς ἢ ὡς συναίτιος ἢ συνεργός, δεύτερον δὲ ποῖος εἶναι ὁ ἀληθὴς χαρακτήρ τῆς πράξεως, τρίτον ἂν ἡ πράξις ἐξετελέσθῃ ὑπ' αὐτοῦ ἢ ἂν ὑπάρχει μόνον ἀπόπειρα ταύτης καὶ οὕτω καθεξῆς (1).

Συλλέγει δὲ τὰς ψήφους τῶν δικαστῶν ἐπὶ τῶν ὑποβληθέντων αὐτοῖς ζητημάτων ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ νεωτέ-

(1) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 594.

(1) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 596.

ρου καὶ προβαίνων πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους κατὰ τὴν τάξιν τοῦ διορισμοῦ αὐτῶν (2).

Ἀφοῦ τοιοῦτοτρόπως καταρτισθῇ ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου δημοσιεύεται ἐπὶ ἀκροατηρίου, ἀπαγγέλλοντος αὐτὴν τοῦ Προέδρου ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ κατηγορουμένου. Καὶ ἐὰν μὲν ὁ κατηγορούμενος κηρυχθῇ ἀθῶος ἀποπερατοῦται ἡ δίκη. Ἐὰν ὅμως τὸ δικαστήριον ἀποφανθῇ ὅτι εἶναι ἐνοχος ἄρχεται ἀμέσως κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίασιν ἡ συζήτησις περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἐφαρμοστέας ποινῆς, ἐφ' ᾗ ἀγορεύουσιν ἀλληλοδιαδόχως ὁ Εἰσαγγελεὺς, ὁ κατηγορούμενος καὶ οἱ λοιποὶ τυχὸν διάδικοι ὑποβάλλοντες ἕκαστος τὰς αἰτήσεις αὐτῶν (3).

Μετὰ τὴν ἀκρόασιν αὐτῶν ἐκδίδει τὸ δικαστήριον τὴν περὶ τῆς καταγνώστεας ποινῆς ἀπόφασίν του. Ἐν τῇ ἀπόφασει ταύτῃ ὀρίζεται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ περὶ τῆς αἰτουμένης πολιτικῆς ἀπεζημιώσεως, ἣν ὀφείλει ὁ καταδικασθεὶς ν' ἀποτίσῃ τῷ παθόντι.

Γ.) Ἑρημοδικία.

§ 123.

Ἑρῆμην δικάζεται ὁ κατηγορούμενος ἢ ὅταν δὲν ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν διὰ τῆς κλήσεως ὀριοθεϊσαν δικάσιμον οὔτε αὐτοπροσώπως οὔτε διὰ πληρεξουσίου ὁσάκις τοῦτο ἐπιτρέπεται, ἢ ὅταν ἐμφανισθῇ μὲν ἐν ἀρχῇ τῆς συνεδριάσεως

(2) Ὁργ. ἄρθρ. 85. Τελευταῖος πάντων ψήφουσιν ὁ Πρόεδρος αὐτός.

(3) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 397, 449, 450.

δηλώση ὅμως κατόπιν ὅτι ἀποσύρεται ταύτης καὶ δὲν συμμετάσχη τῆς συζητήσεως (1).

(1) Πρὶν ἢ ὅμως προβῇ τὸ δικαστήριον εἰς τὴν ἐρήμην συζητησὶν ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ ἐὰν ἡ κλήσις ἐγένετο κατὰ τοὺς νομίμους τύπους. Πoir. Δικ. ἄρθρ. 403. Instr. crim. art. 186. Οἱ Γάλλοι δικονομολόγοι διακρίνουσι τὰς δύο ἐν τῷ κειμένῳ ἀναφερομένας περιπτώσεις τῆς ἐρημοδικίας καλοῦντες τὴν μὲν πρώτην *Defaut faute de comparaitre*, τὴν δὲ δευτέραν *Defaut faute de plaider*. Ἡ δευτέρα αὕτη περίπτωσις δὲν μνημονεύεται ῥητῶς ἐν τῷ νόμῳ, θεωρεῖται ὅμως ὡς ἄμεσος καὶ ἀναγκαῖα συνέπεια τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ ἀπαραιτήτου τῆς ὑπερασπίσεως, διότι ἐνδέχεται νὰ μὴ ἔχῃ ὁ κατηγορούμενος κατὰ τὴν διὰ τῆς κλήσεως ὁρισθεῖσαν δικάσιμον πρόχειρα πάντα τὰ τῆς ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀποδείξεως μέσα, καὶ νὰ ἐλλείψῃ διὰ τῆς ἀναβολῆς τῆς συζητήσεως νὰ προπαρασκευάσῃ ἐντελέστερον τὴν ὑπεράσπισιν. Ἄν καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐπιτρέπεται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ δικαστηρίου τὴν ἀναβολὴν τῆς δίκης, μὴ γενομένης ὅμως δεκτικῆς τῆς αἰτήσεώς του ταύτης ἢθελεν εἶδαι ἄδικον ν' ἀναγκασθῇ νὰ προσέλθῃ εἰς τὸν δικαστικὸν ἀγῶνα, καίτοι συναισθανόμενος ἑαυτὸν μὴ προσηκόντως προετοιμασμένον. Τοιαύτη ἐρημοδικία δι' ἑλλειψίν ὑπερασπίσεως ὑπάρχει ὅταν ὁ κατηγορούμενος ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν δικάσιμον υποβάλλῃ εἰς τὸ δικαστήριον ἀνατρεπτικὴν τινα ἢ ἀναβλητικὴν ἐνστάσιν καὶ μετὰ τὴν μὴ παραδοχὴν αὐτῆς ἀποσυρθῇ ἐκ τῆς συζητήσεως τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως, ἢ ἐὰν ἀρξαμένης τῆς συζητήσεως τῆς οὐσίας πρὶν ἢ ὅμως ἀπολογηθῇ εἰς τὴν κατ' αὐτοῦ ἀπαγγελθεῖσαν κατηγορίαν, ἀπομακρυνθῇ τῆς συζητήσεως. *Dalloz Jugement par default n°. 453.*

Τὸ δικαίωμα ταῦ νὰ μὴ λάβῃ μέρος εἰς τὴν συζήτησιν ἔχει ὁ κατηγορούμενος καὶ ὅταν διατελῇ προφυλακισμένος ὅρ. *Fau-*

Ἐπίσης ἐὰν κατὰ τὴν δικάσιμον μὴ ἐμφανισθῇ ὁ ιδιώτης κατήγορος ἢ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων προβαίνει τὸ δικαστήριον εἰς τὴν ἐρῆμην αὐτῶν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, ἀπορρίπτομένης ὀριστικῶς τῆς ἀγωγῆς ἢ ἐγκλήσεως, καὶ καταδικαζομένων αὐτῶν εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων (2).

Πλὴν καίτοι ὀριστικῶς ἀπορρίπτομένης τῆς ἐγκλήσεως τοῦ ιδιώτου κατηγόρου ἢ τῆς ἀγωγῆς τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος δὲν ἀπαλλάττεται ἐντελῶς ὁ κατηγορούμενος πάσης περαιτέρω καταδιώξεως ἐνεκα τῆς κολασίμου πράξεως, διότι ὁ μὲν πολιτικῶς ἐνάγων δύναται νὰ ἐπιδιώξῃ

stin Hélie Instr. crim. τόμ. VII. § 566, σελ. 807. Dalloz Jugement par défaut, n°. 459, contra Trébutien Droit crim. σελ. 498.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς συζήτησεως ἀλλὰ πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως περὶ τῆς ἐνοχῆς αὐτοῦ, ἢ τῆς ἀποφάσεως περὶ τῆς ἐπιβλητέας ποινῆς ἀποσυρθῇ ἐκ τῆς συνεδριάσεως, τὸ δικαστήριον ἀπαγγέλλει ἀπόρτος αὐτοῦ τὴν ἀπόφασιν δὲν δύναται γὰρ θεωρηθῇ ὡς ἐρῆμην δικάζον, διότι πρὸ τῆς ἐκδόσεως μὲν τῆς περὶ ἐνοχῆς ἀποφάσεως ἡκούσθη ἤδη τῆς ἀπολογίας τοῦ κατηγορουμένου, πρὸς ἐκδοσιν δὲ τῆς περὶ τῆς ἐπιβλητέας ποινῆς ἀποφάσεως τὸ ἄρθρ. 598 πιν. δικ. λέγει «μεθ' ἧς ὁ ὕπατος ὁ κατηγορούμενος ἢ ὁ συνήγορός του γὰρ ἐπιφέρουν, ... κτ.λ.» φαίνεται ὅτι δὲν θεωρεῖ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον τὴν ἀγόρευσιν τοῦ καταδικασθέντος, ὅστις διὰ τῆς ἀπομακρύνσεώς του εἰκάζεται παραιτηθεὶς ταύτης. βρ. Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγου 427 τοῦ 1866.

(2) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 342, 404. Κατὰ τῆς τοιαύτης δὲ ἐρῆμης τοῦ ιδιώτου κατηγόρου ἢ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου δὲν συγχωρεῖται ἀνακοπὴ.

τάς πολιτικάς αὐτοῦ ἀπαιτήσεις ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων (3). Ὁ δὲ Εἰσαγγελεὺς δύναται, ἐὰν πεισθῇ ἐκ τῶν ἐνεργηθειῶν ἀνακρίσεων ὅτι ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἔνοχος, ν' ἀναλάβῃ αὐτεπαγγέλτως τὴν κατηγορίαν ἢ ἐπὶ τῆς αὐτῆς συνεδριάσεως, ἢ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολὴν τῆς δίκης, ὅπως ἐνεργήσῃ κατὰ τὸ μεταξὺ τοῦτο διάστημα νέαν ἔγγραφον προανάκρισιν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς τυχόν προϋπαρχούσης (4).

Ἐν τῇ κατ' ἐρήμην δίκῃ τηροῦνται οἱ αὐτοὶ τῆς διαδικασίας τύποι οἱ ἐπὶ τῆς κατ' ἀντιμωλίαν ἰσχύοντες, ἐξαιρέσει ἐκείνων ὅσοι προϋποθέτουσι τὴν παρουσίαν τοῦ κατηγορουμένου (5).

Ἐὰν ὑπάρχωσι πλείονες συγκατηγορούμενοι, ἐξ ὧν τινὲς μὲν ἐνεφανίσθησαν, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπολείπονται, τὸ δικαστήριον, μὴ ὑπάρχοντος νομίμου λόγου ἀναβολῆς αὐτεπαγγέλτως ἐξεταζομένου, προβαίνει εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, δικάζον ἐρήμην τοὺς ἀπόντας, οἷς χορηγεῖ ὁ νόμος τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακοπῆς.

(3) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 404, 542.

(4) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 404, 545.

(5) Οὕτω λ. χ. ἀφοῦ ὁ Εἰσαγγελεὺς ἀπαγγέλλῃ τὴν κατηγορίαν τὸ δικαστήριον ἐπιλαμβάνεται τῆς ἐξετάσεως τῶν ἀποδείξεων, ἐφ' ὧν αὕτη στηρίζεται, ἥτοι ἀκροᾶται τῶν μαρτύρων τῆς κατηγορίας, καὶ ἐρευνᾷ τὰ λοιπὰ ἀποδεικτικὰ μέσα, μετὰ τὴν ἀγόρευσιν δὲ τοῦ Εἰσαγγελέως προβαίνει εἰς τὴν κατάρτισιν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ, ἣν ἐκδίδει παραχρῆμα.

ΤΜΗΜΑ Γ.

Διαδικασία ενώπιον τῶν κακουργιοδικῶν

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Εισαγωγικαὶ πράξεις.

§ 124.

Ἐγκλητήριοι καὶ κλήσεις τῶν κατηγορουμένων.

Τὰ κακουργιοδικεῖα ἐπιλαμβάνονται τῶν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν ὑπαγομένων ἀξιοποίνων πράξεων δυνάμει βουλεύματος τῶν δικαστικῶν συμβουλίων, δι' οὗ παραπέμπεται ἡ ὑπόθεσις ενώπιον αὐτῶν πρὸς ἐκδίκασιν. Μόνον τὰ πλημμελήματα ὅσα κατὰ τὸ ἄρθρον 93 τοῦ Συντάγματος δικάζονται ὑπὸ τῶν ἐνόρκων δύνανται καὶ δι' αὐτὴν εὐθείας κλήσεως τῶν κατηγορουμένων νὰ εἰσαχθῶσι πρὸς συζήτησιν (1).

(1) Ὁρ. Νομ. 30 Ἀπριλ. 1858, ἄρθρ. 1. Ἡ δι' αὐτὴν εὐθείας κλήσεως, ἡ δι' ἐκουσίας ἐμφανίσεως τῶν κατηγορουμένων ἐνώ-

Μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλευµατος σχεδιάζει ὁ παρὰ Πρωτοδικαίς Εἰσαγγελεὺς ἐντὸς πενθήμερου προθεσμίας τὸ ἐγκλητήριον ὅπερ πέμπει μετὰ τῶν σχετικῶν ἐγγράφων πρὸς τὸν παρ' ἐφέταις Εἰσαγγελέα (2). Τὸ ἐγκλητήριον, ἡγουν τὸ ἔγγραφον τὸ περιλαµβάνον τὴν κατηγορίαν, συντάσσεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ βουλευµατος, καὶ ὀφείλει νὰ περιέχῃ α) τὸ ὄνομα καὶ ἀκριβῆ χαρακτηρισµὸν τοῦ κατηγορουµένου, β') σύντομον περιγραφὴν τοῦ κακουργήµατος δι' ὃ ἀπαγγέλλεται ἡ κατηγορία, καὶ σημείωσιν τοῦ ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐφ' οὗ αὕτη στηρίζεται, γ') συνοπτικὴν ἔκθεσιν τῶν κυριωτέρων περιστάτικῶν τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀξιοποίνου πράξεως ἢ μετ' αὐτὴν βεβιωθέντων (*facta relevantia*), δ') τὴν αἵτησιν τοῦ νὰ κηρυχθῇ ὁ κατηγορούµενος ἔνοχος τῆς πράξεως δι' ἣν ἀπηγγέλθη κατ' αὐτοῦ ἡ κατηγορία (3).

πιοι τῶν κακουργιοδικῶν εἰσαγωγή τῶν λοιπῶν ὑποθέσεων δὲν συγχωρεῖται.

(2) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 264.

(3) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 265. Instr. art. 241. Τὸ ἐγκλητήριον (*Facte d'accusation*) πρέπει νὰ ᾔηται σύμφωνον πρὸς τὸ περὶ παραπομπῆς βούλευμα, ὅπερ ἐστὶν ἡ βάσις τῆς κατηγορίας, πᾶσα δὲ οὐσιώδης τοῦτου τροποποίησις δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀκύρωσιν τῆς διαδικασίας ἐὰν ἐκ τῆς τροποποιήσεως ταύτης ἐπῆλθε σύγχυσις περὶ τὴν θέσιν τῶν ζητημάτων (*Legraverend Législ. crim. τόμ. I. σελ. 471. Dalloz Instr. n°. 1194. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. 74, τοῦ 1845. Εὐρετηρ. τόμ. ΙΖ'. σελ. 125*), καθ' ὅσον τὸ ἐγκλητήριον χρησιμεύει οὐσιωδῶς πρὸς καθορισµὸν τῶν τοῖς ἐνόρκοις ὑποβληθησοµένων ζητηµάτων. *Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 364. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VI. § 442, σελ. 416, κ. ἐξ.*

Ὁ παρ' ἐφέταις Εἰσαγγελεὺς ἐπιθεωρεῖ τὸ ἐγκλητήριον ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς αὐτοῦ, καὶ ἡ διατάσσει ἀπλῶς τὴν κοινοποιήσιν τοῦ μετὰ τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλεύματος πρὸς τὸν κατηγορούμενον, ἢ ἐὰν εὕρῃ αὐτὸ μὴ προσήκόντως συντεταγμένον συντάσσει νέον ἐγκλητήριον, ἢ τέλος ἐὰν πεισθῇ ὅτι τὸ περὶ παραπομπῆς βούλευμα, ἐφ' οὗ τὸ ἐγκλητήριον στηρίζεται εἶναι πλημμελές, εἴτε ὡς πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς εἰς τὸν κατηγορούμενον ἀποδιδομένης πράξεως, εἴτε ὡς πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐνοχῆς τοῦ αὐτουργοῦ καὶ τὴν ἐξέλεξιν τῶν ἀποδείξεων ταύτης, εἰσάγει τὴν ὑπόθεσιν ἐντὸς τῆς αὐτῆς τριημέρου προθεσμίας ἐνώπιον τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν, ὅπερ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Εἰσαγγελέως ὑποβαλλομένων αὐτῶν προτάσεων (4).

Καὶ εἰ μὲν τὸ συμβούλιον τῶν ἐφετῶν εὕρῃ ὅτι ἡ κολάσιμος πράξις ἐχαρακτηρίσθη ὀρθῶς ἐν τῷ βουλεύματι τοῦ τῶν πλημμελειοδικῶν συμβουλίου ἐπικυροῖ αὐτὸ, καὶ κοινοποιεῖται πρὸς τὸν κατηγορούμενον τὸ συνταχθέν ἐγκλητήριον, εἰ δὲ τούναντίον πεισθῇ ὅτι ἐσφαλμένως ἐχαρακτηρίσθη δίδει τὸν προσήκοντα χαρακτηρισμὸν εἰς τὴν κολάσιμον πράξιν. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τοῦ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν ἐκδοθέντος βουλεύματος σχεδιάζει ὁ παρ' ἐφέταις Εἰσαγγελεὺς ἐντὸς τριημέρου προθεσμίας ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ νέον ἐγκλητήριον.

Ἡ ἐπίδοσις τοῦ ἐγκλητηρίου μετὰ τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλεύματος ὡς καὶ τῆς κλήσεως τοῦ κατηγορουμέ-

(4) Ὅρα § 115. Πον. Δικ. ἀρθρ. 274, 275.

νου πρὸς ἐμφάνισιν κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν δικασίμον, ἐνεργεῖται τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ παρ' ἐφέταις Εἰσαγγελέως, ἢ τοῦ ἀναπληροῦντος αὐτὸν Εἰσαγγελέως τῶν Πρωτοδικῶν. Δέον δὲ νὰ γείνη ὡς τοῦλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς ὀρισθείσης δικασίμου (5).

Κύριος σκοπὸς τῆς κοινοποιήσεως ταύτης τοῦ ἐγκλητηρίου εἶναι ἡ γνωστοποίησις τῷ κατηγορουμένῳ τῶν κεφαλαίων τῆς κατηγορίας ἵνα ἐν γνώσει ταύτης καὶ ἐγκαίρως προπαρασκευάσῃ τὴν ἑαυτοῦ ὑπεράσπισιν. Διὸ καὶ ἡ παράλειψις αὐτῆς ἐπιφέρει ἀκυρότητα τῆς δίκης δυναμένην κατὰ πᾶσαν στάσιν νὰ προταθῇ ἢ καὶ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν παρὰ τοῦ δικαστηρίου αὐτεπαγγέλτως (6).

(5) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 274, 275. Ἡ προθεσμία αὕτη παρατείνεται λόγῳ ἀποστάσεως, ἄρθρ. 163. Ἡ ἐπίδοσις γίνεται κατὰ τὰς ἐν τοῖς ἄρθροις 163, 190, 191 καὶ 192 ὀριζόμενας διατυπώσεις. Ἡ κλήσις συντάσσεται κατὰ τὸν ἐν τῷ ἄρθρ. 162 διαγεγραμμένον τύπον, ὅρ. § 118.

(6) Ἡ ἐκ τῆς παραλείψεως τῆς ἐμπροθέσμου κοινοποιήσεως τοῦ ἐγκλητηρίου καὶ τῶν λοιπῶν ἐγγράφων προερχομένη ἀκυρότης θεωρεῖται ὡς οὐσιώδης. Δὲν καλύπτεται δὲ διὰ τῆς παραιτήσεως τοῦ κατηγορουμένου ἢ διὰ τῆς ὁμολογίας αὐτοῦ διὰ παρεδόθησαν αὐτῷ τὰ ἔγγραφα ταῦτα, περὶ ὧν ὅμως δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ δικογραφίᾳ ἐπίσημος βεβαίωσις τῆς ἐπιδόσεώς των. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγου 10 καὶ 76 τοῦ 1846. Εὐρετηρ. τόμ. Ζ'. σελ. 180, τόμ. ΙΖ'. σελ. 120. Ἐναντίας γνώμην τῆς τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐκφέρει ὁ Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VI. § 443, σελ. 454. ἐπιχαλούμενος τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀκρωτικοῦ. ὅρ. καὶ Trébutien Droit criminel. τόμ. II. σελ. 366. «La nullité qui resulte de l'omission est d'ordre publique parce qu'il y a une raison de haute moralité publique»

Ἐὰν ὥσι πλείονες κατηγορούμενοι πρέπει νὰ κοινοποιη-
ται ἐκάστῳ κατ' ἰδίαν τὸ περὶ παραπομπῆς βούλευμα μετὰ
τοῦ ἐγκλητηρίου καὶ τῆς κλήσεως (7).

Ἡ εἰς τὸν κατηγορούμενον ἐγχείρισις τοῦ περὶ παρα-
πομπῆς βουλεύματος μετὰ τοῦ ἐγκλητηρίου καὶ τῆς κλή-
σεως ἄμεσον ἔχει ἀποτέλεσμα τὴν κοινοποίησιν τῶν τῆς
ἀνακρίσεως ἐγγράφων, ὧν ὁ κατηγορούμενος ἔχει δικαίωμα
νὰ λάβῃ γνῶσιν, καὶ τὴν ἐλευθέραν αὐτοῦ μετὰ τοῦ συνη-
γόρου του συκοινωνίαν. Ἀμφοτέρας τὰς διατάξεις ταύ-
τας ὑπηγόρευσε τῷ νομοθέτῃ ὁ πρὸς τὸ ἀπαρβιάστων τοῦ
δικαιώματος τῆς ὑπερασπίσεως τῶν κατηγορουμένων σε-
βασμὸς, καὶ ἡ ἐντεῦθεν πηγάζουσα ἀνάγκη τῆς χορηγή-
σεως τῷ κατηγορουμένῳ ἀπάντων τῶν πρὸς παρασκευὴν
ταύτης συντελούντων μέσων (8).

*qui exige qu'un accusé ne soit condamné qu'après avoir été
mis à même de préparer complètement sa défense, elle peut
donc être proposée même après la déclaration du jury.
Dalloz Instr. n°. 4244.*

(7) Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. 55 τοῦ 1844, 78 τοῦ 1850.
Πλὴν ἡ βεβαίωσις τῆς ἐπιδόσεως τῶν διαφόρων ἐγκλητηρίων
δύναται νὰ γείνη καὶ δι' ἐνὸς ἐπιδιοτηρίου. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ.
Πάγ. 55 τοῦ 1849. Εὐρετηρ. τόμ. Ζ'. σελ. 187.

(8) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 275, 165. Ἀμφοτέρα τὰ ἄρθρα ταῦτα
γενικώτερον ἐκφράζονται περὶ τῆς κοινοποιήσεως τῶν τὴν ἀνά-
κρισιν ἀφορῶντων ἐγγράφων, ἐντεῦθεν ἔπεται ὅτι ὁ κατηγορού-
μενος ἔχει δικαίωμα νὰ λάβῃ γνῶσιν ἀπάντων τῶν ἐν τῷ
φακέλλῳ τῆς δικογραφίας περιεχομένων ἐγγράφων. Αἴτιον πε-
ριοριστικὴ εἶναι ἡ σχετικὴ διαταξὶς τοῦ ἄρθρ. 505 Instr. crim.
καθ' ἣν ἐπιτρέπεται τῷ κατηγορουμένῳ νὰ λάβῃ ἀντίγραφοι
μόνον τῶν ἐκθέσεων τῶν βεβαιουσῶν τὴν κολάσιμον πράξιν καὶ

Μετά τὴν ἐπίδοσιν τοῦ ἐγκλητηρίου ἐγγράφου, εἰάν τὸ δικαστήριον τῶν κακουργιοδικῶν δὲν ἐδρεύῃ ἐν τῷ τόπῳ ὃ κατηγορούμενος διατελεῖ φυλακισμένος, μεταφέρεται οὗτος τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ Εἰσαγγελέως εἰς τὸν τόπον τῶν συνεδριάσεων τοῦ κακουργιοδικείου. Μετ' αὐτοῦ συναποστέλλονται καὶ πάντα τὰ ἀποδεικτικὰ ἔγγραφα καὶ πειστήρια (9).

Τρεῖς δὲ τοῦλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς ὁρισθείσης δικασίμου ὀφείλει ὁ παρὰ κακουργιοδικαῖς Εἰσαγγελεὺς νὰ ἐγχειρίσῃ πρὸς τὸν ἐγκαλούμενον καὶ τὸν πρόεδρον τῶν συνέδρων κατάλογον τῶν κλητευθέντων μαρτύρων. Τοῦτ' αὐτὸ ὑποχρεοῦνται νὰ πράττωσιν ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας καὶ αἱ ἰδιῶται κατήγοροι καὶ οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες, εἰάν παρέστησαν τοιοῦτοι καὶ εἰάν πρὸς ὑποστήριξιν τῶν κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἀπαιτήσεων των προσεκάλεσαν μάρτυρας (10).

Ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν μαρτύρων. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VIII. § 615, σελ. 520.*

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος δὲν ἔχῃ συνήγορον διορίζει ὁ Πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν τοιοῦτον τῇ αἰτίσει αὐτοῦ ἢ αὐτεπαγγέλτως, ἀρθρ. 275, 26. Ποινικῆς Δικονομίας.

(9) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 277, 90.

(10) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 413. Ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν μαρτύρων τῷ ἐγχειριζομένῳ τῷ προέδρῳ τῶν κακουργιοδικῶν δέον νὰ σημειῶνται τὸ δι' ἐκδὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν ἀποδειχθένσιν ἥματι. Ἐὰν δὲν ἐξητάσθησαν ἐν τῇ προδικασίᾳ ἀρθρ. 414. — Ἐὰν μάρτυς τις δὲν ἐγνωστοποιήσῃ παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως ἢ παρὰ τῶν λοιπῶν διαδίκων πρὸς τὸν κατηγορούμενον, τὸ δικαστήριον

§ 425.

Εμφάνοις τῶν κατηγορουμένων καὶ συγκρότησι
τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐνόρκων.

Κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν δικάσιμον προσάγεται ὁ κατηγο-
ρούμενος ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων (1), καὶ

τότε μόνον δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἐὰν δὲν
γείνη ἀντιζήρησις ἐκ μέρους τοῦ κατηγορουμένου. *Faustin Hélie*
Instr. crim. τόμ. VIII. § 609, σελ. 458, § 622, σελ. 585.

(1) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 374, 422. Instr, art. 510.* Ὁ κατηγο-
ρουμένος ὁδηγεῖται ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων
ἄνευ ἀλύσεως συνοδευόμενος μόνον ὑπὸ ἐνόρκου δυνάμεως, εἰ
χρεῖα. *Wallher Strafprocess. § 76, σελ. 295. Faustin Hélie*
Instr. crim. τόμ. VIII. § 651, σελ. 659. Ἐὰν ὁ κατηγορου-
μενος ἀρῇται κατὰ τὴν δικάσιμον νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ ἀκροα-
τήριον ; Περὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης δὲν ὑπάρχει εἰδικὴ τις
διάταξις ἐν τῇ δικονομίᾳ ἡμῶν ὡς καὶ ἐν τῇ Γαλλικῇ. Ἀλλ'
ἐν Γαλλίᾳ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς ἐλλείψεως ταύτης ὥρισθη
δι' εἰδικοῦ νόμου τῆς 9 Σεπτεμβρίου 1855 ὅτι, ἐν περιπτώσει
ἀρνήσεως τῶν κατηγορουμένων νὰ ἐμφανισθῶσιν εἰς τὸ ἀκροα-
τήριον, ὁ πρόεδρος τῶν συνέδρων προκαλεῖ αὐτοὺς διὰ κλητῆ-
ρος συντάσσοντος ἔκθεσιν περὶ τῆς γενομένης προσκλήσεως, καὶ
τῆς δοθείσης τυχόν παρὰ τῶν κατηγορουμένων ἀπαρτήσεως.
Ἐὰν δὲ μ' ὅλον τοῦτο οἱ κατηγορούμενοι ἀρῶνται νὰ ἐμφανι-
σθῶσιν, ὁ πρόεδρος δύναται νὰ διατάξῃ τὴν διὰ βίας προσαγω-
γὴν, ἢ τὴν πρὸς τὴν δίκην καὶ ἐν ἀπουσίᾳ αὐτῶν, θεωρου-
μένης ὅμως τῆς συζητήσεως ὡς κατ' ἀντινομίαν γενομένης. Ἐπειδὴ
τοιαύτη τις παρ' ἡμῶν εἰδικὴ διάταξις δὲν ἀπαιτᾶται ἐκτὸς τῆς
περιπτώσεως τοῦ ἀρθρ. 5 τοῦ ἀπὸ 30 Ἀπριλίου 1858 νόμου
περὶ τῆς τῶν πλημμελημάτων τοῦ τύπου διαδικασίας, τὸ μὲν

ἀφοῦ βεβαιωθῇ ἡ ταυτότης αὐτοῦ προβαίνει ὁ πρόεδρος τῶν συνεδρῶν εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐνόρκων καθ' ὃν ἐν τῷ διοργανισμῷ τῶν δικαστηρίων λεπτομερῶς ἐξεθέσαμεν τρόπον (2).

Οἱ κληρωθέντες ἐνόρκοι ὁμνύουσι τὸν νενομισμένον ὅρκον καὶ καταλαμβάνουσι τὰς ἐδράς αὐτῶν ἐν τῇ ὠρισμένῃ δι' αὐτοὺς θέσει ἀπέναντι τοῦ κατηγορουμένου, ἐντελῶς διακεχωρισμένοι ἀπὸ τοὺς μάρτυρας, τοὺς διαδίκους καὶ τοὺς ἀκροατὰς, ἵνα μὴ γίνηται ἐφικτὴ ἡ μετ' ἄλλων συγκοινωνία αὐτῶν (3).

§ 126.

Ἀπαγγελία τῆς κατηγορίας.

Μετὰ τὴν ὅρκισιν τῶν ἐνόρκων ἀπαγγέλλει ὁ παρὰ κα-

vor μέσον πρὸς ἐξανάγκασιν τῶν κατηγορουμένων γὰ ἐμφανισθῶσιν εἶναι ἡ διὰ βίας προσαγωγή αὐτῶν, ὅρ. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. VIII. § 651, σελ. 662.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἐμφανισθῇ μὲν ἀλλὰ φέρεται θορυβωδῶς παρακωλύων τὴν τακτικὴν ἐξακολούθησιν τῶν συζητήσεων; Καὶ περὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης σιωπᾷ ἡ ἡμετέρα ποιν. δικονομία. Ἐν Γαλλίᾳ ἐπρονόησε καὶ περὶ ταύτης ὁ μνησθεὶς νόμος τῆς 9 Σεπτεμβρίου 1855, ἐπιτρέπων τῷ προέδρῳ γὰ διατάξῃ τὴν ἐκ τοῦ ἀκροατηρίου ἀπομάκρυνσιν τοῦ κατηγορουμένου, μὴ διακοπτομένης τῆς κατ' ἀντιμωλίαν συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως (art. 10). *Dalloz Instr.* n°. 2208. Τοῦτ' αὐτὸ ἐφαρμόζεται καὶ ἐν Γερμανίᾳ. *Wallher Strafprocess.* § 78, σελ. 505.

(2) Ὁργ. ἀρθρ. 45 κ. ἐξ. Νομ. 9 Ἰουλίου 1848, περὶ τῶν καταλόγων καὶ τῶν ἐκλογῶν τῶν ἐνόρκων. Ὁρ. § 59.

(3) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 422. Ὁργ. ἀρθρ. 78.

κουργιοδικαίς Εισαγγελεύς, ἡ ὁ ιδιώτης κατήγορος συνοπτικῶς τὴν κατηγορίαν, καὶ ἐγχειρίζει τῷ προέδρῳ τὸν κατάλογον τῶν κλητευθέντων μαρτύρων, ὧν τὰ ὀνόματα ἐκφωνοῦνται παρὰ τοῦ κλητῆρος ἵνα βεβαιωθῇ ἡ παρουσία αὐτῶν. Ἐν περιπτώσει δὲ μὴ ἐμφανίσεως τινῶν ἐκ τῶν μαρτύρων χορηγεῖ ὁ νόμος τὸ δικαίωμα εἰς τὸν Εἰσαγγελεῖα ὡς καὶ εἰς τὸν κατηγορούμενον, ἐὰν δὲν θέλωσι νὰ παραιτηθῶσι τῆς ἐξετάσεως τῶν ἀπολειφθέντων, νὰ προτείνωσι τὴν ἀναβολὴν τῆς δίκης ἵνα διαταχθῇ ἡ ἐκ νέου κλήτευσις αὐτῶν καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἡ διὰ βίας προσαγωγή. Ἀποφασίζει δὲ περὶ ταύτης τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἀφοῦ σταθμίσῃ προσηκόντως τὴν σπουδαιότητα τῶν διὰ τῶν ἀπόντων μαρτύρων βεβαιωθησομένων γεγρονότων πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας ἢ τῆς ὑπερασπίσεως (1).

Μετὰ τοῦτο ὁ Πρόεδρος ἐντέλλεται τῷ γραμματεῖ ν' ἀναγνώσῃ γεγωνυῖα τῇ φωνῇ τὸ περὶ παραπομπῆς βούλευμα καὶ τὸ ἐγκλητήριο ἐγγραφον, καὶ περατωθείσης τῆς ἀναγνώσεως αὐτῶν διασαφηνίζει συνοπτικῶς τὴν κατηγορίαν, ὅπως εὐκρινέστερον καὶ τοῖς ἐνόρκοις καὶ τῷ κατηγορουμένῳ παραστήσῃ τὸν δι' αὐτῆς ἀποδιδόμενον εἰς τὴν κολάσιμον πρᾶξιν χαρακτῆρα, οὕτω δὲ ἐκείνους μὲν προδιαθέσῃ πρὸς ἀκριβῆ ἐκτίμησιν τῶν ὑποβληθησομένων ἀπο-

(1) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 420, 379, 380 κ. ἐξ. Dalloz Instr. n°.* — Ἐπίσης δύναται νὰ αἰτηθῇ ἡ ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως ἂν τις τῶν ἐξετασθέντων μαρτύρων ὡς ψευδομάρτυς ἐξελεγχθῇ ἢ ἂν ἐγγραφὸν τι ἀναγκαῖον πρὸς ἀπόδειξιν προσβληθῇ ὡς πλαστογραφημένον, ἀρθρ. 417, 369, 321. Περὶ τῆς ἀναβολῆς ἀποφασίζει τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων, ἀρθρ. 420, 369.

δείξεων, αὐτὸν δὲ καθοδηγήσῃ πρὸς διασκευὴν τῆς ὑπερασπίσεώς του. Τούτου γενομένου κηρύσσεται ὑπ' αὐτοῦ ἡ ἐναρξίς τῶν συζητήσεων (2), ὧν δὲν ἐπιτρέπεται ἡ διακοπὴ εἰ μὴ μόνον πρὸς ἀναψυχὴν τῶν δικαστῶν καὶ διαδίκων, ἢ ἐὰν ᾖναι φυσικῶς ἀδύνατος ἡ κατ' ἐξακολούθησιν ἀποπεράτωσις τῆς δίκης (3).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Συζητήσεις.

§ 427.

Διαδικασία περὶ τὴν ἀπόδειξιν.

Ἡ περὶ τὴν ἀπόδειξιν διαδικασία περιστρέφεται εἰς τὴν εξέτασιν ἀπάντων τῶν ἀποδεικτικῶν μέσων ἐφ' ὧν στηρί-

(2) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 424 Ὁργ. ἀρθρ. 80.

(3) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 443. Τὸ ἀρθρον τοῦτο μόνον τὴν πρὸς ἀναψυχὴν διακοπὴν τῶν συζητήσεων ἐπιτρέπει, ἀλλ' ἡ νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου παρεδέξατο ὅτι ἐὰν ἡ ἀποπεράτωσις τῆς δίκης ᾖναι φυσικῶς ἀδύνατος ἐν μᾶ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐπιτρέπεται ἡ ἀναβολὴ τῆς συζητήσεως διὰ τὴν ἐπιούσαν. Εὐρυτηρ. τόμ. ΙΖ' σελ. 137. Instr. crim. n.º 553. Dalloz Instr. n.º 2078. — Κατὰ τὴν ἡμετέραν δικαστικὴν ἀπαγορεύεται ἡ συγκοινωνία τῶν ἐνόρκων μετ' ἄλλων προσώπων μόνον ἀφ' ὃς πέλλωσιν εἰς τὸ πρὸς διάσκεψιν δαμάτιον αὐτῶν, ἀρθρ. 452, 453, ὅθεν, ὥσπερ ἐν Γαλλίᾳ (ὅρ. Dalloz Instr. n.º 2080), οὕτω καὶ παρ' ἡμῶν ἐπιτρέπεται τοῖς ἐνόρκους μετὰ τὴν ἀναβολὴν τῆς συνεδριάσεως διὰ τὴν ἐπιούσαν καὶ ἀπέλθωσιν εἰς τὰς οἰκίας

ζεται ἡ κατηγορία καὶ ὑπεράσπισις, ἄρχεται δὲ ἀπὸ τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων.

Τοὺς μάρτυρας ἐξετάζει ὁ Πρόεδρος τῶν συνεδρίων, οἱ δ' ἐνόρκοι ἴσα τοῖς δικασταῖς ἔχοντες δικαιώματα δυνάμει ἐκάστοτε ν' ἀπευθύνωσι πρὸς τοὺς μάρτυρας οἷας νομίσωσιν ἀναγκαίας ἐρωτήσεις καὶ νὰ αἰτήσωσι τὴν κατ' ἀντιπαράστασιν ἐξέτασιν αὐτῶν πρὸς διασαφήσιν τῆς καταθέσεώς των (1).

Ἐν πρώτοις ἐξετάζονται οἱ μάρτυρες τῆς κατηγορίας μετ' αὐτοὺς δὲ οἱ τῆς ὑπερασπίσεως, καὶ ἀναγινώσκονται αἱ ἐν τῇ προδικασίᾳ ἐνόρκως ληφθεῖσαι καταθέσεις τῶν μὴ δυναμένων νὰ ἐμφανισθῶσι κατὰ τὴν συζήτησιν μαρτύρων (2).

Μετὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν μαρτύρων ἐπιλαμβάνεται τὸ δικαστήριον τῆς ἐρεῦνης τῶν λοιπῶν ἀποδεικτικῶν μέσων, ἥτοι τῆς ἀκροάσεως τῶν ἐκθέσεων τῶν πραγματογνωμόνων καὶ ἐμπειροτεχνῶν τῶν ἐν τῇ προδικασίᾳ διορισθέντων.

τῶν. Τὸ τοιοῦτον σύστημα κατακρίνουσιν εὐλόγως πολλοὶ τῶν συγγραφέων, ὅρ. *Legraverend Législation crim.* τόμ. II. σελ. 488. — *Trébutien Droit criminel* τόμ. II. σελ. 387.

(1) *Poir. Δικ.* ἄρθρ. 425, 578, 586 κ. ἐξ. Ἐπίσης καὶ οἱ σύνεδροι καὶ οἱ κατηγορούμενοι ἢ οἱ συνήγοροι αὐτῶν ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀπευθύνωσι πρὸς τοὺς μάρτυρας ὅσας νομίσωσιν ἀναγκαίας ἐρωτήσεις. *Poir. Δικ.* ἄρθρ. 425, 586. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἱσχύουσι καὶ κατὰ τὴν ἐνώπιον τῶν κακούργιοδικῶν διαδικαστῶν ὅσα περὶ τῶν ἐνώπιον τῶν πταισματοδικῶν καὶ πλημμελειοδικῶν καλουμένων μαρτύρων ἐρρέθησαν, καὶ αἱ γενικαὶ περὶ μαρτυρικῆς ἀποδείξεως διατάξεις, ὅρ. § 74 κ. ἐξ.

(2) *Poir. Δικ.* ἄρθρ. 425, 584.

ἡ διαρκούσης τῆς συζητήσεως (3), τῆς αὐτοφίας τῶν πειστηρίων καὶ λοιπῶν ἀντικειμένων χρησίμων πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀποδείξεως (4), τῆς ἐξελέγξεως τῶν ὑποβαλλομένων ἐγγράφων, καὶ ἐν γένει πάσης ἄλλης πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τοῦ κατηγορουμένου προσαγομένης ἀποδείξεως.

§ 128.

Ἀγορεύσεις τῶν διαδίκων.

Περαιτωθείσης τῆς ἐρεῦνης τῶν διαφορῶν ἀποδεικτικῶν

(5) Τοὺς πραγματοποιώμας διορίζει τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων Πoir. Δικ. ἄρθρ. 98, 99. Περὶ τῶν προσόντων, τῆς ὀρκίσεως, τοῦ τρόπου τῆς ἐργασίας αὐτῶν κτλ. ἰσχύουσιν αἱ γενικαὶ διατάξεις, ὅρ. § 73. — Ἐν Γαλλίᾳ δύναται τὰ διορίσῃ αὐτοὺς καὶ ὁ πρόεδρος μόνος τῶν συνέδρων δυνάμει τῆς χορηγηθείσης αὐτῷ ὑπὸ τοῦ νόμου διακριτικῆς ἐξουσίας (*pouvoir discrétionnaire*) Instr. crim. art. 268, 269. — Dalloz Instr. n°. 2173. Εὐρετηρ. τόμ. 1Ζ'. σελ. 163. — Οἱ ἐπὶ ἀκροατηρίου διοριζόμενοι πραγματοποιώματες δύναται τὰ ἐκθέσωσι καὶ προφορικῶς πρὸς τὸ δικαστήριον τὴν γνωμοδότησιν αὐτῶν, ἣτις καταχωρίζεται ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς συνεδριάσεως. Ἀπ. ποιν. Ἀρ. Π. 44, τοῦ 1854.

(4) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 425, 589, 545, 96, 97. Αὐτοφία δύναται τὰ γένῃ οὐ μόνον τῶν πειστηρίων, προσώπων, ἢ ἄλλων πραγμάτων, ἀλλ' ὡς ἡ Γαλλικὴ νομολογία ἀπεγήρατο καὶ ὠρισμένον τινὸς τόπου, μεταβαλόντος αὐτόθι ὁλοκληρω τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων καὶ ἐνόρκων μετὰ τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῶν συνηγόρων αὐτοῦ καὶ ἐξακολουθοῦντος κατὰ τόπον τὴν συζήτησιν, ὅρ. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VIII. § 645 σελ. 776. Εὐρετηρ. τόμ. 1Ζ'. σελ. 162.

μέσων προσκαλείται ὁ κατηγορούμενος ὑπὸ τοῦ Προέδρου ν' ἀπολογηθῇ, ἐναπόκειται δ' αὐτῷ νὰ ποιήσῃ χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου, ἢ ν' ἀναθέσῃ τὴν ὑπεράσπισιν αὐτοῦ τῷ συνηγόρῳ (1).

Μετὰ τοῦτο λαμβάνουσιν ἀλληλοδιαδόχως τὸν λόγον ὁ Εἰσαγγελεὺς ἢ ὁ ιδιώτης κατήγορος, ὁ πολιτικῶς ἐνάγων καὶ ὁ κατηγορούμενος.

α.) Σπουδαιότατον ἔχει προορισμὸν ἡ τοῦ Εἰσαγγελέως ἀγόρευσις. Συνδυάζων οὗτος πρὸς ἀλλήλας ἀπάσας τὰς τῆς ἀξιοποίνου πράξεως ἀποδείξεις καὶ ἀνιχνεύων τὰ ἀπόκρυφα ἐλατήρια τῆς βουλήσεως τοῦ αὐτουργοῦ αὐτῆς, ἀπεικονίζει λεπτομερῶς ἐνώπιον τῶν δικαστῶν τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐγκλήματος καὶ καταδεικνύων τὴν ὑπαρξιν καὶ τὸν βαθμὸν τῆς ἐνοχῆς τοῦ αὐτουργοῦ, ἐξαιτεῖται μὲν νὰ κηρυχθῇ ἐνοχος ὁ κατηγορούμενος ἐὰν ὑπάρχουσιν ἀποκρῶσαι ἀποδείξεις πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας, προτείνει δὲ τὴν ἀθώωσιν αὐτοῦ, ἐὰν ἐκ τῶν ἀνακρίσεων δὲν βεβαιοῦται ἡ ἐνοχὴ τοῦ κατηγορουμένου. Ὁ Εἰσαγγελεὺς ἀφείλει νὰ στηρίξῃ τὴν ἀπαγγελλομένην κατηγορίαν ἐπὶ τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλευμάτος, καὶ τοῦ ἐγκλητηρίου ἐγγράφου (2).

β.) Μετὰ τὸν Εἰσαγγελέα δίδεται ὁ λόγος εἰς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα, ὅστις ἀναπτύσσει τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς

(1) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 394.

(2) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 421. Ὅσακις κατὰ τὴν δικὴν παρίσταται ιδιώτης κατήγορος λαμβάνει οὗτος πρῶτος τὸν λόγον ἀναπτύσσων τὴν κατηγορίαν. Δὲν ἀποκλείεται ὅμως ὡς ἐκ τοῦτου τῆς συζητήσεως ὁ Εἰσαγγελεὺς, ἀλλὰ συγχωρεῖται καὶ εἰς αὐτὸν γ' ἀγορεύῃ, Πoir. Δικ. ἄρθρ. 426.

αὐτοῦ. Ἡ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἀγόρευσις πρέπει νὰ περιστρέφηται κυρίως εἰς τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἐκ τῆς ἀξιολογίας πράξεως προελθούσης δι' αὐτὸν ζημίας καὶ τοῦ μαγέθους αὐτῆς, ὅθεν δὲν πρέπει νὰ ἐπιλαμβάνηται τῆς ἀναπτύξεως τῶν γεγονότων τῆς κατηγορίας, εἰ μὴ καθ' ὅσον χρησιμεύουσι ταῦτα πρὸς βεβαίωσιν καὶ διασάφησιν τῶν ἐν τῇ ἀγωγῇ αὐτοῦ αἰτήσεων (3).

γ'.) Ἀναπτύξαντος καὶ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ ἔπεται ἡ ἀπολογία τῶν κατηγορουμένων διὰ τῶν συνηγόρων αὐτῶν. Ἐὰν ᾧσι πλείονες συγκατηγορούμενοι καὶ ὑπάρξῃ διαφωνία περὶ τῆς σειρᾶς τῆς ἀγορεύσεως τῶν συνηγόρων, ὁ Πρόεδρος κανονίζει ταύτην. Ἡ ὑπεράσπισις πρέπει ν' ἀφίνηται παρὰ τοῦ διευθύνοντος τὰς συζητήσεις Προέδρου ἐντελῶς ἐλευθέρᾳ περιστέλλοντος μόνον τὰς ἐκ τῆς καταχρήσεως τοῦ δικαιώματος τούτου συμβαινούσας τυχὸν παρεκτροπὰς. Οἱ δὲ συνήγοροι καθήκον ἔχουσι νὰ περιορίζωσι τὰς ἀγορεύσεις αὐτῶν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν κυρίως καὶ διασάφησιν τῶν γεγονότων ἐκείνων καὶ ἀποδείξεων, ὅσαι τείνουσι πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀθωότητος τῶν κατηγορουμένων καὶ ἀντίκρουσιν τῆς κατηγορίας, ν' ἀποφεύγωσι δὲ ὅσον ἐνεστὶ τὴν συζήτησιν ἐπὶ τῶν ὀρίων τοῦ νόμου, ἢ περὶ τῶν συνεπειῶν τῆς καταδίκης τῶν κατηγορουμένων.

Εἰς τοὺς συνηγόρους δίδεται πάντοτε τελευταῖον ὁ λόγος, διὸ ἐὰν μετὰ τὴν πρώτην αὐτῶν ἀγόρευσιν ἢ ὁ Εἰσαγγλεὺς ἢ ὁ ιδιώτης κατήγορος ἢ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων

(3) *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VIII. § 655 σελ. 287.*
Εὐρετηρ. τόμ. ΙΖ'. σελ. 209.

λάβωσι καὶ αὖτις τὸν λόγον, συγχωρεῖται εἰς τοὺς συν-
γόρους νὰ ὁμιλήσωσιν ἐκ νέου πρὸς ἀντίκρουσιν αὐτῶν.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἀγορεύσεων τῶν διαδίκων ἐρωτᾶ-
ται ὑπὸ τοῦ Προέδρου ὁ κατηγορούμενος ἂν ἔχει νὰ προ-
θέσῃ τι πρὸς ὑπεράσπισίν του (4), καὶ ἀφοῦ ἀκροασθῇ τῆς
ἀπολογίας αὐτοῦ τὸ δικαστήριον, κηρύσσει ὁ Πρόεδρος
περατωθεῖσαν τὴν συζήτησιν (5).

(4) Πονρ. Δικ. ἄρθρ. 427. — Ἡ παράλειψις ὅμως ὑπὸ
τοῦ Προέδρου τῆς ἐρωτήσεως ταύτης πρὸς τὸν κατηγορούμενον
δὲν θεωρεῖται ὡς λόγος ἀκυρώσεως τῆς διαδικασίας. Ἀποφ.
παρ. Ἀρ. Π. 72 τοῦ 1847. — Εὐρετηρ. τόμ. ΙΖ' σελ. 212.

(5) Ἡ συζήτησις δύναται νὰ ἐπαναληφθῇ ἐκ νέου ; Τὸ ζή-
τημα τοῦτο ἔλυσε καταφατικῶς ἡ Γαλλικὴ νομολογία, θεωρή-
σασα ὅτι ἡ ἀποπεράτωσις αὕτη δὲν εἶναι ὀριστικὴ ἀλλ' ἐν ἀ-
νάγκῃ δύναται νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ συζήτησις, α') ὅταν ὁ κατηγο-
ρούμενος ζητῇ νὰ τεθῇ ζήτημα ἐλαφρυντικὸν στηριζόμενον ἐπὶ
γεγονότων, περὶ ὧν δὲν ἐγένετο συζήτησις· β') ὅταν ὁ πρό-
εδρος θεωρήσῃ ἀναγκαῖον ν' ἀπευθύνῃ ἐκ νέου ἐρωτήσεις τινας
πρὸς τινὰ τῶν προσετασθέντων μαρτύρων· γ') ὅταν ἐμφανι-
σθῇ μάρτυς κλητευθεὶς μὲν ἀλλὰ μὴ προσελθὼν κατὰ τὴν ἐν-
αρξὴν τῆς δίχης· δ') ὅταν τις τῶν μαρτύρων ζητήσῃ νὰ ἐπα-
ρρωθῇ τὴν κατάθεσίν του· ε') ὅταν πρόκηται νὰ ἐπαρρωθῇ
ὁ πρόεδρος παράλειψιν τινα γενομένην κατὰ τὰς συζητή-
σεις, λ. χ. τὴν μὴ ἀνακολῶσιν εἰς τινὰ τῶν κατηγορουμένων
τῆς καταθέσεως τοῦ συγκατηγορουμένου, τὴν μὴ μεταφράσιν
παρὰ τοῦ ἐρμηνέως ἐγγράφου τινὸς κτλ. ς') ὅταν ὁ πρόεδρος
ἐκτὸς τῶν προσαχθεῖσων καὶ ἐξελεγχθεῖσων κατὰ τὰς συζη-
τήσεις ἀποδείξεων παρτίσάγῃ ἐν τῇ ἀνακρίσει αὐτοῦ νέα
γεγονότα ἢ ἀποδείκτικὰ μέσα. Faustin Hélie, Instr. crim. τόμ.
VIII, § 657, σελ. 841. Ἀπ. Ἀρ. Παγόν, 85, 1847. 9,
1856. — Εὐρετηρ. τόμ. ΙΖ' σελ. 214.

§ 129.

Ἀνακεφαλαίωσις τοῦ Προέδρου.

Κηρυχθείσης τῆς συζητήσεως περατωμένης, ἄρχεται ὁ Πρόεδρος τῆς ἀνακεφαλαιώσεως, ἐπαναλαμβάνων διὰ συντόμου καὶ ἀπροσωπολήπτου ἐκθέσεως πάντα τὰ κυριώτερα τῆς κατηγορίας καὶ ὑπερασπίσεως ἐπιχειρήματα καὶ συμπεράσματα (1).

Ἡ ἀνακεφαλαίωσις αὕτη τοῦ Προέδρου κύριον ἔχει σκοπὸν ἵνα ἐπαναγάγῃ εἰς τὴν μνήμην τῶν ἐνόρκων τὴν ὅλην σειρὰν τῶν συζητήσεων, ἵνα καθοδηγήσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν ἀκριδῇ ἐκτίμησιν τῶν ἀντικρουομένων ἐπιχειρημάτων τῆς κατηγορίας καὶ ὑπερασπίσεως, ὅθεν πρέπει νὰ ᾔναι α) συνοπτικὴ περιλαμβάνουσα τὰ κυριώτερα περιστατικὰ καὶ τὰς οὐσιωδεστέρας ἀποδείξεις τὰς ὑπὲρ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθωότητος τῶν κατηγορουμένων συνηγορούσας, καὶ μὴ παρολιθαίνουσα εἰς ἀπλὴν μόνον ἐπανάληψιν τῶν λεχθέντων ἐν τῇ ζέσει τῶν ἀγορεύσεων τῶν διαδίκων, καὶ ἐμβάλλουσα οὕτω τοὺς ἐνόρκους εἰς ἀδιέξοδον λαβύρινθον. β) Ὅλως ἀπροσωπολήπτως ἐπίσης ὑπομιμνήσκουσα τὰς ὑπὲρ ὡς καὶ τὰς ἐναντίον τοῦ κατηγορουμένου προσαχθείσας ἀποδείξεις, καὶ ἐπομένως οὔτε πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ κατηγορουμένου τείνουσα, οὔτε πρὸς ὑποστήριξιν τῆς κατηγορίας παρεκτρέπομένη, ἀλλ' οὐδ' ἐπισήμως ἢ λεληθότως πως τὴν ἀτομικὴν

(1) *Ποιν. Δικ.* ἄρθρ. 427. *Instr. crim. art.* 356 *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VIII.* § 658 *σελ.* 848. *Trébutien Droit criminel τόμ. II.* *σελ.* 416. — *Walther Strafpr.* § 85 *σελ.* 333. — *Dalloz, Instr. n°.* 2384.

γνώμην τοῦ ἀνακεφαλαιοῦντος Προέδρου ὑποδεικνύουσα, ὅπερ δύναται ὅπωςδήποτε νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τῶν ἐνόρκων (2). Ὁ Πρόεδρος ὀφείλων κατὰ τὴν ἀνακεφαλαιώσιν νὰ ἔχῃ ἀδιαλείπτως ὑπ' ὄψιν τὰς γενομένας συζητήσεις δὲν πρέπει νὰ ἐπικαλῆται γεγονότα ἢ ἀποδείξεις, περὶ ὧν δὲν ἐγένετο λόγος ἐν τῇ ἐπὶ ἀκροατηρίου διαδικασίᾳ (3).

Ἡ ἀνακεφαλαιώσις τοῦ Προέδρου ῥητῶς διατάσσεται ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς οὐσιῶδες στοιχεῖον τῆς ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν διαδικασίας, ὅθεν καὶ ἡ καθόλου παράλειψις αὐτῆς δύναται εὐλόγως νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐπιφέρουσα τὴν ἀκυρότητα τῆς διαδικασίας (4).

(2) Κύριον καθήκον τῶν προέδρων κατὰ τὴν ἀνακεφαλαιώσιν εἶναι τὸ ν' ἀποφεύγωσι τὴν ἔκφρασιν τῆς ἰδίας αὐτῶν πεποιθήσεως περὶ τοῦ βασιλείου ἢ μὴ τῆς κατηγορίας. Δὲν ἀπαγορεύεται ὅμως αὐτοῖς ἡ διασάφησις τῶν διατάξεων τοῦ ποινικοῦ νόμου καὶ ἡ συσχέτισις αὐτῶν πρὸς τὰ γεγονότα ἐφ' ὧν ἡ κατηγορία στηρίζεται. Οὕτω λ. χ. δύνανται, εἰ χρεῖα, πρὸς ὁδήγηται τῶν ἐνόρκων κατὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς ἐτυμολογίας αὐτῶν ν' ἀναπτύξωσι τὴν ἐννοίαν τῆς ἀμύνης, τῆς ἀναιρέσεως, τῆς ἀποδείξεως, τῆς κλοπῆς κτλ.

(3) Ἐὰν συμβῇ τοῦτο, ἐπιτρέπεται κατὰ τὴν νομολογίαν τῶν Γαλλικῶν δικαστηρίων ἡ ἀκύρωσις τῆς ἀνακεφαλαιώσεως τοῦ προέδρου καὶ ἡ ἐπανάληψις τῶν συζητήσεων. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. VIII. § 658, σελ. 846. — *Trébutien Droit crim.* τόμ. II. p. 417.

(4) Ὁ νόμος δὲν ὀρρίζει τὴν περιληπτικότητα τῆς ἀνακεφαλαιώσεως ἐκάστοτε, ὅθεν ὅσοι σύντομος καὶ ἂν ᾖ ἡ ἀνακεφαλαιώσις θεωρεῖται ὡς ἐκπληρωθεῖσα ἡ διάταξις τοῦ νόμου. Οὐδέποτε ὅμως ὁ πρόεδρος δύναται ἀπλῶς ν' ἀναφερθῇ εἰς τὴν μνή-

Μετά τὸ τέλος τῆς ἀνακεφαλαιώσεως ἀφοῦ ὑπομνήσῃ ὁ Πρόεδρος τοῖς ἐνόρχοις τὰ ἑαυτῶν καθήκοντα, ἤτοι περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ὀφείλουσι νὰ προβῶσι πρὸς σχηματισμὸν τῆς ἀποφάσεως αὐτῶν, καὶ ἰδιαίτέρως περὶ τῶν ἐφαρμοστέων τύπων πρὸς κατάρτισιν τῆς ἐτυμηγορίας (5), ἐπιλαμβάνεται τῆς συντάξεως τῶν ζητημάτων.

μηρ τῶν ἐνόρχων. Arrêt de Cassation 14 Ὀκτωβρίου 1854 Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 417. — Ἐν Βελγίῳ διὰ τοῦ ἀπὸ 19 Ἰουλίου 1851 νόμου κατηργήθησαν αἱ διατάξεις τῆς ποιν. δικονομίας περὶ τῆς ἀνακεφαλαιώσεως τοῦ προέδρου. — Γενομένης τῆς συζητήσεως κεκλεισμένων τῶν θυρῶν ἡ ἀνακεφαλαιώσις δέον νὰ γείνη δημοσίᾳ ἢ οὐ; Ἡ Γαλλικὴ νομολογία καταφατικῶς ἔλυσε τὸ ζήτημα. Dalloz v. Instr. n°. 2406, 2422. Κατὰ τὴν ἡμετέραν ὁμῶς δικονομίαν φηροῦμεν ὅτι ἡ τοιαύτη λύσις δὲν δύναται νὰ γείνη δεκτὴ, διότι τὸ ἀρθρ. 78 ποιν. δικ. ῥητῶς λέγει ὅτι ἀπαγορευθεῖσης τῆς δημοσιότητος τῶν συζητήσεων μόνη ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου πρέπει ν' ἀπαγγέλληται ἐπὶ δημοσίας συνεδριάσεως.

(5) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 427. Ἡ πρὸς τοὺς ἐνόρχους ὑπὸ τοῦ προέδρου ὑπόμνησις τῶν καθηκόντων αὐτῶν, διατάσσεται ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου, ὅθεν πρέπει ν' ἀναφέρηται ἐκάστοτε ἐν τοῖς πρακτικοῖς ἢ ἐκπλήρωσις τῆς διατάξεως ταύτης. Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγ. 77 τοῦ 1854, εἰ δὲ μὴ, εἰκάζεται ἡ παράλειψις αὐτῆς καὶ ἀκυροῦται ἕνεκα τούτου ἡ διαδικασία. Ἀρκεῖ δὲ ν' ἀναφέρηται ἐν τοῖς πρακτικοῖς ὅτι ὁ Πρόεδρος ὑπέμνησε τοῖς ἐνόρχοις τὰ ἐν τοῖς ἀρθρ. 454, 458 τῆς ποινικῆς δικονομίας διατεταγμένα. Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγου 69 τοῦ 1852.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ζητήματα.

§ 130.

Er rérei.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἀνακεφαλαιώσεως τοῦ Προέδρου ἄρχεται ἡ ἐργασία τοῦ δικαστηρίου τῶν κακούργιοδικῶν πρὸς κατάρτισμόν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ. Ὡς ἐκ τῆς συνθέσεως ὅμως τοῦ δικαστηρίου τούτου ἐκ τακτικῶν δικαστῶν καὶ ἐνόρκων πολιτῶν ἡ ἐργασία αὕτη ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον στάδιον τῆς ὅλης διαδικασίας, καθ' ὃ ἐν μέρει συμπαρίστανται καὶ ἐνεργὸν λαμβάνουσι μέρος ὁ κατηγορούμενος καὶ ἡ Εἰσαγγελικὴ ἀρχή. Καὶ οἱ μὲν τακτικοὶ δικασταὶ ἀποφασίζουσι περὶ τῆς ἐπιβλητέας ποινῆς συνεπείᾳ τῆς ὑπὸ τῶν ἐνόρκων ἐκδοθείσης ἐτυμηγορίας, οἱ δὲ ἑνορχοὶ περὶ τοῦ πραγματικοῦ μέρους τῆς κατηγορίας, ἥτοι περὶ τῶν γεγονότων τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν ἔννοιαν τῆς ἀξιοποίνου πράξεως τῶν ὑποβαλλομένων αὐτοῖς διὰ τῶν ζ η τ η μ α τ ω ν. Καλοῦνται δὲ ζ η τ ῆ μ α τ α αἱ ἐγγράφοι ἐρωτήσεις αἱ ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν συνεδρῶν πρὸς τοὺς ἐνόρκους ἐγχειριζόμεναι, καὶ περιέχουσαι τὰ συστατικὰ τῆς κολασίμου πράξεως στοιχεῖα μεθ' ὧν τῶν συνοδευόντων τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς περιστατικῶν.

Σκοπὸς δὲ τῆς θέσεως τῶν τοιούτων ζητημάτων εἶναι ὁ ἀκριβοῦς προσδιορισμὸς τῶν γεγονότων ἐφ' ὧν ὀφείλουσι νὰ δικάσωσιν οἱ ἑνορχοὶ, καὶ διὰ τῶν ὁποίων προσδιορίζε-

ται ἡ ὑπαρξίς καὶ ὁ βαθμὸς τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου (1).

Ἡ θέσις τοιούτων ζητημάτων δὲν εἶναι ἐν χρήσει ἐν τῇ Ἀγγλικῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ, καθ' ἣν οἱ ἔνορκοι κηρύττουσι τὸν κατηγορούμενον ἔνοχον ἐν γένει ἢ ἀθῶον τῆς διὰ τοῦ ἐγκλητηρίου ἐγγράφου ἀποδιδομένης αὐτῷ πράξεως (2). Προϊὼν οὕσα τῆς νεωτέρας τῶν Γάλλων ποινικῆς διαδικασίας μετηνέχθη ἐν ἀπάσαις ταῖς ἀπομιμηθείσαις ταύτην νομοθεσίαις καὶ ἐξ αὐτῶν ἠρανίσθη αὐτήν καὶ ὁ ἡμέτερος νομοθέτης (3).

(1) *Planck Strafverfahren* § 157, σελ. 398.

(2) *Walther Strafprocess* § 86. Τὰ ἐνδεχόμενα ἀτοπήματα, ὡς ἐκ τοῦ τοιούτου περιορισμοῦ τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων μόνον ἐπὶ τοῦ ἐγκλητηρίου ἐγγράφου, κολλᾶσονται ἐν μέρει διὰ τοῦ χορηγουμένου αὐτοῖς δικαιώματος τοῦ κηρύσσειν τὸν κατηγορούμενον ἀθῶον μὲν τῆς ἐν τῷ ἐγκλητηρίῳ ἐγγράφῳ πράξεως, ἔνοχον δὲ ἥτερος ἀξιοποῖνου ὑσάκης αὕτη ἐπὶ τῶν αὐτῶν γεγονότων στηρίζεται τῶν ἐν τῷ ἐγκλητηρίῳ περιεχομένων καὶ διὰ τῶν προσαχθειῶν ἐπὶ ἀκροατηρίου συζητήσεων βεβαιωθέντων. *Mittermaier Englisches. Strafverfahren* § 27, σελ. 446.

(3) Ἐν Γαλλίᾳ δύο ἀλληλοδιαδόχως ἐπεκράτησαν ἀντιθετα συστήματα περὶ τῆς θέσεως τῶν ζητημάτων, τὸ τοῦ Κώδικος τῆς 5 Brumaire καὶ τὸ τῆς ποινικῆς δικορομίας τοῦ 1808, μέχρις οὗ διὰ τοῦ νόμου τῆς 15 Μαΐου τοῦ 1836 συνεδνάσθησαν ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον τὰ δύο ταῦτα ἀντιθετα συστήματα. Κατὰ τὸ πρῶτον σύστημα τὰ ζητήματα διηροῦντο εἰς ζητήματα ἀφορῶντα τὴν ὑπαρξίν τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν κολλοῖμον πρᾶξιν γεγονότων (*Questions sur la matérialité*), τουτέστιν εἰς ἐξετελέσθη ἡ ἀξιόποινος πρᾶξις, εἰς

§ 131.

Εἶδη τῶν ζητημάτων.

Τὰ τοῖς ἐνόρκοις ὑποβαλλόμενα ζητήματα δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν εἰς κύρια καὶ εἰς ἰδιαίτερα ζητήματα.

ὁ κατηγορούμενος ἦν ὁ αὐτουργὸς αὐτῆς κτλ. καὶ εἰς ζητήματα ἀφορῶντα τὴν προαίρεσιν τοῦ αὐτουργοῦ (*Questions intentionnelles*), ἥτοι ἔαν ὁ κατηγορούμενος ἐνῆργησεν ἐκούσιως, ἔαν ὑπάρχουσιν ἀποδείξεις τῆς βολῆς προαιρέσεως τοῦ αὐτουργοῦ κτλ. οὕτω δὲ προσέβαινε τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὴν λύσιν αὐτῶν. Πλὴν τὸ σύστημα τοῦτο ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτοῦ κατεδείχθη τὸ μὲν, ἅλλοι περιπλοκόν, διότι πολλάκις, ὡς βεβαιοῦται, ἐπὶ σπουδαιότερων τιμῶν ὑποθέσεων, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑποδιαίρεσεων τῶν ζητημάτων προσέβη μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν ἑξακισχιλίων, τὸ δὲ, ἅλλοι ἐπισφαλὲς ὡς παρὰ σῶρον ἐρίοτε τοὺς ἐνόρκους εἰς ἀντιφατικὰς ἀπαρτήσεις ἐπὶ τῶν τιθεμένων αὐτοῖς πολυαριθμῶν ζητημάτων.

Κατὰ τὸ ἀντίθετον σύστημα τὸ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης τοῦ 1808 ἐτίθετο τοῖς ἐνόρκοις συναρῇ ζητήματα (*Questions compléxes*) ἤγουν ζητήματα περὶ τῆς ἐνοχίας τοῦ κατηγορουμένου ἐν γένει ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐγκλητηρίου, καὶ περὶ τῶν περιστάσεων καθ' ἃς ἐξετελέσθη τὸ ἐγκλημα. Πλὴν καὶ τὸ σύστημα τοῦτο ἀπεδείχθη πλημμελὲς ἕνεκα τῆς τοιαύτης συμπλοκῆς εἰς ἐν ζήτημα διαφόρων ζητημάτων. Ὅθεν διὰ τοῦ ἀπὸ 15 Μαΐου 1856 νόμου εἰσαχθέντος πρὸς βελτίωσιν τοῦ συστήματος τοῦτον διεκρίθησαν ἀκριβῶς ἀπ' ἀλλήλων τὰ διάφορα ζητήματα αὐτὰ δέον νὰ ὑποβάλλωνται τοῖς ἐνόρκοις, καὶ ἐκαστοῖς ἡ τάξις τῶν ζητημάτων τῶν ἐμπεριχόντων τὰ οὐσιώδη γεγονότα

Α.) Κύρια ζητήματα καλούνται τὰ ἐπὶ τοῦ ἐγκλητηρίου ἐγγράφου ἐπιστηριζόμενα καὶ περιέχοντα τὰ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενα γεγονότα μετὰ τῶν συνοδευόντων αὐτὰ περιστατικῶν. Πρέπει δὲ νὰ ὑποβάλλωνται πάντοτε τοῖς ἐνόρκοις, καὶ ὁσάκις ἐκ τῆς συζήτησεως ἐξάγεται ὅτι ἐξετελέσθη ἄλλη τις, ἢ ἡ ἐν τῷ ἐγκλητηρίῳ ἀναφερομένη κολάσιμος πράξις (1).

Ἐάν ἐν τῷ ἐγκλητηρίῳ ἢ ἐν τῷ περὶ παραπομπῆς βουλεύματι ὑπάρχουσιν ἀτέλειαι περὶ τὴν φράσιν ἢ παραλείψεις γεγονότων οὐσιωδῶν πρὸς χαρακτηρισμὸν τῆς πράξεως δέον νὰ βελτιῶνται καὶ συμπληρῶνται αὗται (2).

Οἱ δ' ἐν τῷ ἐγκλητηρίῳ ἐμπεριεχόμενοι νομικοὶ ὅροι

τὰ τὴν ἐννοίαν ἐν γένει τῆς κολασίμου πράξεως ἀπαρτίζοντα, ὡς καὶ τῶν παρεπομένων αὐτοῖς, τῶν ἀφορώντων τὸν καταλογισμὸν τῆς πράξεως, ἢ ἐπιβαρυντικὰς ἢ ἐλαφρυντικὰς περιπτώσεις. Trébutien Droit criminel τόμ. II. σελ. 417, κ. ἐξ.

(1) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 429. Ἡ τοιαύτη παράλειψις τῆς θέσεως ζητήματός τινος ἐμπεριεχομένου ἐν τῷ ἐγκλητηρίῳ δύναται νὰ ἐπιφέρει τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως τῶν κακουργιοδικῶν, ὁσάκις ἐντεῦθεν παραβιάζονται τὰ δικαιώματα τῆς υπερασπίσεως ἢ τῆς κατηγορίας. Faustin Hélie Instr. crim. § 660, σελ. 16 καὶ 26.*

(2) *Walther Strafprocess § 90, σελ. 555. Ἐπίσης δύναται ὁ Πρόεδρος τῶν συνέδρων νὰ ὀρίσῃ ἐν τοῖς ζητήμασιν ἀκριβέστερον τὸν χρόνον τῆς ἐκτελέσεως τῆς κολασίμου πράξεως, μεταβάλλων συμφῶνως πρὸς τὸ ἐξαγόμενον τῶν συζητήσεων τὴν ἐν τῷ ἐγκλητηρίῳ καὶ ἐν τῷ περὶ παραπομπῆς βουλεύματι μὴ ὀρθῶς σημειωθείσαν χρονολογίαν καὶ ἡμερομηνίαν. Dalloz Instr. n°. 2748.*

πρέπει ν' αντικαθίστανται, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατόν, διὰ τῶν γεγονότων τῶν ἀπαρτιζόντων τὰς δι' αὐτῶν ἐκπεφρασμέ-
νας ἐννοίας (3).

Β'.) Ἰδιαιτέρως ζητήματα καλοῦνται ὅσα ἀνα-
φέρονται εἰς γεγονότα βεβαιωθέντα κατὰ τὴν συζήτησιν
καὶ ἡ ἐπιβαρύνοντα τὴν κατηγορίαν ἢ ἔχοντα οὐσιώδη
ἐπιρροὴν εἰς τὸν καταλογισμόν ἢ εἰς τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς
ποινῆς (4).

Τῶν τοιούτων ἰδιαιτέρων ζητημάτων δὲν ὀρίζεται ἐν τῷ
νόμῳ ὁ ἀριθμὸς, ἀλλ' ἐκάστοτε δέον νὰ τίθενται τοσαῦτα
ἰδιαιτέρα ζητήματα ὅσα ἀπαιτοῦνται πρὸς ἐξάντλησιν τῆς
κατηγορίας, καὶ ἡ συνδέονται μετὰ τοῦ κυρίου ζητήματος
ἢ ἐναλλακτικῶς προστίθενται εἰς αὐτό. Πρέπει ὁμῶς
πάντοτε τὰ ζητήματα ταῦτα νὰ ᾧσι σχετικὰ πρὸς τὸ κύ-
ριον ζήτημα, τὸ ἐκ τοῦ ἐγκλητηρίου πηγάζον, καὶ νὰ μὴ
παραλλάσσεται δι' αὐτῶν ἡ κυρία κατηγορία (5).

(3) Κατὰ τὴν περιγραφὴν δὲ τῶν τοιούτων γεγονότων δὲν
εἶναι ἀναγκαῖον νὰ τίθενται ἐν τοῖς ζητήμασιν οἱ τεχνικοὶ ὅροι
τοῦ νόμου. Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν ἀκυρότης ἐὰν ἀρτὶ τῆς φράσεως
ἀεξετέλεσσε τὴν παρ' αὐτοῦ πρᾶχθεῖσαν
ἀνθρωποκτονίαν, τὸ ζήτημα φέρῃ «ἐφ' ὅρουσε».
Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. 50 τοῦ 1845, 52 τοῦ 1844. Εὐρετηρ.
τόμ. ΙΖ. σελ. 258. Lawe Strafprocess § 75, σελ. 503.
Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. ΙΧ. § 666, σελ. 65, 67.

(4) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 429.

(5) Οὕτω λ. χ. δὲν μεταβάλλεται ἡ κατηγορία ἐὰν μετὰ τὸ
ζήτημα περὶ ληστείας τεθῇ ζήτημα περὶ κλοπῆς, ἢ ἐὰν μετὰ τὸ
ζήτημα περὶ φόρου τεθῇ ζήτημα περὶ ἀναιρέσεως, ἢ ζήτημα περὶ

Ὡς ἐπιβαρύνοντα τὴν κατηγορίαν γεγονότα θεωροῦνται ὅσα δὲν μεταβάλλουσι μὲν τὸν ἀρχικὸν τῆς κολασίμου πράξεως χαρακτηῖρα ἀλλὰ συμπίπτοντα μετὰ τῶν συστατι-

τραύματος, ἢ ζήτημα περὶ ἀποπείρας μόνον φόνου κτλ. ὅρ. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγου 49 τοῦ 1846, 148 τοῦ 1851, 51 τοῦ 1856, 14 τοῦ 1855. Τοῦναντίον ὑπάρχει μεταβολὴ τῆς κατηγορίας, ἔὰν λ. χ. μετὰ τὸ ζήτημα περὶ βιασμοῦ τεθῇ ζήτημα περὶ προσβολῆς τῆς αἰδοῦς. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. 113 τοῦ 1846, 78 τοῦ 1860, ἢ ἔὰν μετὰ τὸ ζήτημα περὶ κλοπῆς τεθῇ ζήτημα περὶ διαταράξεως τῆς οἰκιακῆς εἰρήνης. Ἀποφ. Ἀρ. Πάγ. 108 τοῦ 1855, ἢ μετὰ τὸ ζήτημα περὶ πλαστογραφίας τεθῇ ζήτημα περὶ ἀπάτης. Ἀποφ. Ἀρ. Πάγου τρις (356) τοῦ 1859. ὅρ. Εἰρετηρ. τόμ. 12. σελ. 505. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IV. § 664, σελ. 56. Walther Strasprocess § 89, σελ. 351. Dalloz Instr. n°. 2510.

Κατὰ τὴν Γαλλικὴν ποινικὴν δικονομίαν διακρίνονται τὰ ἐξῆς εἶδη τῶν ζητημάτων α) τὰ κύρια ζητήματα (*les questions pour chaque fait principal*) τὰ ἐπὶ τοῦ ἐγκλητηρίου καὶ ἐπὶ τοῦ βουλεύματος στηριζόμενα, καὶ τὰ ἐπιβοηθητικά (*les questions subsidiaires*) τὰ ἐκ γεγονότων κατὰ τὴν συζήτησιν βεβαιωθέντων πηγάζοντα β) τὰ ζητήματα τὰ ἀφορῶντα περιστάτικα ἐπιβαρυντικά (*des circonstances aggravantes*) ἢ γινούσιν περιστάτικα ἐπιβαρύνοντα τὸν χαρακτηῖρα τῆς ἀξιοπολίου πράξεως γ) τὰ ζητήματα τῆς συγγνώμης (*excuse légale*), καλοῦνται δὲ οὕτω τὰ ζητήματα τὰ περιέχοντα γεγονότα ἐξαλείφοντα τὸ ἀξιοποιον τῆς πράξεως, ὡς λ. χ. ἔὰν ὁ φορευθεὶς ἠρέθεισε δι' ἐπιθέσεως καὶ αἰκιῶν τὸν κατηγορούμενον. Cod. Pénal art. 521, ἢ ἔὰν τις ἐπὶ συνωμοσίᾳ κατηγορούμενος κατήγγειλε ταύτην ἐγκαίρως εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ συνετέλεσε πρὸς σύλληψιν τῶν λοιπῶν συνωμοστῶν, Cod. Pénal. art. 108 ἢ ὅτι ἐν ἀγνοίᾳ

κῶν ταύτης, στοιχείων ἀναδιβάλλουσι τὸν βαθμὸν τοῦ ἀξι-
ποίνου τοῦ αὐτουργοῦ, καὶ ἐπομένως συνεπάγονται τὴν αὐ-
στηροτέραν αὐτοῦ τιμώρησιν (6).

αὐτοῦ ἐθεσεν εἰς κυκλοφορίας κώδικα ζητημάτων κτλ. (δρ.
Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 665, σελ. 44). Μετὰ
τὴν λύσιν τῶν ζητημάτων τούτων οἱ ἐνόρχοι δύνανται ἢ ἀπο-
φαρθῶσι περὶ τῆς ὑπάρξεως ἐν γένει ἐλαφρυντικῶν περιστα-
τικῶν (*circonstances atténuantes*) ὑπὲρ τῶν κατηγορουμένων
Instr. crim. art. 341. Loi 3 Juin 1855. Παρατηρητέον ὅμως
ὅτι δὲν τίθεται περὶ αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἰδιαίτερον ζήτημα,
ἀλλ' ὑπερθυμίζει οὗτος μόνον τοὺς ἐνόρχους περὶ τοῦ χορηγο-
μένου αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ νόμου δικαιώματος τοῦ νὰ παραδεχθῶ-
σιν ἐν τῇ ἐτυμηγορίᾳ αὐτῶν τὴν ὑπαρξίν τοιούτων περιστατι-
κῶν ἐλαφρυντικῶν μετὰ τὴν λύσιν τῶν λοιπῶν ζητημάτων. Τὸ
τοιούτου σύστημα εἰσῆχθη ἐν Γαλλίᾳ διὰ τοῦ νόμου τῆς 28
Ἀπριλίου τοῦ 1852 ἔτους ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀκρίβειστέρας ἐ-
φαρμογῆς τῶν ποινῶν ἀναλόγως τῆς ἐνοχίης τῶν κατηγορουμέ-
νων *Inst. crim. art. 337—341. Loi de 9 Juin 1855. Tré-
butien Droit criminel τόμ. II σελ. 410. Faustin Hélie
Instr. crim. τόμ. IX. σελ. 4*.—Ἡ ἡμετέρα νομοθεσία δὲν ἀπο-
ρέμει ἐν γένει τοιοῦτόν τι δικαίωμα τοῖς ἐνόρχοις ἐκτός ἐπὶ
μίας καὶ μόνῃς περιστάσεως ἐνδιαλαμβανομένης ἐν τῷ ἄρθρ.
2 τοῦ ἀπὸ 27 Ἰουνίου 1850 νόμου περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ
2 ἄρθρ. τοῦ ἀπὸ 25 Νοεμβρίου 1857 νόμου περὶ ἐξυβρίσεων
ἐν γένει καὶ περὶ τύπου.

(6) Τοιαῦτα ἐπιβαρυντικὰ περιστατικὰ εἰσὶ λ. χ. ἡ ἐπέλε-
σις τῆς κλοπῆς ἐν καιρῷ νυκτός, ἡ διὰ ρήξεως, ἡ δι' ἀναβά-
σεως κτλ. Π. Ν. ἄρθρ. 376. Ἡ νεαρὰ ἡλικία τοῦ εἰς ἀσίλ-
γησαν ἀποπληρωθέντος προσώπου, Π. Ν. ἄρθρ. 274. Ἐπὶ τῆς
μορομαχίας, ἡ ἀπόρριψις τῆς παρὰ τοῦ ἐτέρου τῶν ἀντιπα-

Κατὰ τῆς προσθήκης τῶν τοιούτων ζητημάτων τῶν ἐνδιαλαμβανόντων ἐπιβαρυντικὰ περιστατικὰ ἀναφάνετα κατὰ τὴν συζήτησιν δύνανται τις ἴσως ν' ἀντιτάξῃ ὅτι δι' αὐτῶν προσβάλλεται ἐν μέρει τὸ τῆς ὑπερασπίσεως δικαίωμα, διότι ὁ κατηγορούμενος ὑπεχρεώθῃ ν' ἀπολογηθῇ ἐπ' αὐτῶν καὶ τοι μὴ ἔχων πρόχειρα, οὐδὲ δυνάμενος ἐγκαίρως νὰ παρασκευάσῃ τὰ τῆς ἑαυτοῦ ὑπερασπίσεως μέσα. Ἐν τούτοις ἡ διάταξις αὕτη ἀκριβέστερον ἐξεταζομένη δὲν εἶναι τοσοῦτον ἀντίθετος πρὸς τὸ δικαίωμα τῆς ὑπερασπίσεως τῶν κατηγορουμένων ὅσον ἐκ πρώτης ὁψews παρίσταται, διότι πρῶτον μὲν τὰ ἰδιαίτερα ταῦτα ζητήματα πρέπει νὰ ὦσι σχετικὰ πρὸς τὴν διὰ τοῦ ἐγκλητηρίου ἀπαγγελλομένην κατηγορίαν, δεύτερον ὁ κατηγορούμενος δὲν στερεῖται τοῦ δικαιώματος νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναβολὴν τῆς δίκης εἰς ἑτέραν συνεδρίαν ἵνα προετοιμάσῃ τὴν περὶ αὐτῶν ἀπολογίαν του. Τέλος διὰ τοῦ συστήματος τούτου προλαμβάνονται πάντα τὰ ἐνδεχόμενα ἀτοπήματα ὅσα ἤθελον προκύπτει, ἐὰν ἐκ τῆς μὴ προσθήκης τῶν ἰδιαιτέρων τούτων ζητημάτων καθίστατο ἀναγκασία ἢ ἡ ἐξ ἐπαγγέλματος ἀναβολὴ τῆς δίκης ἢ ἡ ἐκ νέου εἰσαγωγή εἰς δίκην τοῦ κατηγορουμένου, ὅσας τις τὰ ἰδιαίτερα ταῦτα ζητήματα περιελάμβανον γεγονότα ἀποτελοῦντα τὴν ἐννοίαν αὐτοτελοῦς ἀξιοποίνου πράξεως (7).

Ἰων προταθείσης δικαστικῆς λύσεως τῆς διαφορᾶς Π. Ν. ἀρθρ. 210, ὅρ. καὶ ἀρθρ. 237, 510 κ. ἐξ. Δύνανται δὲ τοιαῦτα περιστατικὰ ν' ἀποτελῶσι καὶ ἰδιαίτερον αὐθόπαρκτος ἐγκλημα ὡς λ. χ. ἡ κάκωσις ἢ γενομένη ἐπὶ σκοπῷ ληστείας. Π. Ν. ἀρθρ. 565, § 2.

(7) Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 662, σελ. 29.

Τὰ τὸν καταλογισμὸν τῆς πράξεως ἢ τὴν ἐπιμέτρησιν τῆς ποινῆς σκοποῦντα ζητήματα περιλαμβάνουσι γεγονότα δι' ὧν ἡ ἐξαλείφεται ἐντελῶς ὁ ἀξιοποινος χαρακτηρ τοῦ ἐγκλήματος, ἡ οὐσιωδῶς ἔχουσιν ἐπιρροὴν κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐπιβλητέας ποινῆς. Ἐπομένως ἡ θέσις αὐτῶν εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαία πρὸς ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου (8).

(8) Τοιαῦτα ζητήματα, ἐλαφρῦτικὰ καλούμενα γενικότερον, δύναται νὰ τεθῶσιν ἢ τῇ αἰτήσει τοῦ κατηγορουμένου ἢ τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς ἢ καὶ παρὰ τοῦ προέδρου αὐτεπαγγέλτως, ὅστις καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως τῶν διαδίκων δύναται νὰ προσθέσῃ αὐτὰ, διότι διὰ τούτου ἡ δικαία τιμώρησις τῆς κολασίμου πράξεως ἐπιτυγχάνεται, ἥτις τὴν δημοσίαν ἐνδιαφέρει τάξιν. ὁρ. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου, 17, 24, τοῦ 1865. Ὁ ἡμέτερος ποινικὸς νόμος δὲν ὀρλεῖ ἐν γένει τοὺς λόγους τοὺς αἰροντας τὸν καταλογισμὸν, ἀλλ' ἀπαριθμεῖ ῥητῶς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς οὗτος ἐλλείπει, ὅθεν καὶ τὰ περὶ καταλογισμοῦ ζητήματα πρέπει ἐκάστοτε νὰ περιλαμβάνωσιν εἰδικῶς ἐκάστην τῶν περιστάσεων τούτων, πρὸς Π. Ν. ἀρθρ. 81, 92, 96, 99, 106. Ἐν τοῖς ἀρθροῖς ταῖς τοῖς περιλαμβάνονται τὰ κατὰ τὴν Γαλλικὴν ποιν. δικονομίαν καλούμενα *faits justificatifs* περὶ ὧν οἱ πλείστοι τῶν Γάλλων συγγραφέων παραδέχονται ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τίθεται ἰδιαίτερον ζήτημα, καθ' ὅσον ἡ λύσις αὐτῶν ὑποκαίεται οἴκθεν διὰ τῆς λύσεως τοῦ περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου τεθέντος κυρίου ζητήματος, (*Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 665, σελ. 57. Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 427, ἰδ. ἐναντίας γράμμη ἐν Legraverend Législ. crim. τόμ. I. p. 468.—Berryat Saint—Prix Cours de Droit criminel ch. I. p. 6 not. 14*), ἀντιδιαστέλλουσι δὲ τὰ ζητήματα

§ 132.

Σύνταξις τῶν ζητημάτων καὶ συζητήσις περὶ αὐτῶν.

Τὰ ζητήματα συντίθενται ὑπὸ τοῦ Προέδρου ἐγγρά-

ταῦτα τῶν ζητημάτων τῶν ἐμπεριεχόντων γεγονότα τροποποι-
οῦντα μόνον τὴν ἐροχὴν τοῦ αὐτουργοῦ, καὶ τὸ εἶδος καὶ μέγεθος
τῆς καταγρωστέας ποιῆς. Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης, ὡς ἐκ τοῦ γράμ-
ματος τοῦ ἀρθρ. 430 δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν, δὲν ἠκολούθησε
τὴν γνώμην ταύτην, ἀλλ' ὀρίζει ὅτι καὶ περὶ τῶν εἰς τὸν κατα-
λογισμὸν ἀναγερομένων γεγονότων πρέπει νὰ τίθενται ἰδιαί-
τερα ζητήματα ἐφ' ὧν ὀφείλουσι ν' ἀπαντήσωσιν οἱ ἔροχοι, καὶ
ὅτι ἐπομένως ἡ καταφατικὴ ἄδαις τοῦ πρώτου ζητήματος περὶ
τῆς ἐροχῆς τοῦ κατηγορουμένου δὲν καθιστᾷ πλεονάζουσαν ἢ
ἀντιφατικὴν τὴν ἄδαιν τοῦ ἐπομένου ζητήματος περὶ καταλογι-
σμοῦ. Ἐντεῦθεν ἐπεται ὅτι ἡ ἐν τῇ ἐτυμηγορίᾳ ἀπάντησις τῶν
ἐρόχων «Ναὶ εἶναι ἔροχος ὁ κατηγορούμενος ὅτι ἐξετέλεσε
τὴν δεῖρα πράξιν» ὁσάκις δὲν ἐπεται ταύτῃ ἰδιαίτερον ζήτημα
περὶ καταλογισμοῦ, περιέχει ἐν ἑαυτῇ τὴν καταφατικὴν ἄδαιν
ἀπάντων τῶν συστατικῶν στοιχείων τῆς ἐννόας τοῦ ἐγκλήμα-
τος. Πλὴν τὸ πρῶτον τοῦτο ζήτημα περὶ τῆς ἐροχῆς γενικώ-
τερον τοῦ κατηγορουμένου, δύναται νὰ ἀναλυθῇ εἰς ἰδιαίτερα
ζητήματα περιέχοντα τὰ διάφορα συστατικὰ στοιχεία τῆς ἐν-
νόας τοῦ ἐγκλήματος. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἡ καταφα-
τικὴ ἄδαις τοῦ πρώτου ζητήματος «Ναὶ εἶναι ἔροχος ὁ κατηγο-
ρούμενος ὅτι ἐξετέλεσε τὴν δεῖρα πράξιν» βεβαίωσι τὴν ὑπαρ-
ξιν μόνον τοῦ ἀξιοποίνου γεγονότος, τοῦ ἐξ ἀντικειμένου οὐ-
τως εἰπεῖν ἐγκλήματος, τὰ δὲ ἐπόμενα ζητήματα περὶ καταλο-
γισμοῦ ἀναφέρονται εἰς τὴν βεβαίωσιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐξ
ὑποκειμένου ἐγκλήματος ἥτοι τῆς βουλήσεως τοῦ αὐτουργοῦ.
Planck Strafverfahren § 141, σελ. 409. Walther Strafpro-
cess § 88, σελ. 350. Εὐρετηρ. τόμ. ΙΖ'. σελ. 236, 2. ἐξ.

φως (1), καὶ ἀναγινώσκονται ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ ἀκροατηρίου, ἵνα ὁ Εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ κατηγορούμενος ἢ ὁ συνήγορός του ἐπιφέρωσι τὰς δεούσας κατὰ τῆς θέσεως αὐτῶν παρατηρήσεις, ποιοῦντες χρῆσιν τοῦ ἀπονεμομένου αὐτοῖς πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ νόμου δικαιώματος (2).

Ἀποφασίζει δὲ περὶ τῶν ἐκ τῆς θέσεως τῶν ζητημάτων προκυπτόντων δισταγμῶν ὁλόκληρον τὸ δικαστήριον τῶν συνέδριων, ἐκδίδον ἐκάστοτε προσηκόντως ἡτιολογημένην ἀπόφασιν (3).

Περὶ τῆς συντάξεως τῶν ζητημάτων ἰσχύουσιν οἱ ἐξῆς κανόνες.

α.) Ἐν τοῖς ζητήμασι πρέπει νὰ περιγραφῇται λεπτομερῶς τὸ εἶδος τῆς κολασίμου πράξεως, καὶ νὰ σημειοῦται

(1) Εἶραι οὐσιῶδες ἀπαιτούμενον τῆς ἐγκύρου συντάξεως τῶν ζητημάτων ἡ ὑπογραφή τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως καὶ ἡ χρονολογία αὐτῶν ; Οὐχί. ὅρ. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. 42 τοῦ 1848. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. 30 τοῦ 1850, 92 τοῦ 1855. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 674, σελ. 145.

(2) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 428. Τὸ αὐτὸ δικαίωμα ἀπορέμει ὁ νόμος καὶ τῷ ιδιώτῃ κατηγορῶ καὶ τῷ πολιτικῶς ἐνάγοντι.

(3) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 428, 420, 365. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. ρπς. (186) τοῦ 1856. Κατὰ τῶν ἀποφάσεων αὐτοῦ δύναται γὰρ ζητηθῇ ἀναίρεσις ἐνῆκα μὴ ἀκριβοῦς ἐμφανότης τοῦ νόμου ἢ ἐνῆκα τῷ περιορισμῷ τοῦ τῆς ὑπερασπίσεως δικαιώματος. Αἱ κατὰ τῶν ζητημάτων παρατηρήσεις ἐὰν δὲν ἐπρωτάθωσαν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδριων διαρκούσης τῆς διαδικασίας καλύπτονται καὶ ὅτε παρέχουσι δικαίωμα πρὸς ἀναίρεσιν. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. 52 τοῦ 1844, 54 καὶ 46 τοῦ 1845, 82 τοῦ 1846. Wulker Strafprocess. § 87, σελ. 540.

δσον ἔνεστιν ἀκριβῶς ὁ χρόνος καὶ ὁ τόπος τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς. Καὶ ἡ μὲν ἀκριδὴς περιγραφὴ τῆς πράξεως εἶναι ἀναγκαία, διότι τὰ καθ' ἕκαστα ζητήματα χρησιμεύουσιν ὡς βάσεις τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου, ὅθεν πρέπει νὰ ᾧσι σαφῇ καὶ ἀνεπίδεκτα πάσης ἀμφιβολίας. Ἡ δὲ βεβαίωσις τοῦ χρόνου τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀξιοποίνου πράξεως χρησιμεύει πρὸς ἀκριβῆ ἐξέλεγχιν τῆς ἐνοστάσεως τῆς παραγραφῆς. Ὁ προσδιορισμὸς τέλος τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως συντελεῖ πρὸς εὐκρινεστέραν παράστασιν τοῦ χαρακτῆρος τῆς πράξεως, ὅστις ἐνίοτε παραλλάσσει ὡς ἐκ τοῦ τόπου ἔνθα διεδραματίσθη τὸ ἔγκλημα (4).

β'.) Τὰ ζητήματα πρέπει νὰ ᾧσιν εὐληπτα καὶ σαφῇ, νὰ μὴ περιέχωσι δ' ἐν τῷ κειμένῳ ἀρνητικὰς φράσεις, ἀλλὰ νὰ συντίθενται κατ' ἐρωτηματικὸν τρόπον, ἐναπολειπομένης τοῖς ἐνόρκοις τῆς ἀρνητικῆς ἢ καταφατικῆς ἀπαντήσεως εἰς αὐτά (5).

(4) *Loewe Strafprocess*. § 73, σελ. 303. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IX. § 668, σελ. 75. — Δὲν δύναται ἐπομένως νὰ τεθῇ ζήτημα ἂν ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἐνοχος κλοπῆς ἢ φόβου ἐν γένει ἢ ἐνοχος τῆς διὰ τοῦ ἐγκλητηρίου ἢ διὰ τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλευματος εἰς αὐτὸν ἀποδιδομένης κατηγορίας. Περὶ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀξιοποίνου πράξεως δὲν ἀπαιτεῖται ἡ σημείωσις ἐκάστοτε τῆς ἡμερομηνίας ἀκριβῶς, ἀλλ' ἀρκεῖ ἡ σημείωσις τοῦ ἔτους ἢ τοῦ μηνὸς *Faustin Hélie Instr. crim.* αὐτόθ. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. 52 τοῦ 1842, οὗδ' ἐπιφέρει ἀναλρεσιν τῆς ἐτυμηγορίας ἢ ἐσγαλμένη χρονολογία τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀξιοποίνου πράξεως, ὅσῳκις δὲν πηγάζει ἐκ ταύτης βλάβη τις εἰς τὸν κατηγορούμενον. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Π. 68 τοῦ 1847. Εὐρετηρ. τόμ. 12. σελ. 244.

(5) *Planck Strafverf.* § 154, σελ. 420. *Walther Strafspr.* § 92, σελ. 358.

γ'). Ἐκαστον ζήτημα πρέπει νὰ τίθεται κατ' ἴδιον, διότι ἡ ἔνωσις πολλῶν ζητημάτων ἐν τῇ αὐτῇ ἐρωτήσει εἴτε συμπλεκτικῶς εἴτε διαζευκτικῶς δύναται νὰ φέρῃ σύγχυσιν καὶ νὰ παρασύρῃ τοὺς ἐνόρκους εἰς ἀντιφατικὴν ἐτυμηγορίαν (6).

(6) Τοιαύτη συμπλοκὴ ζητημάτων ὑπάρχει διὰ τὴν α) περιλαμβανομένην ἐν τῷ αὐτῷ ζητήματι γεγονότα ἀποτελοῦντα τῆς βάσει διαφόρων καὶ ἀνεξαρτήτων ἀπ' ἀλλήλων κατηγοριῶν, β') τίθεται τὸ αὐτὸ ζήτημα περὶ πλειόνων κατηγορουμένων, γ') συνενοῦνται ἐν τῷ αὐτῷ ζητήματι γεγονότα ἀποτελοῦντα τῆς βάσει τῆς κατηγορίας, καὶ γεγονότα περιέχοντα ἐπιβαρυντικὰς περιστάσεις ἢ δ') γεγονότα ἐλαφρυντικά ἢ ἐπιβαρυντικά καὶ γεγονότα συνεπάγοντα τὴν νόμιμον συγγνώμην τῆς πράξεως. Κατὰ τὰ εἰρημέρα τὸ ζήτημα ἂν ὁ κατηγορούμενος εἴηαι ἐνόχος ὅτι ἐκουσίως ἐφόρτισε τὸν Α. πυροβολήσας ἐκ προμελέτης κατ' αὐτοῦ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ ε' ἀφαιρέσῃ ποσὸν τι χρηματικὸν ὅπερ ἔφερεν ὁ κατηγορούμενος εἶναι ζήτημα σύνθετον περιέχον τρία τιτὰ ζητήματα 1) τὸ ζήτημα τοῦ ἐκουσίου φόρου· 2) τὸ ζήτημα τῆς προμελέτης· 3) τὸ ζήτημα τῆς κλοπῆς, ἐπομένως διὰ νὰ σχηματισθῇ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου προσηκόρτως ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων πρέπει ἅπαντες νὰ ὦσι σύμφωνοι καὶ περὶ τῶν τριῶν τούτων ζητημάτων. Ὡσαύτως πλημμελὲς θεωρεῖται ἡ σύνταξις ζητήματος περιέχοντος τὴν ἐρώτησιν ἂν ὁ κατηγορούμενος εἴηαι αὐτοεργὸς ἢ συνεργὸς τῆς δεξιᾶς πράξεως. (ὅρ. *Tributien Droit crim.* τόμ. II. σελ. 421). Ἡ ἄξις ταῦδε ἐγχώριος νομολογία δὲν ἠκολούθησε τῇ ἀρχῇ ταύτῃ· ἐπιτρέπουσα τὴν θέσιν συνθέτων ζητημάτων οὕτω Α. Χ. συγχωρεῖται ἡ θέσις ἐνός καὶ μόνου ζητήματος περιέχοντος τὴν κυρίαν κατηγορίαν καὶ τὰ ἐπιβαρυντικὰ περιστατικά. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. 9 τοῦ 1845, 61 τοῦ 1858.

Ὁ προσδιορισμὸς τῆς τάξεως ἐκάστου ζητήματος ἀφί-
νεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Προέδρου (7).

Τὰ ζητήματα ἀφοῦ ἀναγνωσθῶσιν ὑπὸ τοῦ Προέδρου,
καὶ περατωθῇ ἡ περὶ τῆς συντάξεως αὐτῶν τυχὲν ἐγερ-
θεῖσα συζήτησις, ἐγχειρίζονται εἰς τὸν προϊστάμενον τῶν
ἐνόρκων μετὰ τοῦ ἐγκλητηρίου καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ἀνα-
κρίσεως ἐγγράφων, ἐξαίρουνται δὲ τῆς δικογραφίας αἱ ἐκ-
θέσεις τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἐν τῇ προδικασίᾳ, ἐκ-
τὸς μόνον τῶν κατὰ τὰς ἐν τοῖς ἄρθρ. 116, 120, 124 καὶ
129 ἐνδιαλαμβανόμενας περιπτώσεις (8) ληφθεισῶν.

Ὡσαύτως συγχωρεῖται ἡ θέσις ἐνὸς ζητήματος διὰ πλείονας
κατηγορουμένους. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. 118^ο (339) τοῦ
1859, 59 τοῦ 1853, 80 τοῦ 1854. Εὐρετηρ. τόμ. 12.
σελ. 255.

(7) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 429, 450. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ.
61 τοῦ 1847, 102 τοῦ 1849, 49 τοῦ 1844. Εὐρετηρ. τόμ.
Η'. σελ. 108.

(8) Ἡ τριαύτη παράδοσις τοῖς ἐνόρκοις τοῦ ἐγκλητηρίου καὶ
τῶν τῆς ἀνακρίσεως ἐγγράφων ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου ὅπως οὗ-
τοι καὶ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, εἰ χρεῖα, βεβαιωθῶσι περὶ τῶν
δι' αὐτῶν ἀποδεικνυμένων γεγονότων, ἢ ἐκτιμήσωσι τὴν ἀπο-
δεικτικὴν αὐτῶν ἰσχὺν συνδυάζοντες ταῦτα πρὸς τὰς τῶν μαρ-
τύρων προφορικὰς καταθέσεις. Ἀφαιροῦνται δὲ αἱ ἐν τῇ προ-
δικασίᾳ καταθέσεις τῶν μαρτύρων, ἐκτὸς τῶν ἐνόρκως ἐξετα-
σθέντων καὶ μὴ ἐμφανισθέντων εἰς τὸ ἀκροατήριον (Ἀποφ.
Πoir. Ἀρ. Πάγ. 77 τοῦ 1857), διότι κατὰ τὸ οὐσθημα τῆς προ-
φορικῆς διαδικασίας, οἱ ἐνόρκοι ὥς καὶ οἱ δικασταὶ ἐν γένει
πρέπει νὰ σχηματίσωσι τὴν πεποιθῆσιν αὐτῶν ἐκ τῶν ἐνώπιον
τοῦ δικαστηρίου γενομένων καταθέσεων τῶν μαρτύρων, καὶ
οὐχὶ ἐκ τῶν ἐγγράφων ἐκθέσεων τῆς ἐξετάσεως αὐτῶν ἐν τῇ

Κατὰ τὴν παράδοσιν ταύτην τῶν ζητημάτων ὑπενθυμίζει ὁ Πρόεδρος τῶν συνέδρων τοῖς ἐνόρκοις τὰς πρὸς ἔγκυρον καταρτισμὸν τῆς ἐτυμηγορίας αὐτῶν διαγραφόμενας ὑπὸ τοῦ νόμου διατυπώσεις, ἃς ὀφείλουσι νὰ τηρήσωσιν (9).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Κατάρτισις τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων.

§ 133.

Διάσκεψις.

Ἀφοῦ ὁ Πρόεδρος τῶν συνέδρων ἐγχειρίσῃ εἰς τὸν προεστάμενον τῶν ἐνόρκων τὰ ζητήματα, μετὰ τῶν ἐγγράφων τῆς διαδικασίας, ἅτινα, ὡς εἶδομεν, ὁ νόμος ὀρίζει νὰ παραδίδωνται αὐτοῖς, οἱ ἐνόρκοι ἀποσύρονται εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ παρεσκευασμένον δωμάτιον τῶν διασκέψεων, ἐν ᾧ διαμένουσι μέχρι τῆς καταρτίσεως τῆς ἐτυμηγορίας αὐτῶν (1).

προδικασίᾳ. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 681, σελ. 165.* — Περὶ τῶν ἐγγράφων εἰδικώτερον ἅτινα παραδίδονται τοῖς ἐνόρκοις ὄρ. *Εὐρετηρ. τόμ. 12'. § 394, σελ. 171.*

Τὸ ἀρθρ. 451 ποιν. δικ. οὐδεμίαν ποιεῖται μνείαν περὶ τῆς παραδόσεως καὶ τῶν πειστηρίων τοῖς ἐνόρκοις, ὅθεν ἡ παράλειψις ταύτης δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀντικειμένη εἰς τὴν διάταξιν τοῦ ἀρθρου τούτου. *Dalloz v. Instr. n°. 2267.*

(9) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 451, 441, 458, § 12 καὶ 15.

ἢ (1) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 452. *Instr. crim. art. 342, 343.*

Διαρκούσης τῆς διασκέψεως ἀπαγορεύεται τοῖς ἐνόρχοις νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ δωματίου καὶ νὰ λάβωσι συνέντευξιν μετὰ τινος, ἄνευ ἀδείας τοῦ Προέδρου τῶν συνέδρων (2). Εἰς τὸν παραβάτην δὲ τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης

Ἐὰν κατὰ τὴν κλήρωσιν ἐξελέχθησαν καὶ παραπληρωματικοὶ ἐνόρχοι δὲν λαμβάνουσιν οὗτοι μέρος εἰς τὴν διάσκεψιν τῶν τακτικῶν ἐνόρχων. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 684, σελ. 172.* — Ἐν Ἀγγλίᾳ συνήθως οἱ ἐνόρχοι δὲν ἀποσύρονται εἰς ἰδιαίτερον δωμάτιον διασκέψεως, ἀλλ' ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συνήθως διασκεπτόμενοι ἐκφέρουσι τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτῶν. Προέρχεται δὲ τοῦτο ἐκ τῆς ἀπλότητος τῆς διαδικασίας ἐν γένει, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ὀλιγαριθμοῦ τῶν ἐξεταζομένων μαρτύρων, καὶ ἰδίως ἐκ τῆς ἐπικρατοῦσης συμπεριλαβῆς μετὰ αὐτῶν καὶ τοῦ προέδρου τῶν συνέδρων, ὅστις κατὰλλήλως πάντοτε καθοδηγεῖ αὐτοὺς πρὸς ἀκριβῆ ἐκτίμησιν τῶν ὑπὸ τῆς κατηγορίας καὶ τῆς υπερασπίσεως προσαγομένων ἀποδείξεων. *Mittermaier Englisches Strafverfahren § 27, σελ. 469.* Τὸ ἄρθρ. 545 *Poir. Δικ.* ὀρῶντι ὅτι οἱ ἐνόρχοι δὲν ἀποχωροῦσιν ἐκ τοῦ δωματίου τῶν διασκέψεων πρὸ τῆς ἀποπερατώσεως τῆς ἐτυμηγορίας αὐτῶν. Ὁμολογῶν διὰ ταῦτα περιέχει καὶ τὸ ἄρθρ. 545, *Γαλλ. Poir. Δικ.* ἀλλ' ὅμως ἡ νομολογία ἐν *Γαλλίᾳ* [ὅρ. *Dalloz Instr. n°. 5028, κ. ἐξ.*] παρεδέχθη ὅτι ἐὰν τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἀρξαμένης ἤδη τῆς διασκέψεως παρατηρήσῃ, ὅτι ἐν τοῖς ζητήμασι παρεσιέγρησε λάθος τι δύναται τὰ καλέσῃ τοὺς ἐνόρχους εἰς τὸ ἀκροατήριον, καὶ ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει τὰ ἐπιληφθῇ τῆς διορθώσεως τῶν ζητημάτων, ἀρκεῖ μόνον τὰ βεβαιωθῇ προηγουμένως ὅτι ἐπὶ τῆς ἐτυμηγορίας δὲν ὑπάρχει ἤδη σημειωμένη ἀπάρτησις τις.

(2) *Poir. Δικ.* ἄρθρ. 455. *Instr. crim. art. 545.* Τὴν ἀδίκαν δὲ ταύτην ἀπορέμεν ὁ Πρόεδρος ὡςάκις τὴν ἐξοδὸν αὐτῶν

ἔγορκον ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων ποινὴ χρηματικὴ 10—200 δραχμῶν (3).

Ἐπίσης ἀπαγορεύεται ἀνεξαιρέτως τοῖς πᾶσιν ἡ εἴσοδος εἰς τὸ δωμάτιον τῶν διασκέψεων, ἐπαπειλουμένης προσωπικῆς κρατήσεως κατὰ τῶν ἀθετούντων τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην (4).

ὑπαγορεύει ἀναπόφευκτος ἀνάγκη ἢ πρόκειται περὶ συνεγτεύξεως ἀναφερομένης εἰς ἀντικείμενα ὅπως ἄσχετα πρὸς τὴν προκειμένην δίκην. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐφαρμόζεται ἅπαν ἀοστηρῶς ἡ ἀπαγορεύσις αὕτη τῆς συγκοινωνίας, καθ' ὅσον ἡ παραβίασις αὐτῆς ἐπιφέρει ἀκυρότητα τῆς διαδικασίας. Εἰς ἐκτάκτους μόνον τινας περιπτώσεις ὡς λ. γ. ἐρεκερ αἰγριδίου ἀσθενείας ἐνόρκου τινὸς συγχωρεῖται ἡ εἴσοδος εἰς λατρὸν κτλ. *Mittermaier Engl. Strafverfahren* § 27, σελ. 463.

(3) Ἡ παράβασις αὕτη τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς συγκοινωνίας δὲν θεωρεῖται κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν παρ' ἡμῖν νομολογίαν ὡς λόγος ἀκυρώσεως τῆς διαδικασίας, διότι δὲν μνημονεύεται ῥητῶς μεταξὺ τῶν τῆς ἀναιρέσεως λόγων τοῦ ἀρθρ. 458, Ποιν. Δικορομ.

(4) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 454. — Οὐδ' εἰς αὐτὸν τὸν πρόεδρον ἢ εἰς τοὺς δικαστὰς τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων συγχωρεῖται κατὰ τὴν ἡμετέραν δικονομίαν ἡ εἴσοδος εἰς τὸ δωμάτιον τῶν διασκέψεων τῶν ἐνόρκων. Παρὰ τοῖς Γάλλοις συγχωρεῖται ἡ εἴσοδος εἰς τὸ δωμάτιον τῶν διασκέψεων τῷ προέδρῳ τῶν συνέδρων, ὡςάκις οὗτος ζητηθῇ παρὰ τῶν ἐνόρκων ἵνα δώσῃ αὐτοῖς πληροφορίας καὶ διασαφήσεις περὶ νομικῶν ζητημάτων, οὐδέποτε ὅμως συγχωρεῖται αὐτῷ γὰρ γνωμοδότηση ἐπὶ τοῦ πραγματικοῦ μέρους τῆς ὑποθέσεως ὅρ. *Trébutien Droit crim. τόμ. II.* σελ. 437, ὅστις εὐστόχως παραβάλλει τὴν σχέσιν ταύτην τοῦ προέδρου μετὰ τῶν ἐνόρκων πρὸς τὴν τοῦ Πρα-

Πρὸς διατήρησιν δὲ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς συγκοινωνίας τῶν ἐνόρκων μετ' ἄλλων, ἐφιστᾶται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῶν συνέδρων φυλακὴ παρὰ τὴν θύραν τοῦ δωματίου τῶν διασκέψεων (5).

Τὰς διασκέψεις τῶν ἐνόρκων διευθύνει ὁ προϊστάμενος ὅστις πρὸ τῆς ἐνάρξεως αὐτῶν ἀναγινώσκει καὶ ἐρμηνεύει αὐτοῖς τὰς ἐν τῷ ἄρθρ. 435 τῆς Ποιν. δικ. ἐνδιαλαμβανόμενας ὁδηγίας, αἵτινες ἐν ἀντιτύπῳ εἰσὶ τετοιχοκολλημέναι ἐν τῷ δωματίῳ τῶν διασκέψεων (6).

τορος ἐν Ῥώμῃ πρὸς τοὺς δικαστὰς, καθ' ἣν κατὰ τὸν Οὐλπια-
νὸν *Lex 79, § 1. (De judiciis 5, 1). «Judicibus de jure du-
bitantibus Praesides respondere solent, de facto consulenti-
bus non debent Praesides consilium impertire, verum jubere
eos, prout religio suggerit, sententiam proferre.* ὕρ. *Walther
Straßprocess. § 95, σελ. 561.*

(5) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 435.

(6) Ὁ προϊστάμενος δηλοῖ ὅτι ἐκθέτει αὐτολεξεί ἐνώπιον
αὐτῶν τὰ ἐξῆς. α' Ὅτι θέλουν βασιρίσει εὐσυνειδήτως τὴν κα-
τηγορίαν, καὶ διὰ τῆς βασιλείας ταύτης ἐξόχως δὲ δι' ἐπιμε-
λοῦς σταθμίσεως τῆς ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτῶν γενομένης δημοσίας
συζητήσεως τῶν κατ' αὐτὴν ἐξομολογήσεων καὶ τοῦ περιεχο-
μένου τῶν καθυποβεβλημένων τυχρὸν ἄλλων ἀποδείξεων θέλουν
σχηματίσει καὶ παγιώσει τὴν ἰδίαν αὐτῶν πεπολθῆσιν* ὅτι ὁ
κόμος δὲν ζητεῖ μὲν παρ' αὐτῶν λόγον τῶν αἰτιῶν ἐπὶ τῶν ὁ-
ποίων στηρίζεται ἡ πεπολθισίς των, ἐπιβάλλει ὅμως εἰς αὐτοὺς
τὸ ἱερὸν χρέος τοῦ ν' ἀκούουν ἐν ᾧ σχηματίζουν τὴν πεπολθη-
σὶν των τὴν γνώμην τῆς ἰδίας των συνειδήσεως, καὶ τὴν ἐκ τῶν
συζητήσεων παραχθεῖσαν γνώμην των περὶ τοῦ βασιλείου τῆς
κατηγορίας, περὶ τῆς ἀληθείας τῶν γεγονότων, περὶ τοῦ ἀξιο-
πύτου τῶν μαρτύρων καὶ τοῦ ἀξιοχρέου τῶν ἀποδείξεων, ὅτι

Ἡ διάσκεψις τῶν ἐνόρκων περιστρέφεται ἐπὶ τῶν ἐγγει-
ρισθέντων αὐτοῖς ἐγγράφων ζητημάτων ἀρχομένη ἀπὸ τῶν
κυρίων καὶ προβαίνουσα εἰς τὰ παρεπόμενα (7). Εἰς αὐ-
τὰ δὲ ὀφείλουσι ν' ἀπαντήσωσιν ἀρνητικῶς ἢ καταφα-
τικῶς ἀπαγορευομένου αὐτοῖς νὰ παρενείρῃσι μεταξὺ
τῶν τεθέντων ζητημάτων ἕτερα νέα ἐξ ἐπαγγέλματος,
ἢ νὰ τροποποιῶσι διὰ τῆς ἀπαντήσεως αὐτῶν τὰ τεθέντα
ζητήματα (8).

Ἰδίως ὀφείλουσι τὰ μὴ λησμορήσουσι, ὅτι ἡ διάσκεψις τῶν πρέ-
πει ν' ἀφορᾷ μόνον τὴν κατηγορίαν, καὶ τὰ στηρίζοντα αὐτὴν
καὶ μετ' αὐτῆς συνέχόμενα πράγματα καὶ περιστατικά, οὐδέ-
ποτε δὲ τὰ νόμιμα ἀποτελέσματα καὶ τὰς διὰ τῆς ἀποφάσεως
τυχόν ἐπαχθισομένας ποινὰς, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ἐναντίου ἡ τε-
λευταία αὕτη σκέψις ἀντιβαίνει εἰς τὰ ἐνόρκια τῶν καθήκοντα,
καθότι ὁ νόμος δὲν ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς τὸν προσδιορισμὸν τῆς
ποινῆς, ἀλλὰ μόνον τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἂν ὁ κατηγοροῦ-
μενός εἴναι ἐνοχὸς τῆς προσαπτομένης εἰς αὐτὸν πράξεως ἢ
οὐχί. Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 435. Instr. crim. art. 342.

(7) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 436.

(8) Οὕτω δ. χ. δὲν ἐπιτρέπεται τοῖς ἐνόρκοις εἰς ζήτημα
περὶ φόνου ν' ἀπαντήσωσιν ὅτι ὁ κατηγορούμενός εἴναι ἐνοχὸς
πράγματος μόνον, ἢ εἰς ζήτημα περὶ τῆς ἐνοχότητος τοῦ κατηγο-
ρουμένου ἐνεκὰ βιασμοῦ ν' ἀπαντήσωσιν ὅτι ὁ κατηγορούμενός
εἴναι ἐνοχὸς ἀποκλάρησεως μόνον εἰς ἀσέλγειαν. Ὡσαύτως
δὲν ἐπιτρέπεται τοῖς ἐνόρκοις ν' ἀπαντήσωσιν ὅτι αὐτὸν κατηγο-
ρουμένός εἴναι ἐνοχὸς τῆς ἐκτελέσεως τῆς (δεῖνα) πράξεως,
ἀλλὰ ἐξ ἐτελέσεως αὐτὴν ἐνδρισχόμενός εἰς
κατάστασιν ἀναιτίου συγχύσεως τοῦ
νόμου. — Wallther Strafprocess § 94, σελ. 562. Tribulation
Droit crim. τόμ. II. σελ. 458. Faustin Hélie Instr. crim.
τόμ. IX. § 686, σελ. 185.

§ 134.

Ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων.

Ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων καλεῖται ἡ περὶ τῶν τεθέντων ζητημάτων ἀπόφασις αὐτῶν. Καταρτίζεται δὲ αὕτη μετὰ τὴν διάσκεψιν διὰ ψηφοφορίας γινομένης προφορικῶς καὶ συνισταμένης εἰς τὴν δήλωσιν ἐκάστου ἐνόρκου, ὅτι ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἔνοχος ἢ οὐ τῆς εἰς αὐτὸν ἀποδιδομένης πράξεως μετὰ τῶν συνοδευόντων τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς ἐλαφρυντικῶν ἢ ἐπιβαρυντικῶν περιστατικῶν (1).

Τὰς ψήφους περὶ ἐκάστου ζητήματος συλλέγει ὁ προϊστάμενος κατὰ τὴν τάξιν ἣν διὰ τῆς κληρώσεως ἔλαχεν ἕκαστος ἔνορκος, καὶ πρῶτον μὲν γίνεται ἡ ψηφοφορία περὶ τοῦ κυρίου ζητήματος εἴτα δὲ περὶ ἐκάστου τῶν παρεπο-

(1) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 457. — Ἐρ Γαλλία κατὰ τὸν ἀπὸ 13 Μαΐου 1836 νόμον ἄρθρ. 1. [ὅρ. Instr. crim. art. 344, 345, 346] ἡ ψηφοφορία γίνεται μυστικῶς διὰ ψηφοδελτίων ἐπὶ τῶν διαφόρων ἀλληλοδιαδόχως ζητημάτων ἤτοι 1) ἐπὶ τοῦ κυρίου ζητήματος, 2) ἐφ' ἐκάστου τῶν ἐπιβαρυντικῶν περιστατικῶν, 3) ἐπὶ τοῦ ζητήματος περὶ καταλογισμού, ὅπερ τίθεται μόνον ὡσάκις ὁ κατηγορούμενος δὲν ἔχει συμπεπληρωμένον τὸ 16 ἔτος τῆς ἡλικίας του (art. 340), 4) ἐπὶ τῶν ἐν γένει ἐλαφρυντικῶν περιστατικῶν, εἰς ἐκνήχθη ὁ κατηγορούμενος ἔνοχος. Ἐκαστος ἔνορκος ἐγγράφει ἐν ψηφοδελίῳ ἐν χειριζομένῳ αὐτῷ ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου τὴν ἀπάντησιν του περὶ τοῦ τεθέντος ζητήματος, καὶ παραδίδει αὐτὸ εἰς τὸν προϊστάμενον ὅστις τὸ ἐναποθέτει ἐντὸς τῆς κάλπης. Μετὰ τὸ πέρας δὲ τῆς ψηφοφορίας ἐφ' ἐκάστου ζητήματος γίνεται ἡ διαλογία. Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 442.

μένων ζητημάτων. Ὅφειλουν δὲ οἱ ἑνορκοὶ ν' ἀπαντήσωσιν ἐφ' ὧν τῶν τεθέντων αὐτοῖς ζητημάτων, καὶ μόνον ἐσακτικὴς ζήτημά τι παρεπόμενον ἐτέθη ἐπιβοηθητικῶς, διὰ δὲ τῆς καταφατικῆς λύσεως τοῦ προηγουμένου ζητήματος καθίστάται περιττὴ ἡ λύσις αὐτοῦ, δύνανται νὰ παραλείψωσι τὴν εἰς αὐτὸ ἀπάντησιν (2).

Ἵνα κηρυχθῇ ὁ κατηγορούμενος ἑνοχος ἐπὶ τινος τῶν τεθέντων ζητημάτων τοῖς ἐνόρκοις ἀπαιτεῖται πλειοψηφία ἐπτα τοῦλάχιστον ψήφων ἐναντίον πέντε (3).

(2) *Planck Strafverfahren* § 145, σελ. 427. — *Walther Strafprocess.* § 95, σελ. 566.

(3) *Poir. Δικ. ἄρθρ. 459.* — **Er* ἐκ τῶν σπουδαιότερων ζητημάτων τῆς ἐνώπιον τῶν κακούργιοδικῶν διαδικασίας, εἶναι ὁ προσδιορισμὸς τῆς ἀπαιτούμενης πλειοψηφίας ὡς κηρυχθῇ ὁ κατηγορούμενος ἑνοχος. Ποικίλλας δ' ὑπέστη τὸ ζήτημα τοῦτο τροποποιήσεις ἐν ταῖς νομοθεσίαις τῶν διαφόρων ἐθνῶν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀρκτῳᾳ Ἀμερικῇ ἐπεκράτησεν ἀνέκαθεν τὸ σύστημα τῆς ὁμοφώνου ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων ἵνα κηρυχθῇ ὁ κατηγορούμενος ἑνοχος (guilty) ἢ ἀθῶος (not guilty). Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο οἱ ἑνορκοὶ ἐφυλάσσοντο ἄλλοτε κεκλεισμένοι ἐντὸς τοῦ δωματίου τῶν διασκέψεων αὐτῶν μέχρις οὗ ὁμοφώνως ἀπεφαίνοντο περὶ τῆς ἐνοχῆς ἢ ἀθώοτητος τοῦ κατηγορουμένου. Κατὰ τοὺς ἀρχαιότερους μάλιστα χρόνους, ὡς ἐπὶ Ἐδουάρδου Γ', κατηγοροῦντες πρὸς τοῦτο δι' ἀστικίας καὶ μόνον ἐὰν ἀπέδωκε μ' ὅλον τοῦτο ἀδύνατος ὁ καταρτισμὸς ὁμοφώνου ἐτυμηγορίας, ἀπελύοντο, παραπεμπομένης τῆς ὑποθέσεως εἰς νέον ὁρκωτὸν δικαστήριον. Τὴν τοιαύτην παραπομπὴν τῆς ὑποθέσεως παρεδέχθη καὶ ἡ νεώτερα Ἀγγλικὴ νομολογία ἐν περιπτώσει διαφωνίας τῶν ἐνόρκων. *Mittermaier Engl. Strafverfahren* § 27, σελ. 472. *Walther Strafprocess.* § 95, σελ. 365.

Εν τούτῳ δὲ περιπτώσει ῥητῶς διατάσσει ὁ νόμος τὴν βεβαίωσιν ἐν τῇ ἐτυμηγορίᾳ τῆς ὑπάρξεως τῆς νομί-

ἔν τῇ Γαλλίᾳ ἀπαρτῶμεν πλείστας ὅσας ἀλληλοδιαδόχως τροποποιήσεις περὶ τῆς ἀπαιτουμένης πλειοψηφίας πρὸς καταρτισμὸν τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων, καὶ ὅτε μὲν ἐπεκράτησε τὸ σύστημα τῆς πλειοψηφίας [ᾧρ. Décret du 19 Septembre 1791. Code 5. Brumaire an IV. ἅτινα ἀπαιτοῦν πρὸς σχηματισμὸν πλειοψηφίας δέκα ψήφους. Loi 10 Mai 1795 καὶ 30 Frimaire an II, Loi du 9 Septembre 1855 καθιερούσας τὴν ἀπλὴν πλειοψηφίαν, Loi 28 Avril 1852, Loi du 18 Octobr. 1848 ἀπαιτούσας πρὸς σχηματισμὸν πλειοψηφίας πλέον τῶν ἑπτὰ καὶ Décret du 8 Mars 1848 du gouvernement Provisoire πλέον τῶν ὀκτῶ ψήφων], ὅτε δὲ τὸ σύστημα τῆς ὁμοφώνου ἐτυμηγορίας (Loi du 19 Fructidor an V.) ἥς μὴ κατορθώσεως ἴσχυεν ἡ ἀπλὴ πλειοψηφία, ἄλλοτε δὲ πάλιν μιστὸν τι σύστημα (Code de l'instruction crim. 1808), καθ' ὃ σχηματισθεὶς ἀπλῆς πλειοψηφίας πρὸς καταδίκην τοῦ κατηγορουμένου ἐλάμβανον μέρος εἰς τὴν διάσκεψιν καὶ οἱ σύμβουλοι πέντε τὸν ἀριθμὸν καὶ ἐκ τοῦ συνόλου κατηρτίετο ἡ πλειοψηφία. Τέλος κατὰ τὸν νῦν ἰσχύοντα νόμον τῆς 9 'Ιουλίου 1855 ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων καταρτίζεται ἐφ' ὅλον τῶν ζητημάτων δι' ἀπλῆς πλειοψηφίας art. 547. Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 444. — Καὶ ἐν ταῖς Γερμαναῖς δικονομίαις ἀπαρτῶμεν διαφοροτρόπως λελυμένον τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἐξ αὐτῶν ἡ μὲν τοῦ Βουρσέικου ἀπαιτεῖ ὁμοφώνον ἐτυμηγορίαν ᾧρρ. 142, 143, ἡ δὲ τοῦ Ἀρρόβεργου ᾧρρ. 189 ἀπλὴν πλειοψηφίαν, μεταξὺ δὲ τῶν δύο τούτων ἀρτιθέτων συστημάτων μέσην ἠκολούθησεν ὁδὸν ὁ Βαυαρικὸς Κώδιξ ἀπαρτῶν πλειοψηφίαν ὀκτῶ ψήφων, ᾧρρ. 192. — Planck Strafverf. fahren § 145, σελ. 429.

μου ταύτης πλειοψηφίας, πλὴν δὲν ἀπαιτεῖται ἡ δῆλωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπὲρ ἢ κατὰ ψηφοφορησάντων (4).

Ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων συντάσσεται ἐγγράφως καὶ ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου αὐτῶν (5), πρὸς βεβαίωσιν τῆς γνησιότητος τῶν ἐν αὐτῇ ἐμπεριεχομένων ἀποφάσεων τῶν ἐνόρκων.

§ 135.

Δημοσίευσις τῆς ἐτυμηγορίας.

Καταρτισθείσης κατὰ τοὺς ἐκτεθέντας κανόνες τῆς ἐτυμηγορίας, ἐξέρχονται οἱ ἐνόρκοι ἐκ τοῦ δωματίου τῶν διασκέψεων καὶ καταλαμβάνουσι τὰς οἰκείας αὐτῶν θέσεις ὡς καὶ οἱ σύνεδροι καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς (1).

(4) Πον. Δικ. ἀρθρ. 441, 459. Ἡ ἐτυμηγορία ἡ ἀναγερουσα ἀπλῶς διὰ κατηγορίσθη διὰ πλειοψηφίας καὶ οὐχὶ διὰ τῆς κοινῆς πλειοψηφίας εἶναι ἀκυρὸς. Ἀποφ. Πον. Ἀρ. Πάγ. 41 τοῦ 1854. Εὐρετηρ. τόμ. 1Ζ'. σελ. 520. Δὲν ἀπαιτεῖται ὁμοῦ καὶ ἐπακαλαμβάνηται ἐφ' ἑκάστου ζητήματος ἡ βεβαίωσις τῆς υπάρξεως τῆς κοινῆς πλειοψηφίας, ἀρθρ. 456, 454. Ἀποφ. Πον. Ἀρ. Πάγ. 52 τοῦ 1855.

(5) Πον. Δικ. ἀρθρ. 441. Instr. crim. art. 549. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. 1Χ. § 687, σελ. 190. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον καὶ ἀπασαι αἱ ἐν τῷ περιθωρίῳ προσθῆκαι πρέπει καὶ βεβαιῶνται διὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ προϊσταμένου. Ἡ ἀπλὴ μονογραφία ἐπιφέρει ἀκύρωσιν τῆς ἐτυμηγορίας. Ἀποφ. Ἀρ. Πάγ. 45 τοῦ 1859. Εὐρετηρ. τόμ. 1Ζ'. σελ. 525. Παρεισογραφαὶ δὲν συγχωροῦνται. Ἀποφ. Πον. Ἀρ. Πάγ. 400 τοῦ 1852.

(4) Ἡ παρουσία τῶν συνηγόρων ἢ τῶν κατηγορουμένων κατὰ τὴν δημοσίευσιν ταύτην δὲν ἀπαιτεῖται, διότι αὕτη γέ-

Ἀφοῦ δὲ κηρυχθῇ ὑπὸ τοῦ προέδρου ἡ ἐναρξίς ἐκ νέου τῆς διακοπείσης συνεδριάσεως, διαρκούσης τῆς διασκέψεως τῶν ἐνόρκων, προσκαλεῖται ὁ προϊστάμενος αὐτῶν ν' ἀναγνώσῃ τὴν ἐτυμηγορίαν, ἐγειρόμενος δὲ οὗτος ἀναγινώσκει αὐτὴν προοιμιαζόμενος διὰ τῶν λέξεων « Τιμῶς καὶ εὐσυνειδήτως λέγω ὅτι ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων εἶναι αὕτη» (2) καὶ παραδίδει πρὸς τὸν πρόεδρον τῶν συνέδρων, ὅστις μετὰ τοῦ γραμματέως ὑπογράφει αὐτήν (3).

ρεται ἵνα λάβῃ τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων γινώσκων αὐτῆς καὶ ἐρευνήσῃ ἂν εἶναι ἔγκυρος κατὰ τύπους καὶ πλήρης κατ' οὐσίαν. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. 82 τοῦ 1857, πλὴν ἐὰν καὶ οὗτοι παρενρεθῶσι δὲν ὑπάρχει ἕνεκα τούτου λόγος ἀκυρότητος. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. 40 τοῦ 1855. Walther Strafpr. § 96, σελ. 567.

(2) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 440. Instr. crim. art. 348. — Ἡ προεισαγωγικὴ αὕτη βεβαίωσις τοῦ προϊσταμένου σημειοῦται συνήθως ἐν κεφαλίδι τοῦ ἐγγράφου τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων, πλὴν δὲν ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστον αὐτῆς μέρος, ὅθεν καὶ ἡ ἐκπλήρωσις τῆς διατυπώσεως ταύτης ἀρκεῖ νὰ βεβαιοῦται διὰ τῶν πρακτικῶν, αἱ δὲ ἀταξίαι περὶ τὴν σύνταξιν αὐτῆς, ἢ ἡ ἐντελής παράλειψις ταύτης ἐν τῇ ἐτυμηγορίᾳ εἰσὶν ἄνευ ἀποτελέσματος. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. 108 τοῦ 1855. Εὐρετηρ. τόμ. ΙΖ'. σελ. 519. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. ΙΧ. § 687, σελ. 189.

(3) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 441, 442. Ἡ ὑπογραφή τῆς ἐτυμηγορίας παρὰ τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως χρησιμεύει πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ταυτότητος αὐτῆς. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. 82 τοῦ 1858, ἢ δ' ἄλλειψις αὐτῶν καθιστᾷ ἄκυρον τὴν ἐτυμηγορίαν. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ. 98 τοῦ 1855. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. ΙΧ. § 687, σελ. 192.

Ἐὰν ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων ἢ πρὸς τὸν πρόεδρον παραδοθεῖσα ἦναι κατὰ τοὺς νομίμους τύπους συντέταγμένη, σαφὴς καὶ τελεία, ὁ πρόεδρος προσκαλεῖ τὸν κατηγορούμενον εἰς τὸ ἀκροατήριον καὶ διατάσσει τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς ἐνώπιόν του ὑπὸ τοῦ γραμματέως, ἂν ὁμῶς τούναντίον βεβαιωθῇ ὅτι ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων εἶναι ἑλλιπὴς, ἀσαφὴς ἢ ἀντιφατικὴ ἢ ὅτι οἱ ἐνόρκοι ἐκ πλάνης προέβησαν εἰς σύνταξιν ἀδίκου ἐτυμηγορίας, τότε ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει, παραπέμπονται οἱ ἐνόρκοι ἐκ νέου εἰς τὸ δωμάτιον τῶν διασκέψεων αὐτῶν πρὸς ἀναθεώρησιν ταύτης, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει ἀποφαίνεται ὁλόκληρον τὸ δικαστήριον περὶ τῆς παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς νέαν συζήτησιν.

Ἀναθεώρησις τῆς ἐτυμηγορίας.

§ 136.

Ἐν γένει.

Ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων ἅμα ἀπὸγγελλθεῖσα καθίσταται ὀριστικὴ καὶ οὐδὲν κατ' αὐτῆς ἐνδίκον μέσον ἐπιτρέπεται ἐκτὸς τῆς ἀναιρέσεως (1). Ὁ δὲ κατηγορούμενος προσκitaται ἐπ' αὐτῆς ἀναμφισβήτητον δικαίωμα ἀποκλείειν πᾶσαν μεταγενεστέραν ταύτης τροποποίησιν. Πλὴν ὅπως ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων ἔχη τοιοῦτον ἀποτέλεσμα πρέπει νὰ περιβάλληται δι' ὅλων τῶν νομίμων τύπων, τὸ δὲ περιεχόμενον αὐτῆς νὰ ἐμφανῇ ἀδιστάκτως τὴν τῶν ἐνόρκων ἀπόφασιν ἐπὶ τῶν τε-

(1) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 483.

θέντων αὐτοῖς ζητημάτων. Ὅσακις λοιπὸν ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων παρίσταται πλημμελὴς εἴτε κατὰ τύπον, ἢ ἕνεκα μὴ τηρήσεως τῶν νομίμων τύπων κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτῆς, εἴτε κατ' οὐσίαν, ὡς περιέχουσα ἀπαντήσεις ἀσάφεις, ἀντιφασκούσας ἢ ἀτελεῖς, τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἢ αὐτεπαγγέλτως ἢ τῇ αἰτήσει τοῦ Εἰσαγγελέως ἢ τοῦ κατηγορουμένου δύναται νὰ παραπέμψῃ τοὺς ἐνόρκους καὶ αὐθις εἰς τὸ πρὸς διάσκεψιν δωματίον, ἵνα ἐπανορθώσωσιν ἢ συμπληρώσωσι τὰ ἡμαρτημένα καὶ ἐλλιπῆ τῆς ἐτυμηγορίας αὐτῶν μέρη.

Ἄν καὶ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου δὲν ὑπάρχουσι ῥηταὶ ἐν τῷ νόμῳ διατάξεις, ἡ νομολογία ὁμῶς τῶν τε ἀλλοδαπῶν καὶ ἡμεδαπῶν δικαστηρίων παρεδέχθη τὴν ἀνάγκην τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ μέσου τούτου, ὁρμωμένη ἐκ τῆς ἀρχῆς ὅτι, τότε μόνον τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων δύναται πρὸς καταρτισμὸν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων, ὅταν αὕτη καὶ κατὰ τύπους καὶ ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον αὐτῆς ᾖ ὅλως ἄμεμπτος (2).

(2) Ῥηκὴ περὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς ἐτυμηγορίας διατάξις ἀπαρτᾶται ἐν τῷ Κώδικι τῆς ποινικῆς δικονομίας τῆς 5 τοῦ Brumaire ἔτους IV. art. 414. «En cas de contravention de la part des jurés à l'une des règles qui leur sont prescrites, leur déclaration est nulle, et le tribunal criminel est tenu, à peine de nullité du jugement qui pourrait intervenir sur le fond, de la rejeter du procès, en leur ordonnant de se retirer sur-le-champ dans leur chambre pour former une nouvelle». Ἐν τῷ νῦν ὁμῶς ἰσχύοντι Κώδικι τῆς ποινικῆς δικονομίας ἐν Γαλλίᾳ δὲν συμπεριλήφθη ἡ διάταξις αὕτη, ἀλλ'

§ 437.

Περιπτώσεις τῆς ἀναθεωρήσεως.

Περὶ τῶν περιπτώσεων τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς τῶν ἐνόρκων ἐτυμηγορίας παρατηρητέον εἰδικώτερον τὰ ἐξῆς.

α.) Ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων θεωρεῖται πλημμελής κατὰ τύπους, ὡσάκις περὶ τὴν σύνταξιν αὐτῆς δὲν ἐτηρήθησαν αἱ ὑπὸ τοῦ νόμου διαγραφόμεναι διατυπώσεις αἱ ἀπαιτούμεναι ὅπως αὕτη ἔχῃ νόμιμον κῦρος (1).

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰ μὲν πρόκειται περὶ ἐπανορθώσεως τύπου τινὸς ὅλως ἐξωτερικοῦ, οἷον τῆς προσθήκης τῆς ἡμερομηνίας ἢ τῆς ὑπογραφῆς αὐτῆς ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου τῶν ἐνόρκων, ἢ ἐπανόρθωσις γίνεται ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ, εἰ δὲ πρόκειται περὶ διορθώσεως ἢ προσθήκης

ἡ τομολογία τοῦ Ἀκυρωτικοῦ θεωρεῖ τὴν δι' αὐτῆς καθιερωθεῖσαν ἀρχὴν περὶ ἀναθεωρήσεως τῆς ἐτυμηγορίας ὡς ἀμέσως ἀπορρέουσιν ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀρθρ. 241, 337 καὶ 345, *Instr. crim.* ὁρ. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IX. § 694. *σελ. 204.* — Καὶ ἡ ἡμετέρα ποινικὴ δικονομία δὲν περιέχει μὲν ρητὴν περὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς ἐτυμηγορίας διάταξιν, ἐφαρμοδύουσιν ὅμως αὐτὴν τὰ δικαστήρια ὡς ἀναγκαστὰν ἀνέπειαν τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀρθρ. 429, 430, 436, 438. *Ποιν. Δικ. Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγ.* 42 τοῦ 1854, 37 τοῦ 1857.

(1) Οἷον ἐὰν δὲν γένη τὴν ὑπογραφὴν τοῦ προϊσταμένου τῶν ἐνόρκων, ἢ ἐὰν δὲν ᾔναι χρονολογημένη ἢ ἐὰν δὲν περιέχῃ ὅτι ἡ ἀπόφασις τῶν ἐνόρκων κατηρτίσθη διὰ τῆς τομολογίας, ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἐκηρύχθῃ ἔκαχος κτλ. *Ποιν. Δικ. ἀρθρ.* 439, 440, 441, κ. ἐξ. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IX. § 695, *σελ. 228.*

τύπου τινὸς συνδεομένου μετὰ τοῦ περιεχομένου τῆς ἐτυμῆγορίας διατάσσεται ἢ εἰς τὸ διωμάτιον τῶν δισκίφεων ἐπάνοδος τῶν ἐνόρκων πρὸς ἐπανόρθωσιν αὐτοῦ (2).

β'.) Ἡ ἐτυμῆγορία τῶν ἐνόρκων θεωρεῖται πλημμελὴς ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον αὐτῆς.

1) Ὅταν ἦναι ἐλλιπὴς, ἥτοι οἱ ἐνόρκοι παρέλειψαν ν' ἀποφανθῶσιν εἴτε ἐπὶ τοῦ κυρίου ζητήματος, εἴτε ἐπὶ τῶν ἐπιβαρυντικῶν ἢ ἐλαφρυντικῶν περιστατικῶν τῶν περιεχομένων ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῶν ζητημάτων, οὕτως ὥστε δὲν δύναται τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων νὰ βεβαιωθῇ ἐὰν ἔλαβον οἱ ἐνόρκοι καὶ τὰ ζητήματα ταῦτα ὑπ' ὅψιν (3).

Δὲν θεωρεῖται ὁμῶς ἀτελής ἡ ἐτυμῆγορία ὅταν δὲν ἀπαντήσωσιν οἱ ἐνόρκοι ἐπὶ παρεπομένου τινὸς ζητήματος, οὗ ἡ λύσις καθίσταται ὅλως περιττὴ διὰ τῆς ἀπαντήσεως αὐτῶν ἐπὶ τῶν προηγουμένων ζητημάτων.

2) Ὅταν ἦναι ἀσαφὴς, ἥτοι αἱ λέξεις τῆς ἐτυμῆγορίας μὴδεμίαν ὠρισμένην ἔννοιαν ἐκφράζωσιν, ἀλλὰ μόνον κατ' εἰκασίαν δύνηται νὰ συμπεράνῃ τις περὶ τῆς ἀληθοῦς αὐ-

(2) Οἷον ὁσάκις ἐδόθη μία καὶ μόνη ἀπάντησις ἐφ' ὅλων τῶν ζητημάτων, ἢ ὁσάκις δὲν ἀναφέρεται ἡ ὑπαρξίς τῆς τομίου πλειοψηφίας.

(3) Τεθέντων λ. γ. τοῖς ἐνόρκοις ζητημάτων ἀν' ὃ κατηγοροῦμενος εἶναι αὐτοφύκτος ἢ ἀν' εἶναι συνεργὸς τῆς πράξεως, καὶ δοθείσης ἀποφατικῆς ἀπαντήσεως ἐπὶ τοῦ πρώτου, οὐδεμία γίνεται μνεία περὶ τοῦ δευτέρου, ἢ ἐρωτωμένων τῶν ἐνόρκων ἀν' ὃ κατηγοροῦμενος εἶναι ἐνοχὸς ληστείας καὶ ἀν' ἡ ληστεία ἐπράχθη ἐκ συστάσεως ἢ ἐτυμῆγορία αὐτῶν περιέχει τὴν λύσιν τοῦ ἑτέρου μόνου τῶν ζητημάτων. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 692, σελ. 208, κ. ἐξ.*

τῶν ἐννοίας. Αἱ ἐκφράσεις ὁμως αἰτινες μόνον ἕνεκα παραδρομῆς τῶν γραμματικῶν κανόνων εἰσὶν ἀσαφεῖς, ἀλλ' αἱ ὁποῖαι ἐπιπολαίως ἐξεταζόμεναι παρέχουσι πλήρη τὴν ἐννοιαν τοῦ περιεχομένου αὐτῶν, δὲν χρήζουσι διορθώσεως (4).

3) Ὅταν ᾗναι ἀντιφατικὴ ᾗτοι ἐν μέρει μὲν παραδέχεται ὡς ὑπάρχον ἢ μὴ γεγονός τι, ἐν μέρει δὲ ἀρνῆται

(4) Ὡς ἀσαφὴς θεωρεῖται ἡ ἐτυμηγορία καὶ ὅταν δὲν ἐμπεριέχῃ ἢ παραμορφώῃ τοὺς ὅρους ἐκείνους τοῦ νόμου δι' ὧν ἐμφαίνεται ὁ κύριος χαρακτήρ τῆς ἀξιοποίνου πράξεως, ὅσοι ἐπὶ ζητήματος περὶ κλοπῆς τὴν αὐτογνώμονα καὶ αὐθαίρετον ἀφαίρεσιν τῶν κινητῶν πραγμάτων, (ὅρ. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IX. § 693, σελ. 210), ἢ ἐπὶ ζητήματος περὶ ψευδορκίας τὴν ἐν γνώσει δόσειν ψευδοὺς ὅρκου. Ἐπίσης ἀσαφὴς εἶναι ἡ ἐτυμηγορία, ἐὰν ἐπὶ ζητήματος περὶ πλαστογραφίας. «Εἶναι ἔροχος ὁ Α. ὅτι παραμορφώσας τὴν ἐννοίαν τοῦ ὑπὸ ἡμερομηνίας (δεῖνα) ἰδιωτικοῦ χρεωστικοῦ ἐγγράφου μετὰ τὰς λέξεις «*τρεῖς χιλιάδας*» προσέθηκε τὰς λέξεις «*καὶ ἑννεακοσίας*», λέγει ἀπλῶς «*Nal προσέθηκεν ὁ Α. τὰς λέξεις καὶ ἑννεακοσίας ἐν τῷ κτλ.*» Ὡς ἄνευ τῆς μνημονεύει ὅτι ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἔροχος τῆς παραμορφώσεως τῆς ἐννοίας τοῦ ἐγγράφου. ὅρ. *Dalloz Instr.* n°. 3438.

Δὲν δύναται ὁμως κατὰ τὴν νομολογίαν τοῦ Ἀγρίου Πάγου νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀσαφὴς ἡ ἐτυμηγορία ὅταν ἀποφατικῶς ἀπαντῶντες οἱ ἔροχοι ἐπὶ τινος ζητήματος μετὰ τὴν λέξιν «*οὐκ*» παρέλκωσαν τὸ μόριον «*δὲ*» ὅρ. *Αποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ.* 29 τοῦ 1851, ἢ ὅταν παραλείπονται παρεπόμεναι καὶ ἐπουνισάδεις τινὲς λέξεις. *Αποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγ.* 445 τοῦ 1842. *Εὔρστηρ.* τόμ. IZ'. σελ. 357.

ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὴν ὑπαρξιν τοῦ αὐτοῦ γεγονότος (5).

4) Ὅταν ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων περιέχῃ προσθέτους

(5) Ἡ τοιαύτη ἀντιφατικὴ ἐτυμηγορία δύναται γ' ἀφορᾶ ἢ εἶναι μόνον κατηγορούμενον ἢ πλειονας. Ὅταν πρόκηται περὶ ἐνὸς μόνου κατηγορουμένου ἡ ἐτυμηγορία εἶναι ἀντιφατικὴ εἰς α. χ. οἱ ἐνόρκοι διὰ μὲν τοῦ πρώτου ζητήματος κηρύττωσι τὸν κατηγορούμενον ἐνοχον τοῦ ἐπιβεβαιώσεως καὶ ἐκ προμελέτης ἀπεπειράθη τὴν ἐκτέλεσιν τῆς κατὰ τιμὴν ἀνθρωποκτονίας, διὰ δὲ τοῦ δευτέρου ζητήματος παραδέχονται ὅτι ὁ αὐτὸς κατηγορούμενος εἶναι ἐνοχος ὅτι ἄνευ προμελέτης καὶ εἰς βρασμὸν ψυχικῆς ὀρμῆς ἐτραυμάτισε τὸ εἰρημένον πρόσωπον διὰ πυροβόλου ὅπλου. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 67 καὶ 82 τοῦ 1846, ἔρ. καὶ 66 τοῦ 1854. Ἐπίσης εἶναι ἀντιφατικὴ ἡ ἐτυμηγορία, ὅταν οἱ ἐνόρκοι ἐπὶ ζητημάτων περὶ ἀμύνης διὰ μὲν τοῦ πρώτου ἀποφαίνονται ὅτι ὁ κατηγορούμενος εἶχε καιρὸν καὶ εὐχολίαν πρὸς χρῆσιν μικροτέρων καὶ μὴ ἀγρόστων αὐτῶ μέσων δι' ὧν ἡδύνατο ἄνευ παντὸς κινδύνου γ' ἀποφυγῇ τὴν ἐπίθεσιν, Π. Ν. ἀρθρ. 102, διὰ τοῦ ἐπομένου δὲ ζητήματος ὅτι ὁ κατηγορούμενος ὑπερέβη τῆς συγχωρημένης ἀμύνης τὸ μέτρον ἀπὸ τὸν αἰφνίδιον, τὸν ὑπερβολικὸν φόβον ἢ τὴν ταραχὴν τοῦ ροῦς. Ποιν. Ν. ἀρθρ. 104, ἔρ. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 37, 1844. Ἐνδεσθ. τόμ. ΙΖ'. σελ. 542. Ὡσαύτως ὑπάρχει ἀντίφασις εἰς τὴν ἐτυμηγορίαν τῶν ἐνόρκων τὸ αὐτὸ πρόσωπον ὡς αὐτοῦ γὰρ καὶ ὡς συνεγγὺς συγγράως τῆς αὐτῆς κολασίμου πράξεως χαρακτηρίζεται.

Ὑπαρχόντων πλειόνων κατηγορουμένων ἡ ἐτυμηγορία εἶναι ἀντιφατικὴ ὅταν α. χ. ἐπὶ ζητημάτων περὶ κλοπῆς, ἐκ συστάσεως ἐκτελεσθείσης, διὰ μὲν τοῦ πρώτου ζητήματος παραδέχεται τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων διὰ τὸν ἕτερον μὲν τῶν κατηγορουμένων ὅτι ἡ κλοπὴ ἐγένετο εἰς κατοκνημένα κτήρια δι' ἐσω-

ἀπαντήσεις ἐπὶ τῶν ζητημάτων τροποποιούσας ταῦτα καὶ καθιστώνσας ἀμφίδολον τὴν λύσιν αὐτῶν (6).

ταρικῆς ῥήξεως, ὡς πρὸς τὸν ἕτερον δὲ ὅτι δὲν ὑπάρχει ἡ ἐπι-
βαρυντικὴ αὐτὴ περὶπτωσης. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ.
§ 694, σελ. 224, κ. ἐξ.

(6) Ἐὰν ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων περιέχῃ ἀπαντήσεις
ἐκτὸς τῶν τεθέντων ζητημάτων οὐδεμία δύναται νὰ διπλῇ
ἀμφιβολία συμφώνως πρὸς τὰς ῥητὰς διατάξεις τῶν ἀρθρ.
436, 437, 438, ὅτι αἱ ἀπαντήσεις αὗται ὡς καθ' ὑπερβάσιν
τῶν καθηκόντων αὐτῶν γερόμεναι δὲν πρέπει νὰ λαμβάνωνται
ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου. Ἀλλ' ὁσάκις διὰ τῆς ἀπαντήσεως
τῶν ἐνόρκων τροποποιεῖται τὸ ζήτημα διὰ τινος προσθήκης ἐὰν
ἡ προσθήκη αὕτη μηδεμίαν ἔχῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς λύσεως τοῦ
ζητήματος δὲν λαμβάνεται ὡσαύτως ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τοῦ δικα-
στηρίου π. χ. «Ναὶ ὁ κατηγορούμενος εἶχε συμπληρωμένον τὸ
44 ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἀλλ' ἐν τῇ ῥήσει αὐτοῦ ἀνέ-
κρινε ὅτι». ἢ «Ναὶ ἐκ τοῦ ἐπενεχθέντος εἰς τὸν φονευθέντα
ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου τραύματος ἐπῆλθεν ὁ θάνατος, ἀλλὰ τὸ
τραῦμα τοῦτο δὲν ἦτορ ἐν γένει θανατη-
φόρον». — Ἐὰν ὅμως τούναντιον ἐκ τῆς προσθήκης ταύτης
ἐπέρχηται ἀμφιβολία τις ὡς πρὸς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἡ
ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων χρήζει διασαφίσσεως καὶ δύναται νὰ
διαταχθῇ ἡ ἀναθεώρησις αὐτῆς. Ὡς π. χ. ἐπὶ τῶν ἐξῆς ἐτυμη-
γοριῶν τῶν ἐνόρκων. «Ναὶ εἶναι ἔνοχος ἡ Α. ὅτι ἐφόρευσε τὸ
ρόθον ρεογνὸν τέκνον τῆς, ἀλλὰ δὲν βεβαιοῦται ἂν τοῦτο εἴη
καθ' ἣν ἐποχὴν ἐξετελέσθη ἡ πράξις». «Ναὶ εἶναι ἔνοχος ὁ
Α. ὅτι ἀπρομελετήτως καὶ εἰς βρασμὸν ψυχικῆς ὁρμῆς ἀπε-
γράψισε νὰ φονεύσῃ τὸν Β. ἀλλὰ δὲν βεβαιοῦται ὅτι ἤθελεν
ἐπιφέρει κατ' αὐτοῦ τὰ ἐπενεχθέντα τραύματα, ἐὰν ἐγίνωσκεν
ὅτι ἔσονται θανατηφόρα.» *Dalloz Instr. crim.* n°. 3585.

§ 138.

Ἐφαρμογή ταύτης.

Τὴν ἐπάνοδον τῶν ἐνόρκων εἰς τὸ δωμάτιον τῶν διασκέψεων πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς ἐτυμηγορίας αὐτῶν δύναται νὰ διατάξῃ τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων δι' ἀποφάσεως ἡτιολογημένης, οὐχὶ δὲ μόνος ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου τούτου (1). Ἐκδίδει δὲ τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων τὴν περὶ ἀναθεωρήσεως τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων ἀπόφασιν τοῦ ἢ ἐξ ἐπαγγέλματος ἢ τῇ αἰτήσῃ τῶν διαδίκων (2).

(1) Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγ. 139 τοῦ 1855, 19 τοῦ 1851, 147 τοῦ 1857. Αἱ ἀποφάσεις αὗται τοῦ Ἀρείου Πάγου αἱ καθιεροῦσαι τὴν ἐν τῷ κειμένῳ ἀρχὴν ἐρεῖδονται ἐπὶ τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθρ. 420 ποιν. δικορ. καθ' ἣν τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἀποφασίζει περὶ ὧν τῶν κατὰ τὴν δίκην ἀναφωμένων παρεμπιπτόντων ζητημάτων. Πλὴν ὅσας οἱ ἐνόρκοι παρέλειψαν ν' ἀποφανθῶσιν ἐπὶ τινος ζητήματος ἢ δὲν περιλάβον ἐν τῇ ἐτυμηγορίᾳ τῶν λέξιν τινὰ ἐπουνισίωδη, δύναται καὶ μόνος ὁ πρόεδρος νὰ διατάξῃ τὴν συμπλήρωσιν τῆς ἐτυμηγορίας αὐτῶν ἢ τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ἐν αὐτῇ ἡμαρτημένων. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 8 τοῦ 1844. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 697, σελ. 235.*

(2) Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα ἂν ἢ τῆς ἐτυμηγορίας ἀναθεώρησις δύναται νὰ γέλῃ καὶ τῇ προτάσει τῶν ἐνόρκων πρεσβεύει ὁ *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 697, σελ. 238*, ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐπιτραπῇ τοῦτο, διότι μετὰ τὴν ἐξοδον τῶν ἐνόρκων ἐκ τοῦ δωματίου τῶν διασκέψεων ὑποτίθεται ὅτι ἡ ἐτυμηγορία κατηρτίσθη νομίμως καὶ προσκτᾶται ἐπ' αὐτῆς δικαίωμα ὁ κατηγορούμενος ἀποκλεῖων πᾶσαν μεταρρύθμισιν ταύ-

Ἡ τῆς ἐτυμηγορίας ἀναθεώρησις δύναται νὰ λάβῃ χώραν μέχρι τῆς ἐκδόσεως τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων, καὶ ἐφ' ὅσον ὑφίσταται νομίμως συγκεκροτημένον τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων (3).

Οἱ ἐνόρκοι ἐπανερχόμενοι εἰς τὸ δωματίον τῶν διασκέψεων πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς ἐτυμηγορίας αὐτῶν εἴτε ἕνεκα παραλείψεως τύπου τινὸς, εἴτε πρὸς διασάφησιν τῶν ἀπαντήσεων αὐτῶν ἐπὶ τῶν τεθέντων αὐτοῖς ζητημάτων, οὐδόλως δεσμεύονται ὑπὸ τῆς προγενεστεράς ἐτυμηγορίας, ἀλλ' ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ συμπληρώσωσιν ἀπλῶς τὰς ἐλλείψεις ταύτας ἢ νὰ συντάξωσι νέαν ἐτυμηγορίαν, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ὅλως διάφορον τῆς προηγουμένης (4).

§ 139.

Ἀναβολὴ τῆς ἀποφάσεως.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος διὰ τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων κηρυχθῇ ἐνοχος, πλὴν πάντες οἱ σύνεδροι ὁμοφώνως

τῆς ἐκτὸς ἐὰν δι' ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων, διὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας λόγους, διαταχθῇ ἢ ἀναθεώρησις αὐτῆς.

(3) *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 697, σελ. 241. Dalloz Instr. crim. n°. 5564.* Ἐὰν μετὰ τὴν ἀράγωσιν τῆς ἐτυμηγορίας εἰς τὸν κατηγορούμενον διελύθῃ τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων δὲν δύναται νὰ διαταχθῇ ἢ ἐκ νέου συγκαλέσῃς αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ προέδρου πρὸς ἀναθεώρησιν τῆς ἐτυμηγορίας. *Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 71 τοῦ 1857.*

(4) *Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγ. 17, 36, 117 τοῦ 1857, 29 τοῦ 1854, 28 τοῦ 1850.* Διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἐτυμηγορίας ἀκυροῦται καθ' ὁλοκληρίαν ἡ προηγουμένη. Ἐν τοῖς

ὡς πεπεισμένοι ὅτι ἡ τοιαύτη καταδικαστικὴ ἐτυμηγορία προῆλθεν ἐκ πλάνης, ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀναβάλωσι τὴν ἀπαγγελίαν τῆς ἀποφάσεώς των καὶ νὰ παραπέμψωσι τὴν ὑπόθεσιν πρὸς νέαν ἐκδίκασιν εἰς τὴν προσεχῆ σύνοδον τῶν κακουργιοδικῶν.

Τὴν τοιαύτην ἀναβολὴν τῆς ἀπαγγελίας τῆς ἀποφάσεως τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων δύναται αὐτεπαγγέλτως μό-
νον νὰ διατάξῃ ἀμέσως μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἐτυμη-
γορίας τῶν ἐνόρκων (1). Ἡ ἐκ μέρους τοῦ Εἰσαγγελέως ἡ
τοῦ κατηγορουμένου πρότασις περὶ τοιαύτης ἀναβολῆς εἶναι
ἀπαράδεκτος. Ἀναγκαῖος δὲ ὅρος πρὸς ἀναβολὴν τῆς δίκης
εἶναι, ὡς εἴρηται, ἡ ὁμόφωνος περὶ ταύτης ἀπόφασις τῶν
δικαστῶν, διὸ ὑπαρχούσης διχοψυχίας τὸ δικαστήριον τῶν
συνέδρων προβαίνει εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως (2).

Ἡ πλάνη τῶν ἐνόρκων ἢ παρέχουσα ἀφορμὴν πρὸς ἀνα-
βολὴν τῆς δίκης δύναται νὰ ἀναφέρηται ἢ εἰς τὸ κύριον
ζητήμα ἢ εἰς τι τῶν παρεπομένων ζητημάτων τῶν περι-
εχόντων ἐπιδαρύντικὰς περιστάσεις (3).

ἡ ἀτελής ἐτυμηγορία πρέπει ν' ἀντιγράφηται ἀκριβῶς εἰς τὰ
τῆς συνεδριάσεως πρακτικά. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 5
τοῦ 1845.

(1) *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 704, σελ. 268.*

(2) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 444. Instr. crim. art. 352.* Τὸ ἀρ-
θρον τοῦτο ὡς καὶ τὸ ἀντιστοιχον ἀρθρον τῆς ἡμετέρας ποινι-
κῆς δικαγομίας ἀπαιτεῖ τὴν ὁμόφωνον ἀπόφασιν τοῦ δικαστη-
ρίου τῶν συνέδρων, πλὴν ἐν Γαλλίᾳ ἡ διάταξις αὐτοῦ μετεφ-
θρυσμένη διὰ τοῦ νόμου τῆς 9 Ἰουνίου 1853, κατὰ τὸν ὅποιον
ἡ κατὰ πλειοψηφίαν ἀπόφασις τῶν συνέδρων θεωρεῖται ἀρκούσα
πρὸς ἀναβολὴν τῆς δίκης.

(3) *Trebutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 454.*

Ὑπαρχόντων δὲ πλείονων συγκατηγορουμένων, δύναται τὸ δικαστήριον νὰ διατάξῃ τὴν παραπομπὴν ὡς πρὸς ἓνα ἢ τινὰς μόνον αὐτῶν, καθ' ὅσον ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων δὲν λαμβάνεται ἀδιαιρέτως (4).

Παραπεμφθείσης τῆς ὑποθέσεως πρὸς νέαν συζήτησιν εἰς τὴν προσεχῇ σύνοδον τῶν ἐνόρκων οὐδεὶς ἐκ τῶν κατὰ τὴν προγενεστέραν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως συμμετασχόντων δύναται καὶ αὖθις νὰ λάβῃ μέρος (5).

(4) *Tribunien* αὐτοθ. σελ. 455. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IX. § 794, σελ. 267.

(5) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ.* 444. Ἐκ τῆς γερικῆς ἐκφράσεως τοῦ ἀρθρου τούτου «οὐδ εἰς τῶν συγκατηγορουμένων τὸ πρῶτον» δύναται νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως ἐκ νέου, φρονοῦμεν ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις ἀναφέρεται ἀνατιθέμενως, οὐ μόνον εἰς τοὺς συνέδρους περὶ ὧν διατάσσεται αὐτὴν καὶ τὸ ἀρθρ. 458, § 10, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἐνόρκους. ὅρ. *Εὐρετηρ.* τόμ. IZ'. σελ. 564.

Ἡ τοιαύτη παραπομπὴ τῆς ὑποθέσεως πρὸς ἐκ νέου συζήτησιν καθιερώθη πρὸς ὄφελος τοῦ κατηγορουμένου τοῦ ἐκ πλάτης κηρυχθέντος ἐνόρκου κατὰ τὴν τῶν συνέδρων πεποίθησιν, ἐντεῦθεν ἔπεται ὅτι ἡ μεταγενεστέρα ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων δὲν δύναται νὰ ᾔηται ἐπιβλαβεστέρα τῆς πρώτης διὰ τὸν κατηγορούμενον, ἐὰν ἐπομένως ἐν τῇ πρώτῃ ἐτυμηγορίᾳ διάφοροι ἐπιθυμηταὶ περιστάσεις ἐθεωρήθησαν παρὰ τῶν ἐνόρκων ὡς μὴ ὑπάρχουσιν δὲν εἶναι δυνατόν ἡ μεταγενεστέρα ἐτυμηγορία νὰ παραδεχθῇ τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν καθιστῶσα οὕτω χεῖρονα τὴν θέσιν τοῦ κατηγορουμένου.

Ἐὰν καὶ τὸ δεύτερον δικαστήριον τῶν ἐνόρκων ἐπαναλάβῃ τὴν αὐτὴν ἐτυμηγορίαν τοῦ πρώτου, τὸ παρ' αὐτῷ δικαστήριον τῶν συνέδρων δὲν δύναται νὰ διατάξῃ νέαν ἀναβολὴν τῆς ὑπό-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Διαδικασία μετὰ τὴν κοινοποίησιν
τῆς ἐτυμηγορίας.

§ 140.

α.) Κηρυχθέντος ἀθώου τοῦ κατηγορουμένου.

Ἐὰν διὰ τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων ὁ κατηγορούμενος κηρυχθῇ μὴ ἔνοχος ὁ Πρόεδρος τῶν συνέδρων ἐκδίδει ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐτυμηγορίας ταύτης ἀθωωτικὴν ἀπόφασιν ἀπαλλάττουσαν τὸν κατηγορούμενον τῆς κατηγορίας καὶ διατάττουσαν τὴν ἀπόλυσίν του (1).

θέσεως, ἀλλ' ὀφείλει νὰ προβῇ εἰς τὴν περαιτέρω διαδικασίαν.

(1) Τὴν ἐκ τῆς κατηγορίας ἀπαλλαγὴν τοῦ κατηγορουμένου ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀπαγγεῖλῃ μόνος ὁ πρόεδρος τῶν συνέδρων. Ὑπαρχόντων πλειόνων συγκατηγορουμένων, ὧν τινες μὲν ἐκηρύχθησαν ἀθῶοι διὰ τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων, ἄλλοι δὲ ἔνοχοι, δὲν συγχωρεῖται εἰς τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων διὰ τῆς αὐτῆς ἀπογώσεως ἐκείτους μὲν ν' ἀπαλλάξῃ τῆς κατηγορίας, εἰς τοὺς λοιποὺς δὲ νὰ ἐπιβάλῃ τὴν νόμιμον ποινὴν. ὁρ. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου ρμγ' (143) τῆς 24 Ἰουλ. 1837. Εὐρετηρ. τόμ. Β'. σελ. 524.

Κατὰ τὴν Γαλλικὴν ποιν. δικονομίαν διακρίνεται ἡ ἀθώωσις τοῦ κατηγορουμένου (l'acquittallement de l'accusé) τῆς ἀπολύσεως αὐτοῦ (absolution de l'accusé) Instr. crim. art. 558,

Δυνάμει τῆς ἀποφάσεως ταύτης ὁ κατηγορούμενος ἀπολύεται παραχρῆμα ἐκτὸς μόνον ἂν ἡ προφυλάκις αὐτοῦ πρέπει νὰ παραταθῇ ἕνεκεν ἄλλων λόγων, ἥγουν α) ἐὰν ὑπάρχῃ αἰτησις ἐπισχέσεως τοῦ κατηγορουμένου ἕνεκα πολιτικῶν ἀπαιτήσεων, ἢ ἐὰν ὑπάρχῃ ἐκδεδομένον κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα συλλήψεως ἢ φυλακίσεως δι' ἄλλην τινὰ ἀξιόποι-

364. Ἀθῶς κηρύττεται ὁ κατηγορούμενος ὡςάκις οἱ ἔνοχοι ἀπήρτησαν ἀπογατικῶς ἐπὶ τῶν τεθέντων αὐτοῖς ζητημάτων. Τοῦναντίον ἡ ἀπόλυσις τοῦ κατηγορουμένου διατάσσεται ὡςάκις οἱ ἔνοχοι ἀπήρτησαν μὲν καταγατικῶς ἐπὶ τῶν τεθέντων αὐτοῖς ζητημάτων, δὲν συγχωρεῖται ὁμως ἡ τιμώρησις τοῦ κατηγορουμένου ἢ διότι ἡ πράξις ἥς ἐκηρύχθη ἔνοχος δὲν προβλέπεται τὸ παράπαν οὐδὲ τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἢ ἐλλείπει ἐκ τῆς ἐτυμηγορίας εἰς ἐκ τῶν θεμελιωδῶν ὅρων τῆς τοῦ ἐγκλήματος ἐννόμου, ἢ διότι ἡ πράξις προβλέπεται μὲν καὶ τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἀλλ' ὁμως ὁ αὐτουργὸς αὐτῆς δὲν δύναται νὰ τιμωρηθῇ εἴτε συμπληρωθείσης τῆς παραγραφῆς εἴτε δοθείσης ἀμνηστίας εἴτε μὴ ὑπαρχούσης ἐγκλήσεως κτλ. Καὶ τὴν μὲν ἀθώωσιν τοῦ κατηγορουμένου ἀπαγγέλλει ἐκάστοτε μύθος ὁ πρόεδρος τῶν συνεδρῶν, τὴν δὲ ἀπόλυσιν ἐλόκληρον τὸ δικαστήριον. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 700, σελ. 251, § 705, σελ. 265. Walther Strafprocess § 101, σελ. 579.* — Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ δικορομίᾳ ἂν καὶ οὐδαμοῦ γίνεται μὲλα περὶ τοιαύτης τινὸς διαστολῆς τῆς ἀθώώσεως τοῦ κατηγορουμένου ἀπὸ τῆς ἀπολύσεως αὐτοῦ, οὐχ ἥττον ὁμως ὁ Ἀρείος Πάγος ἐθεώρησεν ὡς ἐφαρμοστέαν καὶ παρ' ἡμῶν τὴν διάκρισιν ταύτην τῆς Γαλλικῆς ποινικῆς δικορομίας (ἀρθρ. 364). ὁρ. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 114 τοῦ 1857. *Εὐρετηρ. τόμ. Β'. σελ. 525.* Ἀμφιβάλλομεν ὁμως ἂν ἡ γνῶμη αὕτη τοῦ Ἀρείου Πάγου δύναται νὰ δικαστηριχθῇ ἀπέναντι τῶν

νον προξεν (2). β') Ἐὰν διαρκούσης τῆς προδικασίας προέκυψαν ἐκ τῶν ἐγγράφων ἀποδείξεων ἢ ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων σπουδαῖαι ὑπόνοιαι ὅτι ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἔνοχος ἄλλης τινὸς ἀθεμίτου πράξεως ἐκτὸς τῆς περὶ ἧς ἡ δίκη. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ πρόεδρος παραπέμπει τῇ προτάσει τοῦ Εἰσαγγελέως τὸν κατηγορούμενον ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου ἀνακριτοῦ, ἐκδίδων, εἰ χρεῖα, ἔνταλμα συλλήψεως αὐτοῦ (3).

Ὁ ἀθωωθείς κατηγορούμενος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὸ δικαστήριον αἴτησιν περὶ ἀποζημιώσεως διὰ τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ ἀπαιτήσεις κατὰ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ ἢ τοῦ καταμηνυτοῦ ἢ του πολιτικῶς ἐνάγοντος (4).

διατάξεων τῶν ἄρθρ. 84, 346, 396, 447 καὶ 449, 453, δι' ὧν σαφῶς καθιεροῦται ἡ ἀρχὴ ὅτι τὸ ποινικὸν δικαστήριον ἐν τῇ ἀποφάσει αὐτοῦ ὑγείλει νὰ κηρύξῃ τὸν κατηγορούμενον ἔνοχον ἢ ἀθῶον τῆς ἀποδιδομένης αὐτῷ πράξεως, ὅρ. καὶ ἄρθρ. 346 καὶ 480 ποιν. δικ. ἐν ὅς ῥητῶς λέγεται ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἀθῶο ὅ τ α ι καὶ ὁ ἔχῃ ἀ π ο λ ὅ ε τ α ι ὅταν ἡ πρῶξις ἧς ἐκηρύχθη ἔνοχος δὲν προβλέπηται ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου.

(2) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 4013. *Trebutien Droit crim.* τόμ. II. σελ. 450.

(3) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 210. *Instr. crim. art. 358, 361.* Παρατηρητέον δὲ ἐν γένει ὅτι ὁ πρόεδρος ἢ τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων δὲν δύνανται νὰ ἐπέμβωσιν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν λόγων τῆς κρατήσεως τοῦ κατηγορουμένου δι' ἄλλας αἰτίας καὶ νὰ διατάξωσι τὴν ἄρσιν αὐτῆς. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IX. § 700, σελ. 235.

(4) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 480, § 2, 448, 85, 86. *Instr. crim.*

Τὸ δὲ δικαστήριον ἐὰν μὲν ὧσιν ἐκκαθαρισμέναι καὶ σαφεῖς ἀποφασίζει περὶ αὐτῶν, εἰ δὲ μὴ παραπέμπει τὴν τοιαύτην αἵτησιν τοῦ ἀθωωθέντος κατηγορουμένου ἐνώπιον τοῦ πολιτικοῦ δικαστηρίου.

§ 141.

β'.) *Κηρυχθέντος ἐνόχου τοῦ κατηγορουμένου.*

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐτυμηγχορίας τῶν ἐνόρκων δι' ἧς ὁ κατηγορούμενος κηρύσσεται ἔνοχος, ἄρχεται ἡ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων συζήτησις περὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς καταγνωστέας ποινῆς καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν αἰτουμένων πολιτικῶν ἀποζημιώσεων καὶ ἐξόδων παρὰ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἐὰν παρέστη τοιοῦτος ἐν τῇ δίκῃ.

Πρῶτος λαμβάνει τὸν λόγον ὁ Εἰσαγγελεὺς, ὅστις στηριζόμενος ἐπὶ τῆς ἐτυμηγχορίας τῶν ἐνόρκων προτείνει συμφῶνας πρὸς τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου τὸ εἶδος καὶ μέγεθος τῆς ἐπιβλητέας ποινῆς. Μετ' αὐτὸν ἀγορεύει ὁ πολιτικῶς ἐνάγων ὑποστηρίζων τὰς ἐν τῇ πολιτικῇ αὐτοῦ ἀγωγῇ περιεχομένας αἰτήσεις περὶ ἰκανοποιήσεως, ἀποζημιώσεως καὶ πληρωμῆς τῶν ἐξόδων παρὰ τοῦ ἐνόχου (1).

art. 558, 559. Δὲν ἀπαιτεῖται δὲ πρὸς τοῦτο ἡ προηγουμένη ἐπίδοσις ἐγγράφου ἀγωγῆς. [ἄρθρ. 502]. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 448 ποιν. δικ. διὰ τὰ δικάσῃ τὸ δικαστήριον περὶ τῆς τοιαύτης αἰτήσεως ἀποζημιώσεως ὀφείλει ν' ἀκροασθῇ ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους, ἐὰν λοιπὸν ὁ καθ' οὗ ἡ αἵτησις δὲν ἦται παρῶν τὸ δικαστήριον ὀφείλει ν' ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX, § 708, σελ. 285.

(1) Ἐὰν ἡ δίκη εἰσέχθῃ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου παρ'

Πρὸς ἀμφοτέρους ἀπαντᾷ ὁ κατηγορούμενος διὰ τοῦ συνηγόρου αὐτοῦ. Ἡ ὑπεράσπισις πρέπει νὰ περιστρέφηται κυρίως εἰς τὴν ἀντίκρουσιν τῶν περὶ τῆς ἐφαρμογῆς καὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς καταγνωστέας ποινῆς προτάσεων τοῦ Εἰσαγγελέως, εἰς τὴν ἀμφισβήτησιν τῶν παρὰ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος αἰτουμένων πολιτικῶν ἀποζημιώσεων καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν νομίμων λόγων τῆς συγγνώμης τῶν διὰ τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων ἀναγνωρισθέντων, οὐδόλως δὲ ἐπιτρέπεται αὐτῷ νὰ ἐπιλαμβάνηται ἀμέσως ἢ ἐμμέσως πως τῆς ἐκ νέου συζητήσεως τοῦ πραγματικοῦ μέρους τῆς κατηγορίας, περὶ οὗ ἀπεφάνητο ὀριστικῶς καὶ τελεσιδικῶς τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων.

Ὁ Πρόεδρος δύναται κατ' ἐπανάληψιν νὰ δώσῃ τὸν λόγον εἰς τὰ διάδικα μέρη τηρῶν ὅμως ἀκριβῶς τὴν ἀρχὴν καθ' ἣν ὁ κατηγορούμενος δικαιούται νὰ ἀγορεύῃ ἔσχατος πάντων.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἀγορεύσεων τῶν διαδίκων τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων προβαίνει εἰς τὸν καταρτισμὸν τῆς ἀποφάσεώς του, δι' ἧς ἀποφαίνεται περὶ τε τῆς κατὰ τῶν ἐνόχων καταγνωστέας ποινῆς καὶ περὶ τῶν αἰτηθεισῶν πολιτικῶν ἀποζημιώσεων καὶ τῶν δικαστικῶν ἐξόδων (2).

ιδιώτου κατηγοροῦ, ἀντὶ τοῦ Εἰσαγγελέως λαμβάνει οὗτος τὸν λόγον, πρὶν ὅμως τὸ δικαστήριον προβῇ εἰς τὴν ἐκδοσιν τῆς ἀποφάσεώς του ὁρμίζει ν' ἀκριυσθῇ καὶ τὸν Εἰσαγγελέα ἀγορεύοντα ὑπὲρ τοῦ νόμου. Πoir. Δικ. ἀρθρ. 449.

(2) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 452, 453. Instr. crim. art. 569. Ἐὰν αἱ πολιτικαὶ ἀπαιτήσεις χρηθῶσι διευκρινήσεως καὶ ἀναπτύξεως τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ

Ἡ πρὸς καταρτισμὸν τῆς ἀποφάσεως διάσκεψις γίνεται ἢ ἐπὶ ἀκροατηρίου ἢ ἀποσυρομένων τῶν συνέδρων εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ δωμάτιον τῶν διασκέψεων, πλὴν πάντοτε μυστικῶς.

Τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων ἀναγινώσκει ὁ Πρόεδρος μεγαλοφώνως δημοσίᾳ καὶ παρόντος τοῦ κατηγορουμένου, ἀναφέρων προηγουμένως τὴν ἐτυμηγορίαν τῶν ἐνόρκων, ἐφ' ἧς αὕτη στηρίζεται, καὶ ἀναγινώσκων κατὰ λέξιν τὰ ἄρθρα τοῦ ποινικοῦ νόμου τὰ περιέχοντα τὴν ὑπὸ τῶν συνέδρων διὰ τῆς ἀποφάσεως τῶν καταγνωσθεῖσαν ποινὴν (3).

Μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν τῆς ἀποφάσεως ὁ Πρόεδρος ὑπομινῆσκει τῷ κατηγορουμένῳ τὸ δικαίωμα ὅπερ χορηγεῖ αὐτῷ ὁ νόμος τοῦ αἰτῆσαι ἐντὸς πενθημέρου προθεσμίας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως τὴν ἀναίρεσιν αὐτῆς καὶ τὰς διατυπώσεις αἱ κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου ὀφείλει νὰ τηρήσῃ (4).

παραπέμψῃ αὐτὰς δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 85 ποιν. δικ. εἰς τὸ ἀρμόδιον πολιτικὸν δικαστήριον.

(3) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 454. Τὴν ἐτυμηγορίαν τῶν ἐνόρκων δὲν ὑποχρεοῦται ν' ἀναγνώσῃ ἐκ νέου ὁ πρόεδρος μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀποφάσεως τῶν συνέδρων, ἀλλ' ὑπάρχει νὰ ποιῇται μείλαρ αὐτῆς ὅρ. Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγου 48 τοῦ 1852. Εὐρετηρ. τόμ. 12. σελ. 561.

(4) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 455. Ἐὰν ἡ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβαλλομένη ποινὴ εἰς τὴν πράξιν ἧς ἐκηρύχθη ἐνοχὸς ὁ κατηγορούμενος παρίσταται ἐνεκεν εἰδικῶν λόγων λίαν αὐστηρὰ εἰς τὸ δικαστήριον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ αἰτήσῃ τὴν μετρίασιν ἢ τὴν ἐντελῇ διὰ τῆς χάριτος ἀναστολῇ ταύτης παρὰ τοῦ ἀνωτάτου ἀρχοῦτος. Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 456.

ΤΜΗΜΑ Δ'.

Περὶ τῆς διαδικασίας κατ' ἀπόντων
καὶ φυγοδίκων.

§ 142.

Εἰσαγωγή.

Ἐκαστος πολίτης καθήκον ἔχει καλούμενος παρὰ τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς πρὸς ἐμφάνισιν νὰ ὑπακούῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν αὐτῆς. Ἡ δὲ παράβασις τοῦ καθήκοντος τούτου παρέχει τὸ δικαίωμα τῆς χρήσεως διαφορῶν καταναγκαστικῶν μέσων, ὅπως κατορθωθῇ ἡ προσαγωγή τῶν ἀπειθούντων, τῶν ὁποίων ἡ ἀδικαιολόγητος ἀπουσία οὐδὲν παρεμβάλλει πρόσκομμα εἰς τὴν πορείαν τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς. Αὕτη καὶ ἀπόντων αὐτῶν προβαίνει εἰς τὴν ὀριστικὴν τῆς ὑποθέσεως ἐκδίκασιν κατὰ τὰς ἐν τῇ περὶ ἀπόντων καὶ φυγοδίκων διαδικασίᾳ περιεχομένας διατάξεις (1). Οὐδ' ἀναστέλλεται ἔνεκα τού-

(1) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 474. Ἡ τοιαύτη ἐν ἀπουσίᾳ τῶν κατηγορουμένων ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως δὲν ἐλάμβανε χώραν κατὰ

του ἢ ὡς πρὸς τοὺς ἐμφανισθέντας, συγκατηγορουμένους μετὰ τῶν ἀπόντων, κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις τῆς ὑποθέσεως

Ἡ τοιαύτη κατὰ φυγοδικῶν διαδικασία διαφέρει τῆς συνήθους διαδικασίας τῆς ἐφαρμοζομένης παρόντων τῶν κατηγορουμένων ἰδίως καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν κλήτευσιν τῶν κα-

τὰς ἀρχαιοτέρας νομοθεσίας ὡς ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Γαλλικῇ καὶ Γερμανικῇ νομοθεσίᾳ ἰδ. Lex. 5 pr. (48, 19 de poenis) Lex 1 pr. (48, 17, de requirend. vel absent. damn.). «*Divi Severi et Antonini Magni rescriptum est ne quis absens puniatur, et hoc jure ulimur ne absentes damnentur neque enim inaudita causa quemquam damnari aequitatis ratio patitur.*» Mittermaier *Strafverfahren* τόμ. II. § 209, σελ. 664. Walther *Strafprocess* § 144, σελ. 514. Faustin Hélie *Instr. crim.* τόμ. IX. § 720, σελ. 531. Ἡ εἰσαγωγή τοῦ ἐλλοῦς τοῦτου τῆς διαδικασίας ἀπαρτάζεται τὸ πρῶτον ἐν τῇ Γαλλικῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ τῶν τελευταίων μεσαιωνικῶν χρόνων ὅτε ἡ ἀρχὴ ἐπεκράτησε «*contumax habetur pro convicto et confesso*». Ἐπεὶ δὲ παρέλαβε ταύτην ὁ Γαλλικὸς Κώδικς τῆς ποινικῆς διαδικασίας, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἠρανίσθησαν αὐτῇ οἱ νεώτεροι Κώδικες τῆς τῶν Γερμανῶν ποινικῆς δικονομίας. Κατὰ τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ ἰσχύουσαν ποινικὴν δικονομίαν ἀφοῦ τὸ μέγα ὄρκωτὸν δικαστήριον (*Grand Jury*) παραπέμψῃ τὸν κατηγορούμενον εἰς δίκην, ἐὰν οὗτος ἦναι ἀπὼν ἢ κρύπτηται, τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων δὲν προβαίνει εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως, διότι ἡ παρουσία τοῦ κατηγορουμένου θεωρεῖται ὡς οὐσιώδης ἐν τῇ δίκῃ. Ἴσα δὲ καταναγκασθῇ ὁ κατηγορούμενος πρὸς ἐμφάνισιν κατὰ χροτά τὰ πτήματα αὐτοῦ καὶ ἐκδίδοται κατασχετήριον πρὸς σύλληψιν του. Ἀλλ' ἐὰν μὲν ὁλοῦ τοῦτο δὲν ἐμφανισθῇ προσκαλεῖται

τηγορούμένων πρὸς ἐμφάνισιν καὶ τὴν ἐνώπιον τοῦ ἀκροατηρίου συζήτησιν. Ἡ ἐνώπιον τῶν ἀνακριτῶν διαδικασία, ὡς καὶ ἡ ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν συμβουλίων εἶναι πάντοτε ἡ αὐτή. Ἐνταῦθα ἐπομένως θέλομεν ἐρευνήσῃ περὶ τῆς πρώτης μόνον ὑποδεικνύοντες τὰς διαφορὰς, αἵτινες ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ.

Α΄.) Ἐπὶ πλημμελημάτων.

§ 143.

Κλήτευσίς τῶν ἀπόντων καὶ φυγοδίκων καὶ διαδικασία ἐνώπιον τῶν πλημμελειοδικῶν.

Ὅσάκις ἐπὶ πλημμελήματι κατηγορούμενοι εἰσὶν ἀπόντες καὶ ἀγνοεῖται ὁ τόπος τῆς διαμονῆς αὐτῶν, εἴδομεν ὅτι ἂν μὲν συγχωρῇται ἡ φυλάκισις αὐτῶν ἐκδίδεται κατασχετήριον, εἰ δὲ μὴ, κλητήριον ἐπίκριμα (1).

Μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ κλητηρίου ἐπικρίματος ἡ τοῦ κατασχετηρίου, ἂν ἐπερατώθῃ ἐν τῷ μεταξὺ ἡ ἀνάκρισις καὶ ὑπεβλήθῃ εἰς τὸ δικαστικὸν συμβούλιον ἀποφαίνεται αὐτὸ περὶ τῆς παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ ἀρμόδιον δι-

διὰ προκηρξέως χρηγοῦσης ὠρισμένην προθεσμίαν, ἥς παρελθούσης κηρύσσεται δι' ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου φυγοδίκος, καὶ ὡς τοιοῦτος θεωρεῖται ἐκτὸς τῆς προστασίας τῶν νόμων, τὰ δὲ ὑπάρχοντα αὐτοῦ δημεύονται. Πλὴν ἡ ἀπόφασις αὕτη δύναται μεταγενεστέρως ν' ἀκυρωθῇ τῇ αἰτήσῃ τοῦ καταδικασθέντος δι' ἐνὸς Writ of error. Mittermaier Strafverfahren τόμ. II. § 212, σελ. 677. Dalloz Contumace n°. 10.

(1) *Pour. Δικ.* ἀρθρ. 221, 211, 212.

καστήριον ἢ περὶ τῆς προσκαίρου ἀναβολῆς αὐτῆς μέχρις οὗ καταστῇ ἐφικτὴ ἢ προσαγωγή τοῦ κατηγορουμένου (2).

Ἐὰν τὸ δικαστικὸν συμβούλιον ἀποφανθῇ περὶ τῆς παραπομπῆς τῆς ὑποθέσεως ἐκδίδεται κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἐπιμελεία τοῦ παρὰ Πρωτοδικαίς Εἰσαγγελέως ἢ τοῦ ἰδιώτου κατηγοροῦ νέον κλητήριον ἐπίκριμα, ὅπερ τρεῖς τοῦλάχιστον μῆνας πρὸ τῆς ἐν αὐτῷ ὀριζομένης δικασίμου, τοιχοκολλᾶται ἔν τε τῇ τελευταίᾳ αὐτοῦ κατοικίᾳ καὶ ἐν τῇ καθέδρᾳ τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν, δημοσιεύεται δὲ διὰ τινος ἐφημερίδος (3).

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενός μὴ ἐμφανισθῇ μ' ὅλον τοῦτο ἐν τὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας δικάζεται ἐρήμην τηρουμένων τῶν συνήθων τῆς διαδικασίας τύπων παρὰ τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν. Τὴν δ' ἐρήμην ταύτην ἀπόφασιν, ἣτις τοιχοκολλᾶται καὶ δημοσιεύεται καθ' ὃν τρόπον καὶ τὸ κλητήριον ἐπίκριμα, δύναται ν' ἀνακόψῃ ὁ καταδικασθεὶς ἐντὸς τριμήνου προθεσμίας ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς (4). Παρελθούσης τῆς προθεσμίας ταύτης ἢ ἀποφάσεις καθίσταται τελεσίδικος καὶ ἐκτελεῖται ἐπιμελεία τοῦ παρὰ πρωτοδικαίς Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος (5).

(2) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 255.

(3) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 460. Τὸ κλητήριον ἐπίκριμα συντάσσεται καθ' ὃν τρόπον καὶ ἡ κλήσις.

(4) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 462.

(5) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 462.

Β'.) Ἐπὶ κακουργημάτων.

§ 144.

Κλήτευσίς τῶν ἀπόντων καὶ φυγοδικῶν.

Ἐάν τις κατηγορούμενος ἕνεκα κακουργήματος ᾖ ἡναι ἀπὼν καὶ ἀγνοῇται ὁ τῆς διαμονῆς αὐτοῦ τόπος, παρεπέμφθη δὲ ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν ἐνώπιον τοῦ κακουργιοδικείου, ἀφοῦ ὁ παρ' ἐφέταις Εἰσαγγελεὺς διατάξῃ τὴν εἰς αὐτὸν ἐπίδοσιν τοῦ ἐγκλητηρίου ἐγγράφου μετὰ τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλεύματος κατὰ τὸ ἀρθρ. 264 ποιν. δικ. κ. ἐξ. ἐκδίδωσι κατ' αὐτοῦ κλητήριον ἐπίκριμα προσηκόντως ἐσφραγισμένον καὶ ὑπογεγραμμένον, ἐν ᾧ ῥητῶς ἀναφέρεται τὸ κακούργημα δι' ὃ καταδιώκεται ὁ κατηγορούμενος, τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον καὶ τὰ λοιπὰ χαρακτηριστικὰ αὐτοῦ, προσδιορίζεται δ' ἐν αὐτῷ ἡ δικάσιμος ἡμέρα καθ' ἣν ὀφείλει νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου (1).

Τρεῖς μῆνας πρὸ τῆς πρὸς ἐμφάνισιν ὀριζομένης δικασίμου τὸ κλητήριον ἐπίκριμα τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν τελευταίαν κατοικίαν τοῦ κατηγορουμένου, εἰς τὴν καθέδραν τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν καὶ δημοσιεύεται δι' ἐφημερίδος.

§ 145.

Ἐκδίκασις τῆς κατηγορίας.

Ἀφοῦ παρέλθῃ ἡ πρὸς ἐμφάνισιν ταχθεῖσα προθεσμία,

(1) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 464.

καὶ ὁ κλητευθεὶς δὲν ἐμφανισθῇ δικάζεται ἐρήμην ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων μόνον ἄνευ συμπράξεως ἐνόρκου δικαστηρίου (1). Κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν λοιπὸν διὰ τοῦ κλητηρίου ἐπικρίματος δικάσιμον, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλεύματος καὶ τοῦ ἐγκλητηρίου ἐγγράφου, ἄρχεται ἡ συζήτησις τηρουμένων τῶν αὐτῶν τύπων ὡς καὶ ἐπὶ τῆς συνήθους διαδικασίας παρόντων τῶν κατηγορουμένων. Εἰς τὸν ἀπόντα κατηγορούμενον δὲν διορίζεται ἐξ ἐπαγγέλματος συνήγορος πλην ἑκάστος, ὅστις παρίσταται ἢ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ ἐμφάνισις αὐτοῦ ἦν ἀδύνατος ἕνεκα νομίμων κωλύματων, ἢ ὅστις ἀναδέχεται τὴν ὑπεράσπισιν αὐτοῦ αὐθορμήτως, εἶναι δεκτός (2).

Ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι ὑπῆρχον νόμιμα κωλύματα δικαιολογοῦντα τὴν ἀπουσίαν τοῦ κατηγορουμένου τὸ δικαστήριον παρέχει νέαν πρὸς ἐμφάνισιν προθεσμίαν, ἧς παρελθούσης ἀνωφελῶς προβαίνει εἰς τὴν ἐρήμην τῆς ὑποθέσεως συζήτησιν. Τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἐξετάζει ἐν αὐτῇ πρῶτον μὲν ἂν ἐξετελέσθησαν οἱ ἀπαιτούμενοι τύποι πρὸς κλήτευσιν τοῦ κατηγορουμένου οἱ δικαιολογοῦντες τὴν κατ' ἐρήμην συζήτησιν αὐτῆς, μετὰ τοῦτο δὲ ἐρευνᾷ πάντα τὰ τῆς ἀποδείξεως μέσα τὰ χρησιμεύοντα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου ἐφ' ᾧ στηρίζεται ἡ κα-

(1) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 464.

(2) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 465. Κατὰ τὴν Βαυαρικὴν ποιν. Δικ. ἄρθρ. 283, 284, 285 διορίζεται συνήγορος τοῦ κατηγορουμένου ἐξ ἐπαγγέλματος. Wallher Strafprocess § 145, σελ. 518.

τηγορία, τέλος δὲ ἀκροᾶται τὸν Εἰσαγγελέα, τὸν ιδιώτην κατήγορον καὶ τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα (3).

§ 146.

Ἀπόφαισις τῶν συνέδρων καὶ συνέπειαι αὐτῆς.

Ἐὰν τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἐκ τῆς ἐρεῦνης τῶν προσαχθεῖσων ἀποδείξῃ βεβαιωθῇ ὅτι ἡ γενομένη ἀνάκρισις δὲν ἐξετελέσθη καθ' ὅλους τοὺς νομίμους τύπους ἀκυροῖ αὐτήν, καὶ διατάσσει τὴν ἐκ νέου ἐπανάληψιν. Ἐὰν τοῦναντίον ἡ ἀνάκρισις ἐξετελέσθη μὲν κατὰ τοὺς νομίμους τύπους, ἐξ αὐτῆς ὅμως δὲν βεβαιοῦται ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἐγκλήματος ἢ ἡ ἐνοχὴ τοῦ κατηγορουμένου, κηρύττει τὸν κατηγορούμενον ἄθῳον, ἀπορρίπτει τὴν κατ' αὐτοῦ τυχὸν εἰσαχθεῖσαν πολιτικὴν ἀγωγὴν, ἐὰν εὕρῃ αὐτὴν ἀνυπόστατον, καὶ ἐπιβάλλει αὐτῷ μόνον τὰ ἔξοδα, τὰ ἐκ τῆς μὴ ἐμφανίσεώς του ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου κατὰ τὴν πρώτην κλήτευσιν προξενηθέντα.

Ὅσάκις τέλος βεβαιωθῇ ὅτι καὶ ἡ ἀνάκρισις ἐνηργήθη νομίμως καὶ ἡ ὑπαρξίς τῆς ἀθεμίτου πράξεως καὶ ἡ ἐνοχὴ τοῦ κατηγορουμένου βεβαιοῦνται ἀποχρώντως καταδικάζει τὸν κατηγορούμενον εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβαλλομένην ποινὴν καὶ εἰς τὰ τῆς δίκης ἔξοδα, παραδεχόμενον δὲ τὴν ἀγωγὴν τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἐὰν ὑπάρχῃ τοιοῦτος, ὁρίζει τὸ πᾶσόν τῶν πολιτικῶν ἀποζημιώσεων, ἃς ὀφείλει ν' ἀποτίσῃ πρὸς τὸν ζημιωθέντα (1).

(3) *Ποιν. Δικ.* ἀρθρ. 464, 577, κ. ἐξ. 398, κ. ἐξ. 403. *Dalloz Contumace* n°. 44.

(1) *Ποιν. Δικ.* ἀρθρ. 464, 398, 404. *Περὶ τῆς τοιαύτης*

Ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις τοιχοκολλᾶται εἰς τὴν καθέδραν τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν, εἰς τὴν τελευταίαν τοῦ κατηγορουμένου κατοικίαν καὶ δημοσιεύεται διὰ τῶν ἐφημερίδων, ἐκτελεῖται δὲ μετὰ παρέλευσιν ἕξ μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς ὡς πρὸς μὲν τὸ ποινικὸν μέρος ἐπιμελεῖα τοῦ παρ' ἐφέταις Εἰσαγγελέως ἢ τοῦ παρ'

ὕριστικῆς ἐκδικάσεως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων τῆς κατ' ἀπόντων ἢ φυγοδικῶν ἀπαγγελλθείσης κατηγορίας ἀποφαίνεται ὁ *Walther Strafprocess*. § 144, σελ. 513, ὅτι καὶ περιττὴ εἶναι, καθ' ὅσον ἐκάστοτε ἀκυροῦται διὰ τῆς ἐμφανίσεως ἢ συλλήψεως τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ἀντίκειται πρὸς τὰς ἐπικρατούσας ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ ἀρχὰς περὶ ἀποδείξεως, ἥς σκοπὸς εἶναι ἡ βεβαίωσις τῆς ἀληθείας κατ' οὐσίαν, αὕτη δὲ καθίσταται ἀνέφικτος διὰ τῆς ἀπουσίας τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῆς μὴ ἐξετάσεως αὐτοῦ καὶ ἀκροάσεως τῆς ἀπολογίας του. Παρατηρητέον ὅμως ὅτι ἐὰν κατὰ τὴν ἰδέαν τοῦ *Walther* περιωρίζετο ἡ δικαστικὴ ἀρχὴ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἐξαγωγαστικῶν μόνον μέσων πρὸς ἐμφάνισιν τῶν κατηγορουμένων ἢ βλεπετο παρεμποδίζεσθαι οὕτως εὐκόλως ἡ πορεία τῆς καταδίξεως διὰ τῆς ἀποδράσεως ἢ ἀποκρύψεως τῶν κατηγορουμένων, ὅπερ πολὺ πλέον ἢ βλεπετο ἐξασθεγεῖ τὸ κράτος τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ἢ τὸ ἀνέφικτον τῆς ἐκτελέσεως τῆς καταγωγῆς ποινῆς. Δὲν φρονοῦμεν δὲ ὅτι προσβάλλονται κυρίως δι' αὐτῆς αἱ περὶ ἀποδείξεως θεμελιώδεις ἀρχαί, διότι ἡ τοῦ δικαστηρίου ἀπόφασις ἐκδίδεται μετὰ ἀκριβοῦς ἐξέλεγχιν τῶν προσαχθεῶν ἀποδείξεων, ἃς δὲ δὲν ἠδυνήθη τὸ δικαστήριον νὰ ἐκτιμήσῃ αὐτὰς προσηκόντως ὡς ἐκ τῆς μὴ ἀκροάσεως τῆς τοῦ κατηγορουμένου ἀπολογίας, τοῦτο προέρχεται ἐξ αὐτοῦ τοῦτον, ὅστις διὰ τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ ἐπιτυγχάνει ἀμέσως τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐρήμην γενομένης διαδικασίας.

αὐτοῦ ὑποκατασταθέντος Εἰσαγγελέως τῶν πρωτοδικῶν, ὡς πρὸς τὸ πολιτικὸν δὲ μέρος παρὰ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος (2). Κατὰ τῆς τοιαύτης ἐρήμην ἀποφάσεως δὲν ἐπιτρέπεται τῷ καταδικασθέντι ἡ χρῆσις τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἀναιρέσεως, διότι ὁ νόμος θεωρεῖ αὐτὸν ἀπόντα, πρὸ τῆς ἄρσεως δὲ τοῦ τοιοῦτου πλάσματος τοῦ νόμου οὐδεμίαν πράξιν αὐτοῦ δύναται νὰ ἔχῃ νόμιμον κῦρος (3).

Ὁ ἐρήμην καταδικασθεὶς θεωρεῖται ὡς ἄφαντος καὶ ἡ περιουσία αὐτοῦ διαχειρίζεται ὡς ἡ τῶν ἀφάντων. Μετὰ παρέλευσιν δὲ πέντε ἐτῶν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις κατέστη τελεσίδικος, παρακρίδεται ἐπὶ ἐγγυήσει πρὸς ἐπικαρπίαν τοῖς κληρονόμοις αὐτοῦ, οἵτινες μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ἔτι δεκαετίας καθίστανται κύριοι αὐτῆς αἰρομένης τῆς ἐγγυήσεως (4).

(2) Πονρ. Δικ. ἀρθρ. 466.

(3) Πονρ. Δικ. ἀρθρ. 475. Dalloz Contumace n°. 48. Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 467.

(4) Πονρ. Δικ. ἀρθρ. 467. Αἱ διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ τούτου δὲν δύναται νὰ τύχωσι πλήρους ἐφαρμογῆς, μὴ κατορισθέντων εἰσέτι εἰδικῶς τῶν περὶ ἀφαιρέας κατὰ τὸ παρ' ἡμῶν ισχύον πολιτικὸν δίκαιον. — Ἐὰν ὁ ἐρήμην καταδικασθεὶς ὡς φυγόντος εἴχῃ καταστήσει ἐπίτροπον πρὸς διαχείρισιν τῆς περιουσίας δὲν δύναται ν' ἀφαιρεθῇ αὕτη παρ' αὐτοῦ, διότι ἡ ἀφαιρέα δὲν συνεπάγεται καὶ νόμιμον ἀπαγόρευσιν. ὅρ. Γαλλ. Κώδικος ἀρθρ. 412, 420, κ. ἐξ. Ἀλλ' ἐὰν ὁ καταδικασθεὶς δὲν κατέστησεν ἐπίτροπον, δύναται τῇ αἰτήσῃ τοῦ Εἰσαγγελέως, (Πολ. Δικ. ἀρθρ. 646) νὰ διορισθῇ προσωρινὸς τῆς περιουσίας του διαχειριστὴς ὅρ. Καλλιγῶ Ῥώμ. Δίκαιον τόμ. Α'. σελ. 286. Διαρκούσης τῆς κατὰ τὰ ἀρθρ. 467, 468 διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τοῦ ἀπόντος ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσωσιν ἀνά-

Αἱ εἰρημέναι συνέπεται τῶν κατ' ἐρήμην ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων διακόπτονται ἐν ταῖς ἐπομέναις περιπτώσεσι.

α.) Ἐὰν ὁ ἐρήμην δικασθεὶς ἐντὸς ἐξ μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως ἀνακόψῃ αὐτήν (5).

β.) Ἐὰν μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, πρὸ τῆς παρέλεύσεως ὅμως τῆς παραγραφῆς τῆς ποινῆς εἰς ἣν κατεδικάσθη, ἥτοι εἴκοσι μὲν ἔτῶν ἐπὶ κακουργημάτων, δέκα δὲ ἐπὶ πλημμελημάτων ὁ καταδικασθεὶς ἢ ἐμφανισθῇ ἐκουσίως ἢ συλληφθῇ. Ἐν ἀμφοτέροις ταῖς περιπτώσεσι γίνεται νέα κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν καθ' ἡμέραν ὑπὸ τοῦ προέδρου ὀριζομένην (6).

λογον διατροφήν, ὀριζομένην ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου πολιτικοῦ δικαστηρίου, οἱ ἐνδεεῖς γονεῖς αὐτοῦ, ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα. Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 469.

(5) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 466.

(6) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 470 καὶ 549, 550. Ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 470 ἐπεται, ὅτι ἡ ἐκουσία ἐμφάνισις τοῦ καταδικασθέντος ἢ ἡ σύλληψις αὐτοῦ συνεπάγονται αὐτοδικαίως τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐρήμην ἐκδοθείσης ἀποφάσεως δι' ἧς κατεδικάσθη ὁ κατηγορούμενος. Instr. art. 476. Trébutien Droit crim. τόμ. II, σελ. 473. Planch Strafverfahren § 197, σελ. 604. Ἡ παρατησις τοῦ καταδικασθέντος δὲν δύναται ν' ἐμποδίσῃ τὴν ἐκ νέου συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως. Κατὰ τὴν Βαυαρικὴν ὅμως ποινικὴν δικονομίαν κοινοποιεῖται τῷ ἐμφανισθέντι φυγόδικῳ ἢ ἀπόφασις καὶ χορηγεῖται αὐτῷ τριήμερος προθεσμία πρὸς ἀνακοπὴν αὐτῆς, ἐὰν δὲ οὗτος παραιτηθῇ ταύτης ἐκτελεῖται ἡ ἐρήμην ἀπόφασις. Walther Strafprocess. § 145, σελ. 519.

Ἐὰν ὁ συλληφθεὶς φυγόδικος δραπετεύσῃ, ἢ διὰ τῆς συλλή-

Ἡ ἐκ νέου ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως δὲν ἀναστέλλεται καὶ ὅταν ἐν τῇ κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησει ἀποδειχθῇ, ὅτι ὁ χαρακτήρ τῆς πράξεως εἶναι τοιοῦτος ὥστε συνεπληρώθη ἤδη ὁ πρὸς παραγραφὴν τῆς ἐπιβλητέας ποινῆς ἀπαιτούμενος χρόνος. Ἐν ἄλλαις λέξεσι δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ χρονικὸν διάστημα τὸ ἀπαιτούμενον πρὸς παραγραφὴν τῆς ποινῆς τροποποιουμένης μετὰ τὴν κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησιν, ἀλλὰ τῆς ἐπιβληθείσης διὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως (7).

Ἡ κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις γίνεται κατὰ τοὺς συνή-

ψεως αὐτοῦ ἀκυρωθεῖσα ἀπόφασις ἀναλαμβάνει τὸ κύρος της, διότι ἡ ἀκύρωσις αὐτῆς χωρεῖ ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἐκ νέου συζήτησεως τῆς ὑποθέσεως κατ' ἀντιμωλίαν. ὅρ. Dalloz *Contumace* n°. 95.

Ἐὰν ὑπῆρχον πλείονες συγκατηγορούμενοι ὡς φυγόδικοι ἐρήμην καταδικασθέντες ἡ παρουσία ἐνὸς ἢ τινων ἐξ αὐτῶν δὲν ἐπιφέρει τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀποφάσεως καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἀπόντας. Dalloz αὐτοθ. n°. 97. Faustin Hélie *Instr. crim.* τόμ. IX, § 722, σελ. 544.

Ἐὰν ὁ ὡς φυγόδικος ἐρήμην δικασθεὶς ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων κατηγορεῖτο ἐπὶ πλημμελήματι μόνον ἀλλὰ συναφεῖ πρὸς κακούρηγμα, οὗ ὁ αὐτουργὸς ἐδικάσθη κατ' ἀντιμωλίαν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῶν κακούρηγοδικῶν, δὲν παύει μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ καταδικασθέντος ὡς φυγόδικου ἡ αὐτὴ κατὰ παράτασιν ἀρμοδιότης τοῦ δικαστηρίου τῶν κακούρηγοδικῶν, καὶ τοι προκειμένου καὶ δικάσῃ ἀπ.λοῦν μόνον πλημμελήμα. ὅρ. Legeravereud *Législat. crim.* τόμ. I, σελ. 456. Dalloz *Compétence crim.* ἀριθμ. 166.

(7) Dalloz *Contumace* n°. 85.

θεις τύπους. Οἱ ἐν τῇ κατ' ἐρήμην συνεδριάσει ἐξετασθέντες μάρτυρες ἐξετάζονται καὶ αὐθις τῇ αἰτήσει τινὸς τῶν διαδίκων ἢ καὶ ἐὰν αὐτεπαγγέλτως τὸ δικαστήριον διατάξῃ τοῦτο, εἰ δὲ μὴ ἀναγινώσκονται μόνον αἱ ἐκθέσεις τῶν καταθέσεων αὐτῶν αἱ κατὰ τὴν ἐρήμην συζήτησιν συνταχθεῖσαι. Νέοι μάρτυρες εἰσὶ πάντοτε δεκτοί.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος μετὰ τὴν κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησιν καταδικασθῇ εἰς μικροτέραν ποινὴν τῆς ἐπιβληθείσης αὐτῷ διὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως, ἢ ἀθωωθῇ ἐντελῶς, ὀφείλει μ' ὅλον τοῦτο νὰ πληρώσῃ τὰ ἔξοδα τῆς ἐρήμην δίκης. Ἡ περιουσία αὐτοῦ, ἥτις παρεδόθη εἰς τοὺς κληρονόμους του, ἐπιστρέφεται αὐτῷ. Πλὴν ἐὰν οἱ κληρονόμοι μετὰ παρέλευσιν τῆς ἐν τῷ ἄρθρ. 467 ὀριζομένης προθεσμίας ἔλαβον εἰς πλήρη ἰδιοκτησίαν τὰ κτήματα τοῦ ἐρήμην δικασθέντος δὲν ἐνέχονται κατὰ τὴν ἀπόδοσιν ταύτην τῆς περιουσίας, εἰ μὴ καθ' ὅσον εὐρίσκονται αὐτοῦσια παρ' αὐτοῖς (8).

(8) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 471, 472. Παρατηρητέον δὲ ὅτι τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων δὲν δεσμεύεται ποσῶς ἐκ τῆς προεκδοθείσης ἐρήμην ἀποφάσεως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων, ἀλλὰ δύναται νὰ κηρύξῃ τὸν ἐμφανισθέντα φυγόδικον ἐροχον πράξεως βαρυτέρας τῆς ἐν τῇ ἀποφάσει ταύτῃ περιεχομένης, ἢ δύναται νὰ παραδεχθῇ τὴν ὑπαρξίν ἐπιβαρυντικῶν περιστάσεων, ἃς τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων ἀφῆρσεν ἐκ τῆς κατηγορίας. *Trébutien Droit crim.* τόμ. II. p. 475. *Mangin Action Publique* τόμ. II. n°. 597, p. 527, éd. Paris 1857. Ἡ ἀπόφασις ὁμῶς τηρεῖ τὸ κῆρυξ αὐτῆς ὡς πρὸς τὰ κεφάλαια τὰ κηρύττατα ἀθῶον τὸν φυγόδικον τῆς κατηγορίας. *Dalloz Con-tumace* n°. 104. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IX. § 722, σελ. 540.

ΤΜΗΜΑ Ε΄.

Περὶ τῶν ἐνδίκων μέσων κατὰ τῶν ἀποφάσεων
τῶν δικαστηρίων.

§ 147.

Εἰσαγωγή.

Αἱ ἀποφάσεις τῶν ποινικῶν δικαστηρίων συμβαίνει ἐνίοτε νὰ ᾧσι πλημμελεῖς εἴτε ἔνεκα τῆς μὴ ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν πρὸς κατάρτισιν αὐτῶν ἀπαιτουμένων τύπων τῆς διαδικασίας, εἴτε ἔνεκα τῆς μὴ ἀκριβοῦς ἐκτιμήσεως τῶν ὑποβληθέντων τῷ δικαστηρίῳ ἀποδεικτικῶν μέσων, εἴτε ἔνεκα τῆς ἐσφαλμένης ἑρμηνείας καὶ ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου. Ἐντεῦθεν ἐπήγαγεν ἡ ἀνάγκη τῆς ἐξελέγξεως καὶ ἀναθεωρήσεως τῶν τοιούτων δικαστικῶν ἀποφάσεων, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον παρέσχεν ὁ νόμος τοῖς διαδίκους τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπικαλεῖσθαι τὴν μεταρρύθμισιν ἢ ἐξαφάνισιν αὐτῶν διὰ τῆς χρήσεως τῶν ἐπὶ τούτῳ ὀρισθέντων ἐνδίκων μέσων, ἅτινα εἰσὶν ἡ ἀνακοπή, ἡ ἔφεσις, ἡ ἀναίρεσις καὶ ἡ ἐπανάληψις τῆς διαδικασίας.

Παρατηρητέον ὅμως ὅτι ὁ νόμος δὲν ἀφήσιν ἑλευθέραν ἐν γένει καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς διαδίκους τὴν χρῆσιν οἴου-

δήποτε ἐνδίκου μέσου, ἀλλ' ἀκριβῶς ὀρίζει καὶ τὰς περιπτώσεις, καθ' ἃς οἱ διάδικοι δύνανται νὰ προσφύγῳσιν εἰς ἐνδίκόν τι μέσον, καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸν τρόπον καὶ τὸν χρόνον τῆς χρήσεως αὐτῶν, οὕτω δὲ προλαμβάνει καὶ διακωλύει τὰ ἐκ τῆς ἀσκόπου καὶ ἀκανονίστου αὐτῶν χρήσεως ἀτοπήματα, δι' ὧν ἡδύνατο νὰ κλονίζεται καὶ ἀτονῇ τὸ κῦρος τῶν ὀριστικῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων (1). Τὰ ἐνδिका μέσα κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν ποινικῶν δικαστηρίων συλλήβδην ἐξεταζόμενα δύνανται νὰ διαίρεθῳσιν εἰς μεταβιβαστικά καὶ μὴ τοιαῦτα. Ὡς μεταβιβαστικά θεωροῦνται ἐκεῖνα δι' ὧν ἡ ὑπόθεσις εἰσάγεται πρὸς ἐκδίκασιν ἐνώπιον ἀνωτέρου τινὸς δικαστηρίου, ἐν ᾧ διὰ τῶν μὴ μεταβιβαστικῶν ἐχόντων δύναμιν ἡ ὑπόθεσις δικάζεται ἐκ νέου παρὰ τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου.

Εἰς τὴν πρώτην τάξιν ἀνήκουσιν ἡ ἔφεσις καὶ ἡ ἀναίρεσις, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἡ ἀνακοπὴ καὶ ἡ ἐπανάληψις τῆς ἀνακρίσεως. Πηγάζει δὲ ἡ τοιαύτη διάκρισις τῶν ἐνδίκων μέσων ἐκ τῶν λόγων αὐτῶν ἐφ' ὧν στηρίζονται. Διὰ τῶν μεταβιβαστικῶν ἐχόντων δύναμιν ἐνδίκων μέσων προσβάλλεται ἡ ἀπόφασις τοῦ κατὰ πρῶτον δικάσαντος δικαστηρίου ὡς πλημμελὲς, εἴτε δι' ἑλλειψιν τηρήσεως τῶν νομίμων τύπων τῆς διαδικασίας, εἴτε διὰ κακὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου, ἐπομένως τὴν βᾶσιν τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου ἀποτελεῖ αἰτίασις τις ἀπευθυνομένη ἀμέσως κατὰ τοῦ δικά-

(1) Walther Die Rechtsmittel im Strafverfahren. Lehrbuch d. Strafverf. § 409, σε.λ. 405. Planck Strafverf. § 472, σε.λ. 499. Loewe. Strafpr. § 89, σε.λ. 354. Mittermaier Strafverf. τόμ. II. § 200, κ. ἐξ.

σαντος δικαστηρίου, περὶ ἧς δὲν δύναται βεβαίως ν' ἀποφανθῇ αὐτὸ τοῦτο τὸ δικαστήριον, ἐν ᾧ τούναντίον ἐπὶ τῶν μὴ ἐχόντων μεταβιβαστικὴν δύναμιν ἐνδίκων μέσων, ὁ λόγος τῆς χρήσεως αὐτῶν εἶναι ἔλλειψίς τις ἢ ἀμάρτημα προερχόμενον ἐξ αἰτιῶν ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεως τῶν δικαστῶν, περὶ οὗ δύναται νὰ δικάσῃ ἐκ νέου τὸ αὐτὸ δικαστήριον, εἰς ὃ κατὰ πρῶτον εἰσῆχθη ἡ ὑπόθεσις (2).

Ἐν τῇ ποινικῇ διαδικασίᾳ τὰ ἐνδिका μέσα ἔχουσι τοιαύτην ἀνασταλτικὴν δύναμιν, ὥστε οὐ μόνον ἡ χρῆσις οἰοῦ. δῆποτε ἐξ αὐτῶν ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων, ἀλλὰ καὶ διαρκούσης ἐτι τῆς ὀριζομένης ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς χρῆσιν αὐτῶν προθεσμίας δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐκτέλεσις (3).

Ἐξαίρεσις τῆς ἀρχῆς ταύτης ὑπάρχει ἐπὶ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ἀνακρίσεως, καθ' ἣν ἡ ἀναστολή τῆς ἐκτελέσεως χωρεῖ μόνον ἐὰν διατάξῃ αὐτὴν ὁ Ἀρειὸς Πάγος (4).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

§ 148.

α) Ἀνακοπή.

Κατὰ τῶν ἐρήμην ἐκδοθειῶν ἀποφάσεων συγχωρεῖται

(2) Οὕτω λ. γ. ἐπὶ τῆς ἀνακοπῆς τῶν ἐρήμην ἀποφάσεων ὡς ἐκδοθειῶν ἄνευ ἀκροάσεως τῶν κατηγορουμένων καὶ τῶν τῆς ὑπερασπίσεως μαρτύρων, καὶ ἐπὶ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ἀνακρίσεως, ἡ ὑπόθεσις παραπέμπεται εἰς τὸ αὐτὸ δικαστήριον πρὸς ἐκ νέου σύζητησιν. Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 507. Loewe Straspr. § 89, σελ. 355.

(3) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 351, 405, 459, 542.

(4) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 505, 503, § 2 καὶ 3.

τῷ καταδικασθέντι ἢ χρῆσις τοῦ ἐνδίκου τῆς ἀνακοπῆς μέσου, δι' οὗ ἡ ὑπόθεσις εἰσάγεται ἐκ νέου εἰς τὸ αὐτὸ δικαστήριον πρὸς συζήτησιν (1).

Ἡ τῆς ἀνακοπῆς προθεσμία κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν πταισματοδικῶν καὶ τῶν πλημμελειοδικῶν εἶναι πενθήμερος, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς ἐπομένης ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν ἐπεδόθη εἰς τὸν κατηγορούμενον ἡ ἐρήμην ἀπόφασις (2).

(1) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 338, κ. ἐξ. 405, κ. ἐξ. Κατὰ τὴν ἡμετέραν ποιν. δικονομίαν τὸ τῆς ἀνακοπῆς τῶν ἐρήμην ἀποφάσεων δικαίωμα χορηγεῖται μόνον τῷ κατηγορουμένῳ. Ἐὰν ὁ ιδιώτης κατήγορος ἢ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων μὴ ἐμφανισθέντες κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν δικάσιμον ἐδικάσθησαν ἐρήμην δὲν δύναται ν' ἀνακόψωσι τὴν ἀπόφασιν δι' ἧς ἀπορρίπτεται ἡ κατηγορία ἢ ἡ ἀγωγή αὐτῶν, βρ. ποιν. δικονομ. ἀρθρ. 342. Τοῦναντίον κατὰ τὴν Γαλλικὴν ποινικὴν δικονομίαν ἐκ τῆς ἀπορρίψεως ἐκφράσεως τῶν ἀρθρ. 150, 151 καὶ 187, ὑπερβύχουσιν ἡ γνώμη, ἡ καὶ ἡ νομολογία τῶν δικαστηρίων παρεδέξατο, ὅτι καὶ οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες οἱ ἐρήμην δικασθέντες ἔχουσι τὸ τῆς ἀνακοπῆς δικαίωμα. Faustin Hélie Instr. τόμ. VII. § 516, σελ. 468, § 566, σελ. 825. Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 497. Dalloz Jugement par Défaut n°. 467.

(2) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 338, 405. Κατὰ τὸ ἀρθρ. 338. «Ἡ ἀνακοπὴ γίνεται . . . κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς κατ' ἐρήμην ἀποφάσεως ἢ καὶ βραδύτερον ἐν τῷ πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραδόσεως.» Προοῦμεν δὲ ὅτι πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἐν τῷ κειμένῳ ἐρμηνείαν, ἵνα μὴ συντμηθῇ ἀσκόπως καὶ ἐπιβλαβῶς διὰ τὸν κατηγορούμενον ἡ πενθήμερος προθεσμία, ὅπερ δύναται νὰ συμβῇ ὅταν λ. χ. εἰς τὸν κατηγορούμενον κοινοποιηθῇ ἡ ἐρήμην ἀπόφασις μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν ὁρισμέ-

Ἡ ἀνακοπὴ γίνεται ἢ αὐθωρεὶ κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως, ἢ παρὰ τῷ δικαστικῷ γραμματεῖ τοῦ ἐκδόντος τὴν ἀπόφασιν δικαστηρίου (3). Ἐμφανιζομένου

τῶν ἐργασιῶν ὥρων ἐν τοῖς δικαστικοῖς γραφείοις. Ἐν τούτῃ περιπτώσει εἶναι ἄδικον τὰ συναριθμηθῆ μεταξὺ τοῦ πενθημέρου τῆς ἀνακοπῆς διαστήματος καὶ ἡ ἡμέρα τῆς ἐπιδόσεως καθ' ἣν εἶναι ἀδύνατον αὐτῷ ὁ ἀνακοπῇ τὴν ἀπόφασιν.

Ἐπὶ τῆς διαδικασίας κατ' ἀπόντων καὶ φυγοδικῶν εἰδομεν § § 143, 146, ὅτι ἡ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς εἶναι διὰ μὲν τὰς τῶν πλημμελειοδικῶν ἀποφάσεις τριήμερος, διὰ δὲ τὰς τῶν κακουργιοδικῶν ἐξάμηρος, ὅρ. ποιν. δικ. ἄρθρ. 462, 466.

Ἡ τῆς ἀνακοπῆς πενθήμερος προθεσμία παρατείνεται λόγῳ ἀποστάσεως κατὰ τὸ ἄρθρ. 163, 407, § 2, ποιν. δικ.

Ἐὰν ἡ τελευταία ἡμέρα τύχῃ ἑορτάσιμος συναριθμεῖται ἐν τῇ πενθήμερῳ προθεσίμῃ; Ἡ Γαλλικὴ νομολογία παρεδέχθη τὴν καταφατικὴν τοῦ ζητήματος λύσιν [ὅρ. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. VII. § 516, σελ. 469, § 566, σελ. 825], ἔχοντες ὅμως ἐπ' ὅψιν τὸ βραχὺ χρονικὸν διάστημα τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας δικαιότερον θεωροῦμεν τὸν μὴ συνυπολογισμὸν τῆς ἑορτασίου ἡμέρας, εἰς κατ' αὐτὴν ἀλλοτρίαν τυχὸν ἡ πενθήμερος προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς.

(3) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 538. Ἡ ἀνακοπὴ γίνεται παρὰ τῷ δικαστικῷ γραμματεῖ κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς κατ' ἐρήμην ἀποφάσεως ἢ καὶ βραδύτερον ἐν τὸς πέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραδόσεως. Ἡ μετάφρασις τοῦ ἄρθρου τούτου ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ πρωτοτύπου εἶναι ἡμαρτημένη παραμορφώρουσα ἐντελὲς τὴν ἔννοιαν τοῦ κειμένου, καθ' ὃ καὶ ἡ ἀνακοπὴ γίνεται ἢ κατὰ τὴν παράδοσιν αὐτὴν τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως (Bei Gelegenheit der Zustellung d. Contumacialrtheiles),

τοῦ καταδικασθέντος ἢ αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου λαβόντος εἰδικὴν πληρεξουσιότητα. Δὲν ἀπαιτεῖται δὲ ν' ἀναφέρωνται ἐν τῇ ἀνακοπῇ οἱ λόγοι τῆς ἀπουσίας τοῦ καταδικασθέντος, ἀλλ' ἄρκει ἀπλῶς ἢ δῆλως αὐτοῦ ὅτι ἀνακόπτει τὴν ἀπόφασιν.

ἢ καὶ βραδύτερον ἐντὸς πενθημέρου προθεσμίας ἀπὸ τῆς παραδόσεως». Νομίζομεν δὲ ὅτι ὁ νομοθέτης διὰ τῆς διατάξεως αὐτοῦ ταύτης τοῦ ἀνακόπτει τὴν ἐρήμην ἀπόφασιν κατὰ τὴν παράδοσιν αὐτῆς, ἐνόει τὴν ἀνακοπὴν τὴν γενομένην ἐπὶ τοῦ ἐπιδοτηρίου καθ' ἣν στιγμὴν παραδίδεται τῷ καταδικασθέντι ἢ ἀποφάσις ὅπως τοῦτο καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἐστὶν ἐν χρήσει, ὅρ. Instr. crim. art. 154. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VII. § 516, σελ. 469. Ἡ νομολογία ὁμοῦς τῶν ἡμετέρων δικαστηρίων ἐπομένῃ τῷ γράμματι τοῦ ἄρθρ. 558 παρέδεχθη ὡς ἐγκυρὸν μόνον τὴν ἐνώπιον τοῦ γραμματέως τοῦ ἐκδόντος τὴν ἐρήμην ἀπόφασιν δικαστηρίου ἀνακοπὴν.

Ἡ ἡμετέρα ποιν. δικονομία δὲν περιέχει δυστυχῶς διάταξι τινα ρητὴν ὅπως ἡ Γαλλικὴ ποιν. δικονομία (art. 187), καθ' ἣν ἡ γενομένη παρὰ τοῦ καταδικασθέντος ἀνακοπὴ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως δέον νὰ κοινοποιῇται καὶ πρὸς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα, ὡςάκις παρέστη τοιοῦτος ἐν τῇ ἐρήμην δίκῃ. Ἐντεῦθεν γεννᾶται τὸ ἀτόπημα ὅτι ὁ κατηγορούμενος δύναται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ ἐπιτυγχάνῃ τὴν παρὰ τοῦ ποινικοῦ δικαστηρίου ἀπόρριψιν τῆς ἀγωγῆς τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος μὴ δυναμένου ἐπισήμως νὰ λάβῃ γνώσιν τῆς δικασίμου τῆς ποινικῆς δίκης, ἵνα παρασταθῇ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ ἀγωγῆς. Κατὰ τὴν Γαλλικὴν ποιν. δικονομίαν ἡ μὴ κοινοποίησις τῆς ἀνακοπῆς τῷ πολιτικῶς ἐνάγοντι καθιστᾷ αὐτὴν ἀπαράδεκτον ὡς πρὸς αὐτὸν, καὶ θεωρεῖται ὅτι ὁ διὰ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως καταδικασθεὶς εἰς πολιτικὰς ἀποζημιώσεις πα-

Διὰ τῆς ἀνακοπῆς καθίσταται ἄκυρος ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις ἐκτὸς τῶν περὶ ἐξόδων διατάξεων αὐτῆς, καὶ ἡ ὑπόθεσις εἰσάγεται ἄνευ ἰδιαιτέρας κλήσεως εἰς τὴν ἀμέσως ἐπομένην ταύτη συνεδρίᾳ τοῦ πταισματοδικείου ἢ πλημμελειοδικείου πρὸς συζήτησιν. Ἐὰν κατὰ τὴν συνεδρίᾳ ταύτην ὁ ἀνγκόπτων ἀπειθήσας μὴ ἐμφανισθῇ ἀπορρίπτεται ἀσυζητητῇ ἡ ἀνακοπὴ αὐτοῦ, στερουμένου διὰ παντὸς τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκ νέου ἀνακοπῆς τῆς δευτέρας ταύτης ἀποφάσεως, δι' ἣς ἐπικυροῦται ἡ προηγουμένη (4).

ραδέχεται τὰς περὶ αὐτῶν σχετικὰς διατάξεις τῆς ἀποφάσεως. *Dalloz Jugement par Défaut n°. 484. Faustin Hélie Instr. crim. τὸμ VII. § 516, σελ. 469, § 566, σελ. 825.* Ἡ ἀνακοπὴ τῶν ἀποφάσεων τῶν κακούργιοδικῶν ἐπὶ τῶν πλημμελημάτων τοῦ τύπου γίνεταί διαρκούσης μὲν τῆς συνόδου ἐνώπιον τοῦ γραμματέως τῶν κακούργιοδικῶν, μετὰ δὲ τὴν λήξιν τῆς συνόδου καθ' ἣν ἐξεδόθη ἡ ἐρήμην ἀπόφασις, ἐνώπιον τοῦ γραμματέως τῶν πλημμελειοδικῶν, τῆς κατοικίας τοῦ ἀνακόπτορος ἢ τῆς ἐδρας τοῦ λήξαντος κακούργιοδικείου, ὁ δὲ γραμματεὺς πέμπει τὴν ἐκθεσιν τῆς ἀνακοπῆς πρὸς τὸν ἀρμόδιον Εἰσαγγελεὰ τῶν ἐφετῶν, ἄρθρ. 5, Νόμ. 50 Ἀπριλ. 1858.

(4) *Πολ. Δικ.* ἄρθρ. 541, ὅρ. ἄρθρ. 6. Νόμ. 50 Ἀπριλ. 1858. Τὸ ἄρθρον 541 λέγει ὅτι ἡ ἀνακοπὴ ἀπορρίπτεται «*εἰ ἂν ὁ ἀνγκόπτων ἀπειθήσας δὲ μὴ ἐμφανισθῇ*» ἐπὶ τῆς ῥήσεως ταύτης στηριζόμενος δύναται τις εὐλόγως νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἐὰν οὐχὶ ἐξ ἀπειθείας, ἀλλ' ἐκ κολυμάτων ἀνεξαρτήτων τῆς ἐαυτοῦ θέλησεως μὴ ἐμφανισθῇ ὁ κατηγορούμενος, ὥς λ. χ. συλληφθεὶς ὑπὸ ληστῶν καθ' ὁδόν, ἢ περιπεσὼν εἰς ῥόσημα θαλάττης φόρον κτλ. δύναται νὰ ἐπιτραπῇ αὐτῷ ἡ ἐκ νέου ἀνακοπὴ τῆς ἀποφάσεως. Ἡ δ' ἐν τέλει τοῦ ἄρθρου 541 διάταξις ὅτι ἀλλή

Ἐὰν τούναντίον ἐμφανισθῇ ἐξετάζεται κατὰ πρῶτον ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τὸ νόμιμον τῆς γενομένης ἀνακοπῆς καὶ μετὰ τοῦτο ἄρχεται ἡ κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις τῆς ὑποθέσεως. Κατὰ τὴν συζήτησιν ταύτην συγχωρεῖται τῷ κατηγορουμένῳ νὰ προσαγάγῃ νέας πρὸς ὑπεράσπισίν του ἀποδείξεις. Οἱ ἐξετασθέντες ἐν τῇ κατ' ἐρήμην συζητήσει μάρτυρες δὲν ἐξετάζονται ἐκ νέου, ἀλλ' ἀναγινώσκονται αἱ περιέχουσαι τὰς καταθέσεις αὐτῶν ἐκθέσεις, καθ' ὅσον διὰ τῆς ἀνακοπῆς δὲν ἀκυροῦται καθ' ὅλοκληρίαν ἡ προηγηθεῖσα διαδικασία ἀλλὰ μόνον ἡ ἐρήμην ἀπόφασις. Τὸ δικαστήριον μ' ὅλον τοῦτο δύναται αὐτεπαγγέλτως ἢ τῇ αἰτήσῃ τινὸς τῶν διαδίκων νὰ διατάξῃ τὴν ἐκ νέου ἀκρόασιν αὐτῶν, ἵνα διασαφισθῶσιν ἀκριθέστερον ἢ συμπληρωθῶσιν αἱ προηγούμεναι αὐτῶν καταθέσεις (5).

Μετὰ τὰς ἀγορεύσεις τοῦ δημοσίου ἢ ιδιώτου κατηγοροῦ ἢ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος καὶ τὴν ἀπολογίαν τοῦ κατηγορουμένου ἐκδίδωσι τὸ δικαστήριον τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ

ἀνακοπὴ εἶναι ἀπαράδεκτος θεωρητέον ὅτι χωρεῖ μόνον ἐν περιπτώσει ἀπειθείας τοῦ ἀνακόπτορος. Ἡ Γαλλικὴ δικαιοσύνη καὶ νομολογία αὐστηρότερον διακειμένα πρὸς τὸν κατηγορούμενον ἀπολύτως ἀπαγορεύει τὴν ἀνακοπὴν μετ' ἀνακοπῆς, ἀλλὰ παρατηρητέον ὅτι ἐν τοῖς ἀρθρ. 150, 188 καὶ 208. Instr. crim. δὲν ὑπάρχει ὁ ὅρος τῆς ἀπειθείας, ἐπιφυλάσσεται δὲ τῷ κατηγορουμένῳ τὸ δικαίωμα τῆς ἐφέσεως καὶ ἀναιρέσεως κατὰ τῆς τοιαύτης ἐρήμην ἀποφάσεως. ὁρ. Faustin Hélie Instr. crim. § 517, σελ. 475. Dalloz Jugement par défaut n°. 442.

(5) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 340. Trébulien Droit crim. τόμ. II. σελ. 501. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγου σα. (201) τοῦ 1858. Εἰρετηρ. τόμ. Α'. σελ. 214.

δι' ἧς ἡ ἐπικυροῖ τὴν ἀνακοπεῖσαν ἀπόφασίν του ἢ μεταρρυθμίζει αὐτήν, ἐκτὸς τοῦ περὶ ἐξόδων κεφαλαίου τῆς ἐρρήμην δίκης, ἅτινα καταψηφίζονται εἰς βάρος τοῦ ἀνακόψαντος (6).

β') Ἐφεσις.

§ 149.

Ἐν γένει.

Τὸ ἔνδικον τῆς ἐφέσεως μέσον χωρεῖ κατὰ τῶν ὀριστικῶν ἀποφάσεων μόνον τῶν Πταισματοδικῶν, δι' ὧν καταγινώσκεται ποινὴ κρατήσεως ἢ πρόστιμον δέκα καὶ ἐπέκεινα δραχμῶν (1).

(6) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 259. Τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος περὶ τῆς ἰσχύος τῶν ἀθωωτικῶν κεφαλαίων πρὸς παραγωγὴν τῆς ἐνστάσεως τοῦ δεδικασμένου ὅρ. ἐν § 86 περὶ τελεσιδικίας σημ. 6.

(1) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 453. Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ ἀρθρου τούτου μετὰ τοῦ ἐπομένου ἀρθρ. 454 ἐξάγεται ὅτι ἡ ἔφεσις δὲν συγχωρεῖται κατὰ τῶν προδικαστικῶν ἢ προπαρασκευαστικῶν ἀποφάσεων τῶν ἀποφαινομένων λ. χ. περὶ τῆς ἀναρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου ἢ περὶ τῆς ἀναβολῆς τῆς δίκης ἢ περὶ τῆς διεξαγωγῆς ἀποδείξεων κτ.λ. ὅρ. Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 532. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγου ρηθ. (149) τοῦ 1857. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VII. § 522, σελ. 499. Κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ποσοῦ τοῦ καταγνωσθέντος προστίμου δὲν συμπεριλαμβάνονται τὰ δικαστικὰ ἐξόδα τὰ ἐπιβληθέντα τῷ καταδικασθέντι. Ἐὰν δὲ διὰ τῆς ἀποφάσεως κατεδικάσθησαν πλεονεξ, ἀλλὰ τὸ εἰς ἕκαστον ἐπιβληθὲν πρόστιμον ἦται ἑλαττωρ τῶν 10 δραχμῶν, ἡ ἀπόφασις δὲν εἶναι ἐφεσίμος.

Χορηγεί δὲ ὁ νόμος τὸ δικαίωμα πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου εἰς ἅπαντας τοὺς διαδίκους, ἥτοι

α.) Εἰς τὸν καταδικασθέντα κατηγορούμενον ὅστις δύναται νὰ ἐκκαλέσῃ τὰς ἐφεσίμους ἀποφάσεις, οὐ μόνον ὡς πρὸς τὸ μέρος αὐτῶν τὸ ὀρίζον τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου καταγνωστέαν ποινὴν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὸ μέρος τὸ διαλαμβάνον περὶ τῶν ἀποζημιώσεων τῶν ἐπιδικασθεῖσων τῷ πολιτικῶς ἐνάγοντι (2).

β.) Εἰς τὸν δημόσιον κατήγορον, ἥτοι τὸν ἀστυνόμον, τὸν δήμαρχον ἢ δημαρχικὸν πάρεδρον, εἰς τὸν παρὰ πλημμελειοδίκαις Εἰσαγγελέα, καίτοι μὴ παρασταθέντα ἐν τῇ δίκῃ, καὶ εἰς τὸν ἰδιώτην κατήγορον (3).

Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγου 56 τοῦ 1848. Εὐρετηρ. τόμ. Η'. σελ. 49.

(2) Ἐὰν τὴν ἀπόφασιν δι' ἧς καταδικάσθησαν *pléniéres* ὡς ἀνέροχοι πταίσματος εἰς ἡ τινες μόνον ἐξ αὐτῶν ἐφεσιβάλλωσιν, ἡ ἔφεσις αὐτῶν δὲν χωρεῖ καὶ ὑπὲρ τῶν λοιπῶν ὡς πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ ἀπόφασις καθίσταται τελεσίδικος μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς πρὸς ἔφεσιν προθεσμίας. *Dalloz Appel en matière criminelle n°. 100.*

(5) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 554, 551. Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 554 ἡ χορηγοῦσα τὸ τῆς ἐφέσεως δικαίωμα εἰς τὸν δημόσιον κατήγορον καὶ εἰς τὸν Εἰσαγγελέα ἢ εἰς τὸν ἰδιώτην κατήγορον καὶ εἰς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα συσχετιζομένη μετὰ τῆς προηγουμένης διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 553 καταδεικνύει σαφῶς τὴν ἀντίφασιν εἰς ἣν περιέπεσεν ὁ νομοθέτης, διότι ἀφοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἡ ἔφεσις συγχωρεῖται μόνον ὡς ἀπὸς κατεγνώσθη ποινὴ κρατίσεως ἢ πρόστιμον δέκα καὶ ἐπέκεινα δραχμῶν, ἡ Εἰσαγγελικὴ ἀρχὴ ὡς καὶ ὁ ἰδιώτης κατήγορος ἢ ὁ πολιτικῶς

γ'). Εἰς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα ἀλλὰ μόνον ὡς πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀποφάσεως τὸ ἐπιδικάζον τὰς διὰ τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ αἰτηθείσας πολιτικὰς ἀποζημιώσεις (4).

Ἡ τῆς ἐφέσεως προθεσμία εἶναι πενθήμερος ἀρχομένη ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως ἢ ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως (5).

ἐνάγων, εἰ μὲν αἱ προτάσεις αὐτῶν ἀπερρίφθησαν ὁλοσχερῶς ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, καὶ ὁ κατηγορούμενος ἠθωώθη οὐδόλως δύναται νὰ ἐφεσιβάλλωσι τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν τοῦ πταισματοδικείου, εἰ δὲ τοῦναντίον ὁ κατηγορούμενος κατεδικάσθῃ συγχωρεῖται αὐτοῖς νὰ προσβάλλωσι δι' ἐφέσεως τὴν ἀπόφασιν ταύτην. Παρὰ τοῖς Γάλλοις ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον 172 Instr. crim. δὲν ὀρίζει ρητῶς τὰ πρόσωπα τὰ δυνάμενα νὰ ἐφεσιβάλλωσι τὰς ἀποφάσεις τῶν πταισματοδικείων οἱ συγγραφεῖς καὶ ἡ νομολογία τῶν δικαστηρίων παρεδέχθησαν ὅτι ἡ Εἰσαγγελικὴ ἀρχὴ δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐφεσιβάλλειν τὰς τοῦ πταισματοδικείου ἀποφάσεις *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VII. § 522 σελ. 497. — Dalloz Appel en matière criminelle n° 88. Erartlar γνώμην πρὸς. ἐν Legraverend Législation crim. τόμ. II. p. 309.*

(4) Πoir. δικ. ἄρθρ. 354, 351, 357. Κατὰ τὴν Γαλλικὴν ποιν. δικονομίαν art. 172 δὲν ἔχει δικαίωμα ἐφέσεως ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, ὅρ. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VII. § 522 σελ. 496.*

(5) Πoir. δικ. ἄρθρ. 355. Ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ὀρίζεται ἡ ἐναρξίς τῆς προθεσμίας τῆς ἐφέσεως ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως μόνον τῆς ἀποφάσεως, πλὴν ὅσάκις ὁ κατηγορούμενος δὲν ἦτο παρὼν κατὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀποφάσεως πρέπει ἀναρτηρῆναι νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ προθεσμία ἀρχεται ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐπιδόσεως τῆς ἀποφάσεως, διότι εἶναι ἀδικον γ' ἀποκλείσθωμεν αὐτὸν, ἐν ἀγνίᾳ διατελοῦντα τῆς δημοσιεύσεως, τῆς

Μόνος ὁ παρὰ πλημμελειοδίκαις Εἰσαγγελεὺς, ἐὰν δὲν ᾗτο παρὼν ἐν τῇ συνεδριάσει, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐφεσιβάλῃ τὴν τοῦ Πταισματοδικείου ἀπόφασιν ἐντὸς προθεσμίας τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς, διὸ καὶ ὁ νόμος ὑποχρεοῖ τοὺς τὰ τοῦ δημοσίου κατηγοροὺς ἐκπληροῦντας καθήκοντα παρὰ τοῖς πταισματοδικείοις ὑπαλλήλους νὰ πέμπωσι καθ' ἐβδομάδα πρὸς τὸν παρὰ Πρωτοδικαῖς Εἰσαγγελέα ἔκθεσιν συνοπτικὴν τῶν δημοσιευθεισῶν ἀποφάσεων, ὅπως οὗτος λαμβάνων γνώσιν αὐτῶν ἐκκαλῇ, εἰ δέον, ταύτας (6).

Ἡ περὶ ἐφέσεως αἵτησις ὑποβάλλεται ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας τῷ γραμματεῖ τοῦ ἐκδόντος τὴν ἐφεσιβαλλομένην ἀπόφασιν Πταισματοδικείου, ὅστις συντάσσει ἔκθεσιν περὶ τῆς γενομένης ἐφέσεως καὶ τῶν λόγων ἐφ' ὧν στηρίζεται, ὑπογραφομένην παρ' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐκκαλοῦντος, ἂν δ' οὗτος δὲν δύναται νὰ υπογράψῃ μνημονεύεται τοῦτο ἐν τῇ ἐκθέσει. Τὴν ἔκθεσιν ταύτην μετὰ

χρήσεως τοῦ χορηγουμένου αὐτῷ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐνδίκου μέσου.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἐδικάσθῃ ἐρήμην δὲν ἀναβάλλεται ἡ ἐναρξίς τῆς προθεσμίας τῆς ἐφέσεως μέχρι παρελεύσεως τῆς πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμίας, ἀλλ' ὁ καταδικασθεὶς δύναται κατ' ἐκλογὴν ἢ ῥ' ἀνακόψῃ ἢ ῥ' ἐφεσιβάλῃ τὴν τοῦ πταισματοδικείου ἀπόφασιν, ἄρθρ. 552. *Faustin Hélie Instr. crim. tom. VII. § 522* σελ. 501. Ἡ ἡμέρα τῆς ἐπιδόσεως ἢ δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως δὲν συναριθμεῖται κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῆς προθεσμίας τῆς ἐφέσεως παρατετειρομένης ἐκάστοτε, εἰ χρὴ, ἐν ἑκατὲς ἀποστάσεως. *Ποιν. δικ. ἄρθρ. 165 Dalloz Appel en matière crim. n.º. 98.*

(6) *Ποιν. δικ. ἄρθρ. 556.*

τῶν λοιπῶν ἐγγράφων τῆς ὑποθέσεως πέμπει ὁ γραμματεὺς τοῦ Πταισματοδικείου πρὸς τὸν παρὰ Πρωτοδικαίαις Εἰσαγγελέα.

Ἡ ἔφεσις ἔχει ἀνασταλτικὴν καὶ μεταδιδαστικὴν δύναμιν, ἀνασταλτικὴν μὲν καθ' ὅσον, διαρκούσης τῆς πρὸς ἐπιχείρησιν αὐτῆς τεταγμένης νομίμου προθεσμίας, ἥ ἐὰν ἐγένετο χρῆσις αὐτῆς, ἡ ἀπόφασις δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ, μεταδιδαστικὴν δὲ καθ' ὅσον ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως εἰσάγεται δι' αὐτῆς εἰς τὸ τῶν πλημμελειοδικῶν δικαστήριον (7).

§ 450.

Συζήτησις ἐνώπιον τοῦ πλημμελειοδικείου καὶ ἀπόφασις.

Ἀφοῦ διὰ τῆς ἐφέσεως ἡ ὑπόθεσις περιέλθη εἰς τὸ δικαστήριον τῶν πλημμελειοδικῶν, ὀρίζεται παρὰ τοῦ ἀρμοδίου Εἰσαγγελέως ἡ δικάσιμος καὶ κλητεύονται ἐπιμελεία αὐτοῦ πρὸς ἐμφάνισιν κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην οἱ κατηγορούμενοι, οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες, οἱ ἰδιῶται κατήγοροι καὶ οἱ μάρτυρες (1).

Ἡ συζήτησις ἄρχεται ἀπαγγέλλοντος ἑκθεσιν περὶ τῆς ὑποθέσεως ἐξηγμένην ἐκ τῶν ἐγγράφων τοῦ διορισθέντος ὡς εἰσηγητοῦ δικαστοῦ, μεθ' ὃ ἀναγινώσκονται ὑπὸ τοῦ γραμματέως αἱ ἐκθέσεις τῶν καταθέσεων τῶν ἐνώπιον τοῦ

(7) Πoir. δικ. ἄρθρ. 557. συνδ. ἄρθρ. 554. Dalloz Appel. en matière crim. n°. 113.

(1) Πoir. δικ. ἄρθρ. 557. Ἡ κλήτευσις γίνεται κατὰ τοὺς ἐν τοῖς ἄρθροις 162, 163 ὁρισμένους τύπους.

πταισματοδικείου ἐξετασθέντων μαρτύρων, οἵτινες τότε μόνον ἐξετάζονται προφορικῶς ἐκ νέου ὅταν τις τῶν διαδίκων ἢ ὁ Εἰσαγγελεὺς αἰτήσῃ τοῦτο πρὸς διασάφισιν ἢ συμπλήρωσιν τῶν προηγουμένων αὐτῶν καταθέσεων.

Μετὰ τὴν ἀκρόασιν τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν λοιπῶν ἀποδείξεων ἄρχεται ἡ προφορικὴ ἀνάπτυξις τῆς ὑποθέσεως ἀγορεύοντος πρῶτον μὲν τοῦ ἐκκαλοῦντος πρὸς ὑποστήριξιν τῶν τῆς ἐφέσεως λόγων, εἶτα δὲ τοῦ καθ' οὗ γίνεται ἡ ἔφεσις. Ὑστατος πάντων ἀγορεύει ὁ Εἰσαγγελεὺς ἐὰν δὲν παρέστη ὡς διάδικος κατὰ τὴν δίκην. Περαιτωθείσης τῆς συζητήσεως ἐκδίδωσι τὸ δικαστήριον τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, δι' ἧς ἡ ἀπορρίπτεται ἡ ἔφεσις, ἐὰν ἢ ἀπαράδεκτος κατὰ τύπους ἢ ἀβάσιμος κατ' οὐσίαν, ἢ γενομένης ταύτης δεκτῆς μεταρρυθμίζεται ἡ ἐκκαλουμένη ἀπόφασις. —

Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ποινικῇ δικονομίᾳ δὲν ἀπαντῶμεν ῥητὰς διατάξεις περὶ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ πλημμελειοδικείου κατ' ἔφεσιν δικάζοντος καὶ περὶ τοῦ περιοχόμενου τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ τῆς μεταρρυθμιζούσης τὴν τοῦ πταισματοδικείου ἀπόφασιν (2). Ἐκ τῶν γενικωτέρων ὅμως περὶ ποινικῆς διαδικασίας ἀρχῶν ὁρμώμενοι δυνάμεθα νὰ πορισθῶμεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου τοῦς ἐξῆς κανόνας.

α.) Τὸ πλημμελειοδικεῖον δὲν δύναται νὰ δικάσῃ περὶ

(2) Καὶ ἐν τῇ Γαλλικῇ ὡσαύτως δικονομίᾳ δὲν εὐρίσκομεν τοιαύτας διατάξεις, τοῦναντίον ὅμως αἱ νεώτεραι ποινικαὶ δικονομίαι τῆς Γερμανίας λύνουσι δι' εἰδικῶν διατάξεων τὰ ζητήματα ταῦτα, πρὸς. Αὐστριακῆς ποιν. δικονομίας § 296, § 303 κ. ἐξ. Ἀρροδέρου § 215 κ. ἐξ. Ὁλδενμπόργου ἀρθρ. 402 κ. ἐξ.

ἄλλης τινὸς πράξεως, ἐκτὸς τῆς ὑπὸ τοῦ πταισματοδικείου ἐκδικασθείσης συμφώνως τῇ ἐπιδοθείσῃ τῷ κατηγορουμένῳ κλήσει πρὸς ἐμφάνεισιν, ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν ἐξέτασιν γεγονότων ἀποτελούντων τὴν βάσιν ἐτέρας τινὸς κατηγορίας μὴ ὑποβληθείσης τῷ πταισματοδικεῖῳ, διότι οὕτω προσβάλλει τὸ τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ καταδικασθέντος δικαίωμα καὶ στερεῖ αὐτὸν τῶν δύο βαθμῶν τῆς δικαιοσύνης (3).

β.) Ἀπασαί αἱ κατὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἐνστάσεις δύναται νὰ προταθῶσι κατὰ πρῶτον καὶ ἐν τῇ κατ' ἔφεσιν δίκῃ, οἷον ἡ τῆς ἀναρμοδιότητος, ἡ τῆς παραγραφῆς, ἡ τῆς μὴ ὑπάρξεως ἐγκλήσεως ὅπου αὕτη ἀπαιτεῖται κτλ.

γ.) Τὸ πλημμελειοδικεῖον κατ' ἔφεσιν δικάζον πρέπει νὰ περιορίζηται εἰς τὴν ἐξέτασιν μόνον τῶν ἐν τῇ ἐφέσει περιεχομένων λόγων, συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχὴν τὴν ἀπαγορεύουσαν « *Iudex ne eat ultra petita partium.* » Οὐδέποτε δὲ ἡ ἀπόφασις τοῦ πλημμελειοδικείου ἢ ἐκδιδομένη ἐπὶ τῇ ἐφέσει τοῦ καταδικασθέντος παρὰ τοῦ πταισματοδικείου δύναται νὰ καταστήσῃ χεῖρονα τὴν θέσιν αὐτοῦ, ἢ ἀπλῶς μεγεθύνουσα τὴν ποινὴν τῆς κρατήσεως ἢ τοῦ προστίμου ἢ διδοῦσα τοιοῦτόν τινα χαρακτῆρα εἰς τὴν ἀξιόποινον πράξιν, ὥστε νὰ ἐπισύρῃ ποινὴν βαρυτέραν τῆς ὑπὸ τοῦ πταισματοδίκου ἐπιβληθείσης (4).

(3) Οὕτω λ. χ. ὁ ἐπὶ αἰκία κατηγορούμενος εἰς βαθμὸν πταίσματος, δὲν δύναται νὰ καταδικασθῇ ὑπὸ τοῦ πλημμελειοδικείου, εἰς ὃ δι' ἐφέσεως μετεβιβάσθῃ ἢ ὑπόθεσις, *Exceper* ἐξυθρίσεως ἢ οἰαςδήποτε ἄλλης πράξεως ἀξιοποιοῦν βεβαιουμένης ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ ἀρμοδίου ὑπαλλήλου τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας. Π. Νομ. ἀρθρ. 689, 690.—*Διάταγμ.* 26 Ἰουνίου 1856.

(4) Περὶ τοῦ ζητήματος ἀν τὸ κατ' ἔφεσιν δικάζον δικαστή-

Ἐὰν ὁμῶς ἡ ἔφεσις ἐγένετο ὑπὸ τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς, ἡ τοῦ πλημμελειοδικείου ἀπόφασις δύναται νὰ παρέχη διατάξεις ἐπιβαρυνούσας τὴν θέσιν τοῦ καταδικασθέντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

γ') Ἀναίρεσις.

§ 151.

**Αποφάσεις ὑποκείμεναι εἰς ἀναίρεσιν.*

Κατὰ τῶν ἀποφάσεων ἀπάντων τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἦτοι τῶν πταισματοδικῶν, τῶν πλημμελειοδικῶν καὶ τῶν κακουργιοδικῶν ἐπιτρέπεται νὰ γείνη αἴτησις ἀναίρεσεως, δι' ἧς ἡ ἀπόφασις ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἐπίκρισιν τοῦ Ἀρείου Πάγου (1).

ριον δύναται νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν πράξιν ὡς κακούργημα, ἢ καὶ ὡς πλημμέλημα καὶ κηρυχθῇ ἀναρμόδιον νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐκδικάσεως τῆς ἐφέσεως ὑπάρχει διαφορά παρὰ τοῖς συγγραφεύσι. Καὶ ὁ μὲν Wallher Strafprocess § 158, σελ. 498, λέει καταφατικῶς τὸ ζήτημα. Τοῦναντίον ὁ Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. VIII. § 570, σελ. 78. Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 506, πρεσβεύουσιν ὅτι μόνον ἐὰν ἡ ἔφεσις τοῦ καταδικασθέντος στηρίχῃται ἐπὶ τῆς ἀναρμοδιότητος, δύναται τὸ κατ' ἔφεσιν δικάζον δικαστήριον ν' ἀποφανθῇ ἐν τῇ ἀποφάσει αὐτοῦ, ὅτι ἡ πράξις φέρει χαρακτῆρα κακουργήματος καὶ νὰ κηρυχθῇ ἐπομένως ἐάντὶ ἀναρμόδιον. Dalloz Appel en matière crim. n°. 126, 127. Planck Strafverf. § 158, σελ. 498.

(1) Παν. Δικ. ἀρθρ. 359, 406, 457.

Αἱ ἀποφάσεις ὅμως αὐτῶν δέον νὰ ᾧσι· α) ὀριστικάι. Κατὰ τῶν ἀποφάσεων δι' ὧν τὸ δικαστήριον ἀπαφασίζει περὶ τῶν παρεμπιπτόντων ζητημάτων συγχωρεῖται ἀναίρεσις μετὰ τῆς ὀριστικῆς (τελειωτικῆς) ἀποφάσεως (2). β') Ἀνέκκλητοι καὶ τελεσίδικοι, ὅθεν ἡ ἀναίρεσις αἰτησις εἶναι ἀπαράδεκτος ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ἡ πρὸς ἐφесιν ἢ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία (3).

Χωρεῖ δὲ τὸ τῆς ἀναίρεσεως ἔνδικον μέσον κατὰ τε τῶν καταδικαστικῶν καὶ τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων, ἀλλὰ κατὰ τῶν τελευταίων τούτων μόνον ἐν ταῖς διὰ τοῦ ἄρθρ. 480 ὀριζομέναις περιπτώσεσιν ὑπὲρ τῶν μνημονευομένων αὐτόθι προσώπων (4).

(2) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 372, 479, 480. Εὐρετηρ. τόμ. Α'. σελ. 145.* Κατ' ἀποφάσεως λοιπὸν ἀπορρίπτουσης τὴν τῆς ἀναρμοδιότητος ἐνστασιν καὶ διαταττούσης τὴν πρόδον τῆς δίκης ἢ τὴν ἀναβολὴν αὐτῆς εἰς ἄλλην συνεδρίαν δὲν συγχωρεῖται γὰ αἰτηθῇ ἀναίρεσις. *Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγου 28 τοῦ 1865.*

(3) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 479. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 725, σελ. 564.*

(4) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 480.* α) Κατ' ἀθωωτικῆς ἀποφάσεως συγχωρεῖται ἡ περὶ ἀναίρεσεως αἴτησις μόνον 1) ἐπιμελεία τοῦ παρὰ τοῖς πρωτοδικαῖς ἢ τοῖς ἐφέταις Εἰσαγγελέως ἢ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ, εἰὰν κατὰ λάθος ὥς μὴ ὑπάρχοντος δῆθεν ὄρου τινὸς τοῦ ποινικοῦ νόμου ἐγείρῃ ἢ ἀθώωσις, ἐν ᾧ ὑπάρχει ὁ τοιοῦτος ὄρος. 2) ἐπιμελεία τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, εἰὰν οὗτος μετὰ τὴν ἀθώωσιν τοῦ κατηγορουμένου κατεδικάσθῃ κατὰ τὸ ἄρθρ. 86 εἰς ἀποζημιώσεις καὶ πληρωμὴν τῶν ἐξόδων.

Κατὰ τὴν Γαλλικὴν *Ποιν. Δικονομίαν (Instr. crim. art. 409, 410, 575)*, καὶ τινὰς τῶν νεωτέρων *Γερμανικῶν*, [ὅρ.

§ 152.

Λόγοι δι' οὓς αἰτεῖται ἡ ἀναίρεσις.

Οἱ γενικώτεροι λόγοι δι' οὓς δύναται νὰ αἰτηθῇ ἡ ἀναίρεσις τῶν ἀποφάσεων ἀπάντων τῶν ποινικῶν δικαστηρίων εἰσὶν οἱ ἑξῆς.

1) Ὑπέρβασις τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἢ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν (1). Καί

Planck Strafverf. § 184, σελ. 545), κατὰ μὲν τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων (*jugements d'acquillement*) δὲρ συγχωρεῖται νὰ γείνη αἰτησις ἀναίρεσεως εἰμὴ μόνον παρὰ τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς ὑπὲρ τοῦ νόμου, τηρουμένων ἀπαραιμώτων τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀθωωθέντων, κατὰ δὲ τῶν ἀπολυουσῶν τὸν κατηγορούμενον ἀποφάσεων (*jugements d'absolution*) ἐπιτρέπεται τῇ Εἰσαγγελικῇ ἀρχῇ ἡ χρῆσις τοῦ ἐνόρκου τούτου μέσου. *δρ. Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 545. — Walther Strafprocess. § 111, σελ. 416.*

(1) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 477.* Εὐκρινέστερον ὁρᾶται ἐν τῇ πολιτικῇ δικονομίᾳ ἡ τοιαύτη τῶν καθηκόντων ὑπέρβασις ἀρθρ. 808. «Ὑπέρβασις τῶν καθηκόντων ὑπάρχει τότε μόνον ὅταν δικαστήριον τι 1) παρελθὼν ἑαυτὸ εἰς ἐντελῶς ἕνα καὶ ἰδίως εἰς δικαστικὰ καὶ νομοθετικὰ καθήκοντα. — 2) δὲρ ᾗται ἀρμόδιον ἕνεκα τῆς εἰδικῆς ιδιότητος τοῦ ἀρτικειμένου τῆς διαφορᾶς κατὰ τὸ ἀρθρ. 19 § 1 καὶ 25.— 5) γενομένης ἀποφάσεως περὶ τινας προκαταρκτικοῦ ζητήματος πολιτικὸν ἢ ποινικὸν δικαστήριον ἐπιχειρῇ τὴν δίκην ἐναντίον τῶν ἐν τοῖς ἀρθροῖς 10—12 ὁρισμένων».

Ἡ Γαλλικὴ *Ποιν. Δικονομ.* ἀρθρ. 407, 408, § 2, 415, δὲρ μνημονεύει ρητῶς μεταξὺ τῶν λόγων τῆς ἀναίρεσεως τὴν

τὰ μὲν δικαστήρια λογίζονται ὡς καθ' ὑπέρβασιν τῶν ἑαυτῶν καθηκόντων ἐνεργοῦντα ὅταν δικάζωσιν ἐναντίον τῶν ὁρισμῶν τοῦ ἄρθρ. 6 ποιν. δικ. (2), ἢ ἀναρμοδίως (3). Αἱ δὲ διοικητικαὶ ἀρχαὶ ὅταν, ἐκδιδούσαι γενικᾶς ἀ-

τῶν καθηκόντων ὑπέρβασιν συνταυτίζουσα αὐτὴν μετὰ τῆς ἀναρμοδιότητος, ὅπερ δὲν εἶναι ὕψθον, διότι ἡ ἀναρμοδιότης εἶναι εἶδος τι τῆς ὑπερβάσεως τῶν καθηκόντων, ὅρ. *Tribution Droit crim.* τόμ. II. σελ. 537. *Dalloz Cassation* n°. 1474.

(2) Τὸ ἄρθρ. 6 Ποιν. Δικ. ὀφείλει εἶναι. «Ἐὰν ὑπάρχωσιν (ιδιωτικαὶ) ἀπαιτήσεις ἱκανοποιήσεως, ἀποζημιώσεως καὶ ἐξόδων, ἔρεκα πταίσματος, πλημμελήματος ἢ κακουργήματος, περὶ τούτων ἀποφασίζει ἐπίσης κατ' αἵτησιν τοῦ ἀδικηθέντος τὸ ἄρμόδιον ποινικὸν δικαστήριον εἰς τὴν ποινικὴν αὐτοῦ ἀπόφασιν. Ἀλλῶς δὲ, τοιαῦται πολιτικὰ ἀγωγὰ παραπέμπονται εἰς τὰ ἄρμόδια πολιτικὰ δικαστήρια.» Ὅθεν πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ δικαστήριον πράττει ὑπέρβασιν, ἐὰν ἀποφασίσῃ λ. χ. περὶ ἀποζημιώσεως μὴ γενομένης πρὸς τοῦτο αἵτησεως ἐκ μέρους τοῦ ἀδικηθέντος, ἢ ἐὰν δικάσῃ περὶ τοιαύτης τινὸς αἵτησεως οὐχὶ συνάμα μετὰ τῆς ποινικῆς ἀγωγῆς ἀλλ' ἰδίᾳ καὶ ἀνεξαρτήτως αὐτῆς.

(3) Ἐὰν λ. χ. πταισματοδικεῖόν τι ἐπελήφθῃ τῆς ἐκδικάσεως ὑποθέσεως ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς ὑπαγομένης εἰς τὴν ἄρμοδιότητα τῶν πλημμελειοδικῶν ἢ κακουργοδικῶν, ἢ ἐὰν στρατοδικεῖν τι ἢ ναυτοδικεῖν παρὰ τὰ ἐν τοῖς ἄρθρ. 56—59 ὁρισμῆνα ἐδίκασε περὶ ὑποθέσεων μὴ ὑπαγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν κτλ. Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 477, 560, § 4 407, § 4. *Instr. crim. art.* 407, 408, 443. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IX. § 738, σελ. 545, τόμ. VI. § 464, σελ. 700, § 456, σελ. 654. *Εὐρετηρ.* τόμ. IΓ'. σελ. 49, κ. ἐξ.

Ἡ ἐκ τῆς τοιαύτης ἀναρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου προκύπτουσα ἀνεπάρκεια τῆς διαδικασίας δύναται νὰ προσαθῇ κατὰ πᾶ-

στυνομικὰς διατάξεις, ἡ ἀπειλῶσι δι' αὐτῶν ποινὰς ἐπὶ πράξεων μὴ ὑπαγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν, ἢ αἱ παρ' αὐτῶν ἐπιβαλλόμεναι ποιναὶ ἀφορῶσι πράξεις μὴ τιμωρητέας κατὰ τὸν νόμον (4).

2) Μὴ προσήκουσα σύνθεσις τοῦ δικαστηρίου (5).

3) Παράλειψις τῆς δημοσιότητος τῆς διαδικασίας (6).

4) Παράβασις τύπου τινὸς τῆς διαδικασίας ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατεταγμένου (7).

σαν στάσις τῆς δίκης, καὶ τὰ ἐξετασθῇ αὐτεπαγγέλτως ὡς ἀφορῶσα τὴν δημοσίαν τάξιν. Πoir. Δικ. ἀρθρ. 55.

(4) Διαταγμ. περὶ διοικητικῆς αστυνομίας ἀρθρ. 24—29.

(5) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 360, § 2, 407, § 3, 458, § 3. Τοιαύτη κακὴ σύνθεσις ὑπάρχει οὐ μόνον ὅταν δὲν συνεκροτήθῃ τὸ δικαστήριον ἐκ τῶν ἀπαιτουμένων κατὰ τὸν νόμον τὰ παρίσταται ἐν τῇ συνεδριάσει προσώπων, ἀλλὰ καὶ ὅταν δὲν ἐτηρήθῃ ἡ προσήκουσα τάξις περὶ τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν κωλυμένων ἢ ἀπόντων δικαστῶν κατὰ τὰς περὶ τούτου εἰδικὰς διατάξεις τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων (§ 30). Ἐν τοῖς κακούργιοδικαίσις οὐ μόνον ἡ κακὴ σύνθεσις τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν ἐνδίκων παράγει λόγον ἀναιρέσεως τῆς ἀποφάσεως.

(6) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 77, 78, 360 § 3, 407 § 3, 458 § 8 446, 454.

(7) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 360 § 4, 407, § 9, 458, § 17. Ὡς τοιοῦτους δὲ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατεταγμένους τύπους θεωρητέον τοὺς ἐν τοῖς ἀρθροῖς 116, 120, 124, 129, 131, 340, 403 ἐνδιαλαμβανομένους. Κατὰ τὴν Γαλλικὴν Πoir. Δικον. ἐδόθη πλατυτέρα ἐφαρμογὴ εἰς τὴν σχετικὴν διάταξιν τοῦ ἀρθρ. 408 καὶ ἐπομένως θεωρεῖται ὡς λόγος ἀναιρέσεως, οὐ μόνον ἡ παράβασις τῶν ἐν αὐτῷ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ὀριζόμενων τύπων τῆς διαδικασίας, ἀλλὰ καὶ ὅσων ἡ μὴ τήρησις ὡς οὐσιώδης κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ ἀκυρωτικοῦ θεωρηθῇ, ὥς

5) Παράλειψις τῆς ἐν τῇ καταδικαστικῇ ἀποφάσει παραθέσεως τοῦ προσήκοντος ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου (8). Διὰ τῆς τοιαύτης παραθέσεως τοῦ ἐφαρμοστέου ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου καθίσταται εὐχερὴς ἡ τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν ἐξέλεγκξις περὶ τῆς ἀκριβοῦς διαχειρίσεως τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης, καὶ βεβαιοῦται ἐκαστοτε ὁ καταδικασθεὶς ὅτι ἡ κατ' αὐτοῦ ἀπαγγεληθεῖσα ποινὴ εἶναι αὐτῇ ἐκείνῃ ἣν ὀρίζει ὁ νόμος, δυνάμενος νὰ αἰτήσῃ τὴν μεταρρύθμισιν τῆς ἀποφάσεως ἀντὶ τὰ δικαστήρια ἐπέβαλον αὐτῷ μὴ νόμιμον ποινὴν (9).

+ 6) Ψευδὴς ἐρμηνεία ἢ ἐσφαλμένη ἐφαρμογὴ τοῦ ποινικοῦ νόμου (10).

2. χ. τῶν διὰ τῶν ἄρθρ. 327, 349, 363 κτλ. ὀριζομένων *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 740, σελ. 456, κ. ἐξ. Dalloz Cassation n°. 1355, κ. ἐξ. Walther Strafprocess § 144, σελ. 425. Κατὰ τὴν ἡμετέραν ὁμως ποινικὴν δικονομίαν πρέπει νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν κατὰ γράμμα ἐφαρμογὴν τῶν ἀνωτέρω παρατεθέντων ἄρθρων, καθ' ὅσον ἐν αὐτῇ ῥητῶς ἀναφέρονται ἐκαστοτε αἱ περιπτώσεις δι' ἃς δύναται νὰ αἰτηθῇ ἀναίρεσις.*

(8) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 360, § 5, 407, § 10, 458, § 18.

(9) Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγου νῦν (457) τοῦ 1840. Εὐρετηρ. τόμ. Γ'. σελ. 67.

(10) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 360, § 6, 407, § 11, 458, § 19. π. χ. ἐὰν ὁ κατηγορούμενος καταδικάσθῃ ὡς ἐνοχὸς πρᾶξεως τιμωρίας, ἥτις κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ νόμου δεῖ εἶναι ἀξιώποιος, τὸνναντίον ἡθωλώθῃ θεωρηθείσης τῆς πράξεως δι' ἣν κατηγορήθη ὡς μὴ ἀξιοποίνου, ἢ ἐὰν ἐπεβλήθῃ εἰς τὸν κατηγορούμενον ποινὴ βαρυτέρα τῆς νομίμου, ἢ ποινὴ ἄλλη παρὰ ἣν ἐπὶ τοῦ νόμου

Ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν πλημμελειοδικῶν καὶ κακουργιοδικῶν εἰδικώτερον συγχωρεῖται τὸ ἐνδικὸν τῆς ἀναιρέσεως μέσον, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων λόγων, καὶ διὰ τοὺς ἐπομένους.

7) Ἐὰν δὲν ἐτηρήθησαν αἱ περὶ τὰς κλήσεις ὠρισμέναι προθεαμίαι (11).

8) Ἐὰν ἐγένετο καταδίωξις ἐξ ἐπαγγέλματος καθ' ἃς περιπτώσεις δύναται νὰ γείνη καταδίωξις μόνον κατ' ἐγκλησιν (ὅρ. § 65 σημ. 5).

9) Ἐὰν τις τῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἐξετασθέντων μαρτύρων δὲν ὠρκίσθῃ ἐπὶ συνεδριάσεως, ἢ ἐν τῇ προανακρίσει τοῦλαχιστον, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ληθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως (12).

10) Ἐὰν δὲν ἐδόθῃ κατὰ τὰ ἀρθρα 130 καὶ 131 ποιν. δικ. ὁ προσήκων διερμηνεὺς εἰς τινα κωφὸν ἢ ἄλαλον ἢ καὶ κωφάλαλον, ἢ εἰς τινα μὴ εἰδήμονα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ ἐὰν ὁ διερμηνεὺς οὗτος δὲν ὠρκίσθῃ προσηκόντως (13).

11) Ἐὰν δὲν ἐδόθῃ ἀκρόασις εἰς τὸν Εἰσαγγελέα, εἰς τὸν ἰδιώτην κατήγορον, εἰς τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα, εἰς τὸν κατηγορούμενον ἢ εἰς τὸν συνήγορον αὐτοῦ (14).

Ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τέλος τῶν κακουργιοδικῶν ἰδίως ἡ

μου καταγιτωσκομένη. ὅρ. Instr. crim. art. 410, 411. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 741, σελ. 465.

(11) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 406 § 2, 458 § 2, 463, 464, 257, 274, 275, 279, 405, 415.

(12) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 407 § 6, 458 § 14.

(13) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 407 § 7, 458 § 15.

(14) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 407 § 8, 458 § 8, 594, 595, 401.

αίτησις ἀναιρέσεως εἶναι δεκτὴ καὶ διὰ τοὺς ἐπομένους ἔτι λόγους.

12) Ἐὰν κατεδικάσθῃ ὁ κατηγορούμενος ἕνεκεν ἄλλου κακουργήματος παρὰ τὸ ἐν τῷ ἐγκλητηρίῳ καὶ ἐν τῷ περὶ παραπομπῆς βουλευμάτι σημειούμενον (15).

13) Ἐὰν δικασταὶ συνδικάσαντες κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν ἔλαβον μέρος εἰς τὰς συζητήσεις τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων (16).

14) Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος δὲν εἶχε συνήγορον ἢ δὲν ἐδόθη αὐτῷ τοιοῦτος ἐξ ἐπαγγέλματος (17).

15) Ἐὰν δὲν ὠρκίσθησαν ὅλοι οἱ ἑνόρκοι (18).

16) Ἐὰν γενομένης ἀναβολῆς ποινικῆς τινος δίκης εἰς ἄλλην συνεδρίασιν τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων δὲν συνετέθη ἐκ νέου (458 § 10).

17) Ἐὰν τις τῶν ἐνόρκων δὲν παρευρέθῃ καθ' ὅλην τὴν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ διαδικασίαν (458 § 11).

18) Ἐὰν ἡ ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων δὲν συνετάχθῃ ἐγγράφως, οὐδὲ παρεδόθῃ εἰς τὸ δικαστήριον τῶν συνέδρων φέρουσα τὴν ὑπογραφὴν τοῦ προϊσταμένου τῶν ἐνόρκων (19).

19) Ἐὰν κηρυχθέντος ἐνόχου τοῦ κατηγορουμένου δὲν ἐμνημονεύετο ἐν τῇ ἐτυμηγορίᾳ ῥητῶς, ὅτι αὕτη κατηρτίσθῃ διὰ τῆς νομίμου πλειοψηφίας (20).

(15) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 458 § 1.

(16) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 458 § 4, 416.

(17) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 458 § 6, 423, 26.

(18) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 458 § 9, 417. Ὁργ. ἀρθρ. 77, 78.

(19) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 411, 458 § 12.

(20) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 458 § 13, 441.

20) Ἐὰν δὲν παρευρέθησαν ὅλοι οἱ δικασταὶ καὶ ὁ γραμματεὺς ἀδιακόπως εἰς ὅλας τὰς ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζητήσεις (21).

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων λόγων ἀναιρέσεως, οὗς ῥητῶς μνημονεύει ὁ νόμος, πᾶσα ἄλλη παρέγκλησις ἐκ τῶν διαγεγραμμένων τύπων τῆς διαδικασίας δὲν χορηγεῖ δικαίωμα πρὸς ἀναίρεσιν, ἀλλὰ δύναται νὰ προταθῇ μόνον ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου πρὸς ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως, ὅπερ ἀποφασίζει περὶ αὐτῆς (22).

§ 453.

Παρά τίτων αἰτεῖται.

Τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἀποφάσεων δύναται νὰ αἰτήσῃ ὁ κατηγορούμενος, ὁ ἰδιώτης κατήγορος, ὁ πολιτικῶς ἐνάγων καὶ ἡ Εἰσαγγελικὴ ἀρχή (1).

Περὶ ἐκάστου τῶν προσώπων τούτων παρατηρητέον εἰδικώτερον.

α.) Ὁ κατηγορούμενος δύναται νὰ προσβάλῃ δι' ἀναιρέσεως μόνον τὰς ὀριστικὰς καταδικαστικὰς ἀποφάσεις διὰ τοὺς ἐν τῇ προηγουμένη παραγράφῳ ἐκτεθέντας λόγους. Ἐὰν ὧσι δὲ πλείονες συγκατηγορούμενοι ἢ παρὰ τινος ἐξ αὐτῶν γενομένη αἴτησις ἀναιρέσεως δὲν ὠφελεῖ τοὺς λοιπούς (2).

(21) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 458 § 16.

(22) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 360, 407, 458. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 743, σελ. 474.

(1) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 359, 407, 457, 478.

(2) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 478, 359, 406, 457. Instr. crim.

β.) Ἡ Εἰσαγγελικὴ ἀρχὴ καὶ ὁ ἰδιώτης κατήγορος δύναται νὰ προσφύγωσιν εἰς τὸ ἐνδίκον τῆς ἀναιρέσεως μέσον κατὰ τὰ τῶν καταδικαστικῶν καὶ κατὰ τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων. Καὶ ἐπὶ μὲν τῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων ἡ αἵτησις ἀναιρέσεως δεόν νὰ στηρίζηται ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων λόγων. Ἐπὶ τῶν ἀθωωτικῶν δὲ ἀποφάσεων, ἐπιτρέπεται τῇ Εἰσαγγελικῇ ἀρχῇ καὶ τῷ ἰδιώτῃ κατηγόρῳ ἡ χρῆσις τοῦ ἐνδίκου τῆς ἀναιρέσεως μέσου μόνον ἐὰν ὁ κατηγορούμενος κατὰ λάθος ἠθωώθη ὥς μὴ ὑπαρχούσης ἐν τῷ ποινικῷ νόμῳ διατάξεως τιμωρούσης τὴν πράξιν δι' ἣν κατηγορεῖτο ὁ ἀθωωθείς, ἐν ᾧ πραγματικῶς ὑπάρχει τοιαύτη (3).

art. 177, 216, 408, 445. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IX. § 745, σελ. 489.

(3) *Ποιν. Δικ.* ἀρθρ. 480 § 1. *Αποφ. ποιν.* Ἀρ. Πάγ. 74, 152 τοῦ 1860. δρ. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IX. § 726, σελ. 578, ὅστις πρεσβεύει ὅτι δικαίωμα πρὸς αἵτησιν ἀναιρέσεως ἔχει μόνον ὁ Εἰσαγγελεὺς ὁ παρασταθεὶς ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, οὗτινος ἡ ἀπόφασις πρόκειται νὰ προσβληθῇ δι' ἀναιρέσεως, ἐὰν ἐπομένως κατὰ τὴν ἐνώπιον τῶν ἐνόρκων διαδικασίαν παρέστη ὁ παρὰ πρωτοδικαίς Εἰσαγγελεὺς, οὗτος μόνος ἔχει δικαίωμα νὰ αἰτήσῃ τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως οὐχὶ δὲ καὶ ὁ παρ' ἐφέταις Εἰσαγγελεὺς. Ὡσαύτως ὁ δημόσιος κατήγορος διὰ τὰς ἀποφάσεις τῶν πταισματοδικῶν οὐχὶ δὲ καὶ ὁ παρὰ πρωτοδικαίς Εἰσαγγελεὺς. *Dalloz Cassation* n°. 598, κ. ἐξ. Πλὴν τὴν γνώμην ταύτην ἀποκροῦνται αἱ σαφεῖς διατάξεις τῆς ἡμετέρας ποινικῆς δικονομίας, ἀρθρ. 554, 556, 559, 406, 457. Τὸ ἀρθρ. 480. *Ποιν. Δικ.* δὲν μνημονεύει καὶ τὸν δημόσιον

Δι' ὑπερβάσεις τῶν καθηκόντων τῶν δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν ἀρχῶν κατ' ἀμφοτέρας τὰς ἐν τῷ ἄρθρ. 477 ἀναφερομένας περιπτώσεις δύναται νὰ αἰτήσῃ τὴν ἀναίρεσιν μόνος ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελεὺς (1).

γ.) Ὁ πολιτικῶς ἐνάγων δύναται τέλος νὰ αἰτήσῃ τὴν ἀναίρεσιν τῶν μὲν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων διὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας λόγους, τῶν δὲ ἀθωωτικῶν μόνον ἐὰν κατεδικάσθῃ τῇ αἰτήσει τοῦ ἀθωωθέντος κατηγορουμένου, δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 86 ποιν. δικ. εἰς ἀποζημιώσιν καὶ εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων (5). Ἡ περὶ ἀναίρεσεως αἰτησις αὐτοῦ πρέπει νὰ ἔχῃ ἀντικείμενον τὰς διὰ τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς αἰτηθείσας ἀποζημιώσεις.

§ 154.

Προθεσμίαι πρὸς ἀναίρεσιν.

Ἡ πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμία κατὰ γενικὸν κανόνα εἶναι πενθήμερος ἀρχομένη ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως ἢ ἐπιδόσεως τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως (1).

κατήγορον ὡς ἔχοντα δικαίωμα νὰ αἰτήσῃ τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων, ἐπομένως πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι στερεῖται τοῦ δικαιώματος τούτου. Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγου ρβ' (102) τοῦ 1856. Εὐρετηρ. τόμ. Α'. σελ. 140. Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγου 53, 41 τοῦ 1863.

(4) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 481 § 1.

(5) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 478, 480 § 2, 302. Ἀποφ. Ποιν. Ἀρ. Πάγου 20 τοῦ 1860. Instr. crim. art. 412, 375. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 745, σελ. 490.

(1) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 481. Εἰς τὴν πενθήμερον ταύτην

Ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος τούτου ὑπάρχει μόνον διὰ τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγι Εἰσαγγελέα, ὅστις καὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας ταύτης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ αἰτήσῃ τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως ἐνεκεν ὑπερβάσεων τῶν καθηκόντων τῆς ὑπηρεσίας κατὰ τὰς ἐν τῷ ἄρθρ. 477 περιλαμβανομένας περιπτώσεις ἢ ὑπὲρ τοῦ νόμου, τηρουμένων ὁμως ἀπαραμειώτων τῶν δικαιωμάτων τῶν διαδίκων (2).

§ 455.

Περὶ τῆς αἰτήσεως ἀναίρεσεως.

Ἡ περὶ ἀναίρεσεως αἴτησις γίνεται ἢ παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόφασις προσβάλλεται δι' ἀναίρεσεως, ἢ παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ Ἀρείου

προθεσμίας δὲν ὑπολογίζεται ἡ ἡμέρα τῆς δημοσιεύσεως ἢ ἐπίδοσεως τῆς ἀποφάσεως, *Instr. crim. art. 375. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX, § 727, σελ. 386. Dalloz Cassation n°. 529.* Ἐὰν ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς προθεσμίας τύχῃ γὰ ἦναι ἑορτάσιμος παρατείνεται ἡ προθεσμία; Ἡ Γαλλικὴ νομολογία ἔλυσε ἀποφατικῶς τὸ ζήτημα, *Dalloz αὐτῶθ. n°. 571.* Ὁρθότεραν ὅμως νομίζομεν τὴν καταφατικὴν αὐτοῦ λύσιν. Κατὰ τὴν Γαλλικὴν νομολογίαν καὶ ἡ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας γενομένη αἴτησις ἀναίρεσεως εἶναι δεκτὴ, ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ καθυστέρησις προήλθεν ἐκ κωλύμάτων ὅπως ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεως τοῦ αἰτούντος, *Dalloz Cassation n°. 535.*

(2) *Πεν. Δικ. ἄρθρ. 481.* Ὑπαρχούσης ἐμπροθέσου αἰ-

Πάγου, καὶ τὸ μὲν πρῶτον λαμβάνει χώραν ὁσάκις ὁ αἰτῶν εἶναι ὁ δημόσιος ἢ ὁ ἰδιώτης κατήγορος ἢ ὁ κατηγορούμενος, τὸ δὲ δεύτερον, ἐὰν ὁ αἰτῶν εἶναι ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελεύς (1).

Οἱ πρὸς ἀναίρεσιν δικαιούμενοι ἢ οἱ νόμιμοι αὐτῶν πληρεξούσιοι προσερχόμενοι ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας πρὸς τὸν ἀρμόδιον γραμματεῖα ἐκθέτουσιν αὐτῷ τοὺς λόγους δι' οὓς αἰτοῦσι τὴν τῆς ἀποφάσεως ἀναίρεσιν, οὗτος δὲ συντάττει περὶ τούτου ἔκθεσιν ὑπογεγραμμένην παρ' αὐτοῦ καὶ τοῦ αἰτοῦντος, ἐὰν γινώσκη νὰ γράφῃ, εἰ δὲ μὴ γίνεταί μνεῖα ἐν τῇ ἐκθέσει ὅτι δὲν ἠδυνήθη ὁ αἰτῶν νὰ ὑπογράψῃ δι' ἄγνοιαν γραμμάτων (2).

τήσεως πρὸς ἀναίρεσιν ἐκ μέρους τοῦ καταδικασθέντος δύναται νὰ ζητήσῃ ταυτοχρόνως ἀναίρεσιν ὑπὲρ τοῦ νόμου ὁ Εἰσαγγελεύς; Ὁχι. Ἀποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγου 157 τοῦ 1846. Εὐρετηρ. τόμ. 5. σελ. 485.

(1) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 482.

(2) Ἡ περὶ ἀναίρεσεως αἰτησις προφορικῶς γενομένη ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ εἶναι ἄκυρος. Ὡσαύτως δὲν δύναται νὰ γείνη αἰτησις ἀναίρεσεως δι' ἐγγράφου κοινοποιουμένου πρὸς τὸν γραμματεῖα. Κατὰ τὴν Γαλλικὴν ποινικὴν δικονομίαν χορηγεῖται τῷ ἀναίρεσεσιν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ παρακαταθέσῃ ἐντὸς δέκα ἡμερῶν παρὰ τῷ γραμματεῖ ἐκθέσιν λεπτομερῆ τῶν λόγων τῆς ἀναίρεσεως art. 422. Κατὰ τὴν ἡμετέραν ποιν. δικονομίαν δὲν ὁρίζεται μὲν τοιαύτη τις προθεσμία, εἰσὶν ὅμως δεκτὰ κατὰ τὸ ἄρθρ. 485 τοιαῦτα ἐγγράφα πρὸς ὑποστήριξιν τῆς αἰτηθείσης ἀναίρεσεως. Ἀλλ' ἐκτός τούτου καὶ διὰ τῶν ἐπὶ ἀκροατηρίου κατὰ τὴν

Τὴν ἔκθεσιν ταύτην περὶ τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως πέμπει ὁ γραμματεὺς μετὰ τῶν ἀνακριτικῶν ἐγγράφων, μετὰ τῶν πρακτικῶν τῆς συνεδριάσεως καὶ μεθ' ἑνὸς ἀντιγράφου τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως πρὸς τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελέα (3).

Ἐὰν ὁ αἰτῶν τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως ᾖ ναὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων ἰσχύουσι περὶ αὐτῆς αἱ περὶ ἀναιρέσεως τῶν ἀποφάσεων τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων διατυπώσεις τῆς πολιτικῆς δικονομίας (4).

Ἵνα γένῃ δεκτὴ ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἴτησις ἀπαιτεῖται ὅπως ὁ αἰτῶν αὐτὴν ἰδιώτης κατήγορος ἢ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων ἢ ὁ κατηγορούμενος προκαταβάλῃ τὸ νόμιμον παράβολον ἐκ πεντήκοντα δραχμῶν παρὰ τῷ γραμματεῖ, παρ' ᾧ ἐγένετο ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἴτησις (5).

συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως ἐπιδιδομένων ἐγγράφων προτάσεων τῷ δικαστηρίῳ δύνатаι γὰρ γελῆναι ἢ ἀναγκαίᾳ συμπλήρωσιν καὶ διασάφισιν τῶν τῆς ἀναιρέσεως λόγων.

Δύνатаι ὁ γραμματεὺς γὰρ ἀρνηθῆναι τὴν σύνταξιν τῆς περὶ ἀναιρέσεως ἐκθέσεως προτείνων τὸ ἐκπρόθεσμον τῆς αἰτήσεως εἶναι γελῆναι αὕτη μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς νομίμου προθεσμίας ; Ὅχι, διότι εἰς τὸ δικαστήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐραπόκειται γὰρ ἀποφασίῃ περὶ τῆς παραδοχῆς ἢ μὴ τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως, ὅρ. Πoir. Δικ. ἄρθρ. 487. Dalloz Cassation n°. 527.

(3) *Πoir. Δικ. ἄρθρ. 483.*

(4) *Πoir. Δικ. ἄρθρ. 484. Πολ. Δικ. ἄρθρ. 819, κ. ἐξ.*

(5) *Πoir. Δικ. ἄρθρ. 485. Νόμ. 10 Αὐγούστου 1856, περὶ παραβολίου, ἄρθρ. 1. « Τὸ κατὰ τὸ ἄρθρ. 795 καὶ 825 τῆς πολιτικῆς καὶ 485 § 1 τῆς ποινικῆς δικονομίας εἰς διακοσίαν καὶ εἰς ἑκατὸν δραχμὰς ὠρισμένον ἀποτυχίας πρόστιμον*

Ἡ διάταξις αὕτη σκοπὸν ἔχει ὅπως διακωλύσῃ τὴν χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου τῆς ἀναιρέσεως μέσου ἄνευ σπουδαίων λόγων καὶ ἐπὶ εὐτελῶν ὑποθέσεων (6), ὅθεν τῆς ὑποχρέωσης ταύτης ἀπαλλάττονται οἱ καταδικασθέντες εἰς ποινὴν κακουργήματος (7). Ὡσαύτως καὶ οἱ δημόσιοι ὑπάλ-

(*paraaboliot*) καταβιβάζεται ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει εἰς δραχμὰς ἑκατὸν, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ εἰς δραχμὰς πενήκοντα. *Αποφ. Πoir. Ἀρ. Πάγου* 20 τοῦ 1860, 1 τοῦ 1862. Ἐὰν διὰ τινας ἀποφάσεως κατεδικάσθησαν πολλοὶ συγχρόνως καὶ ζητήσωσι τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ὁφείλει ἕκαστος αὐτῶν νὰ παρακαταθέσῃ ἰδιαιτέρως τὸ νόμιμον παράβολον; Ἐν Γαλλίᾳ ἡ νομολογία τοῦ Ἀκυρωτικοῦ παραδέχεται, ὅτι ὁσάκις οἱ καταδικασθέντες ἔχουσι κοινὸν συμφέρον, ὅλον ἔαν κατεδικάσθησαν ἕνεκα τοῦ αὐτοῦ ἐγκλήματος, ἢ διὰ διάφορα μὲν ἐγκλήματα τοῦ αὐτοῦ εἵδους καὶ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον αἰτοῦσι πάντες τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως, καταβάλλεται ἐν μόνον παράβολον, ὁσάκις ὁμως δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον κοινὸν συμφέρον, ὅλον ἔαν πολλοὶ κατεδικάσθησαν διὰ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως, ἀλλ' ἕνεκα διαφορῶν ἐγκλημάτων διαπραχθέντων οὐχὶ συγχρόνως, δέον ἕκαστος τῶν ἀναιρεσιέντων νὰ καταβάλῃ ἰδιαιτέρως τὸ νόμιμον παράβολον. ὅρ. *Dalloz Cassation* n°. 621, 655. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IX. § 729, σελ. 409. Ἐπειδὴ ἡ ἡμετέρα δικονομία οὐδεμίαν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου περιέχει εἰδικὴν διάταξιν φρονοῦμεν, ὅτι ἡ νομολογία τοῦ Ἀκυρωτικοῦ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ παρ' ἡμῶν ὡς ὁδηγὸς πρὸς λύσιν αὐτοῦ.

(6) *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IX. § 729, σελ. 402.

(7) *Πoir. Δικ.* 486, § 1. Κατεδικάσθησαν εἰς ποινὴν ἐπὶ κακουργήματι. Ὅθεν ἔαν ἀπηγγέλθῃ κατὰ τινας κατηγορίας ἐπὶ κακουργήματι ἀλλὰ τῆς πράξεως χαρακτηρισθε-

ληλοι, ἤγουν οἱ Εἰσαγγελεῖς καὶ οἱ δημόσιοι κατήγοροι, οἷς ἐχορήγησεν ὁ νόμος τὸ δικαίωμα τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως (8).

Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ πάσης ἐνδεχομένης ἀνισότητος περὶ τὴν χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου μεταξὺ τῶν εὐπορούντων καὶ ἀπόρων ἀπαλλάσσει ἐπίσης ὁ νόμος τοὺς τελευταίους τούτους τῆς καταβολῆς ἐν γένει τοῦ παραδόλου, ἐὰν προσαγάγῃσι τὸ κατὰ τὸ ἄρθρ. 486 § 2 ἀπαιτούμενον πιστοποιητικὸν πενίας. Ἐκτὸς τῆς παρακαταθέσεως τοῦ νομίμου παραδόλου ἢ τῆς προσαγωγῆς τοῦ τῆς πενίας πιστοποιητικοῦ, ἃν ὁ αἰτῶν κατεδικάσθῃ εἰς ποινὴν φυλακίσεως ὑποχρεοῦται νὰ ὑποβάλῃ συγχρόνως ἀποδεικτικὸν τοῦ δεσμοφύλακος, βεβαιοῦν ὅτι εὐρίσκεται ἐν τῇ φυλακῇ (9).

§ 456.

Ἀποτελέσματα τῆς ἀναιρέσεως.

Δύο εἰσὶ τὰ κυριώτερα ἀποτελέσματα τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως, ἡ ἀναστολὴ τῆς ἐκτελέσεως τῆς διὰ τῆς ἀναι-

σης ὡς πλημμελήματος ἢ ὡς πταίσματος ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῶν κακούργιδικῶν ἐπεβλήθη αὐτῷ ἀνάλογος ποινὴ δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς καταβολῆς τοῦ προστίμου. *Dalloz Cassation n°. 670.*

(8) *Ποιν. Δικ.* ἄρθρ. 488, 494.

(9) *Ποιν. Δικ.* ἄρθρ. 485. Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τοῦ ἁρθρου τούτου μετὰ τοῦ 487 πηγάζει ὅτι ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἴτησις εἶναι ἀπαράδεκτος, ἐὰν καθ' ἣν ἐποχὴν ἐγένετο ὁ κατηγορούμενος δὲν διετέλει πεφυλακισμένος. *Touvanclon*, κατὰ τὴν *Γαλλ. Ποιν. Δικ.* ἄρθρ. 424, θεωρεῖται ἀρκοῦσα πρὸς πα-

ρεσιδαλλομένης αποφάσεως καταγνωθείσης ποινῆς (1), καὶ ἡ μεταβίβασις τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ δικαστήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ἡ ἀναίρεσις ἐπομένως ἔχει ἀνασταλτικὴν καὶ μεταβιβαστικὴν δύναμιν. Περὶ ἐκάστου τῶν ἀποτελεσμάτων τούτων παρατηρητέον εἰδικώτερον.

α.) Τὸ ἐνδίκον τῆς ἀναίρεσεως μέσον κέκτηται ἀνασταλτικὴν δύναμιν τοιαύτην, ὥστε αὐτὸ μόνον γενομένης αἰτήσεως περὶ αὐτῆς ἀλλὰ καὶ ἄνευ τοιαύτης ἡ ὁριστικὴ ἀπόφασις δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ πρὶν ἢ παρέλθῃ ἡ νόμιμος προθεσμία, ἐντὸς τῆς ὁποίας δύναται νὰ γείνη χρῆσις αὐτοῦ. Αἰτηθείσης δὲ τῆς ἀναίρεσις ἀποφάσεως τινος ἡ ἐκτέλεσις αὐτῆς ἀναστέλλεται μέχρις οὗ ὁ Ἀρειος Πάγος ἐκδώσῃ τὴν ὁριστικὴν αὐτοῦ ἀπόφασιν καὶ ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως ταύτης παρέλθωσιν εἰκασι καὶ τέσσαρες ἔτι ὧραι (2).

Ἐξαιρέσις τῆς ἀρχῆς ταύτης ὑπάρχει κατὰ τὴν ἐν τέλει τῆς προηγουμένης § 155 μνημονευθεῖσαν περίπτωσιν, καθ' ἣν οἱ καταδικασθέντες εἰς ποινὴν φυλακίας οφείλουσιν, ἵνα γείνη δεκτὴ ἡ περὶ ἀναίρεσεως αἰτησίς των, νὰ

γαδοχὴν τῆς ἀναίρεσεως ἡ βεβαίωσις ὅτι ὁ κατηγορούμενος κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς περὶ ἀναίρεσεως αἰτήσεως του εὐρίσκεται ἐν τῇ φυλακῇ. Τὴν γνῶμην ταύτην παρεδέχθη παρ' ἡμῶν καὶ ὁ Ἀρειος Πάγος ὅρ. Ἀποφ. Ποιν. 40 τοῦ 1865.

(1) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 551, 405, 439, 542.

(2) Διὰ τὰ ἔχῃ ὅμως τοιοῦτον ἀποτελεσματὸν αἰτήσεις ἀναίρεσεως πρέπει ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου νὰ ὑπόκειται εἰς ἀναίρεσιν καθ' ἃ ἐν τῇ § 151 ἐξεθέσαμεν, ἅλλως ἡ ἀναίρεσις δὲν ἔχει ἀνασταλτικὴν δύναμιν. Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 372, 418, 425. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX, § 751, σελ. 420.

προσέλθωσιν ἔκουσίως εἰς τὴν φυλακὴν πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς κατ' αὐτῶν καταγνωσθείσης ποινῆς, ὥστε ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ ἀναίρεσις ἔχει ἀνασταλτικὴν δυνάμιν. Ὁ νόμος φαίνεται, ὅτι διὰ τῆς ἐξαιρετικῆς ταύτης διατάξεως ἠθέλησεν ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐμπνεύσῃ τὸν προσήκοντα σεβασμὸν πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν δικαστηρίων, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ περιορίσῃ τὴν συγχὴν τοῦ ἐνδίκου τῆς ἀναιρέσεως μέσου χρῆσιν, διότι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς καταγνωσθείσης ποινῆς τῆς φυλακίσεως, ἀπορρίφθεισης τῆς περὶ ἀναιρέσεως αἰτήσεως, δὲν λογίζεται κατὰ τὸ ἀρθρ. 17 τοῦ Ποιν. Νόμου ὡς ἀρξαμένη εἰ μὴ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἡ ποινικὴ ἀπόφασις κατέστη ἀμετάκλητος (3).

β'.) Διὰ τῆς ἀναιρέσεως ἡ ὑπόθεσις μεταβιβάζεται εἰς τὸ δικαστήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου. Πλὴν ἡ ἐνώπιον αὐτοῦ γινομένη συζήτησις δὲν ἔχει ἀντικείμενον τὸ πραγματικὸν μέρος τῆς κατηγορίας, ἀλλὰ περιστρέφεται κυρίως εἰς τὴν ἐξελεγχὴν τοῦ νομικοῦ μέρους τῶν ἀποφάσεων, ὃ Ἀρειος Πάγος τουτέστιν ἐξετάζει. ἂν ἐτηρήθησαν οἱ προσήκοντες τύποι τῆς διαδικασίας καὶ ἂν ἐφηρμόσθῃ ἀκριβῶς ὁ νόμος (4).

(3) *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 750, σελ. 441*, ὅστις εὐλόγως μέμφεται τὴν διάταξιν ταύτην τοῦ νόμου ὡς ἀσυρεπὴ καὶ ἄσκοπον.

(4) *Walther Strafprocess § 412, σελ. 416. Planck Strafverfahren § 180.*

§ 157.

Διαδικασία ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελεὺς πρὸς ὃν, ὡς εἴρηται, πέμπεται ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἵτησις μετὰ τῶν σχετικῶν ἐγγράφων, ἐξετάζει ἂν ἐτηρήθησαν αἱ ὑπὸ τῶν ἄρθρων 481, 485 καὶ 486 ποιν. δικ. διαγραφόμεναι διατυπώσεις, ἥτοι ἂν ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἵτησις ἐγένετο ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας, ἐὰν παρακατετέθη τὸ παράβολον, καὶ ἐὰν ὁ εἰς φυλάκισιν καταδικασθεὶς προσάγει τὸ ἀπαιτούμενον πιστὸ ποιητικὸν τοῦ δεσμοφύλακος. Μὴ τηρηθέντος τύπου τινὸς ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ ἐπομένως ἀπαρξδέκτου οὕσης τῆς περὶ ἀναιρέσεως αἰτήσεως ὁ Εἰσαγγελεὺς εἰσάγει ἀνυπερθέτως τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον τοῦ δικαστηρίου, ὅπερ, ἀκροασάμενον τῆς ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καὶ τῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ Εἰσαγγελέως, ἀπορρίπτει τὴν περὶ ἀναιρέσεως αἵτησιν, ἐὰν εὖρῃ τῷ ὄντι αὐτὴν ἀπαράδεκτον, καὶ καταδικάζει τὸν ἀναιρεσεῖοντα εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν δικαστικῶν τελῶν καὶ εἰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ προστίμου (1). Ἐὰν ὁμως τούναντίον ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἵτησις ἐγένετο τηρηθέντων ἀπάντων τῶν νομίμων τύπων καὶ ὡς τοιαύτη εἶναι παραδεκτὴ, ὁ Εἰσαγγελεὺς κλητεύει εἰς τὸ ἀκροατήριον τὸν ἀναιρεσεῖοντα καὶ τοὺς λοιποὺς διαδίκους (2).

(1) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 487.

(2) Ἡ κλητευσὶς γίνεται κατὰ τὸν ἐν τοῖς ἄρθρ. 162, 163, 190, 192, διαγεγραμμένον τύπον. Ἐὰν ὁ ἀναιρεσεῖων εὐρίσκειται πεφυλακισμένος παρίσταται διὰ πληρεξουσίου. ὁρ. Διαταγμ.

Ἡ κλήσις τῶν εἰρημένων πρέπει νὰ ἐπιδοθῇ αὐτοῖς τοῦλάχιστον ὁκτὼ ἡμέρας πρὸ τῆς ὀρισθείσης δικασίμου. Μετὰ τῆς κλήσεως δὲ ἐγχειρίζεται πρὸς τοὺς καθ' ὧν ἡ αἵτησις ἀναίρέσεως ἀντίγραφον τῶν πρὸς ἀναίρεσιν λόγων (3).

Κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν δικάσιμον συζητεῖται ἡ ὑπόθεσις εἴτε ἐνεφανίσθησαν εἴτε μὴ οἱ κλητευθέντες διάδικοι. Καὶ εἰ μὲν ὁ τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀποφάσεως αἰτῶν δὲν ἐμφανισθῇ αὐτοπροσώπως ἢ διὰ πληρεξουσίου, ἀπορρίπτεται ἡ περὶ ἀναίρέσεως αἵτησις αὐτοῦ, καταδικαζομένου εἰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ παραβόλου καὶ εἰς τὰ τῆς δίκης ἔξοδα. Εἰ δὲ τούναντίον δὲν ἐμφανισθῇ ὁ καθ' οὗ γίνεται ἡ ἀναίρεσις τὸ δικαστήριον προβαίνει εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως καὶ ἀπόντος αὐτοῦ. Κατ' ἀμφοτέρας δὲ τὰς περιπτώσεις δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀνακοπὴ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως (4).

Ἐμφανισθέντων ἀπάντων τῶν διαφερομένων μερῶν ἡ συ-

22 Ἰανουαρ. 1837 περὶ τῆς διὰ πληρεξουσίων ἀντιπροσώπων παραστάσεως εἰς τὸν Ἀρειον Πάγον τῶν ἐν τῇ φυλακῇ ὄντων. «Οἱ κατὰ τὸ ἄρθρ. 488 τῆς ποιν. δικονομίας κλητευόμενοι ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου κατὰδικοι, ἐὰν ὧσιν ἐν φυλακῇ, θέλουν παρλοτασθαι μόνον διὰ πληρεξουσίου διοριζομένου κατὰ τὰς ἐν γένει διατάξεις τῆς δικονομίας».

(3) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 489, 488, 485. Ἡ ὀκταήμερος αὕτη προθεσμία παρατείνεται ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως, ἄρθρ. 465, 489.

(4) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 492. Κατὰ τὴν Γαλλικὴν ποιν. δικον. συγχωρεῖται ἡ ἀνακοπὴ τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως παρὰ τοῦ μὴ προσηκόντως κλητευθέντος πρὸς ἐμφάνισιν κατὰ τὴν δικάσιμον. Instr. art. 528, 545. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX, § 756, σελ. 448. Trébutien Droit crim. τόμ. II, σελ. 562.

ζήτησις τῆς ὑποθέσεως ἄρχεται, ἀναγινώσκοντος ἑκθεσιν ἑνὸς τῶν Ἀρειοπαγитῶν ὡς εἰσηγητοῦ, μετ' ὃ ἀγορεύει ὁ αἰτῶν τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἀποφάσεως ἢ ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ καὶ ἀπαντᾷ ὁ καθ' οὗ ζητεῖται ἡ ἀναίρεσις. Δις μόνον δίδεται ὁ λόγος εἰς τὰ διαφερόμενα μέρη, ὅθεν μετὰ τὴν ἀνταπολογίαν ἢ ἐπανταπολογίαν δὲν συγχωρεῖται ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις τῆς ὑποθέσεως. Ἐσχατος πάντων ἀγορεύει ὁ Εἰσαγγελεὺς ὁσάκις δὲν εἶναι διάδικος, εἰ δὲ μὴ ἀπαντᾷ οὗτος εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ κατηγορουμένου γενομένην ἀγόρευσιν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀναίρεσεως αὐτοῦ. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἐφαρμόζονται αἱ ἐν γένει περὶ τῆς συζητήσεως ἐνώπιον τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἰσχύουσαι διατάξεις τοῦ νόμου (5).

§ 158.

Ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ὁ Ἀρειος Πάγος διὰ τῶν ἀποφάσεων αὐτοῦ ἢ ἀποφαίνεται ὑπὲρ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς αἰτήσεως ἀναίρεσεως καὶ ἀκυροῖ τὴν ἀναιρεσιβληθεῖσαν ἀπόφασιν (arrêts de cassation) ἢ ἀπορρίπτει τὴν περὶ ἀναίρεσεως αἴτησιν ὡς ἀπαράδεκτον καὶ ἀδόκιμον (arrêts de rejet).

Ἀπορρίφθεις τῆς αἰτήσεως ἀναίρεσεως τοῦ ἰδιώτου κατηγοροῦ, τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἢ τῶν κατηγορουμένων καταδικάζονται ὁ μὲν ἰδιώτης κατήγορος καὶ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων εἰς τὸ πρόστιμον τῶν πεντήκοντα δραχμῶν καὶ εἰς πληρωμὴν ἑκατὸν τοῦλάχιστον δραχμῶν πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ νικήσαντος διαδίκου, αἱ δὲ

(5) Πον. Δικ. 494, 599, 402.

κατηγορούμενοι εἰς τὸ πρόστιμον μόνον τῶν πεντήκοντα δραχμῶν (1). Τὴν διαστολὴν ταύτην ὡς πρὸς τὰς ἐπιδολητέας χρηματικὰς ζημίας τῷ ἰδιώτῃ κατηγορῶ καὶ τῷ πολιτικῶς ἐνάγοντι ἀφ' ἑνὸς καὶ τῷ καταδικασθέντι ἀφ' ἑτέρου καθιεροὶ ὁ νόμος ἐπιεικεῖα φερόμενος πρὸς τὸν τελευταῖον τοῦτον, ἵνα μᾶλλον ἀκίνδυνον παράσχη αὐτῷ τὴν χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου τῆς ἀναιρέσεως μέσου πρὸς πλήρη ἑαυτοῦ ὑπεράσπισιν.

Καθ' οἷαςδήποτε ἀποφάσεως δύναται ἀπαξ μόνον νὰ ζητηθῇ ἀναίρεσις, ὅθεν ἐὰν ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἰτησις ἀπορριφθῇ ὡς ἀπαράδεκτος ἢ ἀνυποστήρικτος δὲν δύναται νὰ γείνη ἐκ νέου αἰτησις περὶ ἀναιρέσεως (2).

Ἐὰν ὁ Ἄρειος Πάγος ἀποφανθῇ περὶ τοῦ παραδεκτοῦ τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως ἀποδίδονται εἰς τὸν ἀναιρεσεύοντα αἱ δυνάμει τοῦ ἀρθρ. 485 παρακατατεθεῖσαι πεντήκοντα δραχμαί, καὶ εἰ μὲν ἡκυρώθῃ ἡ ἀπόφασις ἔνεκεν ἀναρμοδιότητος τοῦ δικάσαντος τὴν ὑπόθεσιν δικαστηρίου ὁ Ἄρειος Πάγος διατάττει τὴν εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον παραπομπὴν ταύτης καὶ ὀρίζει ρητῶς τοῦτο καταδικάζων τὸν ἡττηθέντα διάδικον εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν δικαστικῶν ἐ-

(1) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 495, 485. *Tributien Droit crim.* τὸμ. II. σελ. 565. Οἱ ἐπὶ κακουργήματι καταδικασθέντες μὴ ἐποκέιμενοι εἰς τὴν προκαταβολὴν τοῦ πεντηκονταδράχμου πρόστιμον ἀπαλλάσσονται τῆς πληρωμῆς αὐτοῦ καὶ ἐὰν ἀπορριφθῇ ἡ αἰτησις ἀναιρέσεως αὐτῶν. Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 493. Ἐπίσης καὶ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι χάριν τῶν ὑπὸ τῶν δὲν ἐπιδόλλεται ἀποζημιώσεως τῷ ἡττηθέντι διαδίκῳ ἀρθρ. 494.

(2) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 495. *Instr. art. 458.*

ἐξόδων (3). Εἰ δὲ ἡ ἀναίρεσις ἐγένετο δεκτὴ ἕνεκά τινος ἐκ τῶν λοιπῶν ἐν τοῖς ἄρθρ. 360 § 2—4, 407 § 2—9, 458 § 1—17 περιεχομένων λόγων, ὁ Ἄρειος Πάγος ἀκυρῶν τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἡμαρτημένου δικάσαντος δικαστηρίου, παραπέμπει τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως εἰς ἄλλο ὁμοειδὲς καὶ ἰσοδύναμον δικαστήριον (4).

Ἀναιρεθείσης τῆς ἀποφάσεως καταδικάζεται ὁ ἡττηθεὶς διὰ δίκης εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων. Ὡσαύτως καὶ οἱ ὑπάλληλοι ἢ οἱ δικασταί, ἕνεκα τῶν ὁποίων προήλθεν ἡ ἀκυρότης, δύνανται νὰ ὑποχρεωθῶσιν εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξόδων, νὰ τιμωρηθῶσι πειθαρχικῶς καὶ νὰ καταδικασθῶσιν εἰς ἀποζημίωσιν (5).

(3) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 497.

(4) Κατὰ τὴν ἡμετέραν ποινικὴν δικονομίαν ἄμεσος συνέντευξις τῆς παραδοχῆς τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως ἐν ταῖς περιπτώσεσι τῶν παρατεθέντων ἐν τῷ κειμένῳ ἄρθρων ἐστὶν ἡ καθ' ὁλοκληρίαν ἀκύρωσις τῆς ἀποφάσεως ὡς καὶ τῆς προηγουμένης διαδικασίας καὶ ἡ παραπομπὴ τῆς ὑποθέσεως πρὸς ἐκ νέου συζήτησιν ἐνώπιον ὁμοειδοῦς καὶ ὁμοδύναμου δικαστηρίου. Δὲν ἠκολούθησε δὲ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ ἡμέτερος νομοθέτης τὸ σύστημα τῆς Γαλλικῆς ποιν. δικονομίας, καθ' ἣν γίνεται διάκρισις μεταξὺ τῶν ἀποφάσεων τῶν κακουργιοδικῶν, αἵτινες ἀκυροῦνται μόνον κατ' ἐκείνα τὰ κεφάλαια αὐτῶν αἵτινα προσεβλήθησαν δι' ἀναιρέσεως, ἐὰν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν λοιπῶν δὲν ὑφίσταται στενὸς σύνδεσμος ἀλληλουχίας, καὶ μεταξὺ τῶν ἀποφάσεων τῶν πλημμελειοδικῶν καὶ πταισματοδικῶν, ὧν ἡ ἀναίρεσις συνεπάγεται τὴν καθ' ὁλοκληρίαν ἀκύρωσιν τῆς διαδικασίας, ἐκτὸς ὀλιγαριθμῶν πινῶν ἐξαιρέσεων. βλ. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 745.

(5) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 498, 499. Ποιν. Νόμ. ἄρθρ. 476.

Ἐάν ἡ περὶ ἀναιρέσεως αἵτησις γείνη δεκτὴ ἕνεκα παραλειφθείσης παραθέσεως τοῦ ἀνήκοντος ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἡ ἕνεκεν ἐσφαλμένης ἐφαρμογῆς ἡ ψευδοῦς ἐρμηνείας αὐτοῦ, ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν πρὸς ἐκ νέου ἐκδίκασιν εἰς ἕτερον δικαστήριον, ἀλλ' ἐφαρμόζει ἡ παρατίθησιν αὐτὸς οὗτος ὁρθῶς τὸ προσήκον ἄρθρον τοῦ ποινικοῦ νόμου, καὶ ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ πρᾶξις δι' ἣν κατεδικάσθη ὁ ἀναιρεσείων δὲν προβλέπεται οὐδὲ τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ νόμου κηρύσσει τὸν καταδικασθέντα ἀθῶον (6).

Τέλος ἐὰν ὁ Ἄρειος Πάγος δεχθῇ τὴν κατ' ἀθωωτικῆς ἀποφάσεως αἵτησιν ἀναιρέσεως.

κ. ἐξ. Ὁργ. ἄρθρ. 292. « Ἐκτὸς τῶν ρητῶς ὁρισμένων περιπτώσεων, οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι καὶ ὑπηρεταὶ ἀκόμη καὶ τότε τιμωροῦνται μὲ πειθαρχικὴν ποινὴν, ὅταν διὰ ῥαθυμίας, ὀκνηρίαν ἢ κουνότητα παραμελῶσιν ἢ παραβαλῶσι τὰ καθήκοντα τῆς ὑπηρεσίας των, ἢ ἐκ τε τούτου καὶ διὰ κακοήθους διαγωγῆς καθίστανται ἀράξιοι τῆς ὑπηρεσίας των. »

(6) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 500, 560, § 6, 407, § 44, 458, § 49. *Er Gallia Instr. crim. art. 454*, γενομένης δεκτῆς τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως δι' ἐσφαλμένην ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου ὁ Ἄρειος Πάγος ἀναιρεῖ καὶ παραπέμπει ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προσκοθείσης ἐτυμηγορίας. — Ἀναταίῃ ὁ Ἄρειος Πάγος ἐξελέγχων ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ καταδικασθέντος τὴν ὁρθὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου ὑπὸ τοῦ δικαστάρτου δικαστηρίου τὰ ἐπιβάλη ποινὴν βαρυτέραν τῆς καταγνωσθείσης ἢ τὰ προσθήσει ποινὰς παρεπομένας παραλειφθείσας ὑπὸ τοῦ κατωτέρου δικαστηρίου ; Ὅχι, δίδει οὕτω ματαιοῦται ὁ σκοπὸς τοῦ χορηγηθέντος τῷ καταδικασθέντι δικαιώματος πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου μέσου

α.) Εἰ μὲν ἐγένετο αὕτη ὑπὸ τοῦ παρ' αὐτῷ Εἰσαγγελέως δι' ὑπέρβασιν καθηκόντων δυνάμει τοῦ ἄρθρ. 477 ἀκυροῖ τὴν ἀναιρεσιβληθεῖσαν ἀπόφασιν καὶ παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν πρὸς ἐκ νέου συζήτησιν ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου, ἐὰν ἡ ἀναίρεσις ὑπεβλήθῃ ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας (7), μετὰ τὴν παρέλευσιν ὅμως αὐτῆς δὲν διατάσσεται ἡ ἐκ νέου συζήτησις τῆς ὑποθέσεως ἀλλ' ἀναίρεται ἡ ἀπόφασις ὑπὲρ τοῦ νόμου.

β.) Εἰ δὲ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ παρ' Ἐφέταις ἢ παρὰ Πρωτοδικαῖς Εἰσαγγελέως δυνάμει τῆς § 1 τοῦ ἄρθρ. 480 ἀναίρεται καὶ ἀποφασίζει περὶ τῆς ἐφαρμοστέας ποινῆς, ἐὰν δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ἐπὶ τῇ βάσει τῆς περὶ ἐνοχῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τοῦ ἐκδόντος τὴν ἀναιρεσιβληθεῖσαν ἀθωωτικὴν ἀπόφασιν, εἰ δὲ μὴ παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν πρὸς ἐκ νέου συζήτησιν (8).

τῆς ἀναίρεσεως. *δρ. Walther Strafprocess* § 119, *σελ.* 445. *Planck Strafverf.* *σελ.* 518. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IX. § 745, *σελ.* 489.

(7) *Ποιν. Δικ.* 497.

(8) *Ποιν. Δικ.* ἄρθρ. 480, *συνδ.* ἄρθρ. 425, 599 καὶ 546. Ἐν τῇ ποινικῇ δικονομίᾳ δὲν περιέχεται εἰδικὴ τις διάταξις κατανύσσουσα τὰς συνεπείας τῆς παραδοχῆς τῆς γενομένης αἰτήσεως ἀναίρεσεως κατ' ἀθωωτικῆς ἀποφάσεως. Ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν τινὶ τῶν γεωτέρων δικονομιῶν τῆς Γερμανίας (*δρ. Instr. crim. art.* 409, 410. *Dalloz Cassation* n°. 215, 2079. *Rauter Droit crim.* τόμ. II. *σελ.* 479. *Trébutien Droit crim.* τόμ. II. *σελ.* 566. *Walther Strafprocess* § 111, *σελ.* 416, § 119, *σελ.* 445), ἀναιρεθείσης τῆς ἀπαλυτικῆς παραπομπῆς τὸν κατηγορούμενον ἀποφάσεως παραπέμπεται ἡ ὑπό-

γ'.) Εἰ δὲ ἡ περὶ ἀναίρεσεως αἵτησις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἀφορῶσα τὰς ἐπιδικασθείσας τῷ ἀθωωθέντι κατηγορουμένῳ πολιτικὰς ἀποζημιώσεις, ἀναιρεῖ τὴν ἀπόφασιν καὶ παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν πρὸς νέαν συζήτησιν ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου πολιτικοῦ δικαστηρίου (9).

θεσις εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον τῶν συκέδρων πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς προσηκούσης ποινῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προεκδοθείσης ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων. Παρ' ἡμῖν τοιαύτη παραπομπὴ τῆς ὑποθέσεως ὀρίζεται μόνον ἐν ταῖς ρητῶς μνημονευόμεναις περιπτώσεσι τοῦ ἀρθρ. 498. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τὸ ἀρθρ. 500, διαγράφει ὠρισμένως τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν πρὸς νέαν συζήτησιν ἀλλ' αὐτὸς ἀποφασίζει, καὶ ὅτι μεταξὺ τῶν περιπτώσεων τούτων δὲν ἀναφέρεται καὶ ἡ προκειμένη, ἀλλ' ἀκριβέστερον ἐξεταζομένη ἢ κατὰ λῆθος ἀθώωσις τοῦ κατηγορουμένου ἔνεκεν ἐλλειψέως θῆθεν ὅρου τινὸς τοῦ ποινικοῦ νόμου τιμωροῦντος τὴν πράξιν, οὐδὲν ἄλλο κυρίως ἐστὶν ἡ ψευδὴς ἐρμηνεία τοῦ νόμου. Ὅπως δ' ἐπ' αὐτῆς ρητῶς ὁ νόμος παρέχει τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ τὸ δικαίωμα τῆς προσηκούσης ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου τὸ αὐτὸ δύναται καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει γὰρ πράξῃ ὁ Ἄρειος Πάγος, μὴ ἐπεμβαίνων εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ πραγματικοῦ μέρους τῆς κατηγορίας, ἀλλὰ στηριζόμενος ἐπὶ τῶν γεγονότων τῶν ἐν τῇ ἀποφάσει τοῦ κατωτέρου δικαστηρίου βεβαιουμένων, εἴαν ἡ ὑπόθεσις ἐδικάσθη κατ' οὐσίαν, ἀλλως δέον γὰρ παραπέμψῃ αὐτὴν πρὸς συζήτησιν. ὁρ. Ἀποφ. ποιν. Ἀρ. Πάγου 72 τοῦ 1860.

(9) Περὶ τούτου ἡ ἡμετέρα δικονομία δὲν περιέχει ρητὴν διάταξιν οὐκ ἐν τῇ Γαλλικῇ ἀπαρτῶμεν, ὁρ. art. 429. La cour de cassation prononcera le renvoi du procès savoir... Devant un tribunal de première instance autre que celui

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

δ.) Περὶ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ἀνακρίσεως.

§ 159.

Εἰσαγωγή.

Ἄν καὶ ὁ νομοθέτης διὰ τῆς καθιερώσεως τῶν μέχρι τοῦδε ἐκτεθέντων ἐνδίκων μέσων ἠθέλησε νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν δικαστικὴν ἀρχὴν κατὰ πάσης ἐνδεχομένης πλάνης περὶ τὴν ἐκδίκασιν τῶν ὑποθέσεων, εἴτε ἐκ τῆς μὴ ἀκριβοῦς τηρησεως τῶν νομίμων τῆς διαδικασίας τύπων, εἴτε ἐκ τῆς ἐσφαλμένης ἐφαρμογῆς ἢ ἐρμηνείας τοῦ νόμου, νὰ καταστήσῃ δὲ οὕτω ὅσον ἐνεστὶ τὸ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας τοῦ δεδικασμένου τεκμήριον ἀναμφισβήτητον καὶ πραγματικὴν ἀλήθειαν, μ' ὅλον τοῦτο δύνανται νὰ παρουσιασθῶσιν ἐνίοτε περιπτώσεις τινὲς καθ' ἃς, ὡς ἐκ τῆς ὑπάρξεως περιστατικῶν τινων μετὰ τὴν τελεσιδικίαν τῶν ἀποφάσεων γνωσθέντων, διασείεται ἡ ὑπὲρ τοῦ τεκμηρίου τῆς ἐν αὐταῖς ἐμπεριεχομένης ἀληθείας πεποιθήσις, καὶ ἡ ἀπόφασις ὡς ἐκ τούτου παρίσεται ὅπως ἄδικος καὶ ἐπὶ ἐσφαλμένῳ στηριζομένη βάσεων. Τὰς περιπτώσεις ταύτας ἔχων ὑπ' ὄψιν ὁ νόμος καὶ πρὸς θεραπείαν τῶν ἐνδεχομένων ἐντεῦθεν νὰ προ-

auquel aura appartenu le juge d'instruction si l'arrêt et l'instruction sont annulés aux chefs seulement qui concernent les intérêts civils ; dans ce cas, le tribunal sera saisi sans citation préalable en conciliation. *Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 544. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 747, σελ. 507. Dalloz Cassation n°. 2154.*

κύψωσιν ἀτοπημάτων εἰσῆγαγε τὸ ἔκτακτον ἑνδίκον μέσον τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ἀνακρίσεως, δι' οὗ αἱ ὀριστικαὶ τελεσίδικοι καὶ καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις τοῦ δικαστηρίου τῶν πλημμελειοδικῶν ἢ κακουργιοδικῶν δύνανται ἐν ταῖς ῥητῶς ἐν τῷ νόμῳ ὀριζομέναις περιπτώσεσι ν' ἀναιρεθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ νὰ διαταχθῇ ἡ ἐπανάληψις τῆς ἀνακρίσεως (1).

Ἡ τοιαύτη ἐπανάληψις τῆς ἀνακρίσεως διαφέρει οὐσίῳ ὁῶς τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἀναιρέσεως, δι' αὐτοῦ αἰτεῖται ἡ ἀκύρωσις τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων διὰ τὴν μὴ τήρησιν τῶν νομίμων τῆς διαδικασίας τύπων ἢ τὴν ἐσφαλμένην τοῦ νόμου ἐφαρμογὴν, ἐν ᾧ διὰ τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ἀνακρίσεως δὲν προτείνεται τοιοῦτός τις λόγος ἀκυρότητος, ἀλλ' ἡ πλάνη τοῦ δικαστηρίου περὶ τὴν κατάρτισιν τῆς ἀποφάσεώς του καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς πηγάζουσα ἀδικία. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀρειος Πάγος διὰ τῆς πρὸς ἐπανάληψιν τῆς ἀνακρίσεως αἰτήσεως δύνανται ν' ἀναιρέσῃ καὶ τὰς ἀποφάσεις ἐκείνας καθ' ὧν ᾗτηθη προη-

(1) Διὰ τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου δὲν πρέπει νὰ νομίσωμεν ὅτι καὶ ἐπ' ἐλάχιστον προσβάλλεται ἡ ὑπὲρ τοῦ δεδικασμένου πρόληψις τῆς ἀληθείας, διότι ὡς ὀρθῶς παρατήρησεν ὁ Valette ἐν τῇ ρομοβεικῇ τῶν Γάλλων συνελύσει. «Si on veut, en effet, conserver au principe toute sa force morale, lui assurer tout le respect dont il doit être entouré, il faut que le public soit bien convaincu que le législateur n'a reculé devant aucun moyen, même d'un emploi difficile, pour arriver à la constatation de la vérité, à une bonne et sérieuse justice, et que nul ne peut demeurer victime d'une erreur constatée d'une manière patente et irrefragable.

γούμενος ἀναίρεσις, ἥτις ὁμως ὡς ἀδόσιμος ἀπερρίφθη (2).

§ 160.

Κατὰ ποίων ἀποφάσεων καὶ παρὰ τίτων αἰτεῖται.

Ἡ ἐπανάληψις τῆς ἀνακρίσεως δύναται νὰ αἰτηθῇ μόνον κατὰ τῶν ὀριστικῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων τῶν πλημμελειοδικῶν ἢ κακουργιοδικῶν. Κατὰ τῶν ἀθώωτικῶν ἀποφάσεων δὲν δύναται νὰ γείνη αἴτησις περὶ ἐπαναλήψεως τῆς ἀνακρίσεως, καθ' ὅσον αὕτη εἰσήχθη μόνον πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ κατηγορουμένου τοῦ ἀδίκως καταδικασθέντος (1).

Ὁ νόμος δὲν ὀρίζει προθεσμίαν τινὰ ἀνατρεπτικὴν ἐντὸς τῆς ὁποίας δύναται νὰ αἰτηθῇ ἡ ἐπανάληψις τῆς ἀνακρίσεως, ὅθεν ἡ περὶ αὐτῆς αἴτησις εἶναι πάντοτε δεκτὴ ὅσάκις ὑπάρχουσιν οἱ νόμιμοι λόγοι. Οὐδόλως δὲ λαμβάνεται ὑπ' ὅψιν ἂν ἐξετελέσθησαν αἱ ἀποφάσεις καθ' ὧν αἰτεῖται ἡ ἐπανάληψις, ἢ ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν διεκωλύθη

(2) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 509. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX, § 749, σελ. 518. Dalloz Cassation n°. 1555.*

(1) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 502. Κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν πταισματοδικῶν δὲν χωρεῖ τὸ ἐνδικον τοῦτο μέσον, ὡς ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀρθρ. 502, 503 καὶ 505 ἐξάγεται, δὲν ἐπέτρεψε δὲ τοῦτο ὁ νόμος διὰ τὸ εὐτελὲς τῶν ὑπὸ τῶν πταισματοδικῶν ἐκδικαζομένων ὑποθέσεων. Ἐν Γαλλίᾳ συζητεῖται ἂν καὶ κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῶν πλημμελειοδικῶν συγχωρεῖται ἡ περὶ ἐπαναλήψεως τῆς ἀνακρίσεως αἴτησις. Ὁρ. Rodière Procédure crim. σελ. 504. Carnot Instr. crim. τόμ. III. σελ. 254. Legraverend Législ. crim. τόμ. II. σελ. 755.*

δοθείσης χάριτος ἢ παραγραφείσης τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς, διότι καὶ κατὰ τὰς εἰρημένους περιπτώσεις ἡ ἀπόφασις δύναται νὰ ἔχῃ συνεπείας ὡς πρὸς τὸν καταδικασθέντα, ὧν δικαιοῦται ἡ ἀπαλλαγὴ (2).

Τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἀνακρίσεως δύναται νὰ αἰτήσωσιν οἱ καταδικασθέντες ἢ οἱ ἀρμόδιοι Εἰσαγγελεῖς τῶν δικαστηρίων τῶν Πρωτοδικῶν ἢ τῶν Ἐφετῶν (3).

§ 161.

Περιπτώσεις τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ἀνακρίσεως.

Αἱ περιπτώσεις καθ' αἷς ἡ ἐπανάληψις τῆς ἀνακρίσεως δύναται νὰ αἰτηθῇ εἰσὶν αἱ ἑξῆς.

1) Ἐὰν δύο τινὲς ἕνεκα τοῦ αὐτοῦ πλημμελήματος ἢ κακουργήματος κατεδικάσθησαν διὰ δύο διαφόρων ἀποφάσεων καὶ ἐκ τῆς συγκρίσεως ἀμφοτέρων γίνεται δῆλον ὅτι ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο εἶναι ἀθῶος (1).

(2) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 548, 549, 550. Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 581.*

(3) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 505.*

(1) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 505 § 1. Ἡ περίπτωση αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῇ ὑπάρχουσα καὶ ὅταν τρεῖς κατεδικάσθησαν διὰ δύο διαφόρων ἀποφάσεων ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν ὑπολῶν ἐξάγεται ὅτι ὁ εἷς εἶναι ἀθῶος. Instr. crim. art. 445. Arrêt de la Cour de Cassation 24 Juin 1850. Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 585. Ἐὰν διὰ μιᾶς μόνον ἀποφάσεως ἀπηγγέλθῃ ἡ καταδίκη δύο ἢ πλείονων προσώπων, δὲν δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἡ περὶ ἐπαναλήψεως αἰτησις, διότι ὑποτίθεται ὅτι οἱ δικασταὶ ἐξετίμησαν προσηκόχτως τὴν ἐνοχλήν ἀμφοτέρων ἐκ παραλλήλου. Dalloz Cassation n° 1549.*

2) Ἐάν τις κατεδικάσθῃ ἔνεκα φόνου καὶ ὁ δὴθεν φονευθεὶς ζῇ ἔτι (2).

3) Ἐάν εἷς ἢ πλείονες μάρτυρες, οἵτινες ἐμαρτύρησαν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου, ὑπεβλήθησαν εἰς δίκην ἔνεκα ψευδομαρτυρίας ἢ ἐφυλακίσθησαν ἤδη ἢ τοῦλάχιστον ἐξεδόθη κατ' αὐτῶν ἐνταλμα συλλήψεως (3).

Ἐάν ἐν τινι τῶν εἰρημένων περιπτώσεων ὁ ἀδίκως καταδικασθεὶς ἀπεβίωσε συγχωρεῖται μ' ὅλον τοῦτο ἡ ἐπανάληψις τῆς ἀνακρίσεως. Διορίζεται δὲ τῷ ἀποβιώσαντι ἐξ ἐπαγγέλματος συνήγορος πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ (4).

(2) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 505, § 2. Instr. crim. art. 444.

(3) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 505, § 2. Ἡ ἐπὶ ψευδομαρτυρία κατηγορία πρέπει νὰ γείρῃ κατὰ πρῶτον μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου, διότι ἐὰν διαρκούσης τῆς συνεδριάσεως ἡγέρθῃ ὑπόνοια κατὰ τινα τῶν μαρτύρων ὡς ψευδομάρτυρος καὶ μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἀπεφασίσθῃ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἡ ἀναβολὴ τῆς κυρίας δίκης μέχρι τῆς ἐκδικάσεως τῆς παρεμπιπτούσης ταύτης κατηγορίας, θεωρηθείσης τῆς μαρτυρίας τοῦ κατηγορηθέντος μάρτυρος ὡς ἐπονείωδους, οὐδ' ἡ περὶ ἐπαναλήψεως τῆς ἀνακρίσεως αἰτησις δύναται νὰ γείρῃ δεκτὴ, ἐξελεγχθείσης μετὰ ταῦτα ψευδοῦς τῆς μαρτυρίας. Dalloz Cassation n°. 1557. Legraverend Législ. crim. τόμ. II. p. 734.

(4) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 509, § 2. Ὁ τοιοῦτος διορισμὸς συνηγόρου τῷ ἀποβιώσαντι συγχωρεῖται κατὰ τὴν ἡμετέραν ποινικὴν δικονομίαν ἐν ἀπάσαις ταῖς περιπτώσεσι τῆς ἐπαναλήψεως, τῆς ἀνακρίσεως, ἐν ᾗ κατὰ τὴν Γαλλικὴν ποινικὴν δικονομίαν art. 447, ὁ διορισμὸς τοιοῦτου curateur à la mémoire du condamné ἐπιτρέπεται μόνον ἐὰν κατεδικάσθῃ τις

§ 162.

Διαδικασία καὶ ἀπόφαισις τοῦ Ἀρείου Πάγου

ἐν ἐκάστη τῶν περιπτώσεων.

Ἡ περὶ ἐπαναλήψεως αἰτήσεις γίνεται παρὰ τοῦ καταδικασθέντος αὐτοῦ ἢ παρὰ τοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου τῶν ἐφετῶν ἢ πρωτοδικῶν καὶ ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Εἰσαγγελέα τοῦ Ἀρείου Πάγου (1), εἰσάγοντα αὐτὴν ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει τοῦ δικαστηρίου πρὸς συζήτησιν. Συμφώνως δὲ πρὸς τὸν λόγον δι' ὃν αἰτεῖται ἡ ἐπανάληψις τῆς ἀνακρίσεως ρυθμίζεται καὶ ἡ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ διαδικασία καὶ κανονίζονται αἱ συνέπειαι τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ. Οὕτως

ἀ) Ἐὰν δύο τινὲς κατεδικάσθησαν ἕνεκα τοῦ αὐτοῦ πλημμελήματος ἢ κακουργήματος διὰ δύο διαφόρων ἀποφάσεων, ὁ Ἀρειὸς Πάγος ἀναιρεῖ ἀμφοτέρους καὶ παραπέμπει τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως εἰς ὁμοειδὲς καὶ ἰσόβαθμον δικαστήριον, ἐξαιρουμένων ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἐξέδοντο τὴν ἀκυρωθεῖσαν ἀπόφασιν (2).

ἕνεκα φόρου καὶ ὁ δῆθεν φονευθεὶς ζῇ ἔτι. Trébutien αὐτόθ. σελ. 594, κ. ἐξ.

(1) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 504. Instr. crim. art. 444, 445. Ἐν Γαλλίᾳ ἡ περὶ ἐπαναλήψεως αἰτήσεις γίνεται πρὸς τὸ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργεῖον, ὅπερ ἐὰν εὖρῃ αὐτὴν βάσιμον, παραπέμπει πρὸς τὸν παρὰ τῷ Ἀκυρωτικῷ Εἰσαγγελέᾳ εἰσάγοντα αὐτὴν εἰς τὸ δικαστήριον πρὸς συζήτησιν. Trébutien Droit crim. τόμ. II. σελ. 590.*

(2) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 505, § 1.*

β') Ἐάν τις κατεδικάσθῃ ἕνεκα φόνου ὁ δὲ δῆθεν φονευθεὶς ἔτι ἔτι, ὁ Ἀρειος Πάγος, γενομένης αἰτήσεως πρὸς ἐπανάληψιν τῆς ἀνακρίσεως, ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως, καὶ ἀναθέτει εἰς δικαστήριόν τι τῶν πρωτοδικῶν τὴν βεβαίωσιν τῆς αὐτότητος τοῦ ζῶντος μετὰ τοῦ δῆθεν φονευθέντος. Βεβαιωθείσης ταύτης ἀκυροῖ τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν καὶ παραπέμπει τὴν δίκην εἰς ἄλλο παρὰ τὸ ἐκδόν τὴν ἀκυρωθεῖσαν ἀπόφασιν δικαστήριον (3).

γ') Ἐάν τέλος κατεδικάσθῃ τις ἕνεκα τῆς ψευδοῦς καταθέσεως μάρτυρός τινος, ὅστις ἕνεκα τούτου παρεπέμφθη εἰς δίκην, ἀναστέλλεται ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως, δι' ἧς κατεδικάσθῃ ὁ κατηγορούμενος, μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῆς κατὰ τοῦ ψευδομαρτυρήσαντος δίκης, ἧς τὸ ἀποτέλεσμα ὀφείλει νὰ κοινοποιήσῃ παραυτίκα ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ δικαστηρίου, παρ' ᾧ εἰσῆχθη ἡ ὑπόθεσις, πρὸς τὸν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελέα. Ἐάν ὁ μάρτυς κηρυχθῇ ἔνοχος ψευδομαρτυρίας, ὁ Ἀρειος Πάγος, παραδεχόμενος τὴν περὶ ἐπαναλήψεως τῆς ἀνακρίσεως αἵτησιν, ἀκυροῖ τὴν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ψευδοῦς μαρτυρίας ἐκδοθεῖσαν κατὰ τοῦ κατηγορουμένου καταδικαστικὴν ἀπόφασιν, καὶ διατάττει νέαν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως παρὰ τῷ αὐτῷ δικαστηρίῳ (4).

(3) *Pour. Δικ. ἀρθρ.* 505 § 2, 506. *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IX. § 751, σελ. 525.

(4) Ἐὰν διαρκούσης τῆς περὶ ψευδομαρτυρίας δίκης ἀποβῇ ὁ κατηγορούμενος μάρτυς καὶ ἐπομένως διακοπῇ ἡ κατ' αὐτοῦ ποινικὴ δίκη, ἡ ἔὰν ὁ θάνατος αὐτοῦ ἐπέλθῃ πρὶν ἢ καταστῇ τελεσίδικος ἡ ἐκδοθεῖσα καταδικαστικὴ ἀπόφασις, καθίσταται ὡς ἐκ τούτου ἀπορρίπτέα ἡ περὶ ἐπαναλήψεως τῆς ἀνα-

Κατὰ τὴν συζήτησιν δὲ ταύτην δὲν δύνανται νὰ ἐξετασθῶσιν ἐκ νέου οἱ ἔνεκα ψευδομαρτυρίας καταδικασθέντες μάρτυρες (5).

Ἐὰν τούναντίον ὁ εἰς δίκην ἐπὶ ψευδομαρτυρία εἰσαχθεὶς μάρτυς κηρυχθῇ ἄθῳος ὁ Ἄρειος Πάγος τῇ προτάσει τοῦ παρ' αὐτῷ Εἰσαγγελέως ἀπορρίπτει τὴν περὶ ἐπαναλήψεως τῆς ἀνακρίσεως αἴτησιν, καὶ διατάττει τὴν ἀνασταλεῖσαν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως.

κρίσεως αἴτησις; Τὴν καταγατικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τοῦτον ὑποστηρίζουσιν ὁ *Le Sellyer Traité* τόμ. IV. n°. 1445. *Legraverend Législation crim.* τόμ. II. p. 745, 758. *Tributien Droit crim.* τόμ. II. σελ. 588. *Contra Rodière Procédure crim.* σελ. 514 ὅστις ἀποκροεὶ τὴν γνώμην τῶν εἰρημέρων ἐπικαλούμενος τὸ ἀξίωμα «*actiones semel inclusae iudicio salvae permanent.*» Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀρθρ. 507 καὶ 508 ποιν. δικ. ἀνατιρόρῳτως ἐξάγεται ὅτι ὁ ἡμέτερος νομοθέτης ὡς ἀναπόφευκτον ὄρον τῆς περὶ ἐπαναλήψεως αἰτήσεως τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἐνοχῆς καὶ καταδίκην τοῦ ψευδομαρτυρήσαντος παραδέχεται. Εἰ δέ ποτε ἔνεκα τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἡ ἐκτέλεσις ἀδίκου ποινῆς ἐπαπειλεῖται δύναται τὸ ἐνδεχόμενον τοῦτο ἀτόπημα νὰ προληφθῇ διὰ τῆς ἀπορομῆς χάριτος εἰς τὸν ἀναίτιως καταδικασθέντα.

(5) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 507.

ΤΜΗΜΑ ΕΤ'.

Περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ποινικῶν
ἀποφάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

§ 163.

Προαπαιτούμενα.

Αἱ ὀριστικαὶ ἀποφάσεις τῶν ποινικῶν δικαστηρίων δὲν ἐκτελοῦνται πρὶν ἢ κατασταθῶσι τελεσίδικοι, ἤγουν πρὸ τῆς παρελεύσεως τῶν ὀριζομένων ὑπὸ τοῦ νόμου προθεσμιῶν πρὸς χρῆσιν τῶν κατ' αὐτῶν ἐνδίκων μέσων, ἅτινα ὡς εἴρηται ἔχουσιν ἀνασταλτικὴν δύναμιν, ἐὰν ἐπομένως διὰ τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως ὁ κατηγορούμενος ἐκηρύχθῃ ἀθῶος καὶ διετάχθῃ ἡ ἀπόλυσις αὐτοῦ, ἡ ἀπόφασις αὕτη δὲν ἐκτελεῖται παραχρῆμα ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν τῆς πρὸς ἀνακοπὴν ἢ πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμίας. Ἐξαίρεσις τῆς ἀρχῆς ταύτης ὑπάρχει ὁσάκις ὁ Εἰσαγγελεὺς ἢ ὁ ιδιώτης κατηγορὸς συναινέσωσιν εἰς τὴν παραχρῆμα ἐκτέλεσιν τῆς

ἀποφάσεως, παραιτηθέντες τῆς χρήσεως τῶν εἰρημένων ἐνδίκων μέσων (1).

Ὡσαύτως ἐκδοθείσης καταδικαστικῆς ἀποφάσεως ἡ ἐκτέλεσις αὐτῆς δὲν συγχωρεῖται πρὶν ἢ κατασταθῇ τελεσίδικος (2).

§ 164.

Παρά τίνων ἐνεργεῖται ἡ ἐκτέλεσις:

Αἱ ὀριστικαὶ τελεσίδικοι ἀποφάσεις τῶν ποινικῶν δικαστηρίων ἐκτελοῦνται ὡς πρὸς τὸ ποινικὸν μέρος αὐτῶν, ἐὰν μὲν ἐξεδόθησαν παρὰ τοῦ δικαστηρίου τῶν πταισματοδικῶν ἐπιμελεία τοῦ ἀστυνομοῦ, δημάρχου ἢ δημαρχικοῦ παρέδρου· ἂν δὲ ἐξεδόθησαν παρὰ τῶν δικαστηρίων τῶν πλημμελειοδικῶν ἢ κακουργιοδικῶν ἐπιμελεία τοῦ παρ' αὐτοῖς Εἰσαγγελέως. Ὡς πρὸς τὸ πολιτικὸν μέρος αὐτῶν, ἡ-

(1) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 542.

(2) Ἐν τῇ ποιν. δικονομίᾳ δὲν ἀναφέρεται οὐδαμοῦ ἡ διάταξις τῆς πολιτικῆς δικονομίας (ἄρθρ. 862) ἥτις ὀρίζει τὴν πρὸς τὸν καθ' οὗ ἡ ἐκτέλεσις προηγουμένην ἐπίδοσιν τῆς ἀποφάσεως, διότι ἡ παρουσία τοῦ κατηγορουμένου θεωρεῖται κατὰ κανόνα, ἐκτὸς ὠρισμένων τινῶν ἐξαιρέσεων, ὡς ἀναγκαῖα ἐν τῇ δίκῃ. Μόνον ἐπὶ τῶν ἐρήμην συζητηθεισῶν ὑποθέσεων ἐνώπιον τῶν πταισματοδικῶν ἢ τῶν πλημμελειοδικῶν πρέπει νὰ προηγήται ἀναγκάως ἡ τοιαύτη ἐπίδοσις, διότι ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀποφάσεων διατάσσεται ἀφοῦ αὐταὶ κατασταθῶσιν ὀριστικαὶ καὶ ἀμετάκλητοι, ἥτοι μετὰ παρέλευσιν τῆς τῶν κατ' αὐτῶν ἐνδίκων μέσων προθεσμίας, ἥτις ἀρχεται ἀπὸ τῆς εἰς τὸν καταδικασθέντα κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως, ὅρ. ποιν. δικ. ἄρθρ. 351, 337, 359, 404, 405. Dalloz Jugement. n°. 857, κ. ἐξ.

γουν εἴαν διὰ τῆς ἀποφάσεως κατεδικάσθῃ ὁ ἔνοχος εἰς πολιτικὰς ἀποζημιώσεις, ἐκτελοῦνται ἐπιμελείᾳ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος κατὰ τὰς ἐν τῇ πολιτικῇ δικονομίᾳ ἰσχύουσας διατάξεις (1).

Οἱ ἀστυνόμοι, οἱ δήμαρχοι καὶ οἱ δημαρχικοὶ πάρεδροι ὡς καὶ οἱ Εἰσαγγελεῖς ὀφείλουσι νὰ τηρῶσιν ἰδιαίτερον βιβλίον ἐν ᾧ βεβαιοῦσι τὴν ὑπ' αὐτῶν ἐνεργηθεῖσαν ἐκτέλεσιν τῶν περιορίζουσων τὴν ἐλευθερίαν ποινῶν. Ἐν αὐτῷ σημειοῦσι τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τοῦ καταδικασθέντος, τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἀποφάσεως, τὸ εἶδος καὶ τὴν διάρ-

(1) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 544, 551, 405, 459. Ὁργ. ἀρθρ. 405, § 3. "Ἐν καὶ εἰς τὸν Εἰσαγγελέα ἀνέθηκεν ὁ νόμος τὴν γροστέδα τῆς ἐκτελέσεως τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων, δὲν πρέπει ὁμως νὰ θεωρήσωμεν αὐτὸν ὡς ἀρμόδιον ν' ἀποφανθῇ καὶ περὶ ἄλλων τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν ἀναφυόμενων δισταγμῶν καὶ ἐρίδων, ὡς λ. χ. περὶ τοῦ ζητήματος ἂν συνεπληρώθῃ ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς τῆς ποινῆς, ἢ ἂν παρῇλθε τὸ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου προσδιορισθὲν χρονικὸν διάστημα τῆς ποινῆς κτλ. Περὶ τῶν παρεπομένων τούτων ζητημάτων ἀποφασίζει τὸ δικαστήριον ὅπερ ἐδίκασε περὶ τῆς ὑποθέσεως." Ἐν δὲ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πολιτικοῦ μέρους τῶν ἀποφάσεων ἀναφυῶσιν ἀμφισβητήσεις, λύονται αὗται ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου πολιτικοῦ δικαστηρίου. Rauter Droit crim. τόμ. II. n°. 642, σελ. 270. Faustin Hélie Théorie du Code Penal τόμ. I. p. 248. Instr. crim. τόμ. IX. § 761, σελ. 565. Dalloz Jugement n°. 898. Τὸ ζήτημα τοῦτο εἰδικῶς ἐκατόντισαν τιγὲς ἐκ τῶν νεωτέρων Γερμανικῶν ποινικῶν δικονομιῶν ὀρρίζουσαι ὅτι ἀρμόδιον ν' ἀποφανθῇ περὶ τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν προκυπτόντων δισταγμῶν εἶναι τὸ δικαστήριον ὅπερ πρωτοδικῶς ἐδίκασεν. δρ. Planck Strafverfahren § 205, σελ. 620.

κειαν τῆς ποινῆς, τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν φυλακὴν εἰσόδου καὶ τῆς αὐτόθεν ἐξόδου τοῦ καταδικασθέντος (2).

Ἐνεργεῖται δὲ ἡ ἐκτέλεσις τῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων ἀναλόγως τοῦ εἶδους τῆς καταγνωσθείσης ποινῆς, ἥτις δύναται νὰ συνίσταται ἢ εἰς τὴν πληρωμὴν χρηματικῆς ἀποζημιώσεως ἢ προστίμου ἢ εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς ἐλευθερίας τοῦ καταδικασθέντος ἢ εἰς τὴν στέρησιν τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως τῆς ἀπαγγελλούσης χρηματικὴν ποινὴν ἢ πρόστιμον ἐνεργεῖται πεμπομένης περιλήψεως αὐτῆς εἰς τοὺς ἀρμοδίους ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως ὑπαλλήλους ἥτοι τοὺς ταμίας, οἵτινες ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κειμένων νόμων φροντίζουσι περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ καταδικασθέντος ἀποτίσεως εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον τῆς ὀφειλῆς αὐτοῦ (3). Ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς περιπτώσεσιν ἡ ἐκτέλεσις ἐνεργεῖται κατὰ τὰς ἀμέσως κατωτέρω ἐκτεθησομένας διατυπώσεις.

§ 165.

Φυλάκις τοῦ καταδικασθέντος.

Διὰ νὰ εἰσαχθῇ τις εἰς φυλακὴν ἀπαιτεῖται ἐκάστοτε νὰ ἐπιδεικνύηται τῷ ἐπιστάτῃ αὐτῆς ἀποσπασμα τῆς διαταγτοῦσης τὴν φυλάκισιν ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου, καὶ μόνον ἐπὶ τῇ ἐπιδείξει τοῦ τοιοῦτου ἀποσπάσματος ἐπιτρέπεται αὐτῷ νὰ δεχθῇ τὸν προσαγόμενον, ἄλλως ἡ φυλάκισις θεωρεῖται ὡς αὐτογνωμόνως γενομένη καὶ συνεπάγεται

(2) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 546. Ὁργ. ἄρθρ. 105.

(3) Ὁργ. ἄρθρ. 104. Ποιν. διατμ. ἄρθρ. 86.

τὴν τιμώρησιν τοῦ ἐπιστάτου κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου (1).

Ἡ παράδοσις τοῦ καταδικασθέντος βεβαιοῦται ἐκάστοτε δι' ἐκθέσεως συντασσομένης ὑπὸ τοῦ ἐπιστάτου καὶ ἐπισυναπτομένης ἐν τῷ φακέλλῳ τῶν ἐγγράφων (2). Ἐκαστος δὲ ἐπιστάτης φυλακῆς καταδίκων ὀφείλει νὰ κρατῇ βιβλίον μονογραφημένον ἐφ' ἐκάστης σελίδος καὶ ὑπογεγραμμένον ἐν τέλει ὑπὸ τοῦ νομάρχου, ἐν ᾧ ἐγγράφει ἰδιοχείρως τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν καὶ τὴν ἀπαγγελλομένην κατὰ τοῦ καταδικασθέντος ποινὴν, τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον αὐτοῦ καὶ τὴν χρονολογίαν τῆς ἐν τῇ φυλακῇ εἰσόδου καὶ τῆς αὐτόθεν ἐξόδου αὐτοῦ (3).

§ 166.

Περὶ τῶν ποινικῶν φυλακῶν.

Ἡ φυλάκισις δὲν προτίθεται μόνον τὴν τιμώρησιν τοῦ καταδικασθέντος ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὴν βελτίωσιν αὐτοῦ, τότε δὲ μόνον ἐπιτυγχάνεται αὕτη, ὅταν ἡ τῶν φυλακῶν διοργάνωσις ᾖ τοιαύτη, ὥστε νὰ πραγματοποιῶνται δι' αὐτῆς οἱ εἰρημένοι σκοποὶ τῆς φυλακίσεως. Τὸ ζήτημα ἐπομένως περὶ τῆς καταλλήλου διοργανώσεως τῶν φυλακῶν θεωρεῖται δικαίως ὡς ἐν ἓκ τῶν σπουδαιοτέρων καὶ δυσχερεστέρων τῆς ποινικῆς νομοθεσίας καὶ πολλὰ ἀδιαλείπτως καταβάλλονται προσπάθειαι πρὸς ἐξεύρεσιν τοῦ

(1) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 554. Ποιν. Νόμ. ἀρθρ. 522.

(2) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 545.

(3) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 546.

καταλληλοτέρου συστήματος τοῦ διοργανισμοῦ τῶν φυλακῶν.

Συγκεφαλαιοῦντες τὰ νῦν ἐν χρήσει συστήματα τῆς φυλακίσεως, εἰς τρεῖς δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν αὐτὰ κατηγορίας.

α) Τὸ σύστημα τῆς συμβιώσεως τῶν καταδίκων, κατὰ τὸ ὁποῖον οἱ φυλακισμένοι συνδιαιτῶνται ἐργαζόμενοι καθ' ὅλην μὲν τὴν ἡμέραν ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις, καθεύδοντες δὲ τὴν νύκτα ἐν κοινοῖς θαλάμοις.

β) Τὸ σύστημα τῆς διαρκoῦς ἀπομονώσεως, ὅπερ κυρίως συνίσταται εἰς τὸν ἐντελῆ ἀποχωρισμὸν τῶν καταδίκων ἀπ' ἀλλήλων, καθειργομένων ἐντὸς ἰδιαιτέρων δι' ἕκαστον κελλίων.

γ) Τὰ μικτὰ συστήματα ἅτινα ἢ συγχρόνως καὶ ἐξ ὑπαρχῆς συνδυάζουσι τὸ σύστημα τῆς ἀπομονώσεως μετὰ τῆς συμβιώσεως τῶν καταδίκων, ὡς τὸ Ἀουδούρνειον σύστημα, ἢ ἀλληλοδιαδόχως ἐφαρμόζουσι τὰ δύο ταῦτα ἀντίθετα συστήματα οὕτως, ὥστε οἱ κατάδικοι ἐν ἀρχῇ μὲν τῆς φυλακίσεως αὐτῶν ἀπομονοῦνται, μετὰ παρέλευσιν δὲ ὁρισμένου τινὸς χρονικοῦ διαστήματος, ἀναλόγως τῶν δειγμάτων τῆς βελτιώσεως ἅπερ παρέσχον, μεταβαίνουν εἰς τὸ σύστημα τῆς συμβιώσεως.

Ἐκ τῶν τριῶν τούτων συστημάτων τὸ μὲν πρῶτον καὶ ἀρχαιότερον πάντων ἤκιστα συντελεῖ πρὸς βελτίωσιν τῶν καταδίκων, διότι ὅσαι καὶ ἂν μέχρι τοῦδε κατεβλήθησαν προσπάθειαι πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ἐκ τῆς συγκοινωνίας αὐτῶν μεταδόσεως τῆς διαφθορᾶς ἀπέβησαν ἐπὶ ματαίῳ, καὶ αἱ μεταξὺ τῶν καταδίκων ἐκ τῆς τοιαύτης διηνεκοῦς αὐτῶν συμβιώσεως συναπτόμεναι σχέσεις, οὐ μόνον διαρκούσης τῆς φυλακίσεως αὐτῶν εἰσὶν ἐπιβλαβεῖς, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀποφυλάκισιν αὐτῶν παρέσχον ἐνίοτε ἀφορμὴν δυσaráεστων

ἀτοπημάτων. Τὸ δὲ σύστημα τῆς διαρκoῦς ἀπομονώσεως εὗ-
ρεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ πολλοὺς ἀντι-
πάλους, οἵτινες διὰ πολλῶν ἐπιχειρημάτων προσεπάθησαν
ν' ἀποδείξωσιν αὐτὸ ὡς ἀντιθαῖνον καὶ πρὸς τὴν κοινωνικὴν
τοῦ ἀνθρώπου ἔμφυτον διάθεσιν καὶ ὡς παραίτιον σωματι-
κῆς ἢ διανοητικῆς βλάβης τῶν καταδίκων. Ἄν καὶ τὸ σύ-
στημα τοῦτο εἶναι ἀληθῶς τὸ προσφορώτερον πάντων πρὸς
ἀποτροπὴν τῆς ἀμοιβαίας διαφθορᾶς τῶν καταδίκων καὶ
πρὸς ἐπίτευξιν τῆς βελτιώσεως αὐτῶν, οἱ δὲ ὑπὸ τῶν κα-
ταπολεμούντων αὐτὸ προτεινόμενοι λόγοι ἀπεδείχθησαν
σχεδὸν καθ' ὅλοκληρίαν ἀνυπόστατοι, δὲν δυνάμεθα μ' ὅ-
λον τοῦτο ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι ἡ αὐστηρὰ καὶ μακροχρόνιος
ἐφαρμογὴ αὐτοῦ δύναται ν' ἀποδῇ ἐνίοτε ἐπιδραστὴ καὶ ὡς
ἐπὶ τὸ πολὺ ἀνεπαρκῆς πρὸς ἐξέλεγχιν τῆς πραγματικῆς
βελτιώσεως τῶν καταδίκων.

Ἐκ τῶν μικτῶν συστημάτων τὸ σύστημα τῆς προσκαί-
ρου ἀπολύτου ἀπομονώσεως ἢ ἐπεται ἢ ἐν κοινῷ φυλά-
κισις ἀπεδείχθη ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτοῦ τὸ μᾶλλον ἐπι-
τυχές (1).

Ὁ ἡμέτερος νομοθέτης δὲν καθιεροῖ εἰδικῶς ἐν ταῖς
διατάξεσι τῆς ποινικῆς δικονομίας περὶ τῶν φυλακῶν τῶν
καταδίκων οὐδέτερον τῶν εἰρημένων συστημάτων, ἀλλ'
ἐν γένει ὀρίζει ὅτι ἐκτὸς τῶν φυλακῶν τῶν ὑποδίκων πρέ-
πει νὰ ὑπάρχωσιν ἰδιαιτέραι ποινικαὶ φυλακαὶ πρὸς κάθειρ-
ξιν τῶν καταδίκων, ὅτι οἱ μὲν ἔνεκα πλημμελήματος κατα-

(1) Λεπτομερεστέρας περὶ τῶν διαφορῶν τούτων συστημά-
των τῆς φυλακίσεως παρατηρήσεις ὄρ. ἐν ταῖς περὶ φυλακῶν
Μελέταις, μέρος Α'.

δικασθέντες θέον νὰ ὑποχρεοῦνται εἰς ἐλαφρὰν ἀσχολίαν ἐντὸς τῆς φυλακῆς, οἱ δ' ἕνεκα κακουργήματος εἰς βαρύτεραν, καὶ ἐκ τούτων οἱ εἰς δεσμὰ διὰ βίου καταδεδικασμένοι νὰ ὑποβάλλωνται εἰς δημόσια ἔργα, ἐκτὸς ἐὰν ὧσιν ἀσθενεῖς ἢ ὑπερέβησαν τὸ ἐξηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν (2).

Ἡ ἀνωτέρα ἐπίβλεψις τῶν φυλακῶν τῶν καταδίκων ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ νόμου εἰς τοὺς ἐπάρχους καὶ νομάρχας τοῦ τόπου ἐνθα εὐρίσκονται. Οὗτοι ὀφείλουσιν ἐκ διαλειμάτων νὰ ἐπισκέπτωνται τὰς φυλακάς, νὰ ἐρευνῶσι περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν οἱ ἐπιστάται προσφέρονται πρὸς τοὺς πεφυλαχισμένους καὶ νὰ συντάττωσιν ἔκθεσιν τῶν παρατηρήσεων αὐτῶν (3). Πρὸς τούτοις ὀφείλουσι νὰ δίδωσιν ἐκάστοτε πρὸς τοὺς προΐσταμένους τῶν φυλακῶν τὰς ἀναγκαῖας ὁδηγίας περὶ τῆς ἐσωτερικῆς διακοσμήσεως καὶ διοικήσεως αὐτῶν (4).

(2) Πον. Δικ. ἀρθρ. 555 κ. ἐξ. Πον. Νόμ. 4, 9, 10, 11, 12. Πρὸς συμπλήρωσιν καὶ ἀκριβεστέραν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τούτων ἐξεδόθη ἐν ἔτει 1856 (31 Δεκεμβρ.) διάταγμα περὶ ἰδρύσεως σωφροιστικῆς φυλακῆς πρὸς κάθειρξιν τῶν εἰς πρόσκαιρα δεσμὰ, εἰς εἰρκτὴν καὶ εἰς φυλάκισιν καταδικασθέντων. Διὰ τοῦ διατάγματος τούτου, ὅπερ δυστυχῶς μέχρι τοῦδε δὲν ἐπραγματοποιήθη, ἐκατοντίζετο τὸ ἐσωτερικὸν σχέδιον τῆς σωφροιστικῆς φυλακῆς, ἢ ἐν αὐτῇ δίαυτα τῶν καταδίκων καὶ ὁ τρόπος τῆς διευθνήσεως καὶ ἐπιβλέψεως αὐτῆς. Ἄρ καὶ τὸ διὰ τοῦ διατάγματος τούτου διατυπούμενον σύστημα τῆς φυλάκισεως περιείχε σπουδαίας ἐλλείψεις, οὐχ ἥττον ὅμως ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ ἠθέλην ἀποβῆ λυσιτελεστάτη.

(3) Πον. Δικ. ἀρθρ. 557.

(4) Πον. Δικ. ἀρθρ. 558.

Ἡ κεντρικὴ διοίκησις τῶν φυλακῶν τῶν καταδίκων, θεωρουμένη ὡς κλάδος ἰδιαίτερος τῆς γενικῆς ἀστυνομίας τοῦ κράτους ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου, εἰς ὃ χορηγεῖται ἡ ἀναγκαία δαπάνη τῆς διατηρήσεως καὶ τὸ ὅποιον φροντίζει περὶ τῆς καταλληλοτέρας ρυθμίσεως αὐτῶν. Οἱ ἐν αὐταῖς ἐπιστάται διορίζονται διὰ Βασ. Διατάγματος τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ.

§ 167.

Ἐκτέλεις τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου.

Ὅσάκις καταγινώσκειται κατὰ τινος ἡ τοῦ θανάτου ποινὴ προσδιορίζεται συγχρόνως ἐν τῇ ποινικῇ ἀποφάσει καὶ ὁ τόπος τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς (1). Εἰς δὲ τὸν Εἰσαγγελέα, ἢ ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ εἰς τὸν ἀντεισαγγελέα, ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ ὁποίου πρόκειται νὰ γείνη ἡ ἐκτέλεσις, ἀνατίθεται ἡ φροντίς πρὸς ἐνέργειαν τῶν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἀπαιτουμένων. Οὗτος συμμορφούμενος πρὸς τὰς εἰδικωτέρας διατάξεις τοῦ κανονισμοῦ περὶ ἐκτελέσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ εἰκοσιτέσσαρας τοῦλάχιστον ὥρας πρότερον τὴν ἀνωτέραν διοικητικὴν ἀρχὴν τῆς πόλεως καὶ νὰ συνεννοηθῇ μετ' αὐτῆς περὶ τῶν ληπτέων μέτρων πρὸς μεταφορὰν τοῦ καταδικασθέντος εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως καὶ πρὸς προπαρασκευὴν πάντων τῶν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἀπαιτουμένων. Ὑποχρεοῦται δὲ νὰ παρευρίσκηται ἐν τῷ

(1) Πoir. Νόμ. ἀρθρ. 18, 5.

α) Ἐνεκα τοῦ θανάτου τοῦ καταδικασθέντος, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐκλείπει καθ' ὁλοκληρίαν τὸ ὑποκείμενον ἐφ' οὗ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ποινὴ. Ἐὰν ὅμως ἐν τῇ ποινικῇ ἀποφάσει ὑπῆρχον καὶ κεφάλαια, δι' ὧν κατεγινώσκοντο εἰς τὸν ἀποθανόντα χρηματικαὶ ἀποζημιώσεις ἢ πρόστιμον, ἡ ἐκτέλεσις γίνεται κατὰ τῆς περιουσίας αὐτοῦ, καὶ οἱ κληρονόμοι οἱ ἀποδεχθέντες ταύτην ὀφείλουσι ν' ἀποτίσωσι τὰς χρηματικὰς ταύτας ποινὰς τὰς τῷ ἀποβιώσαντι ἐπιβληθείσας (1).

β') Διὰ τῆς χάριτος τῆς ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος χορηγούμενης ἢ πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ποινῆς ἢ μετὰ τὴν ἐναρξιν αὐτῆς, καὶ δι' ἧς ὅτε μὲν ἀποκλείεται ἐντελῶς ἡ ἐφαρμογὴ ταύτης, ὅτε δὲ μεταρρυθμίζεται ἐντελῶς τὸ εἶδος τῆς ἐφαρμοστέας ποινῆς καὶ ὁ χρόνος τῆς διαρκείας ταύτης (2).

γ') Διὰ τῆς παραγραφῆς τῆς μὴ ἐκτελεσθείσης ποινικῆς ἀποφάσεως. Τὴν τοιαύτην παραγραφὴν τῆς ποινῆς καθιέρωσεν ὁ νομοθέτης ὑπ' ὄψιν ἔχων τὰς ταλαιπωρίας καὶ τοὺς διηνεκεῖς φόβους εἰς οὓς ἐκτίθεται ὁ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς καταγνώσθειας αὐτῇ ποινῆς ἀποκρυπτόμενος, ἡ μακρὰν τοῦ πατρώου ἐδάφους ἀποδημιῶν, καὶ οἱ ὅποιοι ἰσοδυναμοῦσι σχεδὸν πρὸς τὴν διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς καταγνώσθειας ποινῆς τιμωρίαν τοῦ καταδικασθέντος. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἀναντίρρητον εἶναι ὅτι διὰ τῆς παρελεύσεως ἱκανοῦ χρονικοῦ διαστήματος ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐγκλήματος μέχρι τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ποινῆς, ἀλλοιοῦται ὁ μεταξὺ αὐτῶν ἐνυπάρχων σύνδεσμος καὶ ἡ ποινὴ ἀποβάλλει

(1) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 548 § 1.

(2) Πoir. Δικ. ἄρθρ. 548 § 2. Συγταγμ. ἄρθρ. 59.

τινὰ τῶν ἀποτελούντων τὴν δικαιολογικὴν αὐτῆς βάσιν στοιχείων (3).

Τὸ πρὸς παραγραφὴν ἀπαιτούμενον χρονικὸν διάστημα παραλλάσσει ἀναλόγως τοῦ εἴδους τῆς παραγραφτέας ποινικῆς ἀποφάσεως. Οὕτως αἱ μὲν ἀποφάσεις τῶν κακουρ-
γιοδικῶν παραγράφονται μετὰ παρέλευσιν εἴκοσιν ἑτῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν, αἱ δὲ τῶν πλημμελειοδικῶν μετὰ παρέλευσιν δέκα, καὶ αἱ τῶν πταισματοδικῶν μετὰ παρέ-
λευσιν δύο ἑτῶν ἀφοῦ κατασταθῶσι τελεσίδικοι (4).

(3) *Berner Lehrbuch d. Strafrechts* § 145, *σελ.* 222, καὶ
Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 766, σελ. 589.

(4) *Ποιν. Δικ. ἄρθρ.* 549. Ἐκ τῆς γενικωτέρας ἐκφράσεως τοῦ ἁρθροῦ τούτου. « Αἱ . . . ἀποφάσεις τῶν μὲν κακουργιοδικῶν παραγράφονται μετὰ εἴκοσιν ἑτη, τῶν δὲ κτλ. » Ἐπεὶ οὖν ὅτι ἡ εἰκοσαετής παραγραφὴ ἐφαρμόζεται καὶ ὅταν διὰ τῆς ἀποφάσεως τῶν κακουργιοδικῶν ἡ πράξις δι' ἣν κατεδικάσθη ὁ κατηγορούμενος ἐχαρακτηρίσθη ὡς ἀπλοῦν πλημμέλημα ἢ ὡς ἐλάχιστον πταῖσμα καὶ ἐπομένως ἐπιβλήθῃ ἀνάλογος ποινή, καθ' ὅσον ὁ νόμος δὲν διακρίνει κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς, τὸν διὰ τῆς ἀποφάσεως εἰς τὸ ἐγκλημα ἀποδιδόμενον χαρακτήρα, ἀλλὰ μόνον τὸ ἐκδόν τὴν ἀπόφασιν δικαστήριον. Ὁρθότερον ἦθελεν εἶσθαι εἰὰν ὡς βάσιν τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς παρεδέχετο τὸν διὰ τῆς ἀποφάσεως εἰς τὴν πράξιν δοθέντα χαρακτηρισμὸν, ἀποφεύγων οὕτως ὅλως ἀδικαιολόγητον ἀντίφασιν, ὅτι διὰ πράξιν ἥτις ἐχαρακτηρίσθη παρὰ τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν ὡς ἐλάχιστον πταῖσμα ἀπαιτεῖται πρὸς παραγραφὴν τῆς κατὰ γνωσθείσης ποινῆς μείζον χρονικὸν διάστημα, ἢ πρὸς παραγραφὴν βαρυτάτου τινὸς πλημμελήματος. *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 767, σελ.* 592.

τόπω τῆς ἐκτελέσεως ὅπως δίδῃ ἐκάστοτε τὰς ἀναγκαίαις ὁδηγίας ἐν περιπτώσει προσκομμάτων ἢ δυσκολιῶν, παραλαμβάνων μεθ' αὐτοῦ καὶ δικαστικὸν γραμματέα, πρὸς σύνταξιν τῆς ἐν τῷ νόμῳ ὀριζομένης ἐκθέσεως περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς, ἣτις ἐπισυνάπτεται ἐν τῷ φακέλλῳ τῆς δικογραφίας (2).

Ἡ θανατικὴ ποινὴ ἐκτελεῖται διὰ τῆς λαιμητόμου ἢ διὰ τουφεκισμοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τῶν λόγων δι' οὓς ἀναβάλλεται ἡ ἐντελὼς ἀποκλείεται ἡ ἐκτέλεσις τῆς ποινῆς.

§ 168.

Ἀναβολὴ τῆς ἐκτελέσεως.

Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἐπιβληθεισῶν ποινῶν δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀναβληθῇ ἐκτὸς τῶν ῥητῶς ἐν τῷ νόμῳ ὀριζομένων περιπτώσεων, ἥτοι τῶν ἑξῆς.

Α') Ἐπὶ τῆς θανατικῆς ποινῆς, 1) ἐὰν γυνή τις καταδικασθεῖσα εἰς θάνατον ὁμολογήσῃ αὐτὴν ἔγκυον καὶ βεβαιωθῇ ἡ ὑπαρξίς τῆς ἐγκυμοσύνης· 2) ἐὰν ὁ καταδικασθεὶς ὑποπέσῃ εἰς νόσον θανατηφόρον. Ἐν ἀμφοτέραις

(2) Πoir. Δικ. ἀρθρ. 544. Κατανομὴ περὶ ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου διευθυνθεὶς εἰς τοὺς παρ' ἐφέταις Εἰσαγγελεῖς διὰ τῆς ἀπὸ 20 Σεπτεμβρ. 1859 ἐγκυκλίου τῆς ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης γραμματείας.

ταῖς περίπτωσιν, ἡ ἐκτέλεσις ἀναβάλλεται μέχρι τοῦ τοκετοῦ, ἢ μέχρις οὗ ἐκλείψῃ ἡ ἐκ τῆς νόσου πιθανότης τοῦ φυσικοῦ θανάτου. 3) ἐὰν ἐγένετο αἰτησις περὶ χάριτος ὑπὸ τοῦ καταδικασθέντος, τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζουσι τὰ ἀρμόδια δικαστήρια ἢ ἡ Εἰσαγγελικὴ ἀρχή, ἢ ἐὰν τὰ δικαστήρια ἢ οἱ Εἰσαγγελεῖς ἐξ ἐπαγγέλματος αἰτήσωσι χάριν ὑπὲρ αὐτοῦ (1).

Β') Ἐπὶ τῶν ποινῶν τῶν περιορίζουσιν τὴν ἐλευθερίαν, ἐὰν ὁ καταδικασθεὶς εὐρίσκεται ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ὥστε κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐμπειροτεχνῶν ἡ ἐκτέλεσις ἠθελὲν ἐπιφέρει βλάβην ἀνήκεστον εἰς τὴν ὑγίαν ἐν γένει ἢ εἰς τὰ μέλη αὐτοῦ.

Γ') Ἐπὶ μανίας καὶ παραφροσύνης τοῦ καταδικασθέντος ἐν ὅσῳ διαρκοῦσι τὰ πάθη ταῦτα.

Δ') Ἐὰν ἐκ τῆς ἐκτελέσεως δύναται νὰ προκύψῃ διατάραξις τῆς κοινῆς ἡσυχίας, ἢ ἐὰν τὸ κοινὸν συμφέρον ἀπαιτῇ δι' ἄλλους λόγους τὴν ἀναβολὴν τῆς ποινῆς (2).

Ἡ ἐκτέλεσις τέλος ἀπασῶν τῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων ἀναβάλλεται κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ κατὰ τὰς λοιπὰς διὰ τοῦ νόμου ὀριζομένης ἐορτασίμου ἡμέρας (3).

§ 169.

Λόγοι ἀποκλείοντες τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ποινῆς.

Ἡ τῆς καταγνωσθείσης ποινῆς ἐφαρμογὴ ἀποκλείεται ἐντελῶς.

(1) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 547, 548. Ποιν. Νόμ. ἀρθρ. 6.

(2) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 547.

(3) Ποιν. Νόμ. ἀρθρ. 19.

α) Ἐνεκα τοῦ θανάτου τοῦ καταδικασθέντος, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐκλείπει καθ' ὁλοκληρίαν τὸ ὑποκείμενον ἐφ' οὗ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ ποινὴ. Ἐὰν ὁμως ἐν τῇ ποινικῇ ἀποφάσει ὑπῆρχον καὶ κεφάλαια, δι' ὧν κατεγινώσκοντο εἰς τὸν ἀποθανόντα χρηματικαὶ ἀποζημιώσεις ἢ πρόστιμον, ἡ ἐκτέλεσις γίνεται κατὰ τῆς περιουσίας αὐτοῦ, καὶ οἱ κληρονόμοι οἱ ἀποδεχθέντες ταύτην ὀφείλουσι ν' ἀποτίσωσι τὰς χρηματικὰς ταύτας ποινὰς τὰς τῷ ἀποβιώσαντι ἐπιβληθείσας (1).

β) Διὰ τῆς χάριτος τῆς ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος χορηγουμένης ἢ πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ποινῆς ἢ μετὰ τὴν ἔναρξιν αὐτῆς, καὶ δι' ἧς ὅτε μὲν ἀποκλείεται ἐντελῶς ἡ ἐφαρμογὴ ταύτης, ὅτε δὲ μεταρρυθμίζεται ἐντελῶς τὸ εἶδος τῆς ἐφαρμοστέας ποινῆς καὶ ὁ χρόνος τῆς διαρκείας ταύτης (2).

γ) Διὰ τῆς παραγραφῆς τῆς μὴ ἐκτελεσθείσης ποινικῆς ἀποφάσεως. Τὴν τοιαύτην παραγραφὴν τῆς ποινῆς καθιέρωσεν ὁ νομοθέτης ὑπ' ὅψιν ἔχων τὰς τλαιπωρίας καὶ τοὺς διηνεκεῖς φόβους εἰς οὓς ἐκτίθεται ὁ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς καταγνωσθείσης αὐτῇ ποινῆς ἀποκρυπτόμενος, ἢ μακρὰν τοῦ πατρώου ἐδάφους ἀποδημῶν, καὶ οἱ ὅποιοι ἰσοδυναμοῦσι σχεδὸν πρὸς τὴν διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς καταγνωσθείσης ποινῆς τιμωρίαν τοῦ καταδικασθέντος. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἀναντίρρητον εἶναι ὅτι διὰ τῆς παρελεύσεως ἱκανοῦ χρονικοῦ διαστήματος ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἐγκλήματος μέχρι τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ποινῆς, ἀλλοιοῦται ὁ μεταξὺ αὐτῶν ἐνυπάρχων σύνδεσμος καὶ ἡ ποινὴ ἀποβάλλει

(1) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 548 § 1.

(2) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 548 § 2. Συνταγμ. ἄρθρ. 59.

τινὰ τῶν ἀποτελούντων τὴν δικαιολογικὴν αὐτῆς βάσιν στοιχείων (3).

Τὸ πρὸς παραγραφὴν ἀπαιτούμενον χρονικὸν διάστημα παραλλάσσει ἀναλόγως τοῦ εἵδους τῆς παραγραφτέας ποινικῆς ἀποφάσεως. Οὕτως αἱ μὲν ἀποφάσεις τῶν κακουργιοδικῶν παραγράφονται μετὰ παρέλευσιν εἴκοσιν ἔτων ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν, αἱ δὲ τῶν πλημμελειοδικῶν μετὰ παρέλευσιν δέκα, καὶ αἱ τῶν πταισματοδικῶν μετὰ παρέλευσιν δύο ἔτων ἀφοῦ κατασταθῶσι τελεσίδικοι (4).

(3) Berner Lehrbuch d. Strafrechts § 145, σελ. 222, κ' ἐξ. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 766, σελ. 589.

(4) Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 549. Ἐκ τῆς γενικωτέρας ἐκφράσεως τοῦ ἀρθρου τούτου. « Αἱ... ἀποφάσεις τῶν μὲν κακουργιοδικῶν παραγράφονται μετὰ εἴκοσιν ἔτη, τῶν δὲ κτλ. » Ἐπεταὶ ὅτι ἡ εἰκοσαετής παραγραφὴ ἐφαρμόζεται καὶ ὅταν διὰ τῆς ἀποφάσεως τῶν κακουργιοδικῶν ἡ πράξις δι' ἣν κατεδικάσθη ὁ κατηγορούμενος ἐχαρακτηρίσθη ὡς ἀπλοῦν πλημμέλημα ἢ ὡς ἐλάχιστον πταῖσμα καὶ ἐπομένως ἐπεβλήθη ἀνάλογος ποινὴ, καθ' ὅσον ὁ νόμος δὲν διακρίνει κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς, τὸν διὰ τῆς ἀποφάσεως εἰς τὸ ἐγκλημα ἀποδιδόμενον χαρακτῆρα, ἀλλὰ μόνον τὸ ἐκδὸν τὴν ἀπόφασιν δικαστήριον. Ὁρθότερον ἦθελεν εἶσθαι ἐὰν ὡς βάσιν τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς παρεδέχετο τὸν διὰ τῆς ἀποφάσεως εἰς τὴν πράξιν δοθέντα χαρακτηρισμὸν, ἀποφεύγων οὕτως ὅλως ἀδικαιολόγητον ἀντίφασιν, ὅτι διὰ πράξιν ἥτις ἐχαρακτηρίσθη παρὰ τοῦ δικαστηρίου τῶν κακουργιοδικῶν ὡς ἐλάχιστον πταῖσμα ἀπαιτεῖται πρὸς παραγραφὴν τῆς καταγνωθείσης ποινῆς μείζον χρονικὸν διάστημα, ἢ πρὸς παραγραφὴν βαρυτάτου τινὸς πλημμελήματος. Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 767, σελ. 592.

Ἄν ὁ καταδικασθεὶς δραπετεύσῃ, εἰ μὲν δὲν ἐξετελέσθῃ οὐδόλως ἢ ἀπόφασις, ἢ παραγραφὴ ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν κατέστη αὕτη τελεσιδικός, εἰ δὲ ἐγένετο ἔν-
αρξίς τῆς ἐκτελέσεως, ὀρθοτέραν νομίζομεν τὴν γνώμην
τὴν παραδεχομένην ὅτι ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἀφ' ἧς ἡμέ-
ρας ἐδραπέτευσεν ὁ καταδικασθεὶς, διότι εἶναι ὅλως παρά-
λογον νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ χρονικὸν διάστημα τὸ ἀπὸ
τῆς τελεσιδικίας τῆς ἀποφάσεως μέχρι τῆς δραπετεύ-
σεως τοῦ καταδικασθέντος, καθ' ὃ ἐξετελεῖτο ἡ ἀπόφασις,
πρέπει νὰ λογισθῇ πρὸς ὄφελος αὐτοῦ, ἀρχομένης καὶ
ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ τῆς παραγραφῆς ἀπὸ τῆς τελε-
σιδικίας τῆς ἀποφάσεως (5). Τὰ εἰρημένα τῆς παραγρα-
φῆς χρονικὰ διαστήματα, ἐφαρμόζονται μόνον ὡς πρὸς τὸ
ποινικὸν μέρος τῆς ἀποφάσεως, αἱ ἐν αὐτῇ ἀπαγγελθεῖσαι
πολιτικαὶ ἀποζημιώσεις κρίνονται κατὰ τὴν ἐν τῷ πολιτικῷ
κῶ δικαίῳ περὶ παραγραφῆς ὀριζομένην προθεσμίαν (6).

Διὰ τῆς παραγραφῆς δὲν ἐξαφανίζονται ἐντελῶς τὰ
ἀποτελέσματα τῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων, ἀλλὰ τινα
τούτων διαμένουσι καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ χρόνου
τῆς παραγραφῆς, ἥγουν,

α) Ὅλοι οἱ ἐπὶ κακουργήματι καὶ τινες τῶν ἐπὶ πλημ-
μελήματι καταδικασθέντων διατελοῦσιν ὑπὸ ἀστυνομικὴν
ἐπιτήρησιν κατὰ τὰ ἀρθρ. 34—37 Ποιν. Νόμ. καὶ μετὰ
τὴν συμπλήρωσιν τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς.

β) Οἱ φυγόδικοι καὶ ἀπόντες οἱ ἐπὶ κακουργήματι δικα-

(5) *Faustin Hélie Instr. crim. τόμ. IX. § 767, σελ. 592.*
Dalloz Prescription crim. n°. 28.

(6) *Ποιν. Δικ. ἀρθρ. 551. Ποιν. Νόμ. ἀρθρ. 9.*

σθέντες ἐρήμην καὶ καταδικασθέντες δὲν δύνανται ν' ἀνακόψωσι μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς παραγραφῆς τὴν ἐρήμην αὐτῶν ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν κατὰ τὸ ἄρθρ. 470 ποιν. δικονομίας.

γ') Ἐὰν ἡ καταδικαστικὴ ἀπόφασις συνεπάγεται τὴν στέρησιν τῶν ἀστικῶν δικαιωμάτων, ἡ στέρησις αὐτῶν ἐξακολουθεῖ καὶ μετὰ τὴν παραγραφὴν τῆς ποινῆς (7).

§ 170.

Περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως.

Ἡ καταδίκη εἰς ὠρισμένας τινὰς ποινὰς συνεπάγεται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν στέρησιν διαφορῶν πολιτικῶν καὶ ἀστικῶν δικαιωμάτων, ἥτις καὶ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ποινῆς διαρκεῖ (1). Ἡ δὲ ἄρσις τῶν τοιούτων τῆς ποινῆς συνεπειῶν ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως, ἣν καθιέρωσεν ὁ νόμος ὅπως διασώζη ἀκμαίαν παρὰ τοῖς καταδικασθεῖσι τὴν ἐλπίδα ὅτι διὰ τῆς σῶφρονος καὶ ἀμέμπτου αὐτῶν διαγωγῆς δύνανται νὰ ἐπιτύχωσι τὴν ἐξαφάνισιν τῶν κηλίδων, αἱ ἐπὶ τῆς ὑπολήψεως αὐτῶν προσῆψεν ἡ καταγνωσθεῖσα ποινὴ,

(7) Ποιν. Δικ. ἄρθρ. 550.

(1) Οὕτω λ. χ. ὁ εἰς ἐγκληματικὴν ποινὴν καταδικασθεὶς στρεφῆται ὅλων τῶν ἀξιωμάτων, ἐπιτίμων θέσεων καὶ τῶν διακριτικῶν σημείων, τῆς ἱκανότητος τοῦ ἐκλέγεσθαι καὶ ἐκλέγειν, τῆς ἱκανότητος τοῦ ἐκπληροῦν ἔργα πραγματοποιήματος, τοῦ ἐπιτροπεύειν ἀνηλικους, τοῦ καλεῖσθαι ὡς μάρτυς πρὸς βεβαίωσιν συμβολακῶν κτλ. Ποιν. Νόμ. ἄρθρ. 21, 22, 23. Διάταγμ. 20 Μαΐου 1856, δι' οὗ ἐτροποποιήθη τὸ ἄρθρ. 22. Νόμος περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν τοῦ 1864, ἄρθρ. 4 κτλ.

καὶ ὅπως παρορμᾷ αὐτοὺς δι' αὐτῆς εἰς τὴν ἐπὶ τὸ βέλ-
τιον ἡθικὴν τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν μόρφωσιν (2).

Ἡ ἀποκατάστασις διαφέρει οὐσιωδῶς τῆς χάριτος καὶ
κατὰ τὴν δικαιολογικὴν αὐτῆς βάσιν καὶ κατὰ τὰ ἀποτε-
λέσματα αὐτῆς. Ἡ χάρις ἐρείδεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς
ἐπιεικειᾶς, καὶ δι' αὐτῆς ἡ τροποποιεῖται ἡ ἐκτέλεσις τῆς
ἐπιβληθείσης ποινῆς ἢ ἀπαλλάττεται ὁ κατηγορούμενος ἐν-
τελῶς τῆς ἐφαρμογῆς ταύτης μόνον, τούναντίον ἡ ἀποκα-
τάστασις στηρίζεται ἐπὶ τοῦ χորηγουμένου ὑπὸ τοῦ νόμου
εἰς τὸν κατηγορούμενον δικαιώματος πρὸς αἴτησιν ταύτης
μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς πραγματο-
ποίησιν αὐτῆς ὅρων, καὶ δὲν ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν μόνον

(2) Ἡ τοιαύτη περὶ ἀποκαταστάσεως αἰτήσις ἐν πολλοῖς
προσεγγίσει πρὸς τὴν τῶν Ῥωμαίων *restitutio in integrum*, ἥτις
ἐπὶ μὲν τῆς Δημοκρατίας ἐχορηγεῖτο ὑπὸ τοῦ λαοῦ, Διονυσ.
Αἰ. VIII. 21. Πλουτάρχ. Κοριολ. κ. 29. Διοδώρ. XXXVI.
5. Cicero ad Att. IV. 2, ἐπὶ δὲ τῆς Αὐτοκρατορίας ὑπὸ τῶν
ἡγεμόνων. Lex 1. Cod. (9, 5, de sentent. pass.) καὶ διὰ τῆς
ὁποίας ὁ καταδικασθεὶς ἀποκαθίστατο εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ
ἀστικὰ αὐτοῦ δικαιώματα ἐν γένει, εἰς τὴν δημευθεῖσαν δὲ αὐ-
τοῦ περιουσίαν μόνον ὁσάκις ῥητῶς τοῦτο ἐν τῇ περὶ ἀποκατα-
στάσεως αὐτοῦ ἀποφάσει διετάσσεται. Rein Criminalrecht, d.
Roemer σελ. 265, 270. Geib. d. Roem. Criminalprocess. σελ.
451, 585. Παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἡρσιτοῦσαν ταύτην αἱ νεώτεραι
νομοθεσίαι καὶ ἰδίως ἡ Γαλλικὴ ἥτις δι' ἀλλεπαλλήλων τροπο-
ποιήσεων προσεπάθηε τὰ ῥυθμισθῆναι ἐπὶ τὸ σκοπιμώτερον τὴν
χρῆσιν τοῦ θεσμοθετήματος τούτου. Ὁρ. Code Pénal 1791,
Partie I. titr 7, art. 15. Instr. crim. 1808 art. 619, suiv.
Décret 18 Avril 1848. Loi du 5—6 Juillet 1852, sur la
rehabilitation des condamnés.

τῆς καταγνώσθειας ποινῆς, ἀλλὰ προτίθεται κυρίως τὴν ἄρσιν τῶν ἐκ ταύτης πηγαζουσῶν συνεπειῶν (3). Ἰνα ἡ περὶ ἀποκαταστάσεως αἰτήσις γένηται δεκτὴ ἀπαιτεῖται.

α) Ἡ παρέλευσις πενταετίας μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ χρόνου τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς εἰς ἐξετελέσθη ἢ μετὰ τὴν παραγράφην αὐτῆς.

β) Ἡ προσαγωγή παρὰ τοῦ αἰτοῦντος τὴν ἀποκατάστασιν ἀποδεικτικῶν τῶν κατὰ τὸν ἀρχῶν, ἐπικεκυρωμένου παρὰ τοῦ ἐπάρχου, ἐν ᾧ βεβαιοῦται ἡ κατὰ τὴν πενταετηρίδα ἀμειμπος αὐτοῦ διαγωγή.

Ἡ περὶ ἀποκαταστάσεως αἰτήσις μετὰ τῶν ἐπισυνημμένων ἀποδεικτικῶν ἐγγράφων ἐγχειρίζεται πρὸς τὸν παρ' ἐφέταις Εἰσαγγελέα, ὅστις διὰ προκληρύξεως δημοσιευομένης ἐν ταῖς ἐφημερίσι προσκαλεῖ τὸν βουλόμενον νὰ κάμῃ ἀντιρρήσεις καὶ νὰ ἐμφανισθῇ ἐπὶ τούτῳ ἐντὸς τριῶν μηνῶν κατὰ τὴν δημοσίως γενησομένην συζήτησιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῶν ἐφετῶν. Κατὰ τὸ τρίμηνον τοῦτο διάστημα ὀφείλουσι πάντες οἱ παρὰ πρωτοδίκαις Εἰσαγγελεῖς καὶ οἱ λοιποὶ ὑπάλληλοι νὰ κοινοποιῶσιν εἰς τὸν παρ' ἐφέταις Εἰσαγγελέα, ὅτι μανθάνουσι κατὰ τοῦ αἰτοῦντος. Μετὰ παρέλευσιν δὲ τῆς προθεσμίας ταύτης καλοῦνται οἱ προτείναντες ἀντιρρήσεις εἰς δημοσίαν συνεδρίαν, καθ' ἣν τὸ δικαστήριον ἀφοῦ ἀκροασθῇ τὸν Εἰσαγγελέα καὶ τοὺς ἐνισταμένους, καὶ ἐξετάσῃ τὰς ὑπαρχούσας τυχὸν ἀναφορὰς τῶν ἀρχῶν ἀποφασίζει πρῶτον μὲν ἂν ἡ αἰτήσις ἐγένετο κατὰ τοὺς νομίμους τύπους, καὶ ἂν ὡς τοιαύτη εἶναι δεκτὴ, δεύτερον

[5] *Faustin Hélie Instr. crim.* τόμ. IX, § 764, σελ. 576.

δὲ ἂν εἶναι βásiμος, βεβαιωθέντων ἀμφοτέρων τὸ δικαστήριον γνωμοδοτεῖ ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ αἰτούντος.

Ἡ γνωμοδότησις αὕτη τοῦ δικαστηρίου ἀποστέλλεται ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Εἰσαγγελέως εἰς τὴν ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης γραμματεῖαν, ἣτις ὑποβάλλει αὐτὴν εἰς τὸν Βασιλέα, ὅστις ἀποφασίζει περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως. Ἡ χορηγηθεῖσα δὲ ἀποκατάστασις δημοσιεύεται ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ἐπιμελείᾳ τοῦ παρ' ἐφέταις Εἰσαγγελέως (4) καὶ γράφεται εἰς τὸ περιθώριον τοῦ πρωτοτύπου τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως.

Ἡ γνωμοδότησις τοῦ δικαστηρίου ἀποστέλλεται

Ἡ γνωμοδότησις τοῦ δικαστηρίου ἀποστέλλεται

(4) Πόιν. Δικ. ἀρθρ. 566, κ. ἐξ. γὰρ νόμισμα ἐπὶ ἀνάγκῃ
 ἡ Εἰσαγγελεὺς εἰς τὴν ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης γραμματεῖαν
 ὑποβάλλει αὐτὴν εἰς τὸν Βασιλέα, ὅστις ἀποφασίζει περὶ
 τῆς ἀποκαταστάσεως. Ἡ χορηγηθεῖσα δὲ ἀποκατάστασις
 δημοσιεύεται ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ἐπιμελείᾳ τοῦ παρ' ἐφέταις
 Εἰσαγγελέως (4) καὶ γράφεται εἰς τὸ περιθώριον τοῦ
 πρωτοτύπου τῆς καταδικαστικῆς ἀποφάσεως.

ΤΕΛΟΣ.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ.

- Ἀγροφύλακες*, § 48, σ. 206.
Ἀγωγή. Ποινική § 65, σ. 274. — Λόγοι δι' οὓς ἀποσβέννυται § 66, σ. 279. — Πολιτική § 67, σ. 289.
Ἀκυρωτικὸν δικαστήριον § 18, σ. 98.
Ἀλλοδαποί. Παράδοσις τῶν ἀλλοδαπῶν § 63, σ. 266.
Ἀμνηστία, § 66, σ. 286.
Ἀραβολή, τῆς ἀποφάσεως, τῶν πταισματοδικῶν § 116, σ. 460, τῶν πλημμελειοδικῶν § 120, σ. 470, τῶν συνέδρων § 139, σ. 527, τῆς ἐκτελέσεως § 168, σ. 606.
Ἀραδικία Παλινδικία § 4 σ. 18.
Ἀραθεώρησις τῆς ἐτυμηγορίας § 136, σ. 519.
Ἀραιρέσεως αἵτησις τῶν βουλευμάτων § 114, σ. 448, τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων § 151, σ. 562, κ. ἐξ.
Ἀρακεφαλάλωσις § 129, σ. 492.
Ἀρακοπή τῶν βουλευμάτων τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν § 113, σ. 441, τῶν ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων § 148, σ. 550.
Ἀράκρισις § 96, σ. 389.
Ἀρακριτής § 46, σ. 201.
Ἀπόδειξις. Ὅρισμός § 68, σ. 301. Εἶδη τῆς ἀποδείξεως § 69, σ. 303.
Ἀποκατάστασις § 170, σ. 611.
Ἀπόλυσις, Προσωρινή § 109, σελ. 430.

- Ἀπόφασις. Ὅρισμός καὶ εἶδη τῶν ἀποφάσεων § 83, σ. 342.
- Ἀρείος Πάγος § 3 σ. 8, § 28, σ. 148. — Διαδικασία ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου.
- Ἀρμοδιότης. Ὅρισμός § 54, σ. 229. — Συνήθης, τῶν δικαστηρίων τοῦ τόπου τῆς ἐκτελέσεως § 55, σ. 232, τῆς κατοικίας ἢ ἐφημέρου διαμονῆς § 56, σ. 235. — Ἐκτακτος, ὡς ἐκ τῆς συναφείας § 57, σ. 238, ὡς ἐκ τῆς παραπομπῆς § 58, σ. 241.
- Ἀστυρομία. Δικαστικὴ, διοικητικὴ § 44, σ. 195, σημ. 1.
- Ἀσυλον Ἀσυλία § 63, σ. 269, σημ. 10.
- Attorney General, § 15, σ. 79.
- Αὐτοφῶρον ἔγκλημα § 91, σ. 368.
- Αὐτοψία, § 72, σ. 308.
- Βιβλιογραφία § 26, σ. 137.
- Βοηθητικὰ ἐπιστήμαι § 25, σ. 135.
- Βούλευμα τοῦ συμβουλίου τῶν πλημμελειοδικῶν § 112, σ. 437, τοῦ συμβουλίου τῶν ἐφετῶν § 113, σ. 448.
- Βουλὴ τῶν πεντακοσίων § 4 σ. 15.
- Γραμματεὺς § 49, σ. 209.
- Γνωμοδότησις πραγματογνωμόνων § 73, σ. 313.
- Δασοφύλακες § 48, σ. 206.
- Δεδικασμένου ἑνστάσις, § 86, σ. 350.
- Delicta mixti fori § 8, σ. 46.
- Δήμαρχος, ὡς ἐπιβοθητικός ὑπάλληλος τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας § 47, σ. 204, ὡς εἰδικὸς ὑπάλληλος τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας § 48, σ. 205.
- Διαδικασία. Γενικαὶ ἀρχαὶ τῆς διαδικασίας § 63 κ. ἐξ. σ. 261. — Ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν συμβουλίων § 110, κ. ἐξ. σ. 432. — Ἐνώπιον τῶν πταισματοδικῶν § 115, σ. 455. — Ἐνώπιον τῶν πλημμελειοδικῶν § 118, σ. 462. — Ἐνώπιον

- τῶν κακούργιδικῶν § 124, σ. 477. — Κατ' ἀπόντων καὶ
φυγοδικῶν § 142, σ. 536.
- Δικαιοδοσία. Ὅρισμός καὶ εἶδη αὐτῆς § 54, σ. 229. —
Τακτικὴ δικαιοδοσία § 55, σ. 232. — Ἐξαιρετικὴ ἢ ἰδιά-
ζουσα δικαιοδοσία, § 59 κ. ἐξ. σ. 244.
- Δικηγόρος § 51, σ. 213.
- Δημοσιότης διαδικασίας § 24, σ. 132.
- Δημόσιος κατήγορος § 42, σ. 189, § 116, σ. 459.
- Ἐγγυοδοσία, § 94, σ. 381, § 108, σ. 427.
- Ἐγκλησίς, § 93, σ. 375. — Ποῖαι πράξεις καταδιώκονται
μόνον ἐπὶ τῇ ἐγκλήσει τοῦ παθόντος § 65, σ. 276, σημ. 5.
- Ἐγκλητήριον § 124, σ. 477.
- Εἰσαγγελία. — Ἐν Γαλλίᾳ § 18, σ. 94. — Ὁργανισμός
τῆς Εἰσαγγελίας § 42, σ. 188. — Καθήκοντα τῆς Εἰσαγγε-
λίας ἐν γένει § 43, σ. 193.
- Ἐκθεσίς Πρωτόκολλον § 81, σ. 336. — Ἀποδει-
κτικὴ ἰσχὺς αὐτῶν § 82, σ. 340.
- Ἐκτέλεισις τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων § 163, σ. 596, κ. ἐξ.
τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου § 167, σ. 605.
- Ἐνδελέξεις § 70, σ. 305.
- Ἐνόρκων δικαστήριον. — Ἐν Ἀγγλίᾳ § 16, σ.
82. — Ἐν Γαλλίᾳ § 20, σ. 109. — Κατὰ τὸν παρ' ἡμῖν
ἰσχύοντα διοργανισμόν § 31, σ. 157, κ. ἐξ.
- Ἐνταλμα. Συλλήψεως § 103, σ. 412. — Προφυλακίσεως §
105, σ. 420.
- Ἐξάλλεσις δικαστῶν καὶ τῶν ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλή-
λων § 52, σ. 216. — Ἐνόρκων § 39, σ. 181. — Μαρτύρων
§ 76, σ. 320.
- Ἐπαράκλησις τῆς ἀνακρίσεως § 159, σ. 589, κ. ἐξ.
- Ἐπαρχος § 45, σ. 199.
- Ἐπισχέσεως αἵτησις § 140, σ. 531.

Ἐρημοδικία, § 117, σ. 461, § 123, σ. 473.

Ἐτυμηγορία τῶν ἐνόρκων § 134, σ. 514. Ἑλλη-
— πής, Ἀσαφής, Ἀντιφατική, § 137, σ. 521.

Ἐφεσις. — Περιορισμός τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου ἐν τῇ ποιν.
διαδικασίᾳ § 23, σ. 131. — Κατὰ ποίων ἀποφάσεων ἐπιτρέ-
πεται § 149, σ. 556. — Διαδικασία § 150, σ. 560.

Ἐφετεῖον § 28, σ. 146.

Ἐφετῶν δικαστήριον § 3, σ. 9.

Ζητήματα § 130, σ. 494. — Κύρια καὶ ἰδιαίτερα § 131,
σ. 497. — Σύνταξις καὶ συζήτησις περὶ αὐτῶν § 132, σ. 504.

Ζητήματα προδικαστικά § 65, σ. 279, σημ. 10.

Ἡλίαλα § 3, σ. 12.

Θεοδικταί § 10, σ. 57.

Ἰδιωτικὴ κατηγορία § 94, σ. 377.

Ἰερὸν δικαστήριον § 5, σ. 23.

Inscriptio § 7, σ. 36.

Iuratores conjuratores § 10, σ. 57.

Iurisdictio patrimonialis § 9, σ. 52.

Iustitiarum itinerantes § 13, σ. 71.

Κακοδικίου ἀγωγή § 53, σ. 224.

Κακουργιοδικεῖον § 28, σ. 147. — Ὄργανισμός τῶν
δικαστηρίων τῶν κακουργιοδικῶν § 29, κ. ἐξ. σ. 160. —
Διαδικασία ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν § 124, σ. 477.

Κατορικὸν δικαίον § 8, σ. 43.

Κατορισμὸς ἀρμολιότητος § 63, σ. 257.

Καρούλα § 12, σ. 63.

Κατάλογος Ἐνόρκων. Γενικός § 35, σ. 169. — Ἐτή-
σιος § 86, σ. 172. — Βιδικός § 37, σ. 174. — Μαρτύρων
§ 119, σ. 468, § 124, σ. 482.

Κατὰσχέσεις τῶν πειστηρίων § 98, σ. 398. Ἐπιστολῶν αὐτοῦ. σημ. 4.

Κατασχετήριον, § 104, σ. 417, § 143, σ. 538.

Κατ'οἶκον ἐρευνᾶ § 97, σ. 393.

Κλησίς § 102, σ. 407, § 115, σ. 455, § 118, σ. 463, § 124, σ. 477.

Κλήτευσίς μαρτύρων § 77, σ. 323.

Κλητήριον ἐπίκριμα, *κλητήριον θέσπισμα* ὁρ. *Κλησίς*.

Κλητήρ § 50, σ. 211.

Κοιρὴ φήμη § 90, σ. 367.

Mallum § 10, σ. 55.

Μάρτυρες § 74, σ. 315. — Ὑποχρέωσις πρὸς μαρτυρίαν

§ 75, σ. 316. — Ἀνίκανοι καὶ ἐξαιρετέοι μάρτυρες § 76,

σ. 320. — Κλήτευσίς μαρτύρων § 77, σ. 323, § 115, σ.

455, § 118, σ. 466, σημ. 8. — Ἐξέτασις τῶν μαρτύρων

§ 78, σ. 325, § 99, σ. 402, § 116, σ. 457, § 120, σ.

469, § 127, σ. 487.

Μήρυσις § 92, σ. 371.

Ναυτοδικεῖα § 60, σ. 245. Ποιοὶ ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν αὐτοῦ. σημ. 1 σ. 246.

Νομάρχης § 45, σ. 199.

Ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου. Πότε χρησιμεύει ὡς ἀποδείξις. Κατὰ τί διαφέρει τῆς ἐν τῇ πολιτικῇ δικονομίᾳ § 79, σ. 331.

Ὁρκος Ἐνόρκων § 39, σ. 184, σημ. 11. — Μαρτύρων § 78, σ. 326. — Ποιοὶ ἀπαλλάσσονται αὐτοῦ.

Παράβολον § 114, σ. 452, σημ. 10.

Παραγραφὴ. Προθεσμία τῆς παραγραφῆς. — Ἐναρξίς, λήξις καὶ διακοπή. — Ἐνστάσις τῆς παραγραφῆς § 66, σ. 283,

- παραγραφή τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς § 67, σ. 293 τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων § 169, σ. 609.
- Παραίτησις* τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς § 67, σ. 291, σημ. 6, τῆς ιδιωτικῆς κατηγορίας § 94, σ. 389.
- Παρακαταβολή* (παράστασις ἢ πρυτανεία) § 4, σ. 16.
- Παραπομπή*. Ἀρμοδιότης ὡς ἐκ τῆς παραπομπῆς, § 58, σ. 241.
- Πειθαρχικὴ ἐξουσία* τῶν προέδρων § 40, σ. 186.
- Πειστήρια*, ὅρ. κατάσχσεις.
- Placitum Palatii* § 9, σ. 52.
- Πλημμελειοδικεῖον*. Ὁργανισμός § 28, σ. 145. — Συμβούλιον τῶν πλημμελειοδικῶν § 111, σ. 435. — Διαδικασία ἐνώπιον τῶν πλημμελειοδικῶν § 118, σ. 463.
- Πληρεξούσιος*. Πότε ἐπιτρέπεται ἡ διὰ πληρεξουσίου παράστασις τῶν κατηγορουμένων, § 116, σ. 458, § 119, σ. 467.
- Πολιτικὰ ἐγκλήματα*, § 28, σημ. 14, σ. 147, § 62, σ. 254.
- Postulatio* § 7 σ. 35.
- Πραγματογνώμονες* καὶ ἐμπειροτέχνηαι § 73, σ. 310.
- Πρακτικά*, § 81, σ. 336, § 49, σ. 210.
- Πρόεδρος*, § 40, σ. 185.
- Προεισαγωγικὴ ἀνάκρισις* § 88, σελ. 365.
- Professio criminis* § 7 σ. 35.
- Πρόξενοι*, Ὑποπρόξενοι § 48, σ. 207.
- Προφορικότης* τῆς διαδικασίας § 23, σ. 126.
- Προφυλάξεις* τῶν ὑπόπτων § 105, σ. 418.
- Πρωτόκολλον* § 81, σ. 336.
- Quaestiones temporariae, perpetuae*, § 5, σ. 25.
- Scabini* § 9, σ. 54.
- Sheriff*. § 14, σ. 75.

Στρατοδικεῖα. Δικαιοδοσία τῶν στρατοδικείων § 60, σ. 245, σημ. 1.

Σύγκρουσις ἀρμοδιότητος, καταφατική, ἀρνητική § 63, σ. 255.

Συζήτησις, ἐνώπιον τῶν πταισματοδικῶν § 116, σ. 457.—
Τῶν πλημμελειοδικῶν § 119, κ. ἐξ. σ. 467. — Τῶν κακουρ-
γοδικῶν § 127, κ. ἐξ. σ. 486. — Τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Συράφεια. Πότε ὑπάρχει. Ἀρμοδιότης ὡς ἐκ τῆς συναφείας § 57, σ. 238.

Συνδρομὴ ἀρμοδιότητος § 63, σ. 254.

Συνέδρων δικαστήριον, § 30, σ. 154.

Σύλληψις. Πότε διατάσσεται § 103, σ. 410. — Ἀπόντων
κρυπτομένων ἢ φυγάδων § 104, σ. 416.

Συμβούλιον ἐφετῶν, § 113, σ. 441. — Πλημμελειοδικῶν
§ 112, σ. 437.

Σύροδος κακουργοδικῶν. Τακτική, ἔκτακτος §
29, σ. 151.

Τελεσιδικία § 86, σ. 350.

Τύπος τῆς διαδικασίας § 22, σ. 122.

Υπόμνημα § 113, σημ. 4 σ. 444.

V e h m g e r i c h t e, § 11, σ. 61, σημ. 3.

Φυγόδικος ὄρ. Διαδικασία κατ' ἀπόντων καὶ φυγοδίκων.

Φυλακαὶ ὑποδίκων § 106, σ. 421. — Ποινικαὶ § 116,
σ. 601.

Φυλάκισις ὄρ. Προφυλάκισις τοῦ καταδικασθέντος § 165, σ. 600.

Χάρις § 168, σ. 607.

Χωροφυλακῆς Ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοί § 47, σ. 204.
Εἰς ποίων δικαστηρίων τὴν ἀρμοδιότητα ὑπάγονται οἱ ἐν αὐτῇ
ὑπηρετοῦντες § 60, σ. 248.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Σελ. 9	σημ. 5	do Ephetis γράφε, de Ephetis.
» 51	» 4	Inquisitiones processes γρ. Inquisitiones-processes.
» 43	» 4	Instruction γρ. Instruction.
» 47	» 6	Gerichtsvcrfahren γρ. Gerichtsverfahren.
» 53	» 5	Deutschen Rechts γρ. Roemischen Rechts.
» 54	στ. 5	δικαστὰς (Scabini) γρ. δικαστὰς καλουμένους Scabini.
» 55	» 15	Ἐρεφανίετο εἰς τὸ δικάστηριον γρ. ἐρεφανίετο, τὸ δικάστηριον.
» 144	σημ. 5	κράτος γρ. κράτους.
» 165	στ. 14	προσωποληψίας γρ. ἀπροσωποληψίας.
» 169	§ 55	τυῦ γρ. τοῦ.
» 175	σημ. 5	Ὁ ἐν δ' ἐν γρ. ὁ δ' ἐν.
» 181	στ. 9	τὰ ἐξαίρεση ἐξ ἐνόρκους, ὁσάκις ὁ ἐν τῇ κληρωτῇ κτλ. γρ. τὰ ἐξαίρεση ἴσον ἀριθμὸν ὁνομάτων, ὁσάκις ὁ τῶν κληρωτέων ἐνόρκων ἀριθμὸς εἶναι ἄρτιος.
» 215	στ. 9	ἐρευνῶν γρ. ἐρευνᾶν.
» 226	στ. 1	Ἄν καὶ ἡ τοῦ γρ. Ἡ τοῦ
» 268	σημ. 10	Wirkungskreis, γρ. Wirkungskreis.
» 515	στ. 2	α) Ἐρ γέρει. γρ. Ἐρ γέρει.
» 575	§ 93	Περὶ τῆς ἐγκλήσεως. γρ. δ') Περὶ τῆς ἐγκλήσεως.
» 578	§ 94	Ἰδιωτικὴ κατηγορία γρ. ε) Ἰδιωτικὴ κατηγορία.
» 418	§ 105	Προφυλάξεις τῶν ὑπόπτων γρ. γ') Προφυλάξεις τῶν ὑπόπτων.

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16
17	18	19	20
21	22	23	24
25	26	27	28
29	30	31	32
33	34	35	36
37	38	39	40
41	42	43	44
45	46	47	48
49	50	51	52
53	54	55	56
57	58	59	60
61	62	63	64
65	66	67	68
69	70	71	72
73	74	75	76
77	78	79	80
81	82	83	84
85	86	87	88
89	90	91	92
93	94	95	96
97	98	99	100

No 3

K. K. K. K.

[Handwritten signature]

Φραγκογιάννης

90
52
52

[Handwritten signature]

300

ΕΓ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΠΟΙΝΙΚΗΣ

ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ἀριθ. χρ...6245...

μερομηνία
πιστροφής

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας